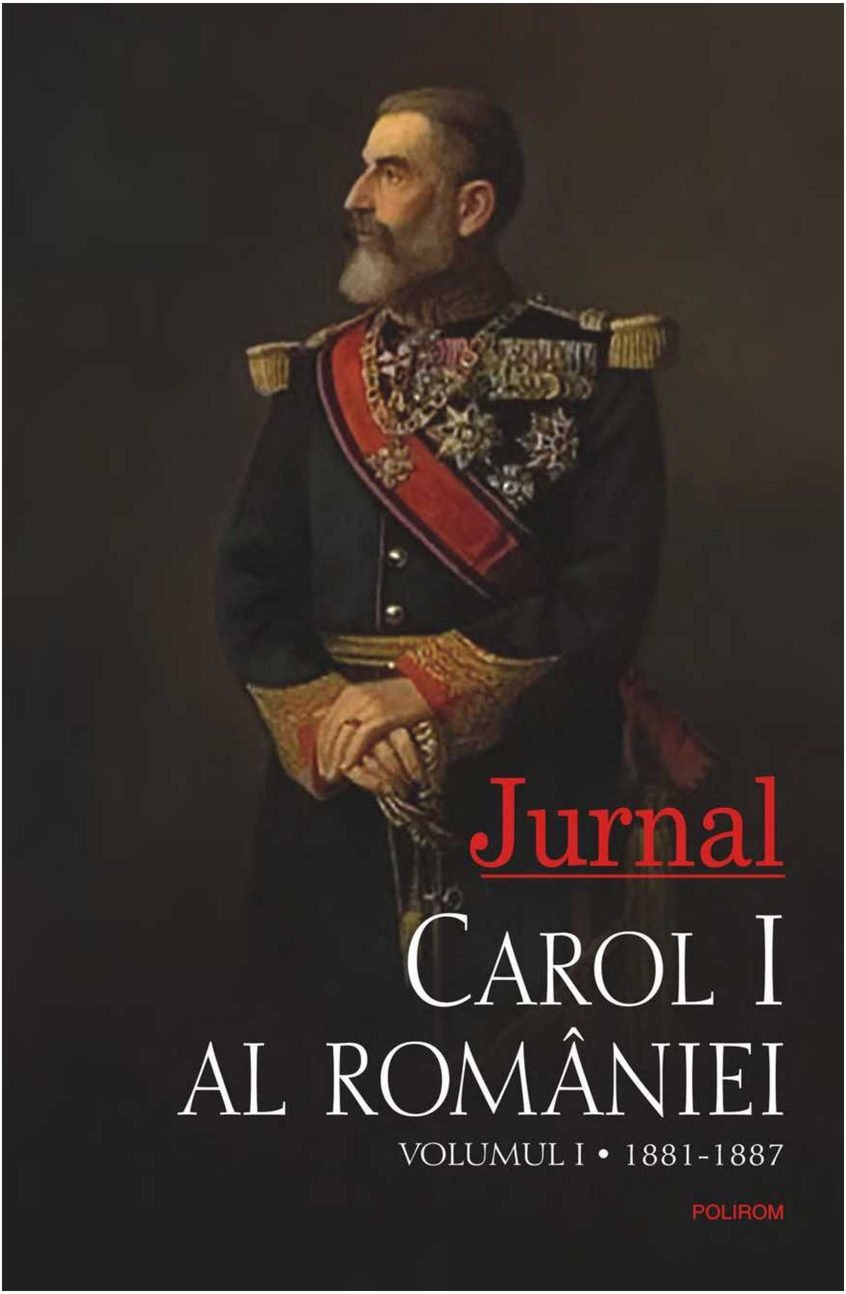

Jurnal

Carol I al României

VOLUMUL I • 1881-1887

POLIROM

CAROL I AL ROMÂNIEI
JURNAL

VOLUMUL I • 1881-1887

Stabilirea textului, traducere din limba germană, studiu introductiv şi note de Vasile Docea

POLIROM 2007

Studiu introductiv

I. Jurnalul din mâna regelui

Însemnări zilnice si memorii: îndeletniciri obişnuite ale casei regale

Pentru casa regală a României, însemnările zilnice şi scrierile memorialistice par să fi fost lucruri obişnuite. Câţiva dintre membrii ei s-au bucurat chiar de o reală popularitate ca autori de însemnări autobiografice. Între cele mai citite – un fel de bestseller – se numără „memoriile” întemeietorului dinastiei, regele Carol I (1839-1914, principe al României din 1866, rege din 1881), şi amintirile reginei Maria (1875-1938, regină din 1914), intitulate *Povestea vieţii mele* şi publicate mai întâi în limba engleză (1934-1936), apoi în diferite traduceri, inclusiv în limba română[1]. Despre fiul acesteia, regele Carol al II-lea (1893-1953, rege între 1930 şi 1940), ştim că a năzuit să scrie o autobiografie de proporţii, motiv pentru care şi-ar fi luat cu el, când a fost alungat din ţară în 1940, un mare număr de documente personale[2]. Nu a reuşit să ducă la îndeplinire acest proiect, în schimb a lăsat o lucrare cu pronunţat caracter memorialistic, *în*

1 Mary, Queen of Romania, The Story of My Life, vol. I-III, Cassell, Londra/ Toronto/Melbourne/Sydney, 1934-1936; Maria, Regina României, Povestea vieţii mele, vol. I-III, traducere de Mărgărita Miller-Verghy, Editura „Adevărul”, Bucureşti, f.a. (în două ediţii); aceeaşi traducere a fost publicată într-o a treia ediţie, în 1990-1991, tot în trei volume, la Editura Moldova din Iaşi.

2 Prinţul Paul de România, „Scrisoare către cititori”, în Regele Carol al II-lea, în zodia Satanei. Reflexiuni asupra politicii internaţionale, ediţie îngrijită de J. Rotaru, T. Velter şi H. Şerbănescu, Editura Universitaria, Bucureşti, 1994, p. 5.

zodia Satanei, tipărită acum câţiva ani[3]. Fratele său, prinţul Nicolae, a început să-şi scrie memoriile, dar s-a oprit după câteva zeci de pagini, care au fost publicate, la rândul lor, abia în anii din urmă[4]. Regina Elisabeta (1843-1916) – Carmen Sylva, ca poetă –, cea mai înzestrată cu talent literar dintre membrii casei regale, a lăsat o lucrare memorialistică, *Mein Pentenwinkel. Lebenserinnerungen*[5]*,* dar şi articole având acest caracter, risipite în presa vremii. Inegale din punct de vedere literar şi lipsite, majoritatea, de pretenţii artistice, aceste scrieri au, în special pentru istorici, importanţa pe care o deţin, de obicei, sursele provenite din vârful piramidei politice: una foarte mare.

De o importanţă cel puţin egală sunt *însemnările zilnice* ale membrilor casei regale. Astăzi ştim că regele Carol I şi soţia sa Elisabeta au ţinut jurnale, regele Ferdinand şi regina Maria de asemenea, iar exemplul lor a fost urmat de Carol al II-lea. Majoritatea acestor însemnări au rămas inedite. Au fost publicate până astăzi doar câteva fragmente din jurnalul lui Carol I[6], din cel al lui Carol al II-

---

3 Vezi nota precedentă.

4 Prinţul Nicolae de Hohenzollern, în umbra coroanei României, Documente, amintiri şi comentarii editate de Gheorghe Buzatu, Stela Cheptea şi Sorin Pârvu, Editura Moldova, Iaşi, 1991. Memoriile prinţului sunt cuprinse în paginile 27-86 ale volumului.

5 Prima ediţie a fost publicată la Frankfurt am Main, în 1908, apoi au apărut alte şapte ediţii.

6 Mai jos descriu amănunţit ce fragmente au fost publicate şi în ce condiţii.

lea[7] şi din însemnările zilnice ale reginei Maria[8].

De când ştim că există un jurnal al regelui Carol I şi când a început să-l scrie?

Întemeietorul tradiţiei jurnalelor în casa regală a României a fost Carol I, membru al liniei şvabe a neamului Hohenzollern, ales principe constituţional al României în 1866 şi devenit rege în 1881. Începuturile însemnărilor sale zilnice nu sunt legate însă de nici unul dintre aceste momente. Carol a adus cu sine, la venirea în noua patrie, obişnuinţa notaţiilor jurnaliere. Model pare să-i fi fost tatăl său, principele Karl Anton de Hohenzollern, ale cărui însemnări s-au pierdut în mare măsură într-un incendiu care a cuprins castelul familiei din Sigmaringen în aprilie 1893[9]. Îndemnuri pentru ţinerea unui jurnal îi va fi dat, aşa cum voi arăta ceva mai jos, educatorul său din vremea copilăriei şi adolescenţei, Georg Schaefer.

Poate părea o curiozitate că jurnalul lui Carol I a fost ignorat de istorici, mai cu seamă de cei care au studiat un aspect sau altul al domniei monarhului. Faptul e cu atât mai greu de explicat dacă avem în vedere că, deja cu multă vreme în urmă, ideea existenţei acestei scrieri devenise o

---

7 Regele Carol al II-lea al României, însemnări zilnice. 1937-1951, vol. I, 11 martie 1937 - 4 septembrie 1938, ediţie îngrijită de Viorica Moisuc şi Nicolae Rauş, Scripta, Bucureşti, 1995; Carol al II-lea, între datorie şi pasiune. însemnări zilnice, vol. II, 1939-1940, ediţie îngrijită de Marcel--Dumitru Ciucă şi Narcis Dorin Ion, Şansa SRL, Bucureşti, 1996.

8 Maria, Regina României, însemnări zilnice (decembrie 1918 - decembrie 1919), vol. I, traducere de V. Costache şi S. Racoviceanu, ediţie îngrijită de V. Arimia, Editura Albatros, Bucureşti, 1996.

9 K.Th. Zingeler, Karl Anton Fürst von Hohenzollern. Ein Lebensbild nach seinen hinterlassenen Papieren, Stuttgart/Leipzig, p. 72.

certitudine. Încă din 1914, la câteva zile după moartea regelui, într-o reuniune comemorativă a Academiei Române, Nicolae Iorga presupunea că monarhul defunct ar fi lăsat în urma sa un jurnal, pe care istoricul nu-l văzuse însă niciodată. Referindu-se la partea timpurie a jurnalului, la însemnările dinaintea venirii lui Carol în România, Iorga credea că vor fi fericiţi aceia cari le vor avea întregi şi vor putea înfăţişa tinerilor cum poate să fie întâia tinereţe a unui om adevărat, vrednic de voinţa superioară care i-a dat viaţă![10]

Istoricul nu spunea o noutate. Exprima, mai degrabă, sub o formă elogioasă la adresa regelui, o concluzie la care vor fi ajuns toţi cei care citiseră cele patru volume ale *însemnărilor martorului ocular,* „memoriile” lui Carol I redactate în mare măsură de Mite Kremnitz şi publicate în mai multe variante, începând cu anul 1892. Cititorii îşi vor fi dat seama, fără îndoială, că era imposibil ca o lucrare atât de amănunţită şi, mai ales, precisă cum erau *însemnările martorului ocular* să nu se întemeieze pe un jurnal.

Existenţa jurnalului fusese făcută publică încă mai devreme. În 1902, maiorul Justus Scheibert, cartograf şi istoric militar german, publicase un scurt fragment din jurnalul lui Carol I într-un volum ce conţinea propriile-i memorii, obţinând pentru aceasta, fireşte, acordul regelui[11]. Justus Scheibert făcea referinţă în mod explicit la jurnalul regelui, prin urmare îi atesta existenţa. Ceva

---

10 Nicolae Iorga, „Opera de istoric a regelui Carol I”, în Analele Academiei Române. Memoriile Secţiunii Istorice, Seria a II-a, t. XXXVII, Bucureşti, 1914, p. 185.

11 Justus Scheibert, Mit Schwert und Feder. Erinnerungen aus meinem Leben, Berlin, 1902, p. 213.

mai târziu, în 1915, scriitorul Paul Lindenberg avea să dovedească şi el că jurnalul există. Despre această împrejurare va fi vorba însă ceva mai departe.

După moartea regelui, jurnalul s-a păstrat în arhiva familiei regale. Nu ştiu din ce motive nu a fost publicat de urmaşii săi regali. E posibil ca aceştia să fi socotit prea intime acele însemnări şi, ca atare, nepotrivite pentru a fi încredinţate tiparului. Este la fel de posibil şi ca intenţia publicării să fi existat – supoziţie sprijinită, între altele, de existenţa unei copii a fragmentelor de jurnal corespunzătoare anului 1913, realizată de însuşi regele Ferdinand[12] –, dar să nu se fi găsit persoana care să descifreze, să transcrie şi să pregătească pentru tipar cele câteva mii de pagini ale însemnărilor.

După abdicarea forţată a regelui Mihai şi înlăturarea monarhiei în decembrie 1947, jurnalul şi întreaga arhivă personală a membrilor casei regale au fost confiscate de autorităţile comuniste. Abia începând cu anul 1990, accesul la însemnările zilnice ale membrilor casei regale, păstrate la Arhivele Statului din Bucureşti, a devenit relativ liber.

Primele însemnări jurnaliere ale lui Carol I sunt din august-septem-brie 1856[13], când tânărul prinţ a făcut o călătorie prin Elveţia şi nordul Italiei. Excursia îi fusese „oferită" de tatăl său, ca recompensă pentru promovarea examenului de locotenent, susţinut la Şcoala de ofiţeri de la Münster. Avea pe atunci doar 17 ani şi a fost însoţit de profesorul său Georg Schaefer, cel care îi coordonase studiile şi îl îndrumase în perioada petrecută la Dresda,

---

12 Arhivele Naţionale ale României, Fond Casa Regală. Carol I. Personale, dos. III/13.

13 Loc. cit., fondul citat, dos. III/17.

între anii 1850 şi 1856. Amănuntul nu este lipsit de semnificaţie pentru tema noastră, deoarece, aşa cum am notat mai sus, Georg Schaefer pare să fie cel care l-a îndemnat pe prinţ să-şi noteze într-un carnet faptele cotidiene[14].

Până prin 1860, notiţele au un caracter ocazional. La fel ca acelea din 1856, sunt prilejuite mai ales de călătorii, precum cea din 1858 în Tirol. Abia din 1861 însemnările devin sistematice; atât de sistematice, încât e greu să găseşti vreo zi din viaţa prinţului, apoi a domnului şi a regelui, care să nu fie reflectată în jurnal.

Cine şi cum a folosit jurnalul regelui Carol I?

Felul în care a fost scris jurnalul ne lasă să tragem concluzia că rostul lui nu era acela de a memora trăiri, stări sufleteşti sau idei, ci de a fixa fapte. Este o mare deosebire între jurnal şi scrisorile regelui, mai ales cele adresate apropiaţilor, în care predomină opiniile.

Interesant este faptul că jurnalul conţine uneori, la sfârşit de an, liste de scrisori primite şi expediate în acel interval. De aici s-ar putea degaja încă o concluzie: regele făcea însemnări cu intenţia de a le folosi mai târziu ca structură cronologică şi faptică pentru eventuale memorii, la a căror substanţă ar fi contribuit scrisorile şi, poate, alte documente private şi oficiale. De altfel, aşa s-au petrecut

---

14 Studiile prinţului Carol la Dresda, între 1850 şi 1856, sunt descrise de Georg Schaefer, fostul său guvernor, devenit între timp profesor la Şcoala tehnică superioară din Darmstadt, într-un memoriu din 1893, rămas inedit. Schaefer aminteşte acolo şi primul jurnal al lui Carol, cel din vremea călătoriei prin Elveţia şi nordul Italiei. Loc. cit., Fond Casa Regală, dos. 26/1893.

lucrurile în cazul *însemnărilor martorului ocular,* acele pseudo-memorii (deja amintite aici) care cuprind însă doar perioada dintre anii 1866 şi 1881. Că regele avea intenţia să continue acea lucrare, fie prin intermediul altcuiva, cum procedase deja atunci când încredinţase scriitoarei Mite Kremnitz redactarea *însemnărilor martorului ocular,* fie cu propria-i mână, este o supoziţie în sprijinul căreia vine tocmai prezenţa listelor de scrisori în cuprinsul jurnalului după anul 1881.

Dintre însemnările zilnice din perioada dinaintea venirii lui Carol în România au fost folosite, până în prezent, doar cele relative la campania din Schleswig-Holstein din 1864, la care autorul, pe atunci locotenent de cavalerie într-un regiment de gardă prusac, a participat în calitate de ofiţer de ordonanţă al prinţului moştenitor Friedrich Wilhelm al Prusiei (viitorul împărat Friedrich al III-lea al Germaniei). Ele sunt conţinute într-un caiet de format mic, legat în scoarţe de piele neagră, cuprinzând 38 de file scrise mărunt, cu creionul, pe ambele feţe[15]. Încep cu data de 6 februarie, când prinţul a plecat pe front, şi se încheie la 17 mai, odată cu reîntoarcerea sa la Berlin, după semnarea armistiţiului dintre Prusia, Austria şi Danemarca. În acelaşi fond de arhivă se păstrează şi un alt caiet[16], tot de format mic, legat în scoarţe roşii din piele, al cărui conţinut este o copie manuscrisă a primului. Copia a fost realizată, se pare, de Mite Kremnitz, probabil în vremea când lucra la redactarea *însemnărilor martorului ocular,* în scopul publicării separate a acelui fragment de jurnal. Scriitoarea a folosit fragmentul atunci când a redactat capitolul introductiv, cel despre tinereţea lui Carol I, din

15 Loc. cit., Fond Casa Regală. Carol I. Personale, dos. III/25.

16 Loc. cit., fondul citat, dos. III/24.

însemnările martorului ocular[17], şi l-a mai folosit o dată, ca sursă, când a elaborat biografia regelui, a cărei primă ediţie a apărut în 1903[18], dar nu l-a mai publicat separat.

Abia mai târziu, în 1915, însemnările din Schleswig-Holstein au fost tipărite, parţial (aproximativ jumătate din conţinutul textului original), de Paul Lindenberg, biograful „oficial” al regelui[19]. În *Introducerea* acelei fascicule, Lindenberg arată că manuscrisul îi fusese înmânat de Carol I în primăvara anului 1914, regele dându-i totodată permisiunea de a-l publica, dacă socotea că textul prezintă interes. Selecţia fragmentelor de însemnări din Schleswig-Holstein a fost operată, în scopul publicării, de Paul Lindenberg. Pentru un mare număr de zile, însemnările au fost suprimate total, iar pentru altele – doar parţial. Din „ediţia Lindenberg”, care se restrânge temporal la lunile februarie-mai 1864, lipsesc aprecierile critice ale prinţului Carol la adresa felului în care au fost conduse operaţiunile militare germane, însemnări despre pierderile umane pe câmpul de luptă, semnalarea unor insuccese parţiale ale trupelor prusace şi austriece. Aceeaşi ediţie ocoleşte toate referinţele la prinţesa franceză Anna Murat, amintită de

17 Aus dem Leben König Karls von Rumänien. Aufzeichnungen eines Augenzeugens, vol. I, Stuttgart, 1894, pp. XXXVI-XXXVII.

18 Mite Kremnitz, König Karl von Rumänien. Ein Lebensbild, Breslau/ Leipzig, 1903. Lucrarea a avut apoi mai multe ediţii în limbile germană şi română.

19 Tagebuch des Königs Karl von Rumänien als Ordonanzoffizier des Kronprinzen Friedrich Wilhelm von Preußen im Feldzuge 1864, mit Einleitung von Paul Lindenberg, Verlag Adolf Bonz & Comp., Stuttgart, 1915, 68 p. Pentru relaţiile lui Paul Lindenberg cu regele Carol I, vezi Vasile Docea, „Un confident al regelui Carol I: scriitorul Paul Lindenberg”, în G. Bădărău, L. Boicu, L. Nastasă (coord.), Istoria ca lectură a lumii, Fundaţia Academică „A.D. Xenopol”, Iaşi, 1994, pp. 605-6½4.

prinţ în jurnalul manuscris cu iniţialele „A.M.”, de care acesta se îndrăgostise cu un an în urmă, plănuind chiar să o ia în căsătorie[20]. De asemenea, ediţia din 1915 nu conţine multe dintre părerile şi aprecierile tânărului prinţ despre diferite persoane întâlnite în timpul campaniei, nici seria de însemnări despre boala fratelui său Friedrich, care a fost pe punctul de a-şi pierde viaţa din cauza febrei tifoide. În „ediţia Lindenberg” avem aşadar o variantă prescurtată şi „cosmetizată” a jurnalului din Schleswig-Holstein.

În sfârşit, merită a fi menţionat aici un ultim episod al „carierei” editoriale a jurnalului regelui Carol I. Este vorba de publicarea, în revista *Erasmus* a studenţilor Facultăţii de Istorie a Universităţii din Bucureşti, a unui fragment de jurnal, corespunzător ultimelor luni din viaţa monarhului (iunie-octombrie 1914). Textul nu este cel original, german, ci reproduce o traducere franceză realizată, se pare, de Constantin Diamandy[21].

Pentru istorici, jurnalul are, în ansamblu, o dublă însemnătate. Mai întâi, el conţine o cronologie exactă a faptelor politice de mai mare sau mai mică importanţă din România lui Carol I. Nu este o frescă a societăţii româneşti, în schimb are calitatea de inventar riguros al evenimentelor, întocmit cu extremă conştiinciozitate de cel care, timp de jumătate de secol, a fost „arbitrul” politicii româneşti. Apoi, jurnalul este un izvor indispensabil pentru reconstituirea biografiei regelui, mai cu seamă în ceea ce

20 Pentru acest episod, vezi Vasile Docea, „Proiectele matrimoniale ale principelui Carol I al României”, Arhiva genealogică, Iaşi, IV (3-4), 1997, pp. 271-295.

21 Fragmentul a fost publicat, sub îngrijirea lui Gheorghe Zbuchea, în Erasmus, Bucureşti, nr. 6, 1996.

priveşte perioada care nu a fost cuprinsă în *însemnările martorului ocular.*

Să evităm confuziile: ce sunt „memoriile” regelui Carol I?

Jurnalul regelui Carol I nu trebuie confundat nici o clipă cu „memoriile” acestuia. Istoricii ştiu foarte bine că e vorba de două scrieri diferite. Publicul larg s-ar putea să nu realizeze această distincţie, aşa încât, pentru a evita orice confuzie, voi face în continuare o scurtă prezentare a memoriilor monarhului.

În comunicarea prezentată de Nicolae Iorga în şedinţa din 17 octombrie 1914 a Academiei Române – pe care am amintit-o ceva mai sus –, istoricul îl considera pe regele Carol I autor unic al *însemnărilor martorului ocular* şi invoca drept argumente propriile-i amintiri: ori de câte ori regele i-a vorbit despre carte, a numit-o „Memoriile mele”. Iorga arăta apoi că rolul unui oarecare „profesor german, care a scris şi prefaţa”, a constat „numai într-o revizie de stil, şi aceea uşoară, căci însuşirile de scriitor ale regelui Carol erau foarte reale”[22]. Fără a avea la îndemână vreo sursă, Nicolae Iorga s-a sprijinit în formularea opiniei sale despre paternitatea textului „memoriilor” pe propria-i intuiţie, care, de această dată, aşa cum vom vedea în continuare, i-a jucat o festă!

Nici una dintre ediţii nu ne oferă vreo informaţie sigură despre identitatea autorului „memoriilor”. Titlul ediţiilor româneşti – *Memoriile regelui Carol I al României (De un martor ocular)* – pare el însuşi echivoc, generator de

---

22 Nicolae Iorga, op. cit., p. 182.

confuzie. Cum poate cineva, un martor ocular, să scrie *memoriile* altcuiva? Logica şi bunul-simţ ne spun că poate, cel mult, în calitate de martor ocular, să scrie amintiri despre o altă persoană. Şi dacă este aşa, atunci de ce scrierea a fost intitulată *Memorii*? O ieşire din această dilemă ne este sugerată de titlul ediţiei originale, germane, a lucrării: *Aus dem Leben König Karls von Rumänien. Aufzeichnungen eines Augenzeugen (Din viaţa regelui Carol al României. însemnările unui martor ocular).* În acest caz nu mai există nici un echivoc: titlul ne sugerează că altcineva, un „martor ocular”, narează viaţa regelui. Sugestie confirmată apoi de felul în care a fost redactat textul, la persoana a treia.

Totuşi, aceste constatări nu explică diferenţa dintre titlul ediţiei germane şi cel al variantelor româneşti, aşa cum nu ne oferă nici o lămurire despre identitatea autorului (autorilor) lucrării.

Opinia lui Nicolae Iorga, pe care am evocat-o mai sus, se află în relativă contradicţie şi cu explicaţiile pe care ni le oferă prefaţa ediţiei franceze a „memoriilor”, publicată în anii 1894-1901:

Se ştie astăzi că redactarea a fost făcută de către domnul consilier intim dr. Schaefer, profesor de istoria artei la Universitatea din Darmstadt şi fost educator al regelui. Dar este evident că această carte nu a putut fi scrisă decât cu ajutorul scrisorilor particulare şi documentelor comunicate de către suveranul însuşi[23].

Aşadar, „profesorului german” amintit de Iorga i se atribuie aici un rol mult mai mare: el ar fi redactat textul.

---

23 Notes sur la vie du Roi Charles de Roumanie. Par un témoin oculaire, vol. I, Imprimerie de L'Indépendance Roumaine, Bucureşti, 1894, p. I.

În sfârşit, alte surse vorbesc despre o a treia persoană implicată în scrierea „memoriilor” regelui Carol I, scriitoarea Mite Kremnitz. Despre cei doi colaboratori ai regelui şi despre rolul lor va fi vorba în continuare.

Am arătat mai sus în ce fel a fost asociat „memoriilor” lui Carol I numele lui Georg Schaefer. Acesta a fost educatorul lui Carol între anii 1850 şi 1856. În vremea aceea, viitorul rege al României avea vârsta de 11-17 ani. În ce a constat contribuţia lui Georg Schaefer la elaborarea „memoriilor”? Primul dintre cele patru volume ale ediţiei germane din 1894-1900 debutează cu un întins capitol introductiv (37 de pagini) intitulat „König Karls Jugendjahre” („Tinereţea regelui Carol”). Capitolul acesta nu mai apare în nici una dintre ediţiile şi variantele următoare. Sunt prezentate aici familia regelui, copilăria, anii de şcoală şi studiile universitare, cariera militară şi călătoriile de studii. În vederea elaborării acestui capitol, regele a solicitat ajutorul fostului său educator, cerându-i informaţii despre perioada în care cei doi s-au aflat împreună. Ca urmare, Georg Schaefer i-a expediat regelui două memorii. Primul, datat 12 mai 1893, cuprinde o serie de informaţii despre biografia educatorului şi o prezentare generală a copilăriei şi educaţiei prinţului[24]. Cel de-al doilea, din 15 iunie acelaşi an, conţine relatarea amănunţită a studiilor lui Carol la Dresda, în anii 1850-1856[25]. Exactitatea informaţiilor reproduse de Georg Schaefer, precizia redării datelor, întâmplărilor şi amănuntelor dovedesc faptul că, la rândul său, fostul

24 Arhivele Naţionale ale României, Fond Casa Regală. Carol I. Personale, dos. V – N/350, 31 file.

25 Arhivele Naţionale ale României, Fond Casa Regală, dos. 26/1893, 12 file.

educator s-a inspirat din propriul său jurnal. Informaţiile conţinute în cele două memorii se regăsesc în evocatul capitol introductiv, fără a acoperi însă decât o primă parte a acestuia, corespunzătoare perioadei cuprinse între naşterea lui Carol I (1839) şi anul 1856. Forma finală în care au fost publicate în capitolul introductiv aceste informaţii nu este însă cea pe care le-a dat-o Georg Schaefer. Ea poartă amprenta celei care a redactat întreaga lucrare, scriitoarea Mite Kremnitz.

Mai multe surse vorbesc despre implicarea, în grade diferite, a scriitoarei germane în elaborarea „memoriilor" regelui Carol I. Mărturiile sunt contradictorii şi în acest caz. Unele ziare şi reviste ale timpului[26] o prezintă pe soţia medicului regelui drept autoare unică. La fel procedează şi Alexandru Tzigara-Samurcaş[27], un apropiat al scriitoarei şi al casei regale. Acestor opinii pare să li se alăture, deşi nu o face explicit, Renate Grebing, biografa lui Mite Kremnitz[28]. O variantă oarecum diferită ne este relatată, în amintirile ei, de către regina Maria, soţia regelui Ferdinand. La venirea ei în ţară, povesteşte regina, exista deja o ruptură între Mite Kremnitz şi regina Elisabeta, a cărei secretară particulară fusese scriitoarea:

Ruptura se făcuse, mi se pare, când unchiul (regele Carol I) propusese doamnei Kremnitz să-i ajute la scrierea *Memoriilor* lui, în loc de a cere aceasta lui Aunty (reginei

---

26 26. Nord und Süd, vol. CXV, 1905, pp. 352-382; Românul, Arad, II (13), 17/30 ianuarie 1912, p. 9 şi altele.

27 Alexandru Tzigara-Samurcaş, Memorii, vol. I (1872-1910), ediţie îngrijită de Ioan Şerb şi Florica Şerb, Editura Grai şi suflet – Cultura naţională, Bucureşti, 1991, p. 72.

28 Renate Grebing, Mite Kremnitz. Eine Vermittlerin der rumänischen Kultur in Deutschland, Frankfurt am Main / Berlin, 1976, pp. 13-14, 188, 201.

Elisabeta), ea însăşi poetă şi scriitoare. Din punctul de vedere al unchiului, eu înţelegeam că nu putea cere concursul reginei, prea romantică şi prea înflăcărată pentru o lucrare atât de precisă şi cumpătată[29].

Conform acestei mărturii, a existat o colaborare directă între regele Carol I şi scriitoarea Mite Kremnitz, în scopul elaborării „memoriilor" monarhului. Din corespondenţa celor doi reiese faptul că, încă de prin 1887-1888, Carol I a avut intenţia de a colabora cu scriitoarea, dar că, efectiv, cei doi au început să lucreze împreună în 1891[30]. În februarie 1892, *Deutsche Revue* publica deja primul capitol, sub titlul *Aus dem Leben König Karls von Rumänien. Nach den Aufzeichnungen eines Augenzeugen*[31]*.* Publicarea în foileton a continuat până în ianuarie 1894, apărând sub această formă doar textul corespunzător primului volum al ediţiei germane. Sub acelaşi titlu, lucrarea avea să apară, între anii 1894 şi 1900, în patru volume, la Editura Cotta din Stuttgart. Numele scriitoarei nu apare pe această ediţie şi nu va fi trecut nici pe variantele franceză, română şi engleză ale lucrării.

Totuşi, regele începuse mult mai devreme să lucreze la memoriile sale, fapt dovedit de însemnările din jurnal. Astfel, într-o notiţă din 9/21 iunie 1882, Carol I arată că a

---

29 Maria, Regina României, Povestea vieţii mele, vol. II, traducere de Mărgărita Miller-Verghy, Editura Moldova, Iaşi, 1991, p. 137.

30 Cf. scrisoarea adresată de Mite Kremnitz lui Carol I la 5 noiembrie 1891: „Deutsche Revue, care a publicat în cursul acestui an câteva minunate scrisori ale marelui împărat Wilhelm şi ale lui Bismarck sub titlul Despre viaţa contelui Roon.

31 Publicaţia lunară Deutsche Revue über das gesamte nationale Leben der Gegenwart era editată de Richard Fleischer la Berlin, Stuttgart şi Leipzig.

„dictat memorii întreaga seară”[32]. Nu aflăm cui i-a dictat în acel moment memoriile, aşadar nu putem şti cu certitudine cu cine colabora atunci. Nu ştim nici ce părţi ale memoriilor erau avute în vedere. Putem bănui însă că i le dicta soţiei sale, care îi era în preajmă. Ideea colaborării cu regina Elisabeta, în fazele incipiente ale redactării memoriilor, este confirmată de o însemnare din 19/31 ianuarie 1885: „După-amiază acasă, cu Elisabeta, dictat memoriile mele”[33]. Dacă lucrurile au stat aşa, atunci regina*,* mă hărţuieşte de ceva vreme în problema unor însemnări ieşite de sub pana Majestăţii Voastre Regale. Am răspuns în mod repetat că nu am avut prilejul de a expune Majestăţii Voastre această rugăminte şi că mă tem de un refuz. Dar, în definitiv, nu am dreptul să răspund negativ înainte de a supune aprobării Majestăţii Voastre dorinţa acestei importante reviste. Iată de ce mi-am îngăduit – şi cer iertare pentru aceasta – să Vă scriu prezenta epistolă. Editorul de la *Deutsche Revue* consideră că publicarea unor aspecte din viaţa Majestăţii Voastre ar fi de cel mai mare interes politic. O hotărâre în acest sens nu este de competenţa mea; îmi amintesc doar că, atunci când am avut onoarea să prezint Majestăţii Voastre traducerea germană a *Participării României la războiul din 1877-1878* [e vorba de cartea lui T.C. Văcărescu *Participarea României la războiul din 1877-1878,* a cărei traducere germană a fost publicată în 1888 – n.n.], V-aţi gândit în treacăt la o posibilitate de a face cunoscute publicului doritor câteva însemnări. Se înţelege de la sine că numele meu nu va fi pomenit, dar acestea sunt, desigur, detalii, care ar fi demne de interes doar dacă Majestatea

32 Vezi însemnarea din jurnal, în acest volum, p. 147.
33 Vezi infra, p. 337.

Voastră Regală nu va refuza, aşa cum mă tem, să ia în consideraţie această chestiune” (Arhivele Naţionale ale României, Fond Casa Regală. Carol I. Personale, dos. V – N/236).

Elisabeta va fi avut un motiv în plus de supărare atunci când regele a început să colaboreze cu Mite Kremnitz. Situaţia pare să fi fost mai gravă decât o descrie regina Maria, care credea că regele nu-i solicitase colaborarea reginei. Dimpotrivă, el a început să lucreze cu regina Elisabeta, la care a renunţat apoi, în favoarea colaborării cu Mite Kremnitz.

Sursele folosite de Mite Kremnitz în redactarea „memoriilor” regelui, pe care i le-a pus la dispoziţie Carol I însuşi, au fost diverse. Am amintit deja de memoriul din 1893 al lui Georg Schaefer, important pentru reconstituirea copilăriei şi a primelor studii ale regelui. Structura cronologică şi faptică a „memoriilor” se întemeiază pe jurnalul monarhului. În sfârşit, o a treia sursă o constituie corespondenţa oficială şi cea privată a regelui, pe care acesta a selectat-o, fără îndoială, atunci când i-a dictat-o soţiei sale Elisabeta sau când, mai târziu, i-a pus-o la dispoziţie scriitoarei Mite Kremnitz.

Publicarea „memoriilor” debutează în februarie 1892, când *Deutsche Revue* începe să tipărească, în foileton, textul acestora, în împrejurările pe care le-am evocat mai sus. Separat, în volum, lucrarea s-a publicat în mai multe ediţii şi variante, în diferite limbi[34].

---

34 Iată-le, în ordinea cronologică a apariţiei:

a) Memoriile regelui Carol I al României, Editura „Lupta”, partea I, 1892, 255 p.; partea a II-a, 1892 (pe copertă: 1893), 379 p. Această ediţie, incompletă, reprezintă traducerea românească a textului

Aşadar autorii „memoriilor” sunt regele Carol I, scriitoarea Mite Kremnitz şi profesorul Georg Schaefer. Primul a fost coordonatorul întregii lucrări şi principalul furnizor al surselor. Mite Kremnitz a primit sarcina redactării textului, în vreme ce Georg Schaefer a colaborat, furnizând informaţii, doar la elaborarea

---

publicat în Deutsche Revue.

b) Aus dem Leben König Karls von Rumänien. Aufzeichnungen eines Augenzeugen, Verlag von J.G. Cotta'schen Buchhandlung, Stuttgart, vol. I, 1894, XLII + 380 p.; vol. II, 1894, IV + 485 p.; vol. III, 1897, IV + 502 p.; vol. IV, 1900, IV + 474 p. Este singura ediţie integrală a „memoriilor”.

c) Notes sur la vie du Roi Charles de Roumanie. Par un témoin oculaire, Imprimerie de L'Indépendance Roumaine, Bucureşti, vol. I, 1894, VIII + 223 p.; vol. II, 1896, 254 p.; vol. III, 1899, 287 p.; vol. IV, 1901, 231 p.

d) Din viaţa regelui Carol I al României. Notele unui martor ocular, traduse din limba gemană la revista România militară, vol. III, Bucureşti, 1899, 499 p. Această ediţie conţine doar traducerea volumului al III-lea al ediţiei germane din 1894-1900.

e) Reminiscenses of the King Karl of Roumania, edited from the original with an introduction by Sidney Withman, Londra şi New York, 1899, XXXI + 367 p.

f) Memoriile regelui Carol I al României (De un martor ocular), vol. I-XVII, Editura ziarului Universul, Bucureşti, 1909-1912.

g) Atât Alexandru Tzigara-Samurcaş (op. cit., vol. I, p. 72), cât şi Renate Grebing (op. cit., p. 201), biografa lui Mite Kremnitz, vorbesc despre o a doua ediţie în limba germană, nedatată, publicată probabil în preajma primului război mondial. Nu am reuşit încă să identific această ediţie, deşi am căutat-o în biblioteci din Germania şi din România.

h) Din viaţa regelui Carol I. De un martor ocular, prefaţă de Gheorghe I. Brătianu, ed. a II-a (revăzută), cu bibliografie şi indice de nume, vol. I, Editura ziarului Universul, 1939, VII + 271 p.

i) Din viaţa regelui Carol I (De un martor ocular), cu o prefaţă de J. Friedmann--Nicolescu, Editura „Cerma”, Bucureşti, [1991], [IV] + 138 p. Ediţia, parţială, cuprinde doar textul corespunzător anului 1866, reprodus după ediţia românescă din 1909-1912.

j) Memoriile regelui Carol I (De un martor ocular), ediţie de Stelian Neagoe, vol. I-IV, Editura Scripta, Bucureşti, 1992-1995.

capitolului introductiv, care apare numai în ediţia germană din 1894-1900. La toţi aceştia ar trebui adăugată şi regina Elisabeta, căreia, în faza incipientă a redactării, Carol I i-a dictat fragmente din memorii. Nu ştim însă în ce măsură a contribuit ea la forma şi conţinutul textului.

II. Regele din jurnal

Ce conţine jurnalul?

Însemnările zilnice ale lui Carol I cuprind perioada 1856-1914 şi se păstrează la Arhivele Statului din Bucureşti, în optsprezece caiete de mărimi diferite. Fiecărui an îi corespund, în medie, aproximativ 60 de pagini. De regulă, un caiet cuprinde însemnări din mai mulţi ani consecutivi. Sunt redactate în limba germană, cu grafia fracturată (gotică) a secolului al XIX-lea. Scrisul este foarte mărunt, multe cuvinte sunt prescurtate, iar rândurile, înghesuite, acoperă întreaga suprafaţă a paginii, fără a lăsa măcar un colţ nefolosit, dovadă a caracterului econom al regelui.

Autorul nu urmăreşte o idee anume, ci redă cu fidelitate fapte din viaţa zilnică. Aprecierile personale şi comentariile, care ar putea da seama mai bine de gândurile regelui, sunt destul de rare, iar atunci când apar se reduc la câteva cuvinte.

Fiecare zi din jurnal începe cu înscrierea datei: denumirea zilei (luni, marţi etc.), numărul de ordine al zilei în lună, apoi denumirea lunii. Anul este înscris pe frontispiciul fiecărei pagini de jurnal, fără a mai apărea apoi la începutul fiecărei zile. Pentru perioada de după venirea în România (după 1866), fiecare însemnare zilnică este datată dublu: în stilul nou (calendarul gregorian) şi în stilul vechi (calendarul iulian), diferenţa dintre cele două stiluri fiind de 12 zile pentru secolul al XIX-lea (până la 1900), apoi de 13 zile (începând cu 1901).

Aproape fiecare zi din jurnal, atât înainte, cât mai ales după venirea lui Carol în România, începe cu o sumară

descriere a vremii: temperatura aerului (în grade Réaumur), starea cerului, umiditatea etc. Faptul poate avea două explicaţii. Mai întâi ar fi vorba de profesiunea sa militară, pentru care starea vremii conta, pe atunci, foarte mult. Apoi, cauza ar putea fi chiar ţara în care a domnit, unde majoritatea locuitorilor trăiau din agricultură. De altfel, notele despre starea recoltelor, vara şi toamna, sunt frecvente.

Volumul de faţă conţine însemnările zilnice ale regelui Carol I din anii 1881-1887. Însemnările se succed, în toată această perioadă, cu o regularitate aproape perfectă. Doar o singură zi – 19/31 martie 1884 – nu se regăseşte în jurnal. Pentru toate celelalte există notiţe, fie mai lungi şi detaliate, fie sumare, de doar unul sau două rânduri. Lungimea însemnărilor are legătură, desigur, cu importanţa pe care regele o va fi acordat faptelor şi evenimentelor trăite. Astfel, el acordă un spaţiu destul de mare vizitelor făcute în ţară şi în străinătate (Germania, Austria, Italia, Serbia etc.), sărbătorilor şi aniversărilor la care participă, ştirilor despre evenimentele politice din ţările învecinate (Rusia, Bulgaria), dar şi unor probleme personale sau de familie, cum ar fi, la un moment dat, starea îngrijorătoare a sănătăţii soţiei sale, regina Elisabeta. De asemenea, anumite evenimente naturale (furtuni, inundaţii, secetă etc.) sau catastrofe (incendii) îi oferă prilejul unor însemnări mai lungi. Însemnări scurte (uneori foarte scurte) întâlnim în perioade de acalmie politică, de vacanţă parlamentară, de obicei vara, când regele se află la reşedinţa de la Sinaia, altfel spus, atunci când în jurul său nu se întâmplă nimic important din punct de vedere politic.

Voi încerca să surprind în continuare câteva dintre

lucrurile faţă de care regele manifestă o atenţie deosebită în jurnalul său, dar şi fapte, evenimente sau opinii care pot prezenta interes prin noutatea lor. Riscul de a lăsa multe lucruri pe dinafară în sumara descriere de mai jos este cât se poate de real. Mi-l asum, totuşi.

O preocupare obsesivă: politica externă

Preocupările, gesturile, ritualurile, îngrijorările, eforturile, negocierile, scrisorile şi politeţurile legate de politica externă revin obsesiv în jurnal. Regele notează scrupulos, de exemplu, audienţele pe care le acordă diplomaţilor străini, atât pe cele private, cât şi pe cele oficiale, atât la prezentarea scrisorilor de acreditare sau rechemare, cât şi a celor obişnuite, din timpul mandatului. O cronologie riguroasă a numirilor şi retragerilor de diplomaţi străini poate fi făcută prin consultarea acestor însemnări. La fel, regele notează numirile de diplomaţi români în străinătate.

Jurnalul conţine mai multe însemnări despre pregătirea şi semnarea în 1883 a alianţei României cu Puterile Centrale (Austro-Ungaria şi Germania). Momentul a fost analizat până în prezent în mai multe lucrări istoriografice[35]. Ce aduce nou jurnalul este dezvăluirea nemijlocită a atitudinii regelui faţă de acea decizie de politică externă. Monarhul a participat direct, prin întâlnirile diplomatice şi prin vizitele la Berlin şi Viena, la

---

35 De exemplu: Gheoghe Nicolae Căzan, Şerban Rădulescu-Zoner, România şi Tripla Alianţă 1878-1914, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979; Şerban Rădulescu-Zoner, Dunărea, Marea Neagră şi Puterile Centrale 1878-1898, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982 etc.

apropierea României de Germania şi Austro-Ungaria. Pe de altă parte, aşa cum reiese din câteva însemnări, el a urmărit îndeaproape activitatea diplomaţilor şi oamenilor politici români implicaţi în acel proiect. Contrar opiniei general răspândite printre istorici, conform căreia despre semnarea tratatului şi conţinutul acestuia au ştiut doar foarte puţini oameni (prim-miniştri şi miniştri de Externe ai ţărilor implicate), jurnalul ne dezvăluie că şi alte persoane erau iniţiate în amănuntele afacerii. Astfel, din însemnarea din 18/30 septembrie 1883 reiese că Iorgu Liteanu, ministrul plenipotenţiar al României la Berlin, era la curent cu problema tratatului României cu Puterile Centrale. La fel şi Petre P. Carp, ministrul României la Viena, şi prinţul Heinrich von Reuss, ministrul Germaniei în capitala Austro-Ungariei (însemnarea din 14/26 octombrie 1883). Prin urmare, „tratatul secret” de aderare a României la alianţa Puterilor Centrale nu era câtuşi de puţin secret.

Regele a fost extrem de interesat şi de problema Dunării, fapt pe care jurnalul său îl dezvăluie cu prisosinţă. În perioada cuprinsă în acest volum al jurnalului, negocierile internaţionale în problema Dunării au avut ca obiect predilect ideea constituirii unei Comisii Mixte care să asigure supravegherea navigaţiei în sectorul mijlociu al fluviului, până la Galaţi (între Galaţi şi vărsarea în mare, competenţele reveneau Comisiei Europene a Dunării). Austro-Ungaria a dorit să trimită şi ea reprezentanţi în Comisia Mixtă, în ciuda faptului că nu era stat riveran. Ideea nu a fost agreată de unele state, printre care şi România, ceea ce a condus la nesfârşite negocieri şi la o răcire a relaţiilor diplomatice româno-austriece. În contextul semnării actelor de aderare a României la alianţa

Puterilor Centrale, problema Comisiei Mixte a devenit una de ordin secundar. Ea nu a mai constituit, după 1883, un motiv serios de îngrijorare pentru guvernele de la Bucureşti şi de la Viena.

Preocuparea faţă de relaţiile cu vecinul de la răsărit, Imperiul Rus, este de asemenea larg reflectată de jurnal. Foarte multe însemnări apar în primăvara anului 1881, cu prilejul asasinării ţarului Alexandru al II-lea. După acel moment, însemnările devin intermitente. Demn de notat este faptul că şi în această perioadă – la fel ca în cele anterioare, dar şi în scrisorile sale către apropiaţi[36] – regele vorbeşte despre o serie de intrigi ruseşti în Moldova (însemnările din 1/13 martie 1882, 15/27 februarie 1883, 27 mai/8 iunie 1883, 7/19 iunie 1884, 19 aprilie/1 mai 1885, 24 septembrie/6 octombrie 1886).

O altă problemă externă căreia regele i-a dedicat multe însemnări în jurnal a fost evoluţia situaţiei politice din Bulgaria şi implicaţiile ei internaţionale. Pe la mijlocul anilor 1880, Alexandru de Battenberg, principele Bulgariei, a pierdut treptat sprijinul Rusiei, de care se bucurase la începutul domniei. Jurnalul surprinde cu multă atenţie etapele acelui proces, ca şi momentul alungării de pe tronul bulgar a principelui Alexandru, printr-un complot orchestrat de ruşi. O revenire a acestuia la conducerea Bulgariei ar fi dus la complicarea situaţiei internaţionale şi ar fi deschis posibilitatea izbucnirii unui război european. Din acest motiv, deşi raporturile personale dintre Carol I şi Alexandru de Battenberg erau bune, regele României s-a

---

36 În special în scrisorile către tatăl său, pe care le-am descris (cele din prima parte a domniei) în Vasile Docea, „Proiectele matrimoniale ale principelui Carol I al României”, op. cit., pp. 271-295.

opus revenirii celui din urmă pe tronul Bulgariei. Jurnalul conţine notarea expresă a opoziţiei regelui Carol I, fapt mai puţin cunoscut istoricilor.

Oglinda fidelă a politicii interne

Atenţia faţă de politica internă şi faţă de treburile statului este de asemenea reflectată de însemnările din jurnal. Regele consemnează întâlnirile aproape zilnice cu miniştri, ca şi participarea sa la consiliile de miniştri, pe care le prezidează. Deşi nu întotdeauna notează ce anume se discută, ne dăm seama că e vorba de problemele curente ale diferitelor ministere, dar mai ales de diverse proiecte legislative.

Întâlnirile cu miniştri nu sunt denumite „audienţe”. Acestea din urmă, deşi erau frecvente, aveau un caracter oarecum extraordinar. Ele sunt consemnate separat şi constau în primirea de către monarh a altor persoane. Întâlnirile cu miniştri, în schimb, erau o practică politică obişnuită. Erau un adevărat ritual, astfel încât, în puţinele zile în care nu primea nici un ministru, Carol I se simţea dator să noteze în jurnal formulele: „Kein Minister” sau „Vormittags kein Minister” („Nici un ministru” sau „Înainte de amiază nici un ministru”).

Explicaţia „ritualului” vizitelor ministeriale se află în forma regimului constituţional din România din acea vreme. O prevedere a Constituţiei din 1866, menţinută şi după modificările de la sfârşitul anilor 1870 şi prima parte a anilor 1880, acorda monarhului dreptul de veto absolut. Potrivit acestui drept, regele putea refuza sancţionarea oricărei legi adoptate de Parlament, fără a fi nevoit să dea vreo explicaţie. Dacă legea nu era sancţionată de rege,

atunci ea nu putea fi pusă în aplicare. Altfel spus, era anulată. Această prerogativă regală plasa monarhia românească de după 1866 în ceea ce un cunoscut analist al domeniului, Karl Löwenstein, definea drept „varianta central-europeană a monarhiilor constituţionale europene”[37]. Conform acestui model monarhic, regele nu are doar un rol decorativ, ci participă efectiv la exercitarea puterii în stat, revenindu-i un rol decisiv în actul de guvernare[38]. În timpul lungii sale domnii, Carol I a recurs doar rareori la dreptul său de veto absolut[39]. Proiectele de legi erau propuse Parlamentului mai ales de către miniştri. Aceştia ştiau, evident, că regele poate respinge legile care nu-i conveneau. Întâlnirile aproape zilnice dintre rege şi miniştri aveau tocmai rolul de a se ajunge la un acord între cele două părţi, chiar înainte ca proiectele să fie propuse Parlamentului spre a fi votate. În felul acesta, se evitau posibile conflicte, din care toate părţile ar fi avut de pierdut. Jurnalul regelui ne relatează astfel despre instituţio-nalizarea unei practici politice pe cât de neoficiale, pe atât de necesare, despre care nu am fi aflat nimic dacă ne-am fi mulţumit cu lectura textelor

---

37 Karl Löwenstein, Die Monarchie im modernen Staat, Frankfurt am Main, 1952, p. 26.

38 Am explicat pe larg acest lucru în Vasile Docea, „Das «europäische» Modell und die konstitutionelle Monarchie in Rumänien”, în Harald Heppner (ed.), Die Rumänen und Europa vom Mittelalter bis zur Gegenwart, Böhlau, Wien-Köln-Weimar, 1997, pp. 185-214. O opinie contrară, mai nou, în Edda Binder-Iijima, Die Institutionalisierung der rumänischen Monarchie unter Carol I. 1866-1881, R. Oldenbourg Verlag, München, 2003. Autoarea germană consideră că modelul monarhiei româneşti a fost cel parlamentar vest-european.

39 Am descris acele situaţii în Vasile Docea, Străinii de-alături. Explorări în istoria minorităţilor şi a comunicării interculturale, Editura Universităţii de Vest, Timişoara, 2006, pp. 102-104.

constituţionale.

În rest, jurnalul surprinde toate faptele semnificative din punct de vedere politic, de la micile intrigi personale până la lupta dintre conservatorii aflaţi în opoziţie şi liberalii de la guvernare. Ultima perioadă a lungii guvernări liberale (1876-1888) a fost, de altfel, cea a unei încleştări tot mai dure între adepţii celor două orientări politice. Volumul de faţă nu ajunge însă până la deznodământul acelei lupte. Despre căderea guvernului liberal condus de Ion C. Brătianu şi preluarea puterii de către un guvern conservator, în martie 1888, va fi vorba abia în volumul următor al jurnalului regelui Carol I.

Curtea iubirilor reprimate

De când mă preocupă istoria regelui Carol I al României, nu încetează să mă uimească speculaţiile unor autori privind „aventurile” erotice ale regelui. Ele se întemeiază pe zvonuri şi le lipseşte orice suport documentar şi logic. Tot ce am aflat în cercetările mele, care includ studierea jurnalului regelui, a corespondenţei sale şi a familiei, precum şi a altor mărturii „de epocă”, m-a condus, dimpotrivă, la contrazicerea acestor ipoteze.

Zvonuri despre diferite episoade erotice din viaţa regelui Carol I au existat dintotdeauna[40]. Ele s-au întemeiat fie pe aluziile vreunui memorialist, fie pe bârfa din saloanele epocii, transmisă apoi din generaţie în

40 Am demontat un astfel de zvon, conform căruia regele Carol I ar fi tatăl istoricului de artă Alexandru Tzigara-Samurcaş, în studiul „Die «fremde» Dynastie als Vermittler deutsch-rumänisches Kulturaustausches”, în Vasile Docea (coord.), Relaţii româno-germane. Studii istorice / Deutsch-rumänische Beziehungen. Historische Studien, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2003, pp. 51-66.

generaţie, într-un mediu în care a spune despre cineva, fie el şi rege, că are cine ştie ce afaceri amoroase era oricum mai credibil decât a spune că nu are. Cine l-ar fi crezut pe cel care ar fi susţinut că regele Carol I şi-a consumat afectivitatea şi erotismul numai în familie, când predecesorul său, Cuza, avusese o îndelungată legătură extraconjugală pe care nici măcar nu s-a ostenit să o ascundă şi când urmaşul său, Ferdinand, în vremea în care era prinţ moştenitor, avea să stârnească un scandal public şi o dispută constituţională prin iubirea faţă de Elena Văcărescu? Iar mai târziu, pe timpul lui Carol al II-lea, naivul susţinător al austerităţii erotice a regelui Carol I nu ar fi părut o fiinţă picată din altă lume? Totuşi, zvonurile despre pretinsele aventuri ale lui Carol I au fost destul de firave şi nu s-au confirmat niciodată. Nu au fost confirmate nici măcar de literatura vădit ostilă casei regale, scrisă de pe poziţii răzbunătoare de către persoane care se aflaseră o vreme în apropierea curţii şi care, mai târziu, au fost îndepărtate[41].

Adesea, biografii lui Carol I şi-au înţeles greşit personajul. Eroarea vine din ignorarea aspectelor personale ale vieţii lui. Există câteva monografii ale epocii lui Carol I – în unele regele joacă un rol central –, însă nu există încă o biografie în sensul propriu al cuvântului, una în care să fie vorba de persoană, de fiinţa individuală, cu trăirile ei. Istoricii au preferat, de fiecare dată, să se documenteze mai degrabă din *Memoriile* regelui (scriere având un pronunţat caracter oficial, prin care este prezentată cititorului un soi de imagine publică a monarhului) decât din jurnalul său intim. Din pricina

41 Precum Mite Kremnitz, cu romanul ei La curtea din Ragusa, sau Robert Scheffer, cu Orient regal.

absenţei unor studii serioase despre aspectele intime ale vieţii sale, dar şi din cauza accesului extrem de dificil la informaţiile cuprinse în jurnalul regelui, imaginile lui Carol I conturate până acum rămân puţin credibile.

Încă de tânăr, deşi era dotat cu o sensibilitate accentuată, Carol a învăţat să-şi reprime afectivitatea. La vârsta de unsprezece ani a fost despărţit de familie – de mamă! – pentru a fi trimis într-un oraş îndepărtat, la studii. N-a avut de ales, a trebuit să se adapteze. La 24 de ani a trebuit să renunţe, din motive politice, la iubirea disperată pentru o prinţesă franceză, Anna Murat. Din scrisorile către tatăl său reiese că iubirea a fost atât de mare, încât pentru ea ar fi fost în stare să renunţe la rangul de ofiţer şi să se stabilească în Franţa (el, un Hohenzollern!). Şi-a reprimat iubirea, asumându-şi „raţiunile de stat”. Câţiva ani mai târziu, devenit între timp principe al României, s-a căsătorit cu prinţesa Elisabeta de Wied. În căsătoria lor, încheiată cam în grabă, după ce alte proiecte matrimoniale se dovediseră irealizabile, nu a fost nimic romantic; ea a avut o motivaţie politică, ţinând de nevoia consolidării noii dinastii. Totuşi, pe termen lung, relaţiile dintre cei doi au fost calde şi destul de echilibrate. După „reprizele” anterioare de reprimare a afectivităţii, Carol a învăţat să şi-o controleze. Le pretindea acelaşi lucru celor din jur, iar când aceştia nu-i urmau exemplul, regele intervenea energic.

Două întâmplări, ambele consemnate în jurnal, aduc informaţii noi pentru înţelegerea felului de a fi şi de a acţiona al lui Carol I. Una este de pe la sfârşitul anului 1882 şi începutul celui următor, iar cealaltă din anul 1886. Ele au rămas aproape necunoscute până în prezent.

În octombrie 1882, aflat la Sinaia împreună cu întreaga

curte, regele află că două dintre domnişoarele însoţitoare ale reginei au relaţii intime cu doi bărbaţi. Regina obişnuia să se înconjoare cu fiice ale unor vechi familii boiereşti ajunse într-o stare materială precară, pe care le lua sub protecţie. Una dintre ele, Lucie Ghica, era nepoata lui Grigore Ghica, fost domn al Moldovei între 1849 şi 1856. Tatăl ei era Alexandru Ghica, al doilea fecior al fostului domn, iar mama era o descendentă a familiei Rosetti-Rosnovanu. Fraţii Luciei, Grigore şi Jean, erau ofiţeri[42]. Între Lucie Ghica şi maiorul Nicolae Vlădoianu, ofiţer în garda regelui, se naşte o poveste secretă de iubire. Poveste nefericită, căci maiorul era deja însurat cu Iza, fiica principelui Dimitrie Ghica, preşedinte al Senatului. Regele află de această poveste în momentul în care, Lucie rămânând însărcinată, ea nu mai poate fi ascunsă. Reacţia lui Carol I a fost energică, brutală chiar. Lucie este trimisă urgent la mama ei, la Cernăuţi, iar Vlădoianu e destituit. Nici măcar intervenţiile celor mai influenţi doi oameni politici din ţară la acel moment, prim-ministrul Ion C. Brătianu şi prinţul Dimitrie Ghica, socrul maiorului, nu reuşesc să schimbe sau măcar să îndulcească decizia drastică a regelui. Onoarea şi moralitatea casei regale par să stea, în opinia lui Carol I, înaintea oricăror alte calcule.

În acelaşi timp, regele află şi despre povestea de dragoste dintre o altă domnişoară din anturajul reginei, Efrosina Grădişteanu, şi baronul Paul Guillaume, ataşat al legaţiei Belgiei la Bucureşti. Efrosina, fiică a lui Emanoil Grădişteanu, preşedinte al Curţii de Conturi, şi a

42 Informaţii genealogice preluate după Octav-George Lecca, Familiile boiereşti române. Istorie şi genealogie (după izvoare autentice), ediţie îngrijită de Alexandru Condeescu, Editura Libra şi Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2000, pp. 305-308.

Alexandrinei, născută Darvari[43], pare să nu fie la prima ei aventură romantică. „A fost cu Guillaume şi cu încă alţi domni", notează Carol I în jurnalul său. Nici Efrosina, nici baronul belgian nu erau căsătoriţi, aşa încât soluţia pare ceva mai simplă sau, oricum, nu atât de dureroasă ca în primul caz: căsătorirea celor doi. Astfel, moralitatea casei regale putea fi salvată. Numai că, în realitate, lucrurile nu au fost deloc simple. Baronul Guillaume, înţelegând miza jocului, a început să pună condiţii. Acceptarea căsătoriei cu domnişoara care, conform spuselor lui Carol I, mai fusese şi cu alţi domni trebuia să-i aducă o compensaţie în altă parte, şi anume în cariera sa diplomatică. Baronul înţelegea, de asemenea, că regele Carol, a cărui soră Maria era căsătorită cu un membru al familiei regale belgiene, contele Philipp de Flandra, îi putea asigura astfel de avantaje. Între rege şi baron se desfăşoară o destul de îndelungată negociere, prin intermediari. În cele din urmă, ei ajung la un compromis:

Guillaume se căsătoreşte cu Efrosina, îşi consolidează poziţia diplomatică, iar onoarea casei regale rămâne nepătată.

Puţin cunoscută până astăzi, povestea a mai fost relatată, cu unele inexactităţi, de memorialista Sabina Cantacuzino şi de Robert Scheffer. Nici unul dintre cei doi însă nu o cunoştea direct, ci doar din ecourile pe care pare să le fi avut întâmplarea în epocă. Memorialista Sabina Cantacuzino, fiica lui Ion C. Brătianu, prim-ministru în acea perioadă, relatează şi ea, pe scurt, cele întâmplate:

Tot printre neplăcerile pricinuite de naiva ei încredere (a reginei Elisabeta, soţia regelui Carol I) fu şi aşa-zisul

---

43 Ibidem, p. 324.

scandal al domnişoarelor de onoare. Luase cu dânsa la Sinaia pe cele două domnişoare Lucie Ghica şi Eufrosina Grădişteanu, pe Marie Assan, cu titlul de *Kammersängerin,* care cu dna Zoe Bengescu îi întregeau curtea. Ca să nu se plictisească *fetele,* invita seara câţiva tineri. Printre aceştia, baronul de Ring, ministrul Franţei, şi baronul Guillaume al Belgiei; principele de Wied, fratele reginei, era oaspetele ei de vară. La 9½ regina, foarte matinală, se retrăgea, ceilalţi treceau în salonul fetelor şi prelungeau serata foarte târziu. Nepoftiţii din Sinaia prinseră de veste, organizară un serviciu de control al ieşirii din castel a ultimilor invitaţi şi preveniră pe rege. Se adeveri că baronul de Ring şi baronul Guillaume se duceau cam târziu acasă, iar principele de Wied în camera lui. Domnişoarele Ghica şi Grădişteanu părăsiră curtea şi diplomaţii plecară în concediu. Ministrul francez reveni la Bucureşti pentru puţin timp, iar al Belgiei, care reprezenta un stat în care sora regelui Carol, contesa de Flandres, avea o mare ½influenţă, se căsători cu gentila Eufrosina. Lucie Ghica nu se mai văzu în Bucureşti şi Marie Assan deveni profesoară de canto[44].

Robert Scheffer, care a fost secretar al reginei Elisabeta între anii 1886 şi 1891, aminteşte şi el de „mici scandaluri” care avuseseră loc înainte de intrarea sa în funcţie. În urma acelor scandaluri, credea Scheffer, uşa de la galeria care făcea legătura între castel şi locuinţa aghiotanţilor regali se încuia noaptea, „din respect pentru virtutea domnişoarelor de onoare”[45].

---

44 Sabina Cantacuzino, Din viaţa familiei Ion C. Brătianu, vol. I, ediţie îngrijită de Elisabeta Simion, Editura Albatros, Bucureşti, 1993, pp. 106-107.

45 Robert Scheffer, Orient regal. Cinci ani la curtea României,

Cea de-a doua întâmplare, din 1886, îi are drept actori pe pianistul Lubicz şi pe Livia Maiorescu, fiica filosofului şi omului politic Titu Maiorescu. Livia era domnişoară de onoare a reginei Elisabeta. În data de 18/30 septembrie 1886, pe când se afla cu întreaga curte la Sinaia, regele notează în jurnal:

Lubicz, care ar fi venit pentru muzică, a fost găsit seara târziu în castel, aici rendez-vous cu Maiorescu. Istorie incompletă, care va trebui ţinută secretă. A fost concediat.

La început a existat o anumită incertitudine în legătură cu această ştire. Se ştia că pianistul Lubicz avea o aventură cu cineva de la castel, însă nu era încă destul de clar cu cine. Întreaga poveste s-a întâmplat pe fondul agravării neînţelegerilor dintre Titu Maiorescu şi soţia sa Clara, de care, de altfel, avea să divorţeze curând[46] (fapt notat, de asemenea, în jurnal de Carol I, în data de 7/19 decembrie 1886).

Într-o însemnare ulterioară din jurnalul său, din 19/31 decembrie 1886, regele consemnează că s-a găsit la Livia Maiorescu o scrisoare compromiţătoare ce confirma bănuielile. Intervenţia regelui a fost şi de data aceasta cât se poate de dură: Livia Maiorescu a trebuit să-şi dea demisia din postul deţinut la curte. Încă o dată, moralitatea casei regale era salvată.

În spatele tronului

---

traducere de Rodica Pânzaru, Editura Saeculum – Editura Vestala, Bucureşti, 1997, p. 25.

46 Eugen Lovinescu, „Titu Maiorescu”, în Scrieri, vol. VII, ediţie îngrijită de Eugen Simion, Editura Minerva, Bucureşti, 1978, pp. 387-391.

Carol I nu a ţinut un jurnal pentru a nota în paginile lui cine ştie ce frământări sufleteşti, incertitudini intime sau crize existenţiale. Dimpotrivă, el consemnează cu predilecţie ceea ce se întâmplă în exteriorul său, ca un fel de cronicar. Uneori însă, din spatele acestor însemnări neutre, parcă impersonale, apare omul. Nu de puţine ori, regele îşi consemnează admiraţia pentru peisaje. Natura îl impresionează pe fostul călător şi căţărător din Alpi, din vremea tinereţii. Împrejurimile castelului din Sinaia sunt descrise adesea ca „minunate”. Mult mai rar, el consemnează impresiile lăsate asupra sa de oameni: cutare este „plăcut”, altul e „grosolan” etc.

S-a spus adesea despre Carol I că ar fi fost atât de rece, de distant şi neprietenos, încât nici măcar vizite nu făcea vreodată altora. Constantin Argetoianu, care prezintă în *Memoriile* sale viaţa mondenă a Bucureştiului de la sfârşitul secolului al XIX-lea, scrie că regele participa doar la cele două baluri anuale date de el însuşi, fără să meargă niciodată la balurile date de alţii. Jurnalul contrazice această imagine. Deşi nu o face foarte des, regele merge la balurile altora. De asemenea, îl aflăm făcând vizite. În Sinaia, îl vizitează de mai multe ori pe prinţul Dimitrie Ghica, iar în Bucureşti, pe C.A. Rosetti (care era pe moarte), pe prim-ministrul Ion C. Brătianu (în 17/29 iunie 1883, când acesta era suferind), pe medicul Carol Davila (în 10/22 iunie 1884). Cu ocazia călătoriilor în străinătate, în Germania, Austria, Italia etc., vizitele făcute de Carol I erau cât se poate de obişnuite; la fel şi cu prilejul destul de deselor călătorii prin ţară.

Merge la spectacole de teatru sau muzică, nu atât de frecvent însă precum soţia sa. În stagiunea din iarna 1881-1882, de exemplu, a asistat la patru spectacole: un concert

în care a interpretat la pian Elena Bibescu şi unde a cântat Marie Assan (3/15 decembrie 1881); un spectacol cu opera *Aida* (11/23 decembrie 1882); un altul cu opera *Traviata* (11/23 ianuarie 1882); un spectacol cu o „piesă socială” (15/27 martie 1882). De obicei, însemnările sunt sărace, fără comentarii. Uneori notează o scurtă impresie, precum „spectacol bun” sau „reprezentaţie slabă”. Alteori, destul de rar, e ceva mai darnic în comentarii, precum în însemnarea din 7/19 ianuarie 1883: „Ora 8 plecat cu Candiano la teatru. Prima operă românească, *Haiducul,* în trei acte, nu e rea, muzica plăcută, foarte plin şi multe aplauze”.

La fel face cu lucrările de artă pe care le vede prin diferite locuri. Cumpără foarte multe obiecte de artă, atât în ţară, cât mai ales în străinătate. Uneori îşi consemnează pe scurt impresiile în legătură cu cele văzute. Iată o însemnare, din multele aflate în jurnal, prilejuită de vizitarea, la 22 septembrie/4 octombrie 1885, a catedralei Mitropoliei din Iaşi, proaspăt pictată de Gheorghe Tăttărescu: „Ora 9 la Mitropolie, liturghie, vizitat în detaliu noua Mitropolie. Pictura lui Tătărăscu slabă”.

Carol I consemnează conştiincios implicarea sa, pas cu pas şi etapă cu etapă, în construirea Castelului Peleş din Sinaia. În perioada cuprinsă în acest prim volum (1881-1887) au loc ultima fază a construcţiei şi finisarea castelului. La 7/25 septembrie 1883, regele scrie despre mutarea în castelul proaspăt terminat (înainte de acest moment, în jurnal e consemnată şederea în pavilionul de vânătoare, o construcţie ridicată anterior castelului). Tot acum se introduce iluminatul electric, atât în castelul din Sinaia, cât şi la palatul din Bucureşti.

În intervalul de timp cuprins în acest volum al

jurnalului, relaţiile lui Carol I cu soţia sa par să fie încă normale. Ele aveau să se strice vizibil abia la începutul anilor 1890, în împrejurări pe care nu doresc să le anticipez. Acum însă, însemnările din jurnal, laconice cum sunt, ne lasă să ghicim totuşi o anumită afecţiune a regelui faţă de soţie. Este de-a dreptul îngrijorat de câte ori Elisabeta e bolnavă. O dovedesc mai cu seamă însemnările din ianuarie-februarie 1882, când regina a suferit de o gravă boală la ureche, care i-a pus viaţa în pericol. Soţul notează îngrijorat toate fazele bolii, cu perioade disperate, de dureri îngrozitoare, dar şi cu intervale de linişte şi speranţă. Are grijă să-i asigure bolnavei asistenţa celor mai buni medici, pe care îi aduce chiar şi din străinătate. În urma acelei boli, Elisabeta şi-a pierdut parţial auzul.

Perechea regală nu avea copii. Unica lor fiică, Maria, născută în 1870, a murit la patru ani, de scarlatină. Felul în care s-au raportat regele Carol I şi soţia sa Elisabeta la problema moştenitorilor a rămas, până acum, necunoscut în istoriografie. De la moartea Mariei, cei doi nu au încetat să spere că vor mai avea copii. Însemnările din jurnal lasă să se întrevadă această speranţă, deşi protagoniştii nu mai erau chiar tineri. La 29 iulie/10 august 1883, regele crede că Elisabeta e însărcinată, fără alte urmări însă. Era anul când regina împlinea deja 40 de ani, regele fiind cu patru ani mai în vârstă. În 10/22 martie 1884, el consemnează, vizibil dezamăgit, menstruaţia soţiei, adăugând: „altă sarcină falsă”. La 30 iunie/12 iulie 1884, crede că „Elisabeta ar putea fi însărcinată”, însă câteva zile mai târziu, în 1/13 iulie, constată că s-au înşelat. Aceeaşi scenă se repetă în septembrie 1885. Speranţele celor doi au o dublă semnificaţie. Pe de o parte, e vorba de dorinţa firească a unui cuplu, oricare ar fi el, de a avea copii.

Pentru Elisabeta, căreia îi murise o fiică, dorinţa de a compensa această pierdere prin naşterea unui alt copil trebuie să fi fost cu atât mai mare. Pe de altă parte, întreaga problemă avea o dimensiune politică. Regele trebuia să aibă un urmaş, care să poată moşteni tronul, conform constituţiei. Speranţele cuplului regal nu s-au împlinit, motiv pentru care moştenitor al tronului avea să fie declarat prinţul Ferdinand, fiu al fratelui regelui. Jurnalul conţine multe notiţe despre această problemă, ca şi despre prima venire în România a foarte tânărului Ferdinand (Nando, în jurnal).

Multe alte însemnări sunt dedicate relaţiilor cu membrii din Germania ai familiei sale (părinţii, fraţii şi sora). În contextul acestor relaţii, cele cu tatăl său au ocupat primul loc. Principele Karl Anton de Hohenzollern – *papa* din jurnal – i-a fost toată viaţa un foarte atent sfătuitor, iar Carol l-a iubit şi l-a respectat enorm. Momentul în care afecţiunea fiului devine vizibilă este cel al morţii principelui Karl Anton, în 21 mai/2 iunie 1885. Carol, chemat în prealabil de familie la castelul din Sigmaringen, a fost de faţă, iar însemnările din jurnal îi preiau emoţia şi durerea.

Despre bani e vorba destul de rar în jurnal. Regele aminteşte uneori câteva cifre, pentru a însemna cât l-a costat un obiect de artă, un cadou, o moşie sau închirierea unei vile pe Riviera genoveză, unde şi-a petrecut câteva săptămâni în vara anului 1883. La fel sunt consemnate şi donaţiile, ca şi moştenirea de un milion de mărci germane care i-a revenit în urma morţii tatălui (însemnare din 14/26 iulie 1885). Jurnalul nu e folosit pentru calcule contabile. Pentru astfel de îndeletniciri, regele avea caiete separate.

Faptele şi împrejurările evocate în acest text introductiv sunt doar câteva dintre cele consemnate de rege. Jurnalul său cuprinde nu doar mai multe ca număr, dar şi ceea ce, aici, nu poate fi reprodus: amprenta personalităţii regelui. Doar parcurgerea atentă, filă cu filă, a jurnalului ne-o dezvăluie. Printre zile foarte încărcate în evenimente şi trăiri, aflăm zile în care nu se întâmplă aproape nimic. Deşi cele din urmă sunt destul de multe, nu le-am exclus din textul publicat în această ediţie. Zilele goale fac parte din viaţa regelui în aceeaşi măsură ca şi zilele pline. Fără ele, imaginea pe care ne-am face-o despre rege şi jurnalul său ar fi una falsă. Deoarece, aşa cum crede un prodigios autor de însemnări zilnice şi, totodată, teoretician ocazional al genului[47], jurnalul este „un text căruia doar continuitatea îi conferă întregul înţeles”.

Vasile Docea

Notă asupra ediţiei

Această ediţie a jurnalului regelui Carol I al României, al cărei prim volum apare acum, dar care va avea în total patru tomuri, cuprinde însemnările din intervalul 1881-1914. Perioada este cuprinsă aşadar între proclamarea regatului şi moartea regelui. Textul manuscris, în limba germană, greu lizibil, l-am descifrat şi transcris, lucrând cu intermitenţe, cu lungi întreruperi, în perioada 1996-2006.

47 Axel Hardivilliers, Journal d'une graphomanie, Les Impressions Nouvelles, Paris, 2001, fragment reprodus în antologia lui Philippe Lejeune şi Catherine Bogaert, Journal intime. Histoire et anthologie, Les Éditions Textuel, Paris, 2006, p. 440.

În paralel l-am tradus în limba română, îndeletnicire mult mai uşoară decât descifrarea propriu-zisă.

Originalul manuscris al textului cuprins în acest volum se află în Bucureşti, la *Arhivele Naţionale ale României, Fondul Casa Regală. Carol I. Personale.* Caietul cuprinzând însemnările zilnice ale regelui din anii 1881-1887, al căror conţinut îl reproduc integral aici, are cota *III/30-1881-1887.* Numără 200 de file, scrise pe ambele feţe. La începutul anilor 1990 am avut acces la caietele originale ale jurnalului regelui Carol I. Din păcate, nu mi-am însemnat atunci nici dimensiunile caietelor, nici alte date fizice sau tehnice despre acestea. Între timp, Arhivele Naţionale au blocat cercetătorilor orice acces la originalele jurnalului, astfel încât mi-e imposibil să fac o descriere cât de cât corectă a aspectului caietelor. Îmi aduc aminte doar că filele erau aproximativ de dimensiunile obişnuite ale unor caiete de şcoală. Caietele jurnalului erau, parţial cel puţin, îmbrăcate în piele. Unele erau de culoare roşie, altele negre şi brune. Pe la mijlocul anilor 1990, Arhivele Naţionale mi-au pus totuşi la dispoziţie microfilme ale manuscrisului, pe care le-am putut studia nestingherit. Am obţinut, de asemenea, copii fotografice ale jurnalului, de bună calitate, realizate după acele microfilme. Descifrarea, transcrierea şi traducerea textului le-am făcut utilizând acele fotocopii.

În textul manuscris, care e în limba germană, regele a folosit, de regulă, grafia fracturată (gotică) a secolului al XIX-lea. Majoritatea numelor de persoane sunt transcrise însă cu grafie latină.

Deoarece însemnările zilnice ale regelui sunt, de obicei, laconice, textul jurnalului poate părea destul de

ermetic cititorului mai puţin familiarizat cu istoria acelei perioade. A fost nevoie, de aceea, să identific situaţiile şi personajele evocate de rege. În privinţa celor din urmă, acest lucru nu l-am putut face în totalitate. Am reuşit să identific foarte multe dintre persoanele care apar în jurnal şi să găsesc informaţii despre ele, informaţii pe care le reproduc pe scurt în note. Altele însă au rămas neidentificate.

Sursele bibliografice pe care le-am utilizat în scopul identificării situaţiilor şi persoanelor au fost de două tipuri: a) instrumente de lucru, precum dicţionare, enciclopedii etc.; b) lucrări speciale, dedicate unui aspect istoric sau unei personalităţi. În notele istorice sau biografice de la sfârşitul lucrării am citat doar lucrări aparţinând acestei din urmă categorii. Sursele din prima categorie, de tipul instrumentelor de lucru, le enumăr la sfârşitul acestei note asupra ediţiei, fără să mai fac referinţă expresă la ele în notele de la sfârşitul volumului.

În jurnal, numele de persoane apar adesea în forme diferite. Le-am transcris într-o formă unică. Pentru români, am folosit forma pe care am considerat-o a fi cea încetăţenită *(Brătianu* în loc de *Bratiano, Bălăceanu* în loc de *Balacéno* sau *Balaceano, Ionescu* în loc de *Ionesco* etc.). Numele străine le-am transcris, majoritatea, în forma originală în care apar în jurnal, îndreptând tacit câteva erori şi inconsecvenţe. Am făcut totuşi unele excepţii de la această metodă. Mai întâi, am transcris numele ruseşti nu aşa cum le-a notat regele, ci conform transcrierii lor în limba română *(Uruzov* în loc de *Ourousoff).* Apoi, numele soţiei regelui nu l-am transcris aşa cum îl notează autorul jurnalului, adică *Elisabeth,* ci aşa cum este cunoscută regina în limba română: *Elisabeta.*

Denumirile geografice, inclusiv numele localităţilor, le-am transcris, de regulă, în forma lor originală, aşa cum apar în jurnal. Am renunţat totuşi la forma *Bucuresci,* în favoarea celei de *Bucureşti.*

Temperatura atmosferică apare frecvent notată în jurnal. Regele o dă în grade Réaumur[48]. Pentru a putea compara cu scala Celsius – cu care suntem obişnuiţi să operăm –, redau în continuare un tabel de echivalenţe:

Grade Réaumur	**Grade Celsius**
30	37,5
25	31,25
20	25
15	18,5
10	12,5
5	6,25
0	0
— 5	— 6,25
— 10	— 12,5
— 15	— 18,75
— 20	— 25

În originalul german, frazele din jurnal sunt, de cele mai multe ori, eliptice. De regulă, perfectul compus al verbelor este redat fără folosirea verbelor auxiliare *a fi* sau

48 Denumirea vine de la numele fizicianului şi naturalistului francez René Antoine Ferchault Réaumur (1683-1757), care a inventat scala ce-i poartă numele. Pe scala Réaumur, punctul de topire a gheţii este notat cu zero, iar punctul de fierbere a apei cu 80 de grade.

a avea (de exemplu, regele scrie *gegangen,* şi nu *bin gegangen* – adică *mers,* şi nu *am mers).* În traducere, am încercat să reproduc stilul eliptic al originalului. Am adăugat foarte rar verbul auxiliar din perfectul compus, doar acolo unde, altfel, apărea riscul de a pierde înţelesul frazei.

V.D.

Lista dicţionarelor, enciclopediilor, genealogiilor şi repertoriilor folosite la redactarea notelor de la sfârşitul volumului

Allgemeine Deutsche Biographie, 55 vol., Duncker & Humbolt, Berlin, 1875-1912.

Almanach de Gotha… 1857, 1879, 1908.

Candrea, I.-Aurel, Adamescu, Gh., *Dicţionarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”,* Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1926.

Cannuyer, Christian, *Casele regale şi suverane din Europa,* ediţie îngrijită de Nicolae-Şerban Tanaşoca, Editura Gavrilă, Bucureşti, 1996.

Enciclopedia istoriografiei româneşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978.

La Grande Encyclopédie, H. Lamirault et C-ie, Paris, f.a.

Lecca, Octav-George, *Familiile boiereşti române. Istorie şi genealogie (după izvoare autentice),* ediţie de Alexandru Condeescu, Editura Libra şi Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2000.

Malone, Dumas (ed.), *Dictionary of American Biography,* vol. VIII, Charles Scriber’s Sons, New York, 1963.

Mic dicţionar enciclopedic, ed. a III-a, revăzută şi adăugită, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1986.

Neue Deutsche Biographie, 22 vol., Duncker & Humbolt, Berlin, 1953-2005.

The New Encyclopedia Britanica, ed. a XV-a, vol. 5, Chicago etc., 1992.

Predescu, Lucian, *Enciclopedia Cugetarea,* Bucureşti, 1940.

Rădulescu, Mihai Sorin, *Elita liberală românească (1866-1900),* Editura ALL Educational, Bucureşti, 1998.

Rusu, Dorina N., *Istoria Academiei Române. Repere cronologice,* Editura Academiei Române, Bucureşti, 1992. Rusu, Dorina N., *Membrii Academiei Române 1866-1999.*

Dicţionar, ed. a II-a, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1999.

Vapereau, G., *Dictionnaire universel des contemporaines,* Hachette, Paris, 1880.

Vasiliu, Lucian, Holban, Ioan (coord.), *Cimitirul Eternitatea din Iaşi,* Editura „Cronica”, Iaşi, 1995.

Vollmer, Hans (ed.), *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler,* Leipzig, vol. 16 (1923), 32 (1938), 36 (1947).

Carol I al României

Jurnal

Cuprinsul jurnalului

Anul 1881

Bucureşti...
Sinaia...
Cotroceni...
Sinaia...
Cotroceni...
Sinaia...
Cotroceni...
Călătorie în Valahia Mică...
Cotroceni...
Excursie la Focşani...
Cotroceni...
Excursie la Sinaia...
Cotroceni...
Bucureşti...

Anul 1882

Bucureşti...
Sinaia...
Cotroceni...
Giurgiu...
Cotroceni...
Piteşti...
Cotroceni...
Sinaia...
Buzău...
Sinaia...
Manevre în Moldova...
Sinaia...
Cotroceni...
Sinaia...
Cotroceni...

Bucureşti...
Cotroceni...
Târgovişte...
Cotroceni...
Giurgiu...
Cotroceni...
Sinaia...
Călătoria la Belgrad...
Sinaia...
Cotroceni...
Călătoria în străinătate...
Bucureşti...

Anul 1885

Bucureşti...
Sinaia...
Bucureşti...
Sinaia...
Cotroceni...
Călătoria la Sigmaringen...
Neu-Wied...
Viena...
Sinaia...
Cotroceni...
Sinaia...
Călătoria la Königstein...
Sinaia...
Călătoria în Moldova...
Cotroceni...
Craiova...
Sinaia...

Bucureşti...

Anul 1886

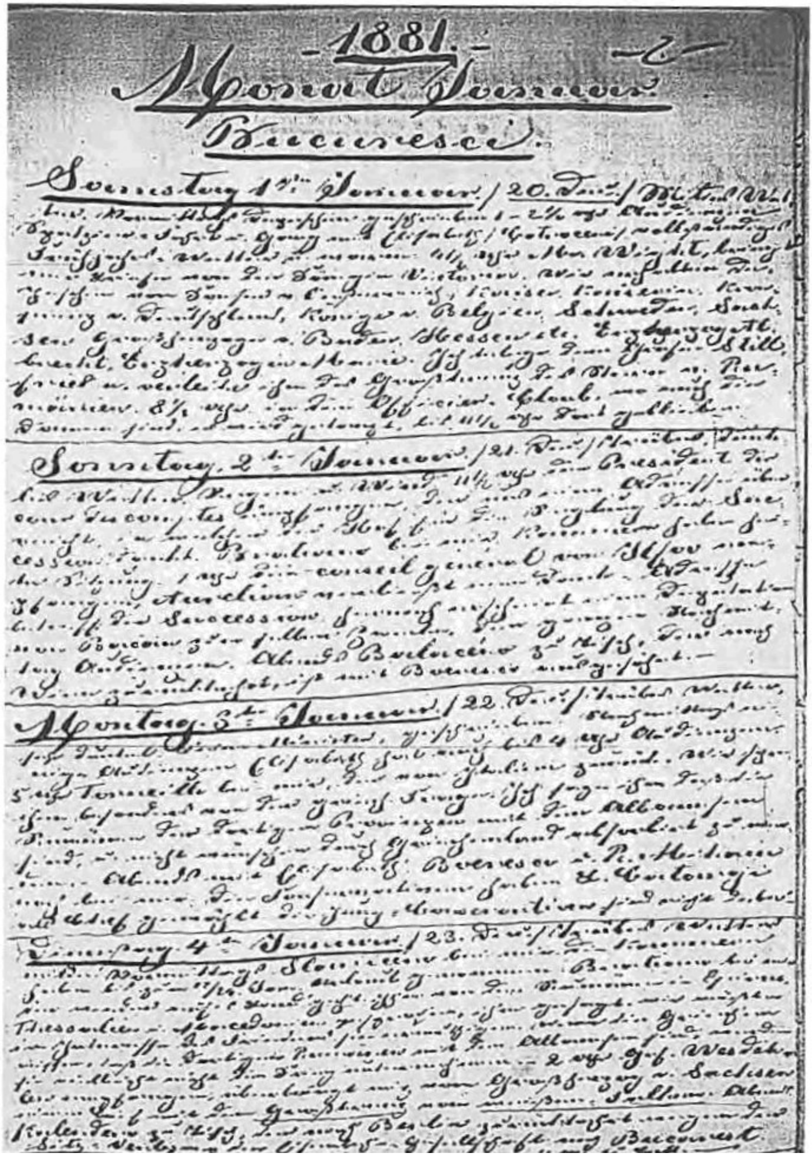
Bucureşti...
Sinaia...
Călătoria pe Dunăre...
Sinaia...
Cotroceni...
Sinaia...
Buzău...
Bucureşti...
Sinaia...
Curtea de Argeş...
Sinaia...
Bucureşti...

Anul 1887

Bucureşti...
Călătoria în Germania...
Bucureşti...
Călătoria în Moldova...
Sinaia...
Cotroceni...
Sinaia...
Bucureşti...
Manevre la Olt...
Bucureşti...
Manevre la Focşani...
Sinaia...
Bucureşti...

Guverne...

Anul 1881

-1881.-

Bucureşti

Sâmbătă, 1 ianuarie 1881/20 decembrie 1880

Vreme bună. Dimineaţa scris depeşe. Orele 1-2½ audienţe. Plimbare cu trăsura şi pe jos cu Elisabeta (Cotroceni), vreme cu totul de primăvară şi cald. Ora 4½ domnul Wight [corect White – *n. ed.*][49]*;* îmi aduce scrisori de la regina Victoria. Primim depeşe de la împăratul Austriei, împăratul, împărăteasa şi kronprinţul Germaniei, regii Belgiei, Suediei, Saxoniei, marii duci de Baden, Hessa

---

49 William Arthur White (1824-1891) fusese numit, încă din 1878, reprezentant interimar al Marii Britanii la Bucureşti. După audienţa de prezentare din 17/29 mai 1878, Carol I scria despre el că „nu lasă impresia de a fi englez, având, de altfel, origini pe jumătate poloneze. I s-a dus vestea de om politic foarte inteligent şi întotdeauna bine orientat; a stat mult timp în Belgrad şi este bun cunoscător al problemelor orientale” (Aus dem Leben König Karls von Rumänien. Aufzeichnungen eines Augenzeugen, vol. IV, Stuttgart, 1900, p. 54). În februarie 1880 a devenit ministru plenipotenţiar al Marii Britanii la Bucureşti (ibidem, p. 294), post pe care l-a ocupat până în octombrie 1886, când a fost numit ambasador la Constantinopol. În 1884 a devenit membru de onoare al Academiei Române. A fost în relaţii foarte bune cu Ion C. Brătianu, a cărui fiică, memorialista Sabina Cantacuzino, scria despre el: „Era un colos, cu părul şi barba albe, un selfmademan, căci, fiu natural al prinţului Czartoryski, moştenise de la tatăl său teama de ruşi, dar avusese multă greutate să-şi facă drumul în diplomaţie. Ba mai luase şi de soţie pe o femeie foarte frumoasă şi plăcută, dar cu o purtare compromisă şi dintr-o situaţiune echivocă. Numai via lui inteligenţă şi munca intensă l-au impus la Foreign Office” (Sabina Cantacuzino, Din viaţa familiei Ion C. Brătianu, vol. I, ediţie îngrijită de Elisabeta Simion, Editura Albatros, Bucureşti, 1993, p. 95). Eugene Schuyler, reprezentant diplomatic al SUA la Bucureşti, scria despre el, în august 1880, că „posedă o mare abilitate şi un impresionant bagaj de cunoştinţe. Bun cunoscător al Rusiei, al ţărilor slavone şi Turciei. Este onest şi direct, având o mare influenţă asupra celor din jur” (Relaţii româno-americane 1859-1901. Documente diplomatice şi consulare, ediţie îngrijită de Keith Hitchins şi Miodrag Milin, Bucureşti, 2001, p. 82).

etc., arhiducele Albrecht, arhiducesa Maria. Îi telegrafiez contelui Stillfried[50] şi îi confer Marea Cruce a Ordinului Steaua României. Ora 8½ la Clubul Ofiţerilor, unde sunt şi doamnele, se dansează, rămas acolo până la 11½.

Duminică, 2 ianuarie 1881/21 decembrie 1880

Vreme mohorâtă, întunecată, ploaie şi vânt. Ora 11½ primit pe preşedintele Curţii de Conturi, care ne înmânează o adresă, prin care Curtea mulţumeşte pentru rezolvarea succesiunii[51]. Brătianu[52] la mine. Camerele au

50 Rudolf Maria Bernhard, conte de Stillfried (1804-1822), istoric şi scriitor german. Din 1843 a deţinut funcţia de maestru de ceremonii al regelui Prusiei, apoi al împăratului Germaniei. A fost, de asemenea, director al Arhivei Casei Regale a Prusiei şi membru în Consiliul General al Ordinelor din Prusia. Ca istoric, a publicat mai cu seamă lucrări despre trecutul casei de Hohenzollern (Alterthümer und Kunstdenkmale des Hauses Hohenzollern, 1838; Monumenta Zollerana, 1840-1842 etc.), dar şi o carte despre nobilimea din Silezia (Beiträge zur Geschichte des schlesischen Adels, 1864). S-a aflat în relaţii apropiate cu tatăl regelui Carol I, principele Karl Anton de Hohenzollern-Sigmaringen, căruia pare să-i fi inspirat ideea cedării către regele Prusiei a drepturilor de suveranitate asupra principatului de la Sigmaringen.

51 Carol I şi soţia sa Elisabeta nu au avut alţi copii în afara unicei lor fiice, Maria, care a murit în 1874, la vârsta de trei ani şi jumătate. Problema moştenirii tronului a fost rezolvată prin desemnarea fratelui mai vârstnic al regelui Carol, prinţul Leopold de Hohenzollern, şi a copiilor acestuia ca succesori legitimi.

52 Ion C. Brătianu (1821-1891), om politic liberal, fost ministru în diferite cabinete, apoi prim-ministru al guvernului României între anii 1876 şi 1888. Pentru biografia sa, mai ales pentru partea politică, există multe lucrări, între care amintesc: N. Bănescu, Dumitru şi Ion Brătianu, Bucureşti, 1936; Frederic Damé, I.C. Brătianu, ed. a II-a, Bucureşti, 1936; C. Răutu, Ion C. Brătianu, Tirnu-Severin, 1940; Grigore Tăuşan, Ion C. Brătianu, Bucureşti, f.a.; Ion I. Brătianu, Contribuţia lui Ion C. Brătianu la revoluţia paşoptistă din Ţara Românească şi cugetările sale despre această revoluţie, Éditions Laumond, Paris, 1983.

astăzi şedinţă. Ora 1 primit Consiliul General din Ilfov, Aurelian[53] dă citire unei adrese de mulţumire privind succesiunea, apoi se înfăţişează o delegaţie din Bacău, în acelaşi scop. Toată după-amiaza audienţe. Seara Bălăceanu[54] la masă, se întoarce la Viena, s-a împăcat cu Boerescu[55].

Luni, 3 ianuarie 1881/22 decembrie 1880

Vreme mohorâtă, foarte întuneric. Nici un ministru, scris. După-amiaza câteva audienţe. Ora 5 Tornielli[56] la

---

53 Petre S. Aurelian (1833-1909), om politic liberal. Va fi numit ministru în guvernul Brătianu în 1882.

54 Ion Bălăceanu (1828-1914), om politic, diplomat şi fost ministru, era în acel moment ministru plenipotenţiar al României la Viena (funcţie deţinută din 1878 până în 1882). Pentru activitatea sa diplomatică, vezi: Dumitru Vitcu, Diplomaţii Unirii, Editura Academiei, Bucureşti, 1979, pp. 187-210; Constantin Bălăceanu-Stolnici, Cele trei săgeţi. Destine la confluenţa cu istoria: saga Bălăcenilor, Editura Eminescu, Bucureşti, 1990 (capitolul „Un diplomat iscusit şi un neobosit călător”, pp. 369-336); de asemenea, Ion Bălăceanu, Amintiri politice şi diplomatice 1848-1903, ediţie îngrijită de Georgeta Filitti, Editura Cavallioti, Bucureşti, 2002.

55 Vasile Boerescu (1830-1883), jurist, profesor, publicist şi om politic, a fost ministru în diferite cabinete. În acel moment deţinea portofoliul Afacerilor Externe (din iulie 1879 până în aprilie 1881). Apostol Stan, Vasile Boerescu (1830-1883), Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974.

56 Giuseppe Tornielli, ministru plenipotenţiar al Italiei la Bucureşti din decembrie 1879. Inainte de a fi numit în postul de la Bucureşti, Tornielli a fost secretar general al Ministerului Afacerilor Străine al Italiei. Sabina Cantacuzino, care l-a cunoscut în România, îi caracteriza pe el şi pe soţia lui astfel: „...contele Tornielli, unul din cei mai de seamă diplomaţi ai Italiei, tipul unui portret al lui Tiziano, pe atât de tăcut, potolit şi cumpătat în vorbă, pe cât soţia lui rusă, născută Rostopchine, era de vorbăreaţă, amabilă şi agitată. Avea chiar o pasiune pentru dans, cam ridicolă cu talia, situaţiunea şi vârsta ei. La cotilioane se punea la rând cu fetele cele mai tinere

mine, s-a întors din Italia. Vorbim mai ales despre problema greacă. Îi spun că românii din provinciile de acolo sunt de partea albanezilor şi nu doresc să fie absorbiţi de Grecia[57]. Seara cu Elisabeta[58]. Boerescu şi R. Mihai[59] încă la mine.

şi dănţuitorii nu ştiau cum s-o ocolească, deşi era o dănţuitoare perfectă, căci avea aerul unui mic satelit care s-ar fi întors în jurul unei planete impozante. De altfel, era bună, serviabilă şi, fie din pricina multelor serate şi baluri, unde petrecuse bine la Bucureşti, fie că se ataşase într-adevăr de noi, a rămas una din rarele ambasadoriţe ajunse la apogeul carierei lor care au răsfăţat pe români oriunde i-ar fi întâlnit” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 96).

57 Tratatul de pace de la Berlin din 1878 lăsase deschisă chestiunea frontierei dintre Grecia şi Turcia, stabilind totuşi, în articolul XXIV, că problema trebuia rezolvată prin negocieri directe între cele două state, marile puteri urmând să intervină în scopul medierii doar dacă cele două nu ajungeau la un acord. Grecia revendica Macedonia, Tesalia şi Epirul, aflate sub administraţie otomană şi despre care susţinea că ar fi fost locuite de o populaţie în majoritate greacă. Pentru a le obţine, guvernul grec a recurs nu doar la tratative, ci şi la ameninţarea cu un război împotriva Porţii. Nu doar guvernul otoman se opunea acestei cedări teritoriale, ci şi albanezii. Formal, teritoriul Albaniei făcea parte din Imperiul Otoman, însă albanezii aveau o structură politico-militară proprie, Liga de la Prizren, care fusese înfiinţată în iunie 1878. Mulţi albanezi din Ligă erau de acord cu cedarea Tesaliei către Grecia, nu însă şi a Epirului, pe care îl considerau teritoriu albanez şi pe care erau dispuşi să îl apere cu armele. În cele din urmă, marile puteri au decis, în mai 1881, ca Tesalia şi o mică regiune din sudul Epirului, Arta, să fie cedate Greciei, soluţie care va fi consfinţită prin Tratatul greco-turc din iulie 1881. Incă din aprilie 1881, ca urmare a presiunilor internaţionale, guvernul otoman intervenise militar împotriva albanezilor, desfiinţând Liga de la Prizren (Barbara Jelavich, Istoria Balcanilor, vol. I, Secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, traducere de Mihai-Eugen Avădanei, Institutul European, Iaşi, 2000, pp. 317-324; de asemenea, Nicolae Ciachir, Istoria popoarelor din sud-estul Europei în epoca modernă, Editura Oskar Print, Bucureşti, 1998, pp. 343-349). Discuţia dintre Carol I şi ambasadorul Tornielli nu era întâmplătoare, deorece Italia era interesată să-şi extindă

Conservatorii l-au ales ca şef pe L. Catargi[60]. Tinerii conservatori nu sunt cu ei.

Marţi, 4 ianuarie 1881/23 decembrie 1880

influenţa în zona albaneză, din motive strategice legate de spaţiul adriatic, la fel cum era şi Austro-Ungaria. Concurenţa la Adriatica a celor două puteri va fi atenuată de intrarea Italiei în Tripla Alianţă (1882), însă nu va dispărea cu totul (Hans Christian Löhr, Die Albanische Frage. Konferenzdiplomatie und Nationalstaatsbildung im Vorfeld des Ersten Weltkrieges, unter besonderer Berücksichtigung der deutschen Außenpolitik, teză de doctorat, Bonn, 1992, pp. 34-37).

58 Elisabeta (1843-1916), născută prinţesă de Wied, soţia regelui Carol I. Din bogata literatură biografică dedicată reginei, amintim: B. Diederich, Königin Elisabeth von Rumänien (Carmen Sylva). Ein Lebensbild, Leipzig, 1898; E. Wolbe, Carmen Sylva. Der Lebensweg einer einsamen Königin, Leipzig, 1933; Hildegard Emille Schmidt, Die Förderung von Kultur und Bildung în Rumänien durch die Königin Elisabeth geb. Prinzessin zu Wied (Carmen Sylva, 1843-1916), Neuwied, 1983; H.E. Schmidt, Elisabeth, Königin von Rumänien, Prinzessin zu Wied, Carmen Sylva. Ihr Beitrag zur rumänischen Musikkultur von 1880 bis 1916 im Kulturaustausch zwischen Rumänien und Westeuropa, Dissertation, Bonn, 1991; Annemarie Podlipny-Hehn, Carmen Sylva, Solness Verlag, Temeswar, 2001; Gabriel Badea-Păun, Carmen Sylva. Uimitoarea regină Elisabeta a României 1843-1916, traducere din franceză de Irina-Margareta Nistor, Editura Humanitas, Bucureşti, 2003.

59 Radu Mihai (1840-1894), prefect al Poliţiei capitalei din 1878, apoi, din 1885, ministru în guvernul Brătianu. A fost unul dintre oamenii aflaţi în apropierea imediată a lui Ion C. Brătianu. Unii, în special din tabăra conservatoare, l-au considerat corupt (Titu Maiorescu, Istoria politică a României sub domnia lui Carol I, ediţie îngrijită de Stelian Neagoe, Editura Humanitas, Bucureşti, 1994, p. 189). Alţii îl credeau cinstit, aşa cum încearcă să demonstreze Sabina Cantacuzino: „.bietul Radu Mihai, atât de calomniat de inamicii Partidului Liberal, a murit sărac, deşi ocaziunile de a se îmbogăţi nu i-ar fi lipsit în împrejurările în care şi-a exercitat funcţiunea de prefect de Poliţie” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 114). În epocă

Vreme mohorâtă, blândă. Dimineaţa Slăniceanu[61] la mine. Camerele au luat concediu până pe 12/24 ianuarie. Brătianu la mine, pleacă din nou la ţară. I-am vorbit despre românii din Epir, Thessalia şi Macedonia, i-am spus că trebuie să-i încurajăm, în interesul păcii. Dacă grecii ştiu că românii de acolo sunt de partea albanezilor, probabil nu

---

circula zvonul că Radu Mihai ar fi fost fiul natural al lui Mihail Kogălniceanu, zvon preluat şi de memorialistul Constantin Argetoianu: „Printre credincioşii (lui M. Kogălniceanu) zilelor negre rămăsese Radu Mihai, faimos prefect de Poliţie. Lumea îl da drept fiul lui natural şi, de fapt, îi semăna mult. Ii moştenise şi duhul” (Constantin Argetoianu, Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri, vol. I, ediţie îngrijită de Stelian Neagoe, Editura Humanitas, Bucureşti, 1991, p. 176). Cercetări genealogice mai noi nu confirmă această filiaţie, ci, dimpotrivă, consideră că e vorba de „o tradiţie orală neverificabilă” – Mihai Sorin Rădulescu, Elita liberală românească (1866-1900), Editura ALL Educational, Bucureşti, 1998, p. 89.

60 Lascăr Catargi (1823-1899), om politic de orientare conservatoare, originar din Moldova, a fost de mai multe ori prim-ministru. Carol I face referire aici la alegerea, pe 1 ianuarie 1881/20 decembrie 1880, a lui Lascăr Catargi ca preşedinte al Partidului Conservator, după ce fostul lider al partidului, Manolache Costache Epureanu, murise în septembrie 1880. Afirmaţia potrivit căreia tinerii conservatori nu sprijină noua formulă de conducere a partidului nu este cu totul exactă. Titu Maiorescu şi Theodor Rosetti, din gruparea junimistă, au intrat în Comitetul Central al partidului, nu însă şi Petre P. Carp, un alt junimist (Ion Bulei, Sistemul politic al României moderne. Partidul Conservator, Editura Politică, Bucureşti, 1987, pp. 22-26). Opinia lui Carol, formulată îndată după întrevederea cu prefectul Poliţiei Radu Mihai, era probabil influenţată de raportul pe care acesta i-l prezentase şi care nu putea fi favorabil conservatorilor.

61 Gheorghe Slăniceanu (1835-1885) era în acel moment ministru de Război, funcţie pe care a deţinut-o din aprilie 1880 până în iunie 1881. Militar de carieră, a participat la războiul din 1877-1878. În noiembrie 1877 a condus acţiunea militară de cucerire a Rahovei, în care armata română a înregistrat pierderi mari. Din această cauză, Slăniceanu, pe atunci colonel, a fost înlocuit din funcţie (Titu Maiorescu, op. cit., p. 100). A dobândit gradul de general în 1880.

vor porni război. Ora 2 primit pe contele Wesdehlen[62], îmi aduce, din partea marelui duce de Saxonia, o scrisoare cu Marea Cruce a Şoimului Alb. Seara Kalinderu[63] la masă, se întoarce la Berlin pentru problema mutării la Bucureşti a sediului Societăţii Căilor Ferate. Ora 11 în pat.

Miercuri, 5 ianuarie 1881/24 decembrie 1880

Vreme mohorâtă. Dimineaţa Mitilineu[64] la mine, Boerescu în concediu. Ora 11 Conta[65], i-am vorbit despre şcolile din Macedonia. Ora 12 venit mitropolitul cu

---

62 Contele Wesdehlen, ministru plenipotenţiar al Germaniei la Bucureşti din februarie 1880. Eugene Schuyler, reprezentant diplomatic al SUA la Bucureşti, îl caracteriza drept „foarte experimentat şi prudent” (Relaţii româno-americane., op. cit., p. 82).

63 Ion Kalinderu (1840-1913), jurist (cu doctorat în drept luat la Paris), consilier la Curtea de Casaţie. La 11/23 mai 1878 fusese însărcinat cu misiunea de a trata la Berlin condiţiile răscumpărării de către statul român a Societăţii Căilor Ferate. Tratativele cu bancherii germani au fost destul de anevoioase şi erau încă în desfăşurare la data acestei însemnări. Kalinderu va fi numit mai târziu administrator al Domeniilor Coroanei (vezi infra). În 1893 avea să fie ales membru al Academiei Române.

64 Mihail Mitilineu (n. 1836), diplomat de carieră, a fost secretar general în Ministerul Afacerilor Străine între anii 1871 şi 1879. În momentul însemnării, Mitilineu deţinea postul de ministru plenipotenţiar al României în Belgia, pe care îl va schimba în decembrie 1882 cu cel de ministru plenipotenţiar la Belgrad.

65 Vasile Conta (1845-1882), jurist şi filosof, a fost ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice în guvernul Ion C. Brătianu în perioada iulie 1880-aprilie 1881. Din punct de vedere politic, făcea parte din gruparea liberalilor moderaţi din Iaşi. Ion C. Brătianu l-a atras în guvernul pe care îl conducea pentru a-i lărgi acestuia baza politică şi pentru a încerca, prin intermediul lui Conta, să reformeze sistemul de învăţământ din România (Florin Cântec, Memorie şi uitare în cultura română. Cazul Vasile Conta, Editura Timpul, Iaşi, 2003, pp. 152-162).

icoanele. Rămâne la dejun, apoi merge la înmormântarea doamnei Cariagdi, soţia primarului[66]. După-amiaza Teriachiu[67], care pleacă de asemenea în concediu, în Moldova. Promenadă în Cişmigiu, vreme blândă. Prefectul Poliţiei la mine. Seara cu Elisabeta.

Joi, 6 ianuarie 1881/25 decembrie 1880. Naşterea Domnului

Ploaie, ninsoare şi vânt. Întreaga zi acasă, cu Elisabeta. Scris. Ora 5 Mitilineu la mine. Seara scris.

Vineri, 7 ianuarie 1881/26 decembrie 1880. A doua zi a Crăciunului românesc

— 2 °R [éaumur]. Vreme frumoasă, vânt rece. Ora 10 la Biserica Silvestru, până la 11. R. Mihai, Procopie Dumitrescu[68]. Ora 11½ Mitilineu la mine, pentru audienţele miniştrilor plenipotenţiari rus şi grec. După-amiaza scris. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 8 ianuarie 1881/27 decembrie 1880. A treia zi a Crăciunului românesc

66 Între anii 1879 şi 1883, primar al Bucureştiului a fost liberalul Dimitrie Cariagdi (1815-1894). Soţia sa pare să fi fost Anica D. Cariagdi, care apare înmormântată în cimitirul Bellu (cu data morţii în 1880) în acelaşi loc unde va fi înmormântat, în 1894, şi Dimitrie.

67 Alexandru Teriachiu (1829-1893), fruntaş liberal originar din Moldova, ministru de Interne în guvernul Ion C. Brătianu în perioada iulie 1880-aprilie 1881.

68 I. Procopie Dumitrescu era în acel moment deputat, ales în 1879 la colegiul II Ilfov.

— 6 °R, vreme senină. Ora 10 Slăniceanu la mine. Majoritatea miniştrilor în concediu. După-amiaza cu Elisabeta. Scris. Ora 5 primit pe prinţul Uruzov[69], pare foarte tânăr, e chiar plăcut. Seara citit şi scris. Elisabeta are dureri la mână.

---

69 Prinţul Leon A. Uruzov a fost desemnat ministru plenipotenţiar al Rusiei la Bucureşti încă din februarie 1879 (Aus dem Leben König Karls., vol. IV, p. 170), însă avea să-şi ia postul în primire abia pe 29 decembrie 1880/10 ianuarie 1881. În acest interval, conducerea legaţiei Rusiei a fost girată de consulul general Iacobson, în calitate de însărcinat cu afaceri. La scurta caracterizare din jurnal, regele avea să mai adauge, în memoriile sale: „Noul ministru plenipotenţiar rus este un om de lume şi bine educat; soţia sa este fiica proaspăt numitului ministru de Finanţe Abasa” (Aus dem Leben König Karls., vol. IV, p. 376). Memorialista Sabina Cantacuzino avea să scrie despre el că este „un om civilizat şi cam şters, foarte bogat, de relaţiuni plăcute, cu o soţie nervoasă şi fantască până la exces” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 102). Uruzov a rămas în postul de la Bucureşti până în 1886. În jurnalul regelui Carol I el apare de cele mai multe ori neînsoţit; doar o singură dată e menţionat împreună cu soţia (vezi însemnarea din 4/16 ianuarie 1883), care trăia la Paris. Diplomatul german Bernhard von Bülow a cunoscut-o la Paris, prin 1883, şi a lăsat următoarea însemnare despre ea: „Prinţesa Monia Uruzov s-a stabilit la Paris pentru educaţia copiilor. Mama ei, fiica unui moşier rus putred de bogat, şambelanul Malzov, a fost ani îndelungaţi prietena intimă a împărătesei Maria Alexandrovna. Soţul ei, prinţul Uruzov, a fost guvernator al uneia dintre cele 89 de gubernii ruseşti. Era certată cu părinţii ei. Soţul ei, un admirator entuziast al lui Lev Nicolaevici Tolstoi, a considerat, după ce a citit Sonata Kreuzer, că e de datoria lui să înceteze să mai întreţină relaţii intime cu soţia. Monia Uruzov era foarte originală, cam excentrică, ceea ce nu e neobişnuit la rusoaice. Dar era o idealistă în adevăratul sens al cuvântului. Deasupra convenţiilor şi intereselor materiale punea întotdeauna ideile, unele utopice, în care credea. Avea o educaţie solidă. Il ştia pe Shakespeare la fel de bine ca pe Molière şi pe Puşkin. Era o desfătare să vorbeşti cu ea despre literatură. Nu era frumoasă şi nici elegantă, nu era nici măcar îngrijită, aşa încât nici nu putea fi vorba de a-i face curte. A avut

Duminică, 9 ianuarie 1881/28 decembrie 1880

Vreme splendidă. Ora 10 la capela episcopală, apoi la episcop. Pe jos înapoi, senin şi soare. După-amiaza singur, nici o audienţă. Ora 5 primit pe Razis[70], nou-numitul ministru plenipotenţiar grec, nu e foarte distins. Seara cu Elisabeta.

Luni, 10 ianuarie 1881/29 decembrie 1880

Vreme frumoasă. Ora 11½ dimineaţa primire oficială a ministrului plenipotenţiar rus, prinţul Uruzov, care înmânează scrisoarea de acreditare, generalul Slăniceanu îl înlocuieşte pe Boerescu, aflat în concediu. Prinţul Uruzov ţine o cuvântare foarte simpatică. După aceasta e primit de Elisabeta, care are un braţ suferind. După-amiaza promenadă cu Magheru[71] de-a lungul Dâmboviţei. Ora 5 Iacobson[72], audienţă de rămas-bun. Seara scris.

---

asupra mea o influenţă favorabilă, care m-a făcut să mă abţin de la lucrurile superficiale şi frivole şi să mă îndrept întotdeauna spre adevăratele surse ale fericirii, şi anume spre spirit şi sentimente" (Bernhard von Bülow, Denkwürdigkeiten, vol. IV, Ullstein, Berlin, 1931, pp. 532-533).

70 Dimitrius Razis, ministru plenipotenţiar al Greciei la Bucureşti.

71 Romulus Magheru (1847-1897), adjutant regal, fiul generalului Gheorghe Magheru. Era căsătorit cu Ana, fiica scriitorului şi omului politic Ion Ghica (Paul Cernovodeanu, Marian Ştefan, Pe urmele Magherilor. Cronica unei familii, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1983, passim).

72 Alexandru Iacobson, consul general rus şi, din februarie 1879, însărcinat cu afaceri la Bucureşti (vezi şi nota 21). Era fiul lui Arnold Iacobson, de origine danez, ofiţer în armata rusă, trecut în 1834 în cea a Ţării Româneşti. Născut la Brăila, unde a făcut şi studiile liceale, Alexandru Iacobson a intrat în armata rusă, apoi în diplomaţia ţarului. Era căsătorit, din 1863, cu Eliza Pencovici din Bucureşti (Alexandru V. Perietzianu-Buzău, „Un danez şi un francez

Marţi, 11 ianuarie 1881/30 decembrie 1880

Vreme frumoasă. Ora 11½ dimineaţa primit în audienţă oficială pe ministrul plenipotenţiar grec Razis, pentru predarea scrisorii de acreditare, pe care a uitat-o la hotel. Colonelul Dabija[73] înlocuieşte pe Boerescu. După-amiaza audienţe. Ora 5 primit pe colonelul sârb Nicolici, vine de la Galaţi (Comisia Dunării, care s-a încheiat acum, fără rezultat[74]). Elisabeta dureri de cap.

Miercuri, 12 ianuarie 1881/31 decembrie 1880

Vreme de primăvară. Dimineaţa Boerescu, unele

în armata munteană şi urmaşii lor”, Arhiva genealogică, II [3-4], 1995, pp. 78-79).

73 Nicolae Dabija (1837-1884), militar de carieră, participant la luptele de la Plevna din 1877, numit general în 1880. A fost ministru de Război, apoi al Lucrărilor Publice în guvernul Ion C. Brătianu.

74 În noiembrie şi decembrie 1880, Comisia Europeană a Dunării (CED), care cuprindea reprezentanţi ai puterilor europene şi supraveghea navigaţia pe Dunăre între Galaţi şi vărsarea în Marea Neagră (Comisia, înfiinţată la 1856, avea sediul la Galaţi), a discutat problema controlului navigaţiei pe Dunăre între Porţile de Fier şi Galaţi. Austro-Ungaria urmărea să preia controlul navigaţiei pe această porţiune a fluviului, motiv pentru care a propus înfiinţarea unei Comisii Mixte, a cărei preşedinţie urma să-i revină. Ca preşedintă a Comisiei Mixte, Austro--Ungaria urma să aibă dreptul la două voturi. S-au opus acestei idei România şi Bulgaria, care erau state riverane şi care doreau înfiinţarea unei comisii din care să facă parte doar riveranii (Bulgaria, România şi Serbia). Serbia a acceptat însă de la început propunerile guvernului de la Viena. În decembrie 1880 s-a încheiat sesiunea din acel an a CED, fără a se ajunge la o decizie, însă tratativele aveau să reînceapă în primăvara anului 1881 (Şerban Rădulescu-Zoner, Dunărea, Marea Neagră şi Puterile Centrale 1878-1898, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982, pp. 108-112).

conferiri de ordine. Gianni[75] pentru graţieri. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, Filaret-Cotroceni. Braţul ei încă nu e bine. La Stöhr[76]. Seara împărţit cadourile, la 40 de persoane. Elisabeta primeşte flori. Scris. Nenumărate depeşe din toată ţara. Treaz până la ora 11, vreme blândă.

Joi, 1/13 ianuarie 1881. Anul nou

Vreme mohorâtă, ninsoare în aer, – 6 °R. Ora 9½ împărţit cadouri lui Stöhr şi Schmidt. Ora 10½ plecat *en gala* la Mitropolie. Miniştri, demnitari, *chefs de corps* etc. Mitropolitul mă întâmpină. Liturghie până la ora 11½. Apoi trecut *en revue* trupele şi defilare. Primit la mitropolit, discursuri. Abia la 12½ înapoi la Palat. Primit pe lipoveni. Dejunat cu Elisabeta. După-amiaza Văcărescu[77] şi col. Creţeanu[78] la mine. Scris. Primit multe telegrame. Cinat la

---

75 Dimitrie Gianni (1838-1902), avocat cu studii gimnaziale la Berlin şi universitare la Paris; om politic liberal, ministru al Justiţiei în cabinetul Ion C. Brătianu între iulie 1880 şi aprilie 1881.

76 Martin Stöhr (1819-1896), sculptor german originar din Windheim, în Bavaria. Incă din 1867 a fost angajat de Carol I al României, al cărui consilier artistic a devenit. Între altele, a realizat decoraţiunile plastice ale Castelului Peleş şi ale Palatului regal din Bucureşti.

77 Teodor Văcărescu (1842-1913), militar (absolvent al Şcolii Militare din Berlin), participant la războiul din 1877-1878. A avut şi o carieră diplomatică între 1871 şi 1891. Autor al lucrării în două volume Luptele românilor în rezbelul din 1877-1878, apărută în anii 1886-1887 – Cf. B. Mangâru (ed.), Discursurile generalului Th. Văcărescu 1868-1906, Tipografia Carol Göbl, Bucureşti, 1915. Pentru lucrările sale istorice, vezi Enciclopedia istoriografiei româneşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978, pp. 338-339.

78 Victor Creţeanu (1832-1897), militar de carieră, a comandat o brigadă de cavalerie în războiul din 1877-1878. Devine adjutantul lui Carol I la sfârşitul războiului. La 6/18 aprilie 1881 va fi numit general (vezi infra), apoi va deveni mareşal al curţii.

ora 6, apoi cu Elisabeta. Ora 10 în salonul cu goblenuri, *cercle diplomatique,* întreg corpul diplomatic *en grand complet,* cu tot personalul alături. Dans animat. Elisabeta rămâne până la ora 1, eu o conduc pe contesa Tornielli la supeu. Contesa Wesdehlen e în stânga mea. Până la ora 3, apoi privit cotilionul, vorbit cu enorm de multă lume. Balul durează până la ora 4.

Vineri, 2/14 ianuarie

Ploaie, ninsoare. +1 °R. Dimineaţa făcut ordine, scris. Ora 1½ Văcărescu, ora 2 col. Creţeanu. Orele 2½-3½ plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. Aer bun, nu prea multă zăpadă. Ora 5½ prefectul Poliţiei. Seara scris.

Sâmbătă, 3/15 ianuarie

Viscol puternic, – 5 °R, vânt rece. Ora 10 Boerescu la mine. După-amiaza scris, cu Elisabeta, braţul ei mai bine. Orele 5-6½ vorbit cu I. Ghica[79] despre cuţovlahi şi albanezi. Seara scris.

Duminică, 4/16 ianuarie

Zăpadă adâncă. – 5 °R. Ninge încă peste tot. Ora 11 prefectul Poliţiei la mine, vine de la Brătianu. Liteanu[80] îmi

---

79 Ion Ghica (1817-1891), om politic liberal, scriitor şi diplomat, membru al Academiei Române, ministru şi prim-ministru în repetate rânduri. Pentru biografia sa, vezi: Gheorghe Adamescu, Notiţă despre viaţa şi activitatea politică şi literară a lui Ion Ghica, Carol Müller, Bucureşti, 1897; Anastasie Iordache, Ion Ghica. Diplomatul şi omul politic, Editura Majadahonda, Bucureşti, 1995.

80 Iorgu Liteanu Vârnav (n. 1840), diplomat de carieră, în acel

scrie că diferiţi ambasadori la Berlin sunt pentru regat, care, după cum spun ei, depinde doar de România. Ora 1½ Cernat[81] la mine. 2½-3½ plimbare cu sania, cu Elisabeta, aer minunat. Ora 5 ministrul plenipotenţiar turc Suleiman Bey[82] cu Cara-Theodory-Effendi, membru al Comisiei Dunării, la mine, vorbit mult despre Albania. Seara scris.

Luni, 5/17 ianuarie

Zăpadă adâncă. – 4 °R. Nins abundent în toată ţara. Ora 10 Slăniceanu la mine. Batalionul-şcoală pentru dorobanţi a fost instalat aici. Ora 11¾ venit mitropolitul cu icoanele. L-am reţinut la dejun, este de părere ca Biserica românească să fie declarată complet independentă faţă de Patriarhia din Constantinopol, opinie pe care o împărtăşesc. După-amiaza scris. Bălăceanu i-a înmânat

---

moment ministru plenipotenţiar al României la Berlin.

81 Alexandru Cernat (1828-1893), militar de carieră, general din 1873, comandant-şef al armatei române de la sud de Dunăre în timpul războiului din 1877-1878.

82 Suleiman Sabit Bey, ministru plenipotenţiar al Turciei la Bucureşti din decembrie 1878 (G.G. Florescu, „Infiinţarea reprezentanţei diplomatice a României la Constantinopol”, în Reprezentanţele diplomatice ale României, vol. I, 1859-1917, Editura Politică, Bucureşti, 1967, p. 99). După prima audienţă privată pe care i-a acordat-o ministrului turc în 1/13 decembrie 1878, Carol I scria că Suleiman Bey i-a „lăsat impresia unui om amabil, care stăpâneşte formele curtenitoare specifice diplomaţilor turci, însă fără a ieşi în evidenţă prin însuşiri intelectuale speciale” (Aus dem Leben König Karls..., vol. IV, p. 149). În capitolul dedicat corpului diplomatic din cartea sa de amintiri, Sabina Cantacuzino vorbeşte pe larg despre fiica ministrului turc, cu care se împrietenise, tatălui dedicându-i, în schimb, doar câteva cuvinte: printre diplomaţi, era „unul din cei mai originali”, „om civilizat, cu idei moderne”, care „fusese crescut în străinătate” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 96).

ordinul meu arhiducelui Rainer la Viena. Sandro[83] mulţumeşte telegrafic pentru noua Virtute Militară pe care i-am trimis-o. Seara cu Elisabeta, apoi scris, ceva dureri de ochi. Ceaţă deasă, foarte rece, – 9 °R. Grecii se înarmează în continuare, nimeni nu crede însă în război. Turcii rămân extrem de rezervaţi, sunt sprijiniţi de Germania.

Marţi, 6/18 ianuarie. Boboteaza

— 19 °R. Ceaţă, mai târziu soare, – 12 °R. Ora 10¾ la Biserica Zlătari. Mitropolitul bolnav, aici doar un episcop, ceremonia principală în biserică. Procesiune la Dâmboviţa, acolo doar detaşamente ale tuturor trupelor, la apă numai ceremonia Iordanului, foarte scurtă, 5 min., foarte frig. Apoi trupele defilează la pod, la ora 11¼ totul gata. Pe jos acasă, însoţit de miniştri, şefi de corpuri şi public. 2½-3½ plimbare cu sania, cu Elisabeta, zăpadă adâncă şi simţitor

---

83 Sandro este diminutivul folosit de Carol I pentru Alexandru de Battenberg (1857-1893), principe al Bulgariei în perioada 1879-1986. Familia princiară de Battenberg este o ramură a casei princiare de Hessa-Darmstadt. Tatăl său, prinţul Alexandru de Hessa-Darmstadt (1823-1888), a contractat o căsătorie morganatică cu Julie von Hauck, domnişoară de onoare a surorii sale Maria, care era căsătorită cu Alexandru al II-lea, ţarul Rusiei. Copiii rezultaţi din această căsătorie, între care şi Alexandru (care va deveni principe al Bulgariei), au pierdut dreptul de a purta titlul de prinţi de Hessa, numindu-se prinţi de Battenberg. Alexandru de Battenberg se înrudea îndeaproape cu multe case suverane, între care cea a Prusiei, cea a Rusiei, a Marii Britanii, de Baden, de Bavaria etc. Era ofiţer în Regimentul de Gardă din Berlin, ceea ce nu l-a împiedicat să participe, cu armata rusă, la campania din sudul Dunării din 1877-1878. A fost ales principe al Bulgariei la 29 aprilie 1879, de către Adunarea Naţională de la Tîrnovo, la propunerea Rusiei (E.C. Corti, Alexander von Battenberg. Sein Kampf mit den Zaren und Bismarck, Viena, 1920, pp. 25-62).

de frig. Ora 5 D. Sturdza[84] la mine. Ora 6 dineu pentru toţi ofiţerii de stat-major, 70 tacâmuri, cerc până la ora 9.

Miercuri, 7/19 ianuarie

— 4 °R. Vremea se schimbă, mai puţin rece. Ora 10 Boerescu la mine. În Viena se crede că Gladstone[85] instigă la război. După-amiaza scris. Ploaie şi gheţuş. Cu Elisabeta. Seara scris şi citit.

Joi, 8/20 ianuarie

Moină. Dimineaţa scris. După-amiaza plimbare cu sania, cu Elisabeta, aer foarte blând. Seara, însă, ploaie. Prefectul Poliţiei la mine. Alegeri suplimentare pentru Cameră şi Senat, ieşit aproape toţi candidaţii guvernului.

Vineri, 9/21 ianuarie

Moină. Dimineaţa ministrul de Război. După-amiaza acasă cu Elisabeta. Seara la Opera italiană, *Hughenoţii.* Eu rămân până la ora 11. Fulguieşte iarăşi.

---

84 Dimitrie A. Sturdza (1833-1914), om politic liberal, membru în mai multe guverne începând din 1866 şi prim-ministru de mai multe ori din 1895. Va deveni preşedinte al Partidului Naţional Liberal în 1892, după moartea lui Ion C. Brătianu. A făcut studii economice la Berlin. În 1871 a devenit membru al Academiei Române, instituţie al cărei secretar a fost apoi vreme îndelungată. S-a ocupat şi de publicarea de documente istorice, îngrijind mai multe colecţii. În străinătate a fost apreciat mai ales în mediile politice şi culturale germane.

85 William Ewart Gladstone (1809-1898), lider al Partidului Liberal din Anglia, de patru ori prim-ministru al Marii Britanii, poziţie pe care o deţinea şi în acel moment (1880-1885).

Sâmbătă, 10/22 ianuarie

— 8 °R. Frig. Vreme frumoasă. Dimineaţa Conta, vorbit despre şcolile din Macedonia şi că el ar trebui să trimită bani lui Apostol Mărgărit[86]. Ora 11 Boerescu, la Viena e indispoziţie, din cauza opoziţiei noastre energice în problema Dunării. După-amiaza promenadă. Elisabeta patinează. Jumătate de oră acolo, D. Ghica[87] de asemenea prezent. Seara scris. Ceaţă deasă şi frig de – 10 °R.

---

86 Apostol Mărgărit (1836-1903), pedagog, originar din Abdela (Grecia). S-a dedicat organizării de şcoli româneşti în Peninsula Balcanică. În 1878 este numit de guvernul Ion C. Brătianu inspector al şcolilor româneşti din Macedonia, funcţie pe care a deţinut-o până la pensionare, în 1902. În perioada inspectoratului său s-au înfiinţat în regiune 104 şcoli primare şi patru secundare. A publicat numeroase broşuri, în română şi franceză, despre românii balcanici, ale căror drepturi le-a susţinut în faţa opiniei publice europene. A fost ales membru corespondent al Academiei Române în anul 1889. Finanţarea de către guvernul român a şcolilor româneşti din Macedonia şi Epir începuse încă din vremea lui Cuza. Procedeul făcea parte din jocul prin care diferite state încercau să dobândească influenţă culturală – şi, prin aceasta, politică – în Balcani. Austria, care obţinuse prin tratatele de la Karlowitz (1699) şi Passarowitz (1718) dreptul de protecţie asupra catolicilor din Imperiul Otoman, trimitea în a doua jumătate a secolului al XIX-lea călugări franciscani şi iezuiţi şi finanţa construirea de şcoli în zona albaneză. La fel a procedat şi guvernul de la Roma, înfiinţând şcoli în limba italiană. Grecia finanţa, la rândul ei, şcoli în limba elenă, mai ales în Epir, unde acestea au devenit aproape singura cale de învăţătură pentru populaţia din zonă. În sfârşit, Serbia a sprijinit, începând cu anii '80 ai secolului al XIX-lea, înfiinţarea de şcoli în limba sârbă în provincia Kosovo (Hans Christian Löhr, op. cit., pp. 34-39).

87 Dimitrie Ghica (1816-1897), fiul primului domn pământean al Ţării Româneşti Grigore Ghica (1822-1828), om politic, ministru şi prim-ministru în repetate rânduri. În acel moment era preşedinte al Senatului, funcţie pe care a deţinut-o în perioadele 1877-1888 şi 1895-1897.

Duminică, 11/23 ianuarie

— 14 °R. Ora 10 cu sania la capela episcopală, foarte frig. Pe jos înapoi. Orele 1-4½ audienţe. 5-6 Brătianu la mine, vine de la ţară, e iarăşi complet proaspăt, crede că pe 10 mai ar trebui proclamat regatul. Seara scris şi citit. Elisabeta la concert. Ninsoare.

Luni, 12/24 ianuarie

Viscol puternic, – 5 °R. Dimineaţa nici un ministru, scris. Scrisoare de la Fritz[88], din Berlin. Camerele s-au reunit iarăşi, votează unele credite. Kogălniceanu[89] îmi scrie din Paris şi îşi oferă demisia. Toată ziua acasă, ninge, însă nu e frig. Seara scris.

Marţi, 13/25 ianuarie

— 17 °R. Vreme senină. Dimineaţa nici un ministru. După-amiaza promenadă în Cişmigiu, simţitor de frig. La

88 Fritz e diminutivul folosit de Carol I pentru fratele său mai tânăr, prinţul Friedrich de Hohenzollern (1843-1904). Ofiţer de cavalerie în armata germană, acesta era căsătorit cu Luisa de Thurn und Taxis.

89 Mihail Kogălniceanu (1817-1891), istoric, publicist şi om politic liberal, ministru în repetate rânduri, membru al Academiei Române. Din 1880 era ministru plenipotenţiar la Paris, după ce deţinuse portofoliul Externelor (1876-1878) şi Internelor (1879-1880) în guvernul Ion C. Brătianu (Radu Dragnea, Mihail Kogălniceanu, Tipografia Naţională, Cluj, 1921; Dumitru Hâncu, Kogălniceanu, Editura Tineretului, Bucureşti, 1960; Al. Zub, Mihail Kogălniceanu, 1817-1891: biobibliografie, Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1971; Augustin Z.N. Pop, Pe urmele lui Kogălniceanu, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1979).

Stöhr. – 12 °R la apusul soarelui. Seara Brătianu cu soţia[90] la masă, până la ora 8, conversat. – 20 °R.

Miercuri, 14/26 ianuarie

— 19 °R. Dimineaţa nici un ministru. Camerele lucrează puţin. După-amiaza acasă, scris. Ora 5 Teriachiu la mine, vine din Moldova, în Iaşi totul e liniştit. Seara cu Elisabeta, mai târziu scris şi citit, până la ora 11. Ceva viscol, nu prea frig.

Joi, 15/27 ianuarie

— 6 °R. Zăpadă în aer. Nici un ministru. Ora 11½ în Cişmigiu, patinat pentru prima dată. Gheaţa proastă. Cu Elisabeta acolo, până la 12¾. După-amiaza scris. Ora 5 Gusti[91] din Iaşi la mine. Seara citit. Elisabeta la concert.

Vineri, 16/28 ianuarie

— 4 °R. Dimineaţa Dabija, apoi Slăniceanu la mine. După-amiaza plimbare cu sania, cu Elisabeta. Aer bun. Seara scris. Boerescu la mine. Viscol.

Sâmbătă, 17/29 ianuarie

---

90 Soţia lui Ion C. Brătianu era Caliopi (Pia), născută Pleşoianu (1841-1919). Pentru alianţele şi înrudirile familiei Brătianu, vezi Mihai Sorin Rădulescu, op. cit., pp. 29-32; vezi şi arborele genealogic al familiei Brătianu, întocmit de George D. Florescu şi Dan Cernovodeanu, la Ion I. Brătianu, op. cit.

91 Dimitrie Gusti (1818-1887), scriitor, profesor şi om politic de orientare liberală, originar din Iaşi. Fusese ministru al Cultelor în anii 1867-1868.

— 1 °R. Zăpadă fină, apoi moină. I. Ghica îmi transmite că albanezii sunt gata să se unească cu românii din Macedonia, ei vor trimite împreună o delegaţie la Constantinopol pentru a protesta împotriva anexării la Grecia. Probabil va avea loc o conferinţă a ambasadorilor la Constantinopol, spre a delibera în legătură cu conflictul greco-turc. Ora 11 Gianni la mine, Camerele lucrează foarte încet, nu au votat încă nici un proiect de interes. Conservatorii şi fracţiunea Vernescu[92] şi Ionescu[93], ce formează un fel de partid, ţin pe loc, prin lungi discursuri, activitatea Camerei. Senatul s-a constituit abia acum. Gr. Sturdza[94] a sosit aici. Orele 12-1 pe gheaţă. Elisabeta patinează. Moină, foarte puţină zăpadă. După-amiaza audienţe, vine şi Ţankov[95], cu care vorbesc despre Bulgaria. Ora 10¼ la bal, la teatru, Elisabeta şi toate

---

92 George D. Vernescu (1830-1900), politician şi ziarist, cu doctorat în drept la Paris. În politică a dat dovadă de labilitate partinică: liberal şi ministru (1876-1877) în guvernul Ion C. Brătianu, trece în tabăra conservatoare, pentru a deveni ministru (1888-1889) în guvernarea junimistă, iar apoi revine la liberali în 1891. În acel moment era deputat.

93 Nicolae Ionescu (1820-1905), profesor universitar, istoric, ziarist şi om politic de orientare liberală din Iaşi. Membru al Academiei Române din 1867. Fost ministru de Externe (1876-1877) în cabinetul Ion C. Brătianu. Era deputat în momentul însemnării din jurnal.

94 Grigore M. Sturdza (1821-1901), fiu al fostului domn al Moldovei Mihail Sturdza. După studii în Franţa şi la Berlin, a servit în armata otomană, apoi în cea a Moldovei. Din vremea lui Cuza şi până la moarte a fost ales în permanenţă deputat ori senator.

95 Kiriak Ţankov fusese numit încă din august 1880 agent diplomatic al Bulgariei la Bucureşti. Se înrudea cu prim-ministrul de atunci al Bulgariei, Dragan Ţankov, şi era foarte apreciat de principele Alexandru de Battenberg (Aus dem Leben König Karls., vol. IV, p. 354).

doamnele în costume româneşti, chiar şi cele din corpul diplomatic, contesele Tornielli, Wesdehlen, mad. Jooris[96] etc., cald, plin. Toate lojele ocupate. Făcut cunoştinţă cu mad. Esipov, de asemenea în costum, pe care i l-a dat Elisabeta. Rusoaică şi artistă (pian). Se dansează mult. Dansuri naţionale etc. Tombolă cu lozuri frumoase, apoi licitaţie, câştigat multe premii. Vorbit mult cu miniştrii, acolo până la 1¾. Noaptea nu foarte frig.

Duminică, 18/30 ianuarie

— 1 °R. Ceaţă. Elisabeta merge la ora 10 la biserică, apoi pe gheaţă. Eu acasă, scris. Orele 1-4 audienţe, de asemenea Cariagdi, care vine la mine pentru prima oară după moartea soţiei. 4-4¾ patinat cu Elisabeta, moină, apoi iarăşi vreme rece, – 5 °R. Ora 5½ acordat audienţă domnului Schuyler[97], care se prezintă în calitate de *chargé*

---

96 Soţia lui Josef Jooris, ministrul rezident al Belgiei la Bucureşti.

97 Eugene Schuyler (1840-1890), profesor şi diplomat american. Născut în Ithaca, statul New York, Eugene Schuyler provenea dintr-o familie ai cărei înaintaşi, de origine olandeză, se stabiliseră încă din secolul al XVII-lea dincolo de ocean. A făcut studii de litere şi filosofie la Yale College, unde a şi obţinut un doctorat în 1861, apoi a studiat dreptul la Columbia Law School, pe care a absolvit-o în 1863. După o scurtă carieră de avocat în New York, a solicitat un post în diplomaţie. Drept urmare, în 1867 a fost numit consul la Moscova. Până la venirea sa în România, a mai deţinut câteva posturi diplomatice: consul la Revel, secretar de legaţie la Sankt-Petersburg, consul general la Constantinopol, la Birmingham şi la Roma (ultimul deţinut între 1878 şi 1880). S-a căsătorit la Roma, în 1877, cu Gertrude Wallace King (tatăl ei era preşedinte la Columbia College). În iunie 1880 este numit reprezentant diplomatic în România, pentru ca în iulie 1882 să devină ministru rezident şi consul general al Statelor Unite pentru Grecia, România şi Serbia. A negociat tratatul comercial dintre România şi SUA, semnat în aprilie 1881. În urma desfiinţării legaţiei americane de la Atena,

d'affaires şi consul general american. Seara scris şi citit până la 10½.

Luni, 19/31 ianuarie

Moină, +2 °R. Vântos. Ora 10 Slăniceanu la mine, apoi Brătianu, care crede că guvernul, aşa cum e constituit, ar putea funcţiona o vreme, însă nu mult. Bugetul pentru anul în curs, echilibrat, a fost înaintat. Brătianu speră însă să aibă excedente pentru rectificări etc. Ora 11½ promenadă în Cişmigiu, unde Elisabeta patinează, gheaţa proastă. Ora 1 dejunat. Audienţe. Skobelev a obţinut o mare victorie în Turkestan, probabil că odată cu aceasta războiul de acolo se va încheia. Îi telegrafiez. Marile puteri încă tratează cu Poarta, pentru a rezolva paşnic problema greacă. Camera nu a lucrat deloc astăzi, în ciuda numărului mare de legi înaintate de guvern. Conta a depus o lege mult prea lungă a învăţământului şi şcolilor, care nu va fi votată în nici un caz în această sesiune.

Marţi, 1 februarie/20 ianuarie

+1 °R, vreme mohorâtă. Dimineaţa Gianni şi Dabija la

Schuyler s-a întors în SUA, unde a funcţionat ca lector la John Hopkins University şi la Cornell University. A revenit în Europa în 1886, stabilindu-se în Italia, unde a murit în 1899. Eugene Schuyler a publicat mai multe lucrări despre cultura şi istoria europeană şi rusă, între care o biografie în două volume a lui Petru cel Mare. Inainte de a fi numit consul general şi însărcinat cu afaceri la Bucureşti, a fost consul general la Roma (1879-1880). Cf. Dumas Malone (ed.), Dictionary of American Biography, vol. VIII, Charles Scriber's Sons, New York, 1963, pp. 471-472; autorul articolului din dicţionarul citat, E. Wilder Spaudling, aprecia că, „într-o epocă a mediocrităţii în serviciul extern american, Schuyler a fost o figură extraordinară”.

mine. Trimis la Senat Legea minelor, nu e practică şi e prost redactată. După-amiaza audienţe, Suţu[98], care ne invită la bal. Ora 6½ dineu de gală pentru prinţul Uruzov, 40 persoane, amândoi mitropoliţii, senatori, deputaţi din toate partidele. Cerc până la 9½.

Miercuri, 2 februarie/21 ianuarie

— 10 °R. Ceva zăpadă. Dimineaţa Boerescu la mine, vorbit despre regat. Elisabeta pe gheaţă. După-amiaza acasă. Seara la ora 8 la Clubul Militar, colonelul Chiriţescu ţine acolo o prelegere despre călăraşi, până la ora 11. Pe jos înapoi. Elisabeta la teatru până la miezul nopţii.

Joi, 3 februarie/22 ianuarie

Moină. Dimineaţa scris. 11½ pe gheaţă, patinat până la ora 1. Gheaţa foarte proastă. După-amiaza cu Elisabeta. Seara scris. – 1 °R.

Vineri, 4 februarie/23 ianuarie

+1 °R. Ora 10 Slăniceanu la mine, 10½ Brătianu, care a primit seara trecută o depeşă de la Havas, conform căreia unul dintre nepoţii mei ar fi fost răpit de trei bărbaţi necunoscuţi. În aceeaşi noapte, depeşa a fost dezminţită.

---

98 Grigore Suţu (m. 1892), nepot de frate al fostului domn fanariot din Moldova Mihail Suţu. Era căsătorit cu Irina, născută Hagi-Moscu (m. 1891). Balurile pe care le dădea familia Suţu în palatul din Bucureşti care îi poartă numele erau celebre în epocă – Constantin Bacalbaşa, Bucureştii de altădată, vol. I, 1871-1877, ediţie îngrijită de Aristiţa şi Tiberiu Avramescu, Editura Eminescu, Bucureşti, 1987, pp. 85-86; Constantin Argetoianu, op. cit., pp. 104-106.

Probabil e o speculaţie la bursă şi o infamie. Brătianu a fost adânc impresionat, a vorbit despre un guvernor român. 11½-12½ Teriachiu la mine, e descurajat, Camera nu-l prea agreează. După-amiaza acasă. Ora 5 Câmpineanu[99] la mine. Seara Stöhr. Elisabeta la concert. – 1 °R.

Sâmbătă, 5 februarie/24 ianuarie

+10 °R. Ziarele publică depeşa despre aşa-zisa răpire a prinţului la Düsseldorf (?). Elisabeta pe gheaţă. Dimineaţa miniştrii. După-amiaza Maiorescu[100]. Seara la 8½ cu Elisabeta la Clubul Militar, unde se dansează, până la ora 11½, multe doamne, toalete frumoase. Ninge puţin.

Duminică, 6 februarie/25 ianuarie

Moină. Ora 10 la capela episcopală, la episcop, înapoi pe jos. După-amiaza de la 1 la 3½ audienţe, de asemenea

---

99 Ion Câmpineanu (1841-1888), om politic de orientare liberală, a deţinut diferite portofolii ministeriale între 1877 şi 1885. Va fi ales primar al Bucureştiului în 1887. În acel moment era deputat, ales în colegiul I Brăila.

100 Titu Maiorescu (1840-1917), profesor universitar, critic literar, jurist şi om politic de orientare conservatoare. Doctor în filosofie la Berlin. Fusese ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice (1874-1876) în guvernul conservator condus de Lascăr Catargi, iar în acel moment era deputat. A fost membru fondator al Academiei Române, al cărei vicepreşedinte era la data însemnării din jurnal. Pentru activitatea sa politică, vezi: Titu Maiorescu, op. cit.; Eugen Lovinescu, „Titu Maiorescu”, în Scrieri, vol. VII, ediţie îngrijită de Eugen Simion, Editura Minerva, Bucureşti, 1978.

generalul Manu[101], care mă invită la balul de la Jokey-Club[102]; refuz, căci Florescu[103]

e vicepreşedinte şi până acum nu a venit niciodată la Palat. Manu mă roagă să nu ţin seama de aceasta şi totuşi să vin. Seara cu Elisabeta. Ploaie.

Luni, 7 februarie/26 ianuarie. Vânătoare la Dumitrana pe Argeş

Sculat la ora 7. Moină, ploaie şi ceaţă groasă. Toţi întreabă dacă vânătoarea va avea loc. Plecat la 8½, cu

---

101 George Ion Manu (1833-1911), ofiţer de carieră, cu studii militare la Potsdam şi cu stagiu de locotenent în armata Prusiei. Din 1858 a deţinut diferite funcţii în armata română, din care s-a retras în 1869 cu gradul de colonel, pentru a intra în politică. A fost deputat conservator (1871-1876) şi primar al capitalei (1874-1877). În 1877 a reintrat în serviciul militar activ, a fost înaintat la gradul de general şi a luat parte la campania de la sud de Dunăre din 1877-1878. La data însemnării din jurnal era încă activ în armată, de unde se va retrage definitiv în 1883. Membru al protipendadei bucureştene, va fi ministru în repetate rânduri, în diferite guverne conservatoare, până aproape de sfârşitul vieţii (Gheorghe Jijie, George Manu. Monografie, Editura Elisavaros, Bucureşti, 2003).

102 Jokey-Clubul din Bucureşti, înfiinţat în 1875, era o asociaţie a elitei aristocratice, fără a avea neapărat o coloratură politică. George Manu era membru fondator, ca de altfel şi generalul Ioan Emanoil Florescu. Cei doi erau vicepreşedinţi ai clubului în acel moment, preşedinte onorific fiind Carol I. Balul anual de la Jokey-Club era unul dintre cele mai selecte din capitală (Mihai Sorin Rădulescu, op. cit., pp. 136-141, capitolul „Jokey-Clubul român”).

103 Ioan Emanoil Florescu (1819-1893), militar (cu studii de specialitate în Franţa) şi om politic de orientare conservatoare. Ministru în diferite guverne în timpul domniei lui Cuza, apoi ministru de Război în guvernul conservator condus de Lascăr Catargi (1871-1876) (Radu R. Florescu, Generalul Ioan Emanoil Florescu, organizator al armatei române, Editura Militară, Bucureşti, 2004).

sania, însoţit de Candiano[104]

Pe lângă Măgurele spre Dumitrana, pe la ora 10 acolo, cale bună pentru sanie. Contele Hoyos[105]

, cu care pornesc spre pădure, acolo Petronievici[106], Bibescu[107], Haralambie[108], G. Cantacuzino[109], Ştirbei[110],

---

104 Alexandru Candiano-Popescu (1841-1901), militar şi jurist (cu studii de drept în Italia). A participat la conspiraţia ofiţerilor împotriva lui Alexandru Ioan Cuza, apoi a demisionat din armată. În 1870 a organizat o altă conspiraţie, de data aceasta împotriva lui Carol I, care nu a reuşit. Arestat şi judecat, a fost achitat de curtea cu juraţi. A luat parte la campania de la sud de Dunăre din 1877-1878, apoi, în 1880, a devenit adjutant al lui Carol I, funcţie pe care o deţinea în momentul însemnării din jurnal. Va deveni general în 1894.

105 Ladislaus Hoyos (1834-1901), conte, ministru plenipotenţiar al Austriei la Bucureşti. A fost numit încă din august 1878, fiind primul diplomat străin acreditat cu acest rang la Bucureşti (Aus dem Leben König Karls., vol. IV, pp. 98-99). Anterior fusese ministru plenipotenţiar la Washington, iar de la Bucureşti va pleca ambasador la Paris – Fritz Wagner (ed.), Neue Deutsche Biographie, vol. IX, Duncker & Humbolt, Berlin, 1972, p. 673.

106 Milan A. Petronievici avea, din mai 1879, calitatea de ministru rezident al Serbiei la Bucureşti.

107 Nicolae Bibescu (1820-1888), fost militar, văr cu fostul domn Gheorghe Bibescu, mare maestru de vânătoare al lui Carol I. În acel moment era şi senator, ales la colegiul I Gorj.

108 Nicolae Haralambie (1835-1908), fost militar, a contribuit la detronarea lui Alexandru Ioan Cuza, apoi a făcut parte din Locotenenţa Domnească de la 1866. A participat la războiul din 1877-1878, cu gradul de general, apoi s-a retras din armată.

109 George Cantacuzino (1845-1898), om politic liberal, un apropiat al lui Ion C. Brătianu. Sabina, fiica lui Brătianu, care avea să-i devină cumnată în 1885, prin căsătoria cu doctorul Constantin Cantacuzino, fratele lui George, ne-a lăsat o descriere a sa: „În 1876, vara, veni la Florica Gheorghe Cantacuzino, fiul lui Constantin Cantacuzino şi al dnei Elena, născută Mavrocordat, buni prieteni ai tatii şi ai Ruseţilor. El făcuse studii strălucite la Paris, fusese laureat la licenţa în matematici, dar nu luase doctoratul,

Lacaze, Cornescu[111], Manu, Dimancea[112], Manolescu[113] etc., 40 de persoane. La prima goană sunt doborâţi trei lupi, câţiva iepuri. Ora 12½ mare dejun în pădure, ploaie. Ora 2½ a doua goană, doar câţiva iepuri. Ora 4½ plecat din Dumitrana. Ora 6 înapoi. În oraş, străzile într-o stare îngrozitoare. Seara cu Elisabeta. Ziarele sunt pline de povestea răpirii prinţului şi spun că Wilhelm[114] a inventat-o, ceea ce este foarte grav. Scris lui *papa*[115] despre

---

împiedicat de moartea lui tată-său şi de greutăţile financiare ale familiei. Aceasta fu întâia lui jertfă, urmată de atâtea altele. Era mic de stat, urât de-l priveai cu sânge rece, dar foarte inteligent, bun şi cu suflet de apostol, ca acela al generaţiilor precedente. [.] Pentru George Cantacuzino tata a avut o iubire părintească. Cu ochiul lui pătrunzător i-a ghicit de la început însuşirile deosebite şi l-a adoptat cu totul. L-a luat la lucru şi l-a făcut, pe rând, director la Regie, la Căile Ferate şi secretar general la Ministerul de Finanţe. Aşteptările nu i-au fost niciodată amăgite; peste tot s-a distins prin capacitatea lui" (Sabina Cantacuzino, op. cit., pp. 67-68).

110 Alexandru Ştirbei (1836-1895), fiu al fostului domn Barbu Ştirbei, om politic de orientare conservatoare. Era căsătorit cu Maria, născută Ghica Comăneşti.

111 Este vorba, probabil, de Constantin Cornescu (1830-1899), fost magistrat, în acel moment senator, ales în colegiul I Brăila. Octav-Gheorghe Lecca – Familiile boiereşti române. Istorie şi genealogie (după izvoare autentice), ediţie îngrijită de Alexandru Condeescu, Editura Libra şi Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2000, p. 236 – ştia despre el că a fost „vânător pasionat" şi că „a scris Manualul Vânătorului". Familia sa era o ramură a familiei Greceanu.

112 Nicolae Dimancea era în acel moment deputat, ales la colegiul III Piteşti.

113 Este vorba, probabil, de Nicolae Manolescu, despre care ştim că era în acel moment senator, ales în colegiul I Dâmboviţa.

114 Wilhelm de Hohenzollern (1864-1927), fiul cel mai mare al prinţului Leopold, fratele mai vârstnic al lui Carol I. Din cauză că nu avea copii, Carol I l-a desemnat pe prinţul Wilhelm drept moştenitor prezumtiv al tronului României, ceea ce explică şi îngrijorarea sa, a lui Brătianu şi a presei româneşti în legătură cu întâmplarea relatată în jurnal.

115 Principele Karl Anton de Hohenzollern (1811-1885), tatăl lui

aceasta. Impresia pe care o face aici întreaga poveste e nefavorabilă.

Marţi, 8 februarie/27 ianuarie

Dezgheţ complet, +4 °R. Străzile într-o stare teribilă. Dimineaţa Dabija la mine. Camerele nu fac aproape nimic. Ziarele româneşti publică şi ele depeşele şi spun că Wilhelm a trucat totul. După-amiaza acasă. Audienţe. Scris. Seara cu Elisabeta.

Miercuri, 9 februarie/28 ianuarie

Moină, ceaţă. Dimineaţa Brătianu la mine. Istoria lui Wilhelm cu trasul pe sfoară îi este încă neplăcută. E de părere că trebuie numit şi un nou guvernor. După-amiaza acasă. Trimis pe Văcărescu la generalul Manu, ca să-i spună că nu voi veni la balul de la Jokey-Club. Cu Elisabeta, scris. Ora 8 la Cercul Militar, lt. -col. Brătianu[116]

Carol I. În acel moment, Karl Anton era şeful ramurii şvabe şi catolice a familiei Hohenzollern (ramură care a purtat, până în 1869, denumirea de Hohenzollern-Sigmaringen). A fost preşedinte al guvernului Prusiei în anii 1858-1862. De la venirea fiului său în România şi până la moarte, Karl Anton a fost un foarte atent sfătuitor al acestuia (K.Th. Zingeler, Karl Anton Fürst von Hohenzollern. Ein Lebensbild nach seinen hinterlassenen Papieren, Stuttgart/Leipzig, f.a.).

116 Constantin I. Brătianu (1844-1910), militar de carieră şi topograf, cu studii de geodezie şi cartografie militară în Franţa, Belgia şi Austria. În 1885 va deveni director al Institutului Geografic al Armatei, iar în 1899, membru corespondent al Academiei Române. Era membru fondator al Societăţii Române de Geografie. Se înrudea cu Ion C. Brătianu, prim-ministrul din acea perioadă, al cărui tată, Constantin (Dincă), era frate cu Ioan, tatăl locotenent-colonelului Constantin Brătianu (cf. arborele genealogic al familiei, realizat de George I. Florescu şi Dan Cernovodeanu, la Ion I. Brătianu, op. cit.).

ţine o prelegere despre topografie. Acolo până la 11, conversat. Elisabeta până la 12 la teatru.

Joi, 10 februarie/29 ianuarie

Moină, ceaţă, mai târziu soare. Dimineaţa corectat istoria campaniei în Bulgaria. După-amiaza Slăniceanu la mine, mai târziu prefectul Poliţiei. Seara la ora 10¾ la bal la Suţu, foarte strălucitor, tot corpul diplomatic acolo. Conversat până la 1½. Apoi supeu, rămas până la 2½. Ora 3 înapoi[117].

Vineri, 11 februarie/30 ianuarie

Moină, +10 °R. Dimineaţa cu Elisabeta. Stöhr aici. După-amiaza audienţe. A murit sora Luisei (ducesa de Braganza)[118]. Doliu de 14 zile. Ora 5 Boerescu la mine.

---

117 Această însemnare contrazice opinia lui Constantin Argetoianu, conform căreia Carol I şi soţia sa Elisabeta nu ar fi frecventat balurile particularilor şi cu atât mai puţin pe cel al familiei Suţu. Iată ce nota, eronat, memorialistul: „Regele şi Regina nu mergeau la nici un bal, nu călcau în casele oamenilor şi nici la Legaţii. [...] O singură dată era să se coboare Regele Carol până a cinsti cu prezenţa sa un bal particular: după ani de străduinţă, Grigore Suţu obţinuse această înaltă favoare. Cu câteva zile înaintea balului, Regele a aflat însă că la balurile lui Suţu, canişul casei, o spurcăciune de dulău alb cu părul creţ, apărea în mijlocul saloanelor purtând în spinare un coş cu flori şi alte obiecte de cotilion. Or, pe căţel îl chema Cărluţă, şi toată lumea îi da cu Cărluţă în sus şi cu Cărluţă în jos – şi atât a fost de ajuns pentru ca Regele să se facă bolnav, să nu mai meargă la bal şi să-şi jure în barbă că nu-l va mai prinde nimeni să făgăduiască aşa ceva" (Constantin Argetoianu, op. cit., p. 117).

118 Cea care a murit este Elisabeta, ducesă de Braganza (1860-1881), născută prinţesă de Thurn und Taxis. Era căsătorită din 1877 cu ducele Miguel de Braganza (1853-1927), din casa regală a

Seara scris. Brătianu la ţară.

Sâmbătă, 12 februarie/31 ianuarie

Moină. Dimineaţa ministrul de Justiţie. Procesul atentatului nu înaintează. După-amiaza audienţe, scris. Ora 4 Boerescu la mine, în legătură cu audienţa pentru contele Wesdehlen, care urmează să-mi înmâneze Colanul Ordinului Vulturul Negru. Ora 6 dineu în onoarea trimisului grec Razis. Elisabeta nu e de faţă, cerc până la ora 8. Invitaţi I. Ghica, Th. Rosetti[119], Maiorescu.

Duminică, 1/13 februarie

— 1 °R. Soare. Dimineaţa scris. Scrisoare de la *papa,* conţinut trist, spune că Wilhelm s-a încurcat într-o reţea de minciuni şi încă nu se ştie ce să se creadă. După-amiaza audienţe de la 1 la 4. Ora 5 Lecomte[120] la mine. Seara cu Elisabeta, scris. Ora 11 în pat.

Luni, 2/14 februarie

Portugaliei. Elisabeta de Braganza era soră cu Luisa, soţia prinţului Friedrich de Hohenzollern, fratele lui Carol I.

119 Theodor Rosetti (1837-1923), jurist, profesor şi om politic de orientare conservatoare, membru al grupării junimiste (se numără printre fondatorii Societăţii Junimea). Originar din Iaşi, a studiat dreptul la Viena şi la Paris. A fost agent diplomatic al României la Berlin în anii 1872-1873 şi ministru în diferite guverne conservatoare. În acel moment era senator.

120 Emil-André Lecomte de Nouy (1844-1914), arhitect, elev al lui Viollet-le-Duc. A fost adus din Franţa pentru reconstituirea unor monumente istorice, precum biserica episcopală de la Curtea de Argeş şi Biserica Trei Ierarhi din Iaşi.

— 1 °R. Ora 10 Slăniceanu, hotărât în privinţa regimentelor de rezervă. Ora 11½ audienţă oficială pentru contele Wesdehlen, pentru predarea Colanului Înaltului Ordin al Vulturului Negru. Îmi pun uniforma regimentului meu prusian de dragoni (nr. 9). La sosirea ministrului plenipotenţiar fanfara intonează imnul prusian. Discurs şi răspuns, eu îmi pun colanul. După-amiaza scris. Ora 5 Costinescu[121] la mine, până la ora 7 verificat bugetul Ministerului de Război, e vorba de organizarea unui al cincilea regiment de artilerie. Seara scris.

Marţi, 3/15 februarie

— 2 °R. Vreme frumoasă. Dimineaţa scris lui *papa.* Camerele au votat doar 11 legi. Comisia pentru buget aproape şi-a încheiat treaba. După-amiaza audienţe. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, frig. Multă forfotă pe străzi. Seara scris împăratului german, până la ora 12. Elisabeta la teatrul românesc. Tocmai a sosit pictorul Healy[122] din Chicago, urmează să-mi facă portretele în

---

121 Emil Costinescu (1844-1921), gazetar, politician liberal şi om de finanţe. Era unul dintre apropiaţii lui Ion C. Brătianu, fiica acestuia din urmă amintindu-şi despre el că „venea la noi ca să lucreze cu tata şi mai ales ca să iasă la aer bun şi întăritor, căci era veşnic suferind şi ipohondru. Bărbat frumos, blând, plăcut, care asemenea luptase dârz cu viaţa în copilărie şi prima tinereţe. [.] Şi dânsul a muncit cu devotament în Partidul Liberal; ani de zile a dus pe umeri jurnalul Românul” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 67). În acel moment era deputat, ales la colegiul III Bucureşti.

122 George Peter Alexander Healy (1808-1894), pictor american. Este considerat unul dintre cei mai mari portretişti ai timpului său, cu numărul cel mai mare de personalităţi care i-au fost modele (Lincoln, Webster, Ludovic-Filip, papa Pius al IX-lea, mareşalul Soult, Gambetta, Guizot, Liszt, regele Carol I, regina Elisabeta a României etc.).

uniformă prusiană şi austriacă.

Miercuri, 4/16 februarie

— 6 °R. Ceaţă, chiciură, mai târziu soare. Ora 9½ primit pe Healy, care se apucă îndată de pictat. Elisabeta în costum naţional din anii mai vechi. Ora 10 Brătianu la mine, vorbeşte de guvern de fuziune şi de faptul că L. Catargi solicită audienţă. E de părere că trebuie să merg la nuntă la Berlin. Ora 11 Boerescu, apoi Conta la mine. După-amiaza scris. Seara cu Elisabeta, scris.

Joi, 5/17 februarie

— 4 °R. Sculat la ora 6. Ora 8 plecat la gară. 8½ pornit cu trenul accelerat spre Crivina. Ajuns la 9½, de acolo cu săniile spre Pucheni, contele Hoyos cu mine, jumătate de oră. Acolo o primă goană, care durează o oră şi jumătate, 800 ţărani. Terminat abia la ora 1½. Dejunat, 50 persoane, vreme plăcută. Ora 314 pornit spre casă, prea târziu pentru o a doua goană. Ora 5 în Crivina. După 6 în Bucureşti, întors împreună cu Ducros-Aubert[123]. Ora 6½ la Palat. Seara cu Elisabeta.

Vineri, 6/18 februarie

— 3 °R. Vânt rece. Dimineaţa Ştirbei şi Teriachiu etc. la

---

123 Jules Ducros-Aubert (n. 1833), diplomat francez. Şi-a început cariera diplomatică în 1851 ca ataşat de cabinet, apoi a deţinut diferite posturi diplomatice, până la cele de ministru plenipotenţiar (Lisabona, Roma, Bruxelles, Constantinopol, Buenos Aires, Bucureşti). În postul de la Bucureşti a fost numit în februarie 1880, de aici urmând să se pensioneze, în decembrie 1881.

mine. Ora 1½ la fotograf, Elisabeta şi Healy acolo, apoi promenadă. 5-7 discutat bugetul armatei cu Costinescu. Seara scris. Camera a dezbătut Legea pensiilor.

Sâmbătă, 7/19 februarie

— 3 °R. Vânt. Dimineaţa la 10 D. Ghica, pe care îl rog să meargă la Berlin; nu poate, deoarece se simte rău, crede că ar trebui să merg eu. Ora 4 Brătianu, e şi el de părere că ar trebui să merg, eu nu vreau, din cauza regatului. Vor merge Slăniceanu şi Văcărescu. După-amiaza cu Elisabeta. Camerele votează legea conform căreia pensiile şi salariile nu pot fi sechestrate, nu e foarte moral. Landau câştigă procesul împotriva noastră la Tribunalul imperial german şi problema căilor ferate iese prost.

Duminică, 8/20 februarie

— 7 °R. Ora 10 la capela episcopală, înapoi pe jos. 11½ Văcărescu, care va merge la Berlin. După-amiaza audienţe de la 1 la 4½. Healy mi-a început portretul. Seara scris şi citit până la ora 11. Foarte frig, – 8 °R.

Luni, 9/21 februarie

— 6 °R. Dimineaţa Brătianu la mine. Boerescu a vrut să demisioneze din cauza legii pensiilor cu efect retroactiv. Criza ministerială a fost aplanată. Procesul din Leipzig nu are efecte atât de serioase precum ne-am temut, înaltul Tribunal regional a anulat răscumpărarea făcută de noi, este însă o treabă strict platonică. După-amiaza audienţe,

pozat Healy. La mine Slăniceanu, care merge la Berlin. Seara scris kronprinţului[124] până la 11½. Elisabeta la teatru.

Marţi, 10/22 februarie

— 7 °R. Dimineaţa pozat Healy. Gianni la mine. După-amiaza audienţe. Seara la ora 5 Boerescu la mine; a vrut să demisioneze, deoarece Legea pensiilor a fost votată cu efect retroactiv; este încă nemulţumit, de asemenea, din cauza chestiunii Dunării. Rămâne însă. Voinescu[125] a fost pe la 2½ la mine, vine din Brazilia şi America de Nord, îmi aduce ordinul brazilian Steaua Sudului. Ora 6 Slăniceanu de asemenea aici, înainte de plecarea spre Berlin. Îi dau

124 Friedrich Wilhelm de Hohenzollern (1831-1888), fiu al împăratului Wilhelm I al Germaniei şi moştenitor al coroanei imperiale. Avea să devină împărat, sub numele de Friedrich al III-lea, la 9 martie 1888, însă va domni doar trei luni. Era căsătorit, din 1858, cu Victoria, prinţesă regală a Marii Britanii. Incă din perioada tinereţii, Carol I a fost în relaţii foarte apropiate cu kronprinţul Friedrich Wilhelm, căruia i-a fost ofiţer de ordonanţă în timpul campaniei din Schleswig-Holstein din 1864.

125 Sergiu Voinescu, militar de carieră, a luat parte la campania din sudul Dunării din 1877-1878. În septembrie-noiembrie 1880 a fost trimis în misiune diplomatică în Brazilia şi în Statele Unite ale Americii, pentru a notifica guvernelor de acolo dobândirea independenţei României. În Brazilia a fost primit de împăratul Don Pedro al II-lea, iar în SUA, de secretarul de stat William M. Evarts şi de preşedintele Rutherford B. Hayes (G. Fotino, „Infiinţarea reprezentanţei diplomatice a României la Washington”, în Reprezentanţele diplomatice ale României, op. cit., vol. I, pp. 376-379). Eugene Schuyler, reprezentantul diplomatic al Statelor Unite la Bucureşti, aflase despre Sergiu Voinescu o serie de amănunte biografice, pe care le reda într-un raport diplomatic: „Este ofiţer inginer şi s-a distins în războiul împotriva turcilor, iar pe lângă toate acestea este înrudit cu ministrul (Nicolae) Kretzulescu şi este nepot al prinţului (Ion?) Ghica” (Relaţii româno-americane..., op. cit., p. 78).

scrisori pentru împărat, kronprinţ şi Wilhelm de Prusia[126], vor ajunge acolo vineri seara. Nunta va fi duminică[127].

Miercuri, 11/23 februarie

— 5 °R. Dimineaţa Brătianu la mine. Procesul din Leipzig în problema căilor ferate e doar în principiu foarte serios, însă nu are pentru noi nici o consecinţă, căci noi am cumpărat căile ferate şi nimic nu mai poate fi întors. Gianni la mine. După-amiaza la fotograf, mă fotografiez în uniformă prusiană. Vizitat expoziţia pentru Focşani, doamnele Brătianu şi Văcărescu acolo. Seara Ştirbei la mine. L. Catargi doreşte să vină la mine, nu ştie însă dacă îl voi primi bine. Seara la Club, prelegere a lui Lahovary[128] despre statul-major, acolo până la 11. Frig de – 6 °R.

Joi, 12/24 februarie

— 6 °R. Dimineaţa pozat Healy, prefectul Poliţiei aici. După-amiaza audienţe. Seara scris. Camerele nu lucrează aproape deloc şi fac greutăţi guvernului.

---

126 Wilhelm de Hohenzollern (1859-1941), prinţ de Prusia, fiul kronprinţului Friedrich Wilhelm de Hohenzollern şi al prinţesei Victoria, viitorul împărat Wilhelm al II-lea al Germaniei.

127 Este vorba de nunta lui Wilhelm de Prusia cu prinţesa Augusta-Victoria de Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg (1858-1921). Carol I i-a trimis la Berlin, pentru a lua parte la nuntă, pe generalul Gheorghe Slăniceanu şi pe Teodor Văcărescu.

128 Iacob Lahovary (1846-1907), militar de carieră, cu studii universitare la Paris (licenţă în matematici), unde a urmat şi Şcoala de Stat-Major. În momentul însemnării din jurnal avea gradul de locotenent-colonel. Mai târziu avea să fie ministru în diferite guverne conservatoare.

Vineri, 13/25 februarie

— 8 °R. Chiciură. Elisabeta nu prea bine. Dimineaţa Dabija la mine, Kalinderu telegrafiază că procesul din Leipzig nu ne atinge şi că poate să grăbească lichidarea societăţii, ceea ce pentru noi e foarte favorabil. Ora 2 baronul von Herz[129] la mine, care merge la Viena. 4-5½ promenadă de-a lungul Dâmboviţei. Aer minunat. Seara scris lui Leopold[130]. Văcărescu şi Slăniceanu au ajuns în Berlin.

Sâmbătă, 14/26 februarie

— 9 °R. Chiciură şi ceaţă. Dimineaţa Boerescu la mine; trebuie să răspundă notei privind chestiunea Dunării, Brătianu însă nu e de acord[131]. Hoyos aici, nefericit. Veşti din Grecia, cum că nici pe departe nu sunt pregătiţi ca să poată ataca. După-amiaza la Healy, câteva audienţe. Ora 5 prefectul Poliţiei la mine. Brătianu la ţară, camera nu votează deloc. Domnii mei au fost primiţi la Berlin de împărat etc. Seara scris până la 11. Bal mascat la Bibescu[132], unde am fost invitaţi, nu am acceptat. Foarte

---

129 Edmond von Herz, baron austriac de origine evreiască, soţul Mariei Ghica, fiica omului politic liberal Dimitrie Ghica.

130 Leopold de Hohenzollern (1835-1905), fratele mai vârstnic al lui Carol I şi tatăl viitorului rege Ferdinand al României.

131 Ministrul de Externe al Austro-Ungariei, baronul Haymerle, a expediat la 9 februarie o notă circulară prin care anunţa că face o serie de concesii guvernului de la Bucureşti în privinţa înfiinţării Comisiei Mixte a Dunării (vezi supra, nota 26). Propunerile lui Haymerle au fost considerate neîndestulătoare de către guvernul român (Şerban Rădulescu-Zoner, op. cit., p. 111).

132 George Bibescu (1834-1902), fiu al fostului domn regulamentar Gheorghe Bibescu. A făcut studii militare în Franţa, unde a şi servit

frig. Elisabeta puţin suferindă.

Duminică, 15/27 februarie

— 6 °R. Chiciură. Dimineaţa scris. Conta la mine. După-amiaza între orele 1 şi 4 audienţe, apoi cu Elisabeta, care nu se simte deloc bine. 4½-5½ promenadă în Cişmigiu, iluminat frumos, frig. Seara la ora 10 la balul de la Teatru, dat în folosul oraşului Focşani. Toate doamnele în costume româneşti, întregul corp diplomatic de faţă. Acolo până la 12, vorbit cu multă lume. Foarte animat.

Luni, 16/28 februarie

— 4 °R. Chiciură, ceaţă. Dimineaţa pozat Healy, la un portret pe care îl face pentru expoziţia de artă (Salonul) din Paris, portret până la genunchi. După-amiaza audienţe, scris. 4½-5½ promenadă, îngheţat. Seara cu Elisabeta, scris până la 11. La Berlin nunta lui Wilhelm de Prusia cu prinţesa de Schleswig-Holstein, toate curţile au fost reprezentate prin rude şi trimişi speciali. Slăniceanu şi Văcărescu au fost primiţi foarte amabil de împărat şi împărătească. Ambasadorii s-au reunit la Constantinopol pentru o conferinţă, spre a decide în legătură cu conflictul

---

câţiva ani în armată, participând la diferite campanii. Era căsătorit cu Valentina, fosta soţie a prinţului francez Beaufremont, născută contesă de Caraman-Chimay. Refuzul lui Carol I de a participa la balul familiei Bibescu pare să fie cauzat de scandalul divorţului Valentinei de fostul ei soţ Beaufremont, divorţ care nu a fost recunoscut în Franţa, ea fiind acuzată acolo de bigamie (Constantin Argetoianu, op. cit., pp. 114-115). Cu câţiva ani în urmă, presa bucureşteană relata despre un duel petrecut la Paris între George Bibescu şi fostul soţ al Valentinei, care s-a soldat cu rănirea celui din urmă (Constantin Bacalbaşa, op. cit., p. 116).

greco-turc. Grecia pare să fie mai puţin războinică, deoarece armata ei se află în stare proastă. Administraţia în ţară nu merge bine sub Teriachiu. L. Catargi şi Florescu s-au înscris pentru audienţe la Palat, opoziţia se gândeşte probabil să forţeze intrarea în guvern.

Marţi, 1 martie/17 februarie

Moină. Dimineaţa pozat Healy, Teriachiu la mine. Brătianu este încă la ţară. După-amiaza acasă. Elisabeta nu prea bine. Seara mare bal la noi, începe la ora 10, noi ne facem punctual apariţia, întregul corp diplomatic de faţă, 500 persoane, căldură enormă. Se dansează foarte animat. Ora 12½ supeu. Elisabeta se retrage. Eu rămân până la ora 2. Cotilion până la ora 4. Uniforma de artilerie.

Miercuri, 2 martie/18 februarie

Moină, mohorât. Dimineaţa scris. După-amiaza la ora 2 spre cazarma călăraşilor (Ilfov), acolo inspectat un pluton cu carabine. Ora 3 înapoi, frig umed. Ora 6 pe jos la Club. Lahovary ţine o prelegere (continuare) despre statul-major. Acolo până la ora 10½, înapoi pe jos. Frig şi neprietenos. Ora 11 în pat.

Joi, 3 martie/19 februarie

— 1 °R. Dimineaţa Boerescu la mine. Scris. După-amiaza pozat Healy. Prefectul Poliţiei la mine. Seara Stöhr; a fost în Sinaia. Ninge.

Vineri, 4 martie/20 februarie

Vreme mohorâtă, ceva zăpadă. Dimineaţa nici un ministru, aproape toată ziua pozat lui Healy, pentru portretul pe care-l trimite la Paris; va fi în culori. Ora 5 Brătianu aici, este însă deprimat. Camera nu votează. Sentinţa de la Leipzig, care încă nu e cunoscută, agită apele aici. Seara scris. Elisabeta la teatru.

Sâmbătă, 5 martie/21 februarie

Vreme mohorâtă, ceva îngheţ, se dezgheaţă curând. Pozat încă un moment pentru Healy. Kogălniceanu îmi telegrafiază că preşedintele Republicii Franceze îmi conferă Medalia Militară franceză. După-amiaza audienţe, scris. Seara la ora 8½ la Clubul Militar, unde se dansează, damele în parte în costume româneşti, rămas acolo până la 11½, foarte plin. Înapoi pe jos, nu e frig.

Duminică, 6 martie/22 februarie

Vreme de primăvară. Ora 10 la capela episcopală. Ora 11 înapoi. Scris. Ora 1 audienţe. Elisabeta pozează pentru Healy. Seara citit despre Carol al XII-lea al Suediei, studiat harta Peninsulei Balcanice. Încheierea carnavalului.

Luni, 7 martie/23 februarie

Vreme de primăvară deplină, cald. Dimineaţa citit, nici un ministru. Orele 2-3½ plimbare cu trăsura, Filaret şi Cotroceni. Cu Elisabeta. Seara scris. Pe Dunăre gheaţa pare să se fi pus în mişcare.

Marţi, 8 martie/24 februarie

Vreme ploioasă şi vânt. Dimineaţa Dabija, semnat proiectul de lege pentru linia ferată Adjud-Ocna-Bucureşti, respectiv Buzău-Cernavodă, pentru a fi depus la Cameră. Ziarele opoziţiei vorbesc din nou despre regat. Slăniceanu a primit la Berlin Ordinul Coroanei clasa I, iar Văcărescu, Vulturul Roşu clasa a II-a cu stea. După-amiaza cu Elisabeta şi la Healy. Seara scris. La Constantinopol nu s-a decis încă nimic în privinţa Greciei.

Miercuri, 9 martie/25 februarie

Vreme ploioasă şi timp de primăvară. Dimineaţa Boerescu la mine, i-a dat lui Hoyos nota verbală privind chestiunea Dunării, acesta însă nu e satisfăcut. După-amiaza ploaie. Scurtă plimbare cu trăsura, nu e frig. Orele 5-6 Brătianu la mine, vorbim despre Cameră, care nu lucrează, şi despre chestiunea Dunării, în care Austria nu vrea să cedeze; de asemenea, despre regat, care trebuie făcut în mai.

Joi, 10 martie/26 februarie

Vreme de primăvară. Orele 11-12 Consiliu de miniştri, discutat conversia datoriilor statului, împrumutul domenial şi bonurile de tezaur. Semnat mesajul către Cameră. Murit

Laurian[133], profesorul meu de limba română, şi C. Bolliac[134]. De asemenea Goga[135], cel care i-a salvat viaţa lui Brătianu. Văcărescu, întors ieri de la Berlin, îmi povesteşte de la ora 1½ la 3½. Orele 5-7 primit pe contele Wesdehlen; îmi aduce o scrisoare de la împărat, notificând căsătoria. Vorbim îndelung despre chestiunea Dunării, îi spun că Austria ar trebui să renunţe la votul decisiv. Seara scris până la 11, Mariei.

---

133 August Treboniu Laurian (1810-1881), publicist, profesor, filolog şi istoric, transilvănean de origine, cu studii la Sibiu, Cluj, Viena şi Hanovra (unde şi-a luat doctoratul). Din 1840 a ocupat diferite slujbe didactice şi în administraţia învăţământului la Iaşi şi Bucureşti. A fost primul decan al Facultăţii de Litere a Universităţii din Bucureşti şi membru fondator al Academiei Române. Laurian a fost profesorul cu care a învăţat Carol I limba română după venirea în ţară.

134 Cezar Bolliac (1813-1881), scriitor, gazetar, arheolog amator şi politician de orientare liberală. Membru al generaţiei revoluţionare de la 1848 din Ţara Românească, avea să fie ales, ulterior, deputat în repetate rânduri. La 1866 a fost unul dintre susţinătorii lui Cuza, împotri-vindu-se aducerii în ţară a unui prinţ străin.

135 Iordache Goga era deputat de Vlaşca. L-a salvat pe Ion C. Brătianu, la 2/14 decembrie 1880, îndepărtându-l pe atentatorul Pietraru. Episodul este descris de fiica lui Brătianu: „Într-o seară, mama trebuia de la vie să revină; tata, pentru a merge să o ia de la gară, plecă din Cameră înainte de închiderea şedinţei. Camera era foarte prost instalată în vechiul local din Dealul Mitropoliei şi mai ales foarte rău luminată. Îşi luă blana de samur de la vestiar şi voi să iasă. Nici un agent, nici măcar un sergent. Deodată un individ ieşi din umbră şi voi să-l lovească în inimă cu un cuţit. Arma, fiind slabă şi blana de postav gros, se rupse. Cu bucata rămasă în mână se aruncă atunci ca să-i străpungă carotida şi îi dete mai multe lovituri sub ureche. Tata se lupta cu putere şi îl opri să nimerească locul vizat. În acest moment venea tocmai dl Goga, deputat de Vlaşca, care, dându-şi seama de pericol, lovi pe agresor cu bastonul lui de modă veche, garnisit cu o gheară de aur ţinând o ghiulea de fildeş. Pietraru scăpă cuţitul şi voi să fugă, dar îl prinse şi îl predă agenţilor, care la strigătele lui sosiră în fine” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 119).

Vineri, 11 martie/27 februarie

Vreme de primăvară. Dimineaţa Teriachiu la mine, care vrea să demisioneze, e foarte slab ca ministru de Interne. Pozat Healy. Ora 1½ la Cazarma Cuza, acolo inspectat Batalionul de cadre al dorobanţilor. Rămas până la ora 3, foarte bine. Plimbare cu trăsura la Cotroceni şi spre Târgovişte. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 12 martie/28 februarie

Vreme de primăvară. Dimineaţa Boerescu la mine; e de părere ca regatul să fie proclamat pe 8/20 aprilie, eu de asemenea, deoarece ziarele au vorbit prea mult despre 10/22 mai. Pozat Healy. După-amiaza cu Elisabeta. Sosit ştirea despre căsătoria lui Gustav al Suediei[136] cu Victoria

---

136 Gustav (1858-1950), prinţ moştenitor al coroanei Suediei, fiul lui Oskar al II-lea, care a fost rege al Suediei între anii 1872 şi 1907. Gustav avea să domnească de la moartea tatălui său până în 1950 (arborele genealogic al casei regale a Suediei la Christian Cannuyer, Casele regale şi suverane din Europa, ediţie îngrijită de Nicolae-Şerban Tanaşoca, Editura Gavrilă, Bucureşti, 1996, p. 27). Carol I al României se înrudea îndeaproape cu casa regală a Suediei. Bunica lui Gustav, soţia regelui Oskar I al Suediei, a fost Joséphine de Beauharnais (1807-1876), fiică a lui Eugène de Beauharnais şi a Joséphinei Tascher de la Pagerie, devenită împărăteasă a Franţei prin căsătoria cu Napoleon I. Impăratul francez a adoptat-o pe fiica soţiei sale, dar şi pe o nepoată a acesteia, Stéphanie, fiică a lui Claude de Beauharnais. Stéphanie de Beauharnais, căsătorită cu marele duce Carol de Baden, este bunica după mamă a regelui Carol I. Un unchi al prinţului moştenitor Gustav al Suediei, prinţul August (frate cu regele Oskar al II-lea), era căsătorit cu Theresa de Saxa-Altenburg, a cărei mamă era prinţesa Amelia de Hohenzollern-Sigmaringen (1815-1841), o soră a tatălui regelui Carol I al României.

de Baden[137], foarte bucuros. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Cotroceni, în grădină, apoi la Filaret. Seara scris şi citit până la 11.

Duminică, 1/13 martie

Vreme mohorâtă, nu rece. Ora 10 la capela episcopală, 11½ înapoi. Scris doamnei Laurian, scrisoare pentru ziare. Orele 1-4 audienţe. Pozat Healy. La masă primim depeşa lui Ghica[138] din Petersburg, cum că a fost un atentat oribil asupra împăratului Alexandru[139], iar acesta e rănit. Un sfert de oră mai târziu soseşte depeşa că a murit. Foarte bulversat. Au fost aruncate bombe asupra trăsurii sale. Seara prefectul Poliţiei încă la mine. Prinţul Uruzov nu a primit încă nici o veste. Urmaşul la tron a fost proclamat împărat[140].

Luni, 2/14 martie

Vreme mohorâtă. Ora 9 deja prefectul Poliţiei la mine. Detaliile despre atentat oribile, a doua bombă i-a sfâşiat bietului împărat picioarele şi pântecele. A murit lipsit de

---

137 Victoria (1862-1930), fiică a lui Friedrich, mare duce de Baden între anii 1856 şi 1907, şi a prinţesei Luise de Prusia (1838-1923, fiica împăratului Wilhelm I al Germaniei şi sora kronprinţului Friedrich
Wilhelm).

138 Ion Grigore Ghica (1829-1881), general şi diplomat, fiu al domnului Moldovei Grigore Alexandru Ghica. Deţinea, în acel moment, postul de ministru plenipotenţiar al României la Sankt-Petersburg.

139 Ţarul Alexandru al II-lea al Rusiei (1818-1881, împărat din 1855).

140 Ţarul Alexandru al III-lea al Rusiei (1845-1894), fiul lui Alexandru al II-lea.

cunoştinţă, o oră mai târziu. Ora 10 Boerescu la mine. 10½ Slăniceanu, care s-a întors de la Berlin, prin Essen, unde a rămas două zile la Krupp. Este încântat de misiunea sa. După-amiaza pozat Healy, tabloul pentru Metz, Regimentul 1 Dragoni. Viscol cu zăpadă şi doar 2 °R. Prefectul Poliţiei şi Boerescu din nou la mine, pentru un requiem la Mitropolie. Primit telegramă de răspuns de la noul împărat Alexandru al III-lea. Foarte cordială. Îl trimit pe Candiano cu ea la prinţul Uruzov. În Petersburg depunerea jurământului, aproape totul liniştit. Peste tot manifestări de simpatie faţă de împăratul decedat. Seara scris. Elisabeta, care e enorm de bulversată, foarte obosită. Sandro la Petersburg pentru înmormântare. Ziua de naştere a regelui Umberto[141].

Marţi, 3/15 martie

— 2 °R, mohorât, mai târziu mai cald şi soare. Ora 10½ Teriachiu la mine. Ora 11 Dabija. Sentinţa Tribunalului din Leipzig are partea ei neplăcută, guvernul german ne sfătuieşte să ne înţelegem cu Landau. Din toate acestea se vor ivi din nou mari neplăceri. După-amiaza pozat Healy, tablou pentru Elisabeta. Prefectul Poliţiei aici. Seara cu Elisabeta, scris, din nou mai frig.

Miercuri, 4/16 martie

— 2 °R. Ceva zăpadă, vânt rece. Ora 10 dimineaţa Brătianu la mine, s-a întors de la Piteşti. Este de asemenea adânc mişcat de moartea împăratului Alexandru. Ora 11

---

141 Regele Umberto al Italiei (1844-1900, rege din 1878).

Boerescu, ştiri din Petersburg, conform cărora conjuraţia ţinteşte departe, că s-a constituit o societate a conjuraţilor, care ar vrea să înlăture toţi suveranii (?). După-amiaza pozat Healy. Orele 3-4 promenadă, cald şi vântos. Ora 4½ Cernat şi Candiano la mine, care pleacă în seara aceasta la Petersburg, cu încă trei subofiţeri care au Crucea Sf. Gheorghe. Orele 5-6 prinţul Uruzov la mine, e foarte abătut din cauza veştilor din Rusia. Ora 8½ Carp[142] la mine, care nu e împotriva intrării cu un anumit program în guvern, partidul său ar dori doar ca eu să mă pronunţ. Ora 11 în pat.

Joi, 5/17 martie

— 2 °R. Ceva zăpadă, frig şi urât. 10-11½ plecat cu Elisabeta la Mitropolie, acolo slujbă religioasă solemnă pentru împăratul Alexandru al II-lea, de faţă corpul diplomatic, miniştri, reprezentanţi ai tuturor partidelor, delegaţi ai celor decoraţi cu Crucea Sf. Gheorghe etc. Durat trei sferturi de oră. Biserica puţin pătrunsă de igrasie. Oficiat mitropoliţii şi episcopii. Elisabeta foarte mişcată. Dejunat la ora 1. După-amiaza pozat Healy. Seara cu Elisabeta, scris.

Vineri, 6/18 martie

— 2 °R. Vreme neprietenoasă. Dimineaţa scris, nici un

---

142 Petre P. Carp (1837-1918), diplomat şi om politic de orientare conservatoare, originar din Iaşi. A făcut studii gimnaziale la Berlin şi juridice la Universitatea din Bonn. A deţinut în repetate rânduri funcţia de ministru şi prim-ministru. A fondat gruparea Junimea în anul 1863, împreună cu Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, Theodor Rosetti şi alţii.

ministru. Prefectul Poliţiei la mine. După-amiaza la Healy. Ora 4½ plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, totul cenuşiu şi neprietenos, încă nici un semn de primăvară. Seara citit. Lumină până la ora 6.

Sâmbătă, 7/19 martie

Vreme mohorâtă, ceva mai cald. Dimineaţa Boerescu la mine, spune că nu se mai vrea să se aştepte prea mult cu proclamarea regatului, poate deja peste 14 zile. Brătianu a discutat deja cu Hoyos despre aceasta. După-amiaza de la 4 la 6 plimbare cu trăsura la Văcăreşti. Aer plăcut. Elisabeta nu prea bine.

Duminică, 8/20 martie

Vreme splendidă, cald. +11 °R la umbră. Orele 10½-12 Brătianu la mine; crede că proclamarea regatului mai poate fi amânată cel mult o săptămână, căci se teme de un protest al Austriei. Tunurile de la Krupp trebuie să sosească în curând. Modificarea guvernului trebuie să aibă loc abia după proclamare. Orele 1-4½ audienţe. Pozat Healy până la 6. Seara scris.

Luni, 9/21 martie

Vreme de primăvară, cald, uscat, vântos. Orele 10-11½ Slăniceanu la mine. După-amiaza pozat Healy. Ora 4½ cu Elisabeta la Cotroceni, acolo Stöhr şi mai târziu Healy, încă nimic verde. Început procesul lui Pietraru pentru atentatul asupra lui Brătianu, e de sperat că va fi condamnat. Seara scris.

Marţi, 10/22 martie

Vreme frumoasă, caldă, +20 °R la umbră. Dimineaţa nici un ministru. Pozat Healy. După-amiaza audienţe. Ora 4 Boerescu la mine. Plecat cu Elisabeta la Cotroceni, pentru amenajări. Acolo Stöhr. Nori negri groşi. Vânt. Ora 6 înapoi. Seara scris.

Miercuri, 11/23 martie

Frig, vântos, +5 °R. Puţin viscol. Ora 10 sosit Brătianu cu Boerescu. Proclamarea regatului fixată pentru 3 aprilie, stil nou. Discutat totul. Pietraru condamnat la 20 ani ocnă, iar complicii săi la 9 ani, un mare noroc. Ora 1 mitropolitul Moldovei, ora 2 inspecţie la Batalionul 1

Vânători şi la Regimentul 2 din Cazarma Alexandru, până la ora 4. Pe jos înapoi, pe un viscol puternic. Seara scris, frig.

Joi, 12/24 martie

— 5 °R. Zăpadă, mai târziu se topeşte. Orele 10-11 Slăniceanu la mine. Pozat Healy. După-amiaza acasă, scris. Petrescu[143] aici. Seara cu Elisabeta.

---

143 Zaharia Petrescu (1841-1901), medic militar, cu doctorat în medicină la Paris (1864). În acel moment deţinea funcţia de medic de divizie. A fost profesor de terapeutică la Facultatea de Medicină din Bucureşti din 1870, iar în 1885 a devenit membru corespondent al Academiei Române. În 1893 avea să fie ridicat la gradul de general de brigadă. În primăvara anului 1889 a fost trimis, ca delegat al României, într-o comisie sanitară europeană care a

Vineri, 13/25 martie

— 2 °R, mai târziu mai cald, zăpada se topeşte. Dimineaţa nici un ministru. După-amiaza pozat Healy, care a terminat toate tablourile mele. Prinţul Brâncoveanu[144] la mine. Seara scris.

Sâmbătă, 14/26 martie

Vreme de primăvară. Dimineaţa la Healy. Ora 11½ venit toţi miniştrii la mine să declare că nu mai pot fi oprite Camerele Parlamentului să proclame regatul. Şedinţa de ieri, în care opoziţia a atacat puternic guvernul, a scos din fire majoritatea în aşa hal, încât nu mai doreşte să aştepte nici o zi. Eu am avut doar o singură rezervă, că împăratul Alexandru nu a fost încă înmormântat. Miniştrii merg direct la Cameră, unde moţiunea este depusă de generalul Lecca[145]. Pe baza acesteia este făcută îndată

---

investigat epidemia de ciumă din zona Astrahanului (Aus dem Leben König Karls..., vol. IV, p. 185).

144 Grigore Brâncoveanu (1827-1886), fiu al fostului domn Gheorghe Bibescu şi al Zoiei, născută Mavrocordat. A fost adoptat de marele ban Grigore Brâncoveanu. Soţia sa Raluca descindea dintr-o veche familie din Creta, tatăl ei fiind fostul ambasador al Imperiului Otoman la Londra, Muzurus-Paşa. Grigore Brâncoveanu este tatăl scriitoarei de expresie franceză Anna Brâncoveanu de Noailles. Familia locuia la Paris, unde ţinea un salon vizitat de numeroşi intelectuali, artişti şi oameni politici (cf. Anna Brâncoveanu de Noailles, Cartea vieţii mele, ediţie îngrijită de Virgil Bulat, Editura Univers, Bucureşti, 1986).

145 Dimitrie Lecca (1832-1888), militar de carieră şi om politic de orientare liberală. Originar din Tecuci, a făcut studii militare la Paris. A fost membru al conjuraţiei care l-a îndepărtat pe Cuza în 1866, apoi a fost ministru în mai multe guverne. În acel moment era deputat, ales la colegiul IV Prahova. Un an mai târziu va deveni

legea, care e votată în unanimitate. La Senat este depusă aceeaşi moţiune şi legea e votată şi acolo. La ora 5 vine Brătianu la mine. Totul este gata. Întregul Senat vine pe jos la Palat, noi îl salutăm de la fereastră. La ora 6 ambele Camere sunt reunite în sala tronului, însă fără fracuri, vin direct de la sala de şedinţe. D. Ghica citeşte legea, cu câteva cuvinte introductive. Eu răspund, discursul meu este salutat cu entuziasm. După aceea proclam legea, care are două articole, în prezenţa Camerelor. Facem cerc, pe toate feţele bucurie şi emoţie. Apoi ieşim cu preşedinţii la balcon, unde lumea ne aclamă, muzică etc. Ora 6½, se termină. Regatul României e proclamat şi sancţionat prin lege. Cinat. Seara, oraşul, decorat cu steaguri încă de la ora 2, e iluminat. Ora 8 mare ovaţie cu muzică. Comerţul oraşului trimite o delegaţie cu un discurs. Îi primim în salonul alb, la fel celelalte delegaţii. Mişcare enormă pe străzi până la ora 11½ seara. Vestea cunoscută curând în toată ţara. Murit unchiul Pepoli[146] la Bologna. Îi telegrafiez îndată mătuşii Frieda. Sosit toată noaptea depeşe din ţară. Entuziasm enorm.

Duminică, 15/27 martie

Vreme splendidă, foarte cald. Din cauza înmormântării împăratului Alexandru al II-lea se suspendă toate manifestaţile, steagurile sunt scoase. Dimineaţa prefectul Poliţiei. Văcărescu. Enorm de multe depeşe din toată ţara.

---

preşedinte al Camerei Deputaţilor.

146 Joachim-Napoleon, marchiz de Pepoli (1825-1881), nepot de fiu al lui Joachim Murat şi al soţiei acestuia, Carolina Bonaparte (sora lui Napoleon I). Marchizul de Pepoli era căsătorit cu prinţesa Friederike de Hohenzollern-Sigmaringen (1820-1906), sora tatălui lui Carol I al României.

Bucurie de nedescris. Ora 1 primit o deputăţie a studenţilor de la Universitate. Orele 1½-3 audienţe. Miniştrii de Război şi de Justiţie. Ora 4 venit Boerescu. A văzut câţiva miniştri, care însă, cu excepţia lui Wight, nu s-au pronunţat. Seara scris. Enorm de multe depeşe, încă nici una din străinătate. Astăzi cald. Telegrafiat lui *papa.*

Luni, 16/28 martie

Vreme splendidă. Oraşul împodobit festiv. Ora 10 Slăniceanu la mine. Ora 11 cu Elisabeta la Mitropolie. Te Deum, toate autorităţile de faţă. Jumătate de oră în stradă, aglomeraţie enormă. Ora 12 înapoi. S-a ţinut de asemenea un Te Deum pentru Alexandru al II-lea. După-amiaza sosit multe depeşe din străinătate. Presa este în întregime favorabilă. După-amiaza şi seara delegaţii şi demonstraţie cu torţe. Ovaţii. Mers cu trăsura prin oraşul iluminat, până la ora 10. Bucurie enormă. Primit 400 depeşe.

Marţi, 17/29 martie

Vreme splendidă, foarte cald. Oraşul din nou împodobit festiv. Ora 11 primirea corpului de ofiţeri în sala tronului, unde se află şi drapelele, eu ţin un cald discurs. Toţi ofiţerii ne aclamă. După aceea defilează trupele, totul pe jos. Elisabeta e la fereastră, enorm de multă lume, ţinut până la ora 12½, foarte cald. După-amiaza scris. Sosit nenumărate depeşe, care sunt în totalitate favorabile. Se pare că marile puteri vor să se concerteze şi apoi să ne recunoască toate odată. Am scris împăraţilor *(Mons. mon*

frère). Bălăceanu telegrafiază că Haymerle[147] nu ar fi nefavorabil proclamaţiei, se pare însă că împăratul Franz Josef ar avea rezerve. De la Berlin nici o veste, regimentul meu prusian, Stillfried şi mulţi ofiţeri prusieni mă felicită. Ora 6 mare ovaţie a evreilor, iar la 8 a grecilor, cu buchete etc., ţin discursuri cordiale.

Miercuri, 18/30 martie

Vreme caldă, minunată. Dimineaţa ministrul de Justiţie şi Boerescu. Veştile din străinătate sunt foarte favorabile, presa europeană măgulitoare. După-amiaza, cu Elisabeta, primit pe Jooris[148], care îmi aduce felicitări de la regele Leopold[149]. La Healy, care pleacă din nou la Paris. Ora 5 ovaţie a „Constructorului român”, care ne aduc buchete. Ora 5½ venit Brătianu; este şi el mulţumit de situaţie. Camerele vor încheia acum bugetul. Seara din nou demonstraţie cu torţe, cu muzică, entuziasmul este extraordinar.

Joi, 19/31 martie

---

147 Heinrich Haymerle (1828-1881), diplomat şi ministru austriac. A intrat în 1850 în diplomaţie, apoi a îndeplinit diferite misiuni: însărcinat cu afaceri la Copenhaga (din 1868), ministru plenipotenţiar la Atena (din 1869) şi la Haga (din 1872), ambasador la Roma (din 1877), participant din partea Austriei la Congresul de pace de la Berlin (1878). În octombrie 1879 a devenit ministru de Externe al Austro-Ungariei, calitate pe care o avea la momentul însemnării din jurnal (Alfred von Arneth, Heinrich von Haymerle, ed. a II-a, vol. I-II, Viena, 1882).

148 Josef Jooris, ministru rezident al Belgiei la Bucureşti din martie 1880.

149 Leopold al II-lea (1835-1909), rege al Belgiei din 1865.

Vânt rece. Ora 10 Slăniceanu. Ora 11 primit clerul înalt în sala tronului. Discurs. Ora 11½ Curtea de Casaţie şi cea de Conturi cu discursuri, apoi cerc. Ora 1 audienţe. După-amiaza depeşe de peste tot. Boerescu la mine. Veştile privind recunoaşterea din ce în ce mai favorabilă, la fel şi presa europeană. Generalul Ghica îmbolnăvit grav la Petersburg, sunt puţine speranţe. Seara la 8 mare ovaţie a germanilor, demonstraţie cu torţe, primim o delegaţie numeroasă. Două discursuri, Rietz şi Teutschländer[150], eu le mulţumesc. Vânt foarte rece şi puternic. Seara scris încă până la 11, lui *papa.* Camerele votează conversia. Kalinderu a ajuns în Berlin pentru procesul Landau.

Vineri, 1 aprilie/20 martie

+5 °R. Vreme rece, urâtă. Dimineaţa miniştrii. Ora 1½ primit pe ministrul plenipotenţiar grec şi pe marchizul de l'Aubespine[151], care mă felicită. Ora 5 Suleiman Bey, care mă felicită din însărcinarea sultanului. La Viena e o dispoziţie bună. Ora 8 seara ovaţie a bărbierilor, care vin cu buchete. Scris până la 11½, multe depeşe. Vreme răcoroasă.

Sâmbătă, 2 aprilie/21 martie

---

150 Wilibald Stefan Teutschländer (1837-1891), paroh al bisericii luterane din Bucureşti din anul 1865. Era originar din Sighişoara, a studiat la universităţile din Jena şi Berlin, iar înainte de a veni la Bucureşti a fost învăţător la şcoala reală germană din Braşov. A avut preocupări serioase de istorie, publicând lucrări despre trecutul comunităţilor luterane din România, despre istoria gimnasticii în Transilvania şi despre Mihai Viteazul.

151 Marchizul de l'Aubespine-Sully, dintr-o veche familie de diplomaţi francezi, era însărcinat cu afaceri al principatului Monaco la Bucureşti din februarie 1880.

Vreme caldă. Dimineaţa Brătianu la mine. L-a văzut pe Hoyos, care i-a vorbit din nou despre Dunăre. La Petersburg se doreşte să luăm măsuri împotriva nihiliştilor. Ora 11½ primit conducerea Bisericii protestante germane. Ora 1 la Academia Rom. I. Ghica ţine un discurs, eu răspund liber. Ora 4 cu Elisabeta la Cotroceni pentru amenajări. Basset[152] de asemenea acolo. Ploaie. Ora 6 l-am primit pe ministrul plenipotenţiar Petronievici, care mă felicită. La masă Kalinderu, care îmi spune că în Berlin Kaufmann ar fi sechestrat 50.110 mărci (?). Scris până la 11. Generalul Ghica a murit în Petersburg.

Duminică, 3 aprilie/22 martie

Vreme de primăvară. Ora 10 în capela episcopală, liturghie solemnă. Ora 11 înapoi. Ora 1 începe primirea solemnă în sala tronului. Municipalitatea, corpul profesoral. Toţi funcţionarii de stat, în numele cărora ia cuvântul Brătianu. Ţin trei cuvântări şi una către comunitatea religioasă maghiară, primită separat. Se încheie la ora 3. Foarte obositor pentru Elisabeta. Scrisori de la părinţi. Anglia şi Italia ne-au recunoscut; sunt aşteptate doar scrisorile. Ora 5 plimbare în trăsură, cu Elisabeta, adie un vânt răcoros. La ora 6 e banchet la Teatru, pentru Brătianu, eu îi scriu o scrisoare. Ora 8 ovaţie a coloniei italiene, ora 8½ a coloniei ungare, care sunt entuziasmate. Aduc buchete şi ţin discursuri, cărora

---

152 Louis Basset (1846-1925), secretar particular al lui Carol I şi administrator al curţii. Originar din Elveţia, a studiat literele la Universitatea din Neuchâtel.

eu le răspund.

Luni, 4 aprilie/23 martie

Vreme caldă. Dimineaţa Boerescu la mine. Anglia, Italia şi Franţa au recunoscut regatul. Rusia, Austria şi Germania vor să ne recunoască abia după ce vom face o lege în privinţa socialiştilor (?). Pare să pornească de la Rusia. Camerele votează bugetul. Ora 11½ primit clerul evreiesc. Ora 1½ primire solemnă, mai întâi Societatea Concordia şi o Societate de tir. Discursuri. După aceea mare cerc în sala tronului, întreaga societate, domni şi doamne, 200 persoane, apoi Societatea germană de tir, până la ora 3½. Ora 4½ primit pe Tornielli, ora 5 pe Wight, ora 6 pe Ducros-Aubert. Toţi în uniformă, vin să mă felicite. Din toate părţile sosesc scrisori şi depeşe, impresia este foarte mare în toată Europa. Serbia vrea să ne urmeze, lucru de care însă mă îndoiesc. Problema greacă pare să intre într-un stadiu paşnic. Principele Bulgariei este la Berlin, a devenit general prusian în suita gărzii de corp. Seara scris până la ora 11.

Marţi, 5 aprilie/24 martie

+5 °R. Vânt rece. Dimineaţa scris. Primit enorm de multe scrisori de felicitare din străinătate. Ora 1½ primit Surorile Milostive, întemeiate de Elisabeta. Apoi Jokey-Clubul, generalul Manu ţine un discurs. Florescu nu e prezent. Primit pe Keun[153], care mă felicită din partea regelui Olandei. Seara D. Sturdza la masă, pleacă în

153 Jean A. Keun, însărcinat cu afaceri al Olandei la Bucureşti din februarie 1880.

străinătate. Elisabeta fără voce, a răcit foarte tare.

Miercuri, 6 aprilie/25 martie

Vreme rece, urâtă. Dimineaţa nici un ministru. Între orele 1 şi 2 primit delegaţii, multe discursuri. Generalul Cernat şi colonelul Candiano s-au întors de la Petersburg, îmi relatează multe lucruri interesante. Ora 3 Boerescu la mine, îmi spune că cele trei imperii şi America ne-au recunoscut. Aşadar, în 10 zile întreaga campanie a luat sfârşit. Ora 4½ primit pe contele Hoyos, ora 5 pe prinţul Uruzov, ora 5½ pe contele Wesdehlen, care mă felicită în numele suveranilor lor. Elisabeta e răcită şi nu poate primi pe nimeni. Ora 8 seara o mare manifestaţie a comerţului românesc. Discursuri, eu răspund.

Joi, 7 aprilie/26 martie

Vreme rece. Ora 10 ministrul de Război la mine. Toată ziua acasă. Elisabeta foarte răcită şi dureri de ochi. 1½ primit pe Schuyler, care mă felicită în numele guvernului american. Seara scris.

Vineri, 8 aprilie/27 martie

Vreme rece, neprietenoasă. Dimineaţa Boerescu la mine. Camerele votează bugetul, aproape terminat. După-amiaza scris. Depeşe. Seara cu Elisabeta. Depeşe de la împăratul Germaniei, care ne felicită pe mine şi pe Elisabeta cu ocazia proclamării regatului. Ora 11½ în pat.

Frig.

Sâmbătă, 9 aprilie/28 martie

Vreme rece, neprietenoasă, puţin verde. Dimineaţa Slăniceanu la mine. După-amiaza scris. Episcopul catolic la mine, vine de la Viena. După-amiaza scris. Seara cu Elisabeta. Multe depeşe. Ora 5 Brătianu la mine.

Duminică, 10 aprilie/29 martie

Vânt rece, vreme întunecată. Ora 10 la biserica catolică (Floriile), stat până la ora 11½, la episcop. Ora 1 primirea ministrului de Război din Bulgaria, generalul Ehrenroth[154], care mă felicită din însărcinarea lui Sandro. Ora 1½ primirea unei deputăţii din Galaţi, cu discursuri, apoi audienţe până la ora 4. Cu Elisabeta. Ora 6½ Rosetti[155], preşedintele Camerei, la masă, conversat până la ora 9. Elisabeta mai bine, dar obosită.

Luni, 11 aprilie/30 martie

Vânt îngrozitor de rece. +4 °R. Frig. Ora 10 spre Cotroceni, acolo încălecat şi inspectat Batalionul de cadre, foarte rece şi neplăcut, până la ora 10, călare înapoi, pe jumătate îngheţat. Ora 1½ primirea coloniei austro-ungare, 30 persoane, Otto Herz ţine un discurs, căruia eu

---

154 Ehrenroth, general rus de origine finlandeză, numit în 1880 ministru de Război în Bulgaria (E.C. Corti, op. cit., p. 83).

155 Constantin A. Rosetti (1816-1885), gazetar şi om politic liberal de nuanţă radicală, membru fondator al Academiei Române. A înfiinţat şi condus ziarul Românul, principalul organ de presă al Partidului Naţional Liberal în epocă. În acel moment era preşedinte al Camerei Deputaţilor (Marin Bucur, C.A. Rosetti, Editura Minerva, Bucureşti, 1970).

îi răspund, vorbit cu fiecare în parte. Elisabeta nu e de faţă, căci e încă foarte obosită. Ora 3 la Academie, prezidat şedinţa, discutat ortografia românească, acolo până la 5, ţinut un mic discurs. Ora 6½ dineu în cinstea generalului Ehrenroth, 16 persoane, cerc până la 8½. Elisabeta de faţă. Camerele au votat bugetul.

Marţi, 12 aprilie/31 martie

Vânt rece, întunecat, neprietenos, doar puţin verde. Dimineaţa Boerescu la mine, discutat despre programul pentru 10 mai. În Cameră a fost votată linia ferată Ocna-Adjud. După-amiaza la ora 2 primit, cu Elisabeta, doamnele din corpul diplomatic. Ora 3 la Academie, prezidat şedinţa până la ora 5½, ortografia a fost încheiată. Primit pe Stanisforth[156], care a devenit consul al României la Londra. Regimentul meu austriac primeşte numele „Regele Carol I al României”. Arhiducele Albrecht[157] ne felicită. Grecia acceptă condiţiile marilor puteri. Seara scris până la 11.

---

156 John Stanisforth, întreprinzător englez; a concesionat în anii '60 ai secolului al XIX-lea amenajarea unor şosele în România şi construcţia căii ferate Cernavodă-Constanţa (pe vremea aceea în Imperiul Otoman) (Paul Cernovodeanu, Relaţiile comerciale româno-engleze în contextul politicii orientale a Marii Britanii. 1803-1878, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1986, p. 397).

157 Arhiducele Albrecht (1817-1895), din casa de Habsburg, era nepot de fiu al împăratului Leopold al II-lea al Austriei (1790-1792). A ocupat diferite funcţii militare, devenind în 1863 feldmareşal. În 1866 a comandat Armata de Sud a Austriei, care a învins trupele italiene la Custoza. Din acelaşi an deţinea funcţia de inspector general al armatei austriece. Conservator ca orientare politică, a susţinut Alianţa celor Trei Impăraţi (Carl von Duncker, Feldmarschall Erzherzog Albrecht, Tempsky, Viena, 1897).

Miercuri, 1/13 aprilie

Vânt rece. Ora 10 spre Casa de depuneri, acolo sfinţirea Casei de economii, serviciu religios, toţi miniştrii etc. de faţă. Vizitat totul, depus 300 franci la Casa de economii. Ora 11 înapoi. Ora 1½ primit pe contele Tornielli în audienţă oficială, îmi înmânează scrisori de la regele Umberto, prin care el este confirmat. Scrisoare de răspuns.

Discursuri. Ora 2½ primire oficială a lui Ducros-Aubert; îmi înmânează scrisoarea de răspuns la notificarea noastră, care îl şi confirmă totodată, şi o scrisoare a preşedintelui Grévy[158], cu Medalia Militară franceză, care mi-a fost conferită. După-amiaza cu Elisabeta şi m-am pregătit. Ora 8 la mica mănăstire, acolo spovedit (Gall). Ora 8½ înapoi. Sosit de la Petersburg corpul generalului Ghica; este purtat cu facle şi escortă de la gară la Biserica Sărindari. +7 °R, mai puţin vânt.

Joi, 2/14 aprilie. Joia Verde

Vânt rece. Sculat la 7. Ora 8 la capela episcopală, liturghie mare şi apoi împărtăşanie. Văzut pe episcop. 8¾ înapoi. Ora 10 Slăniceanu la mine, apoi Boerescu şi Gianni, până la ora 12½. După-amiaza audienţe, scris. 5-7¼ în capela episcopală, „Întunecare”, „Motto”, „Spălarea picioarelor” şi „Stabat mater”. Ora 7½ cinat. Seara scris până la 11. Vânt şi foarte mohorât.

---

158 Jules Grévy (1807-1891), om politic francez de orientare republicană de dreapta, preşedinte al Republicii Franceze în perioada 1879-1887.

Vineri, 3/15 aprilie. Vinerea Mare

Vânt răcoros. Ora 9 la mica mănăstire, liturghie până la 10. Înainte de amiază scris. Prefectul Poliţiei la mine. După-amiaza Boerescu. Ora 2 primit în audienţă oficială pe generalul Zurov; îmi notifică urcarea pe tron a împăratului Alexandru al III-lea şi îmi înmânează o scrisoare prin care acesta mă felicită cu ocazia proclamării regatului. După aceea e primit de Elisabeta. După-amiaza avut mult de scris. Elisabeta are din nou dureri de gât şi nu se simte deloc bine, şi eu sunt foarte obosit. Ora 6 la mica mănăstire, acolo predică germană a abatelui, foarte bună, ţinut până la 7, a fost plin şi cald. Afară vânt rece. Ora 7½ cinat. Elisabeta merge la teatru, eu scris până la 11, lui *papa* etc. Camerele discută calea ferată pentru Dobrogea, însă nu pot cădea de acord asupra traseului, din care cauză proiectul e amânat pentru sesiunea următoare. Votat Legea străinilor[159].

---

159 „Legea străinilor" a fost adoptată mai ales în urma presiunilor Rusiei, care a condiţionat recunoaşterea proclamării regatului cu aplicarea în România a acestei legi. Legea prevedea, între altele, expulzarea cetăţenilor străini care desfăşurau activităţi cu caracter revoluţionar pe teritoriul României. Guvernul rus spera, în felul acesta, să fie îndepărtaţi de la graniţele imperiului refugiaţii socialişti şi nihilişti. O primă măsură luată de guvernul român, ca urmare a adoptării acestei legi, a constat în expulzarea la Constantinopol a unui grup de şase nihilişti ruşi care îşi găsiseră refugiu la Iaşi (vezi şi însemnarea lui Carol I din 4/16 aprilie 1881). Legea convenea, de asemenea, Austro--Ungariei, care spera ca efectele ei să se îndrepte şi împotriva românilor transilvăneni refugiaţi în România, care desfăşurau aici activităţi împotriva Austro-Ungariei (Gheorghe Nicolae Căzan, Şerban Rădulescu-Zoner, România şi Tripla Alianţă 1878-1914, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979, pp. 57-58).

Sâmbătă, 4/16 aprilie. Sâmbăta Mare catolică

Vânt mai puţin rece. Dimineaţa prefectul Poliţiei, Gianni. Nihiliştii vor fi expulzaţi acum din Iaşi. După-amiaza audienţe, scris, obosit şi răcit. Ora 6½ dineu de gală pentru generalul Zurov, care a primit mai devreme Marele colan, 30 persoane. D. Ghica şi Stătescu alături de mine, eu postesc, cerc până la ora 8. Elisabeta merge apoi la teatru, are însă din nou puternice dureri de gât. Witzleben[160] aici, fiica ei[161] are scarlatină. Scris lui *papa* până la 11½. Guturai.

Duminică, 5/17 aprilie. Pastile catolice

Vreme frumoasă, +14 °R. Ora 10 prefectul Poliţiei. Ora 10½ plecat cu trăsura la Bărăţie, serviciu solemn oficiat de episcop, apoi Te

Deum pentru mine. Episcopul mă primeşte şi mă conduce până la uşă. Ţinut până la 12½. Apoi Brătianu la

---

160 Baroana Witzleben era însoţitoarea reginei Elisabeta. Robert Scheffer, care a cunoscut-o în 1886, când a devenit secretarul reginei, o descrie în felul următor pe baroană: „Respectabila doamnă, descendentă bastardă a prinţilor von Hessen, avea la curte o situaţie nedefinită, pentru că era exclusă de la recepţiile oficiale. Intrucât avusese mari necazuri în viaţă, fusese adăugată de prinţesa von Wied la trusoul reginei, fiica ei, în calitate de damă de companie şi de cameristă. După aceea îi fusese acordat titlul de lectoră a Maiestăţii Sale, deşi, având un îngrozitor accent german, nu citea niciodată cu glas tare; mai cumula funcţiile de trezorieră, secretară şi cameristă” (Robert Scheffer, Orient regal. Cinci ani la curtea României, traducere de Rodica Pânzaru, Editura Saeculum – Editura Vestala, Bucureşti, 1997, p. 12).

161 Lătitia Witzleben (n. 1849), fiica baroanei Witzleben, era pictoriţă specializată în portrete.

mine, care îmi înmânează demisia sa, cu rugămintea de a o primi (?). Ora 11¾ dejunat. După-amiaza scris, deloc bine, guturai îngrozitor. Înmormântarea prinţului I. Ghica, cu participare enormă. Ora 5½ primit pe contele Hoyos în audienţă oficială; îmi aduce scrisoarea de răspuns a împăratului Franz Josef[162], care e foarte amabilă şi prin care îl confirmă pe Hoyos ca ministru plenipotenţiar. Conversat până la ora 6, camera goblenurilor. Ora 6½ cinat. Seara scris. Guturaiul şi mai puternic. Theodori[163] e aici.

Luni, 6/18 aprilie. Pastile catolice

Ora 10 primit pe D. Ghica şi Rosetti, discutat cu ei despre criza de guvern, amândoi sunt de părere că Brătianu trebuie să rămână. Ora 10½ Slăniceanu, avansări, Creţeanu şi Anghelescu[164] generali etc. 11½ primit în audienţă oficială pe contele Wesdehlen; îmi înmânează răspunsul împăratului, felicitări cu ocazia proclamării regatului. După-amiaza la ora 2 primit clerul catolic, episcopul catolic ţine o cuvântare. Ora 3 la şedinţa de închidere şi la împărţirea premiilor Academiei, acolo până la 5, cuvântare. Plimbare cu trăsura spre Cotroceni. Ora 6 primit pe Brătianu; el nu vrea nicidecum să rămână

162 Franz Josef (1830-1916), împărat al Austriei din 1848.

163 Iuliu Theodori (1834-1919), medic militar cu doctorat în medicină la Berlin. Din 1869 era profesor de patologie şi terapie generală la Facultatea de Medicină din Bucureşti, iar în 1884 avea să devină medic al casei regale.

164 Alexandru Anghelescu (1838-1900), militar de carieră, participant în calitate de colonel la războiul din 1877-1878. În anul 1886 va fi numit ministru de Război în guvernul Brătianu, apoi va fi revocat şi destituit din armată pentru acte de corupţie.

în guvern, îl propune pe fratele său D. Brătianu[165], i se telegrafiază acestuia la Constantinopol. Seara cu Elisabeta, scris până la 11. Guturai puternic.

Marţi, 7/19 aprilie

Vreme blândă. Ora 10 D. Ghica la mine; e de părere că Brătianu vrea să demisioneze în parte şi din cauza doamnei Mavrogheni[166], este însă un pretext cât se poate de nedrept. Ora 10½ Slăniceanu, creat al cincilea regiment de artilerie. După-amiaza audienţă, generalul Manu. Scris. Răcit foarte tare. Boerescu la mine, regretă şi el criza de guvern, pe care parţial a provocat-o. R. Mihai la mine. D. Brătianu telegrafiază că a plecat din Constantinopol. Seara scris. Theodori încă la mine.

Miercuri, 8/20 aprilie

Ziua mea de naştere nu e sărbătorită, din cauză că e Săptămâna Mare românească. Dimineaţa primit, împreună cu Elisabeta, marina civilă şi pe cea militară, dureri de cap. Prefectul Poliţiei la mine, căruia îi confer eghileţii.

---

165 Dumitru Brătianu (1818-1890), fratele mai vârstnic al lui Ion C. Brătianu, diplomat şi om politic liberal. A participat la revoluţia de la 1848 din Ţara Românească, iar mai târziu a fost ministru în repetate rânduri. În momentul însemnării din jurnal era ministru plenipotenţiar al României la Constantinopol (poziţie deţinută din 1878). Vezi Anastasie Iordache, Pe urmele lui Dumitru Brătianu, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1984.

166 Olga Mavrogheni, născută Catargi, soţie a diplomatului şi omului politic Petru Mavrogheni, era mare doamnă de onoare a reginei Elisabeta. O soră a ei, Maria (căsătorită cu Miloş Obrenovici, 1829-1861, nepot de frate al principelui Miloş I Obrenovici), era mama principelui Serbiei Milan Obrenovici.

Ora 1½ I. Brătianu la mine; se retrage definitiv, comunică aceasta Camerelor. Colonelul Bibescu la mine, vorbesc cu el despre Senat. Orele 4-6 cu Elisabeta la Cotroceni, aer minunat, în grădină, Stöhr şi Schultz aici. Ora 6 înapoi. Primit pe

Stătescu, tratat cu el în privinţa guvernului. Ora 8 Câmpineanu, care e, de fapt, destul de exclusiv şi nu vrea să intre. Ora 9 Dumitru Brătianu, care tocmai a sosit, e complet proaspăt şi pregătit să formeze guvernul. Vede situaţia favorabil. Conversat până la ora 11, obosit şi tare răcit.

Joi, 9/21 aprilie

Noaptea ploaie. Aer de primăvară, cald. Ora 11 D. Ghica la mine, vorbit cu el despre guvern. Ora 11½ Slăniceanu, apoi Teriachiu, care vede greutăţi pentru Moldova. Lume toată după-amiaza, obosit şi răcit. Dumba[167], membru al Reichstagului din Viena, care e foarte interesant, Mişea, generalul Cerkez[168] etc. 4-6 cu Elisabeta la Cotroceni, furtună şi ploaie, aer minunat. D. Brătianu la mine; nu a putut încă să formeze guvernul, o va face însă mâine.

Vineri, 10/22 aprilie. Vinerea Mare

---

167 Nicolae Dumba (1830-1900), industriaş şi om politic liberal din Austria, de origine română.

168 Mihail Christodulo Cerkez (1839-1885), militar de carieră, participant la campania de la sud de Dunăre din 1877-1878, în timpul căreia a fost înaintat la gradul de general.

Vreme minunată, noaptea ploaie. Dimineaţa D. Brătianu la mine, guvernul e gata. Boerescu a plecat la ţară, probabil nemulţumit că nu a mai fost consultat. După-amiaza scris. Orele 4-6 cu Elisabeta la Cotroceni. Aer minunat. Ora 6 noul guvern a depus jurământul, iar eu am insistat să se formeze chiar astăzi. Elisabeta îi primeşte şi ea pe domni. Ora 9 cinat. Nu am mers la Mitropolie, căci sunt încă răcit.

Sâmbătă 11/23 aprilie. Sâmbăta Mare

Noaptea ploaie. Vreme mohorâtă, dar caldă. Ora 10 D. Brătianu la mine. Sturdza acceptă, telegrafiază din Jena, urmează să vină în 10 zile. Ora 1½ primit în audienţă oficială pe Jooris, îmi aduce răspunsul la scrisoarea mea către regele Belgiei. Ora 4 cu Elisabeta la Cotroceni, acolo până la 6. Vânt răcoros. Seara scris. Din cauza răcelii, nu merg la Înviere, miniştrii se duc.

Duminică, 12/24 aprilie. Sfintele Pasti

Vreme mohorâtă, ceva ploaie. Dimineaţa citit şi scris. După-amiaza venit ruşii cu pâine şi ouă. Ora 2 colonelul Fălcoianu[169]. Ploaie toată ziua. Ora 4½ D. Brătianu, ora 5 Urechia[170] la mine. Invitat D. Brătianu la masă. Toarnă

---

169 Ştefan I. Fălcoianu (1835-1905), militar de carieră, membru al Academiei Române din 1876. În timpul războiului din 1877-1878, colonel fiind, a fost numit şeful Statului-Major al armatei române de operaţiune. În 1884 avea să devină ministru (vezi infra).

170 Vasile Alexandrescu Urechia (1834-1901), istoric, scriitor, gazetar şi om politic de orientare liberală. S-a numărat printre membrii fondatori ai Academiei Române. În guvernul condus de Dumitru Brătianu, format acum, Urechia intră ca ministru al

toată noaptea.

Luni, 13/25 aprilie. Sfintele Pasti

Vremea ceva mai bună, foarte rece. Ora 10 Slăniceanu la mine. Îi scriu lui I. Brătianu, care nu vrea ca eu să-l vizitez la ţară. După-amiaza scris. Ora 4 mers cu trăsura la mitropolit, vorbit despre încoronare şi ungere, împotriva ambelor. Ora 5 Kalinderu, care pleacă la Paris. Procesul Landau încă în amânare. Seara scris.

Marţi, 14/26 aprilie

Vreme mohorâtă, rece. Dimineaţa Stătescu la mine, ora 11 D. Brătianu. Primit la ora 1½ pe trimisul Greciei, la 2 pe Keun, îmi înmânează scrisori de la regii Greciei şi Danemarcei, ca răspuns la notificarea mea. Ora 5 prefectul Poliţiei. Seara scris lui Leopold.

Miercuri, 15/27 aprilie

Vremea mai bună. Dimineaţa scris. Ora 1 Gianni la mine, care va pleca în Anglia, în problema liniei ferate din Dobrogea. Ora 1½ Davila[171], apoi D. Brătianu. Orele 4-5

Cultelor (Vistian Goia, V.A. Urechia, Editura Minerva, Bucureşti, 1979; Alexandru Iordan, Bibliografia scrierilor lui V.A. Urechia, Tipografia Carpaţi, Bucureşti, 1942).

171 Carol Davila (1828-1884), medic şi farmacist, născut în Parma, cu studii în Germania şi Franţa (doctorat în medicină la Paris). A venit încă din 1853 în Bucureşti, invitat de domnul Barbu Ştirbei, pentru a organiza serviciul sanitar. A contribuit fundamental la organizarea învăţământului medical din România. A fost profesor de chimie la Universitatea din Bucureşti. În 1860 a fost ridicat la rangul de general. A organizat serviciul românesc de ambulanţe, care s-a

plimbare cu trăsura, observat lucrările la Dâmboviţa, la Apele de la Văcăreşti[172]. Ora 5 Consiliu de miniştri în problema programului, puncte de vedere diferite, încât nu se ajunge la o decizie, unii vor să facă festivitatea la Şosea, eu şi Stătescu împotrivă. Văzut desenul coroanei. Seara la

---

distins apoi în timpul războiului din 1877-1878. A contribuit la organizarea Azilului de fete orfane Elena Doamna, de care se ocupa îndeaproape şi regina Elisabeta. Era, de asemenea, unul dintre apropiaţii regelui Carol I. Personalitate complexă, Carol Davila a fost perceput în mod diferit, uneori contradictoriu, de către contemporani. Sabina Cantacuzino, care l-a cunoscut, scria despre el: „Era un om plăcut, deştept, activ, bun organizator, dar ambiţios şi, se zicea, linguşitor. El fusese adus de Ştirbei, dar se avu bine pe rând nu numai cu toţi domnitorii Cuza, Carol, ci şi cu fiecare ministru, lucru foarte rău văzut pe vremurile acelea de lupte politice pasionate, neţinându-se destul socoteală că era străin şi avea un scop special în activitatea lui. Zicea că este fiul natural al lui Liszt şi al contesei d'Agout; semăna mult cu cel dintâi, dar nu e menţionat în nici o biografie a marelui muzicant. El ne spunea că numele îi vine de la un oraş în Spania (Avila). Era de o violenţă nespusă şi martiriza straşnic, deşi o iubea, pe biata lui nevastă. Când îl apucau nebuniile, răsturna masa cu tot serviciul, spărgând pahare, sticle, trântea uşile de tremura casa” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 26). Pentru biografia sa: G.Z. Petrescu, Viaţa şi opera lui Carol Davila 1828-1884, Cultura Naţională, Bucureşti, 1929; M.Şt. Butoianu, I. Bălănescu, Carol Davila 1828-1884, viaţa şi faptele sale, Tipografia Ziarului Universul, Bucureşti, 1930; Elena Perticari Davila, Din viaţa şi corespondenţa lui Carol Davila, Fundaţia pentru Litaratură şi Artă regele Carol II, Bucureşti, 1935; G. Barbu, Carol Davila şi timpul său, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1958.

172 În 1871, în timp ce se amenaja fundaţia unui pod peste Dâmboviţa în apropierea Mănăstirii Văcăreşti, a fost descoperit un izvor de apă minerală căruia avea să i se dea denumirea de „Apele de la Văcăreşti”. Locul a devenit foarte frecventat de bucureşteni în anii care au urmat, după cum relatează Constantin Bacalbaşa: „În scurt timp s-au instalat câteva barăci şi un adăpost acoperit cu scânduri, s-a aşternut nisip pe o distanţă şoseluită şi lumea a început să vie. Mai ales duminicile şi sărbătorile era lume multă, doamnele veneau să flirteze, tinerii tot la fel, dar moda era ca

8½ Kretzulescu[173] la mine; vine de la Roma, eu îi propun postul din St. Petersburg, el nu e prea atras. Ora 10 pus să-l cheme încă pe Urechia pentru program, eu sunt pentru Mitropolie şi pentru înmânarea coroanei în sala tronului, îl însărcinez să pregătească proiectul. Elisabeta este şi ea pentru sala tronului.

Sinaia

Joi, 16/28 aprilie. Bucuresti-Sinaia

Furtună puternică, deloc frig. Dimineaţa scris. Ora 10 prefectul Poliţiei şi 10½ D. Brătianu, discutat programul pentru 10 mai, decis ca ceremonia să aibă loc totuşi la Mitropolie. Ora 11 la gară, miniştrii acolo. 11½ plecarea cu trenul special. Stătescu merge cu mine până la Crivina. Spre Câmpina, fără a trece prin Ploieşti, acolo întâmpinare. În munţi, ceva mai mohorât. Ora 3 sosire în

---

fiecare să poarte în mână o ceşculiţă plină cu apă şi să se plimbe de colo până colo, căci aşa era prescripţia medicală. Duminicile venea să cânte şi o muzică militară, tramvaiele cu imperială pline de lume se succedau, în frunte vagonul cu muzica şi în urmă trei sau patru vagoane cu public. Până la ora 12 dimineaţa, petrecerea bucureştenilor era la apele de la Văcăreşti” (Constantin Bacalbaşa, op. cit., pp. 120-121; vezi şi nota editorilor, p. 121). În momentul însemnării, izvorul nu mai exista; el dispăruse ca urmare a lucrărilor de regularizare a râului Dâmboviţa, pe care le aminteşte de asemenea textul jurnalului.

173 Nicolae Kretzulescu (1812-1900), medic, diplomat şi om politic. Şi-a luat doctoratul în medicină la Paris în 1839, apoi a contribuit substanţial la organizarea învăţământului medical din România. A participat la revoluţia de la 1848 din Ţara Românească, iar mai târziu, în timpul domniei lui Cuza, apoi a lui Carol I, a fost ministru şi prim-ministru de mai multe ori. Ca diplomat, a reprezentat România în Germania (1873-1876), Italia (1880-1881), Rusia (1881-1886) şi Franţa (1891-1893). Din 1871 era membru al Academiei Române (G. Barbu, Nicolae Kretzulescu, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1964).

Sinaia. Întâmpinare, şcolari, cântece, Te Deum la biserică. Nu e rece, însă e mohorât. Pe munţi e zăpadă. Vizitat toate construcţiile. În castel sunt duşumele. Umblat peste tot cu Elisabeta. Cinat cu toţii la ora 6½. Seara cu Elisabeta. Ora 8 la şantier, ceva ploaie. Castelul, iluminat bengalez, devine feeric, un mare foc şi la cariera de piatră.

Vineri, 17/29 aprilie

Ploaie torenţială. Dimineaţa cu Elisabeta pe verandă, apoi scris până la ora 12, dejunat *à deux.* După-amiaza vremea se mai înseninează. Singur pe şantier. Discutat cu Schultz amenajările pentru castel. La pavilionul de vânătoare, unde se lucrează, urmează să fie complet terminat pe 1 iunie. Ora 6½ cinat doar cu Elisabeta. Seara citit. Trimis regimentului meu un portret cu dedicaţie. Francezii şi-au început expediţia împotriva Tunisiei. În Grecia domneşte agitaţia, din cauză că guvernul e înclinat să accepte propunerile marilor puteri. Situaţia regelui este gravă. Românii din Macedonia s-au adresat Porţii pentru a protesta împotriva cedării părţilor româneşti către Grecia. Sandro s-a întors la Sofia.

Sâmbătă, 18/30 aprilie

Vreme rece şi mohorâtă, plouă în toată ţara, munţii sunt acoperiţi în întregime de zăpadă. Dimineaţa la şantier, se lucrează foarte puţin. Knechtel nivelează terenul pentru parc. Ora 1½ venit Urechia de la Bucureşti, aduce programul pentru 10 mai, e modificat aşa cum am

dorit. Ora 3 primit pe Hartley[174], care vine din India, mergem cu toţii împreună la pavilionul de vânătoare pentru ceai, apoi la castel. Ora 6 cei doi domni se întorc la Bucureşti. Primit desenul pentru noul Ordin al Coroanei, care urmează să fie întemeiat la 10 mai. I. Brătianu îmi scrie că la Viena există temeri privind un război între Turcia şi Grecia. Eu cred că grecii nu sunt pregătiţi de război. Elisabeta răcită destul de tare. Seara vânt puternic şi foarte frig. Scris până la ora 10. Sturdza e la Berlin şi urmează să vină curând în Bucureşti, pentru a prelua Ministerul Finanţelor. Conversia va începe curând, hârtiile tocmai au fost depuse.

Duminică, 1 mai/19 aprilie

Vânt foarte rece, vremea se înseninează, toţi munţii sunt ninşi. Ora 9 la biserică, apoi în vale cu Knechtel. Ora 12 dejunat cu Elisabeta. Ora 1 venit Theodori, de asemenea Stöhr, cu el la construcţie. Băut ceai în pavilionul de vânătoare, Const. Manu aici. Seara cinat singur, scris. +1 °R.

Luni, 2 mai/20 aprilie

Vreme minunată, foarte senin. Ora 10 cu Elisabeta la

---

174 Sir Charles Augustus Hartley (1825-1915), englez de origine, inginer hidrotehnist. La cererea guvernului otoman, a asigurat lucrările de apărare de la Kerci în timpul Războiului Crimeii (1853-1856). În 1856 devine inginer-şef al Comisiei Europene a Dunării, sub autoritatea căreia se afla Dunărea de la Galaţi până la vărsarea în Marea Neagră. În această calitate, s-a ocupat, între altele, de lucrările de navigabilizare a braţului Sulina şi de modernizarea portului Sulina. În 1907 avea să fie ales membru de onoare al Academiei Române.

construcţie. Acolo Stöhr, care se întoarce seara la Bucureşti. La dejun Alexandru Ştirbei cu soţia. La 1½ vine I. Brătianu cu soţia. Mergem împreună în vale. Brătienii se întorc însă la 3½ la Bucureşti. Băut ceai în pavilionul de vânătoare. Ora 5 înapoi. Cinat cu toţii. Seara scris.

Marţi, 3 mai/21 aprilie

Vreme minunată. Dimineaţa la construcţie. Ora 12½ Kretzulescu la dejun. Venit Văcărescu şi generalul Creţeanu, cu ei după-amiaza la şantier. Seara pleacă toţi, şi Theodori, la Bucureşti. Seara citit.

Miercuri, 4 mai/22 aprilie

Vreme minunată, cald. Dimineaţa la construcţie. După-amiaza Kretzulescu la mine, pleacă la St. Petersburg ca ministru plenipotenţiar, cu el la şantier. Seara scris.

Joi, 5 mai/23 aprilie. Sf. Gheorghe

Vreme minunată. Ora 9 la biserică. La şantier şi promenadă. După-amiaza venit Slăniceanu şi Grădişteanu. Manu. Băut ceai împreună la pavilionul de vânătoare. 6½ cinat. Seara scris. Frig.

Vineri, 6 mai/24 aprilie. Sf. Elisabeta

Ora 9 Te Deum. Pe şantier. Vin cu trenul D. Brătianu, L. Catargi cu soţia[175] de la Belgrad şi Radu Mihai cu soţia

175 Soţia lui Lascăr Catargi era Efrosina, născută Ventura.

de la Bucureşti. Dejun, Slăniceanu, Cariagdi, Manu şi Grădişteanu încă aici. După-amiaza lucrat cu D. Brătianu. Majoritatea pleacă înapoi la ora 6. R. Mihai şi Cariagdi rămân la masă. Seara conversat despre program. Vreme frumoasă.

Sâmbătă, 7 mai/25 aprilie

Vreme minunată. Promenadă şi în vale. La dejun Cariagdi, Pherekyde cu soţia[176] şi R. Mihai, după aceea discutat cu el programul pentru 10 mai. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare, de faţă şi Davila, care vine seara la masă.

Duminică, 8 mai/26 aprilie

Vreme mohorâtă. Dimineaţa scris. Ora 12 soseşte ministrul englez Wight, îmi aduce o scrisoare de la regină, ca răspuns la notificarea mea. Rămâne la dejun; de asemenea Urechia, care a venit cu el. După-amiaza conversat, băut ceai în pavilionul de vânătoare, promenadă. La ora 6, Wight, Urechia, Davila şi baronul Simons, care a adus scrisori pentru Elisabeta, pleacă la Bucureşti. Cinat doar cu Elisabeta. Seara scris. Conflictul greco-turc pare să fi fost complet aplanat.

Luni, 9 mai/27 aprilie

---

176 Mihail Pherekyde (1842-1928), om politic şi jurist cu doctorat în drept la Paris. Ministru de mai multe ori, deputat, senator. A fost unul din liderii Partidului Naţional Liberal. Soţia sa Maria, născută Moraitu (1855-1933), provenea dintr-o familie de mari negustori din Bucureşti.

Ploaie, furtună, scris toată dimineaţa. După-amiaza audienţă pentru colonelul Vârnav. Ploaie. Cu Elisabeta. Seara scris.

Marţi, 10 mai/28 aprilie

Plouă toată ziua. Dimineaţa la construcţie. Primit scrisoare de la Leopold, care-mi scrie că va veni cu Ferdinand şi Carlo[177]. Ora 2 venit colonelul Bibescu, care-mi relatează despre Cameră, ce s-a deschis ieri. Îmi spune că Brătianu s-a retras de fapt din cauza doamnei Mavrogheni, care este oaia lui neagră, şi că el vede intrigi peste tot. Îi transmit să sprijine candidatura lui Mavrogheni[178] pentru Italia. Cu Bibescu la şantier. Seara scris lui *papa.* Vremea ceva mai bună.

Miercuri, 11 mai/29 aprilie

---

177 Prinţul Ferdinand (1865-1927), viitor rege al României (1914-1927), şi prinţul Karl-Anton (1868-1919), amândoi fiii lui Leopold, fratele regelui Carol I.

178 Petre Mavrogheni (1819-1887), om politic şi diplomat. A fost ministru în diferite guverne, excelând prin competenţe financiare. Avea să fie numit ministru plenipotenţiar la Constantinopol (vezi infra), apoi la Viena. Joseph Maria von Radowitz, ambasadorul german la Constantinopol, avea să scrie despre Mavrogheni, pe vremea când se afla în postul din capitala Imperiului Otoman, următoarele: „România avea, în persoana lui Mavrogheni, un reprezentant de reală însemnătate. El îşi făcuse deja un nume în calitate de ministru de Finanţe, unul dintre cei mai buni din ţara sa. Distinsa sa soţie era foarte apropiată de regină, căreia i-a fost în repetate rânduri maestră a curţii” (Joseph Maria von Radowitz, Aufzeichnungen und Erinnerungen aus dem Leben des Botschafters..., vol. II, editor Hajo Holborn, Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart – Berlin – Leipzig, 1925, p. 218).

Mohorât şi rece, nu plouă. Dimineaţa la construcţie, foarte ud. Ora 12½ venit D. Sturdza, dejunat *à trois,* conversat toată după-amiaza, el a fost la Sigmaringen şi Viena, după aceea cu dânsul şi Elisabeta la şantier. La ora 6 se întoarce la Bucureşti. Împrumutul de 120 milioane a fost acoperit de 20 de ori, un succes enorm. Camerele lucrează. Seara ploaie.

Joi, 12 mai/30 aprilie

Toată ziua ploaie torenţială. Construcţia trebuie sistată. Dimineaţa pe şantier. Ora 2 George Lahovary[179] la mine, îmi aduce o lucrare pentru Societatea Geografică. După-amiaza scris. Seara rupere de nori.

Vineri, 1/13 mai

Ploaie torenţială, care ţine toată noaptea. Prahova, Peleşul şi [pârâul] Rău enorme. E de temut că se va produce o întrerupere a căii ferate. Dimineaţa scris. La dejun Lahovary şi Theodori, care vine de la Bucureşti. După-amiază cu Elisabeta. Seara furtună şi ploaie torenţială. Prahova spumegă şi vuieşte. Camerele au votat la Bucureşti Codul Militar. Sandro ameninţă la Sofia cu abdicarea, vrea să modifice Constituţia, l-a numit pe

179 Gheorghe I. Lahovary (1838-1909), inginer, scriitor şi geograf. Între 1855 şi 1862 a studiat la universităţile din Berlin şi Heidelberg şi la Şcoala Politehnică din Karlsruhe. După revenirea în ţară, a fost numit director general în Ministerul Lucrărilor Publice, apoi director general al Poştelor şi Telegrafului. A întemeiat în 1875, împreună cu Alexandru Cantacuzino, Societatea Geografică Română, al cărei secretar general a fost. Mai târziu avea să fie numit preşedinte al Inaltei Curţi de Conturi (1893), iar în 1901 va deveni membru de onoare al Academiei Române.

generalul Ehrenroth prim-ministru şi ministru de Interne[180].

Sâmbătă, 2/14 mai

Vremea mai bună, după ce întreaga noapte a vuit şi a turnat. Calea ferată întreruptă în 15 locuri, defileul distrus complet. Prahova e enormă. Din această cauză nu ne putem întoarce la Bucureşti. Dimineaţa la gară, la Prahova şi la şantier, unde a plouat puternic înăuntru. Ora 12½ dejunat cu Elisabeta. Vânt rece. După-amiază la şantier. Venit Creţeanu şi Stătescu, cu trăsurile. Ora 6½ cinat toţi împreună. Ne gândim să ne întoarcem la Bucureşti cu trenul, prin Ungaria.

Duminică, 3/15 mai. Sinaia-Cotroceni

Uragan cu ploaie, vreme îngrozitoare. Sculat la ora 7, contramandat plecarea programată pentru ora 10. Pe verandă. Prahova din nou mare. Venit Stătescu, este hotărât să plece, căci sunt de temut întreruperi încă şi mai mari. 11½ dejunat. Ora 12 plecăm cu trăsurile, pe ploaie torenţială, prin Horezu pe jos. Ora 1¾ în Comarnic, unde e

---

180 Ca urmare a neînţelegerilor dintre principele Alexandru al Bulgariei şi guvernul liberal de la Sofia, precum şi a dezordinilor din ţară, primul a luat o serie de măsuri care aveau să fie calificate drept „lovitură de stat”. La 9 mai/27 aprilie 1881, el a emis o proclamaţie prin care anunţa destituirea prim-ministrului liberal Karavelov şi însărcinarea generalului rus Ehrenroth (vezi supra) cu formarea noului guvern. În plus, principele anunţa convocarea Marii Adunări. Aceasta urma să se pronunţe asupra unor propuneri ale principelui, care ar fi dus la consolidarea autorităţii acestuia. Între altele, principelui Alexandru urmau să i se acorde puteri absolute pe timp de şapte ani (E.C. Corti, op. cit., pp. 109-110).

vreme bună. Cu un tren improvizat până la al doilea pod peste Prahova. Apoi cu o drezină, foarte rapid, la Câmpina, Dabija acolo. 2 km pe jos, apoi cu trenul până la Bucureşti. Ora 6 sosirea, toţi miniştrii la Cotroceni, doamne etc. Vremea mai bună, însă rece. În toată ţara inundaţii şi întreruperi. Seara D. Brătianu la mine.

Cotroceni ***Luni, 4/16 mai***

Vremea cenuşie. Din toate locurile sosesc veşti rele despre pagube mari făcute de ape. Siretul a inundat totul, linia ferată Galaţi-Tecuci întreruptă. Multe poduri distruse. Dimineaţa Slăniceanu la mine. După-amiază Cernat, Radu Mihai, pentru program. Ora 3 în oraş, acolo până la ora 5½, ploaie torenţială. Seara cu Elisabeta, scris.

Marţi, 5/17 mai

Vreme frumoasă. Dimineaţa Stătescu la mine, din cauza tribunei. Guturai. Sturdza la mine, D. Brătianu i-a spus că nu e bine să fie înfiinţat ordinul Coroana României. Ora 1½ cu Elisabeta la Palat. Primit pe trimisul extraordinar al Spaniei, Aladro[181], care îmi înmânează o notificare. Episcopul catolic îmi aduce o scrisoare de la Papa. Petronievic şi marchizul de l’Aubespine îmi mai aduc scrisori de răspuns. Audienţe. La mine D. Brătianu, care pleacă la Vârciorova. Ora 6½ în Cotroceni. Kogălniceanu la masă, conversat până la ora 9. Vreme rece.

Miercuri, 6/18 mai

181 Juan Pedro de Aladro va deveni în iunie 1881 însărcinat cu afaceri al Spaniei la Bucureşti, iar în mai 1883, ministru rezident.

Vreme frumoasă. În munţi plouă şi toate apele sunt încă enorme. Dimineaţa miniştri. După-amiază audienţe. Mitropolitul, Boerescu. O explozie la Pirotehnie, 7 morţi. Seara încă Urechia la mine, pentru felul coroanei.

Joi, 7/19 mai

Vreme frumoasă. Dimineaţa Stătescu la mine. Ora 1 în oraş, primit doi delegaţi din Berlin, Russel şi Schwöbich, pentru căile ferate. Ora 4 înapoi la Cotroceni. Înnorat, ploaie. Ora 5¼ plecat din gara Târgovişte, cu Stătescu, spre Titu. Răcoare şi ploaie, ajuns într-o oră şi un sfert. Ora 7 soseşte trenul de la Vârciorova cu Leopold şi fiii săi Ferdinand şi Carlo. Cu ei Werner, Arnim, Schilgen şi Gröbbels. Ora 9 sosirea în Bucureşti, gara nouă, în gară 200 persoane de la

Cameră, Senat, Guvern etc. Conversat o jumătate de oră, cu trenul spre Cotroceni, acolo Elisabeta şi Curtea la gară. Băut ceai împreună, conversat până la ora 12.

Vineri, 8/20 mai

Vreme frumoasă. Ora 8½ dejunat împreună, plimbat în grădină. Ora 11 D. Brătianu la mine, pentru convenţia căilor ferate cu Berlinul, ordinul [Coroana României], problema Dunării. După-amiază Liteanu îmi aduce ordinul Oldenburg cu lanţ. Ora 5 cu Leopold şi copiii în oraş, la Palat. Ora 6½ înapoi, cinat pe verandă. Seara cântat copiii germani în curte, până la 9½. Căile ferate sunt întrerupte în multe locuri şi de aceea moldovenii nu pot veni; legătura între Mărăşeşti şi Buzău pare să se fi restabilit. Unii sunt

împotriva creării unui al doilea ordin românesc. Rosetti vrea să-l dirijeze pe D. Brătianu şi nu vrea să accepte.

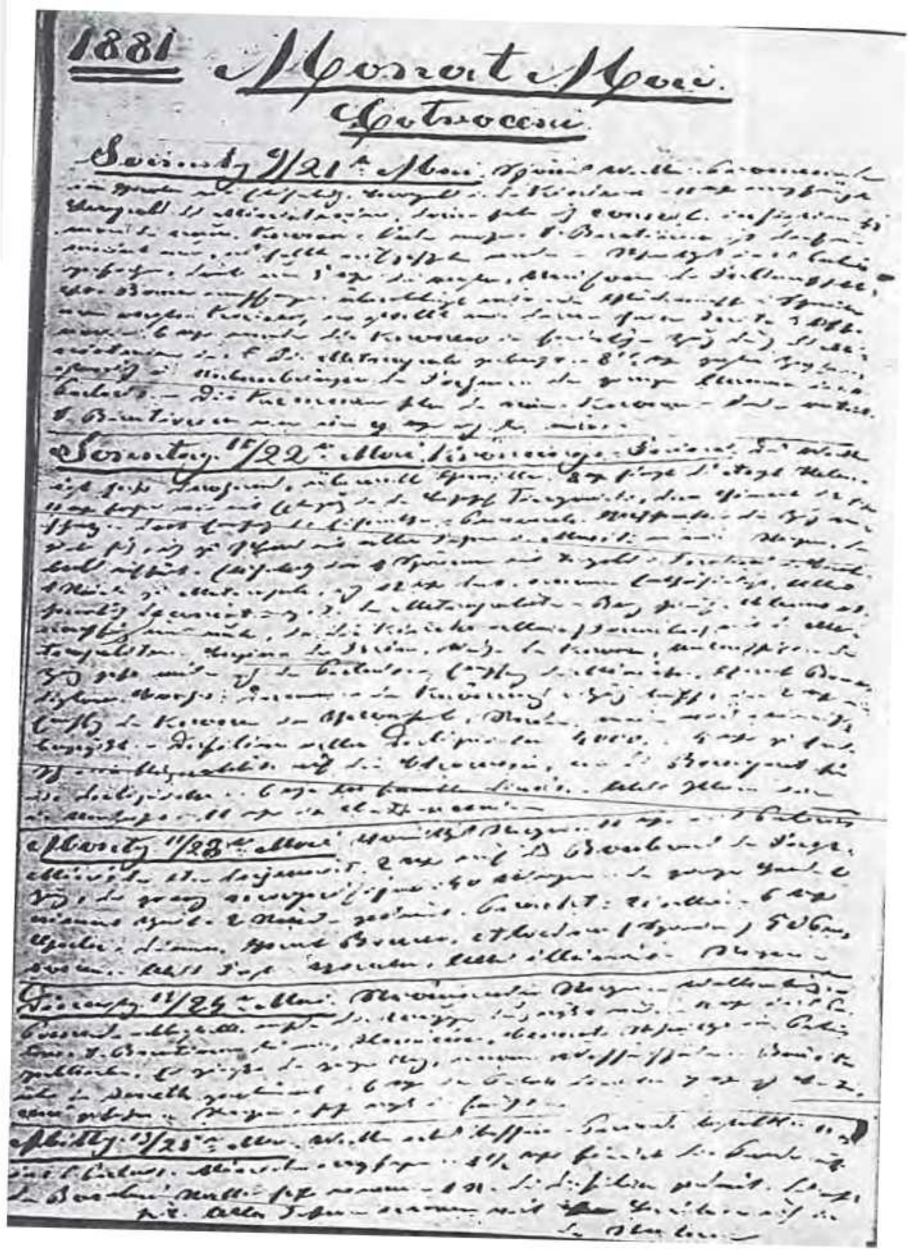
Sâmbătă, 9/21 mai

Vreme frumoasă. Promenadă în grădină cu Elisabeta, Leopold şi copiii. Ora 11 Leopold primeşte guvernul, apoi eu am consiliu, insist să se facă ordinul Coroana României. D. Brătianu este pentru, crede numai că ar trebui amânat. După-amiază plecat cu trăsura la Palat, acolo primit la ora 5, în uniformă austriacă, pe feldmareşalul Bauer; îmi aduce o scrisoare de felicitare de la împăratul austriac, apoi mi-i prezintă pe cei trei ofiţeri ai săi. Ora 6, coroanele sunt duse de către guvern, în procesiune festivă, la Mitropolie. Ora 8½ mare retragere cu torţe şi aducerea drapelelor întregii armate la Palat. Camera a votat ordinul Coroana României. D. Brătianu a mai venit încă la ora 9 la mine.

Duminică, 10/22 mai

Vremea e foarte ameninţătoare, nori peste tot. Ora 8 cântă Azilul Sf. Elena. Ora 11 plecăm cu trenul special spre gara Târgovişte, cerul e foarte întunecat. Acolo primirea personalului căilor ferate, cadouri. Se formează coloana, eu călare, cu toate steagurile şi muzica înaintea mea. Ploaie, care încetează curând. Elisabeta, într-o trăsură cu opt cai, împreună cu Leopold, Ferdinand şi Carlo. O oră până la Mitropolie, după ora 12 acolo, entuziasm enorm, totul decorat minunat, urcat Dealul Mitropoliei pe jos. Mitropoliţii ne întâmpină, în biserică singuri (familia) cu mitropoliţii. Începerea sfinţirii solemne

a coroanelor, semnătură. Coloana pleacă mai departe, spre Palat. Primire a guvernului, generalul Bauer, corpul diplomatic, doamne. Procesiunea de încoronare ajunge la ora două. Primirea coroanelor în sala tronului, discursuri; al meu e salutat furtunos. Defilare a tuturor delegaţilor, 4.000. La ora 4 se încheie. Eu o clipă la Şosea, unde e banchetul pentru delegaţi. Ora 6 cinat *en famille.* Seara iluminaţie şi o tură cu trăsura. Ora 11 la Cotroceni.

1881 Monat Mai.
Cotroceni
Samstag 9/21. Mai
Sonntag 10/22. Mai
Montag 11/23. Mai
Dienstag 12/24. Mai
Mittwoch 13/25. Mai

Luni, 11/23 mai

Dimineaţa ploaie. Ora 11 la Palat. Miniştrii etc. Dejunat. Ora 2 procesiune sărbătorească pe bulevard, care e cu totul *magnifique:* 40 trăsuri. Ia parte întregul comerţ, durat două ore, vreme minunată. Ora 6 dineu de gală, generalul Bauer, Aladro (Spania), 50 persoane. Seara teatru festiv, totul iluminat. Ploaie.

Marţi, 12/24 mai

Ploaie torenţială, rupere de nori. Contramandat parada, după ce trupele s-au udat până la piele. Ora 4 la Palat, D. Brătianu la mine, Slăniceanu, Cernat. După-amiază rămas în Palat. Toarnă toată ziua, distrugeri enorme provocate de ape. Podurile peste Siret sfărâmate. Ora 6 cinat în Palat. Ora 7 plecat spre Cotroceni, foarte umed.

Miercuri, 13/25 mai

Vremea ceva mai bună, comandat parada. Ora 11 la Palat, primit guvernul. Ora 1½ are loc parada pe bulevard, foarte cald, defilarea durat o oră, foarte bună. Toate drapelele, enorm de multă lume pe străzi. Ora 4 primit pe feldmareşalul Bauer în audienţă de plecare, îmi vorbeşte de problema Dunării, în care D. Brătianu nu vrea să cedeze deloc. Am decorat misiunea austriacă. Ora 5 primit pe Ducros-Aubert şi pe domnii săi. Ora 6½ cinat. Seara Brătianu la mine. Ora 8½ ovaţii cu facle, apoi o tură prin oraşul iluminat. 10½ la Cotroceni, eu merg cu Leopold, Elisabeta cu copiii.

Joi, 14/26 mai

Vreme ploioasă. Dimineaţa miniştri, apoi cu Leopold şi copiii. După-amiaza audienţe. Seara cinat pe verandă. În Sinaia, ploaie torenţială, nu se poate construi.

Vineri, 15/27 mai

Ploaie. Peste noapte, turnat. Kretzulescu, care pleacă la Roma. După-amiaza cu Ferdinand şi Carlo la Arsenal, muzeu şi la mitropolit. Seara ploaie torenţială. Cinat cu ai mei, Werner, Arnim, Schilgen şi Gröbbels. Seara cu Leopold până la 11.

Sâmbătă, 16/28 mai

Umezeală şi căldură. Distrugeri enorme provocate de ape, recolta în pericol. Ploaia nu încetează. Miniştri la mine. După-amiaza audienţe. Rupere de nori, care ţine jumătate de oră. 5-6 la monetărie. Seara împreună, Ferdinand nu prea bine.

Duminică, 17/29 mai

Vremea mai bună, foarte umed. Cu Leopold şi copiii la capela episcopală. Ora 11 înapoi. Audienţe. Ora 1½ plecat la curse, sub ameninţarea unei furtuni, care nu a mai izbucnit, acolo până la 5½. Vreme bună, doar vânt puternic. Elisabeta şi copiii pleacă la ora 5. Mers cu trăsura, la Şosea, cu Leopold. Cinat la 6¾. După aceea D. Brătianu la mine. În Bulgaria lucrurile iau o întorsătură serioasă. Seara împreună. Ferdinand încă nu se simte prea

bine.

Luni, 18/30 mai

Vremea mult mai bună. Dimineaţa miniştri. Siretul a făcut devastări enorme. Se agită problema Dunării, nu se cedează deloc. În Bulgaria s-a format un partid împotriva principelui. Vânt puternic. Fotograful aici. După-amiaza audienţe. Kogălniceanu îndelung la mine. Mavrogheni, care e foarte suferind, nu vrea totuşi să accepte postul din Italia. Seara cu Leopold în grădină.

Marţi, 19/31 mai

Vreme minunată. Dimineaţa Stătescu la mine, Camerele nu lucrează deloc. Aranjamentul cu Berlinul privind căile ferate va trece cu greu. După-amiaza Elisabeta cu copiii la fotograf. Audienţe; de asemenea, Leopold. Promenadă cu el prin grădină, la ora 6½ merge la cină la contele Wesdehlen, rămâne până la 10½. Noi cinăm cu Ferdinand şi Carlo şi îi invităm pe Schilgen şi Gröbbels. Camerele îi fac lui D. Brătianu noi greutăţi. Se simte enorm lipsa lui I. Brătianu, el nu vrea însă să se mai ocupe de treburi. Partidul Conservator a căzut în descompunere.

Miercuri, 1 iunie/20 mai

Vreme frumoasă, răcoare. Ora 7 sculat. Ora 8 condus pe Ferdinand şi Carlo la gară, se întorc la Düsseldorf cu Schilgen şi Gröbbels. Miniştri, D. Ghica etc. 8½ dejunat cu Elisabeta şi Leopold, rămas împreună. Guvernul hotărât Ordinul Coroanei. După-amiaza Kogălniceanu. Plimbat cu

Leopold în grădină. D. Brătianu de două ori la mine. Seara împreună.

Joi, 2 iunie/21 mai. Constantin şi Elena

Dimineaţa cu Leopold şi Elisabeta. Ministrul de Război la mine. După-amiaza audienţă, Iorgu-Radu[182], senatorul care a fost în opoziţie personală. Vremea e bună. Werner şi Arnim la noi. Promenadă cu Leopold în grădină. Seara I. Brătianu cu soţia la masă. S-a întors, e proaspăt.

Vineri, 3 iunie/22 mai

Vreme frumoasă, aer uşor. Dimineaţa cu Elisabeta şi Leopold în grădină. Nici un ministru. După-amiaza audienţe. Camerele nu lucrează. Totul stă pe loc. Seara D. Brătianu la mine. Promenadă cu Leopold.

Sâmbătă, 4 iunie/23 mai

Vreme frumoasă. Ora 8½ Elisabeta primeşte o scrisoare de la Roggenbach, care o anunţă că soacra mea a fost foarte bolnavă. Elisabeta bulversată. Promenadă în grădină. Pherekyde la mine, pentru ordinul Coroana României. După-amiaza audienţe. Hoyos, i-am vorbit despre chestiunea Dunării, că nu putem accepta pur şi simplu Comisia Mixtă. Cu Leopold în oraş, foarte cald. Seara împreună.

---

182 Iorgu Radu (n. 1852 în Fălticeni), doctor în drept şi în ştiinţe politice şi administrative la Universitatea din Bruxelles. În acel moment era deputat liberal, ales la colegiul III Bacău.

Duminică, 5 iunie/24 mai. Rusaliile catolice

Foarte cald. Cu Leopold la liturghie şi predică în mica mănăstire. Jumătate de oră, apoi la Palat. Stöhr aici. După-amiaza audienţe. Promenadă cu Leopold în grădină. Seara în Cişmigiu serbare pentru cei inundaţi de Siret. Bazar şi artificii.

Luni, 6 iunie/25 mai

Vreme minunată, foarte cald. Dimineaţa cu Leopold la Palat, Consiliu de miniştri. Ora 1 înapoi. Werner şi Arnim la noi până la ora 3. Audienţe, promenadă cu Leopold. Seară frumoasă.

Marţi, 7 iunie/26 mai

Vreme frumoasă, vânt. Dimineaţa D. Brătianu, interpelare în Cameră în chestiunea Dunării. Legea căilor ferate, pentru amânarea datoriei, nu va trece. După-amiaza audienţe. Ora 4 cu Leopold la Palat, în oraş. După aceea plecat la Moşi, foarte animat, praf enorm. Cald, înapoi la ora 6½. Seara în grădină până la ora 10, plimbat. Davila aici. Lună frumoasă.

Miercuri, 8 iunie/27 mai

Cer acoperit. Barometrul foarte jos. Cu Leopold şi Elisabeta în grădină. Înainte de amiază nici un ministru. Foarte umed. Ora 1½ audienţe. Pritbalensky şi Iacobson, care e transferat la Salonic. Ora 6½ Werner şi Arnim la masă. Ora 8 venit Sturdza, apoi D. Brătianu, la Cameră un

mare scandal din cauza chestiunii Dunării. D. Brătianu a ameninţat cu demisia. Cerut votul Camerei. Conflictul aplanat.

Joi, 9 iunie/28 mai

Răcoare, vântos. În grădină. Ora 10½ Slăniceanu, apoi Stătescu şi Sturdza; ei speră, însă eu nu cred, să mai obţină câteva legi de la Cameră. I. Brătianu şi-a prezentat demisia din Senat. Situaţia nu e clară deloc. După-amiaza audienţe. Seara nori şi ceva mai răcoare. Noapte cu lună, rece. Cu Leopold.

Vineri, 10 iunie/29 mai

Vreme foarte rece. Dimineaţa nici un ministru, treburile nu merg deloc, totul liniştit, Camerele nu lucrează. După-amiaza audienţe, mers cu Leopold la Palat. Stöhr aici, care vine de la Sinaia. Ora 6½ Brătianu încă la mine, e foarte nemulţumit. Werner la masă, conversat până la 11. Frig.

Sâmbătă, 11 iunie/30 mai

Vreme răcoroasă. Ploaie. Dimineaţa Elisabeta cu Leopold la fotograf. Ora 10 Chiţu[183] la mine, care îmi spune că nu are Camera încredere în capacitatea lui D. Brătianu; se teme de o criză, îmi mai vorbeşte de

---

183 Gheorghe Chiţu (1828-1897), profesor, magistrat şi om politic de orientare liberală. A participat la revoluţia din 1848, apoi a fost primar al Craiovei, iar după 1866 avea să fie în repetate rânduri deputat şi ministru.

chestiunea Dunării. Ora 1 dejunat, nici un ministru la mine. După-amiaza audienţe. Ploaie torenţială. Seara cu Leopold.

Duminică, 12 iunie/31 mai. Rusaliile româneşti

Vreme răcoroasă. Dimineaţa cu Leopold în grădină. Scris. Orele 1-2 audienţe. Cu Elisabeta la Ateneu, pentru acordarea premiilor Concordiei. Discursuri. Durat 2 ore. Apoi la Palat cu Leopold, care a făcut vizite. Ora 6 înapoi. Primit pe Costinescu, e de părere că D. Brătianu nu se poate menţine. D. Brătianu la mine. La masă Werner şi Arnim, până la ora 10. Frig.

Sinaia

Luni, 1/13 iunie. Cotroceni-Sinaia

Ora 7½ dejunat cu Elisabeta şi Leopold. Vreme frumoasă, răcoare. Ora 8¾ la gară, acolo mitropolitul, contele Wesdehlen, D. Ghica, Rosetti, toţi miniştrii, curtea etc. îşi iau rămas-bun de la Leopold. Ora 9 plecarea, direct spre Comarnic, ora 12 acolo. Răcoare, vânt rece. Cu trăsurile spre Sinaia. Leopold merge cu Elisabeta, eu cu Werner. Ora 1¼ acolo. La biserică, apoi îndată la construcţie, unde se află şi Stöhr. Din cauza ploilor zilnice, nu s-a putut face mare lucru. Ora 4 în pavilionul de vânătoare, care e proaspăt zugrăvit, băut ceai. Până la ora 6½ vizitat întregul şantier cu Leopold, Elisabeta, Werner etc. Ora 6½ cinat. Seara muzică. Vânt ca de uragan, foarte rece. – 5 °R. Vremea se îmbunătăţeşte însă.

Marţi, 2/14 iunie. Sinaia

Vreme minunată, vânt rece. Vizitat mănăstirea cu Leopold. Ora 9½/ la şantier, verificat întregul castel *en détail,* până la ora 12. Ora 12// dejunat. După-amiaza la cascade şi peste Clopotniţa cu Leopold, Arnim, doamnele, colonelul Dunka[184]. Vremea frumoasă. Ora 5 băut ceai în pavilionul de vânătoare, cu Elisabeta, Werner şi familia Duca[185]. La castel. Împreună până la 10½. Ploaie.

Cotroceni

Miercuri, 3/15 iunie. Sinaia-Cotroceni

Vreme minunată. Leopold cu Elisabeta deja mai devreme o promenadă. Dejunat abia către ora 9. Eu scris. 911-11¾ cu Elisabeta şi Leopold pe şantier, Stöhr şi Schultz acolo. Dejunat. Ora 11¾ plecat din Sinaia spre Predeal cu trenul, ora 1½ acolo. Rămas-bun de la Leopold, care pleacă spre Pesta şi Viena, cu trenul, însoţit de Werner şi Arnim. Noi plecăm în acelaşi timp cu trenul special prin Sinaia până la Izvor, iar de acolo cu trăsurile spre Comarnic, foarte prăfos, ora 3 acolo. Ora 3½ cu trenul special mai departe. Ora 7 sosirea la Cotroceni,

---

184 Titus Al. Dunka (1845-1903), militar şi inginer. A avut o viaţă agitată, aproape aventuroasă: membru al legiunii maghiare din Italia în 1861-1862; participant la revoluţia polonezilor împotriva Rusiei la 1863-1864; inginer la lucrările Canalului Suez; participant, ca membru al Legiunii străine, la războiul franco-german din 1870; participant la campania românească la sud de Dunăre în 1877-1878. În 1881 avea să plece din nou în Franţa, pentru a participa apoi, în armata franceză, la diferite campanii în Tunisia, Maroc şi Sudan.

185 Gheorghe Duca (1847-1899), inginer originar din Iaşi, cu studii la Paris. A lucrat la calea ferată Ploieşti-Predeal, iar mai târziu va fi director al Şcolii de poduri şi şosele (vezi infra), director general al căilor ferate etc.

miniştrii etc. de faţă. D. Brătianu la mine. La Cameră treaba merge bine acum, votează legi. Comisia Dunării se amână probabil. Cinat cu Elisabeta pe verandă. Cald. Citit până la ora 10.

Joi, 4/16 iunie. Cotroceni

Vreme frumoasă. Orele 10-11 furtună puternică, rupere de nori. Plouă aproape toată ziua, foarte întunecat. Ora 10½ Slăniceanu, apoi Sturdza la mine. Situaţia e foarte nesigură. După-amiaza audienţe. Ora 4 Slăniceanu la mine, care a primit vot de blam în Senat. Ora 5 venit D. Brătianu, îmi spune că Sturdza şi Stătescu au demisionat, Camera nu lucrează. Totul este încurcat, Rosetti şi I. Brătianu lasă să se întâmple. Seara cu Elisabeta. Leopold sosit în Pesta, pleacă mâine spre Viena, Elveţia-Sigmaringen.

Vineri, 5/17 iunie

Vremea mai bună. Ora 10 Stătescu la mine, îmi vorbeşte despre situaţie, care e cu neputinţă de menţinut. Camerele vor să-l silească pe D. Brătianu să demisioneze. După-amiaza ploaie, furtună. Ora 4 plecat cu trăsura la Palat, D. Brătianu şi D. Sturdza la mine. Totul e încurcat. Camerele nu vor mai lucra. Slăniceanu demisionat. Ora 6½ înapoi. Furtună, ploaie. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 6/18 iunie

Vreme frumoasă, nu cald. Depeşă de la Leopold, care a ajuns în Sigmaringen. Ora 11 Pherekyde la mine. Stătescu a demisionat definitiv. După-amiaza audienţe. D. Brătianu

la mine, acum vrea să demisioneze, dar e încă nehotărât, ar fi mai bine dacă nu ar mai ezita, căci situaţia nu mai poate fi menţinută. Seara cu Elisabeta. Răcoare.

Duminică, 7/19 iunie

Vreme frumoasă. Ora 10 la capela episcopală. Ora 11 la Palat. Primit pe Rosetti, consultat în privinţa crizei. Consideră că nu merge treaba cu D. Brătianu. 12½ la Cotroceni. 1-4 audienţe, D. Ghica la mine, declară că I. Brătianu ar trebui să formeze guvernul. Ora 5 D. Brătianu la mine, nu mai doreşte să demisioneze; încerc să-l lămuresc, să cedeze măcar în faţa majorităţii din Cameră. Seara cu Elisabeta în grădină, foarte rece. În Petersburg, Stöhr a primit de la Milan[186] Ordinul Sf. Andrei.

Luni, 8/20 iunie

Vreme minunată. Dimineaţa nici un ministru. Radu Mihai e de părere că Brătianu demisionează astăzi. Ora 1½ audienţe. Ora 4 D. Brătianu, care a înaintat Camerei demisia întregului cabinet. Primit pe Wolowsky, redactor la *Messager de Vienne.* Ora 5 în oraş. Primit pe Rosetti şi D. Ghica, preşedinţii Camerelor, consultat în privinţa crizei de guvern. Ei îl propun pe I. Brătianu. Ora 6½ la Cotroceni. 8½ I. Brătianu la mine, acceptă.

Marţi, 9/21 iunie

---

186 Milan Obrenovici (1854-1901), din 1868 pincipe, iar din 1882 rege al Serbiei. Era căsătorit cu Natalia Keşco (1859-1941), de origine moldoveană.

Vreme minunată, cald. Dimineaţa prefectul Poliţiei, apoi D. Brătianu, care îl propune pe fratele său ca succesor, îl consideră mai bun decât Rosetti. Ora 11 în oraş. D. Brătianu îmi aduce hârtiile. Ora 2 primit pe I. Brătianu, care consideră că Rosetti ar dori să fie preşedinte al guvernului, eu îl numesc însă pe el. Ora 3 la examenul liceelor, la Universitate. Ora 5 la Palat. 5½ depus jurământul noul cabinet, cu I. Brătianu ca preşedinte şi Rosetti la Interne. Ora 6½ la Cotroceni. Seara plimbat prin grădină cu Elisabeta şi Davila, cald.

Miercuri, 10/22 iunie

Vreme minunată, cald. Vântos. Ora 9 inspecţie a dorobanţilor (cadre) pe platou. Ora 10½ înapoi. Urechia la mine. Ora 2 audienţe. Ora 3 la examen. Seara I. Brătianu şi soţia la masă. Camerele l-au ales preşedinte al Consiliului.

Joi, 11/23 iunie

Vreme minunată. Ora 10 venit Stătescu; chestiunea Dunării amânată la Galaţi. După-amiaza audienţe, de asemenea Hartley, care vizitează portul din Constanţa şi va face planurile. Elisabeta la examen. Ora 5 audienţe. Seara cu Elisabeta în grădină.

Vineri, 12/24 iunie

Vreme frumoasă, puţin cald. Ora 9 inspectat Batalionul 4 Vânători şi Regimentul 2 Infanterie. Ora 11 înapoi. După-amiaza Slăniceanu la mine, a cerut Senatului o anchetă. Ar putea probabil să devină din nou ministru. Ora 4 la

Seminar, pentru examen. Ora 5½ la Palat, Rosetti la mine. Camerele lucrează destoinic. Ora 7 la Cotroceni. Seara scris. Umezeală.

Sâmbătă, 13/25 iunie

Vreme frumoasă. Dimineaţa Stătescu şi Pherekyde la mine. În Bulgaria s-a procedat cu cea mai mare brutalitate, pentru a reuşi în alegeri. Camerele votează conversia pentru transcrierea datoriei faţă de Berlin, nu însă şi convenţia cu Bleichröder, ci autorizează pe Brătianu să facă un împrumut şi să plătească datoria. Bleichröder şi comp. trebuie să accepte aranjamentul. Antrepozitele şi docurile sunt de asemenea votate, la fel conversia obligaţiunilor de 7¾ în 5¾. Senatul şi Camera lucrează acum enorm de repede pentru a termina totul. Vor lucra până pe 18/30 luna aceasta. După-amiaza audienţe. Seara D. Sturdza invitat la masă, plimbat cu el până la 10 prin grădină. Foarte umed. În Rusia lucrurile arată foarte trist. Împăratul Alexandru al III-lea nu se înfăţişează nicăieri. Chestiunea Dunării e amânată fără a se ajunge la rezultatul pentru care noi am întins mâna[187], în Viena este mare nemulţumire în această privinţă.

Duminică, 14/26 iunie

Vreme frumoasă şi caldă. Dimineaţa Cernat, apoi Manu la mine, care vrea să demisioneze din armată. Ora 1

187 Soluţia propusă de România în chestiunea Dunării, acea mână întinsă Austriei, consta în acceptarea înfiinţării Comisiei Mixte, însă cu respingerea pretenţiei Austriei de a avea vot preponderent în respectiva comisie (Şerban Rădulescu-Zoner, op. cit., pp. 112-113).

punerea pietrei de temelie la Biserica Doamna Bălaşa, ne întâmpină mitropolitul, Bibescu şi Văcărescu, aranjat foarte drăguţ, serviciu religios, vizitat azilul de femei, acolo până la 3. Vizitat expoziţia de icoane. Ora 4 audienţe, Teriachiu, apoi Ion Ghica. Seara cu Elisabeta.

Luni, 15/27 iunie

Vreme frumoasă, foarte cald. Ora 9 inspectat pe platou cele două batalioane de geniu, până la ora 10½, apoi Stătescu la mine. În Bulgaria domneşte mare nemulţumire, Sandro a rupt în bucăţi petiţia înaintată pentru menţinerea în vigoare a Constituţiei.

După-amiaza scris. Vizitat Şcoala de Comerţ, apoi asistat la examen. Seara târziu prefectul Poliţiei la mine. Camerele au mai votat câteva legi, în trei zile vor termina. Ploaie şi furtună.

Marţi, 16/28 iunie

Vreme umedă, înnorat. Dimineaţa la ora 10 Rosetti la mine, Stătescu, apoi Petrescu şi, la sfârşit, Radu Mihai. Ora 1 mitropolitul Moldovei, furtună puternică şi rupere de nori, durat jumătate de oră. Venit generalii Racoviţă şi Anghelescu. Ora 4½ plecat cu trăsura în oraş. 5-6½ I. Brătianu la mine, vorbit cu el despre armată. Camerele au votat aproape tot. 4,5 milioane pentru armată. Seara ploaie torenţială, care ţine toată noaptea.

Miercuri, 17/29 iunie

Cer acoperit, umezeală. Ora 9 inspectat două baterii ale Batalioanelor 1 şi 3 din Regimentul 2 Artilerie, până la 10½. Teren desfundat. Ora 11 Urechia la mine, discutat cu el despre repararea mănăstirilor şi bisericilor. După-amiaza nici o audienţă. Văcărescu la mine, care pleacă în concediu în străinătate. Scris. Seara D. Brătianu. Cu Elisabeta în grădină.

Joi, 18/30 iunie. închiderea Camerelor

Vreme umedă. Dimineaţa Stătescu la mine, în problema cuvântării pentru Cameră, care va fi citită de miniştri. Ora 11½ audienţe. Kretzulescu, care va merge la St. Petersburg. Camera nu mai are cvorum, Senatul mai votează câteva scurte legi. Răscumpărarea liniei ferate Cernavodă-Constanţa e amânată[188]. Senatul nu a izbutit să facă o cercetare în privinţa votului de blam dat lui Slăniceanu. După-amiaza ploaie şi furtună, care ţin toată seara şi noaptea. În Sinaia ninge deja de trei zile, din care pricină nu se lucrează aproape deloc. În Bulgaria alegerile au ieşit în favoarea pretenţiilor lui Sandro; au fost

---

188 Linia ferată Cernavodă-Constanţa, în lungime de 65 km, a fost construită de o companie engleză (Barkley-Stanisforth) în anii 1858-1860, în vremea când Dobrogea făcea parte din Imperiul Otoman. După trecerea Dobrogei în componenţa regatului român, odată cu Congresul de pace de la Berlin din 1878, guvernul de la Bucureşti a întocmit un proiect de lege pentru răscumpărarea liniei ferate, pe care l-a depus spre aprobarea Camerei la 1 aprilie 1881. După îndelungi discuţii şi mai multe amânări, Legea răscumpărării va fi adoptată în mai 1882. Calea ferată cu întregul material rulant şi cu amenajările din portul Constanţa vor fi răscumpărate în decembrie acelaşi an, pentru suma de 16.800.000 franci (Dumitru P. Ionescu, „Construirea şi răscumpărarea liniei ferate Constanţa-Cernavodă”, Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A.D. Xenopol”, Iaşi, tom XXV/2, 1988, pp. 205-217).

organizate cu comisari militari şi s-a acţionat cu lipsă de scrupule.

Vineri, 1 iulie/19 iunie

Ploaie torenţială, foarte întunecat. Contramandat inspecţia. Ora 10 Rosetti la mine, e şi el nefericit din cauza ploilor, care distrug recolta din anul acesta. Căile ferate întrerupte. După-amiaza audienţe. Elisabeta la examene. Scris. Seara cu Elisabeta în grădină.

Sâmbătă, 2 iulie/20 iunie

Vreme ploioasă. Dimineaţa Stătescu, apoi I. Brătianu la mine, hotărât în privinţa manevrelor. După-amiaza la Palat, acolo Stöhr. Ora 6½ înapoi. Seara cu Davila în grădină.

Duminică, 3 iulie/21 iunie

Vreme caldă. Ora 10 la capela episcopală. După-amiaza audienţe. Ploaie. În Ploieşti a fost dezvelită statuia „Libertatea”. Seara cu Elisabeta.

Luni, 4 iulie/22 iunie

Dimineaţa puţină ploaie, nici un ministru. Recolta e deja puternic afectată. Audienţe. După-amiaza la Palat, Rosetti la mine. Ora 5 pe platoul de la Cotroceni, făcut exerciţii practice, până la ora 7, cu o companie din Batalionul de cadre al Regimentului de Infanterie. Vreme rece.

Marţi, 5 iulie/23 iunie

Vreme mohorâtă, ceva vânt. 9-11 inspectat Regimentul 2 Roşiori, foarte bine. După-amiaza la mine Coco Sturdza[189], care vine de la Sofia; alegerile au ieşit în favoarea lui Sandro, agitaţia este însă foarte mare, iar rezultatul final îi va fi (în doi ani) foarte nefavorabil. Ora 3 la Şcoala Normală pentru examinare, întâmpinat de Creţescu[190], Cariagdi, Davila, Barbu Constantinescu[191] etc., văzut toate clasele, până la 5. Ploaie, la Palat până la 6. La masă Rosetti cu soţia, conversat până la 9. Seară rece.

Miercuri, 6 iulie/24 iunie

Vreme frumoasă, caldă. Dimineaţa Brătianu la mine, care pleacă din nou la ţară, vorbit despre Ministerul de Război. Venit Stătescu. După-amiaza audienţe, foarte cald. La mine domnul Lörne, deputat în Berlin. Ora 5 mers cu trăsura, cu Elisabeta, la Vitan, vizitat lucrările de regularizare a Dâmboviţei, prin oraş spre Cotroceni.

---

189 Alexandru (Coco) Sturdza, agent diplomatic şi consul general la Sofia din septembrie 1879. Cunoştea foarte bine situaţia din Balcani, deoarece înainte de numirea în postul de la Sofia fusese agent diplomatic la Belgrad (C.N. Velichi, „Infiinţarea reprezentanţei diplomatice a României la Sofia”, în Reprezentanţele diplomatice ale României, op. cit., vol. I, pp. 262-263).

190 Alexandru Creţescu (1825-1885), jurist şi om politic, doctorat în drept la Paris. Fusese revizor general al şcoalelor şi ministru la Culte şi Instrucţiune Publică în 1868-1869.

191 Barbu Constantinescu (1839-1891), profesor cu studii de filosofie, teologie şi pedagogie la Leipzig. În acel moment era profesor de istorie bisericească şi filosofie la Seminarul teologic din Bucureşti. În 1882 avea să fie numit director de studii la Azilul Elena Doamna.

Enorm de cald. Elisabeta a obosit foarte tare. Ora 11 la culcare.

Joi, 7 iulie/25 iunie

Enorm de cald, prima zi foarte caldă. Dimineaţa nici un ministru, citit. După-amiaza Petronievici la mine, se duce ca ministru plenipotenţiar la Berlin. Ora 4½ plecat cu trăsura în oraş, Stöhr aici. Venit Stătescu. 6½ la Cotroceni. Elisabeta aici. Seara la un concert, târziu înapoi, enorm de apăsător şi fierbinte. Grecii au ocupat Arta, pe care turcii le-au cedat-o.

Vineri, 8 iulie/26 iunie

Vreme frumoasă şi caldă, foarte umed. Ora 10 la Şcoala Militară, acolo până la 12½, examinat şi eu. Cer acoperit. Orele 1-3 audienţe. D. Brătianu la mine, izbucnit furtună îngrozitoare, cu uragan, ploaie torenţială, care va dăuna enorm recoltei. Seara sosit depeşe, conform cărora în Moldova s-a petrecut un accident de cale ferată, ca urmare a furtunii. Rosetti se afla în tren, însă a rămas neatins.

Sâmbătă, 9 iulie/27 iunie

Vreme frumoasă. Dimineaţa Pherekyde la mine. După-amiaza câteva audienţe, acasă. Seara cu Elisabeta în grădină. Orele 8½-11 Bălăceanu la mine, care a sosit de la Viena. Atmosferă apăsătoare.

Duminică, 10 iulie/28 iunie

Vreme umedă. O furtună puternică în oraş, ploaie torenţială. Ora 11 Pherekyde la mine, pentru împărţirea premiilor, deoarece Urechia e absent. Ora 6 audienţe, şi Rosetti, care s-a întors întreg din Moldova. Seara în grădină. Frumos, răcoare.

Luni, 11 iulie/29 iunie. Sf. Petru şi Pavel

Vreme frumoasă. În judeţe ploaie (mană), care afectează enorm recolta. Dimineaţa Stătescu şi Dabija. Ora 1 la Academie, împărţirea premiilor pentru şcoala primară, de faţă Rosetti, Urechia şi Pherekyde. Ţinut o oră; discursuri. La Palat. Ora 3 vizitat Societatea de Gimnastică, bazin de înot. Împărţire a premiilor. Ora 5 în Cotroceni. Audienţe. Seara Brătianu cu soţia la masă. Vorbit şi despre Azilul Elena, amândoi sunt împotrivă, vor să-l desfiinţeze (?). Seară rece.

Marţi, 12 iulie/30 iunie

Vreme frumoasă, răcoroasă. Ora 10 Rosetti, 11 Stătescu la mine, Kogălniceanu a demisionat de la Paris, numit pe Callimaki-Catargi[192] acolo, Ion Ghica la Londra. Elisabeta se duce la ora 1 la împărţirea premiilor pentru fete. Orele 1-3 audienţe, Callimaki-Catargi la mine, D. Brătianu. Seara cu Davila în grădină, vorbeşte despre Azil. Vreme rece.

Miercuri, 1/13 iulie

192 Nicolae Callimaki-Catargi (n. 1831), diplomat şi om politic. A fost ministru de Externe în anii 1869-1871. Inainte de a fi numit în postul de la Paris a fost ministru plenipotenţiar la Londra.

Vreme răcoroasă. Ora 10 Brătianu la mine, îmi vorbeşte despre problema Dunării, în care va trebui luată o decizie; e destul de serios, căci Anglia vrea să recunoască votul preponderent al Austriei. Ora 1 împărţire a premiilor pentru şcoala secundară, la Academie. Cuvântări, discursul meu a făcut o impresie bună, a fost compus de mine în întregime. Durat o oră, mitropolitul de asemenea acolo. La Palat, primit pe Pencovici[193], discutat despre chestiunea Dunării, apoi Stătescu. Orele 4-5 la Azilul Elena, ministrul Cultelor şi multă lume. Cântece, văzut desenele, examinat în clase. Ora 5 primit pe I. Ghica, merge la Londra ca ministru plenipotenţiar; ora 5½ Kretzulescu, care pleacă la Petersburg, C. Sturdza, care merge la Sofia. Marea Adunare a acceptat la Şistov toate condiţiile lui Sandro, ceea ce e bine pentru moment, însă pentru viitor şi pentru el este foarte grav[194]. Ora 6 prefectul Poliţiei. Ora 7 cinat. Seara încă Petrescu, foarte rece. Scris până la 11.

Sinaia

Joi, 2/14 iulie. Cotroceni-Sinaia

Înnorat şi rece. Ora 9 plecarea din Cotroceni,

193 Eustaţiu Pencovici (n. 1836), militar de carieră, participant la războiul din 1878-1879 în calitate de şef de stat-major al Corpului 2 de Armată. Din 1879 şi până în 1901 a fost, cu intermitenţe, reprezentant al României în Comisia Europeană a Dunării.

194 Consolidarea autorităţii lui Alexandru de Battenberg în Bulgaria începea să nemulţumească Rusia, care îşi vedea ameninţată astfel propria influenţă acolo. Prima reacţie a Rusiei în urma acceptării de către Marea Adunare a condiţiilor principelui a fost rechemarea generalului Ehrenroth, pe care Alexandru de Battenberg îl numise prim-ministru în luna mai (E.C. Corti, op. cit., p. 112).

mitropolitul, miniştrii, primarul şi încă multă lume, doamne etc. Plecarea cu trenul special, direct. Ora 11½ în Comarnic. Rosetti merge cu noi până la Crivina, o oră cu trenul din Comarnic până la Sinaia. Dejunat. Colonelul Fălcoianu, Duca etc. Compania 1 Vânători din Batalionul 4 şi fanfara. Ora 2½ la construcţie, care e mult rămasă în urmă, din cauză că a plouat zilnic. Vremea foarte frumoasă, cald. Ora 6½ cinat. Seara ceva ploaie.

Vineri, 3/15 iulie

Vreme minunată, cald. Ora 10 cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare, acolo amenajat, e gata. Ora 12½ dejunat, invitat B. Boerescu. După-amiaza cu Elisabeta şi cu doamnele la noua carieră din mijlocul pădurii, foarte pitoresc, drum frumos. Înapoi pe şoseaua de la Buşteni. Abia la ora 8 în Sinaia. Seara citit.

Sâmbătă, 4/16 iulie

Vreme minunată. Dimineaţa cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare, foarte cald. La şantier. Dejunat în pavilionul de vânătoare, iar mai târziu băut ceai acolo. Promenadă cu Elisabeta. Cinat la ora 7.

Duminică, 5/17 iulie

Vreme frumoasă. Ora 9 la biserică. Dimineaţa acasă. Venit trenul special cu excursionişti, multă lume, nici un cunoscut. Ora 11½ dejunat, prefectul Teodorescu şi Sinaitul etc. După-amiaza la pavilionul de vânătoare. Venit Stöhr de la Bucureşti. Seara scris. Seară rece.

Luni, 6/18 iulie

Cer acoperit, rece. Ora 10 la construcţie, discutat planuri, amenajare, decor. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Promenadă. Seara scris.

Marţi, 7/19 iulie

Vreme minunată. Dimineaţa scris. Ora 12 contesa Wesdehlen la dejun în pavilionul de vânătoare. Apoi Stöhr. Ora 4 promenadă cu Elisabeta la cascade. Ora 6½ cinat. Seara scris mamei.

Miercuri, 8/20 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Dimineaţa la şantier cu Stöhr şi la pavilionul de vânătoare, acolo dejunat. Kogălniceanu şi familia lui Candiano. După-amiaza venit colonelul Bibescu. La masă Davila. Seara scris.

Joi, 9/21 iulie

Vreme minunată. Toată dimineaţa amenajat cu Stöhr în pavilionul de vânătoare. Ora 1 sosit Lucie Ghica[195], au fost toată iarna în Corfu. Venit Basset. Ora 3 I. Brătianu,

---

195 Lucie Ghica, domnişoară de onoare a reginei Elisabeta. Lucie era nepoată a lui Grigore Ghica, fost domn al Moldovei între 1849 şi 1856. Tatăl ei era Alexandru Ghica, al doilea fecior al fostului domn, iar mama era o descendentă a familiei Rosetti-Rosnovanu. Fraţii Luciei, Grigore şi Jean, erau ofiţeri. La sfârşitul anului 1882, Lucie Ghica va fi implicată în „scandalul domnişoarelor” de la curte, despre care Carol I aminteşte în acest jurnal (vezi infra).

discutat cu el, apoi plecat cu trăsura la pavilionul de vânătoare. Slăniceanu a fost numit *chef d'état-major,* Manu inspector al artileriei, Mavrogheni va merge ca ministru plenipotenţiar la Roma, Teriachiu va fi numit unul dintre directorii de la căile ferate. Ora 6½ cinat, invitat pe Brătianu la masă. Trimisul brazilian va ajunge mâine în Bucureşti. A fost trimis şi un ministru plenipotenţiar persan, pentru a-mi aduce Ordinul Soarelui şi Leului. Scrisoare de la Leopold din Gastein, unde l-a văzut şi pe împăratul Austriei. Vreme rece.

Vineri, 10/22 iulie

Căldură enormă. Ora 9½ la D. Ghica, apoi la castel, cu Stöhr, despre Schultz, care e cam insuportabil. Ora 12 primit pe I. Brătianu în pavilionul de vânătoare. Ora 12½ invitat pe D. Ghica împreună cu familia la dejun. Ploaie cu furtună. Brătianu se întoarce la Bucureşti. Basset şi Stöhr încă la mine, pleacă la Bucureşti. Basset în concediu.

Sâmbătă, 11/23 iulie

Vreme mohorâtă. Dimineaţa la construcţie. Ora 12½ la dejun contele şi contesa Wesdehlen, contele Tornielli cu colonelul italian Lanza. Ora 4 invitat pe ultimii doi la ceai, în pavilionul de vânătoare. Seara Stătescu. Sosit Pherekyde, discutat cu el până la 10. Ploaie şi complet întuneric.

Duminică, 12/24 iulie

Vreme mohorâtă, ploioasă, vânt puternic. Ora 9 la

biserică. Primit pe episcopul de Argeş. Ora 10½ D. Ghica mi-a prezentat consiliul de administraţie al Societăţii de Construcţii. Ora 12 ajuns trimisul brazilian. Dejunat singur. Ora 3 primit în audienţă oficială, în pavilionul de vânătoare, pe baronul Aguiar. Eu port cordonul brazilian, Elisabeta alături, Stătescu şi anturajul, discurs. După aceea l-am invitat la ceai. Ora 4 concediat. Ora 6½ l-am invitat la dineul de gală, împreună cu Ducros-Aubert, Stătescu şi Pherekyde cu soţiile, colonelul Voinescu. I l-am ataşat pe tânărul Lahovary. Seara ploaie, împreună până la ora 9. Muzică.

Luni, 13/25 iulie

Vreme ploioasă. Dimineaţa Stătescu la mine. Ora 12 la pavilionul de vânătoare, 12½ trimisul brazilian, Stătescu la dejun, mai târziu ceai, acolo până la ora 4. Venit generalul Creţeanu şi Theodori. La şantier, unde este ridicat turnul.

Marţi, 14/26 iulie

Vreme frumoasă. Ora 10 acordat audienţă de rămas-bun trimisului brazilian, care îmi înmânează o scrisoare de felicitare din partea împăratului, cu prilejul proclamării regatului. I-am acordat Cordonul Coroanei României. Ora 11 Stătescu la mine, reglat probleme legate de medalii. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, invitat pe Esarcu[196], care vine de la Atena. Acolo toată după-amiaza.

---

196 Constantin Esarcu (1836-1898), medic, diplomat şi om de cultură, cu doctorat în medicină la Paris. A iniţiat şi a contribuit la înfiinţarea a numeroase instituţii culturale (Ateneul Român, Societatea Filarmonica etc.). A fost agent diplomatic la Roma (1873-

Seara scris.

Miercuri, 15/27 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10 primit pe generalul Slăniceanu, care e numit şef al Statului-Major al Armatei. Ora 10½ Stătescu la mine, lucrat cu el până la 12. L-am invitat la D. Ghica, pentru mâine, cu familia. Rosetti venit de la Bucureşti, la dejun cu C. Boerescu[197] şi Slăniceanu cu soţiile. Ora 4 ceai în Foişor, Rosetti aici, la masă cu soţia[198], ei pleacă în străinătate. Murit prinţul August de Saxa-Coburg, tatăl lui Philipp[199]. Seară minunată, stele căzătoare. Pe verandă până la 9½. În

---

1876), iar în 1879 a fost numit ministru plenipotenţiar la Atena (funcţie deţinută până în 1882). În 1884 va deveni membru corespondent al Academiei Române. Va mai ocupa postul de ministru plenipotenţiar la Roma între anii 1891 şi 1893, după ce, timp de câteva luni, a deţinut funcţia de ministru de Externe în guvernul Ioan Em. Florescu.

197 Constantin Boerescu (1836-1908), frate al lui Vasile Boerescu (vezi supra), doctor în drept la Paris. A fost profesor de drept civil la Universitatea din Bucureşti şi deputat în mai multe legislaturi. În anii 1889-1990 avea să fie ministrul Instrucţiunii Publice.

198 Soţia lui C.A. Rosetti era Maria (1820-1893), fiică a ofiţerului britanic Edward Grant şi a Mariei Levasseur. Fratele ei, Effingham Grant, fost secretar al consulatului britanic la Bucureşti până în 1859, era căsătorit din 1850 cu Zoe Racoviţă (Elisabeta Ioniţă, Maria Rosetti, Editura Militară, Bucureşti, 1979; Paul Cernovodeanu, „Inserţii britanice în societatea românească”, Arhiva genealogică, II [3-4], 1995, pp. 68-70).

199 August de Saxa-Coburg (1818-1881) era nepot de frate al regelui Leopold I al Belgiei. Fiul său Philipp (1844-1921) era fratele mai vârstnic al viitorului principe al Bulgariei, Ferdinand I (1861-1948). Philipp era căsătorit cu verişoara sa Louise de Saxa-Coburg-Gotha (1858-1924), fiică a regelui Leopold al II-lea al Belgiei. În felul acesta se înrudea prin alianţă cu regele Carol I, a cărui soră Maria era căsătorită cu Philipp de Flandra, fratele regelui Leopold al II-lea.

Bucureşti arşiţă mare. Peste tot recolta e în mod sigur mediocră.

Joi, 16/28 iulie

Ploaie torenţială, vreme dezolantă. Ora 9, arhiducele Eugen[200] îmi telegrafiază că nu vine. Contramandat totul. La dejun Rosetti şi Stătescu cu soţia, care se întorc la Bucureşti. Sosit Mavrogheni cu soţia şi Davila. Plouă toată ziua, la construcţie e ud. Ora 6½ Mavrogheni, Davila şi Mărgărit din Macedonia cu Caradjiani[201] la masă; după masă cei doi rămân două ore la mine, vorbim despre românii din Albania.

Vineri, 17/29 iulie

Vreme de furtună, cu ceaţă, rece, ploioasă. Ora 10 promenadă la Prahova, care e destul de mare. Ora 12½ D. Brătianu, Mavrogheni, G. Cantacuzino cu copiii săi, T. Ghica la dejun. După-amiaza cu D. Brătianu. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare, Mavrogheni, apoi la castel. Ora 6 pleacă toţi la Bucureşti. Elisabeta îşi ia rămas-bun de la doamna Mavrogheni, care îşi însoţeşte soţul la Roma, nu mai poate rămâne în Bucureşti din cauza lui Filipescu[202].

---

200 Arhiducele Eugen de Habsburg (1863-1954), văr al împăratului Franz Josef al Austriei.

201 Ion Caradjani (1841-1921), aromân născut în Avella, Macedonia, profesor de limba greacă la Universitatea din Iaşi, membru al Societăţii Junimea şi membru fondator al Academiei Române.

202 Gheorghe Filipescu (1840-1902), fost adjutant al domnitorului Alexandru Ioan Cuza, apoi mareşal al curţii lui Carol I în perioada 1866-1874. Între 1874 şi 1877 a fost agent diplomatic al României la Sankt-Petersburg.

Elisabeta e foarte întristată. Seara Davila la masă. Philipp de Coburg îmi mulţumeşte pentru condoleanţe. Frig.

Sâmbătă, 18/30 iulie

Furtună puternică, vreme frumoasă. Dimineaţa scris. La construcţie, turnul cel mare e gata de zidit. Rămân încă multe construcţii neten-cuite. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, cald. Ora 3 venit Cariagdi cu tânărul Matac, prezentat planul terenului pentru construcţii. Cotroceni, ca palat, rămâne încă departe de oraş. Davila aici. Ora 6½ cinat, nimeni la masă. Seară rece. Scris până la ora 10½.

Duminică, 19/31 iulie

Vreme minunată, vânt rece. Ora 9 plecat călare din Sinaia, mers până dincolo de Poiana Ţapului, acolo arhiducele Eugen, care se află la Braşov, la Regimentul 2 Husari. El vine cu trăsura, eu îl invit să încalece pe Coma. Ora 10¼ în Sinaia. Companie de onoare pentru arhiduce. Fanfara intonează imnul austriac. Îi confer ordinul meu. Vizitat mănăstirea, apoi el merge cu Elisabeta, cu trăsura, la castel, eu merg pe jos, cu căpitanul de cavalerie baronul von Weigelsberg, de la ulani. Vizitat totul în detaliu. Ora 12½ dejun în pavilionul de vânătoare, muzică, invitat pe D. Ghica împreună cu soţia, 20 persoane. După masă se dansează. Promenadă cu el până la prima cascadă, cald. Ora 4, după ceai, el pleacă înapoi. Eu merg cu dânsul, cu trăsura, până la tunel (Buşteni). Rămas-bun. Înapoi cu Candiano. Ora 5½ din nou în pavilionul de vânătoare. La masă Bălăceanu. Dintr-o confuzie, însărcinatul cu afaceri

austriac nu i-a fost prezentat arhiducelui, din care cauză acesta e foarte revoltat. Primit scrisoare de la *papa,* el scrie că mama are dorinţa cea mai fierbinte de a veni în septembrie la noi, dânsul nu are nimic împotrivă. Carola şi Albert[203] la Sigmaringen.

Luni, 1 august/20 iulie. Sf. Ilie

Vreme minunată. Noaptea frig. Dimineaţa la ora 10 Costinescu la mine, aduce statutele Societăţii de Construcţii şi ale Creditului Mobiliar. Eu le aprob. Ora 11 la şantier. 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, invitat pe Bălăceanu, Costinescu, doamna Cernat[204] şi Candiano cu soţia. Magheru intrat în serviciu. După-amiaza scris în pavilionul de vânătoare. Venit Theodori. La şantier. Seara Bălăceanu la masă, pleacă la Viena. Scris până la ora 10½.

Marţi, 2 august/21 iulie

Vreme frumoasă. Dimineaţa la construcţie, enorm de cald. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza promenadă la şantier, cu Elisabeta. Seara scris.

Miercuri, 3 august/22 iulie

---

203 Albert (1828-1902), rege al Saxoniei din 1873, era fiu al regelui Johann al Saxoniei (1801-1873). S-a căsătorit în 1853 cu prinţesa Carola de Vasa (1833-1909), fiică a prinţului Gustav de Vasa (1799-1877) şi a prinţesei Louise, născută de Baden (1811-1854). Louise, mama Carolei, era soră cu Josephina, mama lui Carol I.

204 Soţia generalului Alexandru Cernat era Sevastia, născută Budişteanu (1833-1905). Era soră a generalilor Constantin, Alexandru şi Nicolae Budişteanu.

Foarte umed, acoperit. Ora 10½ început o cură cu apă rece, masaj. După aceea plimbat puţin, ploaie torenţială, furtună. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. Contele şi contesa Wesdehlen, Jooris şi Filitis de la Curtea de Casaţie cu soţia, ploaie torenţială, mers cu trăsura la pavilionul de vânătoare, împreună până la ora 2. Scris. Ora 4 la şantier, din nou ploaie torenţială, care face pagube enorme la construcţie şi ţine în loc toate lucrările, dezolant. Seara frig.

Joi, 4 august/23 iulie

Vreme mohorâtă. 10½ la băi. Ploaie torenţială. Mers cu Theodori încolo şi-ncoace. Dejunat în pavilionul de vânătoare, invitat pe Ducros-Aubert şi pe secretarul său. La şantier. Dureri de gât. Seara scris. Theodori la Bucureşti.

Vineri, 5 august/24 iulie

Vreme frumoasă, foarte cald. Răcit puternic. 10½ la băi, apoi promenadă. Dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza promenadă la cascadă. La şantier. Seara scris.

Sâmbătă, 6 august/25 iulie

Cald. Răcit foarte tare, dureri de cap, suspect de gripă. Ora 10½ făcut baie, promenadă. Dejunat în pavilionul de vânătoare, aici generalul Creţeanu. Ora 5 la şantier. Sărbătoarea punerii ultimului căprior de acoperiş la turnul cel mare. Muzică, totul decorat. Cuvântare. Toate lucrările

întrerupte. În turn. Decorat pe Schultz cu ordinul Coroana României clasa a Il-a. Seara devreme în pat. Dureri de cap.

Duminică, 7 august/26 iulie

Vreme minunată. Ceva mai bine. 10½ la cură, promenadă. Enorm de cald. Venit călare ofiţerii Regimentului 3 Husari din Braşov, 18 persoane. La ora 12½ i-am invitat la dejun. Toast. După-amiaza dans şi horă, până la ora 5. Venit Brătianu şi Dabija cu soţia[205]. Aceştia la masă, de asemenea Carp şi Theodori. Seara discutat cu Brătianu. Trebuie să plece la Marienbad, pentru cură.

Luni, 8 august/27 iulie

Vreme minunată, enorm de cald. Ora 10½ cu Theodori la băi. Dureri de cap şi destul de obosit. La dejun, în pavilionul de vânătoare, Carp şi domnul cu doamna Dabija, conversat până la ora 3. Mai târziu la şantier. La mine Stöhr cu Heymann[206] din Hamburg, care urmează să preia amenajarea castelului. Turnul va fi acum acoperit. Ceva furtună şi puţină ploaie. Seara răcoare. Theodori la Bucureşti. Seara încă ceva dureri de cap.

Marţi, 9 august/28 iulie

Vreme frumoasă, enorm de cald. 10½ cură, mă simt ceva mai bine. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare.

---

205 Soţia lui Nicolae Dabija era Eugenia, fiică adoptivă a lui Dimitrie Cozadini.

206 J.D. Heymann, artist din Hamburg, a contribuit la decorarea Castelului Peleş.

4½ la şantier. Seara scris. Furtună. Sturdza la mine. Cernat şi soţia la masă.

Miercuri, 10 august/29 iulie

Vreme frumoasă. Enorm de cald. Dimineaţa cură, încă obosit. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Cu Elisabeta la şantier, care înaintează încet. Seara citit.

Joi, 11 august/30 iulie

Vreme frumoasă. Enorm de cald. 10½ cură. 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. Invitat pe generalul Cernat. După-amiaza la şantier. Seara scris. Seară rece.

Vineri, 12 august/31 iulie

Vreme minunată. Cură, la şantier. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza văzut mostre cu Heymann şi Stöhr. Promenadă cu Elisabeta. Seara scris.

Sâmbătă, 1/13 august

Vreme minunată, cald. Cură, plecat cu trăsura la pavilionul de vânătoare. După-amiaza la şantier. Seara citit. Noaptea ceva ploaie.

Duminică, 2/14 august

Vreme minunată, cald. Ora 9 la biserică. Ora 10½ cu Elisabeta, văzut duşurile de la băi. Ora 11½ Wütherich la mine. Ora 12½ D. Ghica cu familia şi generalul Cernat la

dejun. O uşoară anghină. Promenadă cu Elisabeta şi la şantier. Seara scris. Umezeală enormă.

Luni, 3/15 august

Atmosferă de furtună. Ora 8 cu Elisabeta la cură de apă rece. Ora 8½ dejunat. Ora 10½ la construcţie, îndemnat pe Schütz, ca să se lucreze mai repede. Ora 12½ dejun în pavilionul de vânătoare. După-amiaza venit R. Mihai, aduce cu el un mic urs. Ora 5 la construcţie. Seara umezeală de furtună.

Marţi, 4/16 august

Vânt puternic din nord, răcoare. Ora 8 cu Elisabeta la cură. Ora 10½ la construcţie, care acum înaintează. Încheiat contracte pentru zugrăvit şi plafoane. Ora 12½ dejun, invitat R. Mihai. Ora 4½ la şantier. Promenadă cu Elisabeta. Furtună, foarte rece. Seara scris.

Miercuri, 5/17 august

+5 °R, frig, nu bate vântul. Ora 8 la cură cu Elisabeta. Ora 10½ la şantier, cald. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. Ora 4 la şantier. Discutat amenajările cu Heymann. Seara scris până la 10½. Răcoare. Vreme senină.

Joi, 6/18 august

Vreme minunată, vânt puternic. Ora 8 la cură cu Elisabeta. Promenadă. La construcţie, unde totul e în

regulă. Ora 12½ la pavilionul de vânătoare generalul Manu, care se prezintă ca inspector al artileriei. Domnul şi doamna Suţu. După-amiaza scris. Ora 4 la ceai Davila cu fiica, domnul Siemons şi Mohr, de la ziarul din Köln, care vine de la Sofia, vizitat construcţia cu ei. Depeşă de mulţumire de la împăratul Franz Josef, din Ischl. Bătrânul duce a murit în Gastein. Seara ceva ploaie, vânt rece, scris lui Leopold în privinţa tablourilor pentru castel.

Vineri, 7/19 august

Vreme minunată. Noaptea stele. Ora 8 la cură. 10½ la construcţie. 12½ prinţul Uruzov, Davila, Mohr şi Siemons la dejun. Apoi cântă cei de la Azil, veniţi din Brebu, până la ora 3. Ora 4 ceai, venit Candiano. La construcţie. Primit scrisoare de la mama, care îmi promite că va veni în septembrie. Seara i-am scris şi eu.

Sâmbătă, 8/20 august

Vreme minunată. Ora 8 la cură. Mai târziu la construcţie. 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. Scris. La şantier. Venit colonelul Blaremberg cu soţia[207], îşi iau rămas-bun, deoarece călătoresc la Paris. La masă de

207 Constantin Blaremberg (1838-1886), fost militar în armata rusă, devenit ofiţer în armata română. A fost adjutant al domnitorului Cuza. În timpul războiului din 1877-1878 a fost adjutant al principelui Carol I. Constantin Blaremberg era frate cu juristul şi omul politic de orientare conservatoare Nicolae Blaremberg. Soţia sa era Maria, născută Băleanu, iar o soră a Mariei era soţia lui Gh.Gr. Cantacuzino-Nababul. Totodată, colonelul Blaremberg era socrul omului politic N. Filipescu (Mihai Sorin Rădulescu, Genealogie românească. Istoric şi bibliografie, Editura Istros, Brăila, 2000, p. 230).

asemenea Urechia. Seara muzică. Vulpianu aici.

Duminică, 9/21 august

Vreme minunată. Ora 8 cură. Ora 9 la biserică. 10½ Urechia la mine, lucrat. Ora 12½ dejunat, întreaga zi la mănăstire. Horă. Venit Stöhr. Seara scris.

Luni, 10/22 august

Vreme minunată. Căldură enormă. Ora 8 cură. La construcţie, care merge înainte. Ora 12½ la pavilionul de vânătoare, nimeni invitat. Promenadă cu Elisabeta. Seara scris.

Marţi, 11/23 august

Arşiţă mare. Seceta dăunează porumbului. La construcţie, cu Heymann, discutat amenajările. La dejun doamna L. Văcărescu. Cu Elisabeta la şantier. Seara de asemenea foarte cald.

Miercuri, 12/24 august

Arşiţă enormă. Ora 8 cu Elisabeta la cură. Ora 10 la construcţie, cu Heymann şi Healey. Discutat amenajările. La dejun G. Bibescu şi D. Ştirbey cu soţia, vizitat şantierul. Seara N. Catargi şi Robescu[208], directorul poştelor, la

208 Constantin F. Robescu (1839-1920), originar din Râmnicu Sărat, a făcut studii în Franţa, apoi a fost profesor de ştiinţe naturale la Liceul Matei Basarab din Bucureşti. În 1880 a fost numit director general al Poştelor şi Telegrafului. Mai târziu avea să fie ales

masă. Mare secetă în ţară. Seara scris.

Joi, 13/25 august

Arşiţă enormă. Ora 8 cu Elisabeta la cură, o dor tare dinţii. Ora 10 la construcţie cu Stöhr şi Heymann, discutat amenajările. Arşiţă dogoritoare. Lipsă de ploi în toată ţara, pericol pentru porumb, celelalte recolte au rămas sub medie. Pleacă Heymann. Ora 12 dejunat în pavilionul de vânătoare, Elisabeta dureri foarte mari. După-amiaza la construcţie. Sosit domnul Behr, reprezentantul firmei Bembé din Mainz. Vizitat şantierul şi discutat despre amenajări cu el şi cu Stöhr. Ora 7 cinat. Generalul Cerkez rănit la Iaşi, a fost transportat la Viena (Döbling). Seara Elisabeta dureri. Ora 10½ acasă.

Vineri, 14/26 august

Vreme minunată, căldură enormă. Ora 8 singur la cură. Elisabeta ceva mai bine. Ora 10½ la şantier. Discutat cu domnii Behr şi Stöhr decoraţiunile din sufragerie, acolo până la 1. Dejunat în pavilionul de vânătoare, sosit Theodori şi Joory. Elisabeta operaţie dentară. Ora 4½ la construcţie, turnul aproape terminat. Incendiu în pădure. Ora 5½ la D. Ghica, vizitat cu el casa unde urmează să locuiască Andrassy[209], e foarte drăguţă. Promenadă cu D. Ghica până la ora 7. Elisabeta dureri de cap, nu vine la masă. Seara pe verandă.

---

deputat şi va fi primar al Bucureştiului.

209 Gyula Andrassy (1823-1890), om politic de origine maghiară, a fost ministru de Externe al Austro-Ungariei în perioada 1871-1879.

Sâmbătă, 15/27 august. Sf. Maria. Hramul Mănăstirii Sinaia

Ora 8 la cură, Elisabeta mai bine. Ora 9 la biserică, foarte plin. Cor. Ora 10½ la construcţie, discutat diferite lucruri cu Schultz. 12½ D. Ghica etc. la dejun, Elisabeta nu. Venit două trenuri speciale cu 1.600 persoane. După-amiaza acasă. Venit Rosetti, lucrat cu el. Seara la dineu, Elisabeta vine mai târziu. Căldură enormă. În ţară e pericol pentru porumb, dacă nu plouă curând.

Duminică, 16/28 august

Vreme minunată. Vânt puternic. La cură cu Elisabeta, început duşurile. Dimineaţa cu Elisabeta la şantier. Discutat cu domnii Behr şi

Stöhr despre sufragerie. Venit enorm de multă lume cu trenul special. 3.000 de persoane în Sinaia. La masă Rosetti, Urechia, Pantazi Ghica[210]. După-amiaza scris. Horă. Seara citit.

Luni, 17/29 august

Vreme minunată, căldură enormă. Ora 8 cură de duşuri. 10½ la construcţie. Îl trimit pe Vlădoianu[211] la

---

210 Pantazi Ghica (1829-1882), magistrat, jurnalist şi scriitor, fratele lui
Ion Ghica (1817-1887).

211 Nicolae Vlădoianu (n. 1839), fiu al generalului şi omului politic Barbu Vlădoianu. Era militar de carieră, iar în acel moment îndeplinea funcţia de adjutant regal. Era căsătorit cu Iza, fiica prinţului Dimitrie Ghica. În 1883 avea să fie destituit din postul de

Predeal, să-l întâmpine pe Andrassy. Ora 12 dejunat în Foişor. Invitat pe doamna Mohr cu fiul ei, care probabil se însoară cu E. Grădişteanu[212]. Ora 4 la construcţie. Ora 6 la mănăstire, vânt puternic din nord, foarte frig. Totul acoperit, incendiu în pădure, întreaga vale plină de fum şi praf. Ora 6½ sosit Andrassy, însoţit de Voinescu, consulul nostru la Pesta şi Cluj. A fost întâmpinat la gară de Rosetti, care a revenit, şi de D. Ghica. Se instalează în vila Duport. Ora 7½ vine la noi, îl primim în camera mea. Ora 8 dineu, invitaţi Rosetti, D. Ghica, familia Suţu, muzică. Furtună, ploaie. După cină, conversat până la ora 10½. Seară rece şi întunecată.

Marţi, 18/30 august

Vreme rece şi mohorâtă, ploaie. Dimineaţa la mănăstire. Ora 11½ plecat cu trăsura la contele Andrassy, vizită, apoi plecat împreună cu el la pavilionul de vânătoare, pentru dejun. Invitaţi D. Ghica, Rosetti, Beliu[213]. Ora 2 promenadă cu Elisabeta la cascade. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare, apoi vizitat castelul, de care Andrassy e încântat. Ora 7 dineu, invitaţi Wesdehlen şi

adjutant regal, în urma implicării sale în „scandalul domnişoarelor” (vezi infra).

212 Efrosina Grădişteanu, fiică a lui Emanoil Grădişteanu, preşedinte al Curţii de Conturi, şi a Alexandrinei, născută Darvari. După implicarea ei în „scandalul domnişoarelor” (vezi infra), Efrosina se va căsători cu Guillaume, secretarul reprezentanţei diplomatice a Belgiei la Bucureşti.

213 Este vorba, probabil, de Barbu Bellio (1825-1900), om politic dintr-o familie de origine sud-dunăreană. A ocupat diferite funcţii în vremea domnitorului Cuza, inclusiv pe cea de ministru, apoi s-a retras din politica activă odată cu detronarea domnitorului. Invitarea sa la dejunul cu Andrassy este legată, probabil, de titlul său de baron austriac, titlu ce-i fusese confirmat în 1866.

Ducros-Aubert, Rosetti, care pleacă iarăşi. Seara muzică până la ora 10. Vremea din nou senină.

Miercuri, 19/31 august

Vreme minunată. Dimineaţa la şantier, discutat cu Behr şi Stöhr decoraţiunile pentru sala cea mare. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, contele Andrassy, contele Bethlehm, baronul Keresty cu soţia[214], fiica generalului Florescu. Ora 2 plecat călare cu contele Andrassy spre Poiana Ţapului şi în Valea Iepei, foarte cald, munţii neasemuit de frumoşi. Ora 4½ înapoi la pavilionul de vânătoare. Acolo băut ceai. Pe jos prin pădure. Ora 6 Andrassy se duce acasă. Ora 7 dineu, invitaţi D. Ghica şi familia sa. Seara contele Andrassy încă până la ora 11 la mine, vorbit mult despre Congresul de la Berlin, despre Rusia, nu am atins problema Dunării. Mi-a vorbit despre bunele raporturi dintre România şi Austro-Ungaria. Despre presa din ambele ţări, căreia nu trebuie să i se dea importanţă.

Joi, 1 septembrie/20 august

Ora 8 baie de duşuri. Vreme minunată, răcoare, vânt. Venit Davila de la expoziţia românească de la Sibiu. Ora 11½ venit Andrassy, arătat mănăstirea, apoi dejunat. Ora 11¾ pleacă înapoi la Pesta. Vlădoianu îl însoţeşte până la Predeal. După-amiaza scris. Ora 4 la construcţie. Vreme minunată. Ora 6½ domnul de Rosny, Urechia şi P. Ghica la masă. Seara conversat.

---

214 Maria, fiică a generalului Ioan Em. Florescu şi a soţiei acestuia Alina (născută Ştirbei), era căsătorită cu un baron Szent-Keresty.

Vineri, 2 septembrie/21 august

Vreme frumoasă, vânt foarte rece. Cură. 10½ la construcţie, cu Stöhr. 12½ Rosny, Urechia, însărcinatul cu afaceri englez la dejun. Fotografii. Mai târziu din nou la construcţie. La masă Jooris cu soţia, N. Kretzulescu şi Aladro, însărcinatul cu afaceri spaniol. Seara conversat până la ora 10. Venit Dabija.

Sâmbătă, 3 septembrie/22 august

Vreme întunecată, furtună, ceva ploaie. Cură. Ora 11 plecat cu trenul special, cu Dabija, la Cocorăşti, dincolo de Câmpina. Nori frumoşi pe cer, care se îndreaptă spre Sinaia. Cernat şi Mărculescu mă întâmpină la cantonul 23. Tabăra la 800 metri de acolo. Trupele în faţa corturilor. Dejun cu ofiţerii. Izbucneşte furtuna, dar numai pentru câteva minute. După aceea vreme minunată. 2-4½ manevre, foarte cald. Ora 5 din nou spre Sinaia, ora 6 acolo, foarte rece. Seara scris. Vremea foarte senină şi rece.

Duminică, 4 septembrie/23 august

Vreme frumoasă, vânt rece. Ora 8 cură, 9 la biserică. La construcţie, discutat amenajările cu Behr. Scris toată după-amiaza şi seara.

Luni, 5 septembrie/24 august

Vreme frumoasă, răcoare. Ora 9½ D. Ghica la mine, în

legătură cu construcţia palatului din Bucureşti. 10½ la construcţie. La dejun contele Hoyos şi contele şi contesa Wesdehlen. Contele Hoyos îmi vorbeşte despre călătoria lui Davila la Sibiu. Ora 5 cu D. Ghica la şantier, până la 7. Seara citit.

Marţi, 6 septembrie/25 august

Vreme frumoasă. Cură. Promenadă, la construcţie. Dejun în pavilionul de vânătoare. După-amiaza scris. La construcţie. Seara doamna Mavrocordat şi Lahovary la masă.

Miercuri, 7 septembrie/26 august

Ziua de naştere a lui *papa* – 70 de ani. Vreme frumoasă. Cură. La şantier. După amiaza din nou pe şantier. Sosit toate stofele pentru amenajări. Acolo până la 6. Vreme rece.

Joi, 8 septembrie/27 august

Vreme mohorâtă. Cură. Ales cu Elisabeta stofele pentru amenajări. La dejun Ducros-Aubert şi Boerescu. După-amiaza cu Elisabeta la construcţie. Seara scris.

Vineri, 9 septembrie/28 august

Vreme mohorâtă, cald. Cură. În toată ţara o secetă îngrozitoare, compromite porumbul cu totul şi nu se poate ara. La şantier. Reglat cu Behr toate amenajările. A murit

prinţul Friedrich al Ţărilor de Jos, tatăl Mariei de Wied[215]. Împăratul Wilhelm şi împăratul Alexandru al III-lea se întâlnesc la Danzig. Brătianu s-a întors în ţară de la cura sa la Marienbad.

Sâmbătă, 10 septembrie/29 august

Vreme răcoroasă, vântoasă. Cură. La construcţie cu Behr, Stöhr etc., controlat încă o dată socotelile. 250.000 franci pentru 6 camere. La dejun Davila. La poştă. Venit Filipescu, vizitat tot castelul cu el. Seara rămâne la cină, conversat cu el până la ora 10. Mama a plecat din Weinburg[216], rămâne peste noapte în München. Seară foarte rece.

Duminică, 11 septembrie/30 august

Vreme frumoasă. Ora 8 cură. 9 la biserică, rugăciune cu ocazia aniversării zilei Griviţei. Trecut în revistă compania de vânători. Căpitanul Ciocanelli. Ora 11 dejun la companie, în cazarmă. Toast. Ora 12½ D. Ghica cu familia şi ofiţerii la prânz. După-amiaza scris. Răcoare.

Luni, 12 septembrie/31 august

---

215 Marie de Wied (1841-1910) era soţia prinţului Wilhelm de Wied, fratele reginei Elisabeta a României. Tatăl Mariei de Wied a fost prinţul Friedrich de Nassau (1797-1881), din casa regală a Olandei (era frate cu regele Wilhelm al II-lea, care a domnit între 1840 şi 1849 şi care era fiul regelui Wilhelm I al Olandei), iar mama sa a fost prinţesa Luisa, din casa regală a Prusiei.

216 La Weinburg, în nordul Elveţiei, pe malul Rinului, se afla reşedinţa de vară a familiei princiare de Hohenzollern.

Vreme minunată. Foarte cald. Dimineaţa aranjat pentru mama. Ora 12½ dejunat la pavilionul de vânătoare. Ora 4 domnul şi doamna Rosetti la ceai, apoi la castel. Cu Stöhr. Brătianu s-a întors foarte suferind. Seara scris. Noi ne-am mutat.

Marţi, 1/13 septembrie

Enorm de cald. Vânt. Amenajat toată dimineaţa, decorat. Ora 12½ Rosetti cu soţia şi Siemons, Mohr la prânz. După-amiaza scris. Ora 4½ la castel, apoi la pavilionul de vânătoare.

Miercuri, 2/14 septembrie

Vremea cam ameninţătoare. Vânt dinspre nord. Ora 8 cură. Pregătiri, vin 1.000 de oameni cu trenul special, merg spre Predeal. Ora 11 Rosetti la mine. Instanţele din Berlin au respins cererile lui Kaufmann. Ora 12½ dejunat. După-amiaza scris. Ora 4 plecat cu trenul special la Predeal, D. Ghica, Rosetti cu soţia, contele Wesdehlen etc. merg cu mine. Ora 4½ în Predeal, 1.000 de oameni, toată gara plină. Ora 5 soseşte trenul cu scumpa mea mamă. Revedere emoţionantă, Rosetti ţine o cuvântare foarte frumoasă.

Ora 5½ plecare spre Sinaia. 5¾ acolo, întâmpinare. La biserică. Azilul Elena cântă. Horă. Ora 7 dineu, Ghica, Rosetti, Wesdehlen, colonelul Fălcoianu. Retragere cu torţe. Orele 9-10 încă împreună. Lindheim şi Maerken sunt în suită.

Joi, 3/15 septembrie

Vreme frumoasă. Ora 8 cură. Dejunat cu mama şi Elisabeta. 10½ vizitat castelul. 12½ prânz în pavilionul de vânătoare. Rămas împreună acolo. Ora 4 promenadă. 6½ cinat. Seara împreună până la 11. Mama e bine.

Vineri, 4/16 septembrie

Vânt rece din nord. Vremea bună. Ora 8 cură. Dimineaţa cu mama. Ora 12½ luat prânzul la mănăstire. Creţeanu invitat. După-amiaza la pavilionul de vânătoare. Vizitat castelul cu mama. Seara împreună, nimeni invitat. *Papa* la Weinburg, Maria a sosit acolo. Brătianu şi Stătescu au ajuns la Bucureşti, preiau din nou ministerele. Decorat pe Mohr de la ziarul din Köln. Regele Kalikana îmi scrie şi îmi trimite ordinul său şi fotografia[217]. Văcărescu pleacă la Karlsruhe, la nunta lui Gustav.

Sâmbătă, 5/17 septembrie

Vreme frumoasă, dar rece. Ora 8 cură. 8½ dejunat cu mama şi Elisabeta. Înainte de amiază cu mama. Ora 12 cu Maerken la pavilionul de vânătoare. 12¾ luat prânzul. Brătianu venit de la Bucureşti, este refăcut. Haralamb, Câmpineanu, Mănescu[218] etc. După masa de prânz

---

217 David Kalikana (1836-1891), rege al Insulelor Sandwich (Hawaii) din 1874.

218 Apostol Mănescu (m. 1896), unul dintre apropiaţii lui Ion C. Brătianu. Fiica celui din urmă scria despre el: „Era foarte bine crescut, fin şi hazliu, iubea pe tata cu devotament, dar îi lipsea cu totul partea intelectuală care distingea cercul nostru. Ţinea mult la o masă bună, venea în fiecare vineri la prânz şi ne dădea la Paşte şi

conversat îndelung cu Brătianu, l-a văzut pe Haymerle la Viena, foarte nemulţumit de întrevedere. Mai târziu cu mama la castel. Ora 6 Werndel la mine, pentru armele cu repetiţie. Ora 7 Brătianu, D. Ghica, familia Suţu la masă. Seara cu mama.

Duminică, 6/18 septembrie

Vreme minunată, vânt din nord. Ora 8 cură. Ora 8¾ primit pe mitropolit, care a venit de la Bucureşti. Ora 9 biserică şi cor, mitropolitul îi dă stareţei mitra. Ora 10, se încheie. Ora 12½ la prânz mitropolitul, D. Brătianu, care vine de la Bucureşti, Filipescu. După-amiaza cu mitropolitul la pavilionul de vânătoare şi la castel. Ora 4 horă, ceai. Seara încă cu Filipescu la castel. Ora 7 cinat. Maerken la mine.

Luni, 7/19 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 8 cură. 9½ promenadă cu mama. Vizitat băile. Ora 12½ luat prânzul în pavilionul de vânătoare. După-amiaza cu mama şi Elisabeta la şantier. Seara nimeni la masă, rămas împreună.

Marţi, 8/20 septembrie

Vreme frumoasă. Ora 8 băi. Ora 9 la biserică (Sf. Maria), cor. Ora 10½ cu mama şi Elisabeta la şantier.

---

la Crăciun o cutie de 10 kilograme din cele mai alese bomboane ale lui Capşa. A murit subit” (Sabina Cantacuzino, op. cit., p. 72).

Venit Zettler din München[219]. Ora 12½ luat prânzul la mănăstire, 24 persoane, Boerescu aici. După-amiaza cu Zettler la şantier, hotărât în privinţa ferestrelor. Horă până la ora 6, cald. La masă Jooris şi Cariagdi.

Miercuri, 9/21 septembrie

Noaptea furtună fără ploaie. Ora 8 cură. Noaptea a fost ucis inginerul meu Kosinski. La Karlsruhe nunta lui Gustav al Suediei cu Victoria de Baden. Seara Cernat şi Lahovary la masă.

Joi, 10/22 septembrie

Vreme oribilă. Ceaţă groasă, ploaie. Ora 8 cură, promenadă. 8¾ dejunat cu mama şi Elisabeta. Toată dimineaţa cu mama, scris. Cernat şi Lahovary. După-amiaza discutat cu Brătianu. Ora 4½ ia ceaiul cu noi şi cu soţia sa. Pleacă înapoi la Bucureşti. Seara nimeni la masă. Cu mama până la ora 10.

Vineri, 11/23 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 8 cură. Dejunat cu mama. Dimineaţa scris, cu Maerken pe jos la pavilionul de vânătoare, promenadă cu mama şi Elisabeta. Ora 7 cina. Contele şi contesa Wesdehlen, contesa Pourtalès[220],

219 Franz Xaver Zettler (1841-1916), proprietarul unei galerii de artă şi al Institutului de pictură pe sticlă din München.

220 Louise Pourtalès (1793-1881), contesă, doamnă de onoare la curtea Prusiei. Era văduva contelui Julius Heinrich Karl Friedrich Pourtalès (1779-1861), care fusese mare maestru de ceremonii la curtea regală a Prusiei.

doamne de tot felul, contele Leyden, secretar al misiunii germane. Împreună până la ora 9. Ploaie. Leopold a fost la nuntă în Karlsruhe. Gustav şi Victoria ai Suediei pleacă spre Stockholm. Presa austriacă ne ameninţă în problema Dunării.

Sâmbătă, 12/24 septembrie

Vreme rece şi umedă. Întreaga dimineaţă tratat cu Zettler în privinţa decoraţiunilor din castel, care vor costa până la 80.000 mărci. La prânz Radu Mihai şi colonelul Gorjan[221]. După-amiaza la castel cu mama şi Elisabeta. Acolo şi Zettler, care pleacă. Ora 6½ cina, Stătescu şi soţia, Radu Mihai. Seara cu mama. Frig.

Duminică, 13/25 septembrie

Viscol cu zăpadă. Frig, totul alb în munţi. Ora 9 biserică şi cor. Mama puţin răcită, rămâne în cameră, noi luăm dejunul la ea. După-amiaza cu mama, scris. Seara câteva persoane la masă.

Luni, 14/26 septembrie

Vreme oribilă, frig şi umezeală. Nici o cură. Ora 9 cor în biserică. Mama rămâne în cameră toată ziua. Ora 12½ Stătescu, Pherekyde, Dabija cu soţiile la prânz. După-amiaza cu Elisabeta la castel. Seara cu mama. Frig.

---

221 August Gorjan (n. 1837), militar de carieră, a fost prefect al Poliţiei capitalei între anii 1873 şi 1875. Mai târziu (1891) avea să devină director general al Poştelor.

Marţi, 15/27 septembrie

Vreme rece şi umedă. Mama rămâne în cameră. Dimineaţa scris. Ora 1 contele Tornielli la mine, iau masa numai cu el, Elisabeta cu mama. După-amiaza Urechia la mine. Seara, la cină, de Rosny, Heinrich şi Bărcănescu. Maerken la mine, îi confer Cordonul Coroanei României, ceea ce îl bucură enorm. Frig.

Miercuri, 16/28 septembrie

Frig şi umed. Toţi munţii ninşi. Dimineaţa la mama, care e mai bine, vine la dejun. După-amiaza cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare şi la castel. Frig. Candiano intră de serviciu. Seara cinat cu mama.

Joi, 17/29 septembrie

Vreme senină, frig, vânt. Ora 8 ultimul duş. Ora 9 promenadă cu mama şi Elisabeta, până la 10½, apoi ele se duc la pavilionul de vânătoare. Eu la castel, unde se zugrăveşte curtea interioară. 12½ luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Vremea din nou închisă şi îngrozitor de frig. Ora 4 cu mama la castel, apoi promenadă cu Elisabeta, vânt foarte rece. Seara Cernat, Lahovary, Taman la masă. Seara mama la mine.

Vineri, 18/30 septembrie

Vreme mohorâtă, vânt de gheaţă. Dimineaţa cu mama, eu merg la castel. 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza scris. Mama la mănăstire, la ora 4. Eu cu

Elisabeta încă o promenadă, pentru a ne încălzi. Ora 6½ cinat. Cernat la masă. Seara mama la mine, până la ora 10. Prinţul Napoleon[222] a ajuns în Bucureşti. Rosetti şi Brătianu l-au vizitat, el pleacă mai departe la Viena, fără a ne face o vizită. Aceasta pentru a ne sfida. Kronprinţul şi kronprinţesa au fost la Weinburg.

Sâmbătă, 1 octombrie/19 septembrie

Vreme mohorâtă, rece, neprietenoasă. Ora 9 la mama. 10½ plecat din Sinaia cu trenul special, cu Cernat. Mama şi Elisabeta mă conduc până la gară. Ora 12 în Câmpina. La gară încălecat. Trupele din tabăra de la Cocorăşti se află deja pe poziţii. Începutul manevrelor. Va fi atacată şi împresurată poziţia puternică de la Câmpina. Până la ora 3½. Adunat toţi ofiţerii. Ora 4¾ plecare înapoi spre Sinaia. Ora 6 acolo, foarte frig. Ora 6¾ cinat, Kretzulescu la masă. Seara cu mama.

Duminică, 2 octombrie/20 septembrie

Vreme mohorâtă, umed. Ora 9 biserică, Elisabeta şi mama de asemenea. Apoi promenadă împreună spre castel. La dejun Th. Rosetti, care îl însoţeşte pe J. Ulbach. După-amiaza mergem la pavilionul de vânătoare, unde se

---

222 Prinţul Napoleon-Joseph (1822-1891), fiul celui mai tânăr dintre fraţii lui Napoleon I, Jérôme (1784-1860), care a fost rege al Westfaliei în anii 1807-1813. Din 1879, când a murit prinţul Napoleon al IV-lea (fiul împăratului Napoleon al III-lea), prinţul Napoleon-Joseph era şeful casei Bonaparte. Evitarea de către prinţul Napoleon a unei vizite la Sinaia, pe care Carol I o vede ca o sfidare, este legată de atitudinea filogermană a acestuia din urmă în timpul războiului franco-german din 1870-1871.

bea ceai. Seara, la masă, Rosetti, Ulbach etc., căruia îi dau, înainte de despărţire, Marea Cruce de ofiţer al Coroanei României. E foarte emoţionat şi recunoscător. Ora 11 în pat.

Luni, 3 octombrie/21 septembrie

Vreme neprietenoasă, vânt care împrăştie ceaţa. Dimineaţa cu mama şi Elisabeta pe verandă. După aceea la castel, unde am stabilit cu Stöhr că la iarnă nu se poate lucra absolut deloc şi că nu ne putem muta acolo într-un an. Totul umed. Luat prânzul la pavilionul de vânătoare şi băut ceai. Vreme oribilă. Ora 5½ primit pe doamna Golescu. Ora 6½ cinat. Slăniceanu aici. Seara cu mama. Ploaie.

Marţi, 4 octombrie/22 septembrie

Vreme oribilă, ceaţă, ploaie, vânt. Dimineaţa cu mama pe verandă. La prânz, prinţul şi prinţesa Bibescu şi Slăniceanu. După aceea cântă muzica, până la ora 3. Ploaie torenţială toată după-amiaza. Acasă cu mama, scris. Seara împreună până la ora 10. Foarte frig.

Miercuri, 5 octombrie/23 septembrie

Vremea mai bună, însă mai rece. Ora 10½ cu mama şi Elisabeta la castel. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Promenadă cu mama la stâncile lui Healey. Mai târziu cu Elisabeta la castel. Seara împreună. Foarte frig.

Cotroceni

Joi, 6 octombrie/24 septembrie. Sinaia-Bucureşti

Vânt rece. Vremea ceva mai bună. Ora 9½ cu mama şi Elisabeta la construcţie. Şoimii de pe turn terminaţi. La castel până la ora 11. Ora 12 luat prânzul. Ora 1 plecare din Sinaia cu trenul special, foarte frig. Venit Văcărescu. În Crivina colonelul Fălcoianu. Ora 4½ sosire. Mare întâmpinare la gara Târgovişte, miniştri, cler, multe doamne cu buchete. Primarul ţine o cuvântare foarte frumoasă în cinstea mamei. Mers cu trăsura prin tot oraşul, care e împodobit cu steaguri. Spre Cotroceni. Ora 6 acolo. Ora 6½ cinat *à trois.* Mare dineu pentru suită. Seara întreg oraşul iluminat. Noi nu mai ieşim însă. Noapte senină cu lună, foarte frig. În Bucureşti vremea destul de mohorâtă.

Vineri, 7 octombrie/25 septembrie

Vreme minunată, vânt rece. Ora 8½ dejunat *à trois.* Promenadă în toată grădina, multe flori de chica-voinicului. După-amiaza audienţe. Promenadă cu mama în grădină. Cinat *à trois.* Seara împreună. Noapte senină cu lună.

Sâmbătă, 8 octombrie/26 septembrie

Vreme mohorâtă. Dimineaţa promenadă cu mama în grădină. Ora 11½ primit cu ea pe episcopul catolic Paoli[223].

223 Ignatius Paoli (1818-1885), cleric romano-catolic de origine italiană, episcop catolic (1870-1883) în Bucureşti. În 1883 va deveni arhiepiscop în aceeaşi eparhie. În vremea pastoratului său a fost construită Catedrala catolică Sf. Iosif din capitală (Raymund

După-amiaza audienţe. Ora 3 mers cu trăsura, cu mama şi Elisabeta, la Mitropolie. Asistat la Te Deum. Spre Cotroceni prin oraş. Ora 5 Ducros-Aubert în audienţă. Ora 6½ cinat cu suita şi cu domnul şi doamna Văcărescu. Seara cu mama.

Duminică, 9 octombrie/27 septembrie

Vreme mohorâtă. Ora 10 cu mama la capela episcopală. La episcop. 11½ înapoi. Azilul Elena în grădină. Ora 12 generalul Florescu şi colonelul Blaremberg la mine, pentru a mă ruga să vin la curse. Promis pentru duminica viitoare. Ora 1½ primit cu mama şi Elisabeta Consiliul Municipal pentru Instrucţiune Publică. Audienţe până la ora 3. Mers cu trăsura la palatul din oraş. Mama şi Elisabeta la Azil. Ora 5½ primit pe prinţul Uruzov. Seara cu mama. Banchet pentru Rosetti. Vremea mai bună. Clar de lună.

Luni, 10 octombrie/28 septembrie

Vremea mai bună. Dimineaţa promenadă în grădină. Ora 11 venit la mine Consiliul de miniştri, mă roagă să primesc Bene Merenti. Mama îi primeşte apoi pe miniştri. Ora 1½ audienţe. Cu mama şi Elisabeta la Palat, vizitat totul. Orele 5-6½ audienţe. Seara Callimaki-Catargi la mine, până la ora 10. Baronul Haymerle a murit subit la Viena.

Marţi, 11 octombrie/29 septembrie

Netzhammer, Reşedinţa episcopală din Bucureşti. O contribuţie la istoria arhidiocezei, Socec, Bucureşti, 1923).

Vreme mohorâtă, ceaţă, însă nu şi frig. Ora 8½ luat dejunul cu mama. Orele 10-12 inspectat batalionul Brigadei de Călăraşi la Malmaison. Orele 1-3 audienţe la mama, eu de faţă. Promenadă cu mama în grădină. Seara cu mama până la ora 10. Vreme mohorâtă.

Miercuri, 12 octombrie/30 septembrie

Ploaie torenţială toată ziua. Dimineaţa Urechia la mine. Elisabeta merge cu mama la şcoli. După-amiaza audienţe. La masă Alecsandri[224], prefectul Poliţiei cu soţia. Seara cu mama.

Joi, 1/13 octombrie

Vreme blândă. Dimineaţa cu mama în grădină. 11-12½ Brătianu la mine. După-amiaza cu mama. Ora 4 la Palat. Orele 5-6 audienţe cu mama. La masă contesele Pourtalès şi Wesdehlen, contele Leyden şi Liteanu. Seara cu mama până la ora 10½. Elisabeta foarte obosită. Vremea se face mai bună.

Vineri, 2/14 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Dimineaţa promenadă cu

---

224 Vasile Alecsandri (1821-1890), poet, diplomat şi ministru în repetate rânduri. Era un obişnuit al casei regale şi un colaborator literar al reginei Elisabeta. Pentru biografia sa: Elena Rădulescu-Pogoneanu, Viaţa lui Alecsandri, Craiova, 1940; G.C. Nicolescu, Viaţa lui Vasile Alecsandri, ed. a III-a, Editura Eminescu, Bucureşti, 1975. Pentru activitatea sa diplomatică: N. Corivan, „Vasile Alecsandri. 1821-1890”, în Diplomaţi iluştri, vol. I, Editura Politică, Bucureşti, 1970; Dumitru Vitcu, op. cit., pp. 40-83.

mama în grădină. Rosetti şi Dabija la mine. După-amiaza vizitat cu mama lucrările de pe Dâmboviţa. Ora 4 înapoi. Seara cu mama.

Sâmbătă, 3/15 octombrie

Vreme minunată, umezeală. Promenadă cu mama în grădină. Ora 10½ Sturdza la mine, care merge la Berlin. Stătescu. După-amiaza Slăniceanu, Creţeanu, la Ministerul de Război se vorbeşte de schimbarea uniformei. Cu mama şi Elisabeta în Cişmigiu, la Palat şi la Şosea. Ora 5 audienţe. Seara concert cu clopote, care e cu totul încântător, 6 copii. Cu mama.

Duminică, 4/16 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10 cu mama şi Elisabeta la biserica de la Azil. Liturghie, cor. Vizitat stabilimentul. Ora 10½ înapoi. În grădină. Ora 1 Cernat. Ora 2 la curse, până la ora 5, acolo generalul Florescu şi Manu. Dat premiu. Marghiloman[225]. Vreme splendidă. Ora 5½ primit pe prinţul moştenitor de Schönburg. 6½ delegaţie a comerţului la mama. Seara demonstraţie cu

---

225 Alexandru Marghiloman (1854-1925), jurist şi om politic, a studiat la Paris, unde a obţinut în 1874 un doctorat în drept. În momentul însemnării din jurnal era procuror la Tribunalul Ilfov, iar orientarea sa politică era încă incertă. Câţiva ani mai târziu, după tatonări nereuşite făcute în tabăra liberală, avea să se afilieze conservatorilor. În cariera sa politică a fost deputat, ministru în repetate rânduri şi prim-ministru. Era unul dintre participanţii foarte activi la întrunirile mondene şi la cursele de cai (Stelian Neagoe, „Cazul Alexandru Marghiloman”, în Alexandru Marghiloman, Note politice, vol. I, Editura Scripta, Bucureşti, 1993, pp. 11-63).

torţe.

Călătorie în Valahia Mică

Luni, 5/17 octombrie. Bucureşti-Turnu-Severin

Vreme mohorâtă. Vânt. Ora 7¾ dejunat *à trois.* Ora 9 plecarea, la gară foarte multe persoane pentru rămas-bun. Ora 12 în Piteşti. Plouă şi din cauza aceasta trenul nu poate înainta pe podul peste Argeş. Mare întâmpinare. I. Brătianu acolo, care merge cu noi. Slatina, Craiova (ora 3½), enorme întâmpinări călduroase, flori etc. Vremea mai bună. Din păcate ajungem la Balota odată cu întunericul. Ora 6½ Turnu-Severin, care e iluminat strălucitor. Întâmpinare enormă. Ora 7 la Vârciorova. Despărţire tristă de scumpa mea mamă. Lindheim, Maerken. Bălăceanu venit de la Viena. Brătianu şi Fălcoianu merg până la Orşova. Noi ne întoarcem cu trenul special la Severin. Primire, iluminare în oraş. Prezentare a autorităţilor în casa lui Scafeşi, unde locuim. Cinat numai cu Elisabeta la ora 9. Demonstraţie cu torţe. Ora 11 în pat, obosit.

Marţi, 6/18 octombrie. Turnu-Severin-Craiova

Vreme minunată. Ora 9 la inspecţia Regimentului 17 Dorobanţi pe platoul din Severin, vânt foarte rece. Durat o oră şi jumătate. Inspectat pompierii, călăraşii, dotările etc. Ora 11½ dejun, toasturi. Audienţe. Elisabeta vizitează grădina. Ora 1½ plecare cu Elisabeta, Brătianu, domnişoara Grădişteanu, maiorul Magheru (Văcărescu s-a întors la Bucureşti). Foarte cald, călătorie frumoasă. Ora 4½ sosire la Craiova. Mare întâmpinare, prin tot oraşul, care e decorat, biserică, Te Deum. Descins la doamna

Glogoveanu[226]. Primire a doamnelor şi a autorităţilor. M-am simţit foarte rău, dureri puternice de cap, nu pot veni la dineu, Elisabeta merge singură. Chemat doctorul Vercescu[227], la pat. Febră, vomă, îngrozitor de rău.

Miercuri, 7/19 octombrie. Craiova

Vreme îngrozitoare. Mult mai bine, doar puţină ameţeală şi ceva dureri de cap. Sculat la 8½. Elisabeta are şi ea dureri de cap. Brătianu la noi. Ploaie. Contramandat totul. Elisabeta merge la masa de prânz la 12½. Toată după-amiaza acasă. Ploaie. Cumpărat o casă de bani de la Chiţu. Ora 6½ la cină, militari în majoritate. Generalul Anghelescu ţine un toast, eu răspund. Cerc până la 8½. Elisabeta merge la teatru, reprezentaţie la grădină. Eu la ora 10 în pat.

Joi, 8/20 octombrie. Craiova-Bucureşti

Vreme rece, mohorâtă, vântoasă. Ora 9 venit Brătianu şi Dabija. Totul a fost contramandat, plecăm direct la

---

226 Elena Glogoveanu, „una dintre distinsele boieroaice craiovene”, fiică a lui Dinică Oteteleşanu şi soţie a lui C. Glogoveanu. Casa Elenei Glogoveanu era, conform unei mărturii de epocă, „un somptuos palat (azi primăria oraşului), în a cărui curte puteau să intre peste 60 de carete. Dl şi dna Glogoveanu primeau mult şi nenumăraţi oaspeţi de seamă onorau cu prezenţa lor prânzurile oferite cu atâta voie bună de către gazde” – Olga general Gigurtu, „Regele Carol I şi boierii olteni”, în Al. Tzigara Samurcaş (ed.), Din viaţa regelui Carol I, Bucureşti, 1930, p. 108.

227 I.P. Vercescu (n. 1840), originar din Cerneţi, Mehedinţi, a făcut parte din prima generaţie de absolvenţi ai Şcolii de Medicină conduse de Carol Davila. A obţinut doctoratul în medicină la Torino. A fost medic militar, iar în momentul însemnării din jurnal era medic primar la Craiova.

Bucureşti. Ora 9½ la gară cu o trăsură închisă. Acolo lume puţină. Ora 10½ plecarea cu trenul special. 11¾ în Slatina, acolo dejunat în gară, 20 persoane. Ora 12½ mai departe. 2½ în Piteşti. Nici o întâmpinare. Brătianu rămâne acolo. Ora 5 sosirea la Cotroceni. Rosetti, Stătescu la gară, şefii de corpuri etc. Basset la mine, a fost la Sinaia, unde lucrările înaintează foarte încet din cauza vremii. Anul viitor încă enorme cheltuieli. Ora 7 cinat cu Elisabeta. Seara citit şi scris. Vremea din nou mai bună.

Cotroceni

Vineri, 9/21 octombrie

Vreme minunată. Depeşă de la mama, care a ajuns ieri la Weinburg. Wilhelm a fost bolnav, Leopold la Karlsruhe. Dimineaţa Dabija la mine, pentru serbarea din Focşani. Cu Elisabeta în grădină. După-amiaza prefectul Poliţiei. Orele 3-5 la Palat, acolo Stöhr, în Sinaia s-au oprit lucrările din cauza ploii. Seara scris.

Sâmbătă, 10/22 octombrie

Ploaie torenţială, complet întuneric, nu şi frig. Dimineaţa Stătescu la mine. Chestiunea Dunării pare să fi fost amânată pentru primăvară. După-amiaza N. Bibescu la mine, care acum e cu totul de acord. Ora 5 Wight, care s-a întors din străinătate. Seara cu Elisabeta, scris. Vreme senină, foarte umed.

Duminică, 11/23 octombrie

Ceaţă groasă, însă nu şi frig. Ora 11 N. Kretzulescu la

mine, care se întoarce la St. Petersburg. Orele 1-4 audienţe. Domnul Staub, negustor de aici, se prezintă în calitate de consul general al Elveţiei. După-amiaza şi seara cu Elisabeta. Scris.

Luni, 12/24 octombrie

Vreme minunată, enorm de cald. Cu Elisabeta în grădină. Dimineaţa scris. După-amiaza cu Elisabeta. Plimbare cu trăsura şi la Palat. Seara discutat cu Stöhr comenzile pentru Heymann (Sinaia). Scris până la 11.

Marţi, 13/25 octombrie

Vreme întunecată, umezeală şi căldură. Barometrul foarte coborât. Dimineaţa Rosetti, Dabija şi Stătescu la mine. După-amiaza ploaie torenţială. Venit Dabija, pentru a amâna serbarea căilor ferate de la Focşani. Ora 5 locotenentul Prittwitz-Gaffron de la Regimentul 5 Ulani (Düsseldorf) la mine. Seara scris. Ploaie.

Miercuri, 14/26 octombrie

Vreme frumoasă, ceva vânt. Păcat că inaugurarea a fost amânată. Dimineaţa cu Elisabeta în grădină, scris. Nici un ministru. După-amiaza plimbat cu Elisabeta. Venit prefectul Poliţiei. Seara scris. Destul de cald.

Joi, 15/27 octombrie

Furtună şi ploaie, frig. Scrisoare de la mama. Wilhelm are tifos, toţi pleacă de la Weinburg, pentru a merge la

Sigmaringen. Ora 10½ Brătianu la mine, vorbim despre problema Dunării. Regele Italiei vine la Viena. Stătescu la mine. După-amiaza viscol puternic de zăpadă, încât totul se face alb. Vânt şi frig. Seara scris.

Vineri, 16/28 octombrie

Vremea ceva mai bună, întunecată şi rece. Dimineaţa Rosetti la mine. În grădină. După-amiaza audienţe. Cu Elisabeta. Seara scris. Vremea din nou urâtă, plouă. Regele şi regina Italiei au ajuns în Viena.

Sâmbătă, 17/29 octombrie

Vreme mohorâtă, ploaie măruntă. Hotărât serbarea pentru mâine. După-amiaza audienţe, baronul Bela d'Atzel (Ungaria) îndelung la mine. Ora 4½ Pherekyde, care vine de la Paris, i-a văzut pe Grévy şi pe Gambetta[228]. Voinescu de la Pesta la mine, schimbă cu Frank de la Constantinopol; va fi regretat în Ungaria, căci Voinescu e în foarte bune relaţii cu Andrassy. Seara cu Elisabeta, scris. Vremea pare să se strice din nou.

Excursie la Focşani

Duminică, 18/30 octombrie. Bucureşti-Focşani

Ora 7½ sculat. Vreme mohorâtă, ploioasă. Ora 8 dejunat cu Elisabeta. Ora 9 plecarea din Cotroceni, cu trenul special. Miniştrii Dabija, Stătescu, Pherekyde, cu soţiile, Urechia, Radu Mihai cu soţia sa, apoi un mare

228 Léon Gambetta (1838-1882), om politic francez de orientare republicană, prim-ministru al Franţei în anii 1881-1882.

număr de invitaţi, deputaţi, senatori etc., din partea presei. Ploaie. Ora 10½ în Ploieşti, mare întâmpinare, 10 minute. Ora 12½ sosirea în Buzău, vremea se înseninează. Acolo mare întâmpinare, episcopul face slujba de sfinţire sub un baldachin. Apoi discursuri şi prezentarea întregului personal care a construit linia Buzău-Mărăşeşti, mers jumătate de oră mai departe pe noua linie, podul peste Buzău. Ne oprim la fiecare staţie şi episcopul sfinţeşte clădirile. Ora 2½ în Râmnicu Sărat, mare întâmpinare, discurs, prezentarea autorităţilor, 10 min. Familia Suţu aici. Toate staţiile împodobite cu flori şi steaguri. Ora 4½ sosirea în Focşani. Enorm de mulţi oameni, primire strălucitoare. Slujbă de sfinţire şi punerea ultimei cărămizi la gară, discursuri, prezentare a autorităţilor. Ora 5 plecat spre sala de banchet, în casa unde locuim. Un depozit amenajat încântător ca sală de masă, cu verdeaţă şi baldachin, 160 de tacâmuri. Eu rostesc primul toast, o lungă cuvântare, care are succes, pe urmă Dabija, Gusti ca primar al Iaşului, apoi cuvântări măgulitoare ale lui Orleanu, primar la Focşani, şi Voinov[229] ca senator. Se încheie la ora 8. Mers cu trăsura prin oraşul iluminat. Totul frumos decorat. Descins la Tufelciu. Seara ceai şi dans, de faţă multe doamne, până la 11½. Demonstraţie cu torţe.

Luni, 19/31 octombrie. Focşani-Bucureşti

---

229 Nicolae Voinov (1834-1899), avocat şi om politic de orientare liberală, originar din Focşani. A fost deputat şi senator în repetate rânduri, iar în 1883 avea să fie numit ministru al Justiţiei. În momentul însemnării din jurnal era senator, ales de colegiul I Putna.

Ora 7½ sculat, vreme mohorâtă, umedă şi rece. Ora 9 inspectat pe jos trupele din Focşani, mânuire şi defilare, enorm de murdar. Apoi inspectat închisoarea, gimnaziul, care e în construcţie. Elisabeta vizitează cu Dabija două şcoli. Ora 11½ prânz în casa lui Tufelciu. Prezenţi miniştri cu soţiile lor, Slăniceanu etc. Ora 1 plecat spre gară, prin oraşul decorat, în trăsură deschisă, cu Elisabeta şi doamna Orleanu, acolo din nou toate autorităţile. Ora 1¼ plecarea din Focşani. Doamne, episcopul de Buzău şi miniştri cu noi în vagon. Ora 2½ în Râmnic, mică primire. Ora 4 în Buzău, acolo îi dau lui Frunză, care a condus construcţia căii ferate, Crucea de comandor al Ordinului Coroanei. Ora 6½ în Ploieşti, complet întuneric, vântul s-a făcut foarte puternic. Aer de ninsoare. Ora 7¾ sosirea la Cotroceni. Elisabeta destul de obosită, cinat îndată. Seara citit încă până la 10. Ploaie şi furtună. Regele Italiei a primit un regiment, a fost întâmpinat cu mare distincţie la Viena. Mitropolitul de Belgrad a fost destituit, o măsură serioasă. Alegerile în Germania au ieşit împotriva lui Bismarck. Gambetta preşedinte al Camerei.

Cotroceni

Marţi, 1 noiembrie/20 octombrie

Vreme mohorâtă. Sculat târziu. Dimineaţa Rosetti la mine. Toată ziua acasă, nici o audienţă. Puţin în grădină, nu e frig, însă e foarte umed. Cu Elisabeta. Seara citit.

Miercuri, 2 noiembrie/21 octombrie

Furtună puternică. Dimineaţa nici un ministru. Ora 11½ D. Ghica la mine. După-amiaza audienţe de la 1 la 4. Furtună cu ploaie torenţială. Seara citit. Elisabeta merge la teatru, operă italiană. Ploaie.

Joi, 3 noiembrie/22 octombrie

Vreme mohorâtă şi ploioasă, frig umed. Ora 11 Stătescu. 11½ Brătianu la mine; este iarăşi îngrijorat din cauza situaţiei, pe care o vede în negru, crede că trebuie să fim enorm de prevăzători. Are o dispoziţie proastă, nu ştiu de ce. După-amiaza audienţe. A fost prefectul Poliţiei la mine. Seara am semnat împreună cu Elisabeta o scrisoare pentru Prinţul de Wales[230], îi trimit Steaua României de ziua lui (9 noiembrie). Se vorbeşte despre intrarea lui Andrassy ca ministru de Externe. Viscol cu zăpadă.

Vineri, 4 noiembrie/23 octombrie

Rece şi ploios. Ora 10½ Rosetti la mine, fiul său e foarte bolnav; e complet descurajat, chiar şi din punct de vedere politic. Chestiunea Dunării e din nou agitată enorm în presa noastră. După-amiaza audienţe, cu Elisabeta. Seara scris până la 11. Voinescu s-a împuşcat. Clar de lună, frig simţitor.

Sâmbătă, 5 noiembrie/24 octombrie

Vreme minunată, îngheţat. Ora 9½ promenadă cu Elisabeta prin grădină. Stătescu şi Dabija la mine. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, pe la Văcăreşti şi la Palat. Ora 5 înapoi. Seara scris. Noapte frumoasă cu clar

230 Eduard, prinţ de Wales (1841-1910), fiu al reginei Victoria a Marii Britanii şi moştenitor al tronului. Avea să devină rege în 1901, sub numele de Eduard al VII-lea.

de lună, destul de frig. Barometrul enorm de ridicat.

Duminică, 6 noiembrie/25 octombrie

Vreme mohorâtă, rece, vânt cu zăpadă. Ora 9½ plecat cu trăsura la capela episcopală. Liturghie, după aceea la episcop. Ora 11½ înapoi. Ora 1½ primit pe trimisul Greciei în audienţă privată, de asemenea pe I. Ghica, sosit de la Londra; plecase deja de acolo atunci când i-am trimis lui Wales scrisoarea cu ordinul. După-amiaza cu Elisabeta. Seara scris. Frig, clar de lună.

Luni, 7 noiembrie/26 octombrie. Sf. Dumitru

Vreme blândă, plăcută. Dimineaţa cu Elisabeta în grădină, Davila aici. Ora 1 cu Elisabeta la Palat. Ora 2 primire oficială a misiunii din Persia: generalul Beriman-Han, ministru (şeful misiunii), generalul Kerim Han, ataşat militar la Paris, şi Artaky Nevronz, secretar de legaţie. Îmi aduc ordinul persan Soarele şi Leul cu diamante. Discurs, eu răspund, după aceea sunt prezentaţi Elisabetei. Rămas în Palat până la 4½. Mers cu trăsura la D. Ghica, acolo mare primire precum la Londra, eu îl felicit. Ora 5½ înapoi la Cotroceni. Ceaţă deasă, mohorât, execrabil. Seara scris.

Miercuri, 8 noiembrie/27 octombrie

Vreme blândă, ceţoasă. Ora 10½ Rosetti la mine. În grădină. După-amiaza cu Elisabeta. Venit Stătescu, decorat misiunea persană, Marele Cordon al Stelei României ministrului plenipotenţiar, Marele Cordon al Coroanei României generalului, titlul de comandor al

Coroanei României secretarului. Ora 5¾ plecat cu trăsura, cu Elisabeta, la Palat. Ora 6½ dineu de gală pentru misiunea persană, care îşi ia rămas-bun după aceea. La 9½ plecat înapoi spre Cotroceni, vreme senină, nu prea rece. La masă am purtat ordinul Soarele şi Leul cu diamante şi am ţinut un toast în sănătatea şahului Persiei.

Miercuri, 9 noiembrie/28 octombrie

Vreme minunată, vânt tăios din nord-est. Dimineaţa nici un ministru. După-amiaza audienţe. Promenadă în grădină. Seara scris. Destul de frig.

Joi, 10 noiembrie/29 octombrie

Vreme minunată, vânt deloc, rece. Ora 11 Brătianu la mine. După-amiaza multe audienţe. În grădină. Seara scris. Marele duce de Baden grav bolnav.

Vineri, 11 noiembrie/30 octombrie

Vreme minunată, cald. Dimineaţa Rosetti la mine. Colonelul Berindei[231] cu bugetul de la Război. Dabija. După-amiaza primit cu Elisabeta familia Hoyos, o oră. Vin de la Viena. Seara scris.

Sâmbătă, 12 noiembrie/31 octombrie

---

231 Anton Berindei (1838-1899), militar de carieră, cu studii la Şcoala de Artilerie şi Geniu de la Metz. În anii 1880-1882 a fost secretar general al Ministerului de Război. Va deveni ministru de Război în guvernele liberale conduse de P.S. Aurelian şi D.A. Sturdza (1896-1899).

Vreme minunată, cald. Dimineaţa Stătescu la mine, vorbit despre chestiunea Dunării, care e dezbătută mult şi foarte pasional în ziare. Callimaki-Catargi demisionat. După-amiaza la ora 1 călărit spre Herăstrău, acolo participat la concursul de pluguri, 80 de bucăţi. Vizitat expoziţia. De faţă Aurelian şi Marghiloman, Blaremberg etc. Ora 4 înapoi. Seara cu Elisabeta. Bismarck ameninţă cu retragerea, din cauza rezultatului alegerilor. Gambetta a fost însărcinat cu formarea cabinetului. Seara scris.

Duminică, 1/13 noiembrie

Vreme minunată. Dimineaţa promenadă prin grădină cu Elisabeta. Ora 1 plecat cu Elisabeta la împărţirea premiilor Comisiei Agricole de Ilfov. Vizitat încă o dată expoziţia. Împărţirea premiilor, discurs, eu răspund. Apoi horă, de faţă D. Ghica, Dabija, Cariagdi, Aurelian etc. Ora 3½ înapoi. Orele 5-6 audienţă contelui Wesdehlen. Seara cu Elisabeta. Fiica lui Witzleben s-a logodit cu inginerul Cuţarida[232].

Luni, 2/14 noiembrie

Vreme frumoasă, nu rece, puţină ceaţă. Ora 10½ vizitat Regimentul 3 Călăraşi (colonel Polizu), generalul Radovici[233] cu mine. Exerciţii ale regimentului, care merg

---

232 Nicolae Cuţarida (n. 1856), arhitect cu studii la Politehnica din Zürich, pe care le-a încheiat în 1879. În 1882 avea să fie numit inginer al Căilor Ferate.

233 Alexandru Radovici (n. 1832), militar de carieră, devenit general de brigadă în 1871. A comandat Corpul 2 de Armată în timpul războiului din 1877-1878.

foarte bine, luptă pedestră, călărit rapid. Ora 12, se termină. Adunat toţi ofiţerii, exprimat satisfacţia mea. Ora 1 mitropolitul la mine, discutat despre Legea Sinodului, eu împotrivă. Ora 2 venit Stătescu. Diferite conflicte cu Turcia. Mers cu trăsura la Palat. Văcărescu acolo. Ora 5 la Cotroceni, destul de rece. Seara cu Elisabeta. Guvernul Gambetta s-a format, are un program ostil. Bismarck pare să persiste în privinţa demisiei sale. Marele duce de Baden e mai bine, împăratul german se simte rău. Seara vremea a devenit mai mohorâtă. Ora 10½ în pat. Basset trebuie să vadă la Filaret un cal, pe care probabil îl voi cumpăra.

Excursie la Sinaia

Marţi, 3/15 noiembrie. Cotroceni-Sinaia

Aniversarea căsătoriei noastre. Ora 7½ sculat. Ploaie, către ora 9 se înseninează. Ora 9½ plecat de la Cotroceni cu trenul special. La gară Rosetti, căruia i-a scris Elisabeta că se va face pânza pentru săracii din ţară, Dabija, prefectul Poliţiei, Văcărescu. Ora 10½ la Ploieşti. Vreme minunată, linia complet liberă. Ora 1 sosire în Sinaia, foarte frumos şi rece. La mănăstire, biserică, apoi îndată cu Elisabeta la castel, Stöhr şi Schultz acolo. S-a făcut destul de mult, castelul e tencuit şi toate ferestrele provizorii au fost montate. Acolo până la 5. Apoi până la pavilionul de vânătoare. Ora 6 cinat, 6 tacâmuri. Seara scris. Elisabeta obosită.

Miercuri, 4/16 noiembrie. Sinaia

Vreme minunată, rece şi vântoasă. În vale foarte

plăcut. Ora 10 la castel, trecut cu Stöhr şi Schultz prin toate încăperile, vestibulul şi scările nu au fost încă începute. Ora 12½ dejunat. Venit Basset. După-amiaza discutat cu el totul în castel. Ora 4 la ceai în pavilionul de vânătoare. Apoi încă o promenadă cu Elisabeta, pe poteci, până la ora 5, întuneric. Aer minunat, nici un nor pe cer. Ora 6½ cinat. Seara citit. Elisabeta are un puseu uşor de febră. Ora 11 în pat. Acalmie.

Joi, 5/17 noiembrie. Sinaia-Cotroceni

Vreme minunată, foarte cald şi acalmie. Ora 10 cu Elisabeta la castel, luat toate hotărârile definitive cu Basset, Stöhr şi Schulz. Ora 12½ la pavilionul de vânătoare. Ora 1 dejunat, invitat cavalerul von Klaudy (mareşal al grajdurilor împăratului Austriei). Ora 2 împreună la castel, arătat totul lui Klaudy, foarte cald, aer minunat. Până la ora 3 la castel, ora 4 plecare din Sinaia, cu trenul special, de faţă Ene, prefectul etc. Ora 6½ în Crivina, acolo Fălcoianu. Ceaţă deasă, frig umed. Ora 7½ sosirea la Cotroceni. Aici Dabija, prefectul Poliţiei, Văcărescu. Ora 8 cinat. Seara citit. Gambetta a format guvernul francez. Ceaţă deasă.

Cotroceni

Vineri, 6/18 noiembrie. Cotroceni

Vreme mohorâtă, ceţoasă, rece. Ora 10 Rosetti la mine, discutat despre administraţie. 11-12½ Brătianu, el e de părere că trebuie făcut totul pentru armată. Vede întotdeauna pericole în afară, ceea ce eu nu împărtăşesc. Bismarck va face clericalilor toate concesiile, va ajunge la

pace cu Roma, spre a-şi impune programul economic. Noi am câştigat procesele din Berlin împotriva lui Kaufmann-Landau. Se va urmări acum lichidarea Societăţii Căilor Ferate. Eu am fost pentru această soluţie încă de acum câteva luni. După-amiaza audienţe, citit. Elisabeta seara în grădină.

Sâmbătă, 7/19 noiembrie

Vreme mohorâtă, neprietenoasă. Dimineaţa nici un ministru. În grădină. Elisabeta nu prea bine. După-amiaza audienţe, Ţancov, apoi Stătescu. Cu Elisabeta. Ora 5 D. Rosetti[234] din Iaşi, care mă roagă să devin protector al Creditului Urban din Iaşi. Seara citit, cu Elisabeta. Marele duce de Baden e în afara pericolului. Kalnoky ar urma să devină urmaşul lui Haymerle.

Duminică, 8/20 noiembrie. Sf. Mihail

Vremea mai bună. Ora 10 la capela episcopală, simţitor de frig. La episcop, discutat despre înţelegerea cu Roma. Ora 11½ la Cotroceni. Soare şi cald. Orele 1-6 audienţe. Seara cu Elisabeta, care se simte obosită.

Luni, 9/21 noiembrie

Vreme minunată, +2 °R, mai târziu cu totul cald.

---

234 Dumitru Rosetti-Soleşti (1830-1903), jurist şi om politic de orientare conservatoare, membru al Societăţii Junimea, originar din Iaşi. Era frate cu Elena, soţia principelui Alexandru Ioan Cuza. A fost ministru în vremea lui Cuza, apoi deputat şi senator în repetate rânduri.

Dimineaţa în grădină. Ora 11½ Pherekyde. După-amiaza audienţe. Esarcu la mine, a fost la Sofia şi Adrianopol. Ora 5 Ducros-Aubert, care pleacă în concediu. Seara citit. Împăratul german nu e bine.

Marţi, 10/22 noiembrie

Vreme frumoasă. Ora 10 Rosetti. După-amiaza şi seara audienţe. În grădină. Helene Waldeck s-a logodit cu Leopold al Angliei[235]. Sandro îmi telegrafiază în numele Rahovei, de aniversarea luării ei. Seara citit. Brătianu la ţară.

Miercuri, 11/23 noiembrie

Vreme minunată, cald. Dimineaţa nici un ministru. După-amiaza plimbare cu trăsura la Dâmboviţa, apoi la Palat. Şantierul nu e gata încă. Ora 5 Boerescu la mine, vorbim despre Societatea de Construcţii, cea din Viena ar trebui să fuzioneze cu cele de aici. Seara scris. Elisabeta e bine din nou.

Joi, 12/24 noiembrie

Vreme frumoasă. Dimineaţa Stătescu, apoi Brătianu; Pherekyde merge ca ministru plenipotenţiar la Paris. După-amiaza la Palat, apoi încă în grădină. Elisabeta febră. Seara Wight. Scris.

---

235 Leopold, duce de Albany (1853-1884), fiu al reginei Victoria a Marii Britanii. Se va căsători în 1882 cu prinţesa Helene de Waldeck şi Pyrmont (1861-1922).

Vineri, 13/25 noiembrie

Vreme frumoasă. Ora 10 dimineaţa la Palat, acolo Consiliu de miniştri până la 12½. Discutat mesajul Tronului, care se referă mult la chestiunea Dunării. După-amiaza audienţe, în grădină. Seara scris.

Sâmbătă, 14/26 noiembrie

Ceaţă, mai târziu vreme frumoasă. Dimineaţa colonelul Berindei la mine, pentru bugetul armatei. După-amiaza Văcărescu. Orele 5-6 D. Brătianu, care nu e prea încântat de mutarea în Cameră. Seara scris.

Duminică, 15/27 noiembrie. Deschiderea Camerei

Vreme mohorâtă, ceţoasă şi foarte întunecată, frig umed. Dimineaţa cu Elisabeta. Ora 10 mers cu trăsura la Palat. Ora 11¾ plecat de acolo spre Cameră, în ţinută de gală, adjutanţii călare, generalul Creţeanu cu mine, puţină lume în oraş. Primire caldă în Cameră, citit mesajul Tronului, care durează jumătate de oră, foarte întuneric, eu sunt întrerupt de câteva ori prin aclamaţii, în locurile unde vorbesc despre libertatea navigaţiei pe Dunăre, pe care noi o apărăm. De faţă întregul corp diplomatic şi multe doamne. Ora 11¾ înapoi la Palat, schimbat. Ora 1½ la Cotroceni, dejunat. După-amiaza între 2½ şi 3½ audienţe, enorm de întuneric, umezeală pătrunzătoare. Seara scris. Împăratul german este iarăşi bine, de asemenea marele duce de Baden, cu totul în afara pericolului. Gambetta este încă nehotărât în politica sa, noii ambasadori şi miniştrii plenipotenţiari nu au fost încă

numiţi. Duce o campanie împotriva Senatului.

Luni, 16/28 noiembrie

Ceaţă deasă, chiciură. Dimineaţa Davila la mine, îmi spune că D. Ghica a căzut şi s-a rănit grav la genunchi. Ar putea să stea două luni la pat, ceea ce ar fi de-a dreptul supărător în acest moment, căci el poate avea o bună influenţă asupra Senatului, al cărui preşedinte a fost. Ora 11½ Stătescu, care spune că mesajul Tronului a făcut o bună impresie. Wight îl consideră un document strălucit. Hoyos e nenorocit, nu e satisfăcut, însă ar dori ca numai o expresie, „sous prétexte de l'épisootie”, să fie modificată în textul oficial. După-amiaza nici o audienţă. Ora 4 Stöhr, care vine de la Sinaia, relatează despre incendiul din pădure de la Valea Ţepei, care a fost stins. A fost pericol mare, vremea acolo este cât se poate de rece şi foarte uscată. Ora 5 Schultz, discutăm amenajările şi despre Heymann, cu care va avea multe greutăţi. Camera a avut cvorum, l-a ales ca preşedinte pe D. Brătianu, el va face însă greutăţi guvernului. Chiţu, Lecca, Aurelian ca vicepreşedinţi. Mârzescu[236] sau Fleva[237] va fi al patrulea. Seara scris lui *papa.*

---

236 Gheorghe Mârzescu (1834-1911), jurist şi om politic de orientare liberală. A obţinut licenţa în drept la Paris în 1858, apoi a fost numit profesor de drept civil la Universitatea din Iaşi. A fost ministru la Culte în 1869-1870. În acel moment era deputat, ales la colegiul III Iaşi.

237 Nicolae Fleva (1840-1913), jurist şi om politic. A studiat dreptul la Neapole, unde a obţinut doctoratul. În acel moment era deputat liberal. Avea să devină primar al Bucureştiului în 1884, apoi ministru de Interne (1895-1896) în guvernul D.A. Sturdza. Mai târziu va renunţa la Partidul Liberal, în favoarea conservatorilor.

Marţi, 17/29 noiembrie

Ceaţă groasă, frig umed, chiciură. Ora 10 Rosetti la mine. Ora 11 Dabija, care a încheiat, în sfârşit, conflictul cu Guilloux, arbitrajul a ieşit în favoarea sa. După-amiaza Emil Ghica, cel care va pleca la Sofia; îi dau, pentru Sandro, o scrisoare şi ordinul Coroana României. Fratele său a demisionat de la Ministerul de Externe, din cauza traducerii franceze a mesajului Tronului şi a cuvântului *pretext,* care a stârnit discuţii peste tot – *cuvent* (cauză). Conform depeşelor de la Viena, acolo sunt foarte prost dispuşi din cauza mesajului Tronului, ziarele *Fremdenblatt, Alte und Neue Presse* au articole vehemente, consideră neprietenoasă chiar şi forma. Este reproşată şi expresia *prétexte d'épisootie*[238]*.* Furtuna se va potoli însă. Seara cu Elisabeta, apoi scris, până la ora 11. Fleva a fost ales al patrulea vicepreşedinte. Senatul nu a avut cvorum încă. La Cameră s-a constituit biroul.

Miercuri, 18/30 noiembrie

---

238 Mesajul Tronului din 15/27 noiembrie cuprindea următorul fragment, care a stârnit nemulţumirea Austro-Ungariei: „Ingrijirile ce au deşteptat în ţară chestiunea libertăţii Dunării sunt legitime. Necesitatea de a atrage cât mai mult în porturile noastre, în sus ca şi în jos de Galaţi, vasele de comerţ străine şi pavilioanele de orice naţionalitate este cu atât mai viu simţită, cu cât comerţul nostru întâmpină adesea, la exportul pe fruntariile de uscat, felurite piedici, şi cu cât, de la un timp încoace, sub cuvânt de epizootie, el este chiar ameninţat de a-şi vedea închise cu desăvârşire acele fruntarii în ce priveşte exportul de vite mari”. Expresia „sub cuvânt de epizootie” a fost tradusă, în varianta franceză care le-a fost înmânată diplomaţilor străini de la Bucureşti, prin formula sous prétexte d'épisootie, formulă care a fost considerată jignitoare de către guvernul de la Viena şi de opinia publică austriacă (Titu Maiorescu, op. cit., p. 129).

Ceaţă groasă, frig umed. Dimineaţa Urechia la mine; consideră că întâmpină mari piedici la proiectul său de lege a salariilor, pe care el l-a publicat, spre a se apăra, în *Monitor.* După-amiaza Emil Ghica va pleca la Sofia; îi trimit lui Sandro Marele Cordon al Coroanei României, îi recomand să intervină pentru tratatul comercial. Camerele sunt pe deplin constituite. Senatul l-a ales ca preşedinte pe D. Ghica, din păcate însă el nu va putea apărea la Senat mai devreme de două luni. Bibescu, Lecca vicepreşedinţi. Prefectul Poliţiei la mine. A venit Gr. Sturdza, pentru a ţese intrigi. Problema evreiască e agitată foarte mult în Moldova. Bismarck are mari lupte în Reichstagul german, nu are majoritate, pe care să se poată sprijini. În Rusia par să existe deja nemulţumiri împotriva lui Ignatiev, se vorbeşte de demisia sa. Apar din nou zvonuri despre atentate. Nihiliştii se răzbună.

Joi, 1 decembrie/19 noiembrie

Ceaţă groasă, chiciură. Ora 10 I. Brătianu la mine. Vorbim despre situaţie, crede că la Viena se vor consola în curând. Orele 11½-1 Stătescu vine cu Pherekyde la mine, căruia îi dau Marea Cruce de ofiţer al Coroanei României şi care îşi ia rămas-bun înainte de a pleca la Paris ca ministru plenipotenţiar. Discutat chestiunea Dunării şi soluţia ei. Vom trimite, printr-o notă circulară, propunerile noastre, cu care Austria probabil va fi de acord, noi o vom accepta ca preşedinte al Comisiei. După-amiaza audienţe. Guilloux, care îmi oferă serviciile sale pentru soluţie. Seara scris lui Bamberg. Elisabeta la teatru.

Vineri, 2 decembrie/20 noiembrie

Ceaţă, umed. În Sinaia e încă vremea cea mai frumoasă. Ora 10½ Rosetti la mine, speră că va funcţiona Camera. După-amiaza audienţe. Stöhr şi Schultz aici, discutat despre construcţii. Seara scris.

Sâmbătă, 3 decembrie/21 noiembrie. Intrarea în biserică

Vreme minunată. Dimineaţa Stătescu la mine, îmi spune că Hoyos a primit ordin de la Viena să întrerupă relaţiile oficiale cu guvernul, iar problemele curente să le reglementeze doar în scris. Bălăceanu telegrafiază că la Viena sunt prost dispuşi şi consideră fără precedent faptul că mesajul Tronului poate avea un asemenea limbaj. Furtuna va trece. Promenadă cu Elisabeta în grădină. Colonelul Bibescu la mine, apoi I. Ghica, înainte de a pleca la Londra. Kalnoky este încă la Petersburg. Seara citit.

Duminică, 4 decembrie/22 noiembrie

Vreme frumoasă. Dimineaţa cu Elisabeta, citit, în grădină. Orele 1-4 audienţe. Mitropolitul, Voinescu, cel transferat de la Pesta la Constantinopol, în calitate de consul. Orele 5-6½ D. Brătianu, care vrea să deschidă o subscripţie pentru arme, din cauza atitudinii Austriei; am reuşit să îi schimb planul, dar a rămas încă puţin agitat. Seara cu Elisabeta, citit.

Luni, 5 decembrie/23 noiembrie

Vremea bună, rece. Ora 10½ Brătianu la mine; crede că mesajul Tronului, care a fost necesar pentru ţară, ar putea avea ca efect retragerea guvernului, eu consider că explicaţiile vor fi de ajuns. Toată presa europeană se ocupă de noi, fără a se pronunţa pentru sau împotrivă. Ziarele engleze cred că Austria va lua măsuri. După-amiaza cu Elisabeta la Palat, Stöhr aici, rămas până la ora 4½. Seara eclipsă de lună. Citit şi scris până la 11.

Bucureşti

Marţi, 6 decembrie/24 noiembrie

Vreme frumoasă, vânt rece. Ora 10½ Rosetti la mine. Presa este foarte iritată şi chiar violentă împotriva Austriei. Ziarul *Fremdenblatt* (oficios) are un articol de fond despre suspendarea lui Hoyos, la Viena se speră că se va ajunge la un aranjament. Ziarele engleze sunt de partea noastră. Promenadă în grădină. Elisabeta pleacă la ora 1 în oraş, eu la ora 3, prin Filaret, vânt rece. Zăpadă în aer. Prefectul Poliţiei la mine. Interpelări la Cameră. Seara Elisabeta la teatru. Stöhr la mine, se întoarce la Sinaia. Citit până la 11. Noapte senină şi rece. – 4 °R.

Miercuri, 7 decembrie/25 noiembrie

— 2 °R, ceaţă, mai târziu vreme frumoasă. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Ora 10 colonelul Berindei la mine, pentru buget etc. Ora 11 Urechia, apoi Rosetti cu o delegaţie din Dobrogea. După-amiaza scris, amenajat. Seara Elisabeta la teatru. Citit până la 11½.

Joi, 8 decembrie/26 noiembrie

Vreme mohorâtă. După-amiaza Brătianu la mine, crede că se va rezolva în curând conflictul cu Austria. Venit Rosetti. După-amiaza câteva audienţe. Seara scris.

Vineri, 9 decembrie/27 noiembrie

Viscol întreaga zi. Venit Stătescu, spune că la Viena sunt foarte agitaţi din cauza articolelor din ziare. *Românul* a fost însă prea dur. După-amiaza prefectul Poliţiei, apoi Cernat la mine. Seara încă Văcărescu. Elisabeta la teatru. Scris.

Sâmbătă, 10 decembrie/28 noiembrie. Aniversarea Plevnei

Vreme mohorâtă, rece şi umedă, ninsoare şi ploaie. Ora 10½ primit Consiliul de miniştri, ei îi înmânează Elisabetei Ordinul Coroanei cu diamante. În Viena mare incendiu la teatru, 300 morţi. Noi trimitem 10.000 franci, iar primarul de aici îi telegrafiază celui din Viena. Ora 11 pe Dealul Spirii, acolo slujbă la biserică, toţi generalii etc. de faţă. Contramandat parade. La Malmaison, unde altă slujbă în biserica de acolo. Ora 12 înapoi, ud. După-amiaza Hartley la mine, prezintă planurile portului din Constanţa. Ora 6½ dineu de gală, toţi generalii şi coloneii, 50 persoane. Elisabeta de faţă. Eu ţin un toast, răspunde Cernat, căruia îi confer Cordonul Ordinului Coroanei. Cerc până la 9½.

Duminică, 11 decembrie/29 noiembrie

Vreme mohorâtă, plin de apă pe străzi. Ora 10 la

capela episcopală. La episcop, văzut pe Brătianu acolo. 1-4 audienţe. Ora 5 D. Sturdza la mine. Seara cu Elisabeta. În incendiul Teatrului din Viena ar fi murit 900 persoane (?). Moină.

Luni, 12 decembrie/30 noiembrie

Ceaţă groasă, cald, foarte umed. Dimineaţa nici un ministru. Ora 2 venit Stătescu, îmi arată o depeşă de la Bălăceanu, care l-a văzut pe Kalnoky; acesta i-a declarat că, dacă ar fi venit din partea unei mari puteri, mesajul Tronului ar fi fost considerat un caz de război, iar ministrul plenipotenţiar ar fi fost rechemat îndată. Deoarece Austria doreşte să rămână însă în bune raporturi cu noi, i-a ordonat lui Hoyos să menţină doar relaţii în scris cu guvernul român. Mesajul Tronului ar fi un act ostil şi jignitor pentru Austria, ne-ar rămâne nouă să luăm iniţiativa de a-l repara. Kalnoky regretă că mi-a fost pus în gură un asemenea discurs jignitor, el ar avea cel mai adânc respect pentru mine. Împăratul ar urma acum să hotărască dacă e cazul să se ia măsuri. La Berlin şi Petersburg atitudinea ar fi de asemenea împotriva noastră. Stătescu telegrafiază că nu am avut intenţia să jignim Austria. După-amiaza şi seara citit şi scris.

Marţi, 1/13 decembrie

Ceaţă groasă, cu ploaie. Dimineaţa Rosetti, Dabija, prefectul Poliţiei. Brătianu nu se simte prea bine. După-amiaza audienţe. Senatul votează adresa. Ora 6 venit Rosetti cu Chiţu, care a depus jurământul ca ministru de Finanţe. Din nou scandal la Cameră, căci D. Brătianu

prezidează prost, majoritatea este nemulţumită de el. I. Brătianu preia definitiv Ministerul de Război.

Miercuri, 2/14 decembrie

Viscol. Ora 10½ venit Stătescu. Bălăceanu telegrafiază că speră să poată fi stins conflictul printr-o declaraţie a Consiliului de miniştri, prin care acesta să regrete că mesajului Tronului i-a fost dat un înţeles pe care nu l-a avut şi să declare că în nici un caz nu a dorit să jignească Austria etc. Kalnoky e la Pesta. Ora 2 venit iarăşi Stătescu. Bălăceanu telegrafiază că proiectul de adresă a Camerei pune totul din nou în discuţie. Declaraţia ar trebui trimisă totuşi. Văcărescu la mine. Cu Elisabeta.

Joi, 3/15 decembrie

— 2 °R, vântos. Ora 11 Stătescu şi Rosetti. Brătianu e încă bolnav. Ora 11½ primirea adresei Senatului. Vicepreşedintele Lecca mi-o înmânează. Eu răspund. Cerc, de faţă generalul Florescu, Adrian, Manu. G. Cantacuzino, Ştirbey etc. După-amiaza, la ora 2½, mers cu trăsura la D. Ghica (preşedintele Senatului), el stă la pat, se simte însă mult mai bine. Rămas trei sferturi de oră, înapoi pe jos, vânt rece şi gheţuş. Seara depeşă de la Viena, articol din *Fremdenblatt* (oficios), în care este semnalat un articol destul de ameninţător împotriva noastră. Ni se cere satisfacţie pentru mesajul Tronului. Ora 8½ concert la

teatru, interpretează Elena Bibescu[239], M. Assan[240] cântă pentru Asociaţia săracilor, foarte plin, ţinut până la 11. Dezbaterea adresei la Cameră.

Vineri, 4/16 decembrie

— 6 °R. Vânt rece. Dimineaţa Rosetti şi Dabija. Ora 12 Brătianu, îmi spune că va face astăzi declaraţii în Cameră, în privinţa mesajului Tronului. După-amiaza audienţe. Seara scris şi citit. După discursul lui Brătianu, adresa este luată în considerare la Cameră. Ora 11 în pat.

Sâmbătă, 5/17 decembrie

— 4 °R. Soare. Dimineaţa nici un ministru. Discursul lui Brătianu va aduce greu satisfacţie la Viena. Textul a fost transmis de Havas mult modificat. După-amiaza venit colonelul Catargi; a fost în Rusia, unde pare să domnească anarhia. Seara citit. Elisabeta la teatru.

Duminică, 6/18 decembrie

— 2 °R. Dimineaţa Elisabeta la biserică. Promenadă cu Candiano în grădina Cişmigiu. Orele 1½-4 audienţe. Orele

---

239 Elena Bibescu, născută Costache-Epureanu, soţia lui Alexandru Bibescu, fiul fostului domnitor regulamentar Gheorghe Bibescu. A studiat muzica (pianul) la Conservatorul din Viena, timp de doi ani, apoi în particular, cu diferiţi maeştri. Locuia cu soţul ei în Paris, unde ţineau un salon frecventat de renumiţi muzicieni.

240 Marie Assan, născută în Bucureşti, a studiat canto la Conservatorul din Strassburg şi la o şcoală particulară (Duprez) din Paris. A cântat apoi la operele din Nantes, Rouen, Toulouse, Bordeaux, Anvers etc. A devenit profesoară la Conservatorul din Bucureşti.

5-6 Carp. La Cameră, unde ieri Ionescu, Vernescu şi Blaremberg au făcut mare scandal în dezbaterea adresei, în chestiunea Dunării şi în privinţa publicării de către Callimaki-Catargi a documentelor relative la aceasta, pe care Ionescu vrea să le citească. Infamie a lui Callimaki-Catargi. Seara nunta fiicei lui Witzleben, eu îi dăruiesc o brăţară. Cu Elisabeta.

Luni, 7/19 decembrie

— 1 °R. Soare. Ora 9 Brătianu îmi trimite o depeşă, în care Bălăceanu telegrafiază că, dacă noi ne-am exprima regretul în legătură cu forma mesajului Tronului, totul poate fi aplanat. Ora 10½ Chiţu la mine. Ora 11 Stătescu la mine, îmi aduce trei depeşe de la Bălăceanu, conform cărora Kalnoky e iritat din cauza discuţiilor din Cameră. Se pare că nu vrea încă să cedeze. Ora 2 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, spre Pantelimon, rece, dar frumos. Ora 3½ înapoi. Camera a votat adresa, sesiune furtunoasă. Prefectul Poliţiei la mine, pentru a mă întreba de primirea adresei, pe care îndată o stabilesc pentru mâine, spre a pune capăt poveştii. În Viena sunt dezlănţuiţi din cauza adresei. La masă primesc o depeşă de la Brătianu, pe care i-a trimis-o Bălăceanu, conform căreia acolo nu sunt deloc mulţumiţi şi Bălăceanu cere să plece. Elisabeta la teatru. Prefectul Poliţiei la mine, depeşă de la Bălăceanu, care telegrafiază din nou; Kalnoky nu poate da un răspuns definitiv înainte de a prezenta problema împăratului (?). Totul încă sub semnul întrebării.

Marţi, 8/20 decembrie

Mohorât, – 2 °R. Brătianu a venit încă de la ora 9½ la mine, nici o veste de la Bălăceanu, eu insist să se pună din nou bine cu Viena.

Adresa Camerei e şi ea prea violentă, având în vedere situaţia delicată, dar nu mai poate fi schimbat nimic. Ora 11½ primirea adresei Camerei. D. Brătianu îi dă citire, eu răspund scurt. Vorbit cu toţi deputaţii care au venit. Stătescu la mine, îi spun să-i telegrafieze lui Bălăceanu „nous regrettons tous ce qui a pu blesser le gouvernement autrichien”. Problema va fi însă greu de netezit. *Fremdenblatt* (oficios) declară că discursul lui Brătianu nu poate produce satisfacţie. *Neue freie Presse* îl găseşte îndestulător. După-amiaza acasă. Audienţe. Seara scris.

Miercuri, 9/21 decembrie

Mohorât. Dimineaţa Urechia, apoi Stătescu la mine. Hoyos a primit ordin să plece la Viena, a fost la Brătianu şi i l-a arătat, spune că nu este încă o ruptură şi că depinde acum de guvern să o evite. Ne-am rătăcit într-o fundătură din care e greu de ieşit. După-amiaza audienţe. Melchisedec. Câmpineanu. Seara la orele 8½-12 Kalinderu la mine, chestiunea căilor ferate e aproape încheiată. A fost la Sigmaringen, mi-a adus scrisori. Spune că mesajul Tronului a făcut cea mai proastă impresie, a fost provocator.

Joi, 10/22 decembrie

Soare, cald. Dimineaţa nici un ministru, nemaipomenit că Brătianu nu a venit spre a-mi relata conversaţia sa cu

Hoyos, care pleacă astăzi. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, prin Filaret, la Cotroceni, un moment în grădină. Vântul destul de proaspăt, aduce vreme frumoasă, soare. Ora 4½ audienţe. 5-6 Brătianu la mine, e destul de deprimat, a avut o lungă discuţie cu Hoyos, i-a spus „ne demandez pas que nous nous humilions”. Hoyos crede că „une déclaration franche et loyale, que nous regrettons des passages du message”, ar pune capăt neînţelegerii. Miniştrii vor face o redactare. Hoyos e însoţit de nevasta lui. Seara Elisabeta la teatru, eu scris mamei până la ora 11. Presa are din nou articole măgulitoare pentru noi.

Vineri, 11/23 decembrie

Vreme frumoasă, se dezgheaţă. Dimineaţa Rosetti, apoi Stătescu, care a primit iarăşi multe depeşe de la Bălăceanu; guvernul austriac solicită o declaraţie categorică, în care să apară „les passages qui ont pu être considérés blessants”, noi vrem doar „qui ont pu être” şi se va face un proiect de notă. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Băneasa. Seara audienţe, Stătescu nu a venit, merge îngrozitor de încet. Ora 8 cu Elisabeta la teatru, *Aida* cu Wilde.

Sâmbătă, 12/24 decembrie. Sf. Spiridon

Ora 9½ la Biserica Sf. Spiridon, până la 11. Stătescu nu a terminat proiectul încă, trimit să-l aducă. Orele 2-3 discutat cu el, redactarea sa nu va satisface. După-amiaza

audienţe. Generalul Adrian[241], pe care nu l-am mai văzut de zece ani. Seara scris.

Duminică, 13/25 decembrie. Crăciunul catolic

Vânt puternic, – 1 °R, apoi se dezgheaţă. Ora 9½ la capela episcopală, ascultat trei liturghii. Ora 11, se termină. Acasă pe jos. După-amiaza audienţe de la ora 1½ la ora 5½. Seara Elisabeta la concert, scris până la ora 10½.

Luni, 14/26 decembrie

Vreme minunată. Dimineaţa Chiţu la mine. Ora 11½ Brătianu, care crede că va fi rezolvat conflictul cu Viena. Încă nici un răspuns de la Bălăceanu. După-amiaza audienţe. Seara scris. Elisabeta îi are pe Frebelli până la 11½.

Marţi, 15/27 decembrie

Vreme frumoasă. Ora 9½ Brătianu îmi trimite o depeşă de la Bălăceanu, conform căreia conflictul cu guvernul din Viena este complet rezolvat, iar Kalnoky e mulţumit de declaraţie şi speră că va exista cea mai bună înţelegere între România şi Austro-Ungaria. Ora 10½ Rosetti, apoi Dabija. Orele 11½-12½ pe gheaţă. Elisabeta acolo, pistă

---

241 Gheorghe Adrian (1820-1889), militar de carieră. Originar din Transilvania, unde a participat la mişcarea naţională românească de la 1848, el a trecut apoi în Ţara Românească, unde a intrat în serviciul militar. A fost ministru de Război în anii 1867-1868. Era membru de onoare al Academiei Române.

frumos amenajată de Clubul de patinaj. După-amiaza la ora 2 Stătescu, care îmi spune că guvernul austriac e complet satisfăcut. Mitropolitul din Iaşi la mine. Seara Kalinderu la masă, scris până la 10½.

Miercuri, 16/28 decembrie

Vreme minunată, foarte cald. Depeşele din Viena arată că toate ziarele sunt mulţumite de aplanarea conflictului. Ziarul oficial publică nota trimisă de Stătescu lui Bălăceanu. Urechia la mine. 11½-12½ pe gheaţă, foarte cald. După-amiaza audienţe. Seara scris. Elisabeta la teatru.

Joi, 17/29 decembrie

Ziua de naştere a Elisabetei. Dimineaţa ceaţă, apoi soare, cald. Cu Elisabeta până la 10. Ora 10½ primit pe amândoi mitropoliţii, care au venit pentru felicitări. Ora 11 Consiliu de miniştri. Brătianu îi înmânează Elisabetei un frumos buchet de flori, Rosetti îi adresează un emoţionant discurs, scris de el, şi îi înmânează diploma pe pergament a Ordinului Coroanei. Apoi primit suita. Toţi aduc flori, plante etc. Ora 12 îşi fac apariţia, pentru felicitări, preşedinţii Senatului (colonelul

Bibescu) şi Camerei (D. Brătianu), cu buchete. Prefectul Poliţiei. Elisabeta a fost copleşită cu daruri şi atenţii. După-amiaza scris. Audienţe. Ora 6½ domnul şi doamna Brătianu la masă. Ora 7½ demonstraţie cu torţe şi retragere, foarte frig. Brătianu aici până la 9. Ziarele de opoziţie de aici au articole infame despre nota trimisă de

Stătescu lui Bălăceanu.

Vineri, 18/30 decembrie

Vreme minunată, cald. Ora 10½ Rosetti la mine; întâmpină în Cameră o anumită opoziţie din partea prietenilor săi politici. Orele 11½-1 pe gheaţă. După-amiaza audienţe, scris. Seara lucrat.

Sâmbătă, 19/31 decembrie

Ceaţă groasă, chiciură, puţin răcit, Elisabeta obosită. 11-12½ Stătescu la mine. Mi-a citit circulara în chestiunea Dunării. După-amiaza audienţe, scris nenumărate depeşe. Durere de cap. Ora 6½ mare dineu parlamentar, biroul Senatului şi cel al Camerei, mulţi senatori şi deputaţi, miniştrii Rosetti şi Chiţu, cerc până la ora 9. Camerele au luat deja vacanţă până pe 10 ianuarie. Fiica doamnei Witzleben foarte bolnavă. Seara scris încă depeşe. Ceaţă groasă, – 4 °R.

Anul 1882

1882.

Monat Januar.

Bucarest.

Sonntag 1. Januar [20. Dezember 81.] [illegible]

Montag 2. Januar [21. Dezember] [illegible]

Dienstag 3. Januar [22. Dez.] [illegible]

Mittwoch 4. Januar [23. Dez.] [illegible]

Donnerstag 5. Januar [24. Dez.] [illegible]

Freitag 6. Januar [25. Dez.] [illegible]

Samstag 7. Januar [26. Dez.] [illegible]

Bucureşti

Duminică, 1 ianuarie/20 decembrie

Vreme mohorâtă, vânt rece. – 5 °R. Ora 10 la capela episcopală. După aceea la episcop, discutat cu el despre Roma, văzut pe Esarcu, care trebuie eventual să meargă acolo, pentru a negocia cu Papa[242]. Pe jos acasă, răcit. Orele 1½-4 audienţe. Apoi Stöhr la mine. Ora 5 G. Bibescu. Seara scris. Multe depeşe ca răspuns, împăratul austriac foarte cordial. Împărăteasa Germaniei, kronprinţul. Carola, arhiducele Albrecht etc.

Luni, 2 ianuarie/21 decembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază Chiţu. Elisabeta pe gheaţă, eu nu, foarte răcit. După-amiaza audienţe, cu Elisabeta. Fiica doamnei Witzleben foarte grav bolnavă. Seara scris.

Marţi, 3 ianuarie/22 decembrie

---

242 Între România şi Vatican nu existau la acea dată relaţii oficiale, diplomatice, acestea fiind inaugurate abia în anul 1920. În perioada domniei lui Carol I, Vaticanul a refuzat constant relaţiile diplomatice cu România, din cauza acceptării de către Carol I a paragrafului din Constituţia României care îl obliga pe suveran să-şi boteze eventualul urmaş direct la tron în religia ortodoxă. Obiceiul lui Carol I de a-l vizita pe episcopul romano-catolic aproape în fiecare duminică, după încheierea serviciului religios din capela palatului episcopal, avea rolul de a suplini, într-un mod neoficial, lipsa relaţiilor oficiale cu Vaticanul (Raymund Netzhammer, Bischof în Rumänien. Im Spannungsfeld zwischen Staat und Vatikan, vol. I, ediţie îngrijită de Nikolaus Netzhammer şi Krista Zach, Verlag Südostdeutsches Kulturwerk, München, 1995, pp. 13-14).

Vreme frumoasă. Înainte de amiază Rosetti, care vorbeşte de retragerea sa. Dabija. Elisabeta pe gheaţă. După-amiaza, orele 2-4, Heymann din Hamburg, Stöhr şi Schultz la o consfătuire privind mobilierul din Sinaia. Audienţe. Seara scris.

Miercuri, 4 ianuarie/23 decembrie

Ceaţă groasă, opacă. Ora 10 Brătianu, 11 Stătescu, apoi Urechia. După-amiaza Stöhr. Audienţe, scris. Seara cu Elisabeta. Sosit contele Hoyos.

Joi, 5 ianuarie/24 decembrie. Crăciunul

Ceaţă, – 3 °R. Înainte de amiază Stătescu, pentru graţieri. Ora 12 mitropolitul cu icoanele. Cântece. Ia masa cu noi şi cu doamnele. După-amiaza audienţe. Seara scris.

Vineri, 6 ianuarie/25 decembrie. Naşterea Domnului

Vreme frumoasă, soare. Ora 11 cu Elisabeta la mitropolit. În paraclisul său încântător, liturghie cu cor. Jumătate de oră, foarte cald, apoi la el. Ora 12 înapoi. După-amiaza scris. Cu Elisabeta. Vreme minunată. Ora 5 primit pe contele Hoyos, i-am exprimat bucuria pentru revenirea lui. Vorbit despre mesajul Tronului, el îmi spune că lui Kalnoky i-au trebuit mult tact şi moderaţie pentru a trata întreaga situaţie. Seara scris lungă scrisoare lui *papa.* Ora 11 în pat.

Sâmbătă, 7 ianuarie/26 decembrie

Vreme minunată, cald. Ora 11 pe gheaţă, unde Elisabeta patinează, promenadă în Cişmigiu cu Candiano. După-amiaza cu Elisabeta, scris. Prefectul Poliţiei la mine. Seara la ora 8½ pe gheaţă. Luciul gheţii iluminat, artificii, dezgheţ, enorm de multă lume. Jumătate de oră acolo. Apoi citit până la ora 11. Fiica doamnei Witzleben mai bine.

Duminică, 8 ianuarie/27 decembrie

Vreme minunată, dezgheţ. Înainte de amiază cu Elisabeta, Theodori, apoi citit. Ora 2 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, până dincolo de Băneasa, patru cai, cald, dar foarte murdar. Ora 3½ înapoi. După-amiaza şi seara scris, lui Fritz, la Berlin. În Franţa sunt alegeri pentru Senat, care dau câştig de cauză republicanilor, e îndoielnic însă că Senatul se va arăta docil faţă de Gambetta.

Luni, 9 ianuarie/28 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază nici un ministru. Împăratul german a emis o hotărâre, pe care Bismarck a semnat-o, conform căreia el se face responsabil personal pentru toate actele statului. E foarte grav pentru sistemul constituţional din Germania. După-amiaza plimbare cu trăsura. Ora 5 Pherekyde la mine, care vine de la Paris; l-a văzut şi pe Gambetta, care e destul de indiferent faţă de chestiunile noastre, e complet ocupat cu problemele interne, care nu merg aşa cum ar dori. Seara cu Elisabeta, scris până la ora 11. – 1 °R.

Marţi, 10 ianuarie/29 decembrie

Vreme mohorâtă, ceţoasă. Înainte de amiază Rosetti la mine, care insistă asupra demisiei sale. Stătescu. Orele 2-4½ hotărât amenajările pentru Sinaia cu Basset şi Heymann. Ora 5 L. Catargi de la Belgrad. Seara cu Elisabeta.

Miercuri, 11 ianuarie/30 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Stătescu. Ora 11½ pe gheaţă. Elisabeta patinează. Se dezgheaţă puternic. După-amiaza Văcărescu. Cu Elisabeta, care nu se simte prea bine. Seara scris. Ora 11 în pat.

Joi, 12 ianuarie/31 decembrie

Vreme frumoasă, cald. Dimineaţa nici un ministru. Basset pentru buget, care are un deficit din cauza noilor cheltuieli din Sinaia, 180.000 franci peste venituri. După-amiaza promenadă cu Candiano, la Stöhr, care a venit de la Sinaia. Seara Elisabeta foarte rău, gripă, febră puternică. Theodori la ora 9 încă aici. Împărţit Curţii şi Casei cadourile de Crăciun. Ora 11 în pat. Dezgheţ.

Vineri, 1/13 ianuarie. Anul Nou

Vreme blândă. Elisabeta încă febră şi foarte slăbită. Ora 8 sculat. Ora 9½ Stöhr, apoi Schultz, după aceea Knechtel şi primit pe telegrafişti. Ora 10½ plecat cu trăsura, *en gala,* la Mitropolie. Mitropolitul mă întâmpină. De faţă miniştrii, şefi, militari etc. Liturghie până la 11½. Trecut *en revue* garda de onoare. La mitropolit, el şi

Rosetti ţin câte o cuvântare. Eu răspund. Ora 12 plecat. Vreme de primăvară. Ora 1½ primit o delegaţie a birjarilor ruşi. Elisabeta s-a simţit foarte rău. Ora 2 luat masa. După-amiaza Stöhr, pentru ferestrele de la Sinaia, şi Zettler. Primit multe depeşe. Ora 6½ cinat. Cu Elisabeta, care e obosită. Scris. Văzut toate saloanele. Ora 10, cu Elisabeta, care se simte foarte rău, în încăperea goblenurilor, aici ţinut *cercle diplomatique.* Corpul diplomatic este complet, cu excepţia lui Ducros-Aubert, rechemat. Hoyos m-a felicitat în numele colegilor săi, i-am spus că sper acum ca în acest an bunele relaţii cu Austria să se lege cordial. În salonul alb, altfel aproape gol, mitropolitul, episcopul catolic, câţiva miniştri, generali. În salonul roşu câteva persoane. Sala tronului destul de plină, mai ales cu domni. Nu se prea poate dansa. Ora 1 *soupé,* eu o conduc pe contesa Hoyos, a cărei soră e şi ea aici. Cotilion până la ora 3, eu rămân până la 2½. Elisabeta se retrage la *soupé.* Balul şi bufetul foarte strălucitoare. Văcărescu face febră, rămâne însă până mă retrag şi eu.

Sâmbătă, 2/14 ianuarie

— 2 °R. Vreme minunată. Elisabeta încă foarte gripată şi cu febră. Ora 9 dejunat. Aranjat. Ora 11 cu Vlădoianu pe gheaţă, patinat, destul de bine, contele şi contesa Hoyos de asemenea acolo. După-amiaza Creţeanu la mine. Văcărescu bolnav. Citit. Generalul Florescu la mine. Seara cu Elisabeta.

Duminică, 3/15 ianuarie

— 3 °R. Vreme minunată. Ora 10 mers cu trăsura la

capela episcopală, îndelung la episcop, pe jos înapoi. Ora 11½ Stöhr pentru Sinaia. După-amiaza Cernat la mine. Ora 5 generalul Manu şi George Lahovary pentru Societatea Geografică, care va fi reorganizată pe baze noi. În Dalmaţia de Sud revolte grave, care vor sili probabil Austria să ia serioase măsuri militare. Seara scris.

Luni, 4/16 ianuarie

— 6 °R. Cer acoperit. Elisabeta se simte foarte obosită. Ora 11 Stătescu la mine. Problema mănăstirilor (cabinetele sunt preocupate de indemnităţi, noi trebuie să refuzăm energic). Orele pe gheaţă, acolo Pherekyde, Vlădoianu, Hoyos etc. Aer rece, dar plăcut. După-amiaza scris. Văcărescu încă bolnav. Elisabeta din nou ceva febră. Ora 5 Calevic, noul ministru plenipotenţiar sârb, de-a dreptul plăcut. Prefectul Poliţiei. Seara scris. Ceva zăpadă.

Marţi, 5/17 ianuarie

Ceva zăpadă, dezgheţ. Dimineaţa Stătescu la mine. Ora 12 venit mitropolitul cu icoanele, apoi luat prânzul cu noi. După-amiaza Creţeanu, Florescu şi Basset. Ora 5 Urechia. Seara scris. – 2 °R.

Miercuri, 6/18 ianuarie. Epifania-Botezul Domnului

— 5 °R. Ceaţă groasă, chiciură. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Ora 10½ plecat cu trăsura direct la pavilionul de la Dâmboviţa. Ceremonie foarte scurtă, mitropolitul bolnav, frig pătrunzător. Trupele stăteau de la biserică

până la Dâmboviţa. Câte un detaşament de la fiecare corp. Defilare la faţa locului. Ora 11 se termină totul şi înapoi la Palat. Hoyos a fost acolo cu tânăra contesă Heberstein. Citit şi scris până la 12½. Ora 1½ domnul Calevic, ministrul plenipotenţiar sârb, în audienţă oficială pentru înmânarea acreditivelor. Stătescu de faţă. Ora 2½ primit, cu Elisabeta, pe Aladro, pentru înmânarea Ordinului Maria-Louisa, pe care regele Alphonso[243] i l-a trimis Elisabetei. După-amiaza scris, cu Elisabeta. Basset pentru contractul Heymann. Seara Stöhr, care se întoarce iarăşi la Sinaia. – 4 °R.

Joi, 7/19 ianuarie. Sf. Ion

Îl trimit pe Candiano la Piteşti să-l felicite pe Brătianu. Noaptea la 2¾ mare incendiu la circ, care a ars complet, cu cei mai frumoşi cai[244]. Întregul oraş şi împrejurimile luminate clar. Elisabeta şi cu mine ne-am sculat. Toate camerele noastre luminate. Înainte de amiază Jooris la Elisabeta şi la mine. Orele 11½-1 pe gheaţă, multă lume şi colectă pentru circ, unde mă duc după aceea cu Pherekyde.

Caii zac în jur, carbonizaţi. Proprietarul complet fără grai. Ora 2 Văcărescu la mine, e din nou bine. Dezgheţ. Prefectul Poliţiei la mine, raportează despre incendiu, care

---

243 Alfonso al XII-lea (1857-1885), rege al Spaniei. Era căsătorit, din 1879, cu prinţesa Maria-Cristina de Austria.

244 Incendiul a avut loc la Circul Kremsler, „o baracă învelită cu pânză instalată pe Bulevardul Elisabeta, cam pe unde e azi instalat cinematograful Clasic. A fost un sinistru tragic, fiindcă cea mai mare parte din caii de rasă şi bine dresaţi au pierit în flăcări” (Constantin Bacalbaşa, op. cit., p. 279).

a pus în pericol şi menajeria învecinată, unde animalele sălbatice urlau. Ora 6½ cinat cu Elisabeta. Ora 8¾ la gara Târgovişte, acolo Stătescu, prefectul Poliţiei şi casa militară. Ora 9 sosit prinţul Albert de Monaco[245]. Îi prezint persoanele, cu care mergem apoi la Palat. Aici băut ceai cu Elisabeta, rămas împreună până la ora 11. El vine de la Sigmaringen şi Viena.

Vineri, 8/20 ianuarie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 dejunat cu Elisabeta, Monaco rămâne în camera sa. Nici un ministru. Ora 12½ luat prânzul cu el, *à trois.* După-amiaza plecat cu Monaco la mitropolit, vizitat Mitropolia. Ora 7 cinat. Elisabeta merge la culcare, căci are puternice dureri la ureche. Conversat până la 12½. Biliard.

Sâmbătă, 9/21 ianuarie

Vreme frumoasă, se dezgheaţă. Elisabeta febrilă şi dureri la ureche. Înainte de amiază Stătescu, apoi cu Monaco în Cişmigiu. Ora 12½ luat prânzul *à trois.* Elisabeta trebuie să se retragă, din cauza puternicelor dureri la ureche. După-amiaza Monaco face vizite, eu rămân cu Elisabeta, care are dureri puternice şi febră mare. Ora 6½ cinat doar cu Monaco. Seara biliard, conversat până la 10½. Noapte foarte rea, căci Elisabeta

245 Albert (1848-1922), prinţ moştenitor de Monaco, va deveni duce în 1889, după moartea tatălui său Charles al III-lea. Prinţul Albert era căsătorit cu prinţesa Mary Hamilton, o verişoară a regelui Carol I (mama lui Mary, prinţesa Maria de Baden, căsătorită cu ducele William Douglas Hamilton, era soră cu mama lui Carol I, prinţesa Josephine).

are dureri îngrozitoare, nu poate rămâne în pat.

Duminică, 10/22 ianuarie

Vreme mohorâtă. Elisabeta rău, dureri îngrozitoare, se pune din nou în pat. Înainte de amiază cu Monaco. Theodori îmi spune că starea Elisabetei e gravă, solicită o consultaţie. Orele 1½ şi 3½ audienţe. Ora 4 Marcovici[246], Kalinderu[247] şi Kremnitz[248]; consideră că nu e prea rău cu Elisabeta. Ora 4½ Brătianu la mine; l-a pierdut pe fratele său Teodor, e foarte dezolat. Orele 5-6 Filipescu, pentru construcţia Palatului. Ora 6½ dineu pentru Monaco, sus, 24 persoane. El merge seara la Oteteleşanu[249]. Elisabeta

246 Alexandru Marcovici (1835-1886), medic cu studii la Paris, unde şi-a luat şi doctoratul în medicină în 1864. Reîntors în ţară, a funcţionat ca medic al Poliţiei sanitare din România, apoi ca medic primar la spitalele Colţea şi Eforie. Era totodată medic al Palatului. A fost în repetate rânduri deputat şi senator.

247 Nicolae Kalinderu (1835-1902), medic, doctor în medicină la Paris, frate al lui Ioan Kalinderu. Medic primar la Spitalul Eforiei şi la Spitalul Brâncovenesc. Mai târziu va deveni profesor la Facultatea de Medicină din Bucureşti şi membru corespondent al Academiei Române.

248 Wilhelm Kremnitz (1843-1897), medic german stabilit în 1875 la Bucureşti, ca medic primar la Spitalul Brâncovenesc. A devenit medic al regelui Carol I.

249 Elena Oteteleşanu, născută Filipescu, văduvă a lui Iancu Oteteleşanu (1795-1876), ţinea în acea vreme un salon foarte apreciat şi cât se poate de select. Despre acest salon, Constantin Argetoianu avea să scrie: „Casa cea mai simandicoasă din vremea copilăriei mele, salonul în care nu se aduna decât cuconetul de pe cea mai înaltă treaptă şi în care parveniţii nu pătrundeau erau casa şi salonul mătuşei mele Elena Oteteleşanu, născută Filipescu. De când rămăsese văduvă, coana Elena nu mai da baluri, după cum încetase şi petrecerile din minunatul parc de la Măgurele, dar toată iarna primea duminica seara, în cerc restrâns şi plicticos. [...] În salonul Elenei Oteteleşanu mai circula tava cu dulceaţă, şi către sfârşitul sindrofiei se servea un ceai cu pesmeţi uscaţi şi câteva

seara ceva mai bine, are dureri mai puţine. Ora 11½ în pat. Noaptea bine, puţin neliniştită.

Luni, 11/23 ianuarie

Vreme mohorâtă, întunecată, tristă. Ora 9 dejunat cu Monaco. Ora 11 venit medicii. Elisabeta ceva mai bine, însă enorm de slăbită. Durerile la ureche ceva mai mici. Nici un ministru. Camera s-a întrunit din nou. Luat prânzul cu Monaco. Plecat cu el, cu trăsura, la Cotroceni, vreme rece, neprietenoasă. Ora 4 la Elisabeta, care are puternice dureri de cap şi febră mare. Durerea la ureche o lasă, însă e puţin răcită. Ora 6½ cinat *à deux.* Ora 8 la teatru, *Traviata,* beneficiul pentru [...]. Până la ora 11. Elisabeta doarme bine noaptea. Căzut toate fondurile.

Marţi, 12/24 ianuarie

Mohorât. Ora 9 dejunat *à deux.* Elisabeta ceva mai bine. Ora 10½ Rosetti, care îşi depune demisia la Cameră. Ora 11 Brătianu, discutat despre situaţie. După-amiază vizitat cu Monaco lucrările de la Dâmboviţa, Văcăreşti, Filaret. La Elisabeta, care are febră ceva mai mare, foarte ameţită. Ora 6½ cinat cu Monaco. Orele 8½-11 la teatru, pentru circ. Monaco merge la *soirée.* Elisabeta are dureri puternice. Paroxisme, care se repetă în fiecare clipă. Foarte slăbită. Noaptea febră, e foarte slabă.

---

prăjituri mărunte de la Capşa. În afară de cele câteva prietene intime, persoanele admise nu se arătau decât de două-trei ori pe sezon, căci plictiseala era mare, dar pentru nimic în lume n-ar fi lipsit de la această datorie, căci o şedinţă la Madame Otetéléchano clasa pe cineva în societatea bucureşteană” (Constantin Argetoianu, op. cit., pp. 128-129).

Miercuri, 13/25 ianuarie

Vreme minunată. Dejunat singur. Înainte de amiază mult la Elisabeta. Marcovici, Kalinderu, Theodori, Kremnitz. Elisabeta foarte obosită. Urechea curge puţin. Ora 11½ Urechia la mine. 12½ dejunat cu Monaco. După-amiaza orele 3-4 plimbare cu trăsura, Băneasa, frig. Ora 5 la Elisabeta, care a avut iarăşi paroxisme. Ora 6½ cinat cu Monaco. Seara jucat cu el biliard. Merge la ora 11½ la bal la C. Grădişteanu. Câtva timp, Elisabeta nu are nici o durere. Noaptea iarăşi foarte rău, dureri violente. Ora 12½ cutremur puternic. Dormit puţin.

Joi, 14/26 ianuarie

Vreme minunată. Elisabeta foarte istovită. Ora 9 dejunat cu Monaco. Ora 11 Kalinderu, Marcovici, Kremnitz, Theodori examinat urechea, dureri puternice. Ora 1 luat masa cu Monaco. 3-4½ promenadă pe jos spre Cotroceni. Ora 5 la Elisabeta, care are din nou dureri violente. Ora 6½ cinat, conversat până la 10. Ora 10½ bal la Teatru, fast foarte strălucitor, toate doamnele în costume populare, întregul corp diplomatic. Tombolă. Cu Monaco în lojă. Licitaţie. Un portret al Elisabetei, 1.200 franci. Domnul Verona[250] din Galaţi, care i-a pictat rama. Ora 11 înapoi. Elisabeta ceva mai bine.

Vineri, 15/27 ianuarie

---

250 Arthur Verona (n. în Brăila, 1868-1946), pictor. A studiat la Şcoala Politehnică din Viena, apoi la Şcoala de Belle-Arte din München.

Vreme mohorâtă. Ora 9 cu Elisabeta, mult mai bine, nici un paroxism. Ora 10½ Rosetti. Gambetta vrea să se retragă din guvern. Ora 1 dejunat cu Monaco, conversat. Orele 3½-4½ promenadă pe străzi, foarte murdar. Orele 5-6 la Elisabeta, care nu e bine deloc. Cinat, biliard până la ora 9½, apoi la Elisabeta, Theodori aici; ea e foarte descurajată şi deloc bine.

Sâmbătă, 16/28 ianuarie

Vreme mohorâtă, rece şi umedă. Înainte de amiază cu Monaco. Stătescu la mine. Elisabeta e mai bine în general, durerile au încetat, fără paroxisme. După-amiaza promenadă cu Monaco, aer execrabil. Ora 5 Elisabeta, care se simte foarte slăbită. Ora 6½ cinat. Ora 8½ cu Monaco la Clubul Ofiţerilor, foarte plin. Toate soţiile de ofiţeri de faţă. Dans, până la ora 11½. Elisabetei i-a fost foarte rău. Noapte cu multe dureri.

Duminică, 17/29 ianuarie

Vreme întunecată, mohorâtă. Monaco merge la vânătoare. Înainte de amiază la Elisabeta, aici medicii, care insistă asupra hrănirii, pentru a se menţine în putere. Ea slăbeşte din cauza supurării. Timpanul este străpuns. De aceea, treaba e şi mai gravă, în orice caz, de lungă durată. Orele 1½-4 audienţe. La Elisabeta, care are un paroxism îngrozitor, e foarte slăbită. Monaco înapoi de la vânătoare la ora 6. Cinat cu el. Seara merge la nunta

Grădişteanu-Ghica[251]. La Elisabeta, care e epuizată. Theodori încă aici. Sângerarea e foarte puternică. Ora 10½ la culcare.

Luni, 18/30 ianuarie

Noapte rea pentru Elisabeta, dureri şi crampe la stomac. Vreme întunecată şi tristă. Ora 9 dejunat cu Monaco. Ora 11 medicii. Elisabeta se simte mai bine. Brătianu la mine, vorbeşte despre domeniile care îmi sunt date. Ora 1 luat masa. La Elisabeta, care e din nou un pic suferindă. Promenadă cu Monaco până la ora 5. Ora 6½ cinat. Seara biliard. Ora 11 în pat. Elisabeta crampe la stomac, noaptea îi este mult mai bine, iar durerile aproape că încetează. Doarme bine până la ora 4.

Marţi, 19/31 ianuarie

Ninge. Elisabeta se simte mai bine. Puroiul e mai vârtos, durerile vin când şi când. Dejunat singur, căci Monaco nu se simte bine. Dabija la mine. Medicii sunt mulţumiţi de starea Elisabetei. Durerile încetează întreaga zi. Ea este însă destul de descurajată. După-amiaza rămas acasă, căci a cam viscolit. Ora 6½ cinat cu Monaco. Seara biliard. El merge la ora 10½ la *soirée.* – 4 °R. Elisabeta e foarte agitată noaptea şi are dureri destul de mari. Urechea supurează foarte tare. Ora 11 în pat. Frecynet a format guvernul francez. Stöhr scrie ceva mai încurajator.

---

251 Maria Grădişteanu (1856-1933), fiica fostului ministru şi deputat Constantin Grădişteanu, s-a căsătorit cu Scarlat Ghica (1856-1948), fiu al scriitorului şi omului politic Ion Ghica.

Miercuri, 1 februarie/20 ianuarie

— 7 °R. Vreme frumoasă. Elisabeta se simte mai bine, e pe picioare mai mult timp. Stătescu şi Urechia la mine. Ora 1 luat masa cu

Monaco. Orele 3-5 promenadă, mers cu el, cu trăsura, spre Cotroceni, destul de frig. Zăpadă. Seara Elisabeta aproape fără dureri. Ora 7 cinat. Ora 8½ Monaco ieşit, eu scris, cu Elisabeta. – 6 °R, complet senin.

Joi, 2 februarie/21 ianuarie

Vreme minunată. – 6 °R. Elisabeta n-a avut o noapte bună. Ora 9 dejunat cu Monaco. Înainte de amiază nici un ministru. Criza ministerială încă nerezolvată. Elisabeta dureri, se simte foarte slăbită. Murit Marco. După-amiaza promenadă cu Monaco. Orele 3-5 la moschee, pe stradă vânt destul de rece. Ora 5 Brâncoveanu. Ora 6½ cinat, biliard cu Monaco. Elisabeta mai bine. Ora 10 bal la Teatru pentru Circul Kremsler, la al cărui incendiu Elisabeta a făcut infecţia la ureche. Fast strălucitor, cu tombolă, standuri, vânzătoare de flori etc. Dans, rămas până la ora 1, foarte plin. Elisabeta în trecere.

Vineri, 3 februarie/22 ianuarie

Vreme minunată. Elisabeta mai bine, doar ceva dureri. Ora 10½ Rosetti la mine. Ora 11½ pe gheaţă, până la 1. Luat masa cu Monaco, apoi cu el la Elisabeta, care e pe picioare întreaga după-amiază, vioaie. Ora 6½ cinat cu Monaco, conversat până la 10½. Elisabeta de-a dreptul

bine.

Sâmbătă, 4 februarie/23 ianuarie

Vreme minunată. Monaco la Buftea, la vânătoare. Elisabeta asistă la dejunul meu. Înainte de amiază Stătescu. Brătianu a declarat majorităţii că se retrage, ca ameninţare. Ora 1½ prinţesa I. Ghica la mine. Elisabeta dureri violente toată după-amiaza. Theodori se teme pentru auz. Seara Elisabeta foarte slăbită. Ora 7 cinat cu Monaco.

Duminică, 5 februarie/24 ianuarie

Vreme mohorâtă. Elisabeta din nou mai bine. Ora 10 cu Monaco la capela episcopală. Promenadă în Cişmigiu. Orele 2½-4 audienţe. La Elisabeta, care are puţine dureri. Orele 5-6½ Brătianu la mine, pentru problema guvernului. Seara cu Monaco.

Luni, 6 februarie/25 ianuarie

Vreme minunată, – 6 °R. Întreaga ţară e sub zăpadă. Elisabeta foarte bine, medicii sunt mulţumiţi. După-amiază cu Monaco lungă promenadă, vizitat lucrările la Dâmboviţa. Ora 5 înapoi, foarte frig. Elisabeta dureri, are un paroxism de trei ore, care o doboară de tot. Theodori aici, hotărâm să-l chemăm pe dr. Lucae de la Berlin. Noaptea destul de rău, dormit puţin.

Marţi, 7 februarie/26 ianuarie

Vreme minunată. – 10 °R. Înainte de amiază Dabija. Elisabeta slăbită, are puţine dureri. I se telegrafiază doctorului Lasar. Ora 12½ dejunat cu Monaco, care vine apoi la Elisabeta, ea e destul de vioaie. Orele 3½-5 promenadă cu Monaco la Şosea, frig şi mohorât. Seara la Elisabeta. Ora 7 cinat cu Monaco. El pleacă la ora 10 la Comăneşti, la vânătoare de urşi, cu Ştirbey. Foarte frig. Ora 11 în pat.

Miercuri, 8 februarie/27 ianuarie

Vreme minunată. – 6 °R. Ora 9 Theodori, cu răspuns de la dr. Lucae din Berlin, care porneşte deja, speră să ajungă vineri seara. Elisabeta cam istovită, are încontinuu dureri. Ora 11½ pe gheaţă, foarte cald, până la ora 1. După-amiaza scris. La Elisabeta. Ora 5 Rosetti, i-am mulţumit pentru perioada cât a fost ministru. Seara cinat singur. Ora 8½ prelegere la Clubul Militar, acolo până la 10½, foarte frig. Elisabeta foarte rău. Noaptea dureri puternice.

Joi, 9 februarie/28 ianuarie

Vreme minunată. – 8 °R. Elisabeta istovită. Ora 10 ministrul de Război, generalul Anghelescu, la mine. Ora 11 G. Lecca, ministrul de Finanţe. Elisabeta un paroxism violent. Ora 1 luat masa singur. Durerile ţin toată ziua, ea e complet distrusă, apoi Theodori aici. Seara ceva mai bine. Orele 5-6 Pherekyde la mine, se întoarce la Paris. Rămas acasă întreaga zi.

Vineri, 10 februarie/29 ianuarie

Elisabeta a avut prima noapte liniştită. Vreme minunată. – 4 °R. Înainte de amiază Stătescu, prefectul Poliţiei. După-amiaza episcopul catolic, pentru înţelegerea cu Roma. Orele 3-4½ promenadă. Elisabeta nu mai are dureri aproape deloc şi e foarte vioaie. Orele 5-6½ Brătianu la mine, e foarte răcit. Ora 9 sosit dr. Lucae de la Berlin, îl primim îndată. Elisabeta în pat. El e foarte plăcut. Ora 11½ în pat.

Sâmbătă, 11 februarie/30 ianuarie

Vreme blândă. Elisabeta noapte liniştită. Înainte de amiază Stătescu la mine. Brătianu nu se simte bine, pleacă la ţară. D. Ghica îmbolnăvit foarte periculos, aproape că şi-a pierdut orice speranţă. Ora 10½ dr. Lucae, care o consultă pe Elisabeta, ora 11 consultaţie a tuturor medicilor. Lucae găseşte normală evoluţia infecţiei, spune însă că ar putea dura încă trei săptămâni. Elisabeta trebuie să rămână la pat. Ora 12½ la Elisabeta, care e puţin enervată, se aşază în pat. După-amiaza promenadă cu Candiano. Încă nici o veste de la Monaco. Seara la Elisabeta, care are multe dureri. Scris până la ora 10½. Dr. Lucae aici. Seara încă la Elisabeta.

Duminică, 12 februarie/31 ianuarie

Dezgheţ. Elisabeta noapte proastă şi multe dureri. Ora 10 la capela episcopală, foarte mult la episcop, îi spun că tratativele cu Roma trebuie suspendate. Elisabeta ceva mai bine. Ora 1½ audienţe, scris, mult cu Elisabeta. Ora 5 prof. dr. Lucae cu Theodori, o oră aici. Povesteşte multe lucruri interesante despre acustică şi noi descoperiri.

Seara scris. Lucae şi Theodori încă o dată aici, la ora 10.

Luni, 1/13 februarie

Prinţul moştenitor de Monaco s-a întors din Moldova la ora 6½ dimineaţa, nu a împuşcat nimic. Ora 9 dejunat cu el. Elisabeta nu a avut o noapte foarte bună. Lucae a venit cu medicii la ora 11. Ministrul de Război Anghelescu la mine. După-amiaza cu Monaco, care se duce şi la Elisabeta. Ora 6½ cinat cu el. Seara scris. Ora 10 dr. Lucae la Elisabeta.

Marţi, 2/14 februarie

Elisabeta noapte liniştită. Ora 9 dejunat cu Monaco. 10½ Dabija. După-amiaza promenadă cu Monaco spre Cotroceni, vânt rece. Ora 4½ înapoi. Ora 5 Lucae pentru ultima oară la Elisabeta. Îi dau Crucea de ofiţer al Coroanei, primeşte 6.000 franci. Este mulţumit de starea Elisabetei. Luat rămas-bun de la el. Orele 6-7 Carp la mine. Seara cu Monaco la Elisabeta, care e foarte vioaie. Venit doamnele, care merg la balul costumat de la Bibescu. Abia la ora 11 în pat.

Miercuri, 3/15 februarie

Vreme blândă. Elisabeta o noapte liniştită. Ora 9 dejunat cu Monaco. Lui D. Ghica îi merge mai bine. Monaco la Elisabeta. Urechia la mine. După-amiaza Stătescu la Elisabeta. Ora 7 cinat cu Monaco. Ora 8½ la Clubul Militar, prelegere (franceză) a căpitanului Berişteanu de la Artilerie, acolo până la ora 10½.

Joi, 4/16 februarie

Elisabeta o noapte nu prea bună, are din nou dureri violente şi nu e deloc bine. Istovită şi dureri de cap. Înainte de amiază generalul Anghelescu şi G. Lecca, lucrat cu ei. Vreme frumoasă, vântos. După-amiaza la Elisabeta, care e la pat. Orele 4½-5½ promenadă în oraş cu Monaco, destul de cald. Elisabeta dureri cu totul îngrozitoare, e complet epuizată. Theodori aici. Ora 7 cinat cu Monaco.

Vineri, 5/17 februarie

Vreme de primăvară. Cu cloral, Elisabeta a avut o noapte destul de liniştită. Este enorm de istovită. Monaco nu prea bine. Dejunat singur. Înainte de amiază nici un ministru. Brătianu bolnav. Elisabeta aproape de a-şi pierde cunoştinţa. Orele 2-3½ discutat reconstrucţia Palatului cu arhitecţii Gottereau[252], Savopulu şi Cerkez[253]. Plimbare cu trăsura, cu Monaco, spre Văcăreşti, vânt rece, praf. Ora 5 Wight, îmi aduce o scrisoare de la Wales, mulţumiri pentru ordin. Ora 7 cinat cu Monaco. Seara, Elisabeta mai bine.

Sâmbătă, 6/18 februarie

---

252 Paul Gottereau (n. 1843), arhitect de origine franceză, a contribuit la construirea mai multor edificii din Bucureşti: Palatul CEC, Fundaţia Carol I, Palatul Regal, Palatul din Cotroceni etc.

253 Grigore Cerkez (1850-1927), inginer şi arhitect, profesor la Şcoala superioară de arhitectură din Bucureşti. A contribuit, între altele, la construirea Palatului princiar din Cotroceni, a clădirii Bursei din Bucureşti şi a proiectat clădirea Institutului de Arhitectură.

Vreme mohorâtă, ceva ploaie. Elisabeta foarte epuizată. Stătescu şi Chiţu la mine. După-amiaza la Elisabeta, care are din nou dureri violente şi greaţă, este cam demoralizată. Ora 6½ cinat cu Monaco. Seara cu el până la ora 10.

Duminică, 7/19 februarie

Elisabeta ceva mai bine, slăbită. Ora 10 la capela episcopală. Vreme de primăvară. După-amiaza de la 1 la 4½ audienţe. Elisabeta iarăşi dureri puternice. Seara cu Monaco.

Luni, 8/20 februarie

Vreme de primăvară. Elisabeta dureri încă devreme. Monaco vizitează Azilul. Ministrul de Război Anghelescu şi Lecca la mine. Ora 1 Monaco la Elisabeta pentru a-şi lua rămas-bun. Luat masa abia la 1½. După-amiaza ploaie. Elisabeta mult mai bine după-amiaza şi seara. Ora 7 cinat cu Monaco. Biliard.

Marţi, 9/21 februarie

Vreme frumoasă. Sculat la ora 7, Elisabeta nu e bine, foarte obosită. Ora 8 la gară cu prinţul moştenitor de Monaco. Pleacă la 8½ spre Viena, apoi la Sigmaringen. Marchizul şi lt. -col. Vartiadi îl însoţesc până la Vârciorova. D. Brătianu, Cariagdi etc. la gară. Ora 8½ dejunat la Elisabeta, ea e vioaie. Înainte de amiază Stătescu, Brătianu e încă la ţară. *Timpul* e furios, deoarece am refuzat audienţa coproprietarilor din Iaşi. Elisabeta e pe picioare

aproape întreaga zi. Ora 5 N. Bibescu la mine, vrea să cedeze statului Piscul Craiului din Sinaia, în locul unui alt proces. Seara scris.

Miercuri, 10/22 februarie. Miercurea cenuşii

Elisabeta de-a dreptul bine, e pe picioare toată ziua. Viscol cu zăpadă. – 4 °R. Ora 10½ Urechia, apoi Brătianu, care vede situaţia destul de neagră. La Cameră Legea tocmelilor agricole, din cauza căreia se face multă agitaţie. Conservatorii vor ţine o întrunire. Ora 5 Bălăceanu la mine, vine de la Viena. Ora 8½ la Club, prelegere a căpitanului Crăiniceanu[254]. Ora 10½ înapoi. Elisabeta are un paroxism, dureri îngrozitoare.

Joi, 11/23 februarie

Elisabeta dureri noaptea. Dimineaţa totul e umflat în jurul urechii, are friguri şi nu e deloc bine. Ora 10 Anghelescu. Ora 11 Lecca, ministrul de Finanţe. Toată ziua acasă, la Elisabeta, care stă la pat, cu dureri puternice. Seara Theodori aici, se teme că puroiul a străpuns astăzi urechea. Discursul lui Skobelev de la Paris, împotriva germanităţii, face vâlvă. Austria luptă în Bosnia.

Vineri, 12/24 februarie

254 Grigore Crăiniceanu (1852-1935), militar de carieră cu studii de specialitate (geniu) în ţară şi la Bruxelles. A participat la campania din 1877-1878, realizând mai multe lucrări de fortificaţii. Din 1878 era profesor de fortificaţii la şcolile militare din Bucureşti. Era căpitan din 1879. Avea să urce în cariera militară până la gradul de general. Va fi ministru de Război în perioada 1909-1910, în guvernul Ion I.C. Brătianu.

Elisabeta noapte foarte rea, cu dureri grozave, starea din nou gravă, deoarece puroiul s-a adunat şi nu poate ieşi, medicii vor să taie. Elisabeta complet epuizată, doarme mult ziua. Ora 11 Dabija la mine. După-amiaza plimbare cu trăsura, vreme de primăvară. Ora 4 toţi medicii la Elisabeta, încă nu au tăiat, i se telegrafiază lui Lucae pentru a-i cere opinia. Ora 10 Theodori, Lucae a răspuns deja, este pentru. Elisabeta suferă cumplit.

Sâmbătă, 13/25 februarie

Elisabeta a dormit puţin, cu cloral, se simte enorm de slăbită, are febră. Ora 11 venit medicii, făcut tăietura în spatele urechii (Kremnitz), aproape fără cloroform. Ora 12 Brătianu la mine, este şi el foarte îngrijorat, ca şi mine. La Elisabeta, care nu poate vorbi, are dureri enorme, e aproape inconştientă, primeşte cloral pentru a dormi. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Candiano, spre Văcăreşti. Elisabeta doarme liniştită, nu are febră, durerile mai puţine, doar la rană, care e foarte adâncă; e străpuns cartilagiul, care era inflamat.

Duminică, 14/26 februarie

Vreme minunată, cald. Elisabeta a dormit cu cloral. E foarte obosită, durerile mai mici. Înţepături în ureche. Orele 10-12 I. Brătianu la mine, e plin de compasiune. Discutat despre Legea tocmelilor agricole; comisia, alcătuită din reprezentanţi ai tuturor partidelor, lucrează încet. Conservatorii sunt încă indispuşi, din cauză că nu am primit delegaţia de la Iaşi. După-amiaza audienţe.

Orele 4-5 plimbare cu trăsura la Şosea, enorm de multe trăsuri. Orele 5-6½ Wight; îmi aduce scrisoarea de notificare din partea reginei, îi arăt depeşa şi răspunsul meu pentru regina Victoria, care e plină de compasiune faţă de Elisabeta. Seara Elisabeta febră, greaţă şi ameţeli. Theodori crede că e îngrijorător.

Luni, 15/27 februarie

Vreme minunată, prea uscat şi cald. Elisabeta noapte bună. Ora 10 generalul Anghelescu, ora 11 Lecca, ministrul de Finanţe. Ora 12 primit în audienţă oficială, cu discursuri, pe Keun, ca ministru rezident.

Elisabetei i s-a schimbat bandajul, ceea ce i-a provocat dureri enorme şi prelungite, este complet istovită şi doarme. Ora 2 inspectat recruţii Regimentelor 6 şi 21 Dorobanţi în faţa cazărmii Malmaison, cei din urmă foarte bine, până la ora 3½, apoi recruţii Regimentului 3 Călăraşi, până la ora 4½. Ora 5 înapoi. Elisabeta vioaie. Ora 5½ Brătianu la mine. Seara scris.

Marţi, 16/28 februarie

Mohorât, ploaie. Elisabeta noapte bună. Ora 10½ Urechia. Medicii sunt foarte mulţumiţi de rană şi de starea generală a Elisabetei. După-amiaza scris. Sârbii se află pe punctul de a proclama regatul, sunt sprijiniţi de Austria. Vremea din nou frumoasă şi caldă. Seara la Elisabeta, care se simte confortabil. Ora 11 Theodori aici, ea are din nou ceva dureri la ureche. Kalinderu ajuns la Sigmaringen, îi duce lui *papa* Ordinul Coroanei din partea mea.

Miercuri, 1 martie/17 februarie

Vreme minunată, din păcate nu plouă deloc, foarte uscat. Elisabeta vioaie, puţine dureri. Ora 11 Stătescu, Brătianu la ţară, a declarat majorităţii că nu se va întoarce decât atunci când aceasta se va hotărî să voteze legile finanţelor şi bugetul. După-amiaza audienţe. La Elisabeta, care aude şi cu urechea stângă. Orele 4-5 plimbare cu trăsura. Orele 5-6 Sturdza la mine, Camera a votat fără opoziţie mai multe legi. Ora 8½ la Club, colonelul Arion[255] ţine o prelegere despre arme. Acolo până la 11.

Joi, 2 martie/18 februarie

Vreme de primăvară. Elisabeta o noapte foarte bună. Ora 10½ Anghelescu, ministrul de Război, la mine. Lecca, discutarea bugetului va începe săptămâna viitoare. Monaco a ajuns în Sigmaringen. După-amiaza audienţe. La Elisabeta, care e foarte bine. Ora 4½ plimbare cu trăsura la Şosea, pe jos înapoi, la ora 6. Seara la Elisabeta, scris. Foarte apăsător şi enorm de uscat.

Vineri, 3 martie/19 februarie

Vreme mohorâtă. Elisabeta foarte bine, doar obosită. Medicii satisfăcuţi. Ora 11 Dabija la mine. Atentat asupra

---

255 Eracle Arion (1838-1903), militar de carieră cu studii politehnice şi de artilerie în Franţa. A condus, în 1862, construcţia Pirotehniei (Arsenalului) armatei. În timpul campaniei din 1877-1878 a construit podul de la Corabia, apoi a reprezentat guvernul român la încheierea armistiţiului cu Turcia. Va deveni general în 1883.

reginei Victoria la staţia de cale ferată Windsor, fără urmări, noi telegrafiem îndată. După-amiaza singur, ceva ploaie. La Elisabeta. Ora 5 prefectul Poliţiei. Seara cu Elisabeta, scris. Ploaia încetează.

Sâmbătă, 4 martie/20 februarie

Furtună, foarte uscat. Elisabeta noapte foarte bună, vioaie. Ora 10½ Stătescu. Austria încuviinţează ca Serbia să devină regat. Ora 11 Chiţu. După-amiaza la Elisabeta. Orele 5-6 promenadă, cald şi vântos. Seara scris. Brătianu încă la ţară.

Duminică, 5 martie/21 februarie

Vreme minunată. Ora 10 la capela episcopală. Ora 11½ înapoi. Stöhr aici, sosit de la Sinaia. După-amiaza audienţe. La Elisabeta, care e foarte bine, nu mai are dureri. Orele 5-6½ Stöhr din nou aici, discutat despre construcţia din Sinaia. Seara dureri de ochi.

Luni, 6 martie/22 februarie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Anghelescu. Dureri de ochi. Elisabeta din ce în ce mai bine. După-amiaza audienţe. Stöhr, care se întoarce la Sinaia. Serbia a proclamat regatul, eu îi telegrafiez lui Milan al Serbiei. Orele 5-7 Costinescu la mine, pentru bugetul armatei. Seara cu Elisabeta, care e în picioare până la ora 9, nu mai are dureri.

Marţi, 7 martie/23 februarie

Vreme mohorâtă. Elisabeta la dejunul meu. Ora 1½ contele Hoyos, care se interesează de starea Elisabetei, din însărcinarea împăratului. Orele 4-6 plimbare cu trăsura, Filaret-Cotroceni. D. Brătianu la mine. Primit depeşă de mulţumire de la Milan. Austria l-a recunoscut.

Miercuri, 8 martie/24 februarie

Vreme rece, +5 °R, înnorat, enorm de uscat. Ora 10½ Stătescu, ora 11½ Urechia la mine. Elisabeta este aproape complet restabilită. 7 săptămâni a durat boala grea. De două ori viaţa i-a fost în pericol. După-amiaza la ora 1½ prinţul Obolenski, care consideră ridicolă proclamarea regatului Serbiei. Lichidatorul rus nu a ajuns încă la bilanţ[256]. Skobelev a ajuns la Petersburg, împăratul e foarte enervat din cauza purtării sale în străinătate. Din nou Camera nu a votat aproape nimic. Brătianu încă la ţară. Stagnare a afacerilor. După-amiaza cu Elisabeta, care asistă la cina mea. Rămâne în picioare până la ora 7½, e foarte vioaie. Noapte rece, senină.

Joi, 9 martie/25 februarie

Vreme minunată, enorm de uscat. Elisabeta foarte bine. Proaspătă şi bine dispusă. Ora 10 Anghelescu, ora 11 Lecca. După-amiaza audienţe. Plimbare cu trăsura, praf enorm. Seara de la 9 la 12 Bălăceanu la mine, ia partea

---

256 Prinţul Obolenski era şeful comisiei ruse pentru rezolvarea problemei indemnităţilor pe care Rusia le avea de plătit României în urma colaborării militare din 1877-1878 (Aus dem Leben König Karls..., vol. IV, p. 160).

Austriei în toate.

Vineri, 10 martie/26 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Dabija. Îmi vorbeşte despre calea ferată vicinală. Ora 1½ primit în audienţă privată pe baronul von Ring, plăcut. Ora 2½ Brătianu la mine, s-a întors de la ţară, e mai bine. Ora 5½ prinţul Ştirbey. Seara scris. Elisabeta în picioare până la ora 8, foarte bine.

Sâmbătă, 11 martie/27 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Chiţu la mine. Legea pentru proprietatea funciară în Dobrogea discutată la Cameră. Ora 12 primit în audienţă oficială pe baronul von Ring, noul ministru plenipotenţiar al Franţei. După-amiaza la Elisabeta, care e foarte bine. Orele 5½-6½ plimbare cu trăsura, cald, vântos, prăfos. Seara scris. Dureri de cap.

Duminică, 12 martie/28 februarie

Vreme vântoasă, enorm de uscată, praf. Ora 10 la capela episcopală, pe jos înapoi. La Elisabeta, care e restabilită complet. Ora 1½ audienţe. După-amiaza cu Elisabeta.

Luni, 1/13 martie

Vreme senină, răcoroasă, fără ploaie. Barometrul enorm de ridicat, vânt. Ora 10½ ministrul de Război, apoi

Brătianu, care îmi vorbeşte despre intrigile ruseşti. Lecca, bugetul trebuie redus. După-amiaza episcopul catolic Paoli, merge la Monaco şi Madrid. La Elisabeta. Seara scris. Ziua morţii împăratului Alexandru al II-lea.

Marţi, 2/14 martie

Mohorât şi rece, fără perspective de ploaie. Înainte de amiază Dabija, trimis la Cameră proiectul pentru calea ferată transversală. Ora 1½ de l'Aubespine. Ora 2 Aladro. Audienţe până la ora 4. Rămas acasă cu Elisabeta. Seara citit. Vântos şi rece. Ziua de naştere a regelui Italiei.

Miercuri, 3/15 martie

Uscat, senin, rece, vântos. Înainte de amiază Stătescu, apoi Urechia, care urmează să demisioneze. După-amiaza Ştirbey şi Marghiloman, pentru Jokey-Club. Eu dau 4.000 franci pentru colectă. Ora 5 promenadă, vânt rece. Ora 7, la cină principele Anton Radziwill şi prinţul Heinrich al XVIII-lea Reuss, care au sosit de la Constantinopol. Împreună până la 11. Doi domni de la misiune au plecat prin Egipt. Elisabeta foarte bine.

Joi, 4/16 martie

Uscat, vânt. Înainte de amiază ministrul de Război şi Lecca. Senatul a votat calea ferată Cernavodă-Constanţa. Ora 12 primit *en gala* pe principele Radziwill, prinţul Reuss şi maiorul Bevernförder. I-am reţinut pentru dejun, până la ora 2, apoi ei fac un tur, merg la cazărmi. Ora 4½ plimbare cu trăsura. Ora 6½ dineu de gală pentru

misiunea prusiană la Constantinopol. Eu în uniforma de dragoni. Invitaţi Wesdehlen, generali, colonei etc., 40 persoane. După aceea Radziwill, care primeşte Steaua României, şi Reuss, care primeşte Coroana României, la mine până la ora 10.

Vineri, 5/17 martie

Enorm de uscat, nici o perspectivă de ploaie. Înainte de amiază nici un ministru. Ora 1½ Suleiman Bey. Ora 2 prezidat Academia Română, până la ora 5. Mic discurs. Alecsandri, Poni[257] şi Ştefănescu[258] ţin conferinţe. Acasă pe jos, prin Cişmigiu, praf enorm şi vânt. Seara cu Elisabeta şi scris. În Berlin scandal la Curtea de Conturi, din pricina căilor ferate. 50 de deputaţi ai opoziţiei demisionează. Insurecţia din Dalmaţia terminată.

Sâmbătă, 6/18 martie

Nici un nor, vântos, enorm de uscat. Înainte de amiază nici un ministru. Brătianu merge iarăşi la ţară. Orele 2-5 inspecţia Batalionului 1 Vânători, Niculescu, excelent. Regimentul 4 Infanterie, Cazarma Cuza şi Azilul Militar.

---

257 Petru Poni (1841-1925), chimist, a studiat matematica, fizica şi chimia la Paris. A fost profesor de chimie minerală la Universitatea din Iaşi din anul 1878. Avea să fie ales membru al Academiei Române în 1889. Va fi ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice în repetate rânduri.

258 Grigore Ştefănescu (1838-1911), geolog şi paleontolog, licenţiat în ştiinţe naturale la Universitatea din Paris. A fost, încă din 1863, profesor de geologie şi mineralogie la Universitatea din Bucureşti. În 1876 a fost ales membru al Academiei Române. Din punct de vedere politic s-a plasat de partea liberalilor, obţinând de mai multe ori mandatul de senator.

Ora 5½ maiorul Corvin, adjutantul lui Sandro, la mine. Seara scris.

Duminică, 7/19 martie

Vânt rece, nici o perspectivă de ploaie. În ţară sunt peste tot incendii de localităţi şi păduri. Ora 10 la capela episcopală. Ora 1 înapoi. După-amiaza audienţe. Cu Elisabeta, care se simte bine şi în putere. Ora 5½ primit pe Razis. Seara cu Elisabeta, scris. Ora 11 în pat. Senin cu stele.

Luni, 8/20 martie

Vânt, cer fără nori. Ora 11 ministrul de Finanţe Lecca; este şi el foarte îngrijorat din cauza secetei enorme şi a vântului continuu. Semănăturile au suferit foarte mult. După-amiaza audienţe, cu Elisabeta. Seara scris.

Marţi, 9/21 martie

Vânt, enorm de uscat. Înainte de amiază Stătescu, Dabija. După-amiază, de la 2 la 5, inspecţia Batalionului 4 Vânători şi a Regimentului 2 Infanterie, bine. Vizitat Cazarma Cuza. La Cotroceni, unde totul e încă gri, cald. Ora 6½ dineu pentru Calevic, ministrul sârb, 50 de persoane, cerc până la ora 9. Cerul acoperit.

Miercuri, 10/22 martie

Vântos. Ziua de naştere a împăratului german. Ora 10½ Lecca la mine. Pe Brătianu nu l-am mai văzut de mult.

După-amiaza audienţe.

Orele 4½-6 plimbare cu trăsura, Văcăreşti, vânt puternic, praf enorm. Seara la Clubul Ofiţerilor, colonelul Voinescu ţine o conferinţă despre America şi despre şcoala militară de acolo, rămas până la ora 10½, acasă pe jos. Senin şi vânt.

Joi, 11/23 martie

Enorm de uscat, nici o perspectivă de ploaie. Din nou incendii în ţară. Ora 10½ Lecca la mine. Ora 11 Brătianu, Camerele vor fi prelungite până la 30 aprilie stil vechi. După-amiaza, orele 2-4½, inspecţia Batalionului 2 Geniu de la Cotroceni şi a noii Pirotehnii. Vânt şi praf. Seara cu Elisabeta, scris până la ora 11.

Frig.

Vineri, 12/24 martie

Enorm de uscat, cer senin. E pericol pentru semănăturile din toamnă. Înainte de amiază nici un ministru, întreaga zi acasă. Cu Elisabeta. Camera votează calea ferată spre Dobrogea. Domeniile încă nu au ajuns pe ordinea de zi. Seara scris. Vânt.

Sâmbătă, 13/25 martie

Vânt puternic, enorm de uscat. Cerul însă acoperit. Înainte de amiază Stătescu, problema Dunării a fost discutată la Berlin şi la Viena de Wolkenstein, în locul căruia este numit Hoyos. Bălăceanu a demisionat. Ora 11

Chiţu, Camera votează repede acum. Tocmelile agricole pe ordinea de zi. Ora 2 în inspecţie la Malmaison, Roşiori, Regimentul 2 Artilerie, vizitat Batalionul pentru servicii, provizii şi brutărie, praf enorm pe care îl stârneşte vântul. Cernat, Manu, Dunca etc. de faţă. Totul foarte bine. Exerciţii pe jos, în deplasare, diferite reprize. Durat până la ora 6. Văzut noul armament. Vremea devine întunecată, vrea să plouă puţin, însă se opreşte curând. Cinat la ora 6½. Cu Elisabeta. Seara scris şi citit. Ziua împăratului german a fost sărbătorită demonstrativ în Petersburg şi Viena. Ceva ploaie, vânt.

Duminică, 14/26 martie. Aniversarea proclamării regatului

Noaptea nu plouă deloc, cerul acoperit, vânt. Înainte de amiază cu Elisabeta. Lecca îmi aduce o colecţie de monede de la monetăria noastră. Ora 11 Te Deum la Mitropolie. Străzile sunt decorate cu drapele. Prefectul Poliţiei la mine. După-amiaza audienţe. Cu Elisabeta. Ora 5½ Bălăceanu, care insistă asupra demisiei sale. Seara oraşul iluminat, vreme senină, vânt rece. Ora 9 ovaţii cu muzică. Elisabeta nu ia parte.

Luni, 15/27 martie

Vreme foarte senină, barometrul urcă, nici o perspectivă de ploaie. Ora 10 ministrul de Război. Ora 11 Brătianu; e puţin agitat din cauza chestiunii Dunării, doreşte să-i scriu lui Bismarck, eu refuz. Disputa în problema domeniilor urmează să rămână pentru Paşti, ceea ce înseamnă o amânare de durată. Tocmelile agricole

sunt discutate de patru zile la Cameră. Stătescu aici. În Petersburg, Viena, Constantinopol, Atena, Te Deum pentru proclamarea regatului, colonia prezentă. După-amiaza prinţul Obolenski, care primeşte Ordinul Coroanei clasa I, pleacă definitiv. Plimbare cu trăsura, cu Candiano, praf, însorit şi senin. Seara la teatru, piesă socială, până la ora 11½.

Marţi, 16/28 martie

Cerul acoperit, mai târziu soare, foarte cald. Înainte de amiază Dabija. Ora 2 inspecţie a Jandarmilor călare şi a celor pedeştri, a Bateriei de Pompieri, până la ora 4, foarte cald. Ora 6 încă Brătianu la mine, pentru contingentul din 1878, şi Bălăceanu. Discuţii aprinse la Cameră din cauza tocmelilor agricole. Orele 8½-10 vorbit cu D. Sturdza despre domenii, care urmează să ajungă la 500.000 franci. Începe să plouă.

Miercuri, 17/29 martie

Plouă toată noaptea, ceea ce era dorit de două luni. Se îmbunătăţesc astfel perspectivele recoltei. Din păcate, ploaia încetează după-amiază. Ora 10½ ministrul de Război, apoi Urechia, bugetele au fost reduse toate. +10 °R. Ora 1½ audienţe. Babeş[259] la mine, se plânge de

259 Vincenţiu Babeş (1821-1907), jurist şi om politic originar din Banat. A studiat dreptul la Universitatea din Budapesta, apoi a îndeplinit diferite funcţii juridice şi administrative în Arad, dar şi în administraţia centrală din Viena şi din Budapesta. A fost ales în repetate rânduri ca reprezentant în dieta de la Budapesta. Incepând cu anul 1866, a condus revista românească Albina, înfiinţată la Viena, apoi mutată la Pesta. A susţinut, în numeroase scrieri,

situaţia insuportabilă pe care ungurii le-au creat-o românilor, e foarte pornit împotriva guvernului austro-ungar. Orele 4½-5½ plimbare cu trăsura, cer de ploaie, aer minunat, umed. Seara cu Elisabeta. Telegramă de mulţumire de la împăratul Wilhelm. Vreme senină.

Joi, 18/30 martie

Vreme minunată, totul verde. Înainte de amiază ministrul de Război, apoi Lecca. Ora 12 Brătianu; l-a văzut pe Hoyos, care s-a întors de la Viena, în Austria nu vor să cedeze în chestiunea Dunării. Elisabeta îl primeşte şi ea pe Brătianu. După-amiaza mitropolitul la mine. La fotograful Mandy, două ore acolo. Promenadă. Ora 5 prefectul Poliţiei. Ora 6½ dineu în onoarea baronului von Ring, ministrul plenipotenţiar al Franţei, 40 de persoane, cerc până la ora 9½. La Elisabeta. Seara cer senin. Scris.

Vineri, 19/31 martie

Vreme minunată. Cer fără nori. Înainte de amiază Stătescu la mine, discutat despre chestiunea Dunării. După-amiaza de la 1 la 4

audienţe. O delegaţie din Dobrogea. Camera a votat tocmelile agricole. A început bugetul; războiul, justiţia, învăţământul şi lucrările publice au fost votate, aproape fără discuţii. Ora 4½ plimbare cu trăsura şi la Cotroceni, unde totul e verde. Vânt rece, pe cer nici un nor. Seara cu

---

drepturile politice ale românilor din Austro-Ungaria (Vasile Netea, Lupta românilor din Transilvania pentru libertatea naţională, 1848-1881, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974).

Elisabeta, scris şi citit. În ţară recolta pare să stea destul de bine, însă în curând va fi iarăşi nevoie de ploaie. Câteva districte nu au avut ploaie aproape deloc. Camera urmează să fie prelungită până la sfârşitul lui aprilie, însă timp de 14 zile va fi vacanţă de Paşti.

Sâmbătă, 1 aprilie/20 martie

Cer fără nori, uscat şi vântos. Înainte de amiază Chiţu, ora 1½ audienţe. Camerele votează bugetul. Ora 4½ plimbare cu trăsura, cu Candiano, Filaret-Cotroceni, iar de acolo pe jos înapoi, destul de cald. Ora 8½ prezidat Societatea Geografică în sala Senatului. Scurt discurs, apoi conferinţe de Ştefănescu, Sturdza şi Drăghicescu[260], până la ora 11½, înapoi pe jos, cu Slăniceanu. Noapte senină, cu lună. Murit Bosianu[261].

Duminică, 2 aprilie/21 martie. Duminica Floriilor

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10 la capela episcopală, sfinţirea ramurilor de salcie şi liturghie până la ora 11½. Ora 11¾ la răzvod[262] în grădina Cişmigiu,

---

260 Matei Drăghicescu (1844-1939), geolog şi hidrolog originar din Târgovişte. A studiat la Şcoala de Mine din Paris, apoi a devenit inginer în Serviciul Salinelor Statului din România. Mai târziu va deveni director al Minelor Statului şi profesor de hidrologie la Universitatea din Bucureşti.

261 Constantin Bosianu (1815-1882), jurist şi om politic originar din Bucureşti, cu doctorat în drept obţinut la Paris. A deţinut diferite slujbe în administraţie şi în sistemul juridic, ajungând ministru în vremea domnitorului Cuza. A fost până în 1872 profesor de drept roman la Universitatea din Bucureşti. Din 1879 era membru al Academiei Române.

262 În limba rusă, răzvod (pa3BOfl) înseamnă demonstraţie sau

prezenţi toţi ofiţerii, gardă de 300 soldaţi, şefii de corpuri adunaţi în jurul meu, discutat inspecţia. Ora 1 înapoi. După-amiaza cu Elisabeta, împreună puţin prin grădină, ceea ce a obosit-o. Seara scris. Vremea uscată. Camerele s-au retras.

Luni, 3 aprilie/22 martie

Foarte vântos şi cald, ceva nori. Ora 10 plecat cu trăsura la inaugurarea canalului de scurgere de la Apele Văcăreşti. Ceremonie religioasă de sfinţire a betonului, pe care eu îl arunc în canal cu o lopată de argint, scurt discurs. Dintr-un pavilion, privire asupra marilor lucrări la Dâmboviţa, foarte vântos. Ora 11½ înapoi. După-amiaza ministrul de Război. Elisabeta primeşte pe Hoyos în audienţă de rămas-bun. Seara mohorât, vânt puternic şi rece.

Marţi, 4 aprilie/23 martie

Vreme mohorâtă, rece, fără ploaie, barometrul ridicat. Ora 10 venit Stöhr, care a sosit de la Sinaia. Nici un ministru. Bosianu a fost înmormântat. Ora 3 Stătescu la mine, discutat problema Dunării. Ora 5½ Brătianu, camerele au votat toate bugetele şi au luat vacanţă până pe 6/18 aprilie.

---

paradă militară. În amintirile sale, Constantin Bacalbaşa descrie o astfel de demonstraţie, în contextul anului 1874: „În fiecare duminică, primăvara, se făcea în Cişmigiu un răzvod. Detaşamente din toate armele, ofiţeri, generalul Florescu urmat de aghiotanţii săi veneau în Cişmigiu şi dedeau răzvodului o înfăţişare de spectacol militar.” (Constantin Bacalbaşa, op. cit., p. 140).

Miercuri, 5 aprilie/24 martie

Mohorât şi rece, enorm de uscat. Ora 10 primit pe mitropolitul Moldovei. Ora 10½ Consiliu de miniştri în problema Dunării. Acceptăm Comisia Mixtă, fără a fi de acord însă cu aplicarea regulamentului de către aceasta. Până la ora 12½. Ora 1½ la Academie, acolo prezidat şedinţa de încheiere. Împărţire a premiilor, ţinut un mic discurs de despărţire, până la ora 3. Ora 4 cu Elisabeta, venit Stöhr. Ora 6½ Basset. Ora 8 la mica mănăstire, pentru sfânta spovedanie, ora 8½ înapoi. Cu Elisabeta, citit. Numai +4 °R. Vânt rece, aer de ninsoare.

Joia Verde, 6 aprilie/25 martie. Buna-Vestire

Sculat la ora 7. – 2 °R cu vânt rece, în ţară a nins de-a lungul munţilor, foarte rău pentru culturi, livezi şi vii. Ora 8 la capela episcopală pentru sfânta împărtăşanie. Ora 8¾ înapoi. Dejunat cu Elisabeta. Ora 10 plecat cu trăsura la Mitropolie, acolo asistat la sfinţirea sfântului mir şi la liturghie, slujba uleiului sfânt săvârşită de amândoi mitropoliţii şi de toţi episcopii (13). Ţinut până la ora 12. Acesta este un ulei prin care Biserica românească se aşază într-o poziţie de neatârnare faţă de Constantinopol. Ora 1½ primit cu Elisabeta Comitetul Presei, Rosetti şi Laurian ţin fiecare câte un discurs pentru Elisabeta. Reprezentate toate ziarele, *Resboiu* etc., *Grănicerul,* conversat jumătate de oră. Arătat masa de scris pe care Elisabeta o trimite în Anglia. Ora 2 Bălăceanu, care se întoarce la Viena. Problema Dunării. Ora 4 Lecca. Cu Elisabeta. Ora 5½ la liturghia întunecată, în capela episcopală catolică, cu Stabat Mater, ţinut până la ora 7½. Cinat. Vânt rece

groaznic, îngheaţă iarăşi. Ora 10 în pat.

Vinerea patimilor, 7 aprilie/26 martie. Vinerea Mare

— 2 °R. Frig, noaptea vânt rece. Ora 9 la mica mănăstire, ora 10 înapoi pe jos. Ministrul de Război, mai târziu Lecca. După-amiaza cu Elisabeta. Urechia la mine. Văcărescu. Seara scris, cu Elisabeta. Vreme senină, foarte rece. Din această cauză, nu merg la Mitropolie.

Sâmbăta patimilor, 8 aprilie/27 martie

— 1 °R. În ţară, anume în Moldova, a nins. Înainte de amiază Stătescu la mine. După-amiază Văcărescu. Cu Elisabeta, care e obosită. Ora 6½ cinat. Ora 10 supat cu Elisabeta, citit. Ora 11¾ plecat cu trăsura la Mitropolie, *en gala,* +2 °R, vânt rece. Învierea în aer liber, vânt rece. Trimis după aceea trupele acasă. Apoi lungi rugăciuni şi cântece şi, la sfârşit, liturghia, până la ora 3. Mitropolitul a oficiat slujba principală. În biserică un curent enorm şi foarte frig. Ţinut crucea, iscălit evangheliarul. Înapoi în trăsura deschisă. Ora 3½ în pat, foarte obosit şi înfrigurat. Ziua morţii scumpului nostru copil.

Duminica Paştilor, 9 aprilie/28 martie. Sfintele Paşti

Ora 8 sculat, vreme mohorâtă, vânt rece şi uscat. Ora 9½ la mica mănăstire, slujbă şi predică până la ora 11, înapoi pe jos, vânt neplăcut, cerul acoperit, însă nu poate să plouă. Cu Elisabeta. Ora 1½ primit pe birjarii ruşi.

După-amiaza citit şi scris. În Sinaia ninsoare puternică. Ora 6½ cinat. Seara cu Elisabeta, devreme în pat.

Lunea Paştilor, 10 aprilie/29 martie. Sfintele Paşti

Vreme mohorâtă, vânt rece. Seceta e îngrijorătoare. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 11½ primit pe Calevic, care îmi notifică proclamarea regatului Serbiei. După-amiaza la ora 2 primit pe contele Hoyos, care îmi înmânează scrisoarea sa de rechemare, o oră la mine. Ora 4½ în Cişmigiu, unde e mare serbare, cu bordei pentru vânzări etc. în folosul celor loviţi de incendiu. Cumpărat de 2.000 franci de la diferite doamne. Regată pe lac, mers peste tot până la ora 6. Vânt rece. Seara cu Elisabeta, citit.

Marţi, 11 aprilie/30 martie

Vreme frumoasă, dar încă vânt rece. În Sinaia zăpadă de un metru. Secetă cumplită în toată ţara. Înainte de amiază cu Elisabeta. Prefectul Poliţiei. După-amiaza citit. Orele 4½-5½ promenadă în Cişmigiu, unde enorm de multă lume. Ora 6½ dineu diplomatic, 40 de persoane. Elisabeta apare după dineu şi face cerc. Luat rămas-bun de la Hoyos, căruia îi confer Ordinul Coroanei. Toţi au fost în uniforme, împreună până la ora 9½. Elisabeta puţin obosită.

Miercuri, 12 aprilie/31 martie

Vreme senină. Barometrul, care a căzut puternic, se ridică din nou. Hoyos a plecat dis-de-dimineaţă, Stătescu şi întregul corp diplomatic la gară. Ora 10½ Stătescu la

mine. La Petersburg, Giers a fost numit ministru de Externe în locul lui Gorceacov, care păstrează doar titlul de cancelar al Imperiului. În Egipt au izbucnit răscoale, un ministru a fost ucis. După-amiaza Câmpineanu la mine, s-a întors din străinătate. Problema căilor ferate sârbeşti pare să fie rezolvată, în Serbia însă lucrurile nu merg bine, în ciuda proclamării regatului. Seara vânt rece, +2 °R, cerul din nou senin, nici o perspectivă de ploaie. Scris până la ora 10½, lui Leopold, care e în Maroc.

Joi, 1/13 aprilie

+1 °R. Vânt rece, enorm de secetos. Lipsă de ploaie în toată ţara. Înainte de amiază nici un ministru, cu Elisabeta, scris. După-amiază ceva mai cald. Rămas acasă. Seara prefectul Poliţiei, cu Elisabeta, scris. Furtună.

Vineri, 2/14 aprilie

Vreme mai caldă. Barometrul cade, cer senin. Ora 10½ Stătescu la mine, pentru problema Dunării, se doreşte extinderea Comisiei până la Brăila. Austria ne invită să semnăm împreună cu ea această modificare a Tratatului de la Berlin. După-amiaza cerul acoperit. Vânt din vest. Plimbare cu trăsura la Cotroceni. Seara înnorat, perspective de ploaie. Seara barometrul se ridică din nou. Cer senin, cu stele. Scris până la ora 11.

Sâmbătă, 3/15 aprilie

Senin şi soare, foarte cald, vânt puternic dinspre vest. Lecca şi Anghelescu la mine, vin de la Bacău şi Craiova,

pretutindeni secetă cumplită, foarte mari pagube la semănături. După-amiaza cu Elisabeta. Se înnorează din nou. Barometrul coboară foarte puţin. Seara cu Elisabeta, scris, citit până la ora 10½. Cald.

Duminică, 4/16 aprilie

Atmosferă foarte umedă, semne de ploaie. Ora 10 capela episcopală. După-amiaza audienţe. Soare. Ora 4 Stöhr, care vine de la Sinaia. În Cişmigiu serbare în folosul incendiaţilor. Cer urât, umezeală de furtună. Seara din nou furtună şi vânt. Nu plouă. Barometrul staţionează.

Luni, 5/17 aprilie

Noaptea nu plouă. Soare, mai târziu înnorat. Înainte de amiază Anghelescu, scris. Basset, Creţeanu. Ora 4 Stöhr, cad câteva picături de ploaie, se opreşte însă. Din toată ţara cele mai triste veşti despre semănături. Dacă nu va ploua în următoarele 4-6 zile, recolta e pierdută. Porumbul nu poate fi săpat, din cauză că pământul e prea uscat. Seara scris.

Marţi, 6/18 aprilie

Noaptea nu plouă. Dimineaţa soare, foarte umed, mai târziu acoperit. Ora 11 Brătianu la mine, discutat problema Dunării. După-amiaza Văcărescu. Orele 4½-6½ plimbare cu trăsura, cu Candiano. La Cotroceni. Semne de ploaie, vânt. Seara senin, scris.

Miercuri, 7/19 aprilie

Încă nu plouă. Secetă foarte mare. Înainte de amiază miniştri, Stătescu, Lecca, Urechia, toţi îngrijoraţi din cauza recoltei. Ora 12 ploaie măruntă, care însă încetează curând. Ora 1 plecat cu trăsura la Cotroceni, acolo încălecat. Exerciţii de manevră în aer liber ale Batalionului 9, Bateriei 6 şi Escadronului 6. Diferiţi recruţi, destul de bine, însă încet. După aceea critică şi defilarea tuturor trupelor, 4.000 de oameni, până la ora 5. Călare înapoi, cu toţi generalii de stat-major. Ora 5½ la Palat, cu Elisabeta. Seara din nou mohorât, semne de ploaie. Camerele şi-au reluat lucrările, Senatul nu a avut cvorum. Rosetti a propus iarăşi un proiect de lege, care va provoca agitaţie în ţară. Statul ar urma să plătească toate datoriile pe care ţăranii le au faţă de proprietarii de moşii. Scris până la ora 10½.

Joi, 8/20 aprilie. Ziua mea de naştere

Mohorât, însă nu plouă. Întregul oraş decorat cu steaguri. Ora 9 dejunat cu Elisabeta, îmi face cadou fotografia ei. Multe depeşe de la Camere. Acordat Serviciul Credincios. Florescu, Wütherich – Coroana României, Candiano – colonel, Cazimir – maior. Ora 11½ miniştrii mă felicită şi îi conferă Elisabetei Ordinul Coroanei cu diamante. Apoi personalul casei etc. După-amiaza doamna Mavrogheni, sosită de la Roma. Orele 4-6 prima ieşire cu Elisabeta, prin oraş, la Cotroceni, Şosea. Seara scris.

Vineri, 9/21 aprilie

Secetă dezolantă. Înainte de amiază Stătescu, Dabija.

După-amiaza Comisia Domenială pentru construirea Palatului; nu este constituită încă, eu supărat din această cauză. Audienţe şi scris până seara.

Sâmbătă, 10/22 aprilie

Nu plouă, înnorat. Înainte de amiază Stătescu, Lecca. Camerele lucrează puţin. După-amiază contele Tornielli, care merge în Italia, insistă în problema Dunării. Seara prefectul Poliţiei.

Duminică, 11/23 aprilie

Cer complet senin. Barometrul foarte ridicat. Peste tot în ţară lumea e îngrijorată din cauza secetei cumplite, foarte grav. Înainte de amiază cu Elisabeta, citit. După-amiaza audienţe până la ora 4. Seara citit. Noapte răcoroasă, senină.

Luni, 12/24 aprilie

Cer fără nori. Vânt. Înainte de amiază Brătianu la mine, care e preocupat încontinuu de înarmarea oştirii. După-amiaza audienţe. În grădină, cu Elisabeta. Seara scris.

Marţi, 13/25 aprilie

Cer fără nori. Vânt. Înainte de amiază Stătescu la mine. După-amiaza la ora 2 primit pe marchizul de Noailles, ambasadorul francez la Constantinopol, împreună cu baronul von Ring. Ora 3 colonelul von Jahn de la Regimentul prusian 22 Infanterie, care face o călătorie de

vacanţă în Orient. Cerul foarte acoperit, ameninţare de furtună, e umezeală foarte mare; am dejunat în grădină. Ora 5 primit pe baronul von Mayer în audienţă privată, foarte plăcut, la mine până la ora 6. Din nou vreme senină. Seara cu Elisabeta, scris. Iarăşi ceva nori.

Miercuri, 14/26 aprilie

Barometrul coborât. Ceva nori, mai târziu soare, foarte cald. Înainte de amiază Urechia şi Lecca la mine. Camerele au votat Legea sanitară pentru Armată, care e îndreptată, de fapt, împotriva lui Davila. După-amiaza la ora 2 baronul von Mayer, ministrul plenipotenţiar austriac, îşi prezintă acreditivele în audienţă oficială. După aceea e primit de Elisabeta. Stătescu primeşte o depeşă de la Bălăceanu, care telegrafiază că, dacă se va tot amâna semnarea Convenţiei, Austria va cere extinderea autorităţii Comisiei Dunării până la Porţile de Fier. Orele 3-4½ Curticăpeanu la mine. Seara cu Elisabeta. Începe o furtună fără ploaie, iar barometrul urcă din nou. Vânt puternic. Seara scris. Senatul va amenda Legea tocmelilor agricole. Domeniile pentru mine nu au fost votate încă. Construcţia Palatului, ceea ce înseamnă că aripa se va construi.

Sinaia

Joi, 15/27 aprilie. Bucureşti-Sinaia

Nu plouă, nori, barometrul urcă. Ora 10 Brătianu la mine, discutat problema Dunării şi poziţia lui Rosetti, care îl pune pe Brătianu într-o situaţie enorm de dificilă. Ora 11 încă Basset la mine. Cu Elisabeta la gara Târgovişte, de faţă miniştrii, D. Brătianu, primarul, D. Sturdza, Bibescu

etc. Ora 11½ plecarea, tren special. Ministrul Lecca şi Fălcoianu călătoresc cu noi. Ora 12½ Crivina, a plouat puţin în Prahova, semănăturile sunt însă foarte firave. Ora 1 în Câmpina, 1½ Comarnic, unde începe o ploaie puternică, dar numai în munţi, ora 3 în Sinaia, ploaie torenţială şi vânt rece. Lecca merge la Predeal. La mănăstire, biserică. Ora 4 la castel. În interior s-a înaintat foarte mult cu plafoanele, vestibulul etc., foarte frumos. Acolo până la ora 6. Elisabeta acasă. Ora 6½ cinat. Seara citit.

Vineri, 16/28 aprilie

Vreme frumoasă, cald. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Vântos. Ora 10 la castel, cu doamnele. Vizitat totul. Aici pictorul Kott din Viena, discutat decoraţiunile, până la ora 12½. După-amiaza din nou la castel, acolo Knechtel, apoi cu Stöhr la pavilionul de vânătoare. Seara ploaie. În ţară a plouat foarte puţin, Brăila, Focşani, Slatina etc., peste tot prea puţin.

Sâmbătă, 17/29 aprilie

Ploaie torenţială toată noaptea. Plouă în toată ţara, în unele judeţe mai mult, în altele mai puţin sau aproape deloc. Bucureşti, trei ore de ploaie. Să sperăm că cea mai mare parte a recoltei e salvată. Ploaia încetează după-amiaza. În castel, discutat cu Stöhr, Kott etc. pentru picturi şi lambriuri etc. Apoi cu Knechtel la pavilionul de vânătoare. Vremea bună, nu e rece. Ora 6½ cinat, discutat devizul cu Basset. Seara ploaie.

Duminică, 18/30 aprilie

Noaptea furtună puternică, vânt de nord. Înainte de amiază foarte înnorat, fără ploaie. După-amiază vreme frumoasă, destul de răcoare. Ora 10½ la construcţie, discutat totul despre zugrăveli cu Basset, Stöhr, Schultz şi Kott. Ora 12½ luat masa. Ora 2 primit telegrafic ştirea despre moartea Mariei de Würtemberg[263] la Ludwigsburg, a murit la naşterea unui copil mort. Familia Waldeck e în Anglia, unde are loc nunta dintre Helene şi George de Albany[264]. Elisabeta e adânc zguduită. Ora 4 singur la pavilionul de vânătoare şi promenadă. Seara cu Basset, pentru chestiuni de şantier. Vântul, care a fost foarte puternic, încetează.

Luni, 1 mai/19 aprilie

Ceva vânt dinspre nord. Înainte de amiază la şantier, cu Basset şi Stöhr. După-amiaza promenadă, la pavilionul de vânătoare cu Elisabeta. Vreme minunată şi caldă. În ţară pare să fi plouat. Orele 5-7½ cu Schultz la castel. Ora 7½ cinat. Basset la Bucureşti. Seara cu Elisabeta.

Marţi, 2 mai/20 aprilie

---

263 Maria de Würtemberg (1857-1882), născută prinţesă de Waldeck-Pyrmont (fiică a prinţului domnitor Georg-Victor de Waldeck-Pyrmont), a fost soţia prinţului moştenitor Wilhelm de Würtemberg (1848-1921), care va deveni rege de Würtemberg în 1891, la moartea vărului său Carol. Maria de Würtemberg se înrudea îndeaproape cu regina Elisabeta a României.

264 Helene de Waldeck-Pyrmont (1861-1922) era soră cu Maria de Würtemberg. S-a căsătorit în 1882 cu prinţul Leopold de Marea Britanie, duce de Albany (1853-1884), fiu al reginei Victoria.

Vreme frumoasă şi caldă. Ora 10½ la castel cu Stöhr, discutat diferite lucruri. Ora 12½ luat masa în pavilionul de vânătoare. Sosit Stătescu şi Gottereau, care prezintă planurile pentru aripa Palatului. Discutat cu Stătescu propunerile lui Barrère[265] şi modificările noastre. Vizitat şantierul cu Stătescu şi Barrère. Ora 6 cinat. Seara citit.

Miercuri, 3 mai/21 aprilie

Ploaie caldă, foarte scurtă. Ora 10½ la castel, cu Schultz etc. Ora 12½ luat masa la mănăstire. Ora 4 ceai la pavilionul de vânătoare. Promenadă cu Elisabeta şi la castel până la ora 6½. Seara cu Elisabeta. Lună plină.

Joi, 4 mai/22 aprilie

Cald şi complet senin, noaptea vânt puternic. Ora 10½ la castel. Ora 12½ luat masa la pavilionul de vânătoare. Sosit doamna Mavrogheni şi Zoe Bengescu[266]. După-

---

265 Camille Barrère era reprezentantul Franţei în Comisia Europeană a Dunării, cu sediul la Galaţi. Proiectul elaborat de Barrère, la care face referinţă însemnarea din jurnal, conţinea o serie de propuneri destul de asemănătoare cu cele făcute de Austro-Ungaria cu privire la înfiinţarea Comisiei Mixte a Dunării. Conform proiectului, Austro-Ungaria ar fi urmat să facă parte din această comisie (alături de statele riverane România, Serbia şi Bulgaria), care şi-ar fi exercitat autoritatea asupra Dunării între Porţile de Fier şi Galaţi. Mai mult decât atât, Austro-Ungaria urma să deţină preşedinţia comisiei, cu drept de vot preponderent. Proiectul Barrère avea ceva în plus faţă de propunerile austriece: din Comisia Mixtă urma să facă parte şi un delegat din partea Comisiei Europene a Dunării (Iulian Cârţână, Ilie Seftiuc, Dunărea în istoria poporului român, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972, pp. 81-88).

266 Zoe Bengescu, doamnă de onoare a reginei Elisabeta.

amiaza prefectul Poliţiei, Radu Mihai, cu el la şantier. Ploaia pare să nu fi fost de mare folos în ţară. Ziarele publică proiectul Barrère. Ora 6½ cinat. Seara citit şi scris. Cer complet senin.

Vineri, 5 mai/23 aprilie. Sf. Gheorghe

Ora 9 la biserică, foarte cald. Ora 10 la castel. Ora 10½ sosit din Egipt baronul Heydebrand von der Lasa, ambasador în retragere. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Venit de asemenea Theodori. Vizitat şantierul cu Heydebrand von der Lasa. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare, el pleacă la ora 6. Seara citit. Cer senin.

Sâmbătă, 6 mai/24 aprilie. Sf. Elisabeta

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9½ la biserică, Te Deum, apoi Compania de Dorobanţi dă un dejun. Ora 11 la şantier. Ora 12½ mare dejun. Venit Urechia, Cariagdi, col. Fălcoianu cu soţia şi R. Mihai cu soţia, multe flori pentru Elisabeta. Ora 4 toţi la ceai în pavilionul de vânătoare. Generalul Racoviţă. Apoi vizitat castelul, ceva ploaie. Ora 6 plecat toţi. Doamna Beldiman la masă. Dureri de cap puternice. Ora 8 în pat. Foarte umed.

Duminică, 7 mai/25 aprilie

Dimineaţa din nou bine. La şantier, enorm de cald. La dejun Razis (ministrul plenipotenţiar grec) şi Antinopolu. După-amiaza scris, citit. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare. La castel cu Elisabeta şi Theodori, care se întoarce la Bucureşti. Nimeni la masă. Depeşă de la

kronprinţul german, care mă anunţă că nora sa a născut un fiu. Astfel, împăratul apucă a patra generaţie în linie directă a casei sale. Seara scris mamei.

Luni, 8 mai/26 aprilie

Vreme minunată, vânt răcoros. Seceta mare din ţară stârneşte din nou îngrijorare. Senatul a votat tocmelile agricole cu amendamente. Înainte de amiază scris. La castel. Luat masa în pavilionul de vânătoare. După-amiaza la cascade cu Elisabeta, doamna Mavrogheni şi doamnele. Ora 5 la castel cu Stöhr. Seara scris. Răcoare.

Marţi, 9 mai/27 aprilie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10½ la castel. Ora 12½ venit Văcărescu de la Bucureşti, dejunat în pavilionul de vânătoare. Apoi vizitat castelul cu el. Peste tot lumea se plânge din cauza secetei. Ora 6 pleacă Văcărescu. Cu Elisabeta încă la castel. Seara cerul înnorat.

Miercuri, 10 mai/28 aprilie

Vreme mohorâtă, ploaie măruntă. Ora 11 la castel. După-amiaza ploaie torenţială, peste tot, sper. Acasă cu Elisabeta. Seara jucat whist.

Joi, 11 mai/29 aprilie

Noaptea ploaie. Dimineaţa toţi munţii sunt ninşi, până jos. Vânt rece din nord. Depeşe că a plouat în toată ţara. Ora 12½ dejunat. Vreme sălbatică, ploaia încetează,

simţitor de frig şi vânt din nord. Ora 4½ la castel, sosit ornamentele pentru turnul principal. Seara citit, scris. Foarte frig. Cer senin, cu stele.

Vineri, 12 mai/30 aprilie

Foarte frig, vânt din nord, vreme senină. Înainte de amiază la construcţie, Stöhr crede că Binder nu va putea veni la sfârşitul lui august. Ora 12½ Kretzulescu la dejun, discutat cu el. Încheiat problema rusească a indemnităţilor de război. El a semnat convenţia înainte de a pleca de la Petersburg. După-amiaza promenadă. Seara scris.

Sâmbătă, 1/13 mai

Vreme minunată, nu mai e frig. Ora 11 la construcţie. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. Invitaţi Kretzulescu şi ministrul de Război Anghelescu împreună cu soţia. Venit Theodori. După-amiaza D. Sturdza. Seara Anghelescu, citit. Ora 11 în pat. Vreme mohorâtă.

Duminică, 2/14 mai

Ploaie, frig. Ora 9 la biserică, foarte umed. Pe munţi ninge. Ora 11 la construcţie. Ora 12½ Anghelescu, Sturdza etc. la masă. Camerista doamnei Mavrogheni grav bolnavă. Ora 2½ Costinescu la mine, împreună cu domnul Lang, arhitectul Societăţii de Construcţii. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare. La castel. Seara cu D. Sturdza.

Luni, 3/15 mai. Sinaia-Bucureşti

Viscol cu zăpadă, +3 °R, timp neprietenos. Ora 10½ la construcţie, discutat cu Stöhr şi Schultz. Ora 12½ înapoi, Sturdza la dejun. Camerista doamnei Mavrogheni încă foarte bolnavă, va fi transportată. Ora 2½ plecarea din Sinaia, cu trenul special. Ploaie. Trenul opreşte în Băicoi şi în Crivina, acolo Fălcoianu. Ora 6 sosirea în

Cotroceni, la gară miniştrii, D. Ghica şi Brătianu, doamne şi multe buchete. Cerc îndelung. Apoi primit pe Brătianu la Cotroceni, discutat mult despre chestiunea Dunării şi situaţia Camerelor. Ora 8½ cinat cu Elisabeta. Seara vreme mohorâtă, ploaie. Recolta e salvată în toată ţara, doar că nu trebuie să vină frig. Ploaia e încă necesară. Cotroceni foarte confortabil. Scris şi citit până la ora 10.

Cotroceni

Marţi, 4/16 mai

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază ministrul de Război, pentru programul de 10 mai. Văcărescu. Cu Elisabeta în grădină, unde totul e frumos şi verde. Ora 4 în oraş, la Palat. Vreme frumoasă. Ora 6½ înapoi, prin Filaret. Seara o furtună, ploaie puternică.

Miercuri, 5/17 mai

Vreme ploioasă, întunecat. Înainte de amiază, la ora 9, D. Ghica la mine, discutat despre votul de la Senat împotriva lui Slăniceanu. Stătescu, problema Dunării, care va fi probabil amânată din nou. La Senat şi la Cameră a fost o discuţie foarte aprinsă despre aceasta. După-amiaza

acasă şi în grădină, cu Elisabeta. Seara scris. Vânt de la răsărit şi vreme foarte neprietenoasă.

Joi, 6/18 mai. înălţarea

Ploaie torenţială toată noaptea şi înainte de amiază, peste tot în ţară. Elisabeta merge la biserica ei, unde slujba durează de la 10 la 11. Ministrul de Război la mine. Ora 11 Kalinderu, care s-a întors de la Berlin. Problema căilor ferate e aproape încheiată, la mine până la ora 1. Luat masa. Ora 2 Lecca la mine, Finanţele stau foarte bine. Scris. După-amiaza în grădină. Seara ploaie torenţială şi frig. În Sinaia zăpadă.

Vineri, 7/19 mai

Ploaie torenţială cu furtună. Ora 10½ Brătianu la mine. Ţăranii sunt instigaţi în judeţele Vlaşca şi Ilfov, 600 dintre ei au venit în oraş, au fost însă expediaţi înapoi. Cer pogoane. Instigatorii sunt Kogălniceanu şi Mazar-Paşa[267]. Ora 2 la trageri pe câmpul de la Cotroceni, furtună îngrozitoare şi ploaie, frig, doar jumătate de oră acolo. Ora 5 primit pe Razis, care îmi prezintă scrisoarea prin care e rechemat, pleacă la Roma ca ministru plenipotenţiar al Greciei. Seara scris, frig.

Sâmbătă, 8/20 mai

---

267 Stephen Bartlett Lakeman, ofiţer şi diplomat de origine engleză care a servit în armata otomană sub numele de Mazar-Paşa, apoi s-a stabilit în Bucureşti, unde a jucat un anumit rol politic. În casa lui s-a constituit, la 1875, „coaliţia de la Mazar-Paşa”, o grupare politică ce a stat la baza formării Partidului Liberal.

Vremea mai bună. Cu Elisabeta în grădină, aer curat. Ora 10½ Stătescu, problema Dunării va rămâne iarăşi nerezolvată. Chiţu la mine. Ora 12½ generalul Türr cu soţia la dejun la noi, vin de la Atena (Canalul Corintului, pe care el îl face), conversat până la ora 2½. Ora 5 plimbare cu trăsura la Şosea. Camera a votat amendamentele la tocmelile agricole. Senatul a adoptat o moţiune dură împotriva lui Slăniceanu. La Cameră se discută tulburările ţăranilor. Vernescu de partea guvernului. Rosetti votează în favoarea tocmelilor, pentru a preveni pericolul unei probleme agrare. Prefectul Poliţiei la mine până la ora10. Ploaie.

Duminică, 9/21 mai

Vreme mohorâtă, neprietenoasă. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 10½ la trageri. Ploaie şi umezeală, acolo până la ora 12. Văcărescu la mine. După-amiaza Cernat, apoi Chiţu şi Stătescu, care intervin în problema arestării şi expulzării lui Mazar-Paşa; el i-a instigat pe ţărani. Ora 4 la împărţirea premiilor pentru cei mai buni trăgători din armată, care se ţine la Pirotehnie. Defilare. Ora 5 înapoi. Aici Stöhr, care vine de la Sinaia. Ora 8½ cu Elisabeta la teatru. Acolo delegaţi din Oltenia, răniţi din război, noi suntem primiţi cu muzică. Ora 10½ înapoi. Noapte senină, cu stele.

Luni, 10/22 mai. Sărbătoare naţională.

Ziua urcării pe tron, a declarării independenţei şi a încoronării

Vreme instabilă, câteva picături de ploaie, dejunat la ora 8. Ora 9 Azilul cu Davila, cântă în grădină. Ora 10 cu Elisabeta la Palat. Ora 10¾ cu ea, *en gala,* la Mitropolie; trupele formează spaliere, Te Deum, foarte plin şi sărbătoresc. Delegaţiile în curte. La mitropolit, acolo felicitări din partea clerului, eu mulţumesc. Ora 12 încalec. Elisabeta cu trăsura pe bulevard. Defilarea şcolilor, a răniţilor cu steagul lui Tudor Vladimirescu, a delegaţilor şi a armatei, care arată foarte frumos. Vreme minunată, enorm de multă lume. Totul în oraş e împodobit. Ora 1½ în Palat. Ora 2 primit corpul diplomatic, apoi Consiliul de miniştri, cu discursuri. Ora 2½ Senatul şi Camera în sala tronului, D. Sturdza şi D. Brătianu ţin discursuri, ultimul foarte expansiv. Eu răspund. Cerc. Opoziţia de asemenea reprezentată. În celelalte saloane: Curtea de Casaţie şi Curtea de Conturi, Municipalitatea, Curtea de Apel etc., miniştri. Ora 3 primirea delegaţilor tuturor oraşelor şi judeţelor, Gusti ţine o cuvântare, eu răspund. Ora 4 prefectul Poliţiei. Ora 4½ la Şosea, unde e banchetul pentru delegaţi, ţărani, răniţi etc. Ţinut un toast, stat cu ei, enorm de multă lume. Ora 6½ cinat cu Elisabeta. Seara iluminaţie, ovaţii la ora 9, ieşire în oraş şi la Şosea până la ora 11½, foarte frumos iluminate. Ora 12 în pat. Foarte obosit.

Marţi, 11/23 mai

Ploaie torenţială şi vânt. Înainte de amiază ministrul de Război. Cu Elisabeta în grădină, foarte umed. Ploaia încetează. Toată după-amiaza puternice dureri de cap. Ora 5½ la Palat. Ora 6½ dineu de 70 de tacâmuri pentru

delegaţi, toasturi, le-am împărţit medalii. Ora 9½ din nou în Cotroceni, încă ceva dureri de cap. Noapte senină.

Miercuri, 12/24 mai

Vreme minunată. Ora 10 ministrul de Război pentru materialul Marinei. I. Brătianu. Camerele vor fi iarăşi prelungite. D. Brătianu, pentru a-şi modifica discursul, care e expansiv şi agresiv, o va face mâine. Urechia. Audienţe toată după-amiaza. Trimis pe Basset să trateze cu Kretzulescu vânzarea tuturor munţilor de la Sinaia, 400.000 franci. Seara cu Elisabeta.

Joi, 13/25 mai

Vreme frumoasă, aer plăcut. Cu Elisabeta în grădină. Ora 10½ Lecca la mine. Camerele au votat lichidarea căilor ferate, lunga afacere Stroussberg a căilor ferate e încheiată astfel definitiv. După-amiaza audienţe. Primit în audienţă privată pe Dragoumis, noul ministru plenipotenţiar grec. G. Bibescu, care insistă pentru Piscul Câinelui din Sinaia, ca statul să accepte această pădure drept garanţie. Semnat procura pentru cumpărarea munţilor de la Kretzulescu. Luni urmează să fie reglementată situaţia cu Tătarul din Prahova. Seara cu Elisabeta în grădină. Scris.

Vineri, 14/26 mai

Vreme minunată. Aer plăcut. Înainte de amiază Dabija şi prefectul Poliţiei. Construcţia Palatului costă aproape 700.000 franci, trebuie depus un proiect la Cameră.

Dispun să i se plătească lui Kretzulescu 400.000 franci prin Banca Naţională. După-amiaza audienţe, scris. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 15/27 mai

Foarte umed. În grădină. Chiţu la mine. După-amiaza cu Elisabeta la fotograf. Venit furtună puternică, cu rupere de nori, ţinut până la ora 4. Orele 4½-6 inspectat Regimentul 1 Infanterie în cazarmă, excelent. Seara scris.

Duminica Rusaliilor, 16/28 mai

Vreme minunată. Orele 8-9 cu Elisabeta în grădină. Ora 9½ la mica mănăstire, liturghie şi predică până la ora 11. Durat o oră şi jumătate. La Palat. Ora 12 primire oficială a noului ministru plenipotenţiar grec Dragoumis. Elisabeta îl primeşte după aceea. Stătescu la mine, până la ora 11¾. Comisia Dunării a acceptat în principiu proiectul Barrère. Marile puteri ridică însă diferite obiecţii. Pencovici a prezentat contraproiectul, care nu a fost discutat. Vorbit despre conferirea de ordine. Plecat cu Elisabeta o oră la Cotroceni. Orele 2-4 audienţe. Brătianu la mine. Camera a votat cumpărarea căii ferate Cernavodă-Constanţa pentru 16 milioane. Orele 5-6 Cariagdi la mine, cu el şi Elisabeta în grădină. Seara cu Elisabeta.

Lunea Rusaliilor, 17/29 mai

Vreme minunată, răcoare şi vânt. Înainte de amiază cu Elisabeta. Promenadă la Dâmboviţa. Ora 11 înapoi. Ministrul de Război şi ministrul de Finanţe Lecca la mine.

Recolta stă foarte bine peste tot, Finanţele merg bine. După-amiaza audienţe. Orele 5-7 Wight la mine, îmi aduce o scrisoare de la regina Angliei, scrie mult despre chestiunea Dunării, regretă că România e izolată. Seara scris.

Marţi, 18/30 mai

Înainte de amiază ploaie puternică, ceva vânt, mai târziu frumos, enorm de umed. Înainte de amiază nici un ministru. Camerele nu au cvorum. După-amiaza scris, cu Elisabeta. Ora 4½ inspectat la cazarmă Regimentul 3 Infanterie, care e foarte bun, acolo până la ora 6. La Palat. Ora 6½ dineu în onoarea baronului von Meyer, ministrul plenipotenţiar austriac, invitaţi mitropolitul, Kretzulescu, Câmpineanu, Kalinderu, care pleacă iarăşi la Berlin, Grădişteanu, cerc până la ora 9. Ora 10 la Cotroceni.

Miercuri, 19/31 mai

Vreme frumoasă, foarte cald. Înainte de amiază Brătianu la mine, Stătescu, marea listă a ordinelor pentru Cameră şi Senat aproape gata, şi pentru opoziţie. Urechia pentru construcţia Mitropoliei şi gimnaziilor. După-amiaza Văcărescu, Radu Mihai, scris lui *papa.* Seara cu Elisabeta în grădină. Ea pleacă la ora 8½ la teatru. În Serbia alegerile au ieşit împotriva lui Milan. Ristic va veni probabil din nou la putere[268]. Dim. Sturdza la mine, până la

---

268 Jovan Ristic (1831-1890), istoric şi om politic sârb de orientare liberal-radicală. A fost prim-ministru în anii 1873 şi 1878-1880, însă în 1882 nu a reuşit să formeze guvernul. Avea să devină din nou prim-ministru abia în 1887.

11, discutat despre Poni din Iaşi, pe care eu vreau să-l iau ca profesor de română pentru Ferdinand şi Carlo.

Giurgiu

Joi, 1 iunie/20 mai. Excursie la Giurgiu

Vreme frumoasă, ceva ploaie. Ora 10½ ministrul de Război, apoi Lecca. Ora 11½ plecarea cu trenul special spre Giurgiu. Brătianu la gară. Anghelescu şi Cernat cu mine. Ora 12½ în Comana, întâmpinare, vreme frumoasă. Ora 1 sosirea în Giurgiu, întâmpinare, discursuri, inspecţia trupelor, Regimentul 5 Dorobanţi, Compania de pontoane, Artileria teritorială şi călăraşii. Detalii şi defilare, foarte bine. Mulţumit lui Costaforu. Vizitat cazarma. Cheiul de-a dreptul enorm. Întâmpinare la Prefectură de către toate autorităţile, până la ora 5, în grădina publică. La gară, ploaie torenţială. Ora 5¾ plecarea. Ora 7½ în Cotroceni, frig şi umed. Seara cu Elisabeta.

Cotroceni

Vineri, 2 iunie/21 mai. Sf. Constantin şi Elena

Vremea mai bună, ploaie întreaga noapte. Ora 10 la Mitropolie, liturghie ţinută de mitropolit, toţi prelaţii prezenţi. La mitropolit. Ora 11½ la Palat. Primit pe Stătescu şi pe Brătianu. Comisia Dunării s-a despărţit fără rezultat. Ora 1 Cotroceni. După-amiaza scris. Vreme îngrozitoare, ploaie şi furtună, grindină în apropiere, frig. Seara cu Elisabeta. Comisia pentru Egipt mai durează.

Sâmbătă, 3 iunie/22 mai

Vremea mai bună. Elisabeta la fotograf, la mine nici un ministru. Audienţe toată după-amiaza. Camerele lucrează. Foarte frig, cerul acoperit. Seara scris.

Duminică, 4 iunie/23 mai

Vreme frumoasă, răcoare. Murit Garibaldi. Prinţul Carl de Prusia şi-a rupt piciorul. Înainte de amiază în grădină, scris. Elisabeta dureri de cap. Ora 2 cu ea la curse în Băneasa, foarte plin, ne întâmpină Florescu, Manu şi Ştirbey. Premiul de 4.000 franci câştigat de Marghiloman. Ţinut până la ora 5. Elisabeta mai bine seara. Seară frumoasă, destul de răcoare, în Sinaia a nins.

Luni, 5 iunie/24 mai

Vreme minunată, aer plăcut. Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină. Ministrul de Război, Dabija etc. la mine. Camera a votat construcţii pentru 80 milioane. După-amiaza audienţe. Ora 4½ inspectat *en détail* Regimentul 1 Roşiori, colonelul Alesandrescu este slab. Ora 6½ înapoi. Seara în grădină, scris. Aer plăcut.

Marţi, 6 iunie/25 mai

Vreme frumoasă, nu prea cald. Înainte de amiază Chiţu şi Dabija. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Dâmboviţa şi Palat. Seara grădină, scris.

Miercuri, 7 iunie/26 mai

Vreme frumoasă, aer plăcut. Înainte de amiază Stătescu. Conferirea de ordine a făcut bună impresie în toate partidele. La Viena par să voiască să cedeze în problema Dunării. În Serbia e de temut o criză de guvern. După-amiaza discutat cu Văcărescu şi Gottereau planurile pentru construcţia palatului, s-au făcut reduceri. Prefectul Poliţiei la mine. Cu Elisabeta în grădină. Discutat cu Basset cumpărarea de la Sinaia, e vorba de contracte ferme. Camerele lucrează. Seara scris.

Joi, 8 iunie/27 mai

Vreme caldă, frumoasă. Promenadă cu Elisabeta în grădină. Ora 10 Brătianu, discutat despre construcţia Palatului, Camera a votat creditul. Ora 11 Anghelescu, apoi Lecca. Senatul discută chestiunea Slăniceanu, la care D. Ghica e foarte eficient. După-amiaza audienţe, scris. Plimbare cu trăsura şi la Palat. Seara cu Elisabeta.

Vineri, 9 iunie/28 mai

Vreme senină, vânt puternic, nu prea cald. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. Nici un ministru. După-amiaza acasă, scris. Camerele au votat Legea pentru corpurile de armată. Seara mohorât şi vântos, foarte umed, atmosferă de furtună.

Sâmbătă, 10 iunie/29 mai

Peste noapte ploaie puternică. Cu Elisabeta, în grădină, apăsător. Chiţu la mine. Senatul a votat calea ferată Constanţa-refulare. Sunt multe intrigi împotriva lui

Brătianu, chiar şi în propriul partid. După-amiaza scris, promenadă cu Elisabeta, aer minunat, complet senin. Seara scris.

Duminică, 11 iunie/30 mai

Vreme minunată, aer plăcut. Promenadă cu Elisabeta în grădină. Ora 10 la capela episcopală, liturghie şi predică. Ora 11½ înapoi. Audienţe, episcopul de Râmnic şi col. Bibescu, care îmi mulţumesc pentru ordine. Ora 1½ Cernat. Ora 2 plecat cu Elisabeta la curse, foarte cald. Concurează călăraşi din toate judeţele, cursă a ofiţerilor, până la ora 5. Seara cu Elisabeta, scris până la ora 10½.

Luni, 12 iunie/31 mai

Vreme frumoasă, furtună puternică, cu Elisabeta în grădină. Ora 10½ Dabija, ministrul de Război. Ora 11 Lecca, semnat legea pentru construcţia Palatului. Brătianu e la ţară, căci nu se simte bine. Închiderea Camerelor. Rosetti a demisionat demonstrativ ca deputat. Ora 5 Maiorescu, mulţumeşte pentru Ordinul Coroanei în rang de mare ofiţer. Seara cu Elisabeta în grădină, foarte rece. Ignatiev s-a retras. Revoluţie în Egipt, consulii englez şi italian asasinaţi.

Marţi, 1/13 iunie

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină, nici un ministru. După-amiaza audienţe. Prefectul Poliţiei. Ora 5 la Palat, foarte rece. Ora 6½ înapoi. Seara scris.

Miercuri, 2/14 iunie

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază numai Urechia la mine, ceilalţi miniştri în concediu. După-amiaza audienţe, mitropolitul Moldovei. Ora 4 furtună puternică şi ploaie, care ţine până la ora 5, foarte rece. Ora 5 Slăniceanu, a cărui cerere de a merge în faţa Curţii de Casaţie a fost votată de Senat. Discutat manevrele cu el. Seara cu Elisabeta în grădină, scris. Vânt puternic şi ceva ploaie.

Joi, 3/15 iunie

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază ministrul de Război, Lecca. Perspectivele de recoltă sunt încă favorabile peste tot, în ciuda ploilor repetate şi a căderilor de grindină. După-amiaza audienţe, Theodor Rosetti, care mulţumeşte pentru Ordinul Coroanei în rang de mare ofiţer. Ora 5 Boerescu. Seara între 8½ şi 11 D. Sturdza. Elisabeta îi are pe Maiorescu şi Kremnitz până la ora 10½. Seară rece. În Egipt situaţia ia o întorsătură gravă din cauza masacrelor. Urmează să intervină trupele turceşti, conferinţă previzibilă. În Berlin s-a menţinut monopolul tutunului, în ciuda lungului discurs al lui Bismarck.

Vineri, 4/16 iunie

Vreme rece. Cu Elisabeta în grădină, se simte obosită. Ora 10½ Stătescu la mine. După-amiaza audienţe. Ora 3

întâmpinat pe Felix Bamberg[269], care a sosit din Viena, prin Sinaia. Bem ceaiul împreună şi rămâne cu noi până la ora 10½ seara. Eu plec la ora 4½ la Palat. Primit pe Jolischek din Sinaia, zice că şantierul nu înaintează. Stöhr a amenajat. Ora 6½ cinat cu Bamberg, Elisabeta foarte suferindă, febră. Conversez cu el până la ora 10½. Elisabeta noapte foarte rea, greaţă, dureri. Digestia e deranjată.

Sâmbătă, 5/17 iunie

Vreme rece, ploioasă. Elisabeta nu e deloc bine. Theodori aici. Deranjare a stomacului, cu febră. Ora 10½ Brătianu, care e preocupat din cauza armatei, se teme de un război. Ora 11½ Chiţu. La prânz Bamberg, care rămâne întreaga după-amiază cu Elisabeta. Audienţe. Bamberg la cină şi întreaga seară. Elisabeta din nou o noapte foarte rea, febră mare. Sunt puţin îngrijorat.

Duminică, 6/18 iunie

Vreme întunecată, neprietenoasă. Ploaie. Elisabeta nu e deloc bine, trebuie să rămână toată ziua la pat. Ora 10½ la Palat, pe care i-l arăt lui Bamberg. Ora 11½ înapoi. După-amiaza audienţe. Ora 5 venit Bamberg, cu el în grădină. Ora 6½ cinat, apoi până la ora 11 cu el, dictat notiţe despre războiul din ’77. Seara Elisabeta se simte mai bine, nu mai are febră. Ora 11½ în pat. Frig.

Luni, 7/19 iunie

---

269 Felix Bamberg (1920-1893), publicist şi scriitor de confesiune iudaică din Germania.

Vremea mai senină, răcoare. Elisabeta foarte bine. Ora 10½ ministrul de Război. După-amiaza audienţe. Venit Bamberg, rămâne cu Elisabeta, eu îi dau Bene Merenti. Ora 4 plecat la Palat şi de acolo la Băneasa, Ţurloaia, inspectat recruţii Regimentului 21 Dorobanţi, foarte bine. Cadrele Regimentului 6 Dorobanţi, mediocru. Inspectat tabăra. Ora 7 din nou în Cotroceni. Cinat cu Bamberg. Seara i-am dictat notiţe despre ultimul război, până la ora 11½. Noapte răcoroasă. Elisabeta bine.

Marţi, 8/20 iunie

Vreme minunată, răcoare. Înainte de amiază Stătescu, problema ordinelor. Ora 11 G. Cantacuzino, ora 2½ Mavrogheni, care a sosit de la Roma, până la ora 4. Cu Bamberg, care e la Elisabeta. Seara cinat cu el şi dictat notiţe până la ora 11½.

Miercuri, 9/21 iunie

Vreme minunată. Înainte de amiază Urechia. Orele 1½-4 audienţe. D. Brătianu, apoi I. Brătianu, care se teme încontinuu de complicaţii. Ora 4 băut ceai cu Elisabeta, Bamberg şi fiul său. Le-am arătat celor doi grădina. Ora 6½ cinat cu Bamberg, dictat memorii întreaga seară. Ora 12 în pat. El îşi ia rămas-bun de la mine, pleacă la Sigmaringen, prin Viena.

Piteşti

Joi, 10/22 iunie. Bucureşti-Piteşti

Vreme frumoasă, caldă. În grădină cu Elisabeta. Ora 11 Basset, care vine de la Sinaia. Ora 11½ plecarea cu trenul special. I. Brătianu la gară, ministrul de Război şi Creţeanu mă însoţesc. Ora 2½ sosirea în Piteşti, întâmpinare. La biserică, unde donez un candelabru. Episcopul de faţă. Direct la platou, în partea de sus a oraşului. Inspecţia Regimentului 4 Dorobanţi, lt. -col. Ulescu, a unei baterii şi a pompierilor. Ţinut până la ora 4½, lume multă, defilare. Apoi la spital, închisoare, gimnaziu, acolo examen. Ora 6 la casa domnului Varzar. Ora 7 cina, toasturi. Seara promenadă în oraşul iluminat şi în grădină, până la ora 10, mare entuziasm. De faţă Dimancea etc., prefectul Budişteanu. Răcoare.

Vineri, 11/23 iunie. Piteşti-Bucureşti

Dimineaţă frumoasă, răcoare. Ora 8 dejunat. Şcolarii aduc un buchet. Ora 9, pe terenul de instrucţie, inspecţia Regimentului 30 Dorobanţi din Muscel, care a venit la Piteşti. Colonelul Herfner şi un escadron de la Călăraşii lui Filiti. Până la ora 10¾. Plouă un moment. Vizitat cazarma şi şcoala, până la ora 11¾. Ora 12 luat prânzul, 20 de persoane. Ora 1½ plecat din Piteşti, cu alai până la gară. Ora 3 în Titu, aici Cernat. Inspecţia Regimentului 22 Dorobanţi, care a venit de la Târgovişte. Până la ora 4½. Col. Bibescu, Rosetti. Ora 5 plecarea, furtună şi ploaie. Ora 6½ în Cotroceni. Ora 7 cinat cu Elisabeta. Furtună puternică. Seara scris.

Cotroceni

Sâmbătă, 12/24 iunie

Atmosferă de furtună. Înainte de amiază nici un ministru. Ora 12 Teriachiu la mine. Ora 12½ la prânz arhiducele de Schönburg, rămâne până la ora 3. Furtună îngrozitoare cu ploaie, care ţine până seara, simţitor de rece. Ora 3 Lecca, ministru de Finanţe. Ora 3½ I. Brătianu, apoi generalul Creţeanu, Văcărescu, Basset. Seara la ora 6½ I. Brătianu cu soţia la masă, rămas până la ora 9½. Discutat despre multe chestiuni. Peste noapte ploaie, rece, rău pentru recoltă.

Duminică, 13/25 iunie

Înainte de amiază mohorât, cu Elisabeta în grădină, scris. Orele 11½-12½ Kogălniceanu la mine. Orele 1-5 audienţe. Deşliu, care e foarte slăbit, mi-a sărutat mâna în mod repetat, e foarte bolnav.

I. Lahovary[270], care îmi mulţumeşte pentru ordin, este însă foarte pasional în discuţie, găseşte totul rău, se plânge din cauza imoralităţii. Seara cu Elisabeta, care are iarăşi febră. Ora 11 în pat.

Luni, 14/26 iunie

Vremea mai bună, foarte înnorat, ceva ploaie. Ora 10 Dabija, discutat despre noua cazarmă. Ministrul de Război.

---

270 Ion Lahovary (1848-1915), jurist, diplomat şi om politic de orientare conservatoare, cu licenţă în litere şi doctorat în drept la Paris. A profesat ca avocat în Bucureşti. Intrat în politică, a obţinut în 1871 un loc de deputat. Incepând din anii '90 avea să fie ministru în diferite guverne conservatoare.

Ora 11½ Lecca împreună cu arhitecţii, pentru construcţia Palatului. Alexandru Sturdza la masă. Ora 2 Văcărescu, care îmi spune că trebuie să plece cu familia la Paris pentru doi ani şi, din această cauză, trebuie să renunţe la serviciu. Foarte neplăcut. Ora 4½ plecat cu trăsura la Palat, acolo discutat pe teren cu Lecca şi cu arhitecţii construcţia Palatului şi hotărât că trebuie începută îndată. Ora 6½ la Cotroceni, vremea e destul de senină. Seara cu Elisabeta, scris. Semnat brevete. Recolta pare să fi suferit totuşi în urma ploilor. Porumbul a rămas în urmă din cauza frigului.

Sinaia

Marţi, 15/27 iunie. Bucureşti-Sinaia

Vreme minunată. Înainte de amiază în grădină cu Elisabeta. Ora 10½ Brătianu la mine, discutat despre înlocuirea lui Văcărescu. Ora 11½ plecarea cu trenul special, la gară miniştrii cu soţiile, D. Ghica şi Sturdza, Bibescu, Aurelian, Cariagdi etc. În Crivina, până unde vine Fălcoianu, Ene, prefectul Furduescu etc. Ora 2½ în Comarnic. Mers foarte bine, ora 3 în Sinaia. Corpul de vânători cu muzica la gară, maiorul Rudeanu, care a venit cu Batalionul 1 Vânători, generalul Florescu etc. Spre biserica mănăstirii, defilarea întregului batalion, care se află în curte. La castel cu Elisabeta, doamnele, Candiano şi Theodori; nu s-a făcut prea mult. Pavilionul de vânătoare. Ora 6½ înapoi. Ora 7 cinat. Seara retragere cu torţe. Seară răcoroasă. Noapte cu lună. Ora 10½ în pat.

Miercuri, 16/28 iunie

Vreme minunată. Ora 8 dejunat, pus în ordine. Ora 10 cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare, apoi la castel. Discutat cu Schultz şi Stöhr despre şantier, cerut primului mai multă sârguinţă. Ora 12½ luat masa. Ora 2 generalul Florescu la mine, care îmi mulţumeşte pentru Cordonul ordinului Coroana României. Ora 4 cu trenul special la Predeal. Ora 5 sosit ducele de Nassau[271] şi contele Castelli (uniformă austriacă cu însemne româneşti). Plecat îndată. Ora 5½ în

Sinaia. Cu Elisabeta şi cu ei la mănăstire, cu trăsura. Ora 6½ cinat. Muzică. Seara retragere cu torţe. Ora 11 în pat.

Joi, 17/29 iunie

Vreme minunată. Ora 8½ dejunat cu Elisabeta şi unchiul Adolph. Orele 10-12 vizitat castelul în cele mai mici detalii. Ploaie, foarte umed. Ora 12½ luat masa în pavilionul de vânătoare; rămas acolo după-amiaza. Venit Urechia. Ora 4 ceai, apoi promenadă. Ora 6½ cinat. Seară frumoasă. Jucat whist cu Elisabeta, unchiul Adolph şi contele Castelli. Ora 11½ în pat. Noapte senină.

Vineri, 18/30 iunie

Vreme frumoasă, nori, vânt puternic. Ora 10½ singur la castel, discutat cu Stöhr şi Schultz lambriurile şi

---

271 Adolf (1817-1905), duce de Nassau între 1839 şi 1866 şi mare duce de Luxemburg din 1890. Sora sa mai tânără, prinţesa Marie (1825-1902), căsătorită cu prinţul Hermann de Wied (1814-1864), era mama reginei Elisabeta a României, soţia lui Carol I.

decoraţiunile. Ora 12½ luat masa toţi împreună în pavilionul de vânătoare. Orele 2½-5 promenadă la cascade şi la Clopotniţa, foarte cald. Ceai în pavilionul de vânătoare. Sosit transportul din Veneţia. Ora 6½ cinat. Seara whist până la ora 11. Evenimentele din Egipt iau un curs grav. Conferinţa de la Constantinopol nu a luat încă nici o hotărâre; este pentru îndepărtarea lui Arabi-Paşa. Tulburări la Alexandria.

Sâmbătă, 1 iulie/19 iunie

Cald, nori, lună plină, însă va veni ploaia. Ora 8½ dejunat *à trois.* La castel. Ora 12½ luat masa toţi împreună în pavilionul de vânătoare. După-amiaza sosit ministrul de Război, Davila şi Văcărescu. A început construcţia palatului din Bucureşti. La castel. Ora 6½ cinat, invitat Davila. Seara jucat whist. Peste noapte furtună puternică.

Duminică, 2 iulie/20 iunie

Ploaie torenţială. Ora 9 singur la biserică, mai târziu la Stöhr. Ora 12½, 14 persoane la masă. După-amiaza furtună îngrozitoare, care ţine două ore. Ora 6 baronul von Mayer la mine, l-am invitat la masă. Seara muzică la harfă şi pian până la ora 10½. Baronul Mayer trebuie să plece în străinătate.

Luni, 3 iulie/21 iunie

Vreme ploioasă. La castel, dejunat în pavilionul de vânătoare, răcoare. Promenadă la prima cascadă. Ora 5 înapoi la mănăstire. Seara jucat whist. Ora 11½ în pat.

Marţi, 4 iulie/22 iunie

Vreme mohorâtă, fără ploaie. La castel, venit aici şi Elisabeta împreună cu unchiul Adolph. Ora 12½ luat masa la pavilionul de vânătoare, invitat ofiţerii de la Batalionul de Vânători. Ora 2½

promenadă prin pădure, până la cariera de piatră. Întoarcerea pe şosea, eu şi contele Castelli pe jos, ceilalţi cu trăsura. Ora 5½ în Sinaia. Seara whist, foarte rece.

Miercuri, 5 iulie/23 iunie

Vreme frumoasă, ceaţă. Înainte de amiază la castel, enorm de umed. Ora 12½ luat masa la mănăstire, de faţă generalul Creţeanu etc. După-amiaza promenadă, vizitat băile, noul hotel etc. Făcut cumpărături. Ora 6½ cinat. Seara whist. Elisabeta răcită foarte tare, noapte rea.

Joi, 6 iulie/24 iunie

Vreme frumoasă. Elisabeta răcită foarte tare. Luat masa în pavilionul de vânătoare. După-amiaza venit Stătescu şi Slăniceanu. Vizitat castelul. Ora 6 la gară cu unchiul Adolph, sosit fiul său Wilhelm[272], care e la husarii din Braşov. Ora 6½ cinat toţi împreună. Elisabeta devreme în pat. Seară frumoasă şi rece.

Vineri, 7 iulie/25 iunie

272 Wilhelm de Nassau (1852-1912), mare duce de Luxemburg din 1905.

Vreme minunată, foarte cald. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Înainte de amiază i-am arătat castelul lui Willy de Nassau. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Lucrat cu Stătescu şi Slăniceanu. Promenadă. Seara whist până la ora 10½.

Buzău

Sâmbătă, 8 iulie/26 iunie. Sinaia-Buzău

Căldură enormă. Ora 10 cu unchiul Adolph şi cu Willy, văzut Batalionul de Vânători la instrucţie, până la ora 11. A mers excelent. Căldură toridă. Cu Willy spre pavilionul de vânătoare, direct peste munte, acolo luat prânzul. Venit Sturdza şi Theodori. Ora 3 la mănăstire, venit Anghelescu şi Creţeanu pentru a mă lua. Ora 3½ plecat cu trenul special la Buzău, pentru inspecţia trupelor. Caniculă insuportabilă. Ora 5½ în Ploieşti, întâmpinare, la fel în Mizil. Ora 7½ sosirea în Buzău, mare întâmpinare, discursuri. La Episcopie, biserică, apoi prezentarea autorităţilor. Ora 8½ mare dineu, toasturi. De faţă şi generalul Cernat. Enorm de cald. Seara promenadă în grădina publică. Iluminaţii. Ora 11 în pat. Noaptea n-am dormit din cauza căldurii.

Duminică, 9 iulie/27 iunie. Buzău-Ploieşti-Sinaia

Sculat la ora 6, cer fără nori. Ora 7½ la inspecţia Regimentului 8 Dorobanţi, arşiţă colosală, până la ora 9, defilare, destul de bine. Liturghie ţinută de episcop. Orele 10½-12 vizitat stabilimentele. Ora 12

plecarea spre Ploieşti, luat masa în vagon. Ora 2 în

Ploieşti, mare întâmpinare. În oraş pe o căldură toridă, la primărie, acolo discurs, prezentare, tribunalul, prefectura, spitalul, închisoarea. Împărţirea premiilor la Şcoala de Meserii. Cazarma, inspectarea trupelor, călăraşi, dorobanţi, artilerie, până la ora 5. Ora 5½ plecarea, epuizat din cauza caniculei. Ora 7½ sosirea în Sinaia. Cinat împreună. Seara pe verandă, aer minunat, dar cald încă.

Sinaia

Luni, 10 iulie/28 iunie

Căldură enormă. Înainte de amiază cu Elisabeta, unchiul Adolph şi Willy, care la ora 12 se întoarce la Braşov. Eu îl însoţesc la gară, apoi merg cu trăsura la pavilionul de vânătoare. Orele 4-6 la castel. Seara împreună, căldură enormă. I-am dat lui Willy Marea Cruce a Stelei României, Contele Castell primeşte Marea Cruce de ofiţer al Coroanei României. Ora 11 în pat.

Marţi, 11 iulie/29 iunie. Sf. Petru şi Pavel

Noaptea furtună cu grindină, foarte rece. Înainte de amiază la castel. Ora 12½ Ion Brătianu la masă. După-amiaza discutat şi mers cu el la castel. Pleacă la ora 6. Situaţia se complică în Egipt, Alexandria e bombardată de englezi. Seara prinţul de Schönburg la masă, jucăm whist cu toţii până la ora 11. Vânt răcoros. Am răcit.

Miercuri, 12 iulie/30 iunie

Vreme frumoasă, sunt răcit. Înainte de amiază la castel,

aici Kott. Ora 12½ luat masa în pavilionul de vânătoare, de faţă prinţul moştenitor de Schönburg, căruia îi arăt apoi castelul. Promenadă. El vine şi la cină. Jucat whist.

Joi, 1/13 iulie

Vreme frumoasă. Ora 9½ la D. Ghica, mai târziu la castel, discutat zugrăvelile cu Kott. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Venit Urechia. Promenadă, ploaie. Basset a tratat cu Fotescu răscumpărarea contractului pentru pădure, 100.000 franci. Ora 6½ cinat împreună. Seara ploaie torenţială. Jucat whist până la ora 11. În Egipt masacru împotriva europenilor, întreaga ţară în plină revoluţie. Arabi-Paşa foarte energic.

Vineri, 2/14 iulie

Furtună şi ploaie, nu e frig. Înainte de amiază cu unchiul Adolph, care primeşte ordine româneşti. Ora 12½ luat masa. Kretzulescu aici. După-amiaza Dabija la mine. Ploaie. Orele 5-6 scurtă promenadă. La cină D. Ghica împreună cu familia sa, Dabija. Seara whist, împreună până la ora 11½. Ploaie torenţială.

Sâmbătă, 3/15 iulie

Ploaie torenţială. Înainte de amiază împreună. Ora 11½ luat masa. Ora 12½ plecarea unchiului Adolph, noi îl însoţim până la Predeal cu trenul special. Acolo la ora 1½. Rămas-bun. Ora 2½ în Sinaia. Ploaie. După-amiaza la castel. Ora 6½ cinat, Davila, Theodori etc. Seara cu Basset.

Duminică, 4/16 iulie

Vreme mohorâtă. Ora 9 împreună la biserică. Înainte de amiază la castel. Ora 12½ luat masa, invitat ofiţerii de vânători decoraţi. După-amiaza acasă. Ora 6½ cinat, Anghelescu şi soţia la masă, împreună până la ora 9. Reziliat toate contractele pentru munţi cu Kretzulescu.

Luni, 5/17 iulie

Vreme frumoasă, enorm de umed. A plouat de trei ori în timpul zilei. La castel, hotărât în privinţa ornamentaţiei. Ora 12½ luat masa la pavilionul de vânătoare, aici Anghelescu, lucrat cu el, numit 90 de ofiţeri. Seara episcopul de Buzău la masă.

Marţi, 6/18 iulie

Vreme foarte umedă. Înainte de amiază cu Elisabeta la castel. Furtună şi ploaie. Luat prânzul la pavilionul de vânătoare. După-amiaza ploaie. Seara sosit pictorul Becker[273] de la Krauchenwies. Ploaie.

Miercuri, 7/19 iulie

Enorm de umed. Înainte de amiază la castel cu Becker. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Furtună. Aici Văcărescu. Seara furtună puternică şi ploaie torenţială, e foarte rea pentru recoltă, care stă pe câmpuri. Seara scris.

---

273 Carl Leonhard Becker (1843-1917), pictor şi gravor german.

Plouă în toată ţara.

Joi, 8/20 iulie

Ploaie torenţială, care ţine până la ora 1. Recolta grav compromisă. La prânz prefectul Furduescu. După-amiaza prefectul Poliţiei. Mai târziu cu Elisabeta la şantier, foarte umed. Becker pictează. Seara prefectul Poliţiei la masă.

Vineri, 9/21 iulie

Vreme frumoasă, enorm de umed, atmosferă de furtună. La şantier. După-amiaza scris. Promenadă. Seara cu Becker. Vremea mai bună, vânt rece.

Sâmbătă, 10/22 iulie

Vreme minunată în toată ţara. Recolta e mai puţin compromisă decât era de aşteptat. Ora 11 la şantier. Stöhr pleacă la Bucureşti. Ora 12½ luat masa la pavilionul de vânătoare, Chiţu şi Radu Mihai, apoi cu ei la castel. Orele 4½-7 promenadă cu Becker la cascade. Seara împreună cu el. În Egipt situaţia se complică, Arabi-Paşa se apără, englezii pregătesc un corp expediţionar, Franţa urmează să ia parte la ocupaţie.

Duminică, 11/23 iulie

Vreme minunată. Ora 9 la biserică, apoi la D. Ghica. Ora 12½ luat masa. După-amiaza horă. Ministrul de Război şi soţia sa la cină.

Luni, 12/24 iulie

Vreme frumoasă. La castel. Luat masa în pavilionul de vânătoare. Promenadă cu Elisabeta, la castel. Ora 6 la gară, luat pe Willy de Nassau. Ziua de naştere a tatălui său, băut în cinstea lui la masă. Seara retragere cu torţe.

Marţi, 13/25 iulie

Vreme minunată, enorm de cald. Ora 9½ ministrul de Război. Ora 10 cu toţii excursie la Stână. Caniculă enormă. La a treia cascadă am fost surprinşi de o furtună puternică, foarte uzi. Ora 12 luat prânzul sus, la soare. Acolo până la ora 3, venit Davila, vremea s-a înseninat complet. Ora 5 înapoi. Seara cu Willy de Nassau. Ora 10½ în pat.

Miercuri, 14/26 iulie

Ora 9½ la castel cu Elisabeta şi Willy, căldură enormă. Ora 12 Willy trebuie să plece, l-am însoţit la gară. Ora 12½ ministrul de Război cu soţia la masă. După-amiaza cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare. Seara Urechia. Conversat cu Becker până la ora 11.

Joi, 15/27 iulie

Caniculă enormă. Ora 9½ dejunat cu Elisabeta în pavilionul de vânătoare, apoi la castel. După-amiaza promenadă. Castel.

Vineri, 16/28 iulie

Foarte umed şi mulţi nori. Orele 10-12 la şantier. Luat prânzul la mănăstire. Ora 3½ cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare. Promenadă. La castel. Ora 5½ ploaie puternică. Seara nori frumoşi de furtună. Ora 11 în pat. Ploaie măruntă.

Sâmbătă, 17/29 iulie

Peste noapte, la ora 2½, furtună îngrozitoare cu rupere de nori, care ţine până la ora 4. Înainte de amiază enorm de umed, mulţi nori.

Distrugeri mari provocate de ape. Calea ferată întreruptă în 10 locuri între Sinaia şi Comarnic, poate dura trei săptămâni până să se poată circula din nou, pagube de aproape un milion. Ora 9½ la Prahova, la gară, apoi la castel, podul rupt. Peleşul enorm. La castel şi în jur doar puţine pagube, însă a plouat înăuntru. Ora 12½ luat prânzul la mănăstire. După-amiaza cu Elisabeta la prima cascadă, care e foarte mare. Ora 6½ înapoi. Seara citit şi scris.

Duminică, 18/30 iulie

Vreme frumoasă. Ora 9 la biserică. Cu Stöhr la castel. La prânz baronul Ring, ministrul plenipotenţiar francez etc. Muzică până la ora 3. După-amiaza horă, vânt rece. Ora 6½ cina, Davila, fiica lui s-a logodit cu căpitanul Perticari, le-am urat sănătate. Noapte cu lună, destul de rece. Ora 11 în pat.

Luni, 19/31 iulie

Vreme frumoasă. Calea ferată va rămâne impracticabilă timp de trei săptămâni. Orele 10-12 la castel, Knechtel acolo. La dejun, în Foişor, Suleiman Bey, contele Leyden, Ventura[274]. Muzică până la ora 3. La castel cu Elisabeta. Seara cu Davila. Cer acoperit, răcoare. Citit până la ora 11.

Marţi, 1 august/20 iulie. Sf. Ilie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază la castel cu Elisabeta. După-amiaza mică promenadă. La castel. Ploaie. Seara pe verandă cu Becker.

Miercuri, 2 august/21 iulie

Ploaie. Înainte de amiază scris. Ora 12½ luat prânzul la mănăstire. Sosit domnul şi doamna Mavrogheni. După-amiaza la castel cu Elisabeta. Seara whist cu Elisabeta, domnul Mavrogheni şi soţia. Vremea mai bună.

Joi, 3 august/22 iulie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază la castel. La prânz, în pavilionul de vânătoare, Suleiman Bey, Mavrogheni şi Gheorghe Cantacuzino. La castel. Seara Mavrogheni la masă, whist.

---

274 Grigore Ventura (1840-1909), jurist, compozitor şi critic muzical, originar din Galaţi. A studiat dreptul la Berlin, unde a trecut examenul de licenţă. A compus, între altele, Hora de la Sinaia.

Vineri, 4 august/23 iulie

Înainte de amiază scris. Vreme ploioasă. Ora 12½ luat masa la mănăstire. După-amiază ploaie, seara vremea ceva mai bună, la castel. Whist până la ora 11. Foarte rece.

Sâmbătă, 5 august/24 iulie

Vreme rece, altfel frumoasă. Înainte de amiază la castel, comandat decoraţiuni lui Stotz din Stuttgart, printr-un reprezentant. La prânz, în pavilionul de vânătoare, Mavroghenii, care pleacă din nou. Venit Davila, Theodori şi Kremnitz. La castel. Seara foarte frig, vreme senină.

Duminică, 6 august/25 iulie

+6 °R, vreme frumoasă, vânt foarte rece. Ora 9 la biserică. Promenadă cu Elisabeta la castel şi la D. Ghica. Luat masa la mănăstire. Ora 2 venit I. Brătianu, cu el la pavilionul de vânătoare. Acolo Suleiman Bey, care o aduce la Elisabeta pe fiica lui. Brătianu şi ministrul de Război la masă. Discutat despre situaţie şi despre modificarea guvernului.

Luni, 7 august/26 iulie

Foarte rece. Elisabeta dureri de dinţi. L. Ghica bolnavă. Ora 10½ la castel, apoi luat prânzul în pavilionul de vânătoare cu Brătianu, Anghelescu şi soţia sa, ei pleacă seara înapoi. Ora 5 la castel, ploaie şi frig. Seara scris. Englezii îl atacă pe Arabi-Paşa.

Marţi, 8 august/27 iulie

Vreme frumoasă, rece. Promenadă cu Elisabeta, mai târziu la castel. Barometrul coboară foarte tare. După-amiază promenadă, ploaie, la castel. Peste noapte ploaie.

Miercuri, 9 august/28 iulie

Vreme mohorâtă, vânt rece din nord. Mai târziu se înseninează. Hotărât cu Knechtel în ceea ce priveşte parcul din jurul castelului. Trebuie făcute instalaţii de drenaj de 8.000 franci. Dejunat la mănăstire. După-amiaza promenadă cu Elisabeta până la prima cascadă. Seara cu Davila până la ora 10. Citit până la ora 11. Ploaie, frig.

Joi, 10 august/29 iulie

Mohorât, mai târziu soare. Înainte de amiază la castel, hotărât în privinţa platoului cu Knechtel. Luat masa în pavilionul de vânătoare. Contele Leyden, care mi-l prezintă pe contele Monts, noul secretar de ambasadă german. Doamna Herz din Halfer. Mai târziu cu Elisabeta şi Becker la prima cascadă, pe partea dreaptă a Pelişorului, partidă de căţărat. Ora 6 înapoi. La castel, unde totul înaintează acum, interiorul terminat, toate balcoanele şi foişoarele. Terasele însă vor fi gata abia peste două luni, căci nu este loc.

Vineri, 11 august/30 iulie

Vreme frumoasă, munţii acoperiţi. Ora 10 la şantier cu Elisabeta. Ora 12½ luat prânzul în pavilionul de vânătoare.

După-amiaza promenadă cu Elisabeta şi Becker. La şantier. Seara conversat cu Becker. În Bucureşti a avut loc modificarea guvernului. Brătianu preia Ministerul de Război, Chiţu – Internele, Stătescu – Justiţia, Sturdza – Externele, Aurelian – Cultele. Anghelescu şi Urechia ies din guvern.

Sâmbătă, 12 august/31 iulie

Vreme minunată. Ora 10 inspectat barăcile Batalionului de Vânători, apoi dejunat cu ofiţerii, toast, acolo până la ora 11. La şantier. Ora 12½ la pavilionul de vânătoare. După-amiaza promenadă la a doua cascadă, furtună, ploaie, m-a udat. Ora 6 înapoi. Calea ferată Sinaia-Comarnic e din nou deschisă, a trecut primul tren. Cu el au venit Bălăceanu şi Cernat, i-am invitat la masă. Murit Stillfried.

Duminică, 1/13 august

Vreme frumoasă. Ora 9 biserică. Ora 10½ la D. Ghica. Ora 12½ luat masa la mănăstire, furtună, rece. După-amiaza primit pe ofiţerii englezi cu colonelul Berindei şi maiorul Dumitrescu. Promenadă cu Elisabeta şi Becker în valea Sinaia.

Luni, 2/14 august

Vreme frumoasă. Ora 10½ la castel. La prânz Bălăceanu, Cernat, ofiţerii englezi, Berindei etc. Ploaie. După-amiaza promenadă. Seara scris. Destul de rece.

Marţi, 3/15 august

Vreme frumoasă, mulţi nori, cald. Ora 9 plecat spre Poiana Ţapului, în întâmpinarea arhiducelui Eugen. Ora 10½ în Sinaia, întâmpinare, gardă de onoare. Elisabeta pleacă cu el, cu trăsura, la castel, eu pe jos cu von Weigelgang, maestrul grajdurilor. Vizitat totul. Ora 12½ prânz în pavilionul de vânătoare, 22 persoane, apoi se dansează. Ora 4 plecarea, eu îl însoţesc până la Poiana Ţapului. Ora 5½ înapoi. La castel cu Elisabeta. Seară frumoasă. Sosit Basset.

Miercuri, 4/16 august

Vreme frumoasă, scris. La castel, luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Elisabeta foarte obosită. După-amiaza ploaie. Seara scris.

Joi, 5/17 august

Vreme minunată, foarte cald. Ora 12½ venit Brătianu cu Slăniceanu. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. La şantier, promenadă, Brătianu şi Slăniceanu la masă. Seara discutat manevrele de la Tecuci-Bârlad. Furtună puternică.

Vineri, 6/18 august

Vreme schimbătoare. Ora 10 la şantier, enorm de cald. Ora 11½ Slăniceanu la mine, pentru manevre. Brătianu. Sosit Aurelian, a fost la Moscova, depune jurământul ca ministru al Cultelor. Promenadă la pavilionul de vânătoare, ceai. Brătianu, Slăniceanu şi Aurelian se întorc la

Bucureşti. Seara furtună puternică, scris.

Sâmbătă, 7/19 august

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază la castel. Stöhr e complet demoralizat, vrea să plece, plânge. Îndelung împreună cu Basset şi cu el. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. După-amiaza ploaie. La castel, vorbit îndelung cu Stöhr. Elisabeta de asemenea. E atât de demoralizat, încât plânge încontinuu. Starea lui ne îngrijorează. Seara scris. Ploaie.

Duminică, 8/20 august

Vreme frumoasă, răcoare. Ora 9 biserică, în cor cântă Şcoala Normală din Bârlad, în frunte cu profesorul Popescu. Promenadă. La masă multe persoane. După-amiaza cântece şi dansuri ale Şcolii Normale, căreia îi ofer un dejun. Horă până la ora 6. Promenadă cu Elisabeta până în satul Sinaia. La cină Dabija cu soţia şi Radu Mihai. Seara mică furtună.

Luni, 9/21 august

Vreme frumoasă. Înainte de amiază la şantier. Stöhr mai bine dispus. La prânz domnul şi doamna Dabija, prefectul Poliţiei, cu ei la castel. Seara Davila etc.

Marţi, 10/22 august

Vreme minunată, enorm de cald. Înainte de amiază cu Wight la castel, luat prânzul la pavilionul de vânătoare,

invitaţi el şi Ring. Ora 3 promenadă la cariera de piatră şi la grotă, enorm de abrupt şi dificil. Înapoi pe jos, pe şosea. Ora 7 în Sinaia. Seara furtună.

Miercuri, 11/23 august

Furtună, frig. Vreme frumoasă. La castel cu Basset şi Stöhr. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Generalul Racoviţă. După-amiaza cu Elisabeta la castel.

Joi, 12/24 august

Vreme minunată, desăvârşită. Ora 11 plecat cu toată societatea la Poiana Ţapului. Luat masa în pădure. La Poiana Iepei, cascadă minunată. Peste munte şi prin pădure la Buşteni. Acolo la ora 5. Pe jos la Sinaia (ora 7), doamnele cu trăsura.

Vineri, 13/25 august

Vreme frumoasă, vânt. Înainte de amiază la castel, unde toate lucrările înaintează. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Invitat baronul Salzberg, însărcinatul cu afaceri austriac. După-amiaza cu Elisabeta, iar la ceai baronul Ring. La castel cu Elisabeta. Stöhr pleacă la Bucureşti, pentru comisia ce va fi numită în scopul preluării construcţiilor. Seara Davila aici, a venit de la Bucureşti. Noapte senină, cu lună.

Sâmbătă, 14/26 august

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază la

castel. Ora 12 cu întreaga companie la Predeal, cu trenul, de unde apoi, pe jos, la Schitul Predeal. Biserica, apoi luat prânzul pe o pajişte mai sus de mănăstire, foarte vântos. Ora 3 pe jos, pe şosea, spre Azuga. Acolo într-o oră şi jumătate, foarte cald. Vizitat fabrica de sticlă, acolo până la ora 6. Înapoi cu trenul. Ora 6½ în Sinaia. Seara citit şi scris. Englezii nu înaintează deloc în Egipt, Turcia ezită să semneze o convenţie militară. Ziarele austriece şi germane anunţă cu bucurie intrarea lui Sturdza în guvern.

Duminică, 15/27 august. Sf. Maria

Ora 5 dimineaţa un cutremur foarte puternic. Ora 9 la biserică, unde e aglomeraţie enormă, datorită hramului mănăstirii. Cu Stătescu la castel, enorm de cald. Ora 12½ luat prânzul la mănăstire. Stătescu, Cernat şi col. Vlădescu, care merg la manevrele din Franţa. După-amiaza mare horă, a venit enorm de multă lume cu trenurile de plăcere. Vântos. Cinat foarte târziu. Sturdza, care a sosit de la Viena, i-a vorbit lui Kalnoky. Conversat cu el până la ora 10. Vreme răcoroasă.

Luni, 16/28 august

Vreme frumoasă, vânt rece. Ora 10 Sturdza a depus jurământul în prezenţa lui Stătescu. La castel. Ora 12½ luat prânzul în pavilionul de vânătoare, prinţul Uruzov, Stătescu şi Sturdza. După-amiaza venit Kretzulescu şi soţia, care se întorc la Petersburg. Cu Sturdza până la ora 6, el se întoarce la Bucureşti, pentru a prelua Ministerul de Externe.

Marţi, 17/29 august

Vreme senină, vânt rece din nord. Înainte de amiază la castel, cu Stöhr, care a fost la Bucureşti. Ora 12½ luat prânzul în pavilionul de vânătoare, invitat Cariagdi. După-amiaza promenadă cu Elisabeta şi la castel. Seara foarte frig.

Miercuri, 18/30 august

Vreme rece, puţin înnorat. Înainte de amiază scris. La castel, unde lucrările înaintează în sfârşit. Lucrările finale la frontul vestic sunt enorm de costisitoare şi durează mult. După-amiaza promenadă cu Elisabeta la a doua cascadă şi înapoi peste Clopotniţa, două ore, aer plăcut. Seara scris.

Joi, 19/31 august

Ploaie torenţială şi frig. Scris toată dimineaţa Mariei[275], în privinţa generalului Brialemont[276], pe care aş dori să-l invit la mine. Mai multe persoane la prânz, la mănăstire. După-amiaza venit Brătianu, discutat cu el în legătură cu manevrele, politica generală, chestiunea Dunării etc. Adjudul ars parţial. Brătianu până la ora 4½ la mine. La castel cu Elisabeta, discutat cu Stöhr despre diferite

---

275 Maria de Hohenzollern (1845-1912), soră a regelui Carol I. Era căsătorită cu Philipp, conte de Flandra (1837-1905), fratele regelui Leopold al II-lea al Belgiei.

276 Henri-Alexis Brialemont (1821-1903), general belgian specializat în lucrări genistice. A condus construirea mai multor fortificaţii în Belgia. A fost invitat în România de regele Carol I pentru a proiecta fortificaţiile din jurul capitalei.

lucruri. Ora 6½ Brătianu, Slăniceanu cu soţia şi Davila la masă. Seara discutat cu Brătianu şi Slăniceanu despre manevre, care sunt stabilite pentru 20 septembrie, stil vechi. Concentrarea poate să dureze doar 14 zile, căci în buget nu sunt prevăzuţi suficienţi bani. Linia Şerbeşti-Hanul Conachi.

Vineri, 1 septembrie/20 august

Vreme frumoasă. Înainte de amiază scris şi la castel. Ora 12½ luat masa în pavilionul de vânătoare, aici Brătianu, care pleacă din nou la ora 2, şi Slăniceanu. După-amiaza promenadă cu Elisabeta. Seara frig.

Sâmbătă, 2 septembrie/21 august

Vreme frumoasă, puţin înnorat, aer rece. Scris până la ora 10½. Apoi excursie la Stână, invitaţi baronul von Ring, B. Boerescu şi soţia etc. Dejun. Ora 2½ pe jos, prin pădure, Valea Piatra Arsă, Valea Babei, spre Poiana Ţapului, la marea cascadă, acolo la ora 5½. Pe jos înapoi la Sinaia, mers o bucată cu trăsura. Ora 7½ înapoi. Sosit generalul Creţeanu.

Duminică, 3 septembrie/22 august

Vreme minunată. Ora 9 la biserică. La castel. Ora 12½ luat prânzul la mănăstire, Alecsandri, generalul Anghelescu, care s-a întors de la manevrele din Rusia, episcopul de Râmnicu-Vâlcea etc. După-amiaza citit. Ceai în pavilionul de vânătoare, acolo Alecsandri şi baronul von Ring, cu ei la castel.

Luni, 4 septembrie/23 august

Vreme minunată. Înainte de amiază la castel, cu Stöhr. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Scris. La şantier. Venit D. Brătianu şi Lecca. Seara conversat cu Becker. Noapte rece.

Marţi, 5 septembrie/24 august

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. La şantier. Ora 12½ venit Candiano. La prânz Harries cu soţia şi Slade, cu ei la castel pentru iluminatul electric. Seara Alecsandri şi Davila. Scris până la ora 11.

Miercuri, 6 septembrie/25 august

Vreme minunată. La şantier, luat prânzul în pavilionul de vânătoare, acolo Alecsandri. După-amiaza scris. La castel. Seara scris. Ceva ploaie.

Joi, 7 septembrie/26 august

Vreme minunată, enorm de cald. Scris. La şantier. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Venit Aurelian. Orele 4½-6 văzut Compania de Vânători la instrucţie. Seara furtună, nu e frig.

Vineri, 8 septembrie/27 august

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază la D. Ghica, pe jos la pavilionul de vânătoare, enorm de cald. D.

Sturdza la prânz. Ora 2½ în pavilionul de vânătoare, primire oficială a lui Schuyler, care îmi înmânează scrisorile de acreditare ca ministru rezident american. Gardă de onoare, discursuri, apoi îl primeşte Elisabeta. După-amiaza lucrat cu D. Sturdza. Alecsandri la ceai. Furtună, ploaie cu soare. La pavilionul de vânătoare până la ora 5½ şi la castel până la 6½. Seara nimeni la masă, scris. Scrisoare de la Leopold, care e foarte îngrijorat din cauza stării Antoinettei, nu merge la Weinburg, trebuie să plece în sud.

Sâmbătă, 9 septembrie/28 august

Aer umed. Ora 11 pornit o furtună puternică. Masa de prânz, care ar fi trebuit să fie în pavilionul de vânătoare, are loc la mănăstire; 20 de persoane, generalul medic Roth din armata saxonă, mitropolitul Moldovei, reprezentanţii iluminatului electric, domnul William Stephanson, Lane Fox, inventatorul lămpii electrice cu incandescenţă, domnul Strant şi domnul Slade cu frumoasa lui soţie, dr. Fastenrath, recomandat de *papa,* doamna Kremnitz, Davila, Theodori cu fiica sa. Ploaie torenţială. După-amiaza scris. Seara invitat pe Roth, pe mitropolit şi pe arhimandriţi. Împreună până la ora 11. Muzică, prelaţii se retrag.

Duminică, 10 septembrie/29 august

Vreme mohorâtă. Ora 9 biserică, oficiază mitropolitul Moldovei. Ora 10½ primit pe generalul medic Roth în audienţă de rămas-bun. Cu Stöhr la castel, acolo discutat totul cu domnii de la iluminatul electric. La prânz

mitropolitul, doamna Kremnitz, Alecsandri, Suţu etc. După-amiaza scris. Ora 4 la pavilionul de vânătoare, doamna Oteteleşanu, domnul şi doamna Filipescu, doamna Lecomte de Nouy. La castel. Seara Văcărescu. La masă mitropolitul, generalul Anghelescu, colonelul Dunca, maiorul Goga. Scris.

Luni, 11 septembrie/30 august. Aniversarea Griviţei

Vreme schimbătoare. Ora 9½ slujbă religioasă cu Te Deum, oficiată de mitropolitul Moldovei, cu cor. Ţinut trei sferturi de oră, biserica enorm de aglomerată. Scutit de paradă Batalionul de Vânători, vreme ameninţătoare. Ora 12 la barăcile Batalionului de Vânători, totul decorat foarte frumos. Umbrar mare, sub care masa pentru 50 persoane, Jooris, Alecsandri, Anghelescu, mitropolitul cu arhimandriţii, Boerescu, Slade cu soţia, Fastenrath etc. Trupa are masa aranjată în jurul nostru. Eu ţin primul toast, Anghelescu răspunde (îşi citeşte toastul), maiorul Rudeanu, apoi Candiano îşi citeşte poezia despre Griviţa, care face impresie adâncă. Mitropolitul şi Alecsandri ţin şi ei toasturi. Înainte de aceasta mitropolitul a binecuvântat masa. Starea de spirit e înălţătoare. Vremea rămâne bună. Horă până la ora 3. Mitropolitul Moldovei pleacă. Ora 4 la pavilionul de vânătoare, apoi la castel. La masă Slăniceanu, retragere cu torţe. Lucrat cu Slăniceanu la manevre până la ora 10½. Candiano merge la Bucureşti.

Marţi, 12 septembrie/31 august

Vreme minunată. Lucrat toată dimineaţa cu Văcărescu

la ceremonial, care trebuie reînnoit. Ora 12½ la castel. La prânz Slăniceanu etc. Ora 2½ venit Brătianu, lucrat cu el toată după-amiaza, cu el la castel. Mobilierul de la Bembé soseşte zilnic, deja trei vagoane. Ora 6½ cina, Brătianu, Alecsandri, Slăniceanu, Suţu etc. Seara lucrat la manevre cu Brătianu şi Slăniceanu, hotărât ziua, 25 septembrie stil vechi.

Miercuri, 1/13 septembrie

Vreme frumoasă, vântos. Înainte de amiază cu Văcărescu, la castel cu Lecomte de Nouy. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare, Brătianu, care pleacă la ora 2. Văcărescu va fi ministru plenipotenţiar la Bruxelles. După-amiaza cu Slăniceanu. Ora 4½ la castel, lucrurile de la Bembé au sosit deja. Seara nimeni la masă.

Joi, 2/14 septembrie

Vreme mohorâtă, rece. Înainte de amiază la castel cu Wütherich etc. Ora 12½ luat prânzul la pavilionul de vânătoare, prezenţi domnul şi doamna Mavrogheni, Alecsandri, care pleacă, etc. După-amiaza citit.

La castel, promenadă. Seara Mavrogheni la masă, jucat *piquet* cu el. Seară rece, foarte vântos.

Vineri, 3/15 septembrie

Vreme minunată, vânt rece. Înainte de amiază la castel. Mavrogheni, Ştirbey etc. la prânz în pavilionul de vânătoare. Seara jucat *piquet* cu Mavrogheni. Războiul din

Egipt aproape încheiat, prin predarea lui Arabi-Paşa.

Sâmbătă, 4/16 septembrie

Vreme frumoasă, vânt rece. Înainte de amiază la castel. La prânz Mavroghenii şi Manu. După-amiaza la castel cu Elisabeta. Seara conversat cu Becker.

Duminică, 5/17 septembrie

Vreme minunată, vânt rece. Ora 9 biserică. Deşliu la mine. La castel cu Stöhr. La prânz D. Ghica şi familia. Ora 4 la pavilionul de vânătoare. Seara scris.

Luni, 6/18 septembrie

Vreme mohorâtă, vânt rece. Înainte de amiază observat Batalionul de Vânători la instrucţie, până la ora 12. Pe jos la pavilionul de vânătoare. Venit D. Sturdza, discutat despre vizita principelui Bulgariei; el este împotrivă, îi telegrafiază lui Brătianu. Sandro întreabă dacă poate veni. După-amiaza cu Sturdza, la castel. Seara Sturdza, Liteanu şi Ghica de la Sofia la masă. Ultimul îmi spune că Sandro ar dori să vină. Conversat până la ora 11.

Marţi, 7/19 septembrie

Vreme schimbătoare. Înainte de amiază cu Sturdza. Brătianu tele-grafiază că Sandro nu va putea fi primit. Sandro întreabă din nou, eu îi răspund. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare, Sturdza şi Liteanu, care se întorc la Bucureşti. La castel. Seara cu Becker. Sandro vine cu

patru domni.

Miercuri, 8/20 septembrie. Sf. Maria

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 biserică, ora 10 audienţe, apoi cu Elisabeta la castel, ea merge la pavilionul de vânătoare. Ora 12 la gară, sosit principele Bulgariei cu Riedesel, Corvin, Stoilov şi încă un adjutant. Fără primire oficială, nici în Bucureşti, unde el şi-a petrecut noaptea. Mers cu trăsura direct la pavilionul de vânătoare, unde erau Elisabeta şi toate persoanele. Wesdehlen invitat la prânz. După-amiaza conversat cu Sandro, ceai, apoi arătat castelul. Ora 6½

cina. Seara dansat, jucat whist. Împăratul Rusiei sosit la Moscova, unde totuşi va avea loc încoronarea. Situaţia din Rusia aproape instabilă.

Joi, 9/21 septembrie

Vreme frumoasă, cald. Dejunat *à trois* cu Sandro. Mai târziu la castel. Ora 12½ la pavilionul de vânătoare, după-amiaza împreună acolo, conversat. La prima cascadă. Ora 6 înapoi. Ora 6½ cinat. Seara whist, împreună până la ora 11.

Vineri, 10/22 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Dejunat *à trois.* Sandro rămâne apoi singur. La castel. *Lunch* în pavilionul de vânătoare, contele Wesdehlen şi baronul Ring. După-amiaza promenadă cu Sandro, vizitat băile etc. Seara dans,

whist. Ora 11 în pat.

Sâmbătă, 11/23 septembrie

Vreme mohorâtă, ceva ploaie. Înainte de amiază la castel. Luat prânzul în pavilionul de vânătoare. Jooris şi noul secretar belgian Guillaume. După-amiaza *à trois* la pavilionul de vânătoare. Mai târziu promenadă cu Sandro. Ora 6½ cinat. Seara whist. Ploaie.

Duminică, 12/24 septembrie

Vreme frumoasă, vânt rece. Înainte de amiază cu Sandro şi Elisabeta. La prânz Câmpineanu cu soţia sa, Davila, Theodori etc. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Sandro, până la tunel. După-amiaza la pavilionul de vânătoare, ceai, Câmpineanu şi el aici. Seara nimeni la masă. După-aceea se dansează, se joacă whist. Încoronarea la Moscova nu va avea loc.

Luni, 13/25 septembrie

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază cu Sandro, mai târziu la castel. Ora 12½ mare dejun cu muzică în pavilionul de vânătoare, 25 persoane, episcopul de Carlisle, domnul Goodwin cu soţia şi fiica, Wight, baronul Meyer, Iavolsky, Ţankov etc., împreună până la ora 3, apoi cu Sandro, care e melancolic, vrea să se căsătorească. Ora 5½ la mănăstire. Ora 6 cu el, pe jos, la gară, pleacă toţi. Ora 6½ plecarea, el rămâne peste noapte în Bucureşti. Ora 7 cinat. Noapte frumoasă şi rece. Seara lucrat la manevre cu Slăniceanu, până la ora 11.

Marţi, 14/26 septembrie

Ploaie torenţială, vreme complet întunecată. Înainte de amiază acasă, scris. Ora 12½ venit Rosetti, rămâne la dejun. După-amiază maiorul

Magheru, care a fost mutat la artilerie şi e foarte nefericit din această cauză. Colonelul Fălcoianu la mine, discutat totul despre trenurile militare, pe 19 septembrie va fi concentrarea pentru manevre. Slăniceanu trebuie să se întoarcă la Bucureşti. A revenit Becker, care a fost plecat patru zile la Bucureşti. Rămas toată ziua acasă. Ploaie. Seara Rosetti la masă, apoi discutat cu el despre situaţie, până la ora 11. Ploaie torenţială şi vânt.

Miercuri, 15/27 septembrie

Vreme mohorâtă, ceaţă şi ploaie, nu e frig. Prahova mare. Înainte de amiază la castel cu Elisabeta. La dejun Magheru, Rosetti, care pleacă în străinătate pentru un an. Skina. După-amiaza la castel, unde se constată multe lipsuri. Seara cu Becker, scris până la ora 11. Ceaţă groasă.

Joi, 16/28 septembrie

Vreme minunată după lăsarea negurii, nu e frig. Ora 10½ venit Kalinderu la mine, a fost la Weinburg, de unde aduce veşti triste despre starea Antoinettei. Anemia este deja aproape periculoasă. Maria îmi scrie că va veni generalul Brialemont. Până la ora 12 cu Kalinderu, care a

încheiat definitiv problema căilor ferate, mutarea sediului şi dizolvarea Societăţii. Cu el la pavilionul de vânătoare, unde dejunăm. Sosit D. Sturdza, lucrat cu el până la ora 4. Văcărescu, care mă părăseşte, va fi trimis ca ministru plenipotenţiar la Bruxelles, Mavrogheni la Constantinopol. Aproape toate marile puteri trimit ofiţeri la manevrele noastre. Ora 4 cu Sturdza şi Kalinderu la castel, apoi ei pleacă la Bucureşti. Seara nimeni, scris, ploaie torenţială.

Vineri, 17/29 septembrie

Vreme minunată, fără nori. Înainte de amiază scris. La castel, unde acum înaintează toate lucrările. Comisarii sunt acum de acord cu Schultz, care recunoaşte diferitele lipsuri. Ora 12½ sosit ministrul de Finanţe Lecca. Lecomte la dejun. După-amiaza lucrat cu Lecca, apoi făcut cu toţii o promenadă până la prima cascadă, foarte rece. La castel până la ora 6½. Seara colonelul Voinescu la masă, conversat îndelung cu el. Scris.

Sâmbătă, 18/30 septembrie

Vreme frumoasă, ploaie măruntă, foarte cald. Orele 10-12 observat instrucţia Batalionului de Vânători, care mâine urmează să pornească în marş spre Focşani, pentru manevre. Împreună cu colonelul Voinescu. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, invitaţi domnul şi doamna Dimancea şi colonelul Voinescu. După-amiaza lucrat. Ceva ploaie, frig şi umed. La castel, unde va fi început motorul. Ora 6 înapoi, întuneric. Primit pe căpitanul Şoimănescu, care vine la mine ca ofiţer de

ordonanţă. Cazimir[277] a devenit adjutant, în locul lui Magheru. Ora 6¾ invitat la masă pe maiorul Rudeanu şi pe căpitanii Batalionului de Vânători, conversat până la ora 8, trupele se concentrează cu trenul din toate părţile. Furtună şi ploaie. Seara scris încă până la ora 11. Batalionul de Vânători pleacă în marş dimineaţă la ora 5.

Duminică, 1 octombrie/19 septembrie

Vreme ploioasă, de furtună, frig, zăpadă pe munţi. Ora 9 la biserică. Orele 10-12 la castel cu Elisabeta, diferite modificări. Ploaie, soare, frig. Ora 12½ dejunat, invitat pe Tornielli şi pe consulul englez Dalyell. După-amiaza scris şi citit. Ora 6½ cina, Stătescu şi soţia la masă. Îl provoc pe Becker să rămână şi el la manevre. Seara *piquet* cu Stătescu.

Luni, 2 octombrie/20 septembrie

Toată noaptea furtună şi ploaie. Înainte de amiază la castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare, invitat pe Wesdehlen şi pe Ring. Vremea foarte frumoasă, dar rece. Toţi împreună promenadă la a doua cascadă. Ceai în pavilionul de vânătoare. Seara cu Becker.

Marţi, 3 octombrie/21 septembrie

---

277 Emil T. Cazimir (1841-1918), militar de carieră, originar din Iaşi. A studiat la Şcoala aspiranţilor de ofiţeri din Berlin, apoi a devenit ofiţer de ordonanţă al domnitorului Cuza. Insemnarea din jurnal surprinde momentul în care, având gradul de maior, a devenit adjutant al regelui Carol I. În 1892 avea să se retragă din armată, pentru a face carieră politică. Va fi ales deputat, în mai multe mandate, începând cu 1895.

Vreme minunată, vânt rece din nord. Înainte de amiază la castel cu Stöhr. Ora 12 la gară, sosit de la Bucureşti prinţul Wilhelm de Hessa-Kassel[278], fiul landgrafului, împreună cu locotenentul A. von den Stolzberg. În ţinută de gală, el în uniformă de căpitan al husarilor de gardă. Acolo şi contele Wesdehlen. Mers la pavilionul de vânătoare, unde dejunat. După-amiaza promenadă la cascade, Clopotniţa. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare, aici şi D. Sturdza. La castel cu Wilhelm de Hessa. Ora 6½ cina. Seara muzică şi dans. Eu lucrez cu D. Sturdza.

Miercuri, 4 octombrie/22 septembrie

Vreme minunată. Ora 8¾ luat micul dejun *à trois,* apoi vizitat mănăstirea şi castelul. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, Wesdehlen, Isvolski, prezentat pe colonelul Dimlig, care vine la manevre. Sturdza, Hartley. La ora 3 prinţul Wilhelm de Hessa trebuie să plece, eu îl conduc pe jos până la gară, unde e un tren special. Pe jos înapoi la pavilionul de vânătoare, apoi la castel. Seara cu Becker. Scris până la ora 10½.

Joi, 5 octombrie/23 septembrie

Vreme frumoasă, frig. Înainte de amiază la castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza

---

278 Friedrich-Wilhelm al II-lea (1854-1888), din casa de Brabant, era fiul cel mai vârstnic al landgrafului Friedrich-Wilhelm de Hessa-Kassel (1820-1884) şi al prinţesei Anne de Prusia (1836-1918). Familia pierduse încă din 1866 suveranitatea asupra electoratului Hessa-Kassel, care a fost ocupat de Prusia.

promenadă. Seara scris. Cerul acoperit şi destul de frig.

Vineri, 6 octombrie/24 septembrie

Vreme frumoasă. Noaptea a venit Brătianu, împreună cu Slăniceanu. Eu îl primesc la ora 10, a fost la Tecuci şi Focşani. Discutăm situaţia, care a devenit dificilă din cauza plecării sale la Paris şi a reformei sale. Camera se va deschide pe 10 octombrie stil vechi. Ora 12 cu el, pe jos, la pavilionul de vânătoare, luat dejunul, invitaţi Slăniceanu, Jooris, Cozadini cu soţia, Aurelian, Kalinderu. Ora 3 Brătianu trebuie să plece. Orele 4-6 la castel. Discutat cu Lecomte despre diferite defecte. La masă Kalinderu, Slăniceanu, colonelul Brătianu. Elisabeta, foarte obosită, se retrage devreme. Seara încă scris şi citit. Destul de frig. Barometrul urcat foarte mult, pare să arate zăpadă. În ţară e destul de secetos, ceea ce îngreunează lucrările. Preţurile la cereale sunt foarte mici, din care cauză aproape că nu există export şi e lipsă de bani.

Manevre în Moldova

Sâmbătă, 7 octombrie/25 septembrie. Sinaia-Galaţi

Vreme minunată, – 4 °R, brumă. Ora 9½ cu Elisabeta şi toate doamnele la gară, acolo colonelul Fălcoianu. Ora 10 plecarea cu trenul special. Pus locomotiva cu petrol. Ora 12 în Ploieşti, întâmpinare, aici ministrul Lecca, Radu Mihai şi căpitanul Şoimănescu, care mă însoţesc. Ora 2 în Buzău, ora 4 în Brăila, peste tot mari întâmpinări. Ar fi trebuit să merg mai departe pe apă, însă aleg drumul direct spre Galaţi. Ora 4¾ sosirea, mare întâmpinare,

biserică, acolo episcopul. Descins la Antaki. Prezentare, discursuri. Ora 7 cina, toasturi. Seara iluminaţii, care sunt foarte frumoase. Mers cu trăsura prin oraş până la ora 9½. Vreme rece. Noapte rea, mult zgomot.

Duminică, 8 octombrie/26 septembrie. Galaţi

Vreme minunată. Ora 9 la biserică, liturghie şi Te Deum. Ora 11 inspectat vasele flotilei, *Mircea, România, Rândunica, Opanez* etc. O torpilă aruncă în aer un vas vechi. Mers cu vasul Mircea până în port. Ora 12 înapoi, primit consulii, luat dejunul. Ora 1½ în port pentru inspecţie, apoi vizită a Diviziei, până la ora 4. Vizitat lucrările tunelului. Enorm de multă lume pe terenul de instrucţie şi peste tot. Abia la ora 5½ înapoi. Ora 6½ cina, invitat consulii şi Comisia Dunării. Seara scris.

Luni, 9 octombrie/27 septembrie. Galaţi-Focşani

Vreme minunată, rece. Ora 9 vizitat spitalele şi şcolile cu primarul Viţu. Ora 11 înapoi. Dejunat, primarul Viţu mai ţine un toast. Ora 12 la gară, înainte de aceasta vizitat Seminarul şi Şcoala Normală. Ora 12½ plecarea. Pencovici şi Maican Dimitrescu cu mine până la Barboşi. De la Prevale la Iveşti călătorit pe noua linie. Ora 2½ în Tecuci, întâmpinare. Ora 3¾ în Mărăşeşti. Ora 4½ în Focşani, mare întâmpinare, primarul Pruncu ţine un discurs. La biserică. Descins la Tufelciu, prezentare. Ora 6½ cina. Seara ovaţii. Ora 9 întors. Dureri de cap.

Marţi, 10 octombrie/28 septembrie. Focşani-Tecuci

Vreme minunată. Sculat la ora 7½. Ora 9 inspectat Corpul de Sud, la 4 kilometri de Focşani, 16 batalioane, 4 regimente de cavalerie, 6 baterii. Întregul Corp face manevre în direcţia Focşani, cavaleria sub Creţeanu în recunoaştere. Ţinut până la ora 12, inclusiv defilarea. Ora 1 în Focşani, dejunat, Voinov lângă mine. Invitaţi Apostoleanu, Robescu etc. Ora 2½ plecarea din Focşani, toată lumea la gară. Ora 4 sosirea în Tecuci, mare întâmpinare, discursuri. Primarul Pătărlăgeanu şi Tiriakiu. De faţă toţi şefii de corpuri. La biserică, apoi la Pătărlăgeanu, unde locuiesc, casă frumoasă. Ora 7 mare dineu la Hotelul Bordan. Tiriakiu, deputatul Racoviţă[279], şefii de corpuri, Manu, Radovici etc., toasturi, împreună până la ora 10. Acasă pe jos, iluminaţie şi artificii, primire minunată.

Miercuri, 11 octombrie/29 septembrie. Tecuci

Cer acoperit. Ora 9 primirea ofiţerilor străini, col. Turlev (Rusia), col. Lanza (Italia), col. baron von Hügel (Austria) de la husarii din Braşov şi încă un ofiţer de stat-major, col. Tramond şi căpit. Chavand (Franţa), col. Primrose (Anglia). Ora 9¾ inspecţie călare a Corpului de Nord, generalul Racoviţă. 16 batalioane, 2 regimente de cavalerie, 4 baterii. Pus la instrucţie câteva batalioane. Defilare şi vizitarea taberei. Ora 12 înapoi. Ora 12½ dejun la hotel, de faţă toţi ofiţerii străini etc. Orele 2-4 vizitat diferite stabilimente din Tecuci, apoi scris. Ora 6½ cină, 30 persoane. Ora 9 promenadă prin oraşul frumos iluminat.

279 Constantin Racoviţă era deputat, ales în 1879 în colegiul II Tecuci.

Toţi împreună. Ora 10 acasă.

Joi, 12 octombrie/30 septembrie. Tecuci. Manevre la Movileni-Furceni

Ora 7¾ plecat la Movilenii de Sus, vreme minunată, ora 9 acolo, încălecat. Corpul de Nord, sub generalul Racoviţă, pe poziţii. Divizia din Galaţi mărşăluieşte încoace, pentru a ataca pe flanc Corpul de Nord. Corpul de Sud traversează Siretul pe un pod de pontoane şi avansează spre Tecuci, Corpul de Nord se retrage. Acţiune puţină, enorm de cald. Ora 3½ terminat manevra. Înapoi la Tecuci. Ora 6½ cina, iar seara mică reprezentaţie în grădină.

Vineri, 1/13 octombrie. Tecuci

Vreme execrabilă, ploaie. La ora 8, Corpul de Sud trece în marş prin Tecuci, eu privesc. Înainte de amiază scris. Audienţe. Ploaia încetează. Ora 12 plecat cu trenul, cu toţi ofiţerii străini, la Berheci, 25 minute, întâmpinare, totul frumos decorat. Ploaie torenţială, încălecat, manevrele au început abia peste două ore. Nici o acţiune. Ora 4 întrerupt manevrele din cauza vremii rele. Complet ud, îndată cu trenul la Tecuci, cu observatorii. Tiriakiu a fost şi el acolo, Plitos, prefect. Ora 4½ în Tecuci, acasă pe jos. Seara încă ploaie torenţială. Ora 6½ cina, acolo până la ora 10. Ploaie.

Sâmbătă, 2/14 octombrie. Tecuci-Bârlad

Toată noaptea ploaie torenţială, frig şi vânt. Ora 10 primit pe miniştrii Lecca şi Chiţu, care vin de la Bucureşti. Ploaia încetează, însă trupele sunt, din păcate, în bivuac.

Ora 2½ la gară, Elisabeta soseşte de la Sinaia cu doamnele, Becker şi D. Sturdza. La gară toţi ofiţerii străini în ţinută de gală, multă lume, doamne. Ora 3 plecarea spre Bârlad, ploaie torenţială. Văzut trupele mărşăluind. Oprit în Berheci, Ghidigeni şi Tutova. Vorbit cu Racoviţă. Ora 4½ sosirea în Bârlad, mare întâmpinare, toată lumea la gară, ploaie puternică, e deja aproape întuneric. Prezentare, apoi în oraş cu o trăsură deschisă, cu patru cai, multe ovaţii, Te Deum la biserică, aceasta e iluminată puternic, foarte frumoasă. Descins în casa domnului Bally. Ora 7½ cina, 35 persoane. Seara retragere cu torţe, ovaţii, venit elevii, ploaia încetează. Marea manevră de la Tutova nu poate avea loc, trupele sunt foarte obosite. Venit doamna Sturdza.

Duminică, 3/15 octombrie. Bârlad

Ploaie torenţială, totul este contramandat, iar trupele trebuie să vină la Bârlad cu trenul. Ora 9 cu Elisabeta la biserică, liturghie oficiată de episcopul de Huşi, o oră şi jumătate, cu cor. Vizitarea noului şi foarte frumosului Spital Codreanu. Ne conduce doctorul Codrescu[280]. Totul foarte frumos şi nou. La o şcoală profesională. Ora 12½ dejunul, 30 persoane, ofiţerii străini etc. După-amiaza mers cu trăsura la gară, pentru a vedea trupele, care însă nu pot veni încă, multe manevre etc., ceva dezordine. Audienţe, lucrat cu Sturdza, Liteanu aici. Carp va merge ca ministru plenipotenţiar la Viena. Ora 7 cina. Seara *soirée dansante* până la ora 12½, foarte plin, multe doamne frumoase.

---

280 C.C. Codrescu (1840-1891), medic în Bârlad.

Luni, 4/16 octombrie. Bârlad

Ploaie torenţială, vreme foarte întunecată. Înainte de amiază, de la 9 la 12, vizitarea liceului, a Şcolii Normale şi a Şcolii Primare. La gară, observat trupele Diviziei din Galaţi. Toţi îngrozitor de uzi. Ora 12½ dejunat. Corpul de Nord în Tecuci, Corpul de Sud soseşte după-amiaza şi seara. Scris întreaga după-amiază. Elisabeta cântă cu Elena Bibescu. Ploaia încetează. Sturdza şi Liteanu la mine. Ora 6½ cina, 30 persoane, cerc îndelung, retragere cu torţe. Sosit trupele Corpului de Sud. Ora 9 generalul Anghelescu încă la mine, i-am cerut explicaţii, de ce a venit atât de târziu.

Marţi, 5/17 octombrie. Bârlad

Vreme rece, neprietenoasă, doar 2 °R. Ora 10 vizitat închisoarea etc. cu Chiţu, primarul şi prefectul. Ora 11½ înapoi, vânt rece. Ora 12 primit ofiţerii străini, pe care i-am decorat. Ora 12½ dejunat, 30 de persoane. Ora 2 încălecat, cu ofiţerii străini la paradă, 22.000 oameni la bariera Vasluiului. Elisabeta asistă şi ea într-o trăsură cu patru cai, enorm de multă lume. Mers călare până la întâlnire, în total patru kilometri, apoi defilare, trupele arată bine. Defilarea a durat o oră şi un sfert. Ora 4½ înapoi, frig umed. Toate trupele rămân peste noapte în Bârlad. Audienţe. Cu Elisabeta. Chiţu şi D. Sturdza la mine. Ora 8 la marele banchet, 100 de tacâmuri. Totul frumos decorat. Eu toastez primul, pentru România şi armată, Chiţu şi Slăniceanu răspund, apoi toastez pentru misiuni, colonelul Timmlev din armata rusă mulţumeşte,

toast frumos. După aceea Nicorescu din Bârlad în cinstea Elisabetei şi a mea. Eu răspund şi mulţumesc pentru primirea în oraş şi pentru ospitalitatea pe care au arătat-o armatei. Ora 10 banchetul se încheie. Mai vorbeşte episcopul de Huşi. Retragere cu torţe, cerc. Despărţire de toată lumea. Ora 11 la gară, unde ne însoţeşte toată lumea. Ora 11¼ plecarea din Bârlad, ofiţerii străini, miniştrii etc. Călătorit toată noaptea, vreme senină, frig. Trupele vor fi trimise cu trenul, în trei zile, în districtele lor.

Sinaia

Miercuri, 6/18 octombrie

Ora 7 sosirea în Ploieşti, mică întâmpinare. Ora 9 în Sinaia, ceaţă, aici domnul şi doamna Mavrogheni, Basset etc. Luat micul dejun la mănăstire. Mai târziu soare. Înainte de amiază scris şi făcut ordine. Ora 12½ dejunul, invitat pe Mavrogheni, care a fost numit ministru plenipotenţiar la Constantinopol. După-amiaza la castel, unde montarea instalaţiei de la Bembé înaintează, rămas până la ora 4. Slade aici, pentru iluminatul electric. Ceai în pavilionul de vânătoare. Ora 5 întuneric. Promenadă cu Elisabeta, frig, cinat. Seara cu Becker.

Joi, 7/19 octombrie

Vreme frumoasă, frig. Înainte de amiază Basset la mine. Becker trebuie să plece la Weinburg, foarte emoţionat la despărţire. Ora 12 venit Greceanu, regele Serbiei este incognito în Bucureşti. Brialemont a sosit ieri. Ora 12½ dejunat, pus la punct darea de seamă cu

Greceanu. Orele 3-5 la castel, discutat diferite lucruri cu Schultz, Kott şi Stöhr. Ora 6½ cinat. Seara scris. Frig şi vântos.

Vineri, 8/20 octombrie

Vreme instabilă, ceaţă. Înainte de amiază la castel cu Elisabeta. Ora 12 venit I. Brătianu cu generalul Brialemont, pe care îl aşteptasem deja la manevre. Ora 12½ dejunat. Orele 2-3 discutat cu Brătianu, el pleacă înapoi la Bucureşti. Ora 3½ la pavilionul de vânătoare cu Elisabeta şi generalul Brialemont, ceai, generalul Cernat şi colonelul Pilat vin şi ei aici. Ora 6½ cina, invitat şi pe Jooris şi Guillaume. Împreună până la ora 10, conversat. Frig.

Sâmbătă, 9/21 octombrie

Vreme rece, ceţoasă. Înainte de amiază, între orele 10 şi 12½, discutat cu generalul Brialemont, urmează să-mi facă un proiect pentru fortificarea Bucureştiului, construcţii etc., capete de pod. La dejun Cernat şi Pilat. După-amiaza cu Brialemont la castel şi ceai în pavilionul de vânătoare, unde vine şi Văcărescu. Seara doar Brialemont la masă, apoi conversat cu el toată seara.

Duminică, 10/22 octombrie

Ceaţă groasă, ceva zăpadă, simţitor de frig. Orele 10-12 discutat cu Brialemont. Venit Creţeanu şi Theodori. Regele Serbiei vrea să părăsească mâine Bucureştiul, se întoarce la Belgrad, unde spiritele par foarte pornite

împotriva lui. Dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza promenadă la prima cascadă, ceaţă şi frig. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare, venit colonelul Cantilli[281] şi maiorul Rudeanu[282]. Ora 5 luat rămas-bun de la Brialemont. Am vrut să-i dau Steaua României, însă el mă roagă să las înmânarea acesteia pe mai târziu, căci acum face studii pentru fortificarea Bucureştiului şi nu doreşte ca timpul afectat acestora să fie scurtat. Rămâne trei zile la Bucureşti pentru a face studiile. Seara rămas singur. Vânt rece.

Luni, 11/23 octombrie

Vreme minunată, nu e frig. Înainte de amiază cu Elisabeta la castel, Kott, Stöhr şi Schultz, hotărât diferite lucruri, totul merge bine.

Sunt instalate cablurile pentru iluminatul electric. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Promenadă la Sf. Ana, aer plăcut. Ora 4 la castel. Seara citit şi scris. La Belgrad atentat asupra lui Milan, îndată după întoarcerea lui, o femeie a tras asupra sa, în biserică, fără succes, un foc de revolver. Scrisori de la *papa* şi de la mama. Leopold şi Antoinette sunt la Meran, ea e foarte suferindă.

Marţi, 12/24 octombrie

281 Grigore Cantilli (1839-1906), militar de carieră. A luat parte, în calitate de colonel şi comandant al unei brigăzi de infanterie, la luptele de la Plevna şi Vidin din 1877. Avea să devină general în 1884.

282 Constantin Rudeanu (n. 1839), militar de carieră, participant la războiul din 1877-1878.

Vreme rece, furtunoasă. Înainte de amiază la castel, dejunat în pavilionul de vânătoare. Vremea ceva mai bună, în munţi furtună de zăpadă. Ora 4 la castel cu Elisabeta. Ploaie. Seara scris. Vânt şi ploaie. Theodori la Bucureşti.

Miercuri, 13/25 octombrie

Vreme minunată, la soare e cald. Înainte de amiază scris, apoi la castel. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza cu Elisabeta acolo, mică promenadă. Ora 4 la castel, unde e Slade, pentru iluminatul electric. La masă G. Linch, consulul nostru general la Salonic. Seara cu el până la ora 9, conversat.

Joi, 14/26 octombrie

Vreme minunată, foarte cald, puţin vântos. Înainte de amiază cu Elisabeta la castel, ajuns un mobilier de la Bembé. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, venit D. Sturdza, invitat şi pe Linch. După-amiaza lucrat cu D. Sturdza, citit mesajul Tronului. Carp merge acum la Viena. Ora 4 ceai, apoi toţi împreună la castel, promenadă. Ora 6 D. Sturdza încă la mine, pentru mesajul Tronului. Elisabeta la mine, e complet uluită de scandalul L. Ghica, care a avut o legătură cu Vlădoianu şi ar fi însărcinată, şi E. Grădişteanu, care a fost împreună cu Guillaume şi cu încă alţi domni[283]. Ora 6½ la masă, suntem amândoi foarte

283 Este prima însemnare din jurnalul regelui despre incidentul care, în epocă, avea să facă ceva vâlvă, fiind reţinut şi de alţi memorialişti sub denumirea de „scandalul domnişoarelor”. Pentru întreaga poveste, vezi şi Vasile Docea, „La curtea iubirilor reprimate”, Tribuna, III (41), 16-31 mai 2004, pp. 12-13.

abătuţi. Seara rămas singur cu Elisabeta. Cald.

Vineri, 15/27 octombrie

Vreme minunată, foarte umed. Înainte de amiază cu Elisabeta, hotărât ca ea să meargă cu mine la Bucureşti, iar acolo să le concedieze pe cele trei fete. L. Ghica va pleca la mama ei la Cernăuţi, E. Grădişteanu va fi căsătorită, M. Assan, care a ştiut de toate acestea şi e complice, va fi şi ea concediată. Toată casa cunoaşte scandalul, căci Guillaume a fost noaptea trecută la E. Grădişteanu. Ora 10½ cu Elisabeta la castel, rămas acolo cu Stöhr până la ora 12. După-amiază cu Elisabeta, mică promenadă la pârâul Peleş şi la castel. Seara anunţat la masă că mâine toată lumea va pleca la Bucureşti. Nu am schimbat nici un cuvânt cu femeile. Elisabeta seara la mine, e foarte obosită şi uluită. Aer foarte cald, nu bate vântul, lună plină. Seara scris până la ora 10.

Cotroceni

Sâmbătă, 16/28 octombrie. Sinaia-Bucureşti

Vreme minunată, foarte cald. Cu Elisabeta la castel până la ora 11½. Vorbit mult despre situaţia fatală. Venit colonelul Fălcoianu, invitat la dejun, care e la ora 12½. Ora 1½ plecat din Sinaia cu trenul special, toate femeile cu noi, eu rămân singur cu Elisabeta. Cald. Ora 4 şi 50 min. sosirea la Cotroceni, în gară toţi miniştrii, mitropolitul, D. Ghica şi Brătianu, multe femei cu buchete, Câmpineanu etc., ofiţeri superiori, îndelung cerc. După aceea discutat cu Brătianu. Elisabeta e cu Theodori, care nu ştie nimic despre scandal. Se pare însă că în oraş s-a vorbit despre

acesta. Ora 6½ cinat singur cu Elisabeta. Seara cu ea, citit şi scris.

Duminică, 17/29 octombrie. Deschiderea Camerei

Ceaţă groasă. Ora 9 luat micul dejun cu Elisabeta. Ora 10 Chiţu la mine. Ora 11 plecat cu trăsura la Palat, văzut construcţia nouă, care stă deja sub acoperiş. Elisabeta rămâne în Palat. Ora 11¾ la Cameră în ţinută de gală, pe străzi sunt steaguri, mulţi oameni. Deschis sesiunea extraordinară, scurtă adresă a Tronului. Ora 12½ la Palat, dejunat cu Elisabeta, împreună până la ora 2. Mers cu trăsura la Şcoala Agricolă, expoziţie, apoi împărţirea premiilor, până la ora 4. Acolo D. Ghica, Aurelian, Lecca, Dabija. Horă. La Cotroceni. Elisabeta o are pe doamna Mavrogheni. Seara împreună. Vorbit mult despre istoria fatală de la Sinaia.

Luni, 18/30 octombrie

Vreme minunată. Ora 9 luat micul dejun cu Elisabeta, care a avut o noapte rea, foarte deprimată. În grădină cu Knechtel, foarte cald. Orele 11-12 Lecca la mine, spus să trimită la Cameră bugetul pentru anul viitor, astăzi nu e încă şedinţă. După-amiaza generalul Racoviţă, Creţeanu şi G. Anghelescu. Orele 3-4½ cu Candiano la Palat, vizitat clădirea nouă cu Gottereau, foarte cald. Când m-am întors, Elisabeta era foarte tristă. Despărţirea de Lucie îi va pica enorm de greu; deseară la ora 10 ea va pleca pentru totdeauna la Cernăuţi, la mama sa. Seara scris.

Marţi, 19/31 octombrie

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază Dabija, apoi Brătianu, căruia îi povestesc fatala istorie cu L. Ghica şi Vlădoianu. Cu Elisabeta, care se simte foarte istovită. Eu dureri de cap. Ora 1 Creţeanu. Ora 1½ Jooris, căruia îi declar că Guillaume ori se va căsători cu E. Grădişteanu, ori va trebui să părăsească ţara. E consternat. Orele 2½-4 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Văcăreşti, lucrările la Dâmboviţa etc. Băut ceai. Ora 5½ l-am chemat pe maiorul Vlădoianu şi i-am reproşat, în modul cel mai energic şi direct, că a sedus-o pe Lucie, el nu spune aproape nici un cuvânt şi leşină afară, în faţa uşii mele. Tocmai a venit D. Sturdza, care îmi spune că Vlădoianu a căzut pe culoar, eu mai schimb vreo două vorbe cu el. Este complet dărâmat. Seara cu Elisabeta, suntem amândoi agitaţi. Elisabeta dureri de măsea.

Miercuri, 1 noiembrie/20 octombrie

Vreme mohorâtă. Ora 9½ colonelul Skina la mine. Ora 10½ în oraş, Consiliu de miniştri la Palat, orele 11-12. Prefectul Poliţiei la mine, ştie de scandalul de la Sinaia. Pe ploaie înapoi la Cotroceni. Mitropolitul la dejun. Ora 2 Mavrogheni, care merge ca ministru plenipotenţiar la Constantinopol. Cu Elisabeta, care e încă agitată. Ora 4½ primit pe ministrul plenipotenţiar american Schuyler. Orele 5-6½ Bălăceanu, căruia îi spun că ar trebui să plece ca ministru plenipotenţiar la Roma. Seara cu Elisabeta, scris până la ora 11.

Sinaia

Joi, 2 noiembrie/21 octombrie. Cotroceni-Sinaia

Ceaţă. Ora 8½ dejunat cu Elisabeta, ora 10 Sturdza la mine, îmi spune că Wesdehlen este mutat ca ministru plenipotenţiar al Prusiei la Stuttgart. Saurma vine în locul lui. Ora 11 plecarea, toţi miniştrii, Bălăceanu etc. la gară; Brătianu e de părere că nu ar trebui procedat prea repede cu îndepărtarea damelor, eu îi spun că au fost deja concediate. Theodori, Candiano şi Romalo cu noi. Vreme minunată. Ora 2½ sosirea în Sinaia, aer minunat, la mănăstire, apoi îndată la castel cu Elisabeta, Behr acolo. Sala de mese, a fost montată instalaţia cu motor, foarte frumoasă, eficientă, acolo până la ora 4½. Băut ceai în pavilionul de vânătoare, Elisabeta obosită. Cu Candiano pe jos la castel. Ora 6½ cina. Seara conversat până la ora 9. Elisabeta obosită.

Vineri, 3 noiembrie/22 octombrie

Vreme frumoasă. La castel cu Behr, discutat totul. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Elisabeta slăbită, dureri, rămâne toată ziua acolo. Ora 4 la castel. Promenadă. Seara scris. Ceva ploaie.

Sâmbătă, 4 noiembrie/*23 *octombrie

Elisabeta rămâne toată ziua în pat, e slăbită. Orele 10-12 la castel. Venit prefectul Poliţiei, invitat la dejun. Cu el la castel, dânsul mă roagă în numele lui Brătianu să accept să le mai văd o dată pe dame. Seara scris Mariei în privinţa lui Jooris.

Duminică, 5 noiembrie/24 octombrie

Vreme blândă, destul de frumoasă. Înainte de amiază la castel. Elisabeta rămâne toată ziua în pat, are dureri. Ora 12½ Wight cu soţia şi generalul Creţeanu la dejun. După-amiaza cu ei la castel şi băut ceai în pavilionul de vânătoare. Ora 5 înapoi. Seara la Elisabeta, scris. Furtună.

Luni, 6 noiembrie/25 octombrie

Vreme minunată. Orele 10-12 la castel, discutat diferite lucruri cu Behr. Ora 12½ dejunul, venit Sturdza de la Bucureşti, Elisabeta vine la masă, dar este enorm de slăbită şi trebuie să se întindă iarăşi în pat. Sandro telegrafiază că ducele de Mecklenburg[284] vrea să ne viziteze. După-amiaza promenadă cu Sturdza până la a doua cascadă, după aceea la castel. Ora 5½ înapoi. La Elisabeta. Seara Basset la mine, a venit de la Bucureşti. Cu Sturdza, care rămâne aici, discutat despre chestiunea Dunării etc. Adresa Camerei va fi votată spre sfârşitul săptămânii.

---

284 Johann-Albrecht de Mecklenburg-Schwerin (1857-1920), fiul mezin al marelui duce Friedrich-Francisc al II-lea de Mecklenburg-Schwerin (1823-1883) (Christian Cannuyer, op. cit., p. 127). Ducele întreprindea o călătorie în jurul lumii, după cum ne informează ambasadorul german de la Constantinopol, Joseph Maria von Radowitz, care avea să-l primească pe Johann-Albrecht de Mecklenburg-Schwerin în capitala Imperiului Otoman în a doua jumătate a lunii noiembrie, după încheierea vizitei la Sinaia: „În a doua jumătate a lunii noiembrie a avut loc vizita ducelui Johann-Albrecht de Mecklenburg, care a făcut în Constantinopol prima oprire din Orient în cursul călătoriei sale în jurul lumii. L-am condus la sultan pe tânărul, distinsul şi inteligentul prinţ şi am petrecut mult timp împreună cât a stat aici” (Joseph Maria von Radowitz, op. cit., p. 225).

Marţi, 7 noiembrie/26 octombrie. Sf. Dumitru

Vreme minunată. Ora 9 la biserică. Telegrafiat lui D. Ghica, Brătianu şi D. Lecca (generalul), preşedintele Camerei. Orele 10½-12 la castel, Behr şi Schultz. Elisabeta vine la dejun, Sturdza etc. După-amiaza la ora 2 mers cu Sturdza, cu trăsura, la Poiana Ţapului, pe jos la marea cascadă, vreme minunată, cald. Pe jos la Sinaia, acolo la ora 5½. Sturdza, Theodori şi domnişoara Hitz pleacă la Bucureşti. La Elisabeta. Obedeanu[285], prefect în Bârlad, la masă. Seara scris.

Miercuri, 8 noiembrie/27 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază la castel cu Knechtel şi Schultz, pentru instalaţii, fântâna arteziană. Venit doamna Mavrogheni. Obedeanu încă la masă. După aceea Elisabeta merge cu trăsura la castel şi la pavilionul de vânătoare, ceai acolo la ora 4. După aceea încă la castel şi promenadă. Seara, la masă, doamna Mavrogheni, lt. Romalo, Candiano şi Basset. Elisabeta la pat. Scris până la ora 10.

Joi, 9 noiembrie/28 octombrie

Vreme minunată. Ora 10 la castel, Elisabeta vine şi ea aici. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza din nou la castel cu

---

285 Vasile Obedeanu (1834-1902), militar şi om politic. A activat în armata turcă, de unde a trecut, în 1860, în armata română. A participat la campania din 1877-1878 ca maior. În momentul însemnării din jurnal avea gradul de locotenent-colonel.

Behr, Stöhr etc. Doamna Mavrogheni şi Basset pleacă la Bucureşti. Furtună puternică, barometrul foarte coborât. Ora 6½ cinat, Elisabeta vine la masă. Seara cu Candiano.

Vineri, 10 noiembrie/29 octombrie

Ploaie, nu e frig. Ora 10 la castel, discutat amenajările cu Behr. Ora 12½ dejunat, domnul şi doamna Kremnitz. După-amiaza citit. Ora 4 la castel. Ploaia s-a mai domolit. Seara furtună şi ploaie. Scris.

Sâmbătă, 11 noiembrie/30 octombrie

Vreme minunată. Plimbat cu Elisabeta la soare. La castel, cu Becker, care pleacă. Dejunat în Foişor. După-amiaza din nou la castel cu Stöhr şi Schultz. Seara scris. Vreme rece.

Duminică, 12 noiembrie/31 octombrie

Vreme destul de rece. Înainte de amiază la castel, cu Stöhr, vreme senină. Ora 12½ Brătianu, generalii Davila şi Creţeanu, domnul şi doamna Perticari (Davila). După-amiaza cu Brătianu, care pleacă înapoi la ora 3. În pavilionul de vânătoare la ceai, îngheaţă. Seara cu generalul Creţeanu, scris.

Luni, 1/13 noiembrie

Vreme frumoasă şi rece, soare, viscol cu zăpadă în

munţi. Ora 10 la castel, Elisabeta la pavilionul de vânătoare. Ora 12 la gară, sosit ducele Johann Albrecht de Mecklenburg-Schwerin (de la Bucureşti, unde a fost cu Sandro). Mers cu trăsura direct la pavilionul de vânătoare, unde dejunăm. Ora 2 la castel şi apoi ceai în pavilionul de vânătoare, el rămâne până mâine, e foarte simpatic, simplu şi cultivat. Ora 5 la mănăstire, ora 6½ cinat, iar seara împreună până la ora 10. Camera a votat Legea comunală, lucrările înaintează greu. Adresa nu a fost votată încă şi nu va fi înainte de sfârşitul acestei săptămâni. Kalnoky dă delegaţiei la Pesta asigurări de pace, a atins problema Dunării doar în treacăt, fără a formula o soluţie.

Marţi, 2/14 noiembrie

Vreme închisă, a îngheţat, vânt rece. Ora 8¾ dejunat *à trois.* Ora 10 îi arăt ducelui de Mecklenburg mănăstirea, apoi Elisabeta face cu el o plimbare cu trăsura spre Poiana Ţapului. Eu la castel. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, unde a venit şi Carp. După-amiaza discutat cu el, trebuie să plece deja săptămâna aceasta la Viena pentru a prelua postul de ministru plenipotenţiar, vorbit despre problema Dunării. Cu el şi cu Creţeanu la castel, Elisabeta merge cu Mecklenburg la mănăstire. Ora 5 luat ceaiul acolo, apoi împreună până la ora 6½. Îl conduc pe duce la gară, trebuie să meargă la Constantinopol, iar de acolo spre India, Japonia etc. Ora 7 cinat. Seara scris. Vânt rece, aer de ninsoare.

Miercuri, 3/15 noiembrie

Aniversarea nunţii noastre. Viscol cu zăpadă. Ora 10 cu

Elisabeta la castel şi la pavilionul de vânătoare, apoi dejunat. Promenadă cu Elisabeta, apoi încă la castel. Seara ploaie torenţială. Depeşe de la Consiliul de miniştri şi de la preşedintele Camerei, Lecca.

Joi, 4/16 noiembrie

Ploios, cald. Înainte de amiază la castel, hotărât ca vestibulul să fie îmbrăcat în marmură. La dejunul de la mănăstire Liteanu, după masă discutat cu el problema Dunării. Ora 4 la pavilionul de vânătoare, ceai, Liteanu, Candiano şi Cazimir, care intră de serviciu. Seara Liteanu şi Candiano pleacă. Scris. Vremea din nou senină. Murit Florescu, secretarul meu.

Vineri, 5/17 noiembrie

Vreme schimbătoare. Înainte de amiază la castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Venit George Ghica, ministru plenipotenţiar la Atena, şi Văcărescu, ministru plenipotenţiar la Bruxelles, cu ei la castel. Ora 4 ceai, pe jos la mănăstire. Senatul a votat adresa. Seara furtună şi ploaie, scris. Ziua de naştere a Mariei.

Sâmbătă, 6/18 noiembrie

Ploaie torenţială. Înainte de amiază la castel, dejunat la mănăstire. După-amiaza promenadă pe vreme complet senină la pavilionul de vânătoare şi la castel, întors pe lună plină. Seara citit şi scris.

Duminică, 7/19 noiembrie

Viscol cu zăpadă. Înainte de amiază acasă, scris. Ora 12½ venit D. Sturdza, Alecsandri şi Theodori. Dejunat la mănăstire. După-amiaza Sturdza la mine, cu el pe jos la pavilionul de vânătoare, acolo ceai, stat până la ora 4½. Viscol puternic, înapoi pe jos. Ora 6½ cinat. Seara împreună. Noapte cu lună.

Cotroceni

Luni, 8/20 noiembrie. Sinaia-Bucureşti

Ceva soare, +1 °R. Înainte de amiază cu Elisabeta, Alecsandri, scris. Ora 12 cu Sturdza pe jos, prin pădure, la pavilionul de vânătoare, frig, dejunat. După-amiaza la ora 2 toţi împreună la castel. A ajuns încă un vagon de la Bembé din Mainz. Ora 4 la pavilionul de vânătoare. Munţii, acoperiţi complet de zăpadă, sunt foarte frumos luminaţi. Vreme complet senină. Ora 4½ cu Sturdza la mănăstire. Ora 5 cinat. Ora 6½ plecarea spre Bucureşti, cu Sturdza, Alecsandri şi Theodori. Noapte senină, cu lună. Elisabeta rămâne singură. Pe drum citit scrisoarea Sinodului nostru către Patriarhia din Constantinopol (redactată de Melchisedec), foarte categorică în privinţa sfântului mir. Ora 9 Ploieşti, ora 10½ în Bucureşti, la gară D. Ghica, preşedintele Camerei Lecca, miniştrii. Mers cu trăsura direct la Cotroceni. Prefectul Poliţiei la mine. Ora 11½ în pat.

Marţi, 9/21 noiembrie

Vreme schimbătoare, nu e frig. Ora 9 dejunat singur. În grădină cu Knechtel. Nimeni înainte de amiază. Ora 1½

Suleiman Bey la mine, merge la Constantinopol. În grădină. Ora 4 Brătianu la mine, Camerele nu au avut şedinţă. Ora 5½ Sturdza. Seara singur, scris şi citit. Ploaie.

Miercuri, 10/22 noiembrie

Toată noaptea ploaie torenţială, care încetează în timpul zilei. Înainte de amiază singur. Venit Theodori. Ora 10 mers cu trăsura la Palat. Ora 12 primit adresa Senatului, pe care o citeşte D. Ghica, eu răspund; de faţă Bibescu şi Cernat ca vicepreşedinţi, mitropolitul Moldovei, generalul Florescu etc. Cerc. Apoi Brătianu, Chiţu şi Sturdza la mine. Rămas la Palat până la ora 4, lucrările de construcţie înaintează. Ora 5 audienţe la Cotroceni, Contele Dubois, secretar belgian, care nu se poate înţelege cu Jooris şi cere transferarea sa. Seara scris. Kalimaki-Catargi a murit în Paris.

Joi, 11/23 noiembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază Sturdza la mine. Kogălniceanu a pus în Cameră problema moştenitorului tronului şi a cerut ca acesta să vină şi să rămână în ţară. A început dezbaterea adresei. Ora 11½ Lecca, subscripţia pentru rentă nu face progrese aici, peste cele 7 milioane au mai fost subscrişi 400.000 franci. După-amiaza generalul Creţeanu şi prefectul Poliţiei la mine. Seara scris.

Vineri, 12/24 noiembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază în grădină.

Brătianu la mine. Dezbaterea adresei foarte pasionată, Kogălniceanu cere să fie desemnat moştenitorul tronului şi să rămână în ţară, Ionescu cere ca în adresă să se solicite alegeri libere. Venit Dabija. După-amiaza mers cu trăsura la Palat. Ora 4½ înapoi, scris. Adresa votată la ora 7. Rămas treaz până la ora 11, scrisoare de la Elisabeta. Renta a fost subscrisă peste tot.

Sâmbătă, 13/25 noiembrie

Vreme minunată, fără nori. În grădină. Ora 11 mers cu trăsura la Palat. Prefectul Poliţiei la mine. Apoi Sturdza pentru răspunsul la adresă. Brătianu, care i-a răspuns lui Kogălniceanu în problema dinastică. Austria doreşte o conferinţă în problema Dunării. Ora 12 primit adresa Camerei, Lecca o citeşte, eu răspund, apoi vorbit cu toţi membrii Comisiei. La Palat până la ora 4, discutat lucrările de construcţie, care sunt foarte înaintate, bucătăria aproape gata, legăturile făcute peste tot. Cernat la mine. Orele 5-6 primit pe Brâncoveanu. Este îngrijorat din cauza fratelui său N. Bibescu, care e complet ruinat şi are datorii de 3 milioane. Seara singur, scris, noapte senină. Elisabeta îmi telegrafiază că Willy de Nassau vrea să ne viziteze în Sinaia. Carp a fost primit de Kalnoky. Maria îmi scrie că este surprinsă de comportarea celor doi belgieni, Guillaume va fi mutat în curând, eu îi scriu că doresc mutarea imediată a lui Jooris, care este un individ josnic. El nu va rămâne.

Sinaia

Duminică, 14/26 noiembrie. Bucureşti-Sinaia

Ora 5¾ sculat, complet întuneric, senin şi lună. Ora 6½ dejunat, ora 6¾ plecat cu generalul Creţeanu la gara Târgovişte, acolo miniştrii. Sturdza, Dabija şi Theodori călătoresc cu mine. Vreme minunată, munţii foarte frumoşi. Ora 9 în Ploieşti, staţionare de jumătate de oră, nimeni acolo. Ora 12 sosirea în Sinaia. Elisabeta la gară, mers cu trăsura direct la pavilionul de vânătoare, acolo dejunat toţi împreună. Orele 2-4 la castel, aer plăcut. La mănăstire, ceai. Ora 6½ cinat. Seara cu Dabija, jucat *piquet.*

Luni, 15/27 noiembrie

Vreme minunată, deloc frig. Înainte de amiază Szatmary[286], cu cromolitografiile. Ora 10½ la castel, cu Stöhr. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. Elisabeta a făcut o lungă promenadă cu D. Sturdza. După-amiaza promenadă cu Sturdza şi Dabija. Ora 4 ceai la mănăstire. Ora 6 mers la gară cu Sturdza şi Dabija, care se întorc la Bucureşti. Sosit Willy de Nassau. Ora 6½ cinat. Seara împreună. Noapte minunată, cu lună, deloc frig.

Marţi, 16/28 noiembrie

Înnorat, deloc frig. Ora 8¾ dejunat *à trois,* apoi vizitat castelul. Ora 12 Willy de Nassau pleacă înapoi la Braşov, eu îl duc la gară. La dejun domnul şi doamna Văcărescu şi G. Cantacuzino. După-amiaza vizitat castelul cu dânşii. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare. Cu Văcărescu pe jos la mănăstire. Ora 6 ei pleacă. Rămas-bun de la Văcărescu în

---

286 Carol-Popp de Szatmary (1813-1888), pictor, grafician şi fotograf, originar din Transilvania.

calitate de mareşal al curţii, pleacă la Bruxelles ca ministru plenipotenţiar şi îşi duce familia la Paris. Seara scris.

Miercuri, 17/29 noiembrie

Ceaţă groasă şi ploaie, nu e frig. Ora 10½ la castel. Declarat cât se poate de energic lui Schultz că până la 1 decembrie stil vechi trebuie să fie gata cu toate planurile etc., pentru ca apoi să plece. Ora 12½ la mănăstire. După-amiaza viscol cu zăpadă. La castel, cu Stöhr în pavilionul de vânătoare, Elisabeta acolo, ceai. Pe jos, cu ea, la mănăstire, foarte umed. Seara citit. Rinul foarte mare, oraşul Düsseldorf inundat.

Cotroceni

Joi, 18/30 noiembrie. Sinaia-Bucureşti

Toată noaptea viscol cu zăpadă, totul alb, îngheţat puţin. Ora 10 cu Elisabeta la castel. Văzut pe Stöhr şi pe Schultz. Ora 11½ înapoi. Ora 12 dejunat, invitaţi Sinaitul şi căpitanul Georgescu, cărora le dau Crucea de ofiţer al Stelei României şi Crucea de ofiţer al Coroanei. Ora 1 plecarea din Sinaia cu trenul special. Ora 4½ sosirea în Cotroceni. Ceva ploaie şi foarte umed. La gară toţi miniştrii, primarul, foarte multe doamne cu buchete, Câmpineanu, Stolojan etc., conversat. Prefectul Poliţiei la mine. Rosetti a fost ales preşedinte al Camerei, a refuzat, apoi a fost ales generalul Lecca. Cu Elisabeta. Ora 6½ cinat. Seara citit, scris, făcut ordine. Ora 10 în pat. În oraş totul e liniştit, despre povestea damelor nu mai vorbeşte nimeni. Guillaume pare acum să fie dispus să rămână cu

Efrosina Grădişteanu. Doamna Filipescu scrie că tatăl Luciei Ghica zice că va plăti toate datoriile, pentru ca în felul acesta nimic să nu-i mai amintească de noi.

Vineri, 1 decembrie/19 noiembrie

Uşor viscol cu zăpadă, vânt rece din nord-est. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Ora 10½ Brătianu la mine. După-amiază mers cu trăsura la Palat, cu Elisabeta, văzut şantierul, care a rămas foarte mult în urmă, frig şi vânt. Ora 4 înapoi. Ceai. Seara scris. Furtună şi ninsoare.

Sâmbătă, 2 decembrie/*20* ***noiembrie***

Toată noaptea viscol cu zăpadă, – 1 °R. Ora 10½ Sturdza la mine. Prezentat depeşe despre conferinţa în problema Dunării, noi solicităm să luăm parte la aceasta. După-amiaza delegaţie din Dobrogea. Orele 5-6 Wight. Seara cu Elisabeta. Furtună şi viscol cu zăpadă.

Duminică, 3 decembrie/21 noiembrie

— 4 °R, furtună, aproape toată ziua viscol cu zăpadă. Înainte de amiază singur. După-amiaza generalul Lecca, preşedintele Camerei, Mitilineu, care e mutat de la Bruxelles la Belgrad, ca ministru plenipotenţiar. Prefectul Poliţiei la mine. Cu Elisabeta. Seara scris şi citit. La Rin inundaţii enorme, întregul Neu-Wied sub apă.

Luni, 4 decembrie/22 noiembrie

Zăpadă adâncă, – 6 °R. Înainte de amiază Lecca şi

Stătescu la mine. După-amiaza scris. Cu Elisabeta. Jooris îi scrie doamnei Mavrogheni că Guillaume e pregătit să se căsătorească cu Efrosina Grădişteanu. Seara cu Elisabeta.

Marţi, 5 decembrie/23 noiembrie

Vreme minunată, – 6 °R, mai târziu se dezgheaţă. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiaza inspectat cu Candiano Pirotehnia şi atelierele armatei. Ora 5 acordat audienţă lui Esarcu, se plânge din cauza rechemării sale de la Atena. Seara scris. Camerele lucrează încet.

Miercuri, 6 decembrie/24 noiembrie

Vreme frumoasă, moină, cald. Înainte de amiază Chiţu la mine. După-amiaza mitropolitul Moldovei, care e îngrijorat din cauza ziarului ieşean *Deşteptarea* şi a Congresului clericilor, unde a fost răspândit. După-amiaza lucrat, analiza critică a manevrelor. Seara la fel.

Joi, 7 decembrie/25 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Brătianu la mine. Austria respinge soluţia noastră în problema Dunării. După-amiaza în grădină, audienţe. Jooris insistă ca Guillaume să fie acceptat ca însărcinat cu afaceri, dacă se va căsători cu E. Grădişteanu. Seara scris.

Vineri, 8 decembrie/26 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Aurelian şi Dabija la mine. După-amiaza multe audienţe. În grădină. Jooris i-a

spus doamnei Mavrogheni că Guillaume o va lua pe Grădişteanu. Seara lucrat la analiza critică.

Sâmbătă, 9 decembrie/*27 *noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Stöhr, care vine de la Sinaia. Ora 10½ Sturdza; face o notă circulară către reprezentanţii noştri, despre refuzul Austriei în problema Dunării. După-amiaza cu Elisabeta la Palat, aici Stöhr, rămas până la ora 4. Seara prefectul Poliţiei la mine. Brătianu la ţară. Camerele lucrează puţin, în adunări se preocupă de o nouă Constituantă.

Duminică, 10 decembrie/28 noiembrie. Aniversarea Plevnei

Vreme minunată. Ora 9¾ plecat cu trăsura spre Dealul Spirii, acolo sunt postate trupele, Te Deum în biserică şi apoi defilare, acelaşi lucru la Malmaison, toţi ofiţerii de faţă. Ora 12½, se termină. După-amiaza audienţe de la 1½ la 6. Stöhr încă la mine. Ora 8½ la Clubul Militar, acolo toţi ofiţerii, şampanie, toasturi, rămas până la ora 11. Ceaţă groasă şi frig, neprietenos. Primit multe depeşe.

Luni, 11 decembrie/29 noiembrie

Ceaţă groasă. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiaza audienţe. Lucrat la analiza critică până seara la ora 11½. Jooris trebuie să fi plecat.

Marţi, 12 decembrie/30 noiembrie

Ceaţă şi ploaie, cald. Ora 10½ Sturdza la mine. Problema cu Austria nu merge bine, noi lucrăm acum ca să ajungem la conferinţă. După-amiaza lucrat la analiza critică. Cu Elisabeta. Seara scris.

Miercuri, 1/13 decembrie

Vreme ceţoasă. Înainte de amiază Stătescu şi Lecca. După-amiaza cu Elisabeta, în grădină, aer cald. Lucrat la analiza critică până seara la ora 11.

Joi, 2/14 decembrie

Ceaţă, nu e frig. Înainte de amiază în grădină. Brătianu la mine. Austria rămâne neclintită la punctul ei de vedere în problema Dunării, noi de asemenea la al nostru. Conferinţa urmează să decidă. Carp a fost bine primit de împăratul Austriei la Viena. După-amiaza cu Elisabeta, în grădină, lucrat la analiza critică. Ora 5 primit pe contele Wesdehlen, care îmi înmânează scrisoarea sa de rechemare, este numit la Stuttgart. Seara lucrat la analiza critică.

Vineri, 3/15 decembrie

Ceaţă, cald, aer rău. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiaza cu Elisabeta, în grădină, complet uscat. Prelucrat analiza critică până seara târziu.

Sâmbătă, 4/16 decembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază Sturdza până la ora

11½. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la lucrările de pe Dâmboviţa. Seara la ora 6½ mic dineu pentru Wesdehlen şi soţia sa. Invitat pe Sturdza cu soţia, Câmpineanu şi Radu Mihai cu soţia. Împreună până la ora 9. Rămas-bun de la Wesdehlen, căruia îi dau Ordinul Coroanei.

Duminică, 5/17 decembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază în grădină, lucrat la analiza critică, pe care am terminat-o. Ora 1½ audienţe, până la ora 4. Cernat la mine, mă roagă, din însărcinarea lui D. Ghica, să-i las lui Vlădoianu o cale de apel; eu refuz, acesta va pleca. Cariagdi la mine, discutat despre aprovizionarea cu apă a oraşului. După aceea cu Elisabeta. Seara scris. Sturdza mi-a trimis depeşa, conform căreia se vrea să fim excluşi de la conferinţă dacă nu ajungem la un acord cu Austria. Radowitz[287] i-a spus lui Mavrogheni, la Constantinopol, că suntem complet izolaţi.

Luni, 6/18 decembrie. Sf. Nicolae

Ceva vânt. Ora 10 la Biserica Sf. Nicolae din Lipscani, liturghie până la ora 11, foarte plin. La Palat, unde se instalează iluminatul electric. Ora 12 Cotroceni. Elisabeta a fost la Azil. Davila la mine. Prefectul Chiriţescu din Teleorman. După-amiaza scris, în grădină. Cu Elisabeta.

287 Joseph Maria von Radowitz (1839-1912), diplomat german, fost consul general al guvernului din Berlin la Bucureşti în anii 1870-1871. Din noiembrie 1882 îndeplinea funcţia de ambasador al Germaniei la Constantinopol (Joseph Maria von Radowitz, op. cit., pp. 205-206).

Seara scris. Vânt puternic.

Marţi, 7/19 decembrie

Vânt foarte rece. – 7 °R, vreme frumoasă şi rece. Înainte de amiază scris. După-amiaza în grădină, audienţe. Seara terminat analiza critică. Senatul îl trimite pe generalul Slăniceanu în faţa Curţii de Casaţie. Radu Mihai încă la mine, până la ora 10½.

Miercuri, 8/20 decembrie

Vreme minunată, – 8 °R. Înainte de amiază în grădină. Aurelian la mine. După-amiaza inspectat pe neaşteptate Arsenalul şi Cazarma Alexandria. Ora 5 Schultz la mine pentru a-şi lua rămas-bun, nu mai rămâne la şantier. Seara scris.

Joi, 9/21 decembrie

Vreme minunată, frig. Înante de amiază Dabija la mine. D. Ghica solicită o audienţă pentru a-mi relata votul Senatului în privinţa lui Slăniceanu, eu decid că acesta trebuie adresat în scris guvernului. După-amiaza în grădină, cu Elisabeta. Seara scris.

Vineri, 10/22 decembrie

Vremea mai blândă. Înainte de amiază Brătianu la mine, e montat împotriva lui D. Ghica, este pentru modificarea Constituţiei, în rest e cam deprimat. După-amiaza în grădină. Orele 4½-6½ Stöhr cu Heymann etc. la

mine, discutat totul. Seara scris.

Sâmbătă, 11/23 decembrie

Vreme mohorâtă, ploioasă. Ora 10½ Sturdza, conferinţa în problema Dunării nu e încă foarte sigură. La Berlin nu sunt împotriva noastră în această problemă. După-amiaza cu Elisabeta la Palat. Seara scris.

Duminică, 12/24 decembrie

Întunecat, mohorât. Ploaie. Ora 9½ la mica mănăstire, liturghie şi predică. Ora 10½ înapoi la Cotroceni. Cu Elisabeta, scris. Orele 1-4 audienţe. Cernat la mine, căruia îi exprim regretul meu în legătură cu votul Senatului. Abatele micii mănăstiri, care va fi mutat la Frankfurt am Main; îi dau la despărţire Steaua României clasa a V-a. Ploaie torenţială. Seara cu Elisabeta, care se simte enorm de slăbită, are febră. Îi vine greu să vorbească. Ne gândim să mergem în februarie în Italia. Trebuie făcut ceva pentru sănătatea ei, slăbeşte prea mult. Seara scris. Părinţii ne scriu de Crăciun. Leopold a fost la Sigmaringen, dar s-a întors la Meran.

Luni, 13/25 decembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază nici un ministru, cu Elisabeta, care se simte slăbită. După-amiaza cu Elisabeta în grădină, dureri de cap. Ora 5 văzut pe prinţul Uruzov la Elisabeta. M-am simţit foarte rău, dureri de cap şi greaţă. După cină ceva mai bine. Ora 8 la Cercul Militar cu Candiano. Acolo plin şi enorm de cald. Ţinut

conferinţa „Critica ultimelor manevre”, o oră şi jumătate, mare succes, toţi mulţumiţi. Acolo până la ora 11.

Marţi, 14/26 decembrie

Vreme minunată, îngheţat puţin. Ora 10 plecat în oraş cu Elisabeta. Cumpărat lucruri de 7.000 franci de la magazinul Grant, acolo până la ora 11. Ora 11½ Cotroceni. Brătianu la mine, este foarte bucuros că a decurs atât de bine conferinţa mea. Toţi au fost încântaţi. După-amiaza scris. Seara prefectul Poliţiei la mine.

Miercuri, 15/27 decembrie

Vreme blândă. Înainte de amiază Sturdza. Văcărescu l-a văzut pe Jooris la Bruxelles, el vrea să-l trimită aici pe Guillaume, dacă se căsătoreşte. Chiţu şi Aurelian la mine. După-amiaza audienţe. În grădină. Seara Elisabeta la concert, se întoarce foarte obosită. Eu nu mă simt prea bine. Scris.

Joi, 16/28 decembrie

Vreme blândă. Înainte de amiază Lecca la mine. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, îi face foarte bine, se simte mult mai bine după aceea. Ora 4½ primit pe domnul Abaza, fost ministru de Finanţe rus, socrul lui Uruzov; e foarte plăcut. Seara prefectul Poliţiei.

Vineri, 17/29 decembrie. Ziua de naştere a Elisabetei

Elisabeta se simte bine şi e vioaie. Ora 9 dejunul, cadouri. Azilul cu Davila aici, cântat. Ora 10½ plecat cu trăsura la Palat, atmosferă de Anul Nou, primit Casa militară şi pe cea civilă. Ora 11 Consiliul de miniştri cu buchete, Sturdza citeşte discursul. Ora 11½ generalii, primarul, prefectul Poliţiei. Ora 12 biroul Camerei cu Lecca şi biroul Senatului cu D. Ghica; acesta s-a împăcat cu Brătianu. Ora 12½ dejunat cu Elisabeta. Ora 2 doamna Brătianu, apoi plecat spre Cotroceni, prin Filaret. Vreme minunată. Ora 6½ doamna Mavrogheni, Băicoianu şi Rosetti la masă. Seara muzică şi facle, împreună până la ora 9. Elisabeta obosită. A primit enorm de multe scrisori din toate părţile. Depeşe, flori, cadouri.

Sâmbătă, 18/30 decembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază D. Sturdza şi Aurelian. După-amiaza cu Elisabeta, plimbare cu trăsura, căutat cadouri. Ora 5 audienţe. Contesa Wesdehlen, care îşi ia rămas-bun. Elisabeta nu are voce aproape deloc şi se simte foarte obosită.

Duminică, 19/31 decembrie

Vreme minunată. Ora 10 la capela episcopală, ora 11½ înapoi. Ora 12½ mitropolitul la dejun. Elisabeta are un atac de febră şi e fără voce. Orele 2-4 audienţe. Ora 5 Kalinderu la mine. Elisabeta merge seara la concert, eu scriu depeşe până la ora 11½ părinţilor, rudelor şi aproape tuturor suveranilor, 25 de bucăţi.

Anul 1883

Monat Januar 18[illegible]

Cotroceni.

Montag. 1t. Januar. [20. Dec.] [illegible]

[illegible]

Dienstag 2t. Januar. [21. Dec.] [illegible]

[illegible]

Mittwoch. 3t. Januar. [22. Dec.] [illegible]

[illegible]

Donnerstag. 4t. Januar. [23. Dec.] [illegible]

[illegible]

Freitag 5t. Januar. [24. Dec.] [illegible]

[illegible]

Sonnabend. 6t. Januar. [25. Dec.] [illegible]

[illegible]

Sonntag 7t. Januar. [26. Dec.] [illegible]

[illegible]

Cotroceni

Luni, 1 ianuarie/20 decembrie

Vreme minunată. Elisabeta e din nou bine. Promenadă în grădină. În Germania, în zona Rinului şi în cea a Dunării, mari distrugeri provocate de ape. Gambetta a murit în Paris. Nici un ministru, scris. După-amiaza audienţe. Promenadă. Cu Elisabeta. Seara scris până la ora 11. Primit depeşe de la împăratul Austriei, regele Italiei, al Belgiei, de la prinţul de coroană etc., de acasă.

Marţi, 2 ianuarie/21 decembrie

Vreme foarte blândă, nesănătoasă, multe boli în oraş. Lecca, apoi Brătianu la mine. Camerele sunt pentru revizuire, însă va mai dura. După-amiaza cu Elisabeta în grădină. Are din nou puţină febră. Seara prefectul Poliţiei.

Miercuri, 3 ianuarie/22 decembrie

Vreme blândă. Înainte de amiază Sturdza la mine. Conferinţa de la Londra nu a fost stabilită încă, se pare însă că marile puteri s-au înţeles în prealabil în toate problemele şi că noi nu ne vom alege cu nimic. După-amiaza audienţe. Ora 3 plecat cu trăsura la Palat. Cu Elisabeta, care e puţin slăbită. Seara scris până la ora 11.

Joi, 4 ianuarie/23 decembrie

Camerele au hotărât, într-o şedinţă de noapte, revizuirea Constituţiei, şi anume în privinţa Legii

electorale. La Senat 30 de voturi pentru, 3 împotrivă. La Cameră 10½ voturi pentru, 30 împotrivă. Vreme blândă. Stătescu şi Lecca la mine. După-amiază Chiţu, în grădină, Elisabeta îşi pierde iarăşi vocea şi e slăbită, dar merge totuşi la teatru, până spre miezul nopţii. Eu am scris. Prefectul Poliţiei la mine. Dunărea enorm de mare la Viena.

Vineri, 5 ianuarie/24 decembrie. Crăciunul

Ploaie, apoi viscol cu zăpadă, care ţine toată ziua. Contramandat, din cauza epidemiilor din Moldova, călătoria pe care urma să o facem la Iaşi, de sărbători. Ora 10½ Sturdza la mine, pleacă la Berlin, unde urmează să trateze în problema Dunării. Văcărescu tratează foarte neîndemânatic la Bruxelles chestiunea Guillaume. Ora 12 venit mitropolitul cu icoanele. Aurelian la mine. Mitropolitul ia dejunul cu noi. Elisabeta foarte slăbită. După-amiaza Pencovici la mine, merge la Londra pentru conferinţa în problema Dunării. Scris. Seara Elisabeta împarte cadouri, scris până la ora 11. Ninge.

Sâmbătă, 6 ianuarie/25 decembrie. Naşterea Domnului

— 6 °R, vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta, scris. Ora 12 generalul Creţeanu. După-amiaza în grădină. Ora 4½ venit Stöhr de la Sinaia, unde totul merge bine. Seara cu Elisabeta. Scris. Noapte senină şi rece.

Duminică, 7 ianuarie/26 decembrie. A doua zi a

Crăciunului românesc

— 11 °R, soare. Ora 9½ la Biserica Sf. Silvestru, destul de frig, slujbă frumoasă până la ora 11¼, acolo R. Mihai, Procopiu, Dimitrescu. Ora 12 înapoi la Cotroceni. După-amiaza cu Elisabeta, scris. Seara prefectul Poliţiei la mine. Foarte frig, senin.

Luni, 8 ianuarie/27 decembrie. Sf. Ştefan

Foarte frig, soare. Ora 9¾ plecat la Biserica Sf. Ştefan a familiei Racoviţă (Strada Călăraşilor), slujbă până la ora 11, de faţă notabilităţile, Te Deum, biserica foarte plină. Plecat cu trăsura la Palat. Ora 12½ la Cotroceni. Dejunat cu Elisabeta. Ora 2 Stöhr la mine, se întoarce la Sinaia. Scris. Se doreşte să fim primiţi la conferinţa de la Londra doar cu drept de vot consultativ. Rusia ar urma să primească braţul Chilia, iar Austria proiectul Barrère. Ziua conferinţei nu e încă stabilită[288].

Marţi, 9 ianuarie/28 decembrie

Vreme minunată, mai puţin frig. Înainte de amiază nici un ministru, cei mai mulţi în concediu. Cu Elisabeta. În grădină, frumos. După-amiaza plecat cu trăsura la Palat. Ora 4 înapoi, scris. Seara ales cadouri cu Elisabeta. Ora

---

288 Conferinţa de la Londra în problema Dunării, la care urmau să participe iniţial Rusia, Austro-Ungaria, Germania, Turcia, Franţa şi Italia (statele semnatare ale Tratatului de la Berlin din 1878), avea să înceapă la 8 februarie 1883. La cererea României de a fi admisă la conferinţă, Germania şi Austro-Ungaria au considerat că poate participa doar cu vot consultativ. Guvernul român avea să respingă, la 12 februarie 1883, invitaţia de a participa la conferinţă doar în această calitate (Iulian Cârţână, Ilie Seftiuc, op. cit., pp. 81-88).

10½ în pat.

Miercuri, 10 ianuarie/29 decembrie

Vreme minunată, frig. Înainte de amiază Stătescu, la Viena se schimbă iarăşi direcţia în problema Dunării. Venit Brătianu, care a fost plecat două zile la ţară, conversat despre Constituantă, problema Dunării etc. Scrisoare de la Maria, care mă roagă să-l accept pe Guillaume ca însărcinat cu afaceri. După-amiaza cu Elisabeta. Seara ales cadouri de sărbători.

Joi, 11 ianuarie/30 decembrie

Vânt rece din nord. Înainte de amiază Lecca la mine. În grădină. După-amiază cu Elisabeta, care îl primeşte apoi pe Kalinderu, pentru desele ei accese de febră. Seara cu Elisabeta. Pus în ordine cadourile de sărbători, scris.

Vineri, 12 ianuarie/31 decembrie

Vreme frumoasă, destul de frig. Înainte de amiază Stătescu la mine. Sturdza a ajuns în Berlin. Carp urmează să trateze din nou în problema Dunării. Conferinţa nu se va întruni la sfârşitul lunii ianuarie. Guillaume, care aşteaptă încă la Pesta, vrea să renunţe la căsătoria cu E. Grădişteanu, dacă nu e acceptat ca însărcinat cu afaceri (?). După-amiaza în grădină. Seara cu Elisabeta, pregătit şi trimis toate cadourile.

Sâmbătă, 1/13 ianuarie. Anul Nou

Vreme mohorâtă, – 5 °R, mai târziu doar – 1 °R. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Primit pe Knechtel, Herfürth etc., care primesc ordine şi cadouri. Ora 9¾ plecat cu trăsura la Palat, acolo schimbat. Ora 10! la Mitropolie în ţinută de gală, liturghie până la ora 11. La mitropolit, discursuri etc., eu răspund. Acolo până la ora 12, cântece. La Palat, primit pe prefectul Poliţiei. Ora 11¾ plecat înapoi la Cotroceni. Primit pe ruşi, care aduc pâine şi sare. După-amiaza cu Elisabeta, scris, citit. Seara cu Elisabeta, care are puţină febră. Primit multe depeşe.

Duminică, 2/14 ianuarie

Viscol cu zăpadă, vânt rece din est. Înainte de amiază Stătescu, pe care l-am chemat din cauza lui Guillaume, căci Carp a scris că acesta va trebui să cedeze, pentru a putea veni în România. I se va permite să vină. După-amiaza audienţe. Generalul Cernat, pentru uniforme. Boerescu îndelung la mine. Seara cu Elisabeta. Viscol puternic şi foarte frig.

Luni, 3/15 ianuarie

Vânt rece ca gheaţa din nord-est, foarte frig. Înainte de amiază nici un ministru, scris. Scrisoare de la Leopold, care îmi transmite că Antoinette e într-adevăr suferindă. Toată ziua acasă. După-amiaza cu Elisabeta, scris. Seara prima încercare cu lumina electrică la Cotroceni, întreaga curte e foarte clar iluminată. Furtună puternică, destul de frig. La Paris a fost anulat mandatul de primar al lui Napoleon, din cauză că acesta a lansat o proclamaţie. Situaţia din Franţa destul de tulbure. Sturdza se află în

Berlin pentru a interveni în mod oficial în problema Dunării.

Marţi, 4/16 ianuarie

Destul de frig, vânt din nord-est, puţină zăpadă. Înainte de amiază Brătianu la mine, a venit pentru o zi de la ţară. După-amiaza audienţe. Ora 6½ cina, prinţul şi prinţesa Uruzov, contele şi contesa Grenville, colonelul Fălcoianu, domnul şi doamna Moscu[289], Cariagdi etc., conversat până la ora 9. Lumina electrică arde în curte. Frig de – 7 °R.

Miercuri, 5/17 ianuarie

Mai puţin frig. Elisabeta puţin obosită. Ora 10 Aurelian la mine, apoi Theodori. Ora 11½ colonelul Bibescu. Ora 12 venit mitropolitul cu icoanele, reţinut pe el şi pe colonelul Bibescu la dejun, până la ora 1½. Îndelung în grădină, aer plăcut. Seara iluminat electric. Cu Elisabeta. Scris şi citit până la ora 10½.

Joi, 6/18 ianuarie. Epifania, Botezul Domnului

Vreme mohorâtă, – 7 °R, vânt rece. Ora 10! plecat cu trăsura la Palat. Ora 10¾ în pavilionul de la Dâmboviţa pentru sfinţirea apei, trupele reprezentate prin delegaţi, aproape nici o autoritate de faţă, durat un sfert de oră. Defilare prin faţa pavilionului, vânt rece. Ora 11½ din nou la Palat. Ora 12 la Cotroceni. Cu Elisabeta. Audienţe. În

289 Nicolae Moscu (1828-1893), om politic de orientare conservatoare, fost deputat şi prefect de Ialomiţa. Soţia sa era Profira, fiica lui Barbu Slătineanu.

grădină. Seara prefectul Poliţiei. Iluminat electric. Elisabeta obosită.

Vineri, 7/19 ianuarie. Sf. loan

Vreme frumoasă şi rece. Înainte de amiază nici un ministru. Căpitanul Şoimănescu merge la Piteşti pentru a-l felicita pe Brătianu, căruia i-am şi telegrafiat. După-amiaza audienţe, în grădină. Seara cu Elisabeta. Ora 8 plecat cu Candiano la teatru. Prima operă românească, *Haiducul,* în trei acte, nu e rea, muzica plăcută, foarte plin şi multe aplauze. Lecca, ministrul de Finanţe, la mine în pauză. Ora 11, se termină. Ora 11½ la Cotroceni, care e iluminat electric.

Sâmbătă, 8/20 ianuarie

— 9 °R, chiciură. Înainte de amiază în grădină cu Elisabeta. Lecca la mine, vorbit despre casa de pensii. După-amiaza în grădină, cu Elisabeta, care încă se mai simte slăbită. A murit la Mainz soţul baroanei Witzleben. După-amiaza în grădină. Ora 8½ plecat cu trăsura la Palat, foarte frig. Acolo până la ora 10½. La teatru, Balul Societăţii Elisabeta, toţi în costume populare româneşti, inclusiv doamnele corpului diplomatic. Tombolă, rămas acolo până la ora 2. Cu trăsura la Cotroceni, unde arde încă lumina electrică.

Duminică, 9/21 ianuarie

Vreme minunată, – 6 °R. Înainte de amiază în grădină, apoi plimbat puţin prin grădină cu Elisabeta. Audienţe. Cu

Elisabeta. Seara citit şi scris. Noapte minunată cu lună. Murit prinţul Karl de Prusia.

Luni, 10/22 ianuarie

Vreme blândă. Elisabeta enorm de slăbită. Înainte de amiază în grădină. La Berlin au fost contramandate toate serbările pentru nunta de argint a prinţului de coroană. Prinţul Karl a avut o agonie grea. Ora 11 Brătianu la mine. Camerele au şedinţă. Sturdza, care a fost primit de Bismarck la Berlin şi de Kalnoky la Viena. Vorbim despre o uniune personală cu Bulgaria. După-amiaza vizitat Spitalul Xenocrat, dr. Kiriazi[290], Strada Văcăreştilor. De faţă Cariagdi, dr. Kiriazi şi Ştefănescu. Vânt rece. La Palat, primit pe prefectul Poliţiei. Ora 4½ la Cotroceni, cu Elisabeta. Seara scris. Guillaume, care a fost numit secretar 1 la Madrid, soseşte astăzi aici, pentru a se căsători totuşi cu E. Grădişteanu. Acceptarea sa ca însărcinat cu afaceri rămâne deschisă. Doamna Mavrogheni a încercat toate mijloacele spre a aduce la îndeplinire căsătoria, care, desigur, poate încă să dea greş. Încă se mai vorbeşte de răspândirea supărătoare a zvonurilor de tot felul privind-o pe Grădişteanu.

Marţi, 11/23 ianuarie

Vreme frumoasă, deloc frig. Înainte de amiază

---

290 Gheorghe Kiriazi (1829-1893), medic de origine greacă (născut în Etolia), cu studii la Montpellier şi Paris. Activa ca medic în Muntenia încă din anii '50 ai secolului al XIX-lea. Din 1863 era medic la Azilul Elena Doamna, iar în 1881 a deschis Spitalul Xenocrat din Bucureşti.

promenadă în grădină. Dabija la mine. Camerele înaintează încet cu revizuirea. După-amiaza audienţe, scris. În grădină. Cu Elisabeta. Guillaume a sosit aici, pentru ca totuşi să se însoare cu Efrosina. Seara prefectul Poliţiei la mine. Scris până la ora 11.

Miercuri, 12/24 ianuarie

Vreme bună, vânt puternic. Înainte de amiază Chiţu la mine. Orele 1-3 Sturdza, care se întoarce de la Berlin şi Viena; i-a văzut pe Bismarck şi Kalnoky, toţi ambasadorii. Bismarck l-a reţinut trei sferturi de oră şi i-a vorbit foarte binevoitor despre România. A devenit nemulţumit de Rusia, iar în problema Dunării, chiar dacă avem dreptate, ar trebui să ne înţelegem cu Austria. Sturdza e foarte satisfăcut de discuţia avută. La Viena a fost primit cu foarte multă amabilitate, însă cei de acolo nu au cedat în problema Dunării.

Problema va ajunge acum în faţa conferinţei, unde nu se va hotărî niciodată nimic prin unanimitate de voturi. Călătoria lui Sturdza a fost de mare importanţă, căci acum avem un sprijin în marea politică, cu Germania împotriva Rusiei. În grădină, cu Elisabeta. Ora 8 seara mers cu trăsura la Club, unde căpitanul Gherghel ţine o conferinţă despre justiţia militară, acolo până la ora 10½. Frig şi foarte vântos. Candiano de serviciu.

Joi, 13/25 ianuarie

Furtună, vânt rece din nord-est, complet uscat. Ora 10½ Brătianu la mine, este foarte mulţumit de călătoria lui

Sturdza. Revizuirea merge încet înainte. Ionescu a ţinut un discurs nefericit. Lecca va fi înlocuit odată cu noua Lege a pensiilor. Foarte frig în toate încăperile. După-amiaza singur. Cu Elisabeta. Seara scris. Furtuna încetează. Nunta de argint a prinţului de coroană, paradă în Berlin.

Vineri, 14/26 ianuarie

Furtună puternică toată noaptea, doar – 3 °R, însă frigul se simte. Furtună puternică de zăpadă în Valahia Mică, aşa încât calea ferată a fost înzăpezită, iar poşta nu a sosit. Nici un ministru. Camera începe a doua citire a articolelor modificate ale Constituţiei, discuţii aprinse. După-amiaza Davila la mine, se plânge de poziţia de inspector sanitar pe care i-a creat-o Brătianu. Generalul Anghelescu la mine. Viscolul e din ce în ce mai puternic. Comunicaţia peste Dunăre întreruptă. Saurma, care vine de la Constantinopol, e blocat la Rusciuc. După-amiaza şi seara cu Elisabeta, care e ceva mai bine, se simte mai puţin slăbită. Seara scris. Furtuna încetează, ninsoarea slăbeşte. Prinţul de coroană ne telegrafiază şi ne mulţumeşte pentru felicitările pe care i le-am trimis cu ocazia nunţii de argint. Giers e la Viena, unde va conferi cu Kalnoky despre problema Dunării, respectiv despre braţul Chilia. Conferinţa se va întruni la Londra, pe 5 februarie stil nou, pentru a reglementa această chestiune. Va rămâne însă fără rezultat, căci noi ne menţinem punctul de vedere.

Bucureşti

Sâmbătă, 15/27 ianuarie. Mutarea la Palatul din oraş

Furtuna şi ninsoarea au încetat, nu e frig. Poşta din străinătate nu soseşte. Înainte de amiază nici un ministru. Ora 12½ dejunat cu Elisabeta. Ora 1½ ea pleacă cu N. Romalo în oraş. Ora două cu sania la Palat, peste Dealul Spirii. Elisabeta alege camera goblenurilor ca dormitor pentru noi, foarte strâmt. În toate camerele e foarte frig.

Orele 4½-6½ Sturdza la mine, îmi citeşte instrucţiunile pentru I. Ghica la Londra, pentru conferinţă. Seara salonul alb, camera roşie şi sala tronului iluminate electric, foarte frumos şi luminos. De faţă Slade, Wilson, Polizu şi prefectul. Ora 10 în pat, frig.

Duminică, 16/28 ianuarie

Vreme frumoasă, multă zăpadă. Încă nimic prin poştă, calea ferată spre Vârciorova este încă înzăpezită. Înainte de amiază cu Elisabeta, făcut ordine. Orele 1-3½ audienţe. Plimbare cu sania, cu Elisabeta. Wilhelm Wied[291] are o fiică, pe care o cheamă Elisabeta. Orele 5-6 vine la mine prinţul Gr. Sturdza, pe care nu l-am mai văzut de patru ani, a fost foarte plăcut. Seara cu Elisabeta, scris. – 10 °R, ceaţă.

Luni, 17/29 ianuarie

Vreme frumoasă, – 10 °R, mai târziu cald. Încă nimic prin poştă, care va sosi abia mâine. Înainte de amiază

291 Wilhelm de Wied (1845-1907), fratele reginei Elisabeta a României, căsătorit cu Maria de Nassau (1841-1910), din casa regală a Olandei.

Lecca la mine, discutat despre Legea pensiilor. Camerele discută încă revizuirea. După-amiaza de la 2 la 3½ plimbare cu sania, cu Elisabeta, nu e frig. Ora 5 Manu şi Lahovary la mine, pentru înregistrarea fonografică. Ora 5½ Sturdza, pentru instrucţiunile în problema Dunării. Seara lumină electrică. Cu Elisabeta, scris.

Marţi, 18/30 ianuarie

Vreme minunată, – 10 °R, mai târziu cald la soare. Înainte de amiază nici un ministru. Camerele iau 6 zile de concediu din cauza alegerilor comunale. După-amiaza plimbare cu sania prin oraş, cu Elisabeta. Orele 5-6½ primit pe baronul Saurma, noul ministru plenipotenţiar german, care vine de la Cairo. Este foarte plăcut. Ora 6½ domnul şi doamna Brătianu la masă, conversat până la ora 8½. Văzut lumina electrică, ce arde strălucitor. Elisabeta e obosită seara. Prinţul Napoleon e încă închis. Criză de guvern în Franţa.

Miercuri, 19/31 ianuarie

Vreme frumoasă, mai întâi ceaţă deasă, apoi moină. Înainte de amiază Lecca, Sturdza, Stătescu şi Aurelian la mine. După-amiaza rămas acasă, dureri mari de cap, pe care le simt puternic şi seara. Ora 10 în pat. În toată ţara se desfăşoară alegeri municipale după noua lege. Opoziţia îşi păstrează toate forţele pentru Senat, atunci când se va alege Constituanta. Roşii în toată ţara. Brătianu e la Piteşti. Scrisoare de la Bamberg, care scrie despre şederea la băile din Therme, unde ar trebui să meargă şi Elisabeta. Sosit poşta din toate părţile. Linia ferată e curăţată,

trenurile pot circula regulat. În Valahia nu mai e zăpadă, nici în Moldova, şi e destul de frig, ceea ce poate dăuna recoltei. Perspectivele nu sunt încă prea rele în ţară.

Joi, 1 februarie/20 ianuarie

Vreme mohorâtă. Toată ziua m-am simţit foarte rău, dureri de spate şi la toate membrele. Sturdza la mine. Ora 1½ generalul Racoviţă. Prefectul Poliţiei. Nu am cinat. Ora 8½ făcut o baie caldă, apoi masaj. În pat. Dureri puternice de cap. Noapte rea.

Vineri, 2 februarie/21 ianuarie

Toată ziua în pat, dureri foarte puternice, neputincios. Doctorul de trei ori aici. Nevralgie musculară, dar fără febră. Elisabeta mă îngrijeşte.

Sâmbătă, 3 februarie/22 ianuarie

Toată ziua la pat. Noaptea deloc bine. Dureri în tot corpul, slăbit. Vreme mohorâtă.

Duminică, 4 februarie/23 ianuarie

Toată ziua în pat, durerile mai mici. Noaptea, însă, foarte rău. Doctorul a fost de trei ori aici. Dureri de cap. Elisabeta îmi citeşte. Vremea mai senină şi mai blândă.

Luni, 5 februarie/24 ianuarie

Noapte proastă, dureri, dar mai puţin înţepenit.

Alegerile municipale au fost câştigate de guvernamentali în toată ţara. Ceva zăpadă. Camerele lucrează din nou. Toată ziua în pat. Theodori aici. Elisabeta îmi citeşte.

Marţi, 6 februarie/25 ianuarie

Noapte rea. Durerile mai mici. Ora 11 Brătianu pentru o clipă la mine, mă găseşte lipsit de puteri şi slab. Rămas toată ziua în pat. Elisabeta îmi citeşte. Seara dureri violente de cap, ce durează până noaptea. N-am dormit.

Miercuri, 7 februarie/26 ianuarie

Noapte foarte proastă. Elisabeta îl primeşte deja la ora 8 pe Brătianu, căruia îi spune că e nevoie de o schimbare de aer. El este cu totul de acord. La ora 2 mă scol pentru două ceasuri, foarte slăbit. Seara din nou dureri de cap, iau somnifere pentru a dormi. Toată noaptea ninsoare.

Joi, 8 februarie/27 ianuarie

Noaptea mai bine, însă extenuat. Ora 10½ sculat, foarte slăbit, încă ceva dureri. Toată ziua cu Elisabeta, umblat puţin. Ora 5 din nou în pat. Conferinţa de la Londra încă nici o decizie. – 4 °R.

Vineri, 9 februarie/28 ianuarie

Noaptea bine. Ora 10 sculat, rămas pe picioare până la ora 7½. Cu Elisabeta, care are ceva febră. Citit şi scris.

Sâmbătă, 10 februarie/29 ianuarie

Noapte destul de bună. Ora 10 sculat, cu Elisabeta, care are încă o stare febrilă. Ora 12½ dejunat. După-amiaza citit. Simţitor de rece. Sosit Stöhr de la Sinaia, îndelung la mine. Lucrările înaintează acolo, doar că întâmpină multe dificultăţi. Conferinţa de la Londra a decis că România va fi admisă cu vot consultativ, noi refuzăm să participăm la Conferinţă şi avem astfel un pretext de a considera că toate hotărârile sunt fără valabilitate în ce ne priveşte, atâta vreme cât nu suntem consultaţi.

Duminică, 11 februarie/30 ianuarie

— 7 °R. Puţin întunecat. Ora 9 sculat, mai bine. Ora 11 primit pe Sturdza, Camerele vor fi înştiinţate că noi nu participăm la Conferinţă. După-amiaza R. Mihai la mine. Seara încă Sturdza. Camerele sunt foarte mulţumite de rezoluţia noastră, iar Ionescu ţine un discurs aprobator. Seara încă Stöhr la mine.

Luni, 12 februarie/31 ianuarie

— 4 °R. Ora 8½ sculat. Ora 10 Theodori, apoi Lecca şi I. Brătianu de la 12 la 1. N-am discutat nimic despre călătorie. După-amiaza singur, citit. Ora 6 Sturdza la mine. Camerele votează bugetul şi se apropie de sfârşit.

Marţi, 1/13 februarie

— 1 °R. Ora 9½ primit pe D. Ghica; acesta a venit încontinuu spre a afla veşti despre mine. Ora 10! Dabija, apoi Sturdza. Serbia intră totuşi cu vot consultativ la

Conferinţă. După-amiaza singur, citit şi scris. Ora 5 prefectul Poliţiei la mine. Camera a declarat sesiune permanentă, până când Conferinţa asupra Dunării îşi va lua hotărârile.

Miercuri, 2/14 februarie

— 6 °R, vreme senină. Înainte de amiază Sturdza la mine. La Berlin nu sunt chiar nemulţumiţi de poziţia noastră faţă de Conferinţă. Aurelian la mine. Camerele au votat Ministerul Domeniilor. Peste zi am citit, cu Elisabeta.

Joi, 3/15 februarie

— 9 °R, mohorât. Înainte de amiază venit la mine Sturdza şi Carp, care a sosit de la Viena. Conferinţa se va încheia săptămâna viitoare. Proiectul Barrère a fost acceptat de Conferinţă, nouă ne este indiferent. După-amiaza singur, citit. Ora 6 prefectul Poliţiei. Camerele nu lucrează.

Vineri, 4/16 februarie

— 4 °R. Înainte de amiază Sturdza. Conferinţa, care a aprobat toate propunerile, e preocupată acum să mandateze Austria să le pună în aplicare. Treaba se arată a fi cu atât mai de durată cu cât părea să poată fi rezolvată în 14 zile. Elisabeta are febră continuă. Ora 12 Chiţu. După-amiaza citit. Apoi audienţe. Seara cu Elisabeta. Citit până la ora 11. Frig. Camerele discută Legea finanţelor.

Sâmbătă, 5/17 februarie

— 6 °R, mohorât. Elisabeta din nou febră, stă în camera galbenă, deoarece în cea albastră e un miros prea rău. Înainte de amiază Brătianu; el crede că ne putem sustrage liniştiţi hotărârilor în problema Dunării. Îi vorbesc despre călătoria noastră, probabil în 14 zile. Sturdza la mine. Conferinţa va avea din nou şedinţă abia marţi. Totul a fost hotărât în unanimitate. După-amiaza citit. Generalul Creţeanu la mine, pentru primirea lui Saurma. Cu Elisabeta. Camerele se ocupă doar cu interpelări şi intrigi personale. Dunărea, care e complet îngheţată la Sulina, creşte la Galaţi şi Tulcea, aşa încât există temeri de inundaţii. Frig uscat. Barometrul foarte ridicat.

Duminică, 6/18 februarie

— 4 °R, mai târziu mai cald, ceva soare. Elisabeta febră. Ora 10 Theodori. Ora 11½ Sturdza. Ora 12 primit pe baronul Saurma în audienţă oficială, pentru înmânarea scrisorilor de acreditare ca ministru plenipotenţiar german. Discurs. După aceea e primit de Elisabeta. Doamnele la dejun. După-amiaza Cernat la mine, scris, citit. Seara cu Elisabeta.

Luni, 7/19 februarie

— 5 °R, mohorât, frig. Elisabeta la fotograf. Ora 11 Lecca la mine. După-amiaza audienţe, scris. Cu Elisabeta. Seara citit. Camerele lucrează pe secţiuni.

Marţi, 8/20 februarie

— 5 °R, mohorât, fără zăpadă, frig. Înainte de amiază scris. Ora 11½ Sturdza la mine. Conferinţa nu a hotărât nimic deosebit. Următoarea şedinţă abia sâmbătă. După-amiaza câteva audienţe. Seara scris cu Elisabeta.

Miercuri, 9/21 februarie

— 10 °R, vreme neprietenoasă. Elisabeta iarăşi febrilă. Înainte de amiază Sturdza, Lecca şi Aurelian la mine. După-amiază audienţe:

Marghiloman, care mă invită la bal, refuzat, deoarece nu mă simt încă îndeajuns de bine. Scris. Seara Sturdza la mine, îmi prezintă protocolul conform căruia contele Münster a propus excluderea noastră de la Conferinţă. Sturdza e de părere ca eu să-i exprim baronului Saurma mâhnirea mea. Seara cu Elisabeta.

Joi, 10/22 februarie

— 11 °R, enorm de uscat, frig. Înainte de amiază Brătianu, apoi Sturdza. Îmi spune că Germania e hotărâtă să ne accepte totuşi la Conferinţă. Germania este împotriva problemei braţului Chilia, căci pretenţiile ruşilor merg prea departe. Nu s-au mai putut înţelege în nici o problemă, Conferinţa poate dura 14 zile. După-amiaza audienţe, cu Elisabeta, care are puţină febră. Seara scris. Camerele se ocupă toată săptămâna cu problema gradelor profesorilor, pentru salarii. Seara vreme mohorâtă, mai puţin frig.

Vineri, 11/23 februarie

Vreme schimbătoare, ninsoare şi ploaie. Înainte de amiază Dabija, apoi Sturdza. După-amiază Carp, care se întoarce la Viena. Discutat concesiile pe care le putem face Austriei în problema Dunării. Carp va încerca să-l vadă pe împărat, pentru ca acesta să-l îndrepte către ministrul său. După-amiaza cu Elisabeta, care are dureri de cap. Seara citit şi scris. Ceaţă groasă şi foarte umed. În încăperile construcţiei noi e umezeală. Camerele discută încă Legea profesorilor.

Sâmbătă, 12/24 februarie

Dezgheţ, mai târziu soare. Înainte de amiază Sturdza, Conferinţa trebuie să aibă astăzi o şedinţă la Londra. După-amiaza Young până la ora 3. Cu Elisabeta, scris. Seara citit.

Duminică, 13/25 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Young. După-amiaza audienţe de la 1 la 4. Ora 5 Mitilineu, care vine de la Belgrad, unde este tratat foarte puţin amabil, de către regină chiar nepoliticos. Seara cu Elisabeta.’ Mohorât, +1 °R.

Luni, 14/26 februarie

Ceva zăpadă, soare. Înainte de amiază Sturdza la mine, Conferinţa a hotărât să dea satisfacţie Rusiei în problema braţului Chilia. Acceptarea noastră la Conferinţă, pe care trebuia să o propună Germania, nu s-a produs, cu atât mai

mult cu cât la prima şedinţă contele Münster a vorbit neprietenos despre noi. Inexplicabil cum de ne-a fost promis acest lucru la Berlin. Probabil a avut vreo influenţă infama adresă către Clemenceau a studenţilor români din Paris, în care se aminteşte de revolta studenţilor în Bucureşti împotriva germanilor, pe care i-au insultat în martie 1871. Rosetti, care se află în Paris, a aprobat în orice caz adresa, care e jignitoare pentru Germania. După-amiaza cu Elisabeta. Audienţe. Venit Kuhlrich, care ne modelează pentru medalie. Seara scris mamei.

Marţi, 15/27 februarie

Vreme minunată, vânt rece. Ora 10 mitropolitul Moldovei, care vorbeşte despre intrigi nihiliste la Iaşi. Ora 11 Stătescu, 11½ Chiţu, care e şi el indignat din cauza adresei studenţilor. După-amiaza Young, care crede că va trebui să-mi fie extras un dinte. Pozat pentru Kuhlrich. Seara D. Brătianu la mine. Elisabeta la teatru. Prefectul Poliţiei până la ora 10½ la mine, discutat despre situaţie. Dureri de dinţi.

Miercuri, 16/28 februarie

Vreme instabilă, viscol slab. Ora 10½ Brătianu la mine, este şi el indignat din cauza adresei pe care studenţii din Paris i-au trimis-o lui Clemenceau, va lua măsuri împotriva lor, iar în *Românul* va apărea un articol. Venit Sturdza. Conferinţa nu ţine astăzi nici o şedinţă. Problemele sunt delicate, iar marile puteri sunt pe poziţii împărţite. După-amiaza Young la mine, hotărăşte că trebuie să-mi fie extras dintele. Pozat pentru Kuhlrich. Ora 6½ dineu de gală în

onoarea ministrului plenipotenţiar grec Dragoumis, care trebuia să-şi prezinte acreditivele încă de acum şase luni. Sala tronului şi salonul unde are loc dineul sunt iluminate electric. Privelişte frumoasă şi oarecum luminoasă, de faţă persoane oficiale, miniştrii cu soţiile etc. Făcut îndelung cerc, plecat abia la ora 9½. Camerele discută încă legea gradaţiilor profesorilor. Conferinţa se pare că va fi suspendată pentru 14 zile, pentru a ne lăsa timp să cedăm. Duminică va mai avea loc o şedinţă. Serbia se identifică total cu Austria.

Joi, 1 martie/17 februarie

Vreme frumoasă, vânt rece. Înainte de amiază Sturdza şi Lecca, nici o ştire de la Londra. Theodori, pe care îl trimit la Young, pentru operaţia dentară şi cloroform. Operaţia este hotărâtă pentru mâine. După-amiaza cu Elisabeta, pozat pentru Kuhlrich. Seara primarul Cariagdi la mine. Scris. – 1 °R.

Vineri, 2 martie/18 februarie

Vreme instabilă, destul de frig. Ora 11 venit Young cu Theodori şi Kremnitz pentru operaţia dentară. Am fost cloroformizat, senzaţie de sufocare, dar a trecut. Apoi a durat patru minute până când a fost extras un dinte mare. Nu am simţit nimic în timpul operaţiei, însă am avut o mare greaţă, care nu voia să înceteze. M-am băgat în pat, căci m-am simţit foarte slăbit şi fără putere. Totul a durat până la ora 11½. După-amiaza m-am sculat din nou. Elisabeta cu mine în tot acest timp. Ora 4 luat ceaiul. Nu am primit pe nimeni. Seara devreme în pat. Dureri la toţi

dinţii şi în gât.

Sâmbătă, 3 martie/19 februarie

Noapte proastă. Vânt puternic şi rece, care durează toată ziua. Dureri. Ora 10½ Chiţu, 11½ Sturdza, Conferinţa Dunării i se pare că merge bine. După-amiaza singur, nu m-am simţit prea bine, dureri. Cu Elisabeta. Seara devreme în pat.

Duminică, 4 martie/20 februarie

Toată noaptea şi toată ziua furtună rece dinspre nord-est. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 11½ Sturdza, Conferinţa Dunării pare să se încheie săptămâna aceasta. După-amiaza Elisabeta pozat pentru Kuhlrich. Citit şi scris. Seara cu Elisabeta.

Luni, 5 martie/21 februarie

Toată ziua dureri, care se intensifică enorm la prânz. Vreme rece. Înainte de amiază Sturdza, nici o veste de la Conferinţă. Chiţu la mine. După-amiaza citit. Orele 5-6 Wight la mine, care crede de asemenea că am nevoie de o schimbare de aer.

Marţi, 6 martie/22 februarie

Toată ziua dureri de dinţi. Dabija la mine, eu mă simt rău, senzaţii de durere. După-amiaza cu Elisabeta, scris. Prefectul Poliţiei la mine. Camera a votat 15 milioane pentru fortificaţii etc. Discutat cu Kremnitz, care mă

îndeamnă şi el să fac o călătorie. Seara îmi citeşte Elisabeta. Dureri. Noaptea nu mă simt bine.

Miercuri, 7 martie/23 februarie

Vreme de primăvară, caldă. Toată ziua dureri puternice, umflat. Ora 10½ Brătianu la mine. E foarte emoţionat să mă vadă atât de slăbit şi crede că în 10 zile putem pleca în călătorie, Camerele se vor închide săptămâna viitoare. Conferinţa de la Londra se amână perpetuu. Ora 11½ Sturdza, nici o veste din străinătate. Aurelian la mine. După-amiaza Young, apoi pozat pentru Kuhlrich. Vreme minunată şi cald. Din nou dureri toată după-amiaza şi seara. Scris şi citit. Cu Elisabeta. Noaptea furtună foarte puternică. Vremea din nou foarte rece.

Joi, 8 martie/24 februarie

Vreme mohorâtă, umedă şi rece. Vânt din nord-est, – 1 °R. Noapte foarte proastă şi dureri puternice de dinţi. Înainte de amiază Lecca.

După-amiază scris şi citit. Viscol. La ora 4 deja întuneric. Ziua dureri mai mici. Ora 5½ prefectul Poliţiei. Ora 6½ dineu, 50 persoane, birourile Senatului şi Camerei. Sala tronului iluminată electric. Mă simt obosit, dar totuşi mai bine. Cercul a decurs bine, până la ora 8½.

Vineri, 9 martie/25 februarie

Vreme rece. Înainte de amiază Sturdza la mine, Conferinţa se apropie de sfârşit. După-amiaza audienţe.

Pozat pentru Kuhlrich. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 10 martie/26 februarie

— 4 °R. Ora 10½ Brătianu la mine, crede că în 8 zile putem pleca în călătorie, vrea să iau cu mine şi un al doilea medic, eu sunt împotrivă. După-amiaza primit pe directorul electricităţii. Venit Stöhr de la Sinaia. Seara scris lui Bamberg până la ora 11.

Duminică, 11 martie/27 februarie

Vreme de primăvară. Înainte de amiază Young la mine, scris. După-amiaza Cernat. Camerele nu vor să înceapă încă cea de-a treia lectură. Stöhr îndelung la mine, pleacă iarăşi la Sinaia. Seara cu Elisabeta.

Luni, 12 martie/28 februarie

Vreme de primăvară. Înainte de amiază Sturdza. După-amiaza audienţe. Pozat pentru Kuhlrich. Seara scris. Ploaie.

Marţi, 1/13 martie

Vreme ploioasă. Înainte de amiază Dabija şi Lecca. Camerele vor termina la sfârşitul săptămânii. Conferinţa se încheie şi ea. După-amiaza pozat pentru Kuhlrich. Seara scris.

Miercuri, 2/14 martie

Zăpadă adâncă, toată ziua viscol cu zăpadă. Înainte de amiază Stătescu, Aurelian, Brătianu, Sturdza. Opoziţia, L. Catargi, Florescu, Kogălniceanu şi Vernescu îmi solicită împreună o audienţă, fără a spune de ce. După-amiaza audienţe. Scandal la Cameră, interpelare făcută de Kogălniceanu în problema Dunării. Seara şedinţă a Camerei, pentru revizuire, rezolvare simplă. Seara scris, cu Elisabeta, care e puţin răcită.

Joi, 3/15 martie

— 10 °R, vreme senină, mai târziu se dezgheaţă. Înainte de amiază Brătianu, Sturdza. Refuz audienţa colectivă. La Cameră şi Senat interpelări în problema plecării mele în călătorie. Opoziţia demisionează din Cameră. Scandal. Manu interpelează în problema Dunării. Ora 6½ dineu în onoarea lui Saurma, 40 persoane, cerc până la ora 9½.

Vineri, 4/16 martie

— 6 °R, mai târziu soare, dezgheţ. Zăpadă în toată Europa. Ora 10½ Chiţu, Lecca, Brătianu, Sturdza. La Senat, opoziţia a demisionat, deoarece nu am primit-o. La fel, generalul Manu. După-amiaza scris, pus în ordine. Camerele şi-au încheiat lucrările. Ora 6½ prefectul Poliţiei la mine. Opoziţia e foarte neliniştită din cauza călătoriei mele.

Sâmbătă, 5/17 martie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Lecca şi

Sturdza. Ora 12½ plecat cu trăsura, *en gala,* la Cameră. Străzile împodobite cu steaguri, enorm de multă lume. Birourile şi miniştrii mă întâmpină. Sunt puţin ameţit din cauza primului drum pe afară. Discurs al Tronului frumos, Camera a ovaţionat. Pronunţat încheierea legislaturii de 4 ani. Ora 1 înapoi. Mitropolitul la dejun. Primit pe Tankov, care a devenit ministru bulgar. Brătianu la mine. Numit 10 noi generali, care formează Corpul 4 de Armată. Manu se întoarce la Roman, din cauza demonstraţiilor sale politice. Chiţu la mine. Alegeri pe 20 aprilie. Sturdza şi Lecca, iar seara prefectul Poliţiei la mine. Opoziţia se comportă antidinastic. Ora 10½ în pat.

Călătoria în nordul Italiei

Duminică, 6/18 martie. Duminica Floriilor. Plecarea din Bucureşti

Sculat la ora 7. Vreme mohorâtă. Ora 8½ la gară, acolo enorm de multă lume. Doamne cu buchete, toată elita, mitropoliţii, generali, Wight în numele corpului diplomatic, senatori, deputaţi, comerţul etc., pe puţin 300 persoane. Ora 9 plecarea, călduroase urări de bine din toate părţile. Brătianu, Chiţu, Sturdza, mitropolitul şi câţiva senatori şi deputaţi pleacă împreună cu noi. Ora 11½ Piteşti, întâmpinare. Ora 11 Slatina, întâmpinare. Ora 3 Craiova, mare întâmpinare. La Filiaşi de asemenea. Ora 5 în Turnu-Severin, întâmpinare. Ora 6 Vârciorova, de unde toţi cei care ne-au însoţit se întorc, Bibescu, în calitate de fost vicepreşedinte al Senatului, ţine o frumoasă cuvântare. Ora 6½ plecare cu trenul de Pesta. Ora 7 în Orşova, văzut încă pe Kuhlrich. Călătorit toată noaptea.

Luni, 7/19 martie

Ora 7½ sosirea în Pesta. Vreme mohorâtă. Aici Carp, Davila şi Fanu. Cu trăsura spre Buda. Ora 8½ plecarea de acolo cu trenul special până la Stuhlweissenburg, unde luat celălalt tren, bagajul urmează să vină mai târziu. Ora 2½ în Kaniz, înainte de aceasta de-a lungul lacului Balaton, care e încântător, dejunat la Kaniz. Ora 6 în Pragerhof, stat o oră şi jumătate. Ora 8 în Marburg. Hotel destul de rău, am asanat. Carp şi Fălcoianu pleacă înapoi la Viena şi Pesta. Ora 10 în pat.

Marţi, 8/20 martie. Marburg-Veneţia

Ploaie. Ora 7½ dejunat cu Elisabeta. Ora 9½ la gară, unde se află primarul şi funcţionari ai căilor ferate, multă lume. Plecare prin Valea Dravei, care e minunată, multe păşuni. Ora 11 sosirea în Klagenfurt, dejunat în vagon. După aceea s-a prezentat prezidentul landului Kraina. Ora 4 în Villach, ora 6 în Pontebor, călătorit prin munţi, multă zăpadă. Graniţa italiană, se face noapte. Construcţii feroviare prin care putem totuşi trece, lucrări cu nenumărate tuneluri şi poduri etc. Ora 8 în Udine, acolo mă întâmpină un general adjutant al regelui Italiei. Ora 10 în Treviso, ora 11½ în Veneţia. Întâmpinare de către autorităţi. Prefectul, generali etc. Găsit pe Leopold şi mers împreună, cu gondola, la Hotel Danieli. Supat şi conversat cu el până la ora 11.

Miercuri, 9/21 martie. Veneţia

Ora 8½ dejunat *à trois.* Ora 10 cu Leopold la anticar,

Richetti, Gugenheim etc. Lucruri excepţionale. Promenadă pe străzile înguste. Piaţa San Marco, unde o întâlnim pe Elisabeta, dejunat *à trois.* Ora 2½ cu gondola pe Canale Grande, din nou la patru anticari şi la Salviati. Vreme blândă. Seara cu Leopold la Biserica San Marco. Ora 7 dineu, generalul Caroni, adjutantul regelui, prefectul Mecia, generali şi viceamirali, preşedintele şi procurorul Curţii de Apel, 14 persoane, cerc până la ora 10, destul de obosit. Cu Leopold până la ora 11½.

Joia Verde, 10/22 martie. Veneţia

Ploaie cu ninsoare, furtună, destul de rece. Ora 10½ la Biserica San Marco, cu Elisabeta, Leopold etc. Serviciu religios la Patriarhie, până la ora 12. Vizitat Palatul Dogilor, conduşi de Constantin Barozzi[292]. Ora 1 Don Carlos[293] la dejun. Elisabeta se duce la bibliotecă. Cu Leopold la anticari, cumpărat multe lucruri. Apoi, până la ora 3, pe străzi şi prin prăvălii. Cinat împreună. Ora 10½ în pat.

Vinerea Mare, 11/23 martie. Veneţia

Ploaie, mai târziu ceva mai senin, însă frig. +3 °R. Înainte de amiază, ora 10½, cu Leopold la Biserica San

292 Constantin Barozzi (1833-1921), militar de carieră, specializat în geodezie, geniu şi fortificaţii. A fost şef de stat-major al armatei în timpul războiului din 1877-1878. A devenit general în 1883, iar mai târziu va deveni şef al casei militare a regelui.

293 Don Carlos (1863-1908) era prinţul moştenitor al tronului Portugaliei. Tatăl său, Luis I de Portugalia, era frate cu prinţesa Antoinette, soţia lui Leopold de Hohenzollern (fratele regelui Carol I).

Marco. Patriarhul a oficiat până la ora 12. Elisabeta la muzeu. Ora 12½ dejunat *à trois.* Ora 11 cu Elisabeta şi Leopold la Guggenheim, apoi la palatul Papadopoli, care e destul de frumos. Din nou la Guggenheim, apoi la anticari, cumpărat mult. Pe jos pe străzile înguste spre Piaţa San Marco, acolo cripta bisericii. Ora 7 cinat. Elisabeta a vizitat Muzeul Civic. Seara cu Leopold până la ora 11.

Sâmbăta Mare, 12/24 martie. Veneţia-Milano

Frig, dar frumos. Ora 7½ dejunat *à trois.* Ora 8½ plecare cu gondola deschisă. Ora 9 la gară, acolo prefectul şi primarul cu buchete. Plecat la ora 9 şi 5 minute, prin Sestria, Padova, Vicenza, Verona, acolo despărţire de Leopold, care pleacă spre Meran. Frig şi ceţos. Peschiera, Brescia. Ora 3½ sosirea în Milano, Hotel de Ville. Promenadă pe străzi şi prin prăvălii. Ora 7 cinat. Elisabeta la Scala. Eu şi Candiano plimbat prin Galeria Victor Emmanuel. Ora 10½ în pat.

Duminica Paştilor, 13/25 martie. Milano

Foarte frig. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Ora 11 la Dom, liturghie solemnă cu muzică frumoasă. Sus pe Dom. Ora 1 dejunat, invitaţi prefectul şi Tornielli, care a venit de la Roma. Cu el la Breva şi la muzeul Poldi Perroti, care e deosebit de frumos. De asemenea la Biblioteca Ambrosiană şi la Galeria de pictură. Foarte frig. Promenadă în Pasajul Victor Emmanuel. Tornielli insistă să merg la Roma. La cină Tornielli, sindicul din Milano, generalul comandant al Corpului 2 de Armată, foarte multă lume, conversat până la ora 10. Noapte proastă, din cauza zgomotului prea

mare.

Lunea Paştilor, 14/26 martie. Milano-Genova

Ora 6 sculat, ploaie torenţială. Ora 7½ dejunat. Depeşă din Bucureşti, de aniversarea proclamării regatului. Ora 8¾ plecarea, la gară Tornielli, prefectul cu buchet, sindicul. Tornielli mă roagă insistent să merg la Roma. Plecare pe ploaie torenţială, via Pavia, Novi, pe calea abruptă de munte, spre San Pier d'Arena, suburbie a Genovei. Ora 12½ sosirea acolo. Ploaie. La gară Bamberg cu soţia, marchizul Durazzo-Pallavicino, Rodonaky cu familia, consulul României, buchete. Mers cu trăsura închisă până la Villa Spinola din Sestri, 20 de minute, Bamberg în faţă. Poziţie minunată, casă spaţioasă, grădină frumoasă, pădure de portocali şi camelii. Vremea ceva mai bună, privelişte frumoasă spre mare. După-amiaza cu Bamberg, care mă însoţeşte şi la cină. Încă nu este totul amenajat. Vila costă 6.000 de franci, bucătăria este angajată separat. Sala de masă mare şi luminoasă. Ora 7 cinat. Ora 11½ în pat. Elisabeta nu prea bine.

Şederea la Sestri

Marţi, 15/27 martie. Villa Spinola

Vremea mai bună. Elisabeta nu prea bine. Ora 8½ dejunat, ora 9 promenadă în grădină, apoi pe terasele acoperite cu portocali şi camelii, poteci frumoase în stil baroc. Ora 11 primit pe prefectul din Genova, apoi pe primarul din Sestria şi o delegaţie a locuitorilor din provincie. Venit Bamberg, l-am invitat la dejun. După-

amiaza plecăm noi doi împreună cu Bamberg spre Voltri, prin Pegli, încontinuu de-a lungul mării. Drum minunat. Ora 4½ înapoi. Ora 6½ cinat, invitat pe Bamberg. Conversat până seara la ora 10.

Miercuri, 16/28 martie

Furtună puternică. Vreme rece şi senină. În România zăpadă groasă de un picior, – 6 °R. Înainte de amiază scris. Ora 12 venit Bamberg cu marchizul Durazzo-Pallavicino, invitat la dejun. După-amiaza vizitat cu ei minunata Villa Pallavicino şi apoi Parcul Magic, două ore. Apoi făcut o vizită prinţesei Solms la Villa Doria. Acolo Elisabeta şi Albrecht Solms. Bătrâna mamă complet oarbă. Acolo o oră. Ora 5½ înapoi. La cină doamna Türr. Seara scris încă.

Joi, 17/29 martie

Vreme frumoasă şi senină, vânt. Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină, scris. La dejun prefectul şi sindicul baron Podestâ. Ora 2 plecat la Genova. Bamberg ne aşteaptă la Palazzo Doria, unde sunt plafoane splendide. Palatul însă nu e prea îngrijit. În Palazzo Balbi-Senomeya galerie frumoasă, Van Dyck etc. Călătorie prin partea dinspre munte a oraşului. Vedere minunată asupra întregului oraş şi a portului. Băut ceai la Bamberg. Întors cu el la Villa Spinola. Ora 7 acolo, cinat. Seara cu el.

Vineri, 18/30 martie

Vremea destul de frumoasă, aer călduţ. Înainte de amiază scris. Ora 11½ plecat la Genova. Dejun la Bamberg

pentru noi şi suită, văzut lucrări de artă foarte bune şi elegante. Muzică, acolo până la ora 3½, foarte confortabil, doamna Bamberg foarte plăcută. La Durazzo-Pallavicini, primiţi de el, de soţia sa şi de simpatica noră. Văzut palatul, parchet şi tablouri, proaspăt amenajat. Ora 5 băut ceai, conversaţie însufleţită. Rămas până la ora 6. Ora 7 la Sestri, cinat. Seara singuri. Doamna Mavrogheni a rămas în Genova, pentru a o vedea pe regina Serbiei, care călătoreşte la Nisa.

Sâmbătă, 19/31 martie

Ploaie torenţială, cald. În România a nins din nou, la Sinaia zăpada e de doi metri, mare calamitate din cauza inundaţiilor, care deja ameninţă. Înainte de amiază scris lui *papa.* Rămas toată după-amiaza acasă, din cauza ploii torenţiale. Elisabeta plecat la familia Solms. Ora 5 venit Bamberg, pe care îl reţinem la masă şi seara. Ştiri din România, unde e zăpadă adâncă, – 4 °R. La Sinaia zăpada e de doi metri, aşa încât comunicaţiile sunt întrerupte. Sunt de aşteptat inundaţii. În problema Dunării nu am dat încă nici un răspuns, la Viena se crede că unii vor interveni energic. Opoziţia în ţară se agită foarte mult.

Duminică, 1 aprilie/20 martie

Vreme blândă, fără ploaie. Ora 10 pe jos la biserica din Sestri, predică, liturghie. Ora 11 înapoi. Primit pe chestorul şi prefectul Poliţiei din Genova. Ora 12½ marchizul Durazzo cu soţia şi nora la dejun, până la ora 2. Plecat cu Elisabeta la Genova, însoţiţi doar de Bamberg. Mers pe Riviera de Levante, spre Nervi. Peisaj minunat.

Băut ceai la Bamberg. Ora 7 înapoi la Sestri. Invitat pe Rodonaki, consulul român, şi pe fratele său, cu soţiile. Seara cu Bamberg până la ora 11.

Luni, 2 aprilie/21 martie

Aer umed. Ora 9 promenadă cu Elisabeta. Venit E. Solms. Înainte de amiază scris. Vânt. Nimeni la dejun. Elisabeta nu se simte bine. Ora 11 plecat cu Theodori şi Candiano la Genova. Albergo di Poveri, întregul institut, primiţi de Durazzo şi de Eforie. Văzut toate încăperile, care sunt mari. Cu Durazzo la spital, pe care l-a construit ducesa de Galliera. A costat 9 milioane şi e enorm. La Bamberg, unde se bea ceai, apoi în oraş şi prin prăvălii, până la ora 6½. Ora 7½ la Villa Spinola cu Bamberg, care rămâne la masă. În România multă zăpadă.

Marţi, 3 aprilie/22 martie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. Semnat decretul prin care Câmpineanu e numit ministru al Domeniilor. Ora 1½ audienţe. Promenadă cu Elisabeta în grădină. La masă invitat chestorul din Genova etc. Ora 11 plecat cu Bamberg la Genova. Vizitat bisericile St. Anunziata, Lorenzo (domul) şi Ambrogio. Vizitat Palazzo Rosso, cu galerie, al marchizei Brignolo-Salo. I-am scris ducesei Galliera în oraş. În grădina publică. Băut ceai la Bamberg, apoi cu el la Villa Spinola, acolo la ora 7, cinat.

Miercuri, 4 aprilie/23 martie

Vreme minunată. Elisabeta încă nu se simte prea bine.

În grădină. Înainte de amiază scris. Ora 2 sosit Bălăceanu cu fiica sa. Ora 2½ plecat la Voltri. Durazzo acolo. Vizitat parcul încântător al ducesei Galliera şi mănăstirea capucinilor de pe munte, acolo până la ora 6. Luat ceaiul la vilă şi vizitat orfelinatul. Călătorit înapoi cu Durazzo. Seara Bălăceanu la masă. La Roma sunt nemulţumiţi că nu facem o vizită acolo.

Joi, 5 aprilie/24 martie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină, apoi scris. La dejun câţiva invitaţi. După-amiaza plecat la Genova, acolo pe jos pe străzile înguste, la anticari. Vizitat biserica cu mormântul lui Andreas Doria. Ora 4½ la Bamberg cu Candiano, băut ceai. Prin prăvălii. Ora 6 plecat înapoi la Sestri. Bamberg şi Bălăceanu la cină. Seara conversat cu Bălăceanu.

Vineri, 6 aprilie/25 martie

Vreme minunată. Înainte de amiază în grădină. Nimeni la masă. Ora 11 plecat toţi la Genova cu tramvaiul. În port, unde ne vizitează căpitanul portului, într-un mic vas torpilor cu aburi aparţinând de Société Pontique. Ne conduce pe un vas cu opt punţi, şampanie, ceai. *La jeunesse dorée* a fost interzis de către Societate. Pe mare, care e puţin agitată. Ora 4½ la Bamberg, unde toţi bem ceai. Ora 5½ înapoi la Sestri, tot cu tramvaiul. Aici îl găsim pe I. Ghica, care vine de la Londra. Rămâne la masă, iar seara discutat îndelung cu el şi cu Bălăceanu despre problema Dunării. Nu este uşor să se ajungă la un compromis cu Austria. I. Ghica este împotriva intrării pe

mai departe a Austriei în Comisie.

Sâmbătă, 7 aprilie/26 martie

Vreme furtunoasă, destul de rece. Înainte de amiază scris. Ora 12½ dejun, 12 persoane. Marchizul Pasqua, Brignollo etc., efori la Albergo da Poveri, I. Ghica, Bălăceanu, Bamberg. După masă I. Ghica trebuie să plece la Bucureşti. Bamberg la mine, Elisabeta la familia Solms. Prinţul Friedrich Karl a sosit incognito în Genova, mâine pleacă mai departe. Bamberg se duce la el. Seara rămânem singuri. Mai târziu vine Bălăceanu.

Duminică, 8 aprilie/27 martie

Furtună puternică, apoi vreme senină, foarte rece. Ora 11 pe jos la biserica parohială din Sestri, liturghie tăcută. Doamna Mavrogheni pleacă pentru câteva zile la Nisa. Ora 12½ dejunat singuri. După-amiaza plecat la Genova, la ducesa Galliero, marchiza Deferrari, născută Brignolo-Salo, acolo băut ceai. Rămas până la ora 6. Acolo marchizul Durazzo şi Bamberg. Seara, la masă, Bamberg cu soţia şi fiica lui Ruscalla-Vegezzi cu soţul ei, inspector al căilor ferate la Alla Italia. Împreună până la ora 11. Vreme rece.

Luni, 9 aprilie/28 martie

Furtună puternică, de-a dreptul frig. Înainte de amiază singuri. Ora 12½ dejunat, invitat pe prefectul din Genova şi pe arhitectul Spitalului Galliano. După-amiaza plecat la Genova. Pe jos prin oraş, la anticari, cumpărat 4 scaune

vechi, ţesături frumoase, pe care nu le-am luat încă. Savona-Vasco, un mic scrin vechi. La Isell cumpărat obiecte de majolică. Plecăm la ora 6½, după ce am băut ceai la Bamberg. Seara Bamberg şi Bălăceanu la masă. Furtună.

Marţi, 10 aprilie/29 martie

Vreme frumoasă, vânt mai slab. Întreaga dimineaţă aşteptat sosirea lui Leopold. La dejun Bamberg etc. Ora 2 primit pe adjutantul regelui Italiei, colonelul Cesati, care îmi aduce răspunsul la scrisoarea pe care i-am trimis-o din Bucureşti regelui. După-amiaza plecat cu Bamberg la Genova, vizitat Biserica Carignano. La anticari, ceai la Bamberg. Ora 7 Sestri. Seara colonelul Cesati şi Bamberg la masă. Leopold ajunge noaptea la Genova, unde rămâne la hotel. Frig şi vântos.

Miercuri, 11 aprilie/30 martie

Furtună şi frig. Ora 9 venit Leopold. Înainte de amiază cu el. Venit Elisabeta şi Albrecht Solms. După dejun plecat cu Leopold la Genova. Pe jos pe la anticari. La Isell. Ora 6½ la Bamberg, unde ne îmbrăcăm. Ora 7 la marchizul Durazzo la dineu. Elisabeta deja acolo. De faţă şi marchiza Durazzo-Pallavicini, mama. Rămas până la ora 10. Ora 11½ înapoi în Sestri. Seară frumoasă şi senină cu lună, aer blând.

Joi, 12 aprilie/31 martie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază cu Elisabeta

şi Leopold. Ora 11 pe jos la Pegli, Villa Doria a prinţesei Solms. Bamberg nu se simte bine. Acolo până la ora 11½. Ora 1 dejunat, invitaţi marchizul Spinola cu soţia şi cu sora lui, marchiza Pallavicini, cu fiica mai mare, marchiza Rova. După-amiaza plecat cu Leopold la Genova. Promenadă în oraş. Ora 6 plecat înapoi cu Bamberg. Seara conversat cu Bamberg. Ora 11½ în pat.

Vineri, 1/13 aprilie

Vreme minunată. Înainte de amiază plimbat cu Elisabeta şi Leopold în grădină. Ora 11½ plecat cu Leopold şi Candiano la Genova. Dejunat la Bamberg. Invitaţi Durazzo şi renumitul sculptor Santi-Vardi. Ora 2 vizitat cu ei atelierul şi muzeul lui Santi-Vardi. Este şi nepoata lui acolo. Plecat spre Nervi, pe Riviera di Levante, prin Bisagno, Sturla etc. Călătorie frumoasă de-a lungul mării. În Nervi băut toţi ceai în grădina marchizului Rapallo, la mare. Aici doctorul Schädlich cu soţia. Ora 5 plecat înapoi, prin Genova, la Sestri, unde ajungem seara la ora 7½. Seară rece. Bamberg seara cu noi. Ora 11 în pat. Peste tot este iarăşi frig. În România e zăpadă şi frig, aşa încât agricultura rămâne în urmă. Rău pentru porumb.

Sâmbătă, 2/14 aprilie

Vreme rece. Înainte de amiază cu Leopold. La masă Durazzo cu soţia, fiul şi nora, profesorul Isola. Lui Durazzo îi dau o fotografie şi îi promit Cordonul Ordinului Coroanei. Ora 2½ cu Leopold la Genova. Vizită la Campo-Santo, aici Villa şi Santi-Vardi. Întâlnit pe Brockhaus. Acolo până la ora 4½. Băut ceai la Bamberg. Ora 6 plecat înapoi

la Sestri, foarte frig. La masă prefectul din Genova cu soţia, Bamberg cu soţia, dr. Schädlich cu soţia. Ora 8½ la restaurantul grădinii din Sestri, care e iluminat, fanfară, se cântă imnul naţional. Seara concert, multă lume. Acolo până la ora 10. Festivitate de despărţire organizată de municipalitate pentru noi.

Plecarea din nordul Italiei

Duminică, 3/15 aprilie. Plecarea din Sestri şi Genova

Vreme mohorâtă, mai târziu ploaie. Elisabeta la ora 8½ la familia Solms. Ora 9 dejunat cu Leopold. Ora 10 cu el la biserică, binecuvântare festivă, până la ora 11½. Bamberg şi familia Solms au venit să-şi ia rămas-bun. La dejun Santi-Vardi şi Villa, un elev al primului. Ora 2 plecat la San Pier d'Arena, acolo enorm de multă lume, Durazzo, Spinola, Pallavicini, Rocca, prefectul cu soţia, comandantul portului etc., toţi cu buchete şi coroane de flori, rămas-bun călduros. Ora 2¾ plecarea spre Milano, prin Novi, Tontona, Voghera, Pavia. Ora 7 sosirea acolo. Petazzi, director la Alla Italia, cu soţia la gară. Cinat. Ora 7¾ mai departe, prin Como, Lugano, văzut ambele lacuri în lumina lunii. Ora 10¾ sosit în Bellinzona, Hotel Post. Ceai. Ora 12 în pat.

Luni, 4/16 aprilie. Bellinzona-Luzern

Vreme minunată, foarte cald. Ora 8½ dejunat *à trois.* Apoi promenadă spre vechiul castel, vedere în depărtare, foarte cald. Ora 10 plecarea din Bellinzona, avem ultimul vagon, cu vedere afară. Calea ferată Gotthard, pădure,

romantic, măreţ. Tunele, poduri etc. Tunelul

Gotthard, 21 minute de mers cu trenul. Aer foarte bun. Intrarea la Airota, ieşirea la Goschena. Ora 11 acolo. Masa de prânz, vreme minunată, cald. E nespus de frumos drumul pe lângă apă, cu tunele şi poduri. La Flader am See, ceţos. Munţii cu zăpadă. Spre Luzern prin Brunnen, Schwyz, Goltau şi Rothenkreuz. Ora 5 sosirea, Hotel Schweizerhof. Promenadă *à trois,* prin prăvălii. Ora 7 cinat. Seara cu Leopold. A murit marele duce de Mecklenburg.

Sigmaringen

Marţi, 4/17 aprilie. Luzern-Sigmaringen

Vreme blândă. Ora 8¾ dejunat *à trois,* apoi împreună promenadă la Gheţarul Leilor, prăvălii, anticari, unde eu cumpăr căni. Ora 11½ plecare, foarte cald. Ora 11 în Zürich, dejunat. Ora 2½ Winterthur, 30 minute oprire în oraş. Ora 4 Schaffhausen. Ora 5½ Rudolfszoll. Lacul Konstanz. Se face răcoare. Stockach. Ora 7¾ Krauchenwies. Mama şi Marie, sosit astăzi de la Bruxelles, vin să ne întâmpine. Ora 9 Sigmaringen, primire la gară. Mers cu mama şi cu Leopold, cu trăsura, la castel. Salutat pe *papa.* Aici şi Albert de Saxonia[294], care a sosit astăzi de la München. *Papa* puţin răcit, dar vioi. Supat. Ora 10½ în pat. Camera regelui.

Miercuri, 6/8 aprilie. Sigmaringen

---

294 Regele Albert de Saxonia (1828-1902) se înrudea cu familia de la Sigmaringen prin soţia sa, Caroline de Vasa (1833-1907), a cărei mamă, din casa de Baden, era soră cu mama regelui Carol I.

Vreme minunată, cald. Ora 8½ dejunat cu mama, Leopold şi Albert de Saxonia. Înainte de amiază la *papa.* Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiaza plecat la Inzighofen cu mama, Elisabeta, Marie şi Leopold. Foarte cald. Acolo promenadă. Înapoi prin Apelnheim. Ora 4½ la *papa,* unde suntem toţi împreună. Ora 6 cina, văzut pe generalul Carlowitz, generalul Bernath etc. Seara la *papa.* Ora 9 ceai la cafeneaua Cabinet. *Papa* nu vine, deoarece el se culcă întotdeauna la ora 9. În mare, se simte foarte bine şi e vioi. Abia la ora 11½ în pat. Elisabeta e puţin obosită şi fără putere.

Joi, 7/19 aprilie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 8½ dejunat *en famille.* Înainte de amiază cu Albert etc., la părinţi. Ora 12 dejun în familie. Ora 11 sosit de la Berlin Fritz cu Louise. După-amiaza vizitat Villa Teufel, apoi luat ceaiul. Ora 6 seara cina, ora 9 ceai, împreună până la ora 11. Jucat biliard.

Vineri, 8/20 aprilie. Ziua mea de naştere

Vreme minunată. Ora 8½ dejunat la *papa en famille.* Primit cadouri. Ora 9½ liturghie în capela castelului. Mai târziu primit felicitări din partea suitei în salonul roşu. Primit sute de depeşe. Promenadă cu fraţii spre Hedingen. În clădirea prinţilor. Ora 3 dineu de gală în sala cavalerilor. Orchestra din Konstanz. *Papa* îmi urează sănătate. Cerc. După terminarea mesei, pe terasă. Muzică, vânt foarte rece, după căldura mare de ieri. Seara la

părinţi. Ceai în cabinetul gravurilor. Albert de Saxonia pleacă la Meran. Abia la ora 11 în pat. Frig.

Sâmbătă, 9/21 aprilie

Vreme rece. De ziua mea au venit Sturdza de la Bucureşti, Carp de la Viena şi Liteanu de la Berlin, cu secretarul Kogălniceanu. Ora 8½ dejunat *en famille,* doar noi fraţii. La părinţi. Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiaza Sturdza la *papa,* decid ca Ferdinand şi Carlo[295] să vină cu mine la Bucureşti. Ora 6 cina. Ora 8½ conferinţă în problema Dunării, cu Sturdza, Carp şi Liteanu. Ora 9 ceai.

Duminică, 10/22 aprilie

Vreme rece, vânt. Ora 8½ dejunat *en famille.* Ora 9 liturghie în capela castelului. La *papa.* Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiaza promenadă cu fraţii. Ora 6 cinat. Ora 9 ceai.

Luni, 11/23 aprilie

Vreme rece, vânt, uscat. Ora 8½ dejunat cu fraţii. Carp pleacă la Viena. Ora 12 dejunat. După-amiaza vizitat clădirea prinţilor. Promenadă. Seara la ora 6 cinat. La *papa.* Ora 9 ceai.

Marţi, 12/24 aprilie. Sf. Fidelis

Vremea ceva mai prietenoasă. Ora 8½ dejunat cu fraţii.

---

295 Ferdinand şi Karl erau copiii principelui Leopold, fratele lui Carol I. Primul avea să fie declarat moştenitor al tronului României.

La *papa.* Orele 10½-11½ slujbă religioasă în biserica mare, apoi primit personalul curţii. După-amiaza promenadă cu fraţii, Mühlberg etc. Elisabeta călătoreşte cu *papa.* La *papa.* Ora 6 cinat. Seara la *papa.* Ora 9 ceai. Jucat whist. Ploaie.

Miercuri, 13/25 aprilie

Vreme rece. Înainte de amiază la părinţi. Ora 11½ primit guvernul. După-amiază promenadă, foarte frig, vânt. Ora 4 ceai la Leopold, în clădirea prinţilor. Vizitat camera de artă. Ploaie şi ninsoare. Ora 6 cinat. Seara la *papa,* ceai. Ora 11½ în pat. Noaptea chiciură.

Joi, 14/26 aprilie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază cu *papa,* toţi fraţii. După-amiază la clădiri. Uşi cu zăbrele. La Inzighofen pe un încântător drum de pădure. Vizitat grădinile de legume şi fructe. Ora 4 înapoi. Promenadă cu Leopold şi Fritz. Ora 6 cinat. *Tante* Caroline aici.

Seara la *papa,* care e puţin obosit şi slăbit. Ora 9 ceai. Abia la ora 11½ în pat. Vânt rece şi foarte uscat.

Vineri, 15/27 aprilie

Vreme caldă, vântoasă. Ora 8½ dejunat împreună cu fraţii, apoi la *papa,* aici Lehnert. După-amiaza cu *papa,* plimbare cu trăsura la Hettingen. Ora 4 înapoi. Până la ora 6 promenadă cu Leopold până la cei şapte cireşi, vedere minunată spre Alpi. Ora 6 cinat. Seara la *papa.* Ceai, culcat

abia la ora 11½. Primăvara nu vrea încă să vină.

Sâmbătă, 16/28 aprilie

Vreme caldă, vânt. Ora 8½ dejunat. Ora 9 în sala armelor. La *papa.* Ora 12 dejunat. După-amiaza plecat cu trăsura pe Dealul Principilor, nici o perspectivă spre Alpi, vânt. Leopold la Beuron, suita la Hohenzollern. Sturdza înapoi de la München. Promenadă cu Fritz la Mühlberg. Ora 6 cinat. Seara la *papa.* Ceai.

Duminică, 17/29 aprilie. Paştile româneşti

Ploios şi întunecat. Ora 8½ dejunat pentru ultima oară toţi împreună. Ora 9 liturghie la capela castelului. La părinţi. Câteva audienţe. Ora 12 dejunat *en famille.* Ploaie. Generalul Fălcoianu sosit de la Bucureşti cu vagonul meu din România, l-am primit în sala de artă. La *papa.* Ora 5½ cinat. Ora 6½ plecarea Elisabetei spre Neu-Wied şi a Mariei spre Bruxelles. Sturdza o însoţeşte până la Neu-Wied, doamna Mavrogheni şi doamna Romalo. Generalul Burnelle şi contesa d'If cu Maria, care merge cu Elisabeta până la Koburg. Noi mergem cu toţii la gară, acolo multă lume, rămas-bun. Seara la *papa.* Ora 9 ceai, jucat whist cu mama, Leopold şi Fritz. Ferdinand şi Carlo au plecat astăzi din Düsseldorf, mâine ajung la Viena.

Luni, 18/30 aprilie. Plecarea din Sigmaringen

Ploios. Ora 8½ dejunat cu Leopold, Fritz şi Louise. Primit pe primarul Geyer, care mulţumeşte pentru cele 300 mărci pe care le-am dat pentru săraci. În casă dau

1.000 mărci, ordine, medalii şi cadouri. Ora 10 la *papa,* aici Lehnert. Cu părinţii, Leopold şi Fritz până la ora 12. Dejunat toţi împreună la *papa.* Depeşă de la Elisabeta, care a sosit noaptea în Neu-Wied, unde i s-a pregătit o mare întâmpinare. Ora 11 ne însoţesc toţi la gară. Eu merg cu *papa* în trăsură, despărţire dureroasă. Mama, Fritz şi Louise călătoresc împreună cu mine până la Scheer, în vagonul meu din Bucureşti. Leopold mă însoţeşte până la München. Ploaie. Ora 4 cu trenul special în Ulm, garnizoana cetăţii, generalul von Massow, generalul von Karowsky şi generalul-comandant din Neu-Ulm prezenţi la întâmpinarea mea.

Venit din Stuttgart contele Wesdehlen. Ora 6½ în Augsburg, ora 7½ în München, acolo cinat în gară, cu Leopold, generalul Fălcoianu şi colonelul Candiano, care a primit Ordinul Hohenzollern cu spade. Despărţit de Leopold, care pleacă spre Meran. Ora 8 plecare, pe o ploaie torenţială, prin Rogenheim, Salzburg etc., spre Viena. Noaptea rămân singur, dormit puţin. Destul de frig până în apropiere de Viena, unde vremea se mai încălzeşte.

Marţi, 1 mai/19 aprilie

Dimineaţa la ora 6 sosirea în Viena. Dejunat în gară (gara Elisabeta). Venit Ferdinand şi Carlo, împreună cu domnii Schilgen şi Gröbbels. Au sosit ieri de la Düsseldorf la Viena. Ora 7 plecat din Viena cu un tren special. Ora 11 în Neuhäusch, unde se dejunează. Ora 1 şi 40 minute în Pesta, mers în jurul oraşului. Vreme frumoasă şi caldă, prin Ungaria peisajul monoton. Copiii cu mine în vagon.

Ora 5½ în Seghedin, cinat, de-a dreptul prost. Acolo o jumătate de oră. Ora 7½ în Timişoara, se întunecă. Ora 10 în Lugoj. Călătorit toată noaptea, până...

Miercuri, 2 mai/20 aprilie

Ora 11 în Vârciorova. Ora 5½ în Craiova. Ora 7½ în Slatina, întâmpinare, băut cafea. Vreme minunată, foarte cald. Acolo Chiţu şi generalul Creţeanu. Ora 9 în Piteşti, mare întâmpinare, acolo Brătianu. Rămas 10 minute. Brătianu călătoreşte cu mine. Astăzi începutul alegerilor în toată ţara. Ora 11½ sosirea în Bucureşti. Întâmpinare la gara Târgovişte, de faţă Ghica, Rosetti, Cariagdi, ofiţeri, Stătescu, Câmpineanu etc. Mitropolitul. Cerc. Apoi plecat cu Ferdinand şi Carlo la Cotroceni. Încă destul de puţină verdeaţă. Dejunat pe verandă, aer foarte umed. Plimbat prin grădină. Furtună puternică, cu ploaie, mai târziu iarăşi frumos. Ora 6½ cinat, invitat pe domnii Schilgen, Gröbbels şi pe prefectul Poliţiei. Seara lumină electrică în curte. Alegerile par favorabile la colegiul I. Ora 9½ în pat.

Cotroceni *Joi, 3 mai/21 aprilie*

Vreme minunată, ceva vânt. Ora 8½ dejunat *à trois* cu copiii. Promenadă prin grădină, unde începe să înverzească. Înainte de amiază Stătescu la mine. Ora 12½ cu copiii în grădină, apoi ei învaţă. Audienţe. Ora 4 plecat cu ei la Palat, unde lucrările sunt rămase mult în urmă. Vizitat totul. Plimbare cu trăsura. Ora 6½ cinat. Partidul Liberal a câştigat aproape toate locurile la colegiul I. Linişte peste tot. Seara copiii la mine. Scris.

Vineri, 4 mai/22 aprilie

Vreme frumoasă. Ora 9 inspectat caii. Ora 10 Câmpineanu, ministrul Domeniilor. Scris. Orele 1½-4 audienţe. Plimbare cu trăsura, cu copiii. Ora 6½ cinat, invitat Davila. Seara prefectul Poliţiei. Copiii la mine până la ora 10½.

Sâmbătă, 5 mai/23 aprilie. Sf. Gheorghe

Vreme minunată, foarte cald, vânt puternic. Ora 9½ plecat cu trăsura, cu Ferdinand şi Carlo, la Biserica Sf. Gheorghe, foarte plin şi cald, ţinut până la ora 11. Călătorie prin oraş, spre Cotroceni. Alegerile la colegiul I au fost câştigate aproape în întregime de partidul de guvernământ. Orele 2-3 audienţe, scris. Ora 4 mers cu copiii la mitropolit, o oră acolo. Ora 5½ înapoi. În casă. Cerul foarte acoperit. Seara cu copiii. Domnul V. Schilgen la Constantinopol. În Neu-Wied botezul unei fiice a lui Wilhelm, Elisabeta e naşă. Mare serbare.

Duminică, 6 mai/24 aprilie. Sf. Elisabeta

Enorm de cald. Ora 8 dejunat. Ora 9 la biserica Azilului, liturghia a durat până la ora 10½. Cântece, apoi în clasele Azilului. Cântat imnul. Ora 11 înapoi. Stöhr aici, care a venit de la Sinaia. Primit pe Văcărescu, care s-a întors de la Bruxelles. Ora 12½ miniştrii, care vin să prezinte felicitări de ziua Elisabetei. După-amiaza audienţe. Rosetti îndelung la mine. Orele 5-6 Stöhr. Ora 6½ cinat cu Ferdinand şi Carlo. Seara ei sunt la mine. Furtună şi fulgere.

Luni, 7 mai/25 aprilie

Vreme frumoasă, vânt. Ora 8½ dejunat cu copiii. Ora 10 plecat la Spitalul Militar. Inspectat totul *en détail,* acolo până la ora 11½. După-amiaza audienţe, scris. Orele 4-5½ promenadă la Dâmboviţa. Stöhr la mine, care pleacă înapoi la Sinaia. Seara cu copiii, scris până la ora 11.

Marţi, 8 mai/26 aprilie

Vreme rece. Ora 9 plimbat călare cu copiii, până la ora 10½, apoi scris şi citit. Început alegerile pentru colegiul IV. La colegiul III guvernul a reuşit din nou o victorie hotărâtoare. Ora 11 Wight la mine. Ora 2½ Grădişteanu de la Curtea de Conturi; îmi mulţumeşte pentru căsătoria fiicei lui cu Guillaume. Ora 4 la Palat cu copiii, până la ora 5. Seara prefectul Poliţiei la mine. Ora 11 în pat. Veşti bune de la Elisabeta.

Miercuri, 9 mai/27 aprilie

Vreme minunată, foarte cald. În grădină. Orele 10-11 Brătianu la mine, discutat despre situaţie. Alegerile pentru Cameră au reuşit excelent, Doar că Rosetti încă mai face propagandă pentru idei prea novatoare. Ora 11 venit Aurelian. După-amiaza venit D. Sturdza, care a fost la Neu-Wied, unde a participat la botez. Pencovici la mine. Orele 4-6 la Şcoala Normală, discursuri de mulţumire, cântece etc. Aurelian de faţă. Seara cu copiii.

Joi, 10 mai/28 aprilie

Vreme minunată, enorm de cald. Orele 9-10½ călărit împreună cu Ferdinand şi Carlo. Cazarma Malmaison şi la Şosea, apoi scris. Au început alegerile pentru Senat. 6 persoane din partea opoziţiei. După-amiaza scris. Orele 4-6 inspectat Pirotehnia şi stabilimentul de confecţii pentru săraci. Seara cu Ferdinand şi Carlo. Ora 11½ în pat.

Vineri, 11 mai/29 aprilie

Enorm de cald. Ora 8½ dejunat cu copiii. Promenadă în grădină. Înainte de amiază nici un ministru, căci toţi sunt la alegerile pentru Senat. Colegiul I va trimite 8 din partea opoziţiei. Carp şi Liteanu la mine. Discutat problema Dunării. Amândoi se întorc la Viena şi Berlin. După-amiaza scris. Orele 4-6 cu copiii la palatul din oraş. Cinat. Seara văzut lumina electrică din grădină şi din curte. Enorm de cald.

Sâmbătă, 12 mai/30 aprilie

Enorm de umed. Ora 9 plecat cu copiii, călare, la Cazarma Cuza. Acolo alarmat Batalionul 4 Vânători, văzut exerciţiile, vizitat cazarma. Ora 10½ înapoi. Scris. După-amiaza audienţe. Ora 4 la Arsenal, acolo inspectat totul *en détail.* Început o ploaie torenţială. Ora 5½ înapoi. Toată seara şi noaptea ploaie puternică, destul de frig. Început alegerile la colegiul II pentru Senat, foarte favorabile pentru partidul de guvernământ, în aşa fel încât acesta a obţinut şi la Senat o majoritate de 2/3.

Duminică, 1/13 mai. Rusaliile catolice

Ploaie torenţială. Ora 9½ plecat cu copiii la mica mănăstire. Liturghie şi predică, până la ora 11. La Palat, primit pe Aladro, ca ministru rezident al Spaniei, în audienţă oficială. Încheiat la ora 12, de faţă Sturdza. Ora 11¾ dejunat la Cotroceni. După-amiaza audienţe. Cu copiii în grădină. Seara ceai. Schilgen întors de la Constantinopol. Prefectul Poliţiei la mine până la ora 10. Plouă întreaga noapte.

Luni, 2/14 mai

Ploaie, apoi vremea ceva mai bună. Copiii merg la biserică. Ora 10½ Lecca la mine, a venit din Moldova. Alegerile pentru Senat au adus guvernului 2/3. După-amiaza audienţe. La mine D. Brătianu, care demisionează din funcţia de senator, deoarece consideră că guvernul a influenţat alegerile. Orele 4-6 la Fabrica de tutun, acolo Lecca. Seara Schilgen şi Gröbbels la masă. Seara scris, copiii la mine, au citit poezii penibile de Freiligrath, pe jumătate blazate şi complet lipsite de gust[296].

Marţi, 3/15 mai

Vreme minunată, foarte cald. Orele 9-10½ plimbare călare cu copiii. Orele 11-12 Brătianu la mine, discutat despre alegerile pentru Cameră. Acum va fi aleasă doar o

---

296 Ferdinand Freiligrath (1810-1876), poet german. De la sfârşitul anilor '40 şi până în 1867 a trebuit să trăiască în exil, la Londra, din cauza orientării sale politice liberal-radicale, îndreptată în special împotriva conservatorismului curţii regale din Berlin (Karl A. Krüger, Geschichte der deutschen Literatur in Einzelbilder und Umrissen, ed. a III-a, Verlag von Gustav Engel, Leipzig, f.a., pp. 252-253).

comisie, care va face revizia în septembrie, asfel încât Camera să poată fi închisă în iunie. La amiază primit pe Arion şi Cazimir, care merg la Moscova pentru încoronare. Scris lui Bamberg. Ora 4 furtună puternică, încetat la 4½. La palat, până la ora 6. La masă Davila, Schilgen, Gröbbels. Seara cu copiii, lumină electrică până la ora 10.

Miercuri, 4/16 mai

Vreme frumoasă, foarte umed. În grădină cu copiii până la ora 10. Miniştrii, scris. După-amiaza scris Elisabetei, care a fost în Köln la festivalul muzical. Ora 4 plecat cu copiii la monetărie. Acolo Lecca, Chiţu şi Aurelian. Pilidis a explicat totul. Ora 6 întors. Furtună. Ora 6½ cinat. Seara scris. Cu copiii.

Sinaia

Joi, 5/17 mai. Bucureşti-Sinaia

Noaptea ploaie torenţială. Dimineaţa frumos. Ora 6 sculat, ora 6½ dejunat. Ora 7½ plecarea, toţi miniştrii etc. la gară. Copiii sunt încântaţi. Ora 9½ la Ploieşti, acolo 20 minute, fără întâmpinare. Ora 12 în Sinaia, călătorie minunată, Prahova foarte mare. Ora 12½ dejunat la mănăstire, copiii, Schilgen, Gröbbels, Basset, col. Greceanu. Ora 2 la castel, acolo Stöhr, Kott etc. Vizitat totul *en détail,* mari progrese, treabă frumoasă făcută de Stöhr. Toate picturile gata. Început marmura în vestibul. După aceea la pavilionul de vânătoare, acolo Knechtel. La castel până la ora 6. Ora 7 cinat. Seara cu copiii. Ceva ploaie, apoi senin şi deloc rece.

Vineri, 6/18 mai

Vreme frumoasă, cald. Ora 8½ dejunat. Ora 9 promenadă, apoi la castel, unde am decis diferite lucruri cu Stöhr, Kott etc. Totul merge acum înainte. Băile vor fi mutate la parter, căci sunt periculoase pentru construcţie. Venit Knechtel, pentru instalaţia căminului. Ora 12½

la mănăstire. Nori peste toţi munţii. Ora 11 plecat spre Buşteni, Schilgen şi Gröbbels cu noi, acolo vizitat Poiana Ţapului, foarte cald. Vedere minunată spre munţi. La Poiana Ţapului mers cu trăsura, apoi pe jos până la marea cascadă. Ploaie, ne-a udat complet, întors cu trăsura. Ora 6½ în Sinaia. Cinat la ora 7. Seara cu copiii. Ora 10 în pat.

Sâmbătă, 7/19 mai

Vremea puţin închisă. Ora 8½ dejunat cu copiii. Orele 9½-12½ la castel, la pavilionul de vânătoare etc. Cu Stöhr. Băile vor fi demontate şi instalate jos. După-amiaza la ora 3 plecat cu trenul special la Azuga. Vizitarea fabricii, acolo până la ora 5. Vizitat casa lui Kretzulescu. Ora 5½ din nou în Sinaia. Mers încă la castel, până la ora 7. Cinat. Seara conversat cu domnii. Ora 10½ în pat. De mult nici o veste de la Elisabeta.

Duminică, 8/20 mai. Sinaia-Bucureşti

Vreme rece şi mohorâtă. Ora 8½ dejunat. Ora 9½ plecat cu copiii şi cu căpitanul von Schilgen la Pogana, prin Valea Peleşului. La ultima cascadă ploaie, încă multă zăpadă acolo. Ora 11½ pe Pogana, apoi înapoi pe drumul

cel scurt, peste Clopotniţa. Ora 12½ la mănăstire. La dejun generalul Creţeanu. Vizitat mănăstirea. Orele 2½-4½ la castel, acolo Stöhr, Kott, Guillod. Ora 5 înapoi. Ploaie. Ora 5½ cinat. Ora 6½ plecarea din Sinaia, pe o ploaie torenţială. Prahova e mare. Ora 7 Comarnic, ora 8¾ în Ploieşti, 25 minute. Ora 10½ în Bucureşti, toţi miniştrii la gară. Ora 10¾ în Cotroceni. Ceai. Ora 11½ în pat. Ploaie torenţială întreaga noapte.

Cotroceni *Luni, 9/21 mai*

Ploaie torenţială, foarte întunecat, frig. Scrisoare de la Elisabeta, care nu e bine. Ora 10 Câmpineanu. Ora 11 Sturdza, Stătescu, apoi Brătianu, discutat discursul Tronului şi stabilit pasajele privind problema Dunării. Berlinul nu doreşte să intervină asupra Vienei spre a recomanda propunerea noastră privind participarea Austriei la Comisia statelor riverane. Astfel, Conferinţa de la Londra rămâne pentru noi literă moartă. La amiază audienţe. Copiii o vizitează pe doamna Brătianu, apoi muzeul, de unde se întorc la ora 6. Rupere de nori, apoi ploaia încetează. Ora 6 Chiţu la mine. Se vorbeşte despre mişcări împotriva mea, care ar porni de la Iaşi (?). Seara la teatru cu copiii, acolo delegaţi, reprezentaţie populară, rămas până la ora 10½, nu foarte plin. Procesiunea a trebuit amânată din cauza ploii. Ora 11 în pat. Enorm de umed.

Marţi, 10/22 mai. Sărbătoare naţională

Vremea destul de bună, ceva nori. Ora 8½ dejunat cu copiii. Ora 9½ plecat la palatul din oraş, schimbat. Ora 10½ plecat la Mitropolie, în ţinută de gală. Toate casele şi

străzile decorate, trupele postate. În holul Mitropoliei delegaţii. Ora 10½ Te Deum, toţi deputaţii, senatorii, autorităţile etc. Ora 11 la mitropolit, felicitările clerului, apoi pe jos, cu copiii, la Cameră, primire entuziastă. Citit discursul, copiii au stat în faţa mea, pe tron. Deschis Camerele. Aplauze numeroase, mai ales în problema Dunării. Atins şi problema revizuirii. Corpul diplomatic de faţă. Din nou la mitropolit. Ora 11¾ încălecat, pornit călare pe Bulevard, cu întregul stat-major, toţi generalii. Copiii vin în urmă. Mă opresc în Pavilion, cu miniştrii, corpul diplomatic etc. Defilare a delegaţilor, răniţilor, şcolilor şi armatei, până la ora 1. La Palat, primit corpul diplomatic, dejunat. Ora 2½ Camerele şi delegaţii în sala tronului, discursuri, eu răspund. Ora 4 la banchet, la Şosea, venit o ploaie torenţială, m-a udat complet. Ora 6½ cinat cu copiii. Seara ploaie, ovaţii, plimbare cu trăsura prin oraşul iluminat etc., până la Şosea. Ora 10 în Cotroceni. Frig umed.

Miercuri, 11/23 mai

Vremea mai bună. Ora 8½ dejunat cu copiii, în grădină până la ora 10. Miniştrii până la ora 12. Ora 2 baronul von Saurma, care îmi aduce o scrisoare din partea regelui Belgiei. Ora 3 contele Tornielli cu o scrisoare din partea regelui Umberto. Ora 4½ vizitat stabilimentul Socec împreună cu copiii, acolo până la ora 6. Seară rece. Ora 8 plecat la Palat. Ora 8½ mare procesiune cu facle etc. De faţă generali şi şefi de corpuri, până la ora 9½. Ora 10 la Cotroceni. Cu copiii până la ora 10½. Frig.

Joi, 12/24 mai

Vreme rece. Ora 7½ dejunat. Ora 8½ plecarea cu trenul special de la Cotroceni, de faţă toţi miniştrii, generali, D. şi I. Ghica etc. Copiii îşi iau rămas-bun. Dabija, Fălcoianu şi Candiano merg cu ei, direct la Predeal, prin Sinaia. La podul de la Bobulin coborât şi traversat pe jos. Prahova enormă, vuieşte şi face spumă în defileu. Cascade în toate văile. Ora 12½ Sinaia, ora 1 Predeal. Dejunat în vagon. Despărţire dureroasă, Carlo a fost complet nefericit şi a plâns. Copiii sunt mâine la Viena, unde vor rămâne peste noapte. Ora 2½ în Sinaia, pe jos la castel, unde lucrările înaintează. Băile au fost deja evacuate. Pe jos, pe la mănăstire, spre gară. Ora 4 plecarea, ora 7 înapoi în Cotroceni, mers foarte bine prin defileu. Seara cinat singur. Nu plouă, dar e umed şi frig. Camerele se constituie. Senatul a încheiat verificările.

Vineri, 13/25 mai

Vreme frumoasă, nu prea cald. Înainte de amiază în grădină, ora 10 Stătescu, ora 11 Lecca la mine. Opoziţia a părăsit Camera, printr-un manifest. Slab şi fără importanţă, chiar dacă mă face responsabil pentru toate. Senatul l-a ales ca preşedinte pe D. Ghica. După-amiaza audienţe, Ştirbey la mine. La cină I. Ghica, care se întoarce la Londra, şi D. Sturdza, până la ora 10. Scris încă Elisabetei până la ora 11.

Sâmbătă, 14/26 mai

Vreme frumoasă, cald. În grădină. Înainte de amiază nici un ministru. Brătianu la ţară. Scris. După-amiază

audienţe, de asemenea doamna Polizu, care e foarte supărată din cauza transferării soţului ei la Iaşi. Ora 4 la Palat, unde lucrările nu înaintează deloc. Nu ne vom putea muta în noiembrie. Aici prefectul Poliţiei. Ora 6 în Cotroceni. Seara scris până la ora 11. Rece.

Duminică, 15/27 mai

Vreme minunată, răcoare. În grădină. Ora 9½ plecat la capela episcopală. Ora 10½ înapoi. Mitropolitul Moldovei la mine până la ora 12½. Ora 1 Cernat. Ora 11 plecat la curse, m-au primit Manu, Ştirbey etc. Gr. Cantacuzino a câştigat un premiu de 4.000 franci. Durat până la ora 5. Vorbit cu multe doamne. Seara Kalinderu la masă, până la ora 11½. Copiii au ajuns în Düsseldorf.

Luni, 16/28 mai

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Câmpineanu, Sturdza şi Chiţu. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura între orele 5 şi 6½, vizitat lucrările de la Dâmboviţa. Mers pe jos. Cinat singur. Seara scris.

Marţi, 17/29 mai

Vreme frumoasă, foarte cald. Orele 9-10 plimbare călare singur, întâlnit pe Panduru, călărit împreună. Nici un ministru. Camera nu găseşte preşedinte, căci Rosetti şi Lecca refuză. După-amiaza primit pe contele Breda, francez. Scris. Seara, la masă, Alecsandri, care merge la Neu-Wied, până la ora 10.

Miercuri, 18/30 mai

Vreme mohorâtă, aer greu, vânt. În grădină. Ora 10 Stătescu, care vrea să se retragă. Ora 10½ Lecca; e puţin nemulţumit, căci e atacat de intrigi. Ora 11 Brătianu, discutat despre situaţie, el e liniştit. Ora 11½ Chiţu, pentru programul la Iaşi. Camerele sunt constituite complet. După-amiaza singur, scris. Lecomte la mine, vine de la Sinaia, unde sunt necesare încă multe reparaţii. Seara singur, puţin prin grădină, scris până la ora 10½. Veşti bune de la Elisabeta.

Joi, 19/31 mai

Vreme întunecată, vânt. Înainte de amiază promenadă în grădină. Ora 10 Sturdza la mine, se teme că vom fi excluşi din noua comisie. Nu are nici o ştire din Berlin şi din Viena. Aurelian la mine. După-amiaza nici o audienţă, scris. Prefectul Poliţiei la mine, spune că opoziţia vrea să-şi închidă ziarele. Ora 5 plecat cu trăsura la Palat, unde lucrările nu înaintează deloc, sera nici măcar nu a fost comandată. Ora 6½ înapoi. Seara citit şi scris până la ora 11. Încoronarea de la Moscova a decurs foarte bine, fără incidente.

Vineri, 1 iunie/20 mai

Vreme întunecată, puţin frig. Înainte de amiază cu Knechtel în grădină. Theodori la mine, e numit, împreună cu Lecomte, Duca, Berindei etc., în comisia construcţiei Palatului, eu am făcut scandal, din cauză că lucrările nu înaintează. Ora 10½ generalul Dabija, apoi Chiţu la mine.

Toată ziua acasă, scris. La Sinaia o nouă rupere de nori, care a stricat linia Comarnic-Sinaia, multe inundaţii, de-a dreptul fatal. Seara singur în grădină, scris. Vântos. Veşti bune de la Elisabeta.

Sâmbătă, 2 iunie/21 mai. Sf. Constantin şi Elena

Înainte de amiază în grădină, umed. Ora 10½ plecat la Mitropolie. Oficiază mitropolitul, prezenţi toţi membrii Sinodului şi Aurelian. Ora 11¾, se încheie. La mitropolit, unde se află şi mitropolitul Moldovei, episcopii de Roman, Buzău, Râmnic şi Huşi etc., trei sferturi de oră. Rupere de nori şi ploaie. Ora 11¾ în Cotroceni, pe toate străzile curge apa. După-amiaza singur, în grădină. Seara ploaie torenţială. Prefectul Poliţiei la mine. Brătianu bolnav. Ora 11 în pat, obosit.

Duminică, 3 iunie/22 mai

Ploaie şi întuneric. Ora 10 la capela episcopală, apoi la Palat. Ora 12 în Cotroceni. Audienţe. După-amiaza şi seara complet singur. Vremea ceva mai bună, dar foarte umedă. Ferdinand şi Carlo la Elisabeta în Segenhaus.

Luni, 4 iunie/23 mai

Vreme frumoasă, foarte umed. Înainte de amiază Câmpineanu la mine, promite că lucrările de construcţie la Palat vor merge înainte.

Stătescu. Brătianu e bolnav la Florica. După-amiaza audienţe. Ora 4 la Palat. Ora 6 înapoi. Seara în grădină,

scris.

Marţi, 5 iunie/24 mai

Vreme frumoasă. Ora 10 Dabija. Ora 11 Sturdza. În problema Dunării nimic nou. Furtună. După-amiaza audienţe. Ora 4 furtună puternică şi ploaie torenţială. Ora 5½ Chiţu la mine, împreună cu prefectul Pruncu şi cu primarul Negruzzi din Iaşi[297], în problema programului pentru monumentul lui Ştefan cel Mare. Seara singur, scris.

Miercuri, 6 iunie/25 mai

Vreme frumoasă. Înainte de amiază cu Knechtel în grădină. Ora 10 colonelul Berindei, ora 11 Sturdza. Ora 11½ Aurelian. Senatul a votat adresa. După-amiaza audienţe, generalul Manu pentru planurile oraşului. Ora 4 în Cişmigiu, Sărbătoarea Furnicii, plimbat pe apă. Ora 5½ înapoi. Seara scris, până la ora 10½.

Joi, 7 iunie/26 mai

Barometrul coboară, aer de furtună şi vânt. Ora 10 plecat la Palat, acolo cu Theodori, în problema construcţiei. Ora 11½ primit adresa Senatului, care vine *in corpore,* de asemenea Gr. Sturdza. Ora 12 Chiţu şi Sturdza la mine. După-amiaza audienţe între orele 11 şi 6. Barozzi,

---

297 Leon Negruzzi (1840-1890), fiu al lui Costache Negruzzi, jurist şi scriitor. A făcut studii, pe care nu le-a terminat, la Berlin şi Viena, apoi a deţinut diferite funcţii în România, în justiţie şi administraţie. A fost membru al Societăţii Junimea.

Blaremberg, Hagiadi, Rizo. Prinţul Brâncoveanu, care îmi vorbeşte despre Piscul Câinelui. Ora 6½ generalul Brialemont la masă, a avut dificultăţi în a veni aici, deoarece ultimul guvern a fost prea temător, conversat până la ora 8½. În Cişmigiu la Sărbătoarea Furnicii. Ora 9½ în Cotroceni, citit şi scris până la ora 10½. Foarte vântos, insuportabil.

Vineri, 8 iunie/27 mai

Enorm de umed. Ora 9½ generalul Fălcoianu la mine, ora 10½ Sturdza, Sinodul e foarte neliniştit din cauza numirii lui Paoli ca arhiepiscop. Intrigi ale lui Kogălniceanu şi ale Rusiei. Ora 11½ Lecca. Ora 2 audienţe. Ora 3 trecut trenul fulger prin Cotroceni, acum merge de două ori pe săptămână la Paris. Ora 4 venit generalul Brialemont, mers cu el pe Şoseaua Giurgiului şi spre Văcăreşti, pentru fortificaţii. Mică furtună, ceva ploaie. Ora 6 înapoi. Seara singur, scris şi citit. Brătianu pare să se simtă mai bine.

Sâmbătă, 9 iunie/28 mai

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază Chiţu, Sturdza, Lecca. După-amiaza primit pe arhiepiscopul catolic Paoli, a observat şi el dificultăţile şi intrigile făcute de Kogălniceanu. Cara Theodori-Efendi la mine. După-amiaza şi seara singur, scris.

Duminică, 10 iunie/29 mai

Vreme frumoasă, foarte cald. Ora 10½ la Palat, ora

11½ primit adresa Camerei, a citit-o Rosetti. Apoi Sturdza, Lecca, Chiţu, Câmpineanu, Stătescu la mine. 12¾ în Cotroceni. Orele 1½-4 audienţe. Furtună. Ora 5 Văcărescu, care se întoarce la Bruxelles. Orele 6½-9½ generalul Brialemont la masă, conversat cu el.

Sinaia

Luni, 11 iunie/30 mai. Călătorie la Sinaia

Sculat la ora 6, foarte cald. Ora 8 plecarea spre Sinaia, miniştrii la gară. Dejunat în vagon, pe la Comarnic. În defileu ploaie. Ora 12 Sinaia, Basset şi Stöhr la gară, cu ei la castel. Furtună. Două ore de ploaie. Vizitat tot, lucrările înaintează. Stegemann şi Bembé au trimis foarte multe. La pavilionul de vânătoare. Ora 6 din nou plecare. Cinat în vagon. Ora 8 în Ploieşti, ora 9 şi 50 minute în Bucureşti. Mers cu trăsura la Cotroceni. Aer rău, foarte umed. Ora 11 în pat. Veşti bune de la Elisabeta.

Cotroceni

Marţi, 12 iunie/31 mai

Foarte cald. Înainte de amiază Stătescu, Rosetti preşedinte, numit pe Predescu membru al Curţii de Casaţie. Sturdza, se vrea aducerea în discuţie a Domeniilor Coroanei. Brătianu ar fi foarte suferind. După-amiaza generalul Brialemont la mine. Văzut planurile pentru fortificaţii. Ora 5 inspectat Batalionul 2 Vânători, slab, tabăra trupei. Ora 6½ înapoi. Seara scris, foarte umed. Ora 1 în pat.

Miercuri, 1/13 iunie

Enorm de cald. Înainte de amiază Rosetti, pe care îl invit să vină la Iaşi, Câmpineanu, Lecca, Aurelian. Brătianu, care e foarte slăbit şi suferind. După-amiaza baronul Saurma şi L. Catargi de la Belgrad. Comisia de revizuire a Camerei lucrează normal. Ora 5 la Palat. Seara prefectul Poliţiei. Apăsător de cald.

Joi, 2/14 iunie

Enorm de umed. Obosit. Ora 10½ Chiţu, ora 11½ Sturdza la mine. După-amiaza audienţe, prinţul Uruzov, A. Ghica, care mă roagă pentru postul de la Belgrad, deoarece crede că Mitilineu nu va mai merge acolo. Camerele au ultima şedinţă. Brătianu nu e bine deloc, trebuie să plece în străinătate la o cură. După-amiaza scris Elisabetei. Scrisoare de la ea cu veşti satisfăcătoare. Ora 6½ generalul Brialemont la masă, conversat cu el până la ora 9, discutat fortificaţiile din Bucureşti. Ora 10 în pat.

Iaşi

Vineri, 3/15 iunie. Bucureşti-Iaşi

Sculat la ora 5. Ora 6½ plecarea din Cotroceni, nu foarte cald. Cu mine Sturdza, Stătescu, Chiţu, Lecca, R. Mihai, generalul Creţeanu etc. Brătianu e suferind. Ora 7½ Ploieşti, ora 9½ Buzău, ora 10½ Râmnic, ora 11¾ Focşani, peste tot întâmpinări. Dejunat în vagon. Adjud, Bacău, Roman la ora 3½, peste tot mari întâmpinări. Ora 4½ în Paşcani, 20 minute, arşiţă mare. Ora 6 Târgu Frumos, întâmpinare, Podu Iloaiei, întâmpinare. Ora 7 sosirea în Iaşi, mare întâmpinare la gară, intrare solemnă în oraş. La

Mitropolie, Te Deum, abia la ora 8 la casa lui Alcazi, unde sunt toate autorităţile. Ne-am aşezat la masă către ora 9. Retras la ora 10½. Noaptea căldură enormă.

Sâmbătă, 4/16 iunie

Vreme minunată, enorm de cald. Ora 8 dejunat. Ora 9 primarul Negruzzi la mine. Ora 10 maiorul Cazimir, care vine de la Moscova. Ora 11 plecat cu trăsura la mitropolit. Întrunit tot clerul. Vizitat Mitropolia, care a fost complet restaurată. Urcat până sus, în turnuri, acolo aşezat o piatră de încheiere a construcţiei. Ora 12½ înapoi. La dejun mai multe persoane. Ora 2 plecat la concursul de tir, arşiţă enormă. Toţi ofiţerii acolo. Tras şi eu la ţintă. Ora 4 iarăşi înapoi. Ora 5 primit corpul consular. Ora 6½ dineu, mitropolitul, Gr. Sturdza etc. După masă în grădina Copou, acolo doamnele societăţii pentru acordarea premiilor, mad. Moruzi, N. Suţu etc. Eu am mers cu Gr. Sturdza, cu trăsura, încolo şi înapoi. Ora 9½ retragere cu torţe, cu toate fanfarele. Ora 11 în pat.

Duminică, 5/17 iunie. Rusaliile româneşti

Căldură tropicală, vânt. Ora 8 dejunat. Ora 10 plecat cu trăsura la Mitropolie, slujbă religioasă până la ora 11½, căldură toropitoare, de faţă toate autorităţile. Ora 12 dejunat. Carp a venit de la Viena. Ora 1 vizitat încă Biserica Sf. Nicolae a lui Ştefan, acolo

Te Deum şi procesiune pe jos, cu tot clerul, la statuie, unde se află 20.000 de oameni în tribune etc., toată lumea oficială a României, Camera, Senatul, Curtea de Casaţie

etc., delegaţi. Cor şi fanfară militară. Eu ţin primul discurs, care electrizează, bătrâni şi tineri plâng. Statuia e dezvelită. Cântă toate fanfarele. Gane, Negruzzi, C. Rosetti, Ionescu, care vorbeşte liber, foarte frumos, D. Sturdza şi Hasdeu. Sunt depuse toate coroanele. Elisabeta a telegrafiat şi a trimis o coroană. Căldură enormă. Defilare a şcolilor, delegaţilor, armatei. La ora 4 se încheie. Ora 6½ dineu, Rosetti, Ionescu, Creţescu, Grădişteanu etc., 30 de persoane. Seara oraşul foarte frumos iluminat. Mare entuziasm, la statuia lui Ştefan, apoi în Copou, unde e foc de artificii, soare electric, până la ora 10½. Ceva mai răcoare.

Luni, 6/18 iunie. Rusaliile

Ora 7½ dejunat, căldură tropicală. Ora 9 în Copou, revistă a garnizoanei din Iaşi şi acordare a premiilor pentru cei mai buni trăgători. Defilarea trupelor. Vizitarea cazarmei. Ora 10½ înapoi. Chiţu, Stătescu, apoi Sturdza la mine. Ora 12½ dejun, membrii Camerei şi Senatului. Furtună. Orele 3-6 vizite la mad. A. Moruzi, mad. Aglaia Sturdza, mad. Mavrocordat, mad. Rosnovanu. Vizitat Biserica Trei Ierarhi, de faţă Lecomte. Va fi reconstruită. Ora 7 banchet la Teatru, baie turcească de aburi, 400 persoane. Eu ţin primul toast. Chiţu vorbeşte foarte bine, Voinov, primarii din Bucureşti şi Iaşi, Cernat, C. Grădişteanu etc. S-a încheiat la ora 8. Seara ovaţii şi horă, dansez şi eu, în faţa casei mele. Negruzzi, Gane, Gusti etc., *en tête* întreaga elită din Iaşi, entuziasm enorm. Ora 10½ în pat. Foarte cald.

Marţi, 7/19 iunie

Căldură enormă. Ora 9 la Şcoala Militară, examen. Vizitat totul, toţi profesorii de faţă. Ora 10 inspectat Sf. Spiridon. Ora 11 Palatul administrativ, complet nou construit, Primăria. Ora 12½ dejun. Audienţe. Ora 4 vizitat şcoli. Ora 6½ cina, Carp, care se întoarce la Viena. Seara Sturdza la mine. Ora 10 în pat.

Miercuri, 8/20 iunie

Sufocant de cald. Sculat la ora 7. Ora 9 plecat cu trăsura la Universitate. Toţi profesorii acolo, de asemenea Mârzescu, Ionescu etc. Găsit localul într-o stare infamă. Ora 10 la Spitalul Paşcanu-Institutele Unite. Ora 11½ înapoi. Dejun, 20 persoane. După masă Lecomte la mine. Orele 4-6 vizitat Şcoala de fete, Liceul etc. La cină mitropolitul, generalul Racoviţă etc., 20 persoane. Seara R. Mihai la mine. Ceva mai răcoare.

Joi, 9/21 iunie. Iaşi-Fălticeni

Vreme închisă, mai târziu senin. Ora 8½ la biserica catolică, Te Deum oficiat de episcop. Apoi Şcoala Comercială. Ora 10 la Institutul Sacré-Cœur, care e foarte bine dotat, acolo episcopul. Cântece, poezii, ora 11 înapoi. Ora 12 plecarea, multă lume la gară, mitropolitul, Gr. Sturdza etc. Prefectul, Chiţu etc. merg cu mine până la Târgu Frumos. Dejunat în vagon. Ora 2 în Paşcani, întâmpinare. Ora 2 şi 40 minute în Dolhasca, acolo toate trăsurile pregătite, 12. Prefectul Morţun[298]. Eu călătoresc

298 Emanoil Morţun (n. 1821), jurist şi om politic liberal, deputat în repetate rânduri.

cu Lecca. Cu noi mai merg Theodori, Greceanu, Negel[299], Brândză[300] şi Poni. 2 ore până în Fălticeni. Mult praf, vânt rece. Mare întâmpinare, biserica. Descins în casa domnului Morţun. Defilare a trupelor. Vizitare a spitalului închisorii şi a câtorva şcoli. Ora 8 cinat. Toasturi. Seara promenadă pe jos prin oraş. Enorm de multă lume, iluminaţie frumoasă. Ora 10½ în pat. Depeşă de la Elisabeta, care mă roagă să o aştept în Broşteni. Îi răspund că miercuri trebuie să fiu în Bucureşti. Sturdza de asemenea în Fălticeni, unde a ajuns cu o zi înainte. Vreme foarte rece.

Broşteni

Vineri, 10/22 iunie. Fălticeni-Broşteni

Ora 5 sculat. Ora 6 plecarea, vânt rece, cu Sturdza prin Cornu Luncii, peste Moldova, spre Mălini, 2 ore. Acolo la ora 8. În valea râului Suha Mică, unde coborâm abrupt, pe un drum destul de bine construit, însă prost întreţinut, spre Stânişoara, multe serpentine. Vedere frumoasă asupra munţilor, până spre Bucovina. Vânt foarte rece. Dejunat sub un umbrar la ora 12, rămas acolo o oră şi jumătate. Pe jos în Valea Sabasa, apoi cu trăsura spre Borca de pe Bistriţa, ora 3½. Peste pod, multe plute etc. Ora 5 sosirea în Broşteni. Ne-a întâmpinat Ion Catingaş, de asemenea administratorii Bolomey şi Montandon. Vreme rece, neplăcută. Promenadă la ferăstrăul cel nou, la biserica din sat. Ora 6½ cinat, foarte frugal. După-masă

---

299 Vasile Negel (n. 1854), medic şi profesor de anatomie patologică la Universitatea din Iaşi.

300 Dimitrie Brândză (1846-1895), medic şi botanist, cu studii şi doctorat la Paris. A fost profesor la Universitatea din Iaşi, apoi, din 1874, la Universitatea din Bucureşti.

promenadă cu Poni şi Brândză la Bistriţa, foarte rece.

Sâmbătă, 11/23 iunie. Broşteni

Sculat la ora 7. Ora 8 dejunat, vreme frumoasă. Ora 9 plecat călare pe valea râului Neagra, două ore, până la vărsarea Negrişoarei. De aici la căşărie şi acolo unde sunt turmele, foarte abrupt. Ora 12½ sus, văzut diferitele turme. Un dejun foarte frugal. Două ore. Ora 3 din nou jos, la locurile de iernat. Ora 5 înapoi în Broşteni, foarte obosit. Ora 6½ cinat. Seara citit. Ora 10 în pat.

Duminică, 12/24 iunie. Broşteni-Rarău

Ceva ploaie. Ora 8½ plecat călare, prin Holdiţa-Holda, de-a lungul Bistriţei, pe lângă Bârnaru, apoi spre Crucea, ora 12½ acolo, poziţie frumoasă, sat mare, drăguţă casa în care se aflăadministraţia. Dejun şi horă, acolo până la ora 3½. Mai departe pe jos şi călare, prin Lunca, Cojoci şi Chiril, unde părăsim Valea Bistriţei. Ora 6 acolo. Ora 7 la Schitul Rarău, foarte abrupt, în mijlocul pădurii, biserică de lemn, casă bună, pe care eu am pus să o construiască. Cinat, Poni, Brândză acolo. Conversat până la ora 9. Ora 9½ în pat. Foarte frig.

Luni, 13/25 iunie. Rarău-Broşteni

Sculat la ora 7. Ceva ploaie. Ora 8 pe jos la stâna din Chiril. Ora 9½ urcat pe plută şi pe la ora 12 ajuns la Barnar, călătorie minunată, la Toance foarte repede, din cauza pantei. Dejunat în Barnar, unde am o instalaţie grozavă, apoi vizitat canalul lung de 7 kilometri, cu un pod

de 400 metri, o oră călărit şi o oră întors. Bolomey, Montandon şi Chevalier explicat totul. Ora 5 plecat din Barnar, ora 6½ ajuns cu pluta în Broşteni. Lalo a fixat plutele în cuie. Ora 7 cinat. Corespondenţă. Elisabeta e bine, vrea să plece pe data de 6 înapoi. A fost sâmbătă în Ems la împăratul german.

Marţi, 14/26 iunie. Broşteni-Hangu

Vreme frumoasă. Sculat la ora 7. Scrisoare de la Elisabeta şi de la regele Belgiei, care nu-i poate prelungi concediul generalului Brialemont. Dejunat în grădină, apoi făcut diferite fotografii, pe plută, la pod etc. Decorat pe administratorii mei, Bolomey, Steaua României clasa a II-a, Montandon, Ordinul Coroanei clasa a II-a, medalii etc. Ora 12 dejunat, ora 1 plecarea din Broşteni cu pluta, Lalo călătoreşte cu noi. O oră şi jumătate la Borca. În Fărcaşa ne părăseşte prefectul Morţun. Golu, care e foarte scăzut. Vărsatul, Largu. Piatra Teiului. Bistricioara. Ora 6½ în Hangu, ploaie torenţială. Zărit un moment Ceahlăul. Întâmpinare în Hangu, prefectul de Neamţ Adamescu, autorităţi etc., 5 minute cu trăsura. Tras la casa lui [...][301], acolo prezentare. Ora 8 cină lungă. Ora 10 în pat.

Miercuri, 15/27 iunie. Hangu-Piatra

Ploaie torenţială. Ora 7 sculat. Ora 9 cu trăsura, 5 minute, la Bistriţa, ploaia se potoleşte. Plută frumos împodobită, arc de triumf pe deasupra plutei. Pe Bistriţa, prin Buhalniţa, Izvoru Alb. La Tarcău, Bicaz trecut peste

---

301 Spaţiu gol în manuscris.

praguri. Dejunat pe plută. Trecut prin Pângăraţi, Bisericani, Bistriţa. Ora 3½ sosirea în Piatra, vreme minunată, primire frumoasă la mal. Mers cu trăsura la biserica lui Ştefan cel Mare. Primire în casa unui dr. Cantemir[302], unde rămân, vizitarea şcolilor, stabilimentelor etc., până la ora 6½. Dineu. Seara retragere cu torţe şi promenadă prin oraşul iluminat. Frig. Ora 10½ în pat.

Joi, 16/28 iunie. Piatra-Cotroceni

Ora 5½ sculat. Ora 7 plecarea cu poştalionul. Toţi mă însoţesc până la barieră. Întâmpinare în toate comunele. Roznov etc. Însoţit de călăreţi. Ora 9½ în Buhuşi, mare întâmpinare. Dejunat în casa lui Cantemir. Acolo o oră. Plecare mai departe. Ora 12 în Bacău, mers cu trăsura prin oraşul bogat împodobit, şcolari, trupe postate. Ora 11¾ plecarea cu trenul special, întâmpinare în gara centrală. Ora 8½ sosirea în Cotroceni, prezenţi Brătianu, miniştrii, Ghica, Rosetti etc., episcopul catolic. Ora 9 cinat singur. Ora 10 în pat.

Cotroceni *Vineri, 17/29 iunie*

Nu prea cald. Înainte de amiază nici un ministru, scris. Murit Stroppel în Sigmaringen. Ora 2 generalul Brialemont la mine, care e puţin îngrijorat din cauza dificultăţilor făcute de guvernul său. Ora 4 plecat la Palat. Ora 5 la Brătianu, care e greu suferind, discutat despre discursul

---

302 Dimitrie Cantemir (1848-1896), medic, originar din Roznov, cu doctorat în medicină la Universitatea din Torino. Era medic primar al spitalului din Piatra-Neamţ. Mai târziu avea să devină deputat, apoi senator liberal.

lui Grădişteanu, e necesară o dezminţire[303]. Mayer a reclamat în numele lui Kalnoky. Seara scris până la ora 11. Vântos.

Sâmbătă, 18/30 iunie

Rece. Ora 10 prezidat Comisia de Apărare, de faţă generalul Brialemont. Discutat două ore despre fortificarea Bucureştiului, eu vorbesc îndelung, pentru a atrage atenţia asupra importanţei acesteia. Arion, Dabija, Fălcoianu, Berindei etc. Luat rămas-bun de la Brialemont, care trebuie să se întoarcă la Bruxelles. După-amiaza Wight, care pleacă în Anglia, apoi Sturdza, pentru comunicatul din *Monitor* în privinţa toastului. Brătianu e foarte suferind. Prefectul Poliţiei îndelung la mine. Elisabeta pleacă pe 7 iulie. Seara singur, scris.

Duminică, 1 iulie/19 iunie

---

303 Este vorba de discursul ţinut de senatorul Petre Grădişteanu la Iaşi în data de 5/17 iunie, cu ocazia dezvelirii monumentului lui Ştefan cel Mare. În acel discurs, Grădişteanu s-a arătat îngrijorat de soarta românilor care trăiau în afara graniţelor regatului, în Bucovina şi în Transilvania, ceea ce a provocat nemulţumirea Austro-Ungariei. În literatura de specialitate, consecinţele incidentului au fost interpretate diferit. Una dintre interpretări favorizează ideea că „incidentul Grădişteanu” a dus la o amânare cu câteva luni a tratativelor privind aderarea României la Tripla Alianţă (Gheoghe Nicolae Căzan, Şerban Rădulescu-Zoner, op. cit., pp. 97-98). Alta consideră că incidentul cu pricina şi altele asemănătoare ar fi fost folosite de către guvernul de la Viena ca pretexte pentru a spori presiunile asupra României ca aceasta să-şi orienteze politica externă în concordanţă cu cea dusă de Puterile Centrale (Teodor Pavel, Între Berlin şi Sankt-Petersburg, vol. I, Românii în relaţiile germano-ruse din secolul al XIX-lea, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000, p. 224).

Cald. Înainte de amiază scris. Elisabeta a fost la Ems, unde a fost primită foarte călduros de împăratul german. Comunicat în *Monitor* în privinţa toastului lui Grădişteanu. Ora 11½ mitropolitul la mine, discutat cu el serios despre instigările împotriva Bisericii Catolice. Orele 1-6 audienţe, Brâncoveanu etc. Seara singur, scris.

Luni, 2 iulie/20 iunie

Nu prea cald. Ora 10 Câmpineanu, ora 11 prefectul Poliţiei. După-amiaza audienţe, De Lanoley, profesor la Universitatea din Lüttich, recomandat călduros de regele Belgiei. Furtună, frig. Orele 4½-6 la Palat, unde lucrările de construcţie merg foarte încet. Seara Sturdza la mine, îmi spune că ministrul Kalnoky nu e mulţumit de comunicat, că afacerea toastului ia proporţii serioase. La mine până la ora 10. Ploaie.

Marţi, 3 iulie/21 iunie

Ora 6½ sculat. Ora 8 la inspecţia cazărmilor celor două regimente de dorobanţi, până la ora 10, foarte bine. Brătianu, care e ceva mai bine, la mine. Găseşte comunicatul îndestulător, iar dacă Austria ar cere mai mult, atunci ar trebui refuzată. Ar trebui însă luate măsuri împotriva tuturor intrigilor. Ora 11 Dabija. După-amiază Tornielli. Scris. Prefectul Poliţiei. Seara singur. Cam umed. Elisabeta trebuie să plece sâmbătă.

Miercuri, 4 iulie/22 iunie

Umed. Înainte de amiază Chiţu, Aurelian etc. Miniştrii

trebuie să se întrunească în Consiliu, pentru o notă către Austria în privinţa incidentului de la Iaşi. După-amiaza audienţe, scris. Ora 4 plecat la Palat, acolo până la ora 6 cu Câmpineanu, Theodori, Gottereau pentru lucrările de construcţie, care merg enorm de încet. Seara depeşă de la Elisabeta, care a mers la Koblenz cu cumnata ei; au fost la dejun la împărăteasa germană, un trăsnet a lovit grajdurile, unde se află fântâna, trăsuri acoperite şi cai, nu s-a întâmplat nimic; eu am telegrafiat îndată, căci eram îngrijorat din cauza sperieturii. Abia la ora 11 în pat. Enorm de umed.

Joi, 5 iulie/23 iunie

Ziua de naştere a Mariei Wied. Vreme caldă. Înainte de amiază Sturdza, care a făcut nota, însă ea a fost trimisă mai întâi lui Kalnoky, spre a vedea dacă incidentul se va stinge definitiv. Brătianu la mine, se simte mult mai bine, merge la ţară. Lecca, Stătescu. După-amiaza audienţe. Orele 4-6 participat la examen la Şcoala Militară. Nici o depeşă de la Elisabeta, îngrijorat. Sturdza îmi tele-grafiază că în Viena totul s-a rezolvat. Prefectul Poliţiei la mine. Scris. Ceva mai răcoare.

Vineri, 6 iulie/24 iunie

Enorm de umed. Stöhr a venit încă de la ora 8½, în Sinaia se înaintează încet. Ora 10 Dabija, apoi Sturdza, i-a trimis nota lui Kalnoky. Carp, care pleacă la Monrepos, telegrafiază că în Viena totul este rezolvat. Ora 11 Basset, care vine de asemenea de la Sinaia. După-amiaza Th. Rosetti, vicepreşedinte la Curtea de Casaţie. Ora 4 plecat

cu trăsura la Palat, acolo Stöhr. Ora 6 înapoi. Întreaga zi nici o depeşă de la Elisabeta, din această cauză îngrijorat.

Seara la ora 8 primesc o depeşă, prin care mă anunţă că va pleca abia sâmbătă. Miercuri va ajunge în Sinaia, prin Nürnberg şi Viena, unde va înopta. Seara scris.

Sinaia

Sâmbătă, 7 iulie/25 iunie. Cotroceni-Sinaia

Enorm de umed. Sculat la ora 7. Ora 9 Sturdza la mine. Ora 9 şi 40 min. plecarea din Cotroceni, cu trenul special, miniştrii etc. la gară. Ora 1 sosirea în Sinaia, foarte cald. Mers la mănăstire cu Greceanu. Trecut în revistă Batalionul 4 Vânători, maior Petrescu. La castel cu Stöhr, până la ora 6. Toate camerele sunt tapetate, în rest se merge încet. Se fac pereţii la şemineu. Cinat abia la ora 7, invitat pe Sinaitul şi câţiva ofiţeri de la Batalionul de Vânători. Pe verandă, aer minunat. Seara scris, telegrafiat soacrei mele, cu ocazia plecării Elisabetei.

Duminică, 8 iulie/26 iunie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 la biserică. Ora 10½ la castel. Ora 12½ ministrul plenipotenţiar german Saurman, căpitanii von Auer şi von Witzleben, fiul doamnei Witzleben, la masă. După-amiaza scris corespondenţă. Elisabeta a plecat la ora 1 de la Neu-Wied, despărţire dureroasă. Noaptea în Nürnberg. Ora 4 la pavilionul de vânătoare, unde se despachetează. Seara cinat singur.

Luni, 9 iulie/27 iunie

Vânt, însă umed. Înainte de amiază la castel, Stöhr deprimat. Dejunat singur. După-amiaza scris. Elisabeta îmi telegrafiază din Nürnberg că este obosită şi că vrea să se odihnească în Viena, aşa încât va ajunge abia joi. La pavilionul de vânătoare şi la castel. Ora 6½ Saurman, von Auer, von Witzleben şi contele Hohenthal la masă, vorbit până la ora 8½. Seara scris.

Marţi, 10 iulie/28 iunie

Vreme minunată. Scris până la ora 10½, la castel. După-amiaza audienţe, scris. Apoi cu Knechtel la castel, hotărât terasele. Primit abia la ora 6 o depeşă de la Elisabeta, din Viena, pe care am aşteptat-o toată ziua; pleacă abia mâine din Viena şi ajunge aici abia joi. Contramandat totul. Cinat singur. Seara scris. Ziarele fac speculaţii în legătură cu înlăturarea lui Galli de la *Indépendance.* Ziarele din Viena publică nota lui Sturdza către Mayer legată de afacerea de la Iaşi şi sunt mulţumite cu forma ei.

Miercuri, 11 iulie/29 iunie. Sf. Petru şi Pavel

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază la castel cu Stöhr şi Knechtel. Depeşă de la Elisabeta, care porneşte astăzi din Viena. După-amiaza Theodori. La castel. Ploaie. Seara invitat la masă toţi ofiţerii de la Batalionul 4 Vânători. Seara cu Davila pe verandă până la ora 9. Aer plăcut.

Joi, 12 iulie/30 iunie

Vreme frumoasă, foarte umed. Ora 9½ la pavilionul de vânătoare, apoi la castel cu Stöhr, Knechtel etc. Ora 12½ dejunat, invitaţi baronul Meyer, Davila, Fălcoianu etc. Conversat până la ora 3. Sosit miniştrii Lecca, Câmpineanu, Dabija, prefectul Poliţiei etc. Ora 4½ cu trenul special la Predeal, ora 5 acolo, miniştrii şi Kalinderu etc. cu mine. Elisabeta soseşte la ora 5¼, şedere de 10 min. Mavrogheni i-a dat Elisabetei demisia, ea merge direct la Bucureşti. Ora 6 Sinaia. D. Ghica cu familia la gară. La mănăstire, biserică etc. Ora 7 dineu, miniştrii, Kalinderu, Basset, prefectul Poliţiei. Seara cu Elisabeta, care se simte foarte bine. Carp a însoţit-o până aici. Pe verandă, plimbat. Seară minunată, răcoroasă.

Vineri, 1/13 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Deja la ora 9 cu Elisabeta la castel, vizitat totul *en détail.* Elisabeta e încântată. Carp vine la castel, pleacă la ora 12 înapoi la Viena. Dejunat la mănăstire. După-amiaza cu Elisabeta în pavilionul de vânătoare, iar mai târziu iarăşi la castel. Theodori pleacă la Bucureşti. Seara nimeni la masă. Pe verandă până la ora 9½. Cald.

Sâmbătă, 2/14 iulie

Vreme minunată, enorm de cald. Elisabeta la pavilionul de vânătoare, eu mai târziu la castel, până la ora 12½. Dejunat în pavilionul de vânătoare, invitaţi Aladro (ministrul plenipotenţiar al Spaniei) şi beizadea Ghica. După-amiaza scris şi citit acolo. Cu Elisabeta la castel.

Seara nimeni la masă. Puţină lume în Sinaia. Bamberg la Sigmaringen.

Duminică, 3/15 iulie

Vreme minunată, enorm de cald. Ora 9 biserică. Cu Elisabeta la castel. Întâlnit pe Behr şi pe Heymann, vizităm împreună castelul, acolo până la ora 12. Invitat pe D. Ghica cu familia, pe contele Breda şi pe contele Hohenthal. Acestora le-am arătat apoi castelul, enorm de cald. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare cu Elisabeta. Seara Cariagdi la masă, conversat până la ora 9.

Luni, 4/16 iulie

Vreme minunată, arşiţă enormă. Orele 10-12 la D. Ghica, pe jos la pavilionul de vânătoare, dejunat. După-amiaza cu Elisabeta. Apoi la castel, Behr, Heymann, Stöhr. Ora 7 cinat. Seara cu Elisabeta, scris. Arşiţă apăsătoare.

Marţi, 5/17 iulie

Ploaie torenţială, vânt rece. Ora 9½ cu Elisabeta la castel, acolo până la ora 12. La dejun mitropolitul Calinic, generalul Creţeanu, Basset. După-amiaza cu Elisabeta, arătat mitropolitului castelul. Seara, la masă, mitropolitul, generalul Davila, Basset, conversat până la ora 8½. Vânt dinspre nord şi foarte frig, +7 °R.

Miercuri, 6/18 iulie

Foarte frig, +6 °R, vânt dinspre nord, care a suflat

toată noaptea ca o furtună. Ora 8½ primit încă o dată pe mitropolit, care pleacă la ora 9 înapoi la Bucureşti. Cu Elisabeta la castel, unde e foarte cald, vreme foarte frumoasă. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, invitaţi marchizul Bisio, ataşat pe lângă legaţia italiană, împreună cu tânăra sa soţie şi Davila. După-amiaza scris. Orele 4½-6½ la castel, sufrageria aproape gata. Seara Basset la mine până la ora 11. Brătianu pare să fie încă foarte suferind.

Joi, 7/19 iulie

Vreme frumoasă, însă foarte rece. Ora 9 cu Elisabeta la castel, rămas întreaga dimineaţă acolo. Basset, Stöhr. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, invitaţi prefectul şi consiliul comunal din Ploieşti. Lăutarii au cântat până la ora 3. Mai târziu cu Elisabeta la castel, unde toate lucrările se apropie de sfârşit. Primit depeşă de la Brătianu, prin care mă anunţă că starea sa suferindă nu-i permite să vină la Sinaia şi că va pleca foarte curând la Aix-les-Bains. Seara vorbit cu Basset în problema plăţilor de la castel, de data aceasta sunt sume mai mari de plătit. Lună plină minunată, noaptea destul de rece. Scrisoare de la *papa,* cu o copie a unei scrisori de la împăratul german, în problema relaţiilor noastre cu Austria.

Vineri, 8/20 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta la castel, apoi la pavilionul de vânătoare. La dejun baronul Remy, generalul Manu cu soţia etc. După-amiaza iarăşi la castel. Seara cu Elisabeta. Lună plină. Scris lui Leopold.

Sâmbătă, 9/21 iulie

Vreme minunată. Ora 9½ cu Elisabeta la castel, sosit vagonul din Mainz. La dejun Tornielli. După-amiaza îndelung la castel. La masă Rosetti, discutat îndelung cu el despre situaţie, până la ora 10. Este raţional.

Duminică, 10/22 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 la biserică. Ora 10½ la castel. La dejun Rosetti, Stolojan cu soţia, Isvolski şi contele Monk. Ora 5 cu Elisabeta la prima cascadă. Seara furtună, ploaie. Ora 10 în pat.

Luni, 11/23 iulie

Vreme minunată, cald. Dimineaţa cu Elisabeta, apoi la castel. La dejun monseniorul Paoli, domnul şi doamna Herz. În ţară este atacată puternic episcopia de Bucureşti, opoziţia şi clerul fac agitaţie. După-amiaza la castel. Seara Davila la cină, vorbeşte şi el despre propaganda catolică, ce este de temut. Generalul Brialemont a fost pus în stare de non-activitate la ordin, în urma unui raport motivat al lui *frère* Orban, care e foarte jignitor şi plin de tertipuri. Prima măsură care e foarte neplăcută pentru noi. Brătianu, încă suferind, a plecat în străinătate. Aix-les-Bains.

Marţi, 12/24 iulie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază la castel. La dejun Dragoumis cu soţia, D. Sturdza, care s-a întors din

străinătate, Kretzulescu de la Petersburg, generalul Fotino[304]. După-amiaza cu Sturdza, care l-a văzut pe Kalnoky; cei de la Viena sunt încă puţin iritaţi. În problema Dunării nu se va ceda. Cu Elisabeta la castel. Seara Davila.

Miercuri, 13/25 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază la castel. La dejun Kretzulescu împreună cu familia. După-amiază cu Elisabeta la castel. Seara furtună. Davila la masă. Holeră foarte puternică în Egipt.

Joi, 14/26 iulie

Vreme minunată, răcoare. Înainte de amiază la castel. La dejun Saurman, Boerescu etc. După-amiază la castel. Sosit Lecomte. Seara el şi Davila la masă. Vânt foarte rece.

Vineri, 15/27 iulie

Vreme minunată, din păcate secetă în toată ţara, din care cauză porumbul e în pericol. Depeşă de la Brătianu, care a ajuns cu bine la Aix-les-Bains, pare să se simtă mai bine. Înainte de amiază cu

Elisabeta la castel. Camerele ei sunt amenajate de Behr. Discutat cu Lecomte câteva modificări, vestibulul va

---

304 Androcle Fotino (1834-1907), medic militar cu studii la Atena şi Paris. În timpul războiului din 1877-1878 a fost şef al ambulanţei Marelui Cartier General, apoi director al spitalelor militare din Bucureşti. În 1883 a fost înaintat la gradul de medic inspector general de brigadă.

trebui refăcut, deoarece pietrele stau prost, va fi făcută acum o terasă. Ora 12½ la pavilionul de vânătoare, invitat pe D. Ghica şi soţia, le-am arătat castelul, până la ora 4 acolo. Slade pune cablurile electrice. Sosit Lecca, ministrul de Finanţe, cu soţia, i-am invitat seara la masă. Discutat îndelung cu Lecca. Seară destul de rece. Davila aici, trebuie să plece la Bucureşti.

Sâmbătă, 16/28 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu Elisabeta la castel. Lucrările înaintează încet, probabil vom putea totuşi să ne mutăm la 1 septembrie. La dejun Lecca şi soţia, generalul Cernat, Petrescu de la Curtea de Casaţie. După-amiază scrisoare de la Maria, care şi-a ieşit din fire din cauza demersurilor lui *frère* Orban împotriva generalului Brialemont, care este tratat ca un trădător de ţară. Austria a reclamat la Bruxelles împotriva călătoriei lui Brialemont. Regele Belgiei a fost foarte slab. Noi îi vom acorda probabil naturalizarea. Opoziţia din ţară răspândeşte toate acestea, folosindu-le împotriva guvernului. Presa europeană este foarte duşmănoasă faţă de noi şi îl atacă şi pe Brialemont. Licitaţiile pentru construirea fortificaţiilor sunt amânate. După-amiaza cu Elisabeta la castel până la ora 7. Budoarul ei este gata. Seara nimeni la masă. Scris.

Duminică, 17/29 iulie

Vreme minunată. Ora 9 la biserică, apoi D. Ghica la mine; episcopul catolic solicită un loc aici pentru o capelă catolică, noi suntem împotrivă, căci aceasta ar provoca

mult scandal. La castel cu Elisabeta, foarte cald. Trenurile de plăcere au adus multă lume. La dejun prinţul Schönberg şi locotenentul von Gossler de la Regimentul Husarilor de gardă, 16 persoane. După-amiaza i-am invitat pe aceştia la ceai în pavilionul de vânătoare. Arătat castelul. Seara nimeni, foarte rece, scris.

Luni, 18/30 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta la castel. Sufrageria este complet terminată, marele salon aproape gata, la fel şi biblioteca mea. La dejun, în pavilionul de vânătoare, Mavrogheni, care merge după aceea cu Elisabeta la castel. Scris. Ora 4½ la castel. Seara la masă Mavrogheni, care îmi relatează îndelung despre Constantinopol. El locuieşte la mănăstire. Ora 10½ în pat. Elisabeta nu se simte prea bine.

Marţi, 19/31 iulie

Vreme minunată, cald. Ora 9½ primit pe baronul Saurman, îmi aduce o scrisoare de la împărat, notificarea naşterii celui de-al doilea fiu al lui Wilhelm de Prusia. Ora 10½ la castel, unde Elisabeta s-a instalat în budoarul ei. La dejun D. Ghica, Mavrogheni, Sturdza, Chiţu şi Radu Mihai. După aceea discutat cu ei despre terenul lui Stavropolus, unde urmează să se ridice palatul Dacia. Ora 4 cu toţii la castel, care e vizitat *en détail.* Mavrogheni, Chiţu şi R. Mihai se întorc la Bucureşti. Seara Sturdza la masă, discutat cu el până la ora 10½. Tratatul privind Dunărea urmează să fie ratificat, fără a se lua în considerare obiecţiile noastre. Brătianu pare să se simtă mult mai bine,

iar durerile par să fi încetat.

Miercuri, 1 august/20 iulie. Sf. Ilie

Vreme minunată, enorm de cald. Înainte de amiază scris generalului Brialemont. Ora 12 la pavilionul de vânătoare. Invitaţi Gr. Ghica şi soţia (soră a reginei Serbiei), contele Granville cu soţia sa etc., le-am arătat apoi castelul. Ora 4 furtună puternică. Seara din nou frumos, vânt dinspre nord. Invitat pe generalii Dabija şi Arion. Seara discutat cu ei despre manevre.

Joi, 2 august/21 iulie

Vreme minunată, rece. Înainte de amiază cu Elisabeta. Sturdza la mine. La castel. La dejun doamna Brătianu cu fiica ei Sabina. La castel. Seara ele şi Sturdza la masă. Seara lucrat cu Sturdza.

Vineri, 3 august/22 iulie

Vreme minunată, vânt rece. Scris. Ora 10½ la castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare, Cantacuzino, Bellu, Emil Ghica şi soţia de la Sofia şi Crisoveloni cu soţia, cu toţii la castel, acolo până la ora 6. Seara scris. Foarte frig, enorm de uscat.

Sâmbătă, 4 august/23 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. La castel. Behr pleacă. După-amiaza în pavilionul de vânătoare. Candiano iese şi maiorul Negel intră în serviciu. Seara cu

Elisabeta. Cutremur în Peschiera (Italia).

Duminică, 5 august/24 iulie

Vreme minunată, nori. Ora 9 cu Elisabeta la biserică. Episcopul catolic citeşte o liturghie în casa lui Keresteny. La castel cu Stöhr. La dejun Câmpineanu, profesorul Dora din Neapole, Creţeanu şi Manu etc. După-amiaza băut ceai la castel. Câmpineanu pleacă. Profesorul Dora face o promenadă cu noi şi rămâne seara la masă. Persoană plăcută.

Luni, 6 august/25 iulie

Vreme minunată, foarte uscat. Ora 9 profesorul Dora, care pleacă la Pesta. La castel, unde lucrurile merg încet. Dejunat în pavilionul de vânătoare, fără invitaţi. Elisabeta suferindă. Seara Davila la masă. Ceva ploaie, vânt dinspre nord.

Marţi, 7 august/26 iulie

Ploios. La castel. Dejunat la mănăstire, invitat pe contele Almasy (Ungaria). Invitat pe primarul Braşovului. După-amiază la castel, acolo băut ceai. Seara Davila. Elisabeta foarte obosită.

Miercuri, 8 august/27 iulie

Vreme frumoasă, umed. La castel. Nimeni la dejun, în pavilionul de vânătoare. După-amiază cu Elisabeta, care nu se simte bine. La castel. Ploaie de furtună. Seara din nou

senin. Davila la masă.

Joi, 9 august/28 iulie

Vreme minunată, aer foarte bun. În toată ţara porumbul e în pericol. La castel. La dejun generalii Dabija şi Arion, după aceea discutat cu ei manevrele şi concentrarea, nu se poate face prea mult, deoarece nici o divizie nu este organizată. Corpul 2 de Armată va face 6 zile de manevre la Ploieşti. Ora 4½ la castel cu Elisabeta. Seara Davila la masă. Destul de frig. Scris. Brătianu pare să se simtă din nou bine, mai lipseşte încă trei săptămâni. Majoritatea miniştrilor în concediu.

Vineri, 10 august/29 iulie

Vreme minunată, cer fără nori. Înainte de amiază scris. Scrisoare de la Wilhelm de Prusia, care mă invită să fiu naş al celui de-al doilea fiu al său. Gând de a pleca la Berlin, cer părerea lui Brătianu prin intermediul lui Sturdza. În castel la Elisabeta. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Ora 4½ la castel, Elisabeta nu s-a simţit bine, seara are menstruaţie, din nou nu este nimic, în ciuda tuturor simptomelor. Davila la masă. Seara scris până la ora 10½.

Sâmbătă, 11 august/30 iulie

Vreme frumoasă şi vânt. Scris. Telegrafiat lui Wilhelm de Prusia că accept să fiu naş. Ora 11 la castel, au fost amenajate [...][305]. La dejun Sturdza şi Radu Mihai. După-

305 Două cuvinte indescifrabile.

amiaza discutat despre eventuala călătorie la Berlin. Ora 4 la castel. La cină Cernat cu soţia, generalul Budişteanu, Sturdza etc. Seara vânt rece dinspre nord.

Duminică, 12 august/31 iulie

Ploaie, furtună şi frig. Ora 9 la biserică. Toată dimineaţa cu Sturdza. Sosit depeşă de la Brătianu, care este în mod absolut pentru călătoria la Berlin şi pentru o vizită oficială la Viena. Vrea să vină şi el.

Discutat totul cu Sturdza şi despre călătoria prin Ungaria şi Breslau. La masă Sturdza şi Radu Mihai. După-amiaza la castel, aici Sturdza, care i-a comunicat lui Monts despre călătoria mea la Berlin. Pleacă la Bucureşti. Seara cu Elisabeta şi scris. Furtună dinspre nord.

Luni, 1/13 august

Vreme minunată, frig. Înainte de amiază scris. Telegrafiat lui Wilhelm de Prusia că vin la Berlin pentru botez. La castel. La dejun invitat pe contele Monts. După-amiaza la castel. Seara Davila. Negel a plecat la Bucureşti, Petrescu a intrat în serviciu.

Marţi, 2/14 august

Vreme minunată. Enorm de secetos în toată ţara. Înainte de amiază la castel. La dejun Costinescu, Cornescu etc. La castel. Seara venit Sturdza. Brătianu scrie că ar veni la Breslau, însă nu la Berlin. În problema Dunării nu se va ceda nimic. Din această cauză, călătoria fără mari

foloase. Frig.

Miercuri, 3/15 august

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Sturdza. Ora 10 la castel. La dejun baronul Salzberg, care îmi spune că în Viena sunt foarte satisfăcuţi. Împăratul mă va primi cu bucurie. Sturdza, Lecca şi Liteanu încă aici. De la Berlin absolut nici un răspuns, nici măcar de la Wilhelm de Prusia. Cu domnii la castel. Până la ora 6½ cu Stöhr, Heymann, Knechtel. Ora 7 cinat, Sturdza, Lecca, Liteanu. Seara discutat îndelung cu Sturdza şi Liteanu. Nici un răspuns de la Berlin; Liteanu consideră că nu ar trebui să merg, cu atât mai mult cu cât în problema Dunării nu se va ceda nimic. Situaţie foarte neplăcută. Brătianu nu telegrafiază nici el. Conferinţa de la Londra, care trebuia să se întrunească astăzi pentru ratificare, a fost amânată pentru data de 21 luna aceasta. Abia la ora 11½ în pat.

Călătoria la Berlin ***Joi, 4/16 august. Plecarea din Sinaia***

Vreme minunată, cald. Ora 9 cu Elisabeta la castel. Ora 10½ înapoi. Sturdza la mine. Nici un răspuns de la Berlin. Lecca, Aurelian. Ora 11¾ dejunat, miniştrii, D. Ghica, Carp, Liteanu etc. Plecat cu Elisabeta la gară. Multă lume. Ora 11¾ plecarea cu trenul special către Predeal. Miniştri, Salzberg, Monts etc. merg cu noi. Despărţire de Elisabeta, care se întoarce imediat la Sinaia. Ora 2 la Braşov. Carp, Liteanu, generalii Fălcoianu şi Budişteanu, colonelul Candiano şi maiorul Negel călătoresc cu mine. Căldură enormă. Discutat cu Carp şi cu Liteanu problema Dunării, primul este împotrivă, cel de-al doilea este pentru a ceda.

Ora 7 Törös, cinat în vagon, mers toată noaptea, se face frig. Ploaie.

Vineri, 5/17 august

În Szolnok o luăm la dreapta, despărţindu-ne de linia de Pesta. Ora 8 în Hatvan, vreme mohorâtă. Depeşă de la Sturdza, prin care mă anunţă că Beldiman şi Hatzfeld (?) ar fi plecat spre Breslau. Ora 10 Füleck, împrejurimile nu sunt interesante. Ora 11½ plecarea. De aici şi până la Rattkov, împrejurimi minunate, Kremnitz foarte frumos aşezat. Ora 2 Rattkov. Ora 4½ Teschen, deja în Silezia austriacă. Suntem cu toţii puţin surprinşi că Hatzfeld vine la Breslau, unde îl aştept şi pe Brătianu. Ora 5½ Odenberg. Generalul von der Burg de la Divizia din Breslau şi maiorul von John, care mi-au fost puşi în serviciu comandat. Cinat uşor. 40 min. La graniţa sileziană mă aşteaptă preşedintele provinciei Silezia, baronul von Seidewitz. În toate gările sunt autorităţi, populaţie. Ratibor, Brieg etc. Ora 10 sosirea în Breslau, mare întâmpinare la gară, comandantul general lt. von Oppen, elita, clerul, primarul. Prezentare. Plecat cu trăsura spre castel, străzile sunt pline. În faţa castelului toţi ofiţerii, gardă de onoare de la Regimentul 10. Defilare. *Soupé.* Ora 11½ în pat.

Sâmbătă, 6/18 august. Breslau-Potsdam

Sculat la ora 7. Ora 8 generalul von Oppen, comandantul Breslaului, la mine. Fanfară a Regimentului 10 Infanterie. Ora 9 Brătianu la mine. Vine de la Aix şi merge la Sinaia, discutat îndelung cu el, este de părere să

nu cedăm în problema Dunării. Ora 10½ plecarea din Breslau. La gară preşedintele superior von Seidewitz, care mă însoţeşte. Burg, John. Peste tot întâmpinări. Dejunat la ora 12½ în Kohlfurt. Ora 3 Frankfurt a.d. Oder, întâmpinare. Ora 5½ Berlin, Stadtbahnhof, unde mă aşteaptă Fritz. Comandantul Berlinului. O jumătate de oră prin Charlottenburg spre Potsdam, ora 6½. Prinţul de coroană şi Wilhelm de Prusia, plecat direct la Orangerie, unde locuiesc. Acolo prinţii regali, gardă de onoare, Compania de Gardă cu Wilhelm Hohenzollern pe flancul stâng. Toţi ofiţerii Garnizoanei Potsdam. Salut şi defilare. Cină, vine împăratul, rămâne la masă. Ora 8½ la ceai la împărăteasă, aici familia Albany, Helene[306], care e foarte drăguţă. Toată familia până la ora 10.

Duminică, 7/19 august. Potsdam

Ora 7 sculat. Ora 8 la palatul cel nou, pentru dejunul *en famille* al prinţesei de coroană, foarte plăcut, Edinburgh[307], Albany etc. Plecat la ora 9. Ora 10 cu Burg la biserica catolică. Vizită la familia Bentheim. Dejunat la Wilhelm până la ora 11. La prinţul Friedrich Karl[308] la Glienicke,

---

306 Familia Albany era constituită din ducele Leopold de Albany (1853-1884) şi soţia sa, Helene (1861-1922), născută prinţesă de Waldeck şi Pyrmont. Ducele Leopold de Albany era fiu al reginei Victoria a Marii Britanii, prin urmare era frate cu prinţesa Victoria (1840-1901), soţia kronprinţului german Friedrich Wilhelm (1831-1888, împărat în 1888 sub numele de Friedrich al III-lea).

307 Alfred, duce de Edinburgh (1844-1900), alt fiu al reginei Victoria, căsătorit cu marea ducesă Maria de Rusia (1853-1920).

308 Prinţul Friedrich Karl (1828-1885) din casa regală a Prusiei era fiu al prinţului Karl (1801-1883) şi nepot al fostului rege al Prusiei Friedrich-Wilhelm al III-lea (1770-1840). Prin urmare, tatăl său era frate al împăratului german în funcţie în acel moment, Wilhelm I.

Wilhelm de Prusia, palatul de marmură, ora 12½ înapoi. Fritz şi Wilhelm la mine. Ora 1 plecat la botez, *en gala.* Castel. Ora 2 începe botezul. Eu o conduc pe ducesa de Albany. Copilul primeşte numele Friedrich Wilhelm Eitel Fritz Carl. Dineu de gală. După masă îmi sunt prezentaţi miniştrii. Ora 3½, se încheie. Înapoi la Orangerie, cu Fritz. Ora 6 venit prinţul de coroană. Despărţire, pleacă în Hessen. Ora 8½ ceai la palatul nou, acolo până la ora 10. Am putut vorbi doar cu puţină lume.

Luni, 8/20 august

Ora 6 sculat. Ora 7 plecat călare la exerciţii. Reţinut încă pe Wilhelm de Prusia. Regimentul 1 Gardă, Husarii de Gardă, Ulanii 1. Vine şi împăratul. Paradă, defilare. Ora 10½ înapoi. Enorm de cald. Răcit. Făcut vizite. Ora 4 dineu în familie la castel. Înainte de aceasta la împărăteasă şi la Pauline, unde o găsesc pe principesa Waldeck[309]. Marele duce Mihail[310] e aici, vine seara la mine. Ora 9 ceai la împărăteasă, în castelul din oraş. Ora 10½ gata. Foarte răcit.

Marţi, 9/21 august

Enorm de cald. Ora 8 plecat la Berlin. La Charlottenburg, vizitat Fundaţia Augusta. La Marco Flora. Cu trăsura la Berlin. Expoziţie de igienă, comisia mă

---

309 Principesa Helene de Waldeck şi Pyrmont (1831-1888), născută prinţesă de Nassau, soţie a principelui Georg-Victor de Waldeck şi Pyrmont (1831-1893). Pauline (1855-1925) era fiica lor, la fel şi Helene de Albany.

310 Marele duce Mihail (1832-1909), frate al fostului ţar Alexandru al II-lea al Rusiei.

însoţeşte. Panoramat de St. Print. Ora 12 la Fritz. John mă însoţeşte. Dejunat. După-amiaza cu Fritz şi Louise, plimbat cu trăsura, mers prin prăvălii şi la muzeul meseriilor etc. Ora 6 înapoi. Cinat *à quatre,* Wilhelm Hohenzollern. Seara promenadă pe jos, pe Unter den Linden. Enorm de umed. Ora 9½ plecare din gara oraşului, cu John şi Wilhelm, spre Potsdam. Ora 10½ acolo. Noaptea nu prea bine, tare răcit. Bamberg la mine.

Miercuri, 10/22 august

Enorm de cald. Ora 9 la palatul nou, pentru dejun la prinţesa de coroană. Georg şi Happi de Albany de asemenea acolo. Fiicele prinţesei de coroană. Acolo până la ora 11. Primit vizite. Bleichröder la mine. Acordat ordine. Wilhelm de Hohenzollern primeşte Steaua României. După-amiaza singur, tare răcit. Liteanu la mine. Ora 4 Perponcher, căruia îi dau o broşă pentru soţia sa. Pückler primeşte o cutiuţă în diamante cu portretul meu. Venit Fritz şi Louise. Ora 5 dineu în familie la palatul de marmură. După masă i-am acordat prinţului Friedrich Karl ordinul meu. Familia Albany îşi ia rămas-bun. Plecat cu împăratul la Orangerie. El rămâne o jumătate de oră şi îmi vorbeşte despre scrisoarea sa, despre Austria, Kalnoky, problema

Dunării[311]. Ora 6½ ceai cu suita la castelul din oraş. După aceea rămas-bun de la Majestăţile Lor, care îmi dau portretele lor. Rămas-bun de la Fritz şi Louise. Ora 10 în pat. Răcit foarte rău.

---

311 Această discuţie din 10/22 august 1883 a reprezentat un moment decisiv în intrarea României în alianţa Puterilor Centrale.

Joi, 11/23 august. Potsdam-Dresda

Ora 7 sculat. Ora 8 cu Pückler şi Perponcher la gara Potsdam, ceva lume, John şi Burg călătoresc cu mine. Wilhelm merge cu noi la Dresda. Ora 9 la gara Berlin-Anhalt, acolo Liteanu, Ghica-Comăneşti cu familia. Ora 8½ plecarea spre Dresda, prin Jütenbock, Rödenau. Ajuns la ora 12 în Dresda, comandantul şi prezidentul Poliţiei, gardă de onoare. Pillnitz, la gară Carola şi Albert. Plecat împreună la castel. Căldură enormă, eu tare răcit. Ora 2 luat masa, doar suita şi principele Clary. Promenadă în grădină. Vizită la Georg, nu e acasă, regele Ferdinand al Portugaliei e în Dresda[312]. Ora 5½ plecat cu Carola şi Albert la Ponsberg, pe jos la ruine, unde ajungem la ora 7½. Acolo băut ceai, pe un frumos aer de furtună. Ora 9 pe jos la Pillnitz. Stat afară cu Carola şi Albert până la ora 10½. Enorm de umed.

Vineri, 12/24 august. Pillnitz-Viena

Ora 6 sculat, vreme mohorâtă. Venit Wilhelm Hohenzollern. Ora 7½ plecat cu Carola şi Albert şi cu suita la Pirna. Acolo luat trenul de Viena la ora 7¾. Despărţire călduroasă. În Bodenbach mică întâmpinare. Ora 11½ sosirea în Praga, gardă de onoare, imnul naţional românesc. *Feldzugmeister-ul* Philipovici, general-lt.

312 Prinţul Georg (1832-1904) era fratele regelui Albert al Saxoniei. Era căsătorit cu Marie-Anne (1843-1884), fiică a reginei Maria a II-a da Gloria a Portugaliei (1819-1853) şi a soţului acesteia, regele consort Ferdinand (1816-1885), din casa de Saxa-Coburg-Gotha. Ferdinand era, de asemenea, tatăl regelui din acel moment al Portugaliei, Luis I (1838-1889).

Krause, guvernatorul etc., alţi generali. Acolo un sfert de oră. Garda a defilat. Plecat mai departe, prin Pardobitz, ora 4 în Brünn, din nou gardă de onoare, generali etc. Carp aici. 10 minute, defilare. Ora 7 şi 10 minute sosirea în Viena. Împăratul la gară, gardă de onoare, notabilităţi, generalul Bauer. Primire călduroasă, prezentări. Împăratul mă conduce în burg, Belvedere, rămâne 10 minute. *Soupé* cu suita. Generalul Cornaro şi contele Wolkenstein, adjutant, mi-au fost puşi la dispoziţie. Ora 10½ în pat. Apartament mare.

Sâmbătă, 13/25 august. Viena

Ora 8 micul dejun, singur. Ora 9 1 venit împăratul la mine. Explicaţie loială. Vorbit despre problema Dunării. Împăratul a reclamat agitaţiile. Contele Kalnoky la mine. Reuss[313], care e pentru cedare în problema Dunării. Generalul Bauer. Ora 1 plecat la Schönbrunn la împărăteasă, care e foarte prietenoasă. Jumătate de oră la ea. Tur de vizite cu feldmareşal-lt. Cornaro. Ora 3 înapoi. Promenadă în oraş, singur. Prăvălii. Orele 4-4¾ la Kalnoky, lungă conversaţie, atins toate punctele. În problema Dunării nu am dat nici o declaraţie. Ora 5

mare dineu în onoarea mea, împăratul vine să mă ia. La masă în apropierea împăratului, lângă mine Kalnoky, Carp lângă împărat. După masă împăratul îmi prezintă toţi demnitarii şi miniştrii, Taffe, Falkenheym, Konrad etc. Principele Taxis, Kinsky, Wilcek etc. Jumătate de oră cerc.

313 Prinţul Henri al VII-lea de Reuss-Köstritz (1825-1906), ambasador al Germaniei la Viena. Era căsătorit, din 1876, cu prinţesa Maria (1849-1922), din casa de Saxa-Weimar-Eisenach.

Ora 8 plecat la expoziţia electrică. Sunt întâmpinat de contele Wilcek şi de întregul comitet, acolo până la ora 10, extrem de interesant. Frig la întoarcere. Cornaro mă însoţeşte.

Duminică, 14/26 august. Viena

Ora 8 la liturghie în capela burgului. Ora 9½ la Belvedere, vizitat colecţia de pictură până la ora 10½. La gara de sud, acolo consilierul aulic von Claudy. Plecat cu el, Cornaro şi Wolkenstein la Bader, enorm de cald. Acolo, la gară, arhiducii Albrecht şi Wilhelm, care mă duc la Weilburg. Ora 12 acolo. Dejun. Arhiducesele Elisabeta, Maria. Arhiducele Rainer încă la mine. După dejun promenadă în grădină cu arhiducesa Elisabeta. Ora 2 întâlnit cu arhiducele şi arhiducesa Rainer în casa lor. Acolo o jumătate de oră. Apoi cu Rainer la gară. Ora 3 plecat cu el şi cu arhiducele Albrecht înapoi la Viena. Conversaţie plăcută. Ora 4 primit în burg corpul diplomatic, *en gala,* sunt prezentaţi de Carp. Eu în uniformă românească. Ora 5 dineu în burg, împăratul vine să mă ia. Prezenţi toţi arhiducii cu suitele. Eu stau între împărat şi arhiducele Ludwig Victor. După masă vorbit cu toţi, arhiducele Johann Salvator, arhiducele Eugen etc., ei îmi prezintă suitele. Orele 6½-7½ arhiducele Albrecht la mine, discutat despre probleme militare[314]. Rusia. Pentru o oră la operă, Robert der Teufel, enorm de cald. Cu arhiducele Ludwig Victor, care e foarte drăguţ. Ora 10

314 Regele Carol I a continuat la Viena discuţiile privind intrarea României în alianţa Puterilor Centrale, aşa cum reiese din jurnal. Problemele politice au fost discutate cu prim-ministrul Kalnoky, iar cele militare cu arhiducele Albrecht.

înapoi. Umed.

Luni, 15/27 august. Plecarea din Viena

Ora 7 sculat. Ora 8 împărţit ordine. Vizitat cu Cornaro biserica votivă, Primăria, unde mă conduce înăuntru arhitectul Schmidt, ambrazuri din bronz, fabrica de bronzuri. Ora 11½ înapoi. Venit Kalnoky, rămâne trei sferturi de oră, îi dau Steaua României. Contele Kinsky la mine. Maestrul bucătar primeşte de asemenea Steaua. Dejunat. Plecat la arhiducele Carl Ludwig, care e foarte *charmant.* Ora 3 înapoi. Împăratul e aici, mă însoţeşte la gară. Ora 3½ plecarea. Mi-am luat călduros rămas-bun de la împărat, care rămâne pe peron până la plecarea trenului. Baronul Mayer aici, în serviciu de onoare. Enorm de cald. Carp vine cu mine până la Marchegg. Ora 9½ seara sosirea în Pesta. Generali cu Edelsheim în frunte, generalul Schemmel, corpul de ofiţeri al regimentului meu austriac, care merge în Bosnia. Conversat o jumătate de oră, îmi sunt prezentaţi toţi domnii. Ora 10½ plecat mai departe, mers toată noaptea, foarte cald, praf.

Sinaia

Marţi, 16/28 august

Ora 7 în Cluj. Dejunat în vagon, îmbrăcat. Ora 3 sosirea în Braşov, căldură enormă. Primit pe primar şi pe *obergespann* în vagon. Românii au vrut să facă o demonstraţie, eu nu mă arăt. Ora 4½ sosirea în Predeal, unde sunt Elisabeta, miniştrii, Brătianu, Sturdza, Lecca, Aurelian, D. Ghica etc. Contele Monts. Plecat mai departe

cu trenul special. Vreme minunată. Ora 5 în Sinaia, lume multă la gară. Cu Elisabeta la mănăstire. Cinat la ora 6. Seara între orele 8 şi 11 Brătianu şi Sturdza la mine, eu le împărtăşesc conversaţiile şi impresiile mele. Brătianu e foarte satisfăcut, Bismarck doreşte să îl întâlnească, îi programează un *rendez-vous* la Salzburg sau Gastein. Eu insist să meargă la Viena, pentru a-l întâlni pe Kalnoky.

Miercuri, 17/29 august

Ora 7½ sculat, dejunat cu Elisabeta. Căldură enormă. În întreaga ţară e o asemenea secetă, încât tot porumbul este pierdut. Mare calamitate. În Ungaria tulburări împotriva evreilor. În Croaţia dezordini. Orele 10-12 Brătianu şi Sturdza la mine, discutat diferite probleme, Brătianu trebuie să plece, căci invitaţia lui Bismarck e destul de urgentă. Lumea se aşteaptă la un război şi vrea să-şi asigure alianţele. Brătianu şi Sturdza se întorc la Bucureşti pentru a face pregătirile de plecare. Bismarck s-a întâlnit cu Kalnoky la Salzburg. Abia la ora 12 la castel, unde s-au făcut progrese. Văzut pe Stöhr. Ora 1 dejunat în pavilionul de vânătoare. Ora 2 din nou la castel, unde îl întâlnesc pe Vernescu, îi arăt castelul, el e destul de jenat. Cinat abia la ora 7. Seara cu Candiano, dictat raportul călătoriei pentru *Monitor.*

Joi, 18/30 august

Vreme minunată, enorm de cald. Secetă. Înainte de amiază scris. Ora 11 la castel. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare, invitaţi Kretzulescu cu soţia şi Arion de la Curtea de Conturi. Le-am arătat castelul. După-

amiaza cu Heymann, cumpărat vase de apă pentru 10.000 franci. Până la ora 7 la castel. Cinat cu Elisabeta la mănăstire. Seara scris.

Vineri, 19/31 august

Vreme minunată, din nou foarte cald. În Bucureşti trebuie să fie insuportabil. Ziarele de opoziţie se ocupă de vizita mea la Berlin şi Viena. Brătianu pleacă marţi, pentru a discuta cu Bismarck şi Kalnoky. Cei doi au avut un *rendez-vous* în Salzburg. Au izbucnit tulburări serioase şi persecuţii împotriva evreilor în Ungaria. În Croaţia o răscoală, din cauza supremaţiei Ungariei. Ora 10½ la castel, care e aproape terminat. Gresia colorată a fost montată aproape în întregime, lucrările de construcţie sunt gata, camera mea e terminată şi amenajată, la fel şi salonul de muzică. Dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiaza la castel cu Stöhr. Seara scris. Murit contele de Chambord, ne-a anunţat contele de Paris printr-o depeşă. Lipsa de porumb, care anul acesta a fost distrus aproape complet, se face tot mai mult simţită, foarte grav. Comisia pentru revizuirea Constituţiei îşi începe din nou lucrările, până acum nu a făcut de fapt nimic. Cu excepţia lui Rosetti, foarte puţini se interesează de revizuire. Opoziţia este destul de neputincioasă, chiar dacă administraţia e slabă şi proastă. În Moldova uneltesc ruşii. În Bulgaria lucrurile stau foarte prost, Sandro e neputincios.

Sâmbătă, 1 septembrie/20 august

Vreme minunată, ceva vânt, foarte umed. Ora 8½

dejunat cu Elisabeta. Înainte de amiază la castel. La dejun Gr. Ghica împreună cu soţia şi D. Ghica cu soţia, baronul Bigeleben, agent austriac la Sofia. După-amiaza la castel. Cu Elisabeta. Seara scris. Venit Theodori de la Bucureşti.

Duminică, 2 septembrie/21 august

Nori, vânt, rece. Ora 9 biserică. Orele 10-12 la castel; aranjat camera mea. La dejun Voronţov, Sturdza etc. După-amiaza discutat cu ultimul. Brătianu a fost invitat urgent de către Bismarck la o întrevedere. Sturdza pleacă seara. D. Ghica la masă.

Luni, 3 septembrie/22 august

Căldură enormă, secetă. La castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare, invitat pe Suţu. Ion Bengescu. După-amiaza la castel, Heymann şi Stöhr. Seara ceva ploaie, care însă încetează imediat. Brătianu pleacă.

Marţi, 4 septembrie/23 august

Vreme minunată, cald. Ora 9½ primit pe episcopul catolic, i-am spus că, din cauza opiniei publice, care e enervată de publicaţiile trimise aici de la Roma, problema arhiepiscopului trebuie lăsată la o parte. Scris. La dejun Lecca, am conversat cu el. La castel. Seara scris.

Miercuri, 5 septembrie/24 august

Arşiţă, secetă îngrozitoare. Ştirile din Bulgaria sună foarte grav, Sandro a vrut să abdice, acum acceptă din nou

Constituţia. Situaţie dificilă, căci generalii ruşi sunt cei care guvernează. Castel. La dejun Sanderson şi Green. Primit pe E. Ghica, care pleacă la Sofia. Castel. Seara scris. Enorm de umed, răcoare de furtună.

Joi, 6 septembrie/25 august

Căldură, umed. Înainte de amiază scris. La castel. La dejun Marghiloman. După-amiază cu Elisabeta la castel. Seara scris. Brătianu l-a întâlnit pe Bismarck la Gastein, el şi Kalnoky lucrează pentru pace[315].

Vineri, 7 septembrie/26 august

Cald, uscat. Ora 11 la castel, în 14 zile ne putem muta. După-amiază R. Mihai, cu el la castel. Scris. Seara furtună, enorm de umed.

Sâmbătă, 8 septembrie/27 august

Vreme mohorâtă. Începe ploaia, care devine foarte puternică până la ora 12. În Bucureşti a plouat tare, dar scurt. Rămas acasă, scris. După-amiază la castel. Ploaia a încetat. Frig şi umed. Seara scris.

Duminică, 9 septembrie/28 august

Vreme frumoasă. Ora 9 la biserică. Audienţe. La castel. La masă Sturdza etc., el rămâne şi seara, lucrat cu el. Răcoare. Orele 5-6 promenadă singur prin pădure, până la

315 Intâlnirea dintre Bismarck şi Brătianu de la Gastein a fost şi ea decisivă pentru intrarea României în alianţa Puterilor Centrale.

pavilionul de vânătoare. Castel. Seara cu Sturdza până la ora 10. Vânt.

Luni, 10 septembrie/29 august

Vreme frumoasă, vânt rece dinspre nord. Înainte de amiază audienţe. La castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Ora 4 ceai la castel, Gr. Ghica împreună cu soţia etc., Davila. Ploaie torenţială. Ora 6 pe jos la mănăstire. Seara scris.

Marţi, 11 septembrie/30 august. Ziua Griviţei

Vreme mohorâtă, răcoare. Ora 9½ liturghie şi Te Deum la biserică, trei sferturi de oră. Trecut în revistă Batalionul 4 Vânători. Înainte de amiază scris. Ceva ploaie, nori foarte ameninţători. Ora 12½ pe platoul cantonamentului Batalionului de Vânători, frumos amenajat. 50 persoane la banchet, soldaţi sub umbrarul nostru. Toasturi, eu îl ţin pe primul, generalul Budişteanu în cinstea Elisabetei, maiorul Petrescu în cinstea mea. Elisabeta mulţumeşte mamelor care şi-au dat fiii pentru patrie. La sfârşit mai vorbeşte Theodori, apoi horă până la ora 3, când începe o ploaie puternică, ce ţine până seara. La castel până la ora 6. Seara retragere cu torţe, răcoare. La Griviţa a fost sfinţit monumentul. Ipătescu, Candiano, Herlit. O delegaţie acolo.

Miercuri, 12 septembrie/31 august

Ploaie torenţială, nu prea rece, în toată ţara. Înainte de amiază scris. La castel. La dejun Sturdza, generalul Radovici cu soţia. După-amiază cu Sturdza. Brătianu a fost

primit excelent de Bismarck la Gastein. Ora 6 la gară. Sosit Willy de Nassau. Cină, domnul şi doamna Gr. Suţu şi domnul Petzhold cu soţia sa foarte drăguţă, născută Suţu. Seara furtună. Ora 10 în pat.

Joi, 1/13 septembrie

Vreme minunată. Ora 8½ dejunat *à trois,* apoi vizitat castelul. La dejun Th. Rosetti cu soţia şi doamna Kremnitz. După-amiază din nou la castel, ceai şi muzică. Willy de Nassau trebuie să plece seara la ora 9, eu îl însoţesc la gară. Noapte frumoasă, cu lună.

Vineri, 2/14 septembrie

A plouat în toată ţara, prea târziu pentru porumb, însă pentru arat e un noroc. Brătianu la Aix-les-Bains. Vreme minunată. Înainte de amiază şi după la castel. Dejunat în Foişor. Seara scris. Răcit.

Sâmbătă, 3/15 septembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. La castel, care e acum aproape pregătit să ne mutăm. La dejun doamna I. Ghica, doamna Catargi cu fiica ei Vidraşcu, domnul Slade cu soţia. Generalul Creţeanu. După-amiaza ceai la castel. Seara generalul Ipătescu[316] şi soţia sa la masă.

---

316 Grigore Ipătescu (1836-1895), militar de carieră, participant, ca general de brigadă, la campania din 1877-1878, unde a comandat prima coloană de atac împotriva redutei Griviţa.

Duminică, 4/16 septembrie

Vreme frumoasă, cald. Ora 9 biserică. Ora 10 la castel. La dejun, în mănăstire, Olănescu[317] împreună cu inginerul de poduri Winkler din Berlin, care şi-a spus părerea despre podul peste Dunăre. După-amiaza scris până la ora 4½. Promenadă la pavilionul de vânătoare şi la castel cu Elisabeta. Seara generalul Anghelescu la masă. Scris. Răcit destul de tare, dureri de şale. Noapte rece.

Luni, 5/17 septembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază şi după la castel, aranjat. Sosit domnul Zettler de la München, examinat cu el toate ferestrele. Seara scris şi citit. Răcit. Venit Theodori.

Marţi, 6/18 septembrie

Vreme minunată, vânt rece. Înainte de amiază la castel. La dejun, în pavilionul de vânătoare, baronul Saurman cu fratele său, Sturdza şi Carp. După-amiază conversat cu aceştia, iar seara invitat la masă. Carp merge la Viena.

Miercuri, 7/19 septembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază la castel cu Zettler şi Stöhr. Dejunat în pavilionul de vânătoare. Până seara la

---

317 Constantin Olănescu (1845-1928), inginer şi om politic de orientare conservatoare, cu studii la Paris. În acel moment era inginer la Societatea Căilor Ferate. Mai târziu, în anii '90, avea să fie ministru în diferite guverne conservatoare.

castel. Scris. Scrisoare de la *papa* din Weinburg.

Joi, 8/20 septembrie. Sf. Maria

Ora 9 biserică. Vreme frumoasă. La castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiază castel. Promenadă. Seara, la masă, domnul Grogandopulo din Berlin (de la legaţia Greciei). Scris până la ora 11. Ceva ploaie.

Vineri, 9/21 septembrie

Vreme minunată. Scris. Ora 11 la castel. La dejun D. Ghica, pleacă la Bucureşti. Cu el la castel. Promenadă cu Elisabeta, aer cald.

Sâmbătă, 10/22 septembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază scris. Castel. Pavilionul de vânătoare. Colonelul Maican Dimitrescu la masă. Ploaie. După-amiază la castel, aranjat. Seara scris.

Duminică, 11/23 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 biserică. Ora 10 la castel. La dejun Câmpineanu, Aurelian, Cariagdi etc. Sosit de la Atena şi Constantinopol prinţesa Theresa de Bavaria[318], însoţită de contesa Türkheim şi baronul von Massenbach. Eu merg la ora 2 la hotel, unde au descins. Elisabeta o ia apoi cu trăsura la castel, unde se bea ceai.

---

318 Theresa de Bavaria (1850-1925), fiică a prinţului Leopold de Bavaria (1821-1912), care avea să devină regent în 1886, după moartea regelui Ludwig al II-lea.

La pavilionul de vânătoare. Seara dineu, ea rămâne până la ora 9, apoi pleacă la hotel. Ploaie. Miniştrii se întorc la Bucureşti.

Luni, 12/24 septembrie

Vreme mohorâtă, rece. La ora 8 vine prinţesa Theresa la micul dejun. Promenadă cu ea, apoi la gară, la ora 9. La ora 9½ pleacă la Bucureşti. Toată ziua la castel. Seara citit şi scris. Destul de frig.

Marţi, 13/25 septembrie

Vreme minunată, însă frig, doar 2 °R dimineaţa. Ora 9 cu Elisabeta la castel. Dejunat în pavilionul de vânătoare, invitaţi Lecca şi Kalinderu. După-amiază cu ei la castel. Ceai. Seara amândoi la masă. Kalinderu îmi vorbeşte iarăşi despre domenii. Se pare însă că se va amâna din nou. Brătianu a ajuns la Viena. A fost primit de Kalnoky şi de împăratul Franz Josef.

Miercuri, 14/26 septembrie

Vreme minunată, destul de frig. La castel totul merge din ce în ce mai încet, sosit ultimele transporturi de la München. Ora 9½ aici cu Elisabeta. Scris la castel până la ora 12½. Dejunat în pavilionul de vânătoare, aici Davila împreună cu copiii săi. După-amiaza scris în castel. Seara promenadă cu Elisabeta.

Joi, 15/27 septembrie

Vreme minunată. Ora 9 cu Elisabeta la castel, aranjat. Noaptea a fost chiciură. Ora 12½ dejunat în pavilionul de vânătoare. După-amiază din nou la castel. Seara promenadă cu Elisabeta.

Vineri, 16/28 septembrie

Vreme minunată, frig. Ora 9½ cu Elisabeta la castel, aer foarte plăcut. Ora 11 primit pe Mavrogheni. Ora 12 sosit Sturdza cu trenul. Dejunat în pavilionul de vânătoare, invitat pe contele Bethlen, *obergespan* în Braşov. Ora 2 la castel, văzut totul. Ora 4 ceai. Cu Sturdza, promenadă prin pădure şi până la prima cascadă. Ora 5½ înapoi. Sturdza merge la gară pentru a-l lua pe Brătianu, care soseşte de la Viena. La cină Brătianu, Sturdza, Mavrogheni cu soţia. După masă discutat cu cei doi miniştri. Brătianu e foarte bine şi vioi şi e mulţumit de rezultatul călătoriei sale. A fost primit de împăratul Franz Josef, a discutat în mod repetat cu Kalnoky, Tisza, Kallay, Reuss. Întrevederea sa cu Bismarck la Gastein foarte mulţumitoare. Îmi prezintă un tratat de alianţă cu Austria, pe care îl discutăm. În spatele lui se află însă Germania, aşa crede el, ea va semna ultima. Se va telegrafia în acest sens la Viena şi Berlin. Buna înţelegere cu Austria a fost complet restabilită. Problema Dunării va fi rezolvată mai târziu. Discutat până la ora 11. Seară rece.

Sâmbătă, 17/29 septembrie

Vreme minunată. Ora 9 cu Elisabeta la castel. Ora 9½ primit pe Brătianu şi Sturdza, discutat până la ora 12 despre problemele externe şi interne. Dejunat în pavilionul

de vânătoare, domnul şi doamna Mavrogheni încă aici. Promenadă şi la castel. Ora 4 toţi împreună ceai acolo. Ora 6 toţi pleacă. Doamna Mavrogheni o lasă pe Elisabeta şi merge cu soţul ei la Constantinopol, îi pare rău că a demisionat. Seara singuri la masă. Scris.

Duminică, 18/30 septembrie

Vreme mohorâtă. Ora 9 cu Elisabeta la biserică, la castel, destul de umed. La dejun, la mănăstire, doamna Florescu, soţia secretarului meu decedat, generalul Creţeanu. După-amiaza ceva ploaie. Primit în audienţă pe colonelul Cozadini, care îmi face reclamaţie în privinţa procesului său. Ora 4 la castel, acolo ceai. Încă la mine generalul Creţeanu, care se întoarce deseară. I-am spus să-l avizeze pe mitropolit că duminică are loc instalarea în castel. Ora 6 cu Stöhr la mănăstire. Depeşă de la Sturdza, care spune că la Viena sunt de acord cu tratatul nostru de alianţă *à trois.* Liteanu îmi telegrafiază că el nu crede că Germania va semna, căci se află prea departe de noi, dar în orice caz va aproba printr-un îndemn de a merge înainte. Seara scris până la ora 11.

Luni, 1 octombrie/19 septembrie

Aer blând, vreme frumoasă. Ora 9½ cu Elisabeta la castel. Cu Stöhr. Vestibulul terminat. La dejun Maria Cantacuzino şi G. Ghica, care se întoarce la Atena, domnişoara Charlotte Levin. De la pavilionul de vânătoare la castel, vizitat totul. Ceai. Seara pe jos înapoi cu Elisabeta. Foarte umed, atmosferă de furtună. Seara scris.

Marţi, 2 octombrie/20 septembrie

Vreme minunată. Ora 9 cu Elisabeta la castel. Ora 12½ la pavilionul de vânătoare, foarte cald. După-amiază promenadă. La castel până la ora 6. Promenadă cu Elisabeta şi Stöhr. Ceva ploaie.

Miercuri, 3 octombrie/21 septembrie

Vreme mohorâtă, mai târziu foarte frumos. Orele 10-12 inspectat Batalionul 4 Vânători, apoi manevre, foarte bine. Maiorul Petrescu. Ora 12½ la dejun în pavilionul de vânătoare Suleiman Bey cu Hobs-Paşa (ofiţer prusian în serviciul Turciei) şi cu drăguţa lui soţie. Ei rămân şi la ceai, la castel, până la ora 5. Muzică. Ora 6 promenadă cu Elisabeta şi Stöhr.

Joi, 4 octombrie/22 septembrie

Ploaie torenţială. Mai târziu vreme frumoasă. Ora 10 singur la castel, unde peste tot se încheie lucrările. La dejun, la mănăstire, D. Sturdza cu soţia etc. După-amiază lucrat cu Sturdza. La ceai în castel. Seara pleacă înapoi. Scris. Regele Alfonso la Paris, unde a fost insultat.

Vineri, 5 octombrie/23 septembrie

Vreme caldă şi frumoasă. Înainte de amiază la castel. Ploaie torenţială. Dejunat la mănăstire. După-amiază la castel. Seara pe jos la mănăstire cu Elisabeta.

Sâmbătă, 6 octombrie/24 septembrie

Foarte umed. Ora 10 ploaie torenţială. La castel. Dejunat la mănăstire. După-amiază vreme minunată, cald. Venit generalul Creţeanu.

Orele 4-6 ceai la castel. Seara la ora 9 venit mitropolitul primat. Ora 10½ în pat.

Duminică, 7 octombrie/25 septembrie. Mutarea în Castelul Peleş

Vânt dinspre nord, frig, senin. Ora 9 liturghie oficiată de vicar, cu cor, participă mitropolitul. Ora 11, gata. Vremea se întunecă, la ora 10 începe să plouă. Sturdza şi Lecca la mine, ultimul îmi aduce lista civilă. Toate monedele de aur au fost bătute în monetăria noastră. Ora 10½ singur pe jos la castel, unde totul e pregătit pentru sfinţire. Venit Basset de la Weinberg. Ploaia încetează. Ora 12½ sfinţirea armelor în curtea castelului de către mitropolit. Cler, cor. Gardă de onoare cu muzică. D. Ghica, Rosetti, toţi miniştrii în afară de Brătianu, Creţescu, preşedinte al Curţii de Casaţie, Grădişteanu, preşedinte al Curţii de Conturi, prefectul Poliţiei, efori, prefectul de Prahova, preşedintele Consiliului general, generalii Cernat, Budişteanu, Fălcoianu etc. Ridicarea steagului este salutată cu salve. Stöhr îmi înmânează cheia de la poarta centrală, pe care eu o descui. Citesc documentul de inaugurare şi îl semnez. Mitropolitul sfinţeşte întreaga clădire, aproape toate încăperile. Ora 2 dineu în sufrageria mare, 50 de persoane, de asemenea Gr. Sturdza, care a venit din Moldova. La dejun ţin primul toast, în cinstea ţării. D. Ghica în cinstea noastră. Apoi vorbesc Alecsandri,

Rosetti, care e foarte călduros, mitropolitul şi Cernat. După masă cafea în primul salon. Stöhr a fost şi el la masă, primeşte Crucea de ofiţer al ordinului Steaua României. Ora 3½ vin ingineri şi publicişti din toată Europa, care au sosit de la Paris cu trenul Orient-Expres. Abort, von Blanitz, ministrul bulgar al lucrărilor publice etc., 30 de persoane. Li se arată castelul, iar noi îi invităm la ceai. Rămas până la ora 6. Toţi se întorc la Bucureşti. Seara, la ceai, Alecsandri, Sturdza şi dr. Felix, care a venit de la Berlin. Orele 8-10 pregătit manevrele cu Cernat şi Budişteanu. Ploaie.

Luni, 8 octombrie/26 septembrie

Ora 7½ sculat. Vremea mai bună, însă foarte frig, zăpadă pe munţi. Ora 8 venit mitropolitul, dejunat. Ora 9 pleacă la Bucureşti. Stöhr la noi. Prin tot castelul. Discutat cu Basset. La dejun Alecsandri, pe care l-am invitat. După-amiaza singur, promenadă la mănăstire. Creţeanu la mine, pleacă la Bruxelles. Seara cinat în sufragerie. Jucat biliard până la ora 10.

Marţi, 9 octombrie/27 septembrie

Vreme rece, mohorâtă. Sculat la ora 8. Ora 9½ promenadă cu Elisabeta până la prima cascadă. Destul de frig. La Stöhr. Ora 12½

dejunat. După-amiază singur. Posadă, şosea, mănăstire, pavilionul de vânătoare. Orele 5-6½ scris. Alecsandri la masă. Biliard.

Miercuri, 10 octombrie/28 septembrie

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază promenadă cu Alecsandri. La dejun Wight şi prinţul Ştirbey, care rămân până la ora 4½, ceai. Conversat îndelung cu Wight. Ora 6½ cinat. Seara biliard, cu Alecsandri. Orele 5-6 promenadă.

Joi, 11 octombrie/29 septembrie

Vreme bună, mai închisă. Ora 10 la pavilionul de vânătoare, scris. La dejun câteva persoane. După-amiază promenadă la gară. Ora 6½ cina, invitat pe toţi ofiţerii Batalionului 4 Vânători, decorat câţiva. După masă muzică. Generalul Dankov aici. Seara biliard cu Alecsandri şi Candiano.

Vineri, 12 octombrie/30 septembrie

Vreme minunată. Ora 9½ la Sinaia, unde este instalat Batalionul 4. Trecut în revistă şi văzut defilând. Pleacă în marş spre Câmpina, la manevre. O companie rămâne aici. Promenadă cu Alecsandri. La dejun nici un invitat. Promenadă cu Elisabeta. Seara invitat pe Slade cu soţia. Biliard.

Sâmbătă, 1/13 octombrie

Vreme mohorâtă, nu e frig. Înainte de amiază cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare. La dejun Kretzulescu, Mănescu, Hartley; rămân la ceai. Ora 4½ plimbare. Seara nimeni la masă. Biliard.

Duminică, 2/14 octombrie

Vreme nehotărâtă. Ora 8¾ la mănăstire. Ora 9 biserică. Înainte de amiază cu Elisabeta. La dejun D. Sturdza şi Brătianu. După-amiază lucrat cu ei. Promenadă la prima cascadă, ploaie. Seara lucrat cu Sturdza. Stătescu a demisionat. Chiţu ad-interim la Ministerul Justiţiei. Abia la ora 11 în pat. Dureri de dinţi.

Luni, 3/15 octombrie

Vreme rece. Înainte de amiază cu Elisabeta. La pavilionul de vânătoare. Nimeni la dejun. Mai târziu Alecsandri. După-amiază promenadă cu Candiano, vânt foarte rece. Seara biliard.

Marţi, 4/16 octombrie

Frig şi mohorât. La pavilionul de vânătoare. Nimeni la dejun. După masă venit Cernat şi Budişteanu, discutat manevrele. Basset şi Stöhr venit de la Bucureşti. Seara doamna Ventura la ceai.

Miercuri, 5/17 octombrie

Vreme minunată. Promenadă cu Elisabeta. Ora 12 venit Sturdza, lucrat cu el, discutat tratatul. Pleacă la Baden, îl vede pe Kalnoky la Viena şi merge la Weinberg. Seara biliard. Venit generalul Creţeanu. Noapte senină cu lună.

Joi, 6/18 octombrie

Vreme minunată. Sculat la ora 7. Ora 8¾ la gară cu Elisabeta, generalul Creţeanu şi Alecsandri. Ora 9½ plecat la Câmpina. Ora 10½ acolo. La Podu Vadului încălecat. Acolo Cernat, Budişteanu, Davila etc. Manevre ale Diviziei 4, Corpul 2 de Armată. Batalionul 4 Vânători este inamicul. Manevrat până la ora 2, foarte bine. Ora 2½ cu trenul special înapoi la Sinaia. Ora 4 acolo. Ceai. Cu Elisabeta. Seara biliard, scris. Aer minunat. Prinţul de coroană al Prusiei la Weinberg.

Vineri, 7/19 octombrie

Noaptea ploaie. Înainte de amiază s-a făcut din nou frumos. Discutat cu Knechtel amenajarea grădinii. Ora 12½ dejunat. După-amiază căutat cu Knechtel şi Stöhr un loc pentru clădirea Economatului. Seara biliard cu Elisabeta, doamnele, Alecsandri etc.

Sâmbătă, 8/20 octombrie. Manevre la Băicoi

Vreme minunată. Ora 8¾ la gară, pe jos, cu Elisabeta, Alecsandri etc. Ora 9½ plecarea. Ora 10½ în Băicoi, acolo Cernat, Radovici, încălecat. Vizitat poziţiile, la redute, apoi la Băicoi, unde se află colonelul Călinescu, observat întreaga manevră. Vânt rece. Durat până la ora 3. Bateria de munte de asemenea pe poziţii. Ora 4 plecat din gara Băicoi spre Sinaia. Ora 5½ aici. Pe jos la castel. Seara biliard. Diviziile 3 şi 4 au manevrat una împotriva celeilalte. Noapte senină cu lună.

Duminică, 9/21 octombrie. Sinaia-Ploieşti

Vreme minunată. Ora 8¾ pe jos cu Elisabeta şi Alecsandri la gară. Ora 9½ plecarea, cald. Ora 11 sosirea în Ploieşti, mare întâmpinare la gară. Chiţu acolo. Prin oraş spre biserică, liturghie şi Te Deum, apoi la primarul Streinu, unde locuiesc. Acolo fiica sa Theodora. Rămas acasă până la ora 3, apoi plecat cu Chiţu. Vizitat spitalul, baia orăşenească etc. La bariera Câmpinei, văzut defilarea Diviziei 3 a generalului Budişteanu, care vine de la Băicoi. Ora 6 dineu, 40 persoane, apoi plimbare prin oraş cu trăsura mea. Enorm de multă lume pe străzi. La primărie retragere cu torţe în faţa Corpului 2 de Armată. Foarte bine. Ora 10 acasă. Multă lume pe străzi, destul de iluminat. Cer senin cu stele şi deloc frig.

Luni, 10/22 octombrie. Ploieşti-Sinaia

Vreme minunată, cald. Sculat la ora 7½. Acasă până la ora 10, primit câteva persoane. La bariera Câmpinei. Ora 11 soseşte Elisabeta. Mare întâmpinare la gară. Ne ducem la barieră, unde sunt trupele Corpului 2. Defilare. Durat o oră şi jumătate, 10.000 de oameni. Apoi adunat ofiţerii, critica manevrelor. Enorm de multă lume. Întors călare în oraş. Ora 11 dejun, 50 persoane, toasturi. Ora 4 plecarea. Ora 6 la Sinaia. Mers cu Elisabeta la castel. Alecsandri a plecat.

Marţi, 11/23 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază la pavilionul de vânătoare, cu Stöhr. Ora 12½ venit Mukhtar-Paşa, care în ’77 a comandat în Asia. Îl însoţesc Suleiman Bey şi doi secretari. Primit în camera mea, apoi dejunat şi

după aceea vizitat castelul, discutat îndelung cu Mukhtar despre bunele relaţii cu Turcia. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare. Ora 5 concediat domnii. Seara biliard cu Candiano. Scris.

Miercuri, 12/24 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Stöhr la mine. Promenadă. La dejun E. Ghica de la Sofia; îmi spune că lucrurile merg rău în Bulgaria. După-amiaza cu el, ceai. Seara ploaie. Candiano la Bucureşti, venit Greceanu.

Joi, 13/25 octombrie

Vreme schimbătoare, munţii acoperiţi. La pavilionul de vânătoare. Ora 12 venit Brătianu. Pherekyde şi prinţesa Bibescu, născută Epureanu, împreună cu sora ei Esarcu. Dejunat. După-amiaza lucrat cu Brătianu. Se teme de o ruptură cu Rosetti, care este condus de fiul său nebun şi este prea radical în problema Dunării. Camerele se vor întruni în 15/27 luna aceasta, însă vor lucra mai întâi pe secţiuni şi la buget. Sturdza l-a văzut pe Kalnoky la Viena şi este încântat de primirea sa. Ora 4 ceai. Vorbit cu Pherekyde. Ora 5½ pleacă amândoi. Ploaie, mică promenadă. Seara, la masă, prinţesa Bibescu şi mad. Esarcu, care locuiesc aici.

Vineri, 14/26 octombrie

Vreme ploioasă, întunecată. Înainte de amiază depeşă de la Liteanu din Berlin, conform căreia *le traité à trois* a fost acceptat, aşa cum am sperat. Reuss a primit *plein*

pouvoir pentru a-l semna la Viena. Din Bulgaria ştirile cele mai grave. Sandro a concediat toţi ruşii din anturajul său, din cauză că Palsikov, adjutantul său cel mai drag, a fost rechemat de împăratul Alexandru al III-lea. Foarte mare încordare între Petersburg şi Sofia. Ora 12 contele Tornielli cu contele şi contesa Bizio şi cu mama ei, marchiza Gattarino, doamnă de curte a ducesei de Genova, Mitilineu, toţi la dejun, după-amiaza le-am arătat castelul. Muzică, ceai. La ora 5½ pleacă toţi înapoi la Bucureşti. Seara biliard cu Greceanu, scris. Liteanu îmi telegrafiază pentru a mă anunţa că trebuie schimbate câteva cuvinte în tratat, ca acesta să fie *à trois.*

Sâmbătă, 15/27 octombrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. La dejun Bibescu, Cesianu şi L. Duca-Gallera, arhitect francez. După-amiază venit Brâncoveanu; mi-a spus că cedează Piscul Câinelui către stat pentru 400.000 franci, crede însă că trebuie să lase din preţ 100.000 franci, astfel încât să mai aibă de plătit 200.000 franci. După-amiaza cu toţii la pavilionul de vânătoare. Seara biliard cu Greceanu.

Duminică, 16/28 octombrie

Vreme minunată. Ora 9 cu toţii pe jos la biserică, promenadă cu Elisabeta. Ora 11½ Câmpineanu la mine. Lecca a demisionat, din cauza lui Rosetti, care l-a atacat în ziarul lui. La dejun Câmpineanu şi Filipescu, care acum a divorţat definitiv de soţia sa. Îi arăt întregul castel, el e încântat. După-amiază soseşte Lecca, eu îl rog să-şi

retragă demisia, ceea ce şi face pentru moment. Venit Brâncoveanu, din nou despre Piscul Câinelui, care este licitat de stat pentru numai 200.000 franci. Eu îi promit, în prezenţa lui Câmpineanu şi Lecca, că se vor oferi 400.000 franci, poate chiar 450.000 franci. Venit generalul Pilat. Singur la ceai. Seara rămâne numai Filipescu la masă.

Luni, 17/29 octombrie

Vreme mohorâtă, frig. Înainte de amiază promenadă. În Bucureşti, Rosetti şi-a dat demisia ca preşedinte, Camera nu vrea să o accepte. Criză, din cauza căreia trebuie să merg la Bucureşti. Brătianu este puţin descurajat. Sturdza a fost la Weinburg. După-amiaza promenadă, scris. Seara biliard cu Greceanu.

Marţi, 18/30 octombrie

Vreme minunată. Înainte de amiază la pavilionul de vânătoare. Ora 12½ venit Văcărescu împreună cu soţia sa şi generalul Fălcoianu, care a devenit şef al Marelui Stat-Major. Rămân întreaga după-amiază. Vorbit despre Brialemont. Ora 4 ceai. Ora 5½ pleacă. Seara biliard cu Greceanu şi Basset.

Miercuri, 19/31 octombrie

Vreme minunată, – 2 °R. Promenadă cu Elisabeta, destul de frig, la soare plăcut. La Stöhr. După-amiaza cu Elisabeta. Ora 4 ceai. Seara îşi iau rămas-bun Bibescu şi Esarcu, care au stat 6 zile la noi. Rosetti a demisionat definitiv din funcţia de preşedinte al Camerei. Generalul

Lecca ales în locul său. În Bulgaria lucrurile merg ceva mai bine, dar Sandro a rupt-o definitiv cu Rusia. Sturdza la Viena, a definitivat totul cu Kalnoky şi Reuss.

Cotroceni

Joi, 1 noiembrie/20 octombrie. Sinaia-Bucureşti

Vreme minunată, – 3 °R. Ora 8 luat micul dejun cu Elisabeta. Ora 8¾ cu Elisabeta, Stöhr etc. pe jos la gară. Ora 9½ plecat singur spre Bucureşti. Ora 11 în Ploieşti, acolo Dabija. Ora 12½ sosirea în Bucureşti. Aici toţi miniştrii, D. Ghica, D. Lecca, preşedinte al Camerei, Bibescu, Voinov etc. Mers direct la Cotroceni. Prefectul Poliţiei la mine. Ora 3 prin oraş, Dâmboviţa, la Palat, unde s-a făcut mult, însă nu se poate locui mai devreme de 6 săptămâni. Ora 5 înapoi. Brătianu la mine până la ora 6½, atins toate problemele. Cinat singur. Seara citit şi scris.

Vineri, 2 noiembrie/21 octombrie

Vreme minunată, frig, enorm de uscat, praf. Înainte de amiază generalul Lecca, preşedinte al Camerei, la mine. Ora 10½ Sturdza şi Carp la mine, au venit direct de la Viena. Tratatul perfect, semnat *à trois.* Ministrul de Finanţe, Lecca la mine. După-amiază audienţe. Plecat la Palat. Stătescu la mine, demisionează ca ministru de Finanţe. Orele 5-6 baronul Mayer, foarte mulţumit de rezolvarea favorabilă. Seara singur, scris şi citit.

Sâmbătă, 3 noiembrie/22 octombrie

Vreme minunată, frig, praf. Călărit prin grădină. Orele

10-11½ Consiliu de miniştri, tratat problemele Camerei şi administraţiei. După-amiaza la ora 2 la expoziţia Cooperativei. Acolo două ore, Butculescu mă conduce înăuntru. Ora 4 la Concursul Agricol. Ora 5 înapoi, foarte cald. Orele 5-7 audienţe, Văcărescu etc. Seara singur, citit etc.

Duminică, 4 noiembrie/23 octombrie. Ziua lui Carlo

Vreme minunată. Ora 10 înainte de amiază primit pe profesorul Păun, profesor gimnazial, care urmează să plece la Düsseldorf pentru educaţia românească, bărbat serios, cu aspect plăcut[319]. Ora 11½ mitropolitul Moldovei. Ora 2 la împărţirea premiilor la Şcoala de agricultură, prezenţi D. Ghica, Manu, Aurelian, Câmpineanu. Acolo până la ora 4. Horă. Ora 4½ primit pe mitropolitul primat, ora 5 pe Dragoumis. Seara scris lui Leopold în privinţa profesorului român Păun.

Luni, 5 noiembrie/24 octombrie

Vreme minunată, mai puţin rece. În grădină. Ora 10 venit Câmpineanu, ora 11 Chiţu. Ora 11 la Palat, văzut în amănunt toate încăperile, care vor fi foarte drăguţe, dar sunt mult rămase în urmă. Acolo până la ora 4½. Ora 5 în Cotroceni. Kallicovici, treburile în Serbia merg foarte rău, se formează o opoziţie dinastică. Primit pe Keun. Orele 6-7

---

319 Vasile D. Păun (1850-1908), profesor de română şi latină la Liceul Sf. Sava din Bucureşti. În 1883 a fost ales ca profesor de română şi istorie naţională al prinţului Ferdinand, moştenitorul tronului României, fiind trimis în acest scop în Germania.

Sturdza, semnat tratatele pentru Viena şi Berlin. Carp le ia cu el la Viena. Seara citit, scris. Basset la mine, discutat dotaţiunea, care încă nu este hotărâtă. Scrisoare de la Leopold în privinţa profesorului român. Antoinette este din nou suferindă în Meran şi stă la pat.

Sinaia

Marţi, 6 noiembrie/25 octombrie. Bucureşti-Sinaia

Sculat la ora 6½. Vreme minunată, puţin rece. Ora 8 plecarea, la gară miniştrii etc. Sturdza merge cu mine până la Băicoi. Ora 12½ în Sinaia, Elisabeta la gară, are febră. Mers la castel. Foarte cald, înnorat. Aici Lecomte. Dejunat. După-amiaza la pavilionul de vânătoare. Seara jucat biliard cu Lecomte şi Greceanu.

Miercuri, 7 noiembrie/26 octombrie. Sf. Dimitrie

Vreme minunată, foarte cald. Promenadă. Lecomte. După-amiază scris. Depeşe către D. Ghica, Sturdza, Lecca, Brătianu şi Cariagdi. Seara biliard.

Joi, 8 noiembrie/27 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază discutat cu Lecomte şi Stöhr despre noua casă pentru personalul castelului. După-amiază promenadă. Seara biliard. Tulburări în Serbia.

Vineri, 9 noiembrie/28 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu Elisabeta la prima cascadă. Discutat cu Stöhr construcţia. C. Manu aici. După-amiază scris. Seara biliard cu colonelul Greceanu.

Sâmbătă, 10 noiembrie/29 octombrie

Vreme ploioasă. Înainte de amiază cu Stöhr. Promenadă. Scris. La masă Theodori, venit de la Bucureşti, şi Djuvara. După-amiază promenadă. Ploaie. Seara senin. Jucat biliard.

Duminică, 11 noiembrie/30 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Orele 11-12 promenadă. Marcovici şi Kalinderu la dejun, le-am arătat castelul. Ceai. Seara scris. Biliard. Noapte rece şi senină, cu lună.

Luni, 12 noiembrie/31 octombrie

Viscol cu zăpadă şi ploaie. Ora 10 vreme minunată. Promenadă şi cu Knechtel despre lucrări. La *lunch* Saurma şi fratele său. După-amiază cu Knechtel. Seara foarte frig, complet senin, îngheaţă. Biliard.

Marţi, 1/13 noiembrie

— 5 °R. Vreme minunată. Înainte de amiază cu Knechtel, în problema anexelor. La dejun Sturdza cu I. Ghica, acesta se duce ca secretar la Berlin. După-amiaza lucrat cu Sturdza. Se va produce o criză în guvern, din cauza lui Chiţu. Ora 6 ei pleacă împreună cu colonelul

Greceanu. Seara cu Elisabeta. Citit. Vreme mai blândă.

Miercuri, 2/14 noiembrie

Vreme frumoasă, blândă. Înainte de amiază cu Stöhr, apoi cu Knechtel, pentru anexe şi platoul din faţa castelului. La dejun Wight, care pleacă în concediu. Discutat întreaga după-amiază cu el. Ora 4 ceai. În Serbia lucrurile merg foarte rău, revolte pretutindeni. Milan, care se comportă ca un despot, este în pericol. În Bulgaria treburile revin provizoriu la ordine, însă şi acolo e pericol. Călătoria kronprinţului în Spania îi irită pe francezi. Seara cu Elisabeta, care nu se simte bine. Biliard, apoi citit şi scris până la ora 10.

Joi, 3/15 noiembrie. Aniversarea căsătoriei noastre, 14 ani

Vreme minunată. Elisabeta dureri puternice de dinţi. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. Knechtel a amenajat platoul. La dejun contele Craville, care a fost mutat la Stuttgart. Rămâne până la ceai. Promenadă. Depeşe de la Consiliul de miniştri, generalul Lecca în numele Camerei. Seara scris.

Vineri, 4/16 noiembrie

Vreme minunată. Cu Knechtel pentru terasă. Pavilionul de vânătoare. Cazimir pleacă în Moldova, a murit soacra sa Liteanu. După-amiază cu Elisabeta, scris. Seara biliard cu Greceanu şi Young, care a venit pentru Elisabeta.

Sâmbătă, 5/17 noiembrie

Ceaţă deasă, umed. Young la noi. Nimeni la dejun. După-amiază promenadă. Seara biliard cu Young, Greceanu şi Şoimănescu.

Duminică, 6/18 noiembrie

Ceaţă deasă, ploaie. Înainte de amiază Young. Cu Knechtel, terminat lucrările pentru platou. Ceaţa se ridică. La dejun Sturdza, Costescu-Comăneanu, profesorul Păun cu soţia, care merg la Düsseldorf, Basset şi generalul Creţeanu. Venit Theodori. După-amiază lucrat cu Sturdza. Ceai, discutat cu Păun, care pleacă peste 8 zile. Seara cu Sturdza, care rămâne aici. Scris.

Luni, 7/19 noiembrie

Ploaie, ceaţă, umed şi întunecat. Înainte de amiază căutat ornamente cu Elisabeta. Banu la mine, pentru proiectul de contract privind lumina electrică. La *lunch* Sturdza, Dabija, Hartley cu planurile pentru portul din Giurgiu. Ora 4 ceai. Seara pleacă toţi. Biliard cu maiorul Şoimănescu.

Marţi, 8/20 noiembrie. Sf. Mihail

Vremea mai bună, blândă. Înainte de amiază scris. La dejun şi cină Ioan Cantacuzino, domnul şi doamna Maiorescu împreună cu fiica, doamna Kremnitz. Elisabeta le citeşte. După-amiază promenadă. Seara biliard. Ploaie.

Miercuri, 9/21 noiembrie

Vreme rece, mohorâtă, ploaie întreaga zi. La *lunch* Maiorescu, Cantacuzino etc. După-amiază pleacă. Seara venit Willy de Nassau, a fost mutat în Boemia. Şoimănescu îl ia de la gară. Cinat. Seara toţi împreună, jucat biliard.

Joi, 10/22 noiembrie

Vreme minunată, zăpadă pe munţi. Dejunat *à trois,* apoi arătat lui Willy castelul. Ora 12 el pleacă înapoi spre Braşov, eu îl conduc la gară. Vânt rece. După-amiaza promenadă singur. Ora 4 Basset la mine, pleacă împreună cu Stöhr la Bucureşti pentru diferitele ateliere de foiţă de aur. Seara biliard cu Şoimănescu. Kronprinţul a sosit în Valencia, unde a fost primit călduros. Francezii sunt supăraţi din cauza călătoriei sale, presa franceză instigă îngrozitor împotriva Germaniei, provoacă la război. În Serbia guvernare despotică cu represalii.

Vineri, 11/23 noiembrie

Vreme minunată. Dimineaţa – 5 °R. Înainte de amiază cu Elisabeta, scris. Promenadă. Venit generalul Creţeanu. După-amiază promenadă cu Elisabeta şi cu doamnele, orele 2-4. Aer minunat, munţii sunt acoperiţi cu zăpadă. Scris. Seara biliard.

Sâmbătă, 12/24 noiembrie

Vreme minunată, – 6 °R. Înainte de amiază cu Elisabeta. Promenadă singur. Ora 12½ primirea

marchizului de l’Aubespine în audienţă oficială, ca ministru rezident al principatului Monaco. Sturdza de faţă. Dejun, la care vine şi Aurelian. După-amiaza lucrat cu amândoi miniştrii. Ora 4 ceai. Venit generalul G. Anghelescu şi Davila. Ora 5½ pleacă marchizul de l’Aubespine, Aurelian etc. La masă Sturdza şi Davila. Seara cu Sturdza.

Duminică, 13/25 noiembrie

Vreme minunată, îngheţat. Ora 9 la biserică, liturghie în biserica mică. Înainte de amiază Davila la mine, e foarte suferind, boală de inimă. Ora 12½ venit doamna Mavrocordat şi Theodori. După-amiază lucrat cu Sturdza. Voinov chemat la Ministerul Justiţiei. Seara pleacă Sturdza şi Davila. Biliard.

Luni, 14/26 noiembrie

Vreme minunată, chiciură. Înainte de amiază cu Elisabeta. Promenadă singur. Domnul Păun pleacă la Düsseldorf ca profesor român pentru Ferdinand şi Carlo. La dejun doamnele Kretzulescu şi Lahovary. După-amiază Stöhr. Seara biliard. Noapte rece.

Marţi, 15/27 noiembrie

— 6 °R, vreme minunată. Promenadă cu Elisabeta. Ora 12 venit Lecca şi Voinov, care depune jurământul. Dejun. Promenadă cu amândoi miniştrii. Ceai. Ora 5 pleacă. Salos, care e bolnav, merge la Bucureşti. Seara scris. Biliard până la ora 10½.

Miercuri, 16/28 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază discutat diferite lucruri cu Stöhr. Promenadă lungă, foarte cald, munţii minunaţi. După-amiază citit şi scris. Promenadă. Seara biliard până la ora 10½.

Joi, 17/29 noiembrie

Vreme minunată, deloc frig. Înainte de amiază promenadă în pădure. La dejun venit Maiorescu, care îşi aduce fiica, spre a rămâne o vreme la Elisabeta. Generalul Vlădescu. La ceai generalul Slăniceanu cu soţia. Ei rămân şi seara la masă. Jucat biliard cu Slăniceanu şi Şoimănescu până la ora 10. Generalul Slăniceanu este foarte suferind, se teme că are diabet, la fel ca Boerescu, care e pierdut.

Vineri, 18/30 noiembrie

Vreme minunată, deloc frig. Înainte de amiază mare promenadă singur. La dejun generalul Slăniceanu cu soţia. După-amiază jucat biliard. După ceai se întorc amândoi la Bucureşti. Scris. Seara biliard. Camerele din Bucureşti lucrează puţin. La 16/28 noiembrie au fost alese din nou toate birourile. Gheorghian[320] în locul lui Voinov. Problema Dunării nu a fost adusă până acum în discuţie, miniştrii ezită să o facă. Construcţiile la Palat sunt foarte întârziate,

320 Vasile Gheorghian (1844-1901), jurist şi om politic de orientare liberală, frate al mitropolitului Iosif Gheorghian. A studiat dreptul la Iaşi şi la Neapole. A fost prefect de Iaşi, apoi ministru. În acel moment era deputat, ales la colegiul III Fălticeni (Cimitirul Eternitatea Iaşi, Muzeul Literaturii Române, Iaşi, 1995, p. 105).

nu ne vom putea muta mai devreme de 14 zile.

Sâmbătă, 1 decembrie/19 noiembrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu Stöhr. Promenadă la cascadă, cald. La dejun doamna Artol cu soţul ei Padilla, Theodori etc. După-amiaza se face muzică, Artol şi Padilla dansează, Lubicz şi încă un pianist acompaniază. Ora 4 ceai. Seara pleacă. Apus minunat, pădurile şi vârfurile munţilor complet roşii. Seara scris.

Duminică, 2 decembrie/20 noiembrie

Vreme minunată, îngheţat, frig. Ora 9 la biserică, apoi inventariat cu Stöhr tot ce mai trebuie făcut în castel. La dejun Sturdza, noul secretar belgian contele Lalaing, foarte serios. Generalul Creţeanu. După-amiaza cu Sturdza. Primit o delegaţie din Tulcea. Colonelul Gorjan. Ora 4 ceai. Seara cu Sturdza. Elisabeta nu se simte bine. Ceaţă, vânt rece.

Luni, 3 decembrie/21 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Sturdza. După masă din nou promenadă şi văzut casa lui Costinescu. Ora 4 ceai. Seara Sturdza şi Creţeanu pierd trenul, vor pleca dimineaţă la ora 6. Seara biliard. Elisabeta suferindă. B. Boerescu a murit la Paris.

Marţi, 4 decembrie/22 noiembrie

Vreme minunată, noaptea – 4 °R, la soare cald. Înainte

de amiază cu Elisabeta, scris. Promenadă. După-amiază promenadă cu Elisabeta, vremea devine mohorâtă. Seara scris.

Miercuri, 5 decembrie/23 noiembrie

Ninsoare puternică. Ninge aproape toată ziua. Promenadă, foarte ud. După-amiază Stöhr. Scris. Seara jucat biliard şi scris până la ora 11.

Joi, 6 decembrie/24 noiembrie

Vreme frumoasă, îngheţat. După-amiaza ninge iarăşi puternic. Audienţe din Dobrogea. Seara scris. Biliard. Scris lui *papa.*

Vineri, 7 decembrie/25 noiembrie

Vreme frumoasă, zăpadă adâncă, – 6 °R. La pavilionul de vânătoare prin zăpada adâncă. Ora 12 venit doctorul Theodori. Camerele nu fac nimic, Panu[321] a încetat,

321 George Panu (1848-1910), literat, gazetar şi politician, cu studii universitare la Iaşi şi la Paris. În politică a avut un traseu sinuos: şi-a început cariera politică la conservatorii junimişti, a trecut la liberali, şi-a creat apoi propria formaţiune politică radicală, după care a reintrat în rândurile Partidului Conservator. În acel moment, Panu era deputat, ales la Iaşi din partea Partidului Liberal. Insemnarea din jurnal se referă la atitudinea lui Panu împotriva apropierii politice externe a României de Germania şi Austro-Ungaria, atitudine exprimată, între altele, printr-o interpelare în Camera Deputaţilor pe data de 22 noiembrie/4 decembrie 1883, la care a răspuns însuşi prim-minis-trul Ion C. Brătianu (Corneliu Mateescu, G. Panu şi radicalismul românesc la sfârşitul secolului al XIX-lea, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1987, pp. 51-52).

Brătianu foarte mulţumit. După-amiază scris. Seara biliard. Noapte senină cu lună, foarte frig.

Sâmbătă, 8 decembrie/26 noiembrie

— 12 °R. Frig. Soare, vreme senină. Sărbătoarea Ordinului Sf. Gheorghe. Telegrafiat împăratului Alexandru şi marilor duci Nicolae şi Mihail. Promenadă cu Elisabeta. Ora 11¾ venit ministrul Lecca împreună cu Racoviţă şi Neg, care depun jurământul ca membri ai Curţii de Conturi. Domnii rămân la dejun şi la ceai. Discutat cu Lecca despre situaţie. Câmpineanu a demisionat fără motiv, Camerele nu înaintează. Rosetti îmbufnat, creaturile sale s-au potolit. Ora 3 venit Brâncoveanu, se plânge că guvernul nu face nimic în problema Piscului Câinelui. Este o consecinţă a Camerei, care rămâne în secţiuni. Ora 5 pleacă toţi. Seara jucat biliard cu Elisabeta şi cu doamnele. Noapte senină cu lună, rece. Kronprinţul Germaniei merge de la Madrid la Roma, pentru a-l vedea pe regele Umberto.

Duminică, 9 decembrie/27 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta, totul nins, frig. Ora 12½ dejun, venit Sturdza cu soţia, Isvolski etc. Liteanu, care îmi relatează multe din Berlin. După-amiază cu Sturdza şi Liteanu. Gane, prefectul de Iaşi. Ora 4 toţi împreună ceai. Familia Sturdza rămâne peste noapte la castel. Seara biliard, conversat până la ora 11. Noapte rece.

Luni, 10 decembrie/28 noiembrie. Ziua Plevnei

Vreme minunată. Înainte de amiază multe depeşe. Ora 10½ toţi împreună pe jos la biserică, Te Deum, Compania de Vânători defilat în curte. Ora 11 înapoi la castel. Cu Stöhr. După-amiază promenadă cu Sturdza, frumos, însă vânt rece. Ceai. Ora 6 domnul şi doamna Sturdza pleacă înapoi. Seara biliard.

Marţi, 11 decembrie/29 noiembrie

Moină, cald. Înainte de amiază promenadă. Venit Greceanu, Cazimir pleacă înapoi. După-amiază biliard. Seara biliard cu Elisabeta şi Greceanu.

Miercuri, 12 decembrie/30 noiembrie

Vreme blândă, soare. Promenadă, destul de ud. Venit doamna Kretzulescu împreună cu fiul ei şi Theodori. Palatul nu va fi gata înainte de 14 zile. După-amiază biliard, scris. Seara biliard cu Elisabeta şi Greceanu.

Joi, 1/13 decembrie

Ceva viscol cu zăpadă, blând. Înainte de amiază cu Stöhr. La dejun Rosetti-Solescu de la Viena. După-amiază scris. Seara biliard. Noapte minunată cu lună, blând.

Vineri, 2/14 decembrie

Vreme minunată, ceva îngheţ. Mai târziu foarte cald. Promenadă. Elisabeta patinează. Venit Basset. După-amiază discutat cu Basset. Biliard. Seara la fel, cu

Elisabeta. Noapte senină cu lună.

Sâmbătă, 3/15 decembrie

Vreme minunată, aer foarte bun. Promenadă. Hotărât în privinţa iluminatului electric împreună cu Slade, Basset şi Stöhr. Ora 12 venit I. Brătianu cu soţia, D. Ghica-Comăneşti cu soţia şi Theodori. După-amiază discutat cu Brătianu, totul merge bine, revizuirea Constituţiei a ajuns pe o cale mai bună. Toţi împreună ceai. Ora 5½ Brătianu şi Ghica pleacă înapoi. Seara biliard.

Duminică, 4/16 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta, ea patinează. Promenadă. Ora 12 venit Sturdza cu episcopul Melchisedec. După-amiază discutat cu ei în problema Bisericii, reforma Sinodului, opoziţia lui Orleanu, fratele lui Barbu Constantinescu. Ora 6 pleacă amândoi şi Theodori la Bucureşti. Înmormântarea lui B. Boerescu cu o participare enormă şi cu multe cuvântări. Seara senin cu lună. Biliard. Kronprinţul Germaniei a ajuns din Spania la Genova şi merge la Roma.

Luni, 5/17 decembrie

Vreme minunată, foarte blândă. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. Se dezgheaţă foarte tare. După-amiază cu Basset pentru contractul la lumina electrică. Venit generalul Creţeanu. Seara biliard.

Marţi, 6/18 decembrie. Sf. Nicolae

Vreme blândă. Înainte de amiază promenadă. Venit Câmpineanu şi Racoviţă de la Iaşi. După-amiază lucrat cu Câmpineanu etc. Ora 4 ceai. Seara biliard.

Miercuri, 7/19 decembrie

Viscol cu zăpadă, însă vreme blândă. Înainte de amiază hotărât repartizarea lămpilor electrice cu Slade, Gordon şi Stöhr. După-amiaza dezgheţ. Seara biliard.

Joi, 8/20 decembrie

Zăpadă adâncă. Promenadă, greu de mers. După-amiază scris, citit. Seara biliard.

Vineri, 9/21 decembrie

Vreme frumoasă, îngheţat. Mers cu patinele, cu Elisabeta, spre Buşteni. Munţii minunaţi. După-amiază biliard, scris. Seara biliard.

Sâmbătă, 10/22 decembrie

Vreme blândă. Înainte de amiază cu Stöhr şi Kott. Promenadă. După-amiază scris. Ora 4 ceai. Seara biliard.

Duminică, 11/23 decembrie

Vreme blândă. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. Ora 12 venit Sturdza. După-amiază promenadă cu Elisabeta şi cu el. Atmosferă blândă, multă zăpadă.

Seara biliard. Sturdza rămâne.

Luni, 12/24 decembrie

Vreme întunecată. Trimis cadouri părinţilor. Orele 11-12 promenadă cu Sturdza, viscol cu zăpadă, vânt. După-amiază scris, cu Sturdza, care pleacă la ora 6. Seara biliard.

Marţi, 13/25 decembrie

Vreme frumoasă, ceva ninsoare. Promenadă, foarte alunecos. Venit Candiano. Biliard. După-amiază cu Elisabeta. Scris. Seara pleacă Greceanu. Promenadă. Biliard cu Candiano.

Miercuri, 14/26 decembrie

Vreme rece. Promenadă. După-amiază prefectul Poliţiei Radu Mihai, cu el până la ora 6. În Bucureşti totul merge bine. Seara biliard. Crăciunul catolic.

Joi, 15/27 decembrie

Vreme închisă, – 2 °R. Promenadă, la pavilionul de vânătoare cu Elisabeta etc. După-amiază scris. Seara biliard. În Bucureşti Camerele nu lucrează aproape deloc.

Vineri, 16/28 decembrie

Vreme frumoasă, nu e frig. Înainte de amiază Heymann şi Stöhr. Promenadă. Venit domnul şi doamna Maria Suţu,

născută Romalo, şi generalul Creţeanu. După-amiază biliard. Ora 4 ceai. Seara biliard cu Candiano şi Suţu. Noaptea Elisabeta s-a rănit destul de tare la ochi, din fericire nu e periculos. În Cameră s-a format o opoziţie, unde este indirect mâna lui Rosetti. El nu vrea să o rupă însă deschis cu Brătianu.

Sâmbătă, 17/29 decembrie. Ziua Elisabetei, 40 de ani

Vreme instabilă, puţină ceaţă. Ora 9 dejunat. Cadou. Felicitări din partea personalului Casei. Ora 10½ la mănăstire, Te Deum. Ora 11 împărţirea darurilor pentru elevii şcolii din Sinaia. Ora 12 venit miniştrii Sturdza, Lecca, Aurelian, Dabija, Voinov, doamna Sturdza şi R. Mihai. Felicitări. Dejun pentru 24 persoane. După-amiază cu Sturdza, apoi cu ceilalţi miniştri. Ora 4 ceai. Ora 6 pleacă toţi. Seara biliard.

Duminică, 18/30 decembrie

Vreme instabilă. Înainte de amiază scris. Heymann aici. Promenadă. Ora 12½ dejunat. După-amiază scris. Stöhr la mine, luat rămas-bun, pleacă la Bucureşti, apoi la Viena, Veneţia, Florenţa, Milano, München etc., 6 săptămâni. Seara biliard.

Luni, 19/31 decembrie

Vreme plăcută, nu e frig. Înainte de amiază depeşe. Promenadă cu Candiano. După-amiaza şi seara depeşe, 33 bucăţi. Biliard până la ora 10. Sturdza telegrafiază că nu

ne putem muta încă în palat. Noi am vrut să plecăm joi la Bucureşti.

Anul 188**4**

1884

Monat Januar

Jänner

Dienstag 1ten Januar (20ten Dec.) [illegible]

Mittwoch 2ten Januar (21ten Dec.) [illegible]

Donnerstag 3ten Januar (22ten Dec.) [illegible]

Freitag 4ten Januar (23ten Dec.) [illegible]

Samstag 5ten Januar (24ten Dec.) [illegible]

Sonntag 6ten Januar (25ten Dec.) [illegible]

Montag 7ten Januar (26ten Dec.) [illegible]

Sinaia

Marţi, 1 ianuarie/20 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta, depeşe etc. Promenadă. Aer minunat. După-amiaza primit nenumărate depeşe. Seara biliard.

Miercuri, 2 ianuarie/21 decembrie

Vreme foarte frumoasă. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. La dejun Young, biliard, hotărât să plecăm abia marţi la Bucureşti. Palatul va fi cu greu gata până atunci. Seara biliard cu Young, Candiano.

Joi, 3 ianuarie/22 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă, cald.
Joi, 3 ianuarie/22 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă, cald. După-amiaza scris. Young merge la Bucureşti pentru cloroform. Seara biliard. Palatul e destul de rămas în urmă.

Vineri, 4 ianuarie/23 decembrie

Vreme minunată, nu e frig. Înainte de amiază scris mamei. Promenadă până la ora 1. Venit Young. Elisabeta extras trei dinţi, operaţie îngrozitoare, cloroformul nu a avut efect, ea are dureri enorme şi e foarte slăbită.

Dejunat abia la 11. După-amiaza acasă. Young rămâne. Elisabeta se simte mai bine seara. Biliard până la ora 10½.

Sâmbătă, 5 ianuarie/24 decembrie. Crăciunul

Soare cu viscol. Elisabeta mult mai bine, noaptea destul de bine. Mutarea la Bucureşti se va amâna, eu voi pleca miercuri singur.

Promenadă cu Young, prin vale la cazarmă, spre Valea Peleşului. Vânt rece dinspre nord, greu de mers. După-amiază scris. Elisabeta slăbită. Seara biliard. Răceală foarte puternică.

Duminică, 6 ianuarie/25 decembrie. Naşterea Domnului

Vreme minunată, frig, ceva viscol cu zăpadă. Elisabeta mai bine. Ora 10 cu doamnele şi Candiano la biserică. Munţii minunaţi. Ora 11 înapoi. După-amiază scris. Seara biliard. Elisabeta încă slăbită.

Luni, 7 ianuarie/26 decembrie. A doua zi de sărbătoare

Vreme minunată. Elisabeta mult mai bine, abia dacă mai are ceva dureri la rana de la gingie. Scris. Promenadă, foarte cald. Venit Theodori, nu e mulţumit de operaţia dentară. După-amiază la Elisabeta, care e foarte slăbită. Scris. Seara ora 6 venit Sturdza cu directorul general al Căilor Ferate Cantacuzino. Îmi programează un tren special pentru miercuri. Seara discutat cu Sturdza diferite

lucruri. Cantacuzino se întoarce la Bucureşti. La fel Theodori.

Marţi, 8 ianuarie/27 decembrie. Sf. Ştefan

Vreme minunată, cald. Elisabeta încă slăbită. Promenadă cu Sturdza. După dejun biliard cu Young şi Candiano. Promenadă cu Sturdza, vânt rece. Orele 5-6 lucrat cu Sturdza. Elisabeta puţin istovită, mai târziu însă din nou vioaie. Seara biliard, apoi discutat cu Sturdza până la ora 11. Atmosferă blândă.

Bucureşti

Miercuri, 9 ianuarie/28 decembrie. Sinaia-Bucureşti

Vreme frumoasă. Elisabeta mai bine. Orele 11-12 promenadă cu Sturdza. Dejunat la Elisabeta. Ora 3 ceai toţi împreună. Rămas-bun. Ora 3½ plecat din Sinaia cu un tren special, Sturdza, Candiano şi Young, oprit doar în Comarnic şi Crivina. Ora 6¾ sosirea, Voinov şi Aurelian, mitropolitul, D. Ghica, preşedinţii Camerelor, Creţescu etc. Cerc. Experiment pentru stingerea incendiilor. La Palat, camera persană şi sera iluminate electric, privelişte frumoasă; apartamentul Elisabetei a devenit foarte frumos, încă nu e teminat. Ora 8 cinat singur. Seara în seră. Ora 11 în pat.

Joi, 10 ianuarie/29 decembrie

Vreme închisă, rece, chiar şi în camera mea e rece. Orele 10-12½ I. Brătianu la mine, atins diferite probleme.

S-a întâlnit cu Wight, care a venit de la Roma. După-amiază făcut o vizită mitropolitului, frig umed. Seara încă Sturdza la mine până la ora 10. Veşti destul de bune de la Elisabeta. Cinat în camera persană.

Vineri, 11 ianuarie/30 decembrie

Vreme frumoasă. Ora 9 Theodori. Orele 10-11½ în prăvălii, cumpărat la Damé de 2.000 franci şi la Grand de 12.000 franci. Aurelian şi Voinov la mine. După-amiază audienţe, generali etc. În camerele Elisabetei, care sunt mobilate de Heymann. Ceva dureri de cap. Cinat singur în camera persană. Seara citit, scris.

Sâmbătă, 12 ianuarie/31 decembrie

Vreme de primăvară. Ora 10 pe jos la Müller şi Alexianu, cumpărat mult. Ora 11½ întors ud înapoi. Sturdza la mine. După-amiaza prefectul Moruzzi, miniştrii Lecca şi Dabija. Rezolvat cadourile de Crăciun. Ora 6½ cinat singur. Ora 8 procesiune cu toate fanfarele, la balcon, vreme blândă. Ora 11 în pat. Toate încăperile iluminate electric.

Duminică, 1/13 ianuarie. Anul Nou

Viscol cu zăpadă, frig umed. Ora 9 Knechtel în seră. Ora 10½ plecat *en gala* la Mitropolie. Liturghie până la ora 11½, de faţă miniştri, generali etc. Trecut în revistă garda de onoare. La mitropolit, el şi Sturdza ţin discursuri, eu răspund mulţumind şi spunând că privesc încrezător spre noul an. Cerc, vorbit cu toţi cei de faţă. Ora 12½ la Palat.

Ploaie. Ora 2 primit corpul diplomatic *en grand complet.* Cerc jumătate de oră. Ora 3 ruşii (birjarii). Ora 3½ Butculescu împreună cu membrii Cooperativei, care îmi înmânează o diplomă şi o medalie. După-amiaza şi seara singur, scris şi citit. Davila nu e bine deloc, nu mai iese şi abia de mişcă, din cauza unei foarte serioase boli de inimă.

Sinaia

Luni, 2/14 ianuarie. Bucureşti-Sinaia

Ora 6 sculat. Ceaţă. – 10 °R. Ora 7 dejunat. Ora 7½ la gară. Aici miniştrii, Kalinderu, prefectul Poliţiei, generalul Creţeanu. Ora 8 plecat singur. La Chitila soare, deloc frig. Ora 9½ Ploieşti, un sfert de oră. Ora 12 sosirea în Sinaia. Vânt tăios dinspre nord, altfel vreme minunată. La gară stareţul, Carp, Iablonsky etc. Elisabeta mă aşteaptă la castel, se simte încă foarte slăbită. Young aici. După dejun biliard cu Young şi Şoimănescu. Ora 4 ceai. Young se întoarce la Bucureşti. Seara biliard până la ora 10½.

Marţi, 3/15 ianuarie

Vreme minunată, îngheţat. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Orele 11-12½ promenadă. Complet cald şi aer minunat. Ora 12½ dejunat, biliard până la ora 3. Ceai cu Elisabeta. Seara biliard cu Şoimănescu până la ora 10½.

Miercuri, 4/16 ianuarie

Vreme minunată, foarte frig. Cu Elisabeta, care e încă puţin slăbită. Orele 11-12½ promenadă, ceva vânt, însă aer foarte plăcut. La dejun stareţul, Carp, Iablonsky etc.

Biliard. După-amiază scris. Seara biliard. Vreme senină.

Bucureşti

Joi, 5/17 ianuarie. Sinaia-Bucureşti

Ceva vânt, vreme blândă. Înainte de amiază cu Elisabeta. Orele 10½-11½ promenadă, foarte cald. Ora 11¾ dejunat. Ora 12½ pe jos la gară, Elisabeta merge cu trăsura. Multă lume la Prahova, unde e foarte plăcut şi cald, la fel în timpul călătoriei. Munţii acoperiţi cu zăpadă. Ora 4 sosirea în Bucureşti, la gară miniştrii, D. Ghica, senatori, deputaţi, multe doamne cu buchete. Cerc jumătate de oră. În Palat mitropolitul şi clerul cu icoane, ajunul Botezului. Elisabeta, care a fost plecată 9 luni din Bucureşti, vede pentru prima dată Palatul reconstruit. Ora 6½ cinat în camera persană. Seara amenajat cu Elisabeta. Alegeri comunale furtunoase în Bucureşti, Stătescu a fost ales primar. Partidul Liberal s-a împărţit. Rosetti nu este de acord cu alegerile. Generalul Brialemont a fost chemat din nou în activitate în Belgia, ca urmare a obiecţiilor noastre serioase la Bruxelles. Bălăceanu, care lipseşte încă din Roma, ceea ce creează acolo neplăceri. Va trebui mutat la Paris. Stöhr este în Veneţia, de unde scrie cu încântare. Problema Constituţiei provoacă foarte puţină agitaţie. Rosetti se află izolat cu părerile sale. Majoritatea este pentru trei colegii şi împotriva sufragiului universal. Camerele se vor întruni pe data de 10 luna aceasta.

Vineri, 6/18 ianuarie. Epifania-Botezul Domnului

Vreme minunată, deloc frig. Ora 9 dejunat cu Elisabeta în camera persană. Ora 11½ plecat la sfinţirea apei, pe

noul chei al Dâmboviţei, la Prefectura de Ilfov. Mitropolitul oficiază, pavilion frumos. După aceea defilarea trupelor pe străzi. Ora 12 înapoi. După-amiază, între orele 2 şi 4, Wight la mine, a fost la Roma. Ora 4 Sturdza. Seara cu Elisabeta. Apoi Slade.

Sâmbătă, 7/19 ianuarie. Sf. loan

Vreme minunată, – 4 °R. Înainte de amiază Elisabeta. Orele 11-12½ D. Ghica. Telegrafiat lui Brătianu şi trimis pe maiorul Negel la Florica, cu albumul despre Broşteni. După-amiază episcopul catolic. Orele 5-6½ lucrat cu generalul Fălcoianu, şeful Marelui Stat-Major. Seara la teatru cu Elisabeta. Opera italiană. Pierdut diamantul, care a fost regăsit. Ora 11, se termină. – 6 °R.

Duminică, 8/20 ianuarie

Vreme minunată. – 8 °R. Ora 10 la capela episcopală, la arhiepiscop. Întors pe jos, peste cheiul Dâmboviţei. Orele 1-4 audienţe. Ora 5 doamna Cody Braggi de la opera italiană la noi. Recomandată de mătuşa Frieda. Seara cu Elisabeta. Citit.

Luni, 9/21 ianuarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Brătianu. După-amiază audienţe. Cu Elisabeta. Seara la teatrul italian. *Bărbierul* până la ora 11. – 6 °R.

Marţi, 10/22 ianuarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Chiţu. După-amiaza promenadă la Dâmboviţa, Malmaison, acolo văzut un pod metalic pentru scopuri militare. Seara citit.

Miercuri, 11/23 ianuarie

Vreme blândă, închisă. Înainte de amiază Sturdza. După-amiază audienţe. Cu Elisabeta. Prefectul Poliţiei. Seara citit, Elisabeta puţin obosită. Dezgheţ.

Joi, 12/24 ianuarie

Dezgheţ, cald. Voinov la mine. Camera nu lucrează. După-amiază audienţe, plimbare cu trăsura, noroi enorm. Ora 5 Meyer, ora 6 marchizul. Ora 8 la Clubul Ofiţerilor, colonelul Dimitrescu ţine o conferinţă foarte mediocră. Acolo până la ora 11, discutat cu mulţi ofiţeri.

Vineri, 13/25 ianuarie

Dezgheţ. Înainte de amiază Dabija. Scris. Ora 2 audienţe. Rosetti de la Căiuţi (Ocna). Ora 5 Docan[322], care este destul de montat împotriva lui Brătianu. Seara Slade pentru iluminatul electric în Sinaia.

Sâmbătă, 14/26 ianuarie

Vreme închisă, rece şi umedă. Ora 10 Sturdza. Ora 11 Lecca. Camera e complet indisciplinată. După-amiază

---

322 Probabil Ion Docan (1825-1896), om politic de orientare liberală, originar din Iaşi. A fost deputat, senator şi ministru în repetate rânduri.

audienţe. Ploaie. Seara scris.

Ora 10½ plecat cu Elisabeta la teatru, bal şi tombolă a Societăţii Elisabeta, prezent întregul corp diplomatic etc., nu prea plin. Acolo până la ora 11. La tombolă şi licitaţie s-a strâns mult. Guturai.

Duminică, 15/27 ianuarie

Vreme de primăvară. Elisabeta merge la biserică. Înainte de amiază scris şi citit. După-amiază, orele 4-5½, audienţe. Elisabeta nu e aici. Seara citit, răcit puternic. Ora 10 venit Theodori cu Petrini[323], care mi-a făcut masaj în pat, un sfert de oră.

Luni, 16/28 ianuarie

Vreme întunecată, rece şi umedă. Înainte de amiază, până la ora 11½, nimeni. Lecca la mine. Davila este încă foarte suferind, iar starea lui este foarte periculoasă. După-amiază nici o audienţă. Seara la ora 6½ mare dineu parlamentar, D. Ghica, Lecca, trei miniştri, amândoi mitropoliţii şi mulţi deputaţi şi senatori. Dineul în sala tronului, iluminată electric. Cerc până la ora 9. Elisabeta mai merge după aceea la teatru. Ora 10½ Theodori şi Petrini. Masaj în pat. Ora 11 Elisabeta înapoi.

Marţi, 17/29 ianuarie

---

323 Paul Petrini (1847-1924), medic originar din Bucureşti, cu doctorat în medicină la Paris. A fost profesor de anatomie la Universitatea din Bucureşti şi medic la Aşezământul Brâncovenesc.

Vreme senină. Înainte de amiază Lecca la mine. Brătianu încă la ţară. În Cameră doar interpelări. După-amiază audienţe. Cu Elisabeta. Seara scris şi citit. Ora 10½ masaj.

Miercuri, 18/30 ianuarie

Vreme frumoasă, deloc frig. Înainte de amiază Brătianu la mine, discutat îndelung despre situaţie şi despre administraţia internă, pe care eu o consider foarte rea. Nici el nu e mulţumit, iar Rosetti profită de situaţie. Revizuirea trebuie să înceapă acum. După-amiază mitropolitul Moldovei, care e foarte nemulţumit din cauza propagandei împotriva înaltului cler. Ora 2½ plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, de-a lungul noului chei al Dâmboviţei, aer plăcut. Ora 6½ dineu de gală pentru corpul diplomatic, 45 de persoane, câţiva miniştri cu soţiile, Gr. Ghica, secretar general la Externe, cu soţia, soră a reginei Serbiei. După masă cerc până la ora 9.

Joi, 19/31 ianuarie

Vreme blândă. Înainte de amiază Câmpineanu, care îmi relatează despre călătoria sa în Germania, Anglia etc. A studiat acolo antrepozitele, de felul celor care se construiesc în primăvară la Galaţi şi Brăila pentru cereale. După-amiază audienţe. Scris. Orele 5-6 Esarcu, care îmi prezintă planurile pentru Atheneul ce urmează să se construiască. Seara Elisabeta la teatru, eu scris până la ora 10. Apoi venit Theodori şi Petrini pentru masaj.

Vineri, 1 februarie/20 ianuarie

Vreme de primăvară, +9 °R la umbră. Înainte de amiază Lecca la mine, vorbit despre propaganda socială din ţară, la care contribuie Rosetti şi mai ales *Românul.* Orele 3-4½ plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Băneasa, foarte cald, deloc vânt, la fel ca primăvara. Ora 6½ Brătianu şi soţia la masă, până la ora 8. Elisabeta se duce la Surorile Milostive. Ora 10½ Theodori şi Petrini pentru masaj.

Sâmbătă, 2 februarie/21 ianuarie

Vreme de primăvară, foarte cald. Orele 10-11 Sturdza. Voinov. Orele 3-4½ plimbare cu trăsura la Văcăreşti. Seara Heymann, pentru noua aripă a palatului. Ora 10½ în pat.

Duminică, 3 februarie/22 ianuarie

Vreme de primăvară deplină, prea cald. Ora 10 la capela episcopală. La arhiepiscop. Pe jos acasă, puţin noroi, foarte cald. Orele 1-4 audienţe. Elisabeta a convocat Societatea pentru săraci. Seara scris. Obosit.

Luni, 4 februarie/23 ianuarie

Vreme senină, enorm de uscat. Ora 10½ Câmpineanu, apoi Lecca. După-amiază audienţe. Orele 2-3½ A. Lahovary; se plânge de imoralitatea guvernului şi a administraţiei, crede că a venit timpul pentru o schimbare a guvernului, declară că partidul său e gata să formeze ministerul. Plimbare cu trăsura la Şosea, vânt rece. Seara audienţe, scris.

Marţi, 5 februarie/24 ianuarie

Vreme minunată, enorm de uscat. Înainte de amiază Dabija, apoi Brătianu, căruia îi relatez conversaţia cu Lahovary. După-amiază plimbare cu trăsura la Filaret şi Cotroceni. Seara la ora 10½ Balul Societăţii Furnica la Teatru, toate doamnele în costume româneşti, foarte plin, cald. Tombolă, tarabe etc. Acolo până la ora 12½. Elisabeta foarte obosită. Noaptea +4 °R.

Miercuri, 6 februarie/25 ianuarie

Vreme senină, deloc frig. Înainte de amiază Sturdza, care îmi prezintă proiectul pentru Domeniile Coroanei. Ora 12 Aurelian, primit depeşă conform căreia a murit la Dresda prinţesa Georg de Saxonia, sora Antoinettei. Audienţe. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la

Cotroceni, la mormânt. Ora 4½ înapoi. Telegrafiat lui Leopold şi Carolei. Seara scris.

Joi, 7 februarie/26 ianuarie

Vreme minunată. Noaptea a fost dărâmată locuinţa lui C. Rosetti, cu toate hârtiile sale. Elisabeta îi trimite imediat doamnei Rosetti rufărie şi haine. Ora 10½ Câmpineanu, ora 11 Sturdza, discutat din nou problema domeniilor. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura. Camera votează 150.000 franci pentru Rosetti[324]. Ora 5½

---

324 Parlamentul a aprobat, de fapt, suma de 15.000 franci.

primit la Elisabeta pe baronul Meyer şi pe nou-numitul ataşat militar austriac, căpitanul Schneider. La cină doamna Oteteleşanu, Câmpineanu cu soţia şi Kalinderu.

Vineri, 8 februarie/27 ianuarie

Vreme minunată, mult prea uscat, nici o perspectivă de ploaie sau ninsoare. Înainte de amiază nici un ministru. Scris. După-amiază audienţe. Orele 3½-4½ promenadă pe jos în Cişmigiu şi prin oraş. Seara între orele 8½ şi 10 Sturdza şi Carp, care a venit din Viena. Kalnoky vrea să aducă din nou pe tapet problema Dunării.

Sâmbătă, 9 februarie/28 ianuarie

Vreme senină, frig. Înainte de amiază Voinov la mine. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura. Seara singur. Colonelul Polizu a fost condamnat de Tribunalul de Război, trebuie să plece din armată. Masaj.

Duminică, 10 februarie/29 ianuarie

Vreme închisă, frig. Înainte de amiază scris. Elisabeta la biserică. După-amiază orele 1½-5 audienţe şi Rosetti, care refuză cei 15.000 franci votaţi de Cameră pentru casa sa. Mulţumeşte pentru participarea noastră. Seara cu Elisabeta. Masaj. Frig, – 1 °R.

Luni, 11 februarie/30 ianuarie

Uscat, frig. Înainte de amiază Sturdza la mine. Camerele au votat bugetul pentru Domenii. După-amiază

audienţe. Orele 4-5 promenadă. Halfer la mine. Seara citit.

Marţi, 12 februarie/31 ianuarie

Vreme minunată, prea uscat. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiază, orele 1-4, generalii Racoviţă, Radovici, Budişteanu, ultimii doi îmi dau explicaţii în legătură cu procesul Polizu şi cu condamnarea lui. Orele 4-5 promenadă cu Candiano. Orele 5-6 Manu la mine, îmi vorbeşte şi despre politică, socoteşte că Brătianu ar trebui să se retragă. Seara citit. Masaj. +1 °R. Balul funcţionarilor, la care noi nu mergem din cauza doliului.

Miercuri, 1/13 februarie

— 4 °R, senin, uscat. Înainte de amiază Sturdza, Carp, apoi Brătianu, discutat despre problema Dunării. Carp pleacă din nou la Viena. După-amiază audienţe. Promenadă. Seara citit. Elisabeta la teatru.

Joi, 2/14 februarie. întâmpinarea Domnului

— 3 °R, însorit. Ora 9½ Heymann, pentru amenajarea camerelor. Ora 11½ Lecca la mine. După-amiază Cariagdi, care se plânge de dizolvarea primăriei şi de raportul către Cameră. Doamna Mavrocordat de la Iaşi pentru Ştefănescu. Seara scris. Masaj.

Vineri, 3/15 februarie

Mohorât, fulgi de zăpadă. Înainte de amiază nici un ministru. Este sfinţită biserica catolică. După-amiaza

promenadă pe jos două ore. Seara scris lui Sturdza. Frig. Camerele votează bugetul.

Sâmbătă, 4/16 februarie

Vreme rece, neprietenoasă, fără zăpadă, uscat, praf. Înainte de amiază numai Voinov la mine. Brătianu şi Sturdza sunt la ţară. Ora 11 primit la Elisabeta pe Fleva, ca primar al Bucureştiului, şi consilierii, 7 persoane. Promenadă, vânt rece. Ora 5 audienţe. Seara, la Club, colonelul Dimitrescu de la artilerie ţine o conferinţă, acolo până la ora 11, foarte cald. De faţă şi căpitanul Schneider, ataşatul militar austriac. Fritz a primit Brigada 3 Cavalerie de Gardă, maiorul von Stosch pe cea de-a doua.

Duminică, 5/17 februarie

Vânt îngrozitor, rece, dinspre nord, – 3 °R, praf. Ora 10 plecat cu trăsura la capela episcopală. Liturghie tăcută. Înapoi pe jos, frig. Citit. Elisabeta la biserică. Orele 1-6½ audienţe. Ora 5 D. Brătianu, care vede totul în negru. Seara scris.

Luni, 6/18 februarie

Vreme complet senină. – 5 °R. Înainte de amiază Câmpineanu, Sturdza, Chiţu, Lecca. După-amiază, orele 3-5, promenadă. Vânt rece. Seara citit. Masaj.

Marţi, 7/19 februarie

Senin, frig. Înainte de amiază nici un ministru. După-

amiaza acasă, scris. Orele 5-6 audienţe. Seara masaj.

Miercuri, 8/20 februarie

Vreme senină, secetă cumplită. Înainte de amiază Brătianu şi Sturdza la mine. Ring a vrut să mă invite la bal, eu refuz. După-amiaza promenadă. Ora 5 baronul Meyer, care îmi notifică vizita la sfârşitul lunii aprilie a perechii princiare moştenitoare a Austriei. Seara la ora 10½ cu Elisabeta la Balul Comerţului, la Teatru. Tombolă. Lucrări de-ale Elisabetei au fost licitate pentru 4.000 franci. Acolo până la ora 11¾.

Joi, 9/21 februarie

Vreme minunată, foarte senin, cald. Ora 11 Lecca la mine. Camerele votează bugetul, în 8 zile vor fi gata cu asta. După-amiază, orele 4-6, promenadă, Dealul Spirii, cazarmă etc. Seara la ora 10 mare bal, 900 invitaţii, saloanele şi vestibulul iluminate electric. Toţi ambasadorii, miniştrii, de asemenea Brătianu. Ora 1 supeu, Elisabeta coboară şi ea. Cotilion, la care asistăm până la ora 3½. Bal foarte animat şi elegant. Se termină abia pe la ora 4½.

Vineri, 10/22 februarie

Sculat la ora 9. Ceva nori. Ora 10½ mers cu Elisabeta la Grand, cumpărat de 8.000 franci. Din păcate, este ruinat şi trebuie să-şi predea afacerea. Plimbare cu trăsura la Şosea, ora 12 înapoi. După-amiază, orele 3-5, promenadă cu Candiano spre Cotroceni, foarte cald. Seara citit. Masaj.

Sâmbătă, 11/23 februarie

Vreme senină, cald. Ora 10½ venit Sturdza, Camerele votează încă bugetul, aproape toate şedinţele sunt foarte violente împotriva lui Brătianu. *Indépendance Roumaine* de-a dreptul neruşinată. Ora 1 Stöhr la mine, s-a întors din călătoria sa italiană, a fost la Veneţia, Florenţa, Roma, Freiburg, München, Stuttgart. Orele 2-4 Mackenzie Wallace, corespondent al ziarului *Times* în Constantinopol, vine din Bosnia şi îmi povesteşte lucruri interesante despre poziţia Austriei acolo. Orele 5-6 Aladro, ministrul Spaniei, care pleacă în concediu. Seara, orele 8-10, Stöhr la mine, discutat despre construcţii, castel etc. în Sinaia.

Duminică, 12/24 februarie

Ceaţă. Ora 10 la capela episcopală, liturghie tăcută. Pe jos peste chei, Radu-Vodă, până în Cişmigiu. Senin, soare, foarte cald. Orele 11-5½ audienţe. Stöhr la mine. Prefectul Poliţiei. Elisabeta s-a întins, cinat la patul ei. Cu ea până la ora 8. Ora 10½ în pat.

Luni, 13/25 februarie

Ceaţă, apoi senin, cald. Înainte de amiază Câmpineanu şi Lecca la mine. După-amiaza audienţe. Promenadă, vizitat pe Davila, pe care l-am găsit ceva mai bine, starea sa însă este încă gravă. Ora 5 înapoi. Sturdza la mine, îmi citeşte nota telegrafică, pe care i-o trimite lui Pherekyde la Paris, în problema balului de la Ring, unde ministrul plenipotenţiar francez i-a oferit braţul doamnei Bibescu, lăsând-o astfel pe doamna Sturdza în spate. Prinţul Gr.

Bibescu a publicat un manifest prostesc în *Indépendance Roumaine,* prin care cheamă opoziţia să se unească la luptă. Ora 6 Basset, căruia îi spun că Wühterich trebuie concediat, din cauză că l-a bătut pe Hirschmann. Seara cu Elisabeta. Murit generalul Tell. Masaj.

Marţi, 14/26 februarie

Ceaţă, mai târziu senin. Înainte de amiază nici un ministru. Elisabeta răcită. După-amiază audienţe. Promenadă. Seara Basset, căruia îi spun că Wühterich nu poate să mai rămână. Orele 8-10 Stöhr la mine. Scris. Vreme ploioasă.

Miercuri, 15/27 februarie

Înainte de amiază în sfârşit ploaie, care nu ţine însă decât o oră. Sturdza, apoi Brătianu la mine, discutat afacerea Ring. Brătianu este iarăşi foarte îngrijorat de politica externă, eu îl liniştesc. După-amiază, orele 3-5, promenadă. Ring solicită o audienţă motivată. Seara Sturdza la mine. Ring şi-a cerut scuze pentru purtarea de la balul său. Creţeanu îi cere să-şi retragă hârtia şi să ceară audienţă simplă, ceea ce şi face.

Joi, 16/28 februarie

Noaptea ceva ploaie. Elisabeta răcită. Înainte de amiază Câmpineanu, urmează să fie supus Camerei un credit de 1.700.000 franci pentru Palat. Văzut pe Wühterich, care este mutat la Broşteni; regretă nesfârşit această măsură. După-amiază Creţescu, preşedintele

Curţii de Casaţie. Ora 5 Ring, care regretă ceea ce s-a întâmplat la balul său. Seara scris.

Vineri, 17/29 februarie

Din păcate vreme complet senină. Înainte de amiază Sturdza şi Câmpineanu. După-amiază Cerchez, pentru reconstrucţia Palatului, trebuie plătite firmelor 2 milioane în avans. În construcţia nouă, sufrageria foarte frumoasă. Ora 2 Docan la mine. Ora 3 Duca. Seara scris. Elisabeta răcită.

Sâmbătă, 1 martie/18 februarie

Vreme minunată, prea uscat. Înainte de amiază Voinov şi Sturdza. După-amiază, orele 2-4½, plimbare călare. Regimentele 3 Infanterie şi 1 Cavalerie au făcut un marş de exerciţiu, la Băneasa am pus trupele să defileze. Câmpurile uscate şi cu praf. Orele 5½-6½ Brătianu la mine, Camerele votează bugetul Învăţământului. Cu Elisabeta, care se simte rău. Seara la ora 10½ plecat la bal la Marghiloman, foarte elegant şi animat. Elisabeta toaletă foarte frumoasă. Ora 1 supeu, până la ora 2, miniştri, diplomaţi etc. Acasă. Vânt rece.

Duminică, 2 martie/19 februarie

Vreme mohorâtă, întunecată. Elisabeta se simte rău, e foarte obosită. Înainte de amiază scris. Orele 1½ şi 3½ audienţe. Ceva ploaie, chiar dacă barometrul e foarte ridicat. Vânt rece. Ora 5¾ primit pe cavalerul von Klaudy; îmi vorbeşte despre vizita perechii moştenitoare, care

urmează să stea aici doar o zi. Masaj.

Luni, 3 martie/20 februarie

Ploaie măruntă, vânt. Înainte de amiază Câmpineanu. După-amiază acasă, scris. Seara ceva ninsoare, frig.

Marţi, 4 martie/21 februarie

Ceva zăpadă, se face frig, însă câmpurile nu se acoperă. Înainte de amiază Sturdza. După-amiază audienţe. Elisabeta la pat. Seara cu Elisabeta. Prefectul Poliţiei la mine.

Miercuri, 5 martie/22 februarie

Vreme închisă, fără zăpadă. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. După-amiază primit pe Alex. Steriadi, pe care îl angajez în locul lui Wühterich, care a fost mutat la Broşteni. La Elisabeta. Seara scris.

Joi, 6 martie/23 februarie

Vreme mohorâtă, uscat. Nici un ministru. După-amiază audienţe. Promenadă. 5-6½ prinţul Ştirbey. Seara scris. Elisabeta se simte cam slăbită.

Vineri, 7 martie/24 februarie

Mohorât, uscat. Înainte de amiază Sturdza şi Lecca. Colonelul Polizu condamnat definitiv. Se produce agitaţie din această cauză. După-amiază acasă, citit şi scris. Seara,

de la 8½ la 11 I. Kalinderu la mine, discutat problema Domeniilor Coroanei, el se teme că vor fi greutăţi. Masaj.

Sâmbătă, 8 martie/25 februarie

Mohorât şi uscat. Înainte de amiază Voinov, Curtea de Casaţie s-a declarat incompetentă în procesul episcopului Orleneanu împotriva Sinodului. Ora 11½ Sturdza la mine. Elisabeta la fotograf până la ora 2½, acolo s-a simţit rău, leşin. După-amiază, orele 4-6, promenadă cu Candiano spre Cotroceni etc., aer plăcut. Ora 8 la Clubul Militar, prelegere a colonelului Poenaru[325], acolo până la ora 10½. Procesul Polizu face mare vâlvă, fratele lui îl provoacă la duel pe colonelul Voinescu şi scrie un articol infam în *Timpul.*

Sâmbătă, 9 martie/26 februarie

Vreme frumoasă, nu e frig. Ora 10 la capela episcopală, apoi la arhiepiscop. Acasă pe jos. Orele 1½-4 audienţe. Cu Elisabeta. Ora 8½ seara la Academie, prezidat Societatea Geografică. Adresat la început câteva cuvinte adunării. Lahovary citeşte raportul. Tocilescu despre concursul de geografie. Eu înmânez diplomele. Conferinţă a lui

325 Constantin Poenaru (1842-1912), militar de carieră născut în Bucureşti. A participat, ca locotenent-colonel, la campania din 1877-1878. A devenit colonel în 1880, iar în 1891 avea să fie înaintat la gradul de general de brigadă. Va deveni profesor la Şcoala Militară de Război, iar mai târziu ministru de Război (în guvernul Lascăr Catargi, până în 1895) şi şef al Marelui Stat-Major al armatei (1899-1900).

Hepites[326] despre meteorologie şi a lui Tocilescu[327] despre geografia Daciei. Ora 11½ se termină.

Luni, 10 martie/27 februarie

Vreme caldă, uscat. Înainte de amiază Câmpineanu, discutat despre domenii şi despre construcţia Palatului, pentru care îi propun o lege. Sturdza. După-amiază audienţe. I. Ghica, venit de la Londra. Promenadă. Seara masaj.

Marţi, 11 martie/28 februarie

Vreme minunată, cald. Primit scrisoare de la marele duce de Baden, care mă întreabă dacă fiul prinţului Napoleon poate intra în armata română. Nici un ministru. După-amiază audienţe. Promenadă. Orele 5½-7 Brătianu; nu este prea încântat de intrarea prinţului Victor Napoleon

---

326 Ştefan Hepites (1851-1922), inginer, profesor şi meteorolog, originar din Brăila. A studiat la Bucureşti şi la Bruxelles, unde a obţinut doctoratul în ştiinţe fizice şi matematice. Din 1878 a funcţionat ca inginer al portului Brăila, apoi al celui din Galaţi. S-a specializat în meteorologie, vizitând mai multe observatoare din Europa. În 1884 a înfiinţat la Bucureşti Institutul Meteorologic. Va deveni membru al Academiei Române în anul 1902.

327 Grigore Tocilescu (1850-1909), jurist, istoric şi arheolog, cu studii la Bucureşti, Praga (doctorat) şi Viena. Din 1881 era profesor de istorie antică şi epigrafie la Universitatea din Bucureşti şi director al muzeului naţional de antichităţi. În perioada 1881-1885 a funcţionat ca secretar general în Ministerul Instrucţiunii Publice, iar din 1885 până în 1890, ca inspector general al învăţământului. Din 1877 era membru corespondent al Academiei Române; avea să devină membru titular în 1890. Datorită preocupărilor sale de geografie, atestate şi de această însemnare, avea să ajungă unul dintre redactorii Marelui Dicţionar Geografic al României, publicat în 5 volume în perioada 1898-1902.

în armata română, se teme de intrigi şi de proasta impresie pe care acest lucru ar putea-o face la Berlin, eu sunt de acord cu el. Seara scris.

Miercuri, 12 martie/29 februarie

Ploaie cu zăpadă, vânt rece. Înainte de amiază, orele 10½-12, Consiliu de miniştri. În Cameră începe revizuirea. După-amiază audienţe. Orele 5-7 Pherekyde, care vine de la Paris. Seara scris marelui duce de Baden, i-am împărtăşit rezervele, urmează ca el să sondeze la Berlin. – 2 °R.

Joi, 1/13 martie

Vremea bună, frig. Înainte de amiază Câmpineanu şi Lecca. După-amiază audienţe. Promenadă în Cişmigiu, ud, frig. Seara scris. Elisabeta la teatru. Masaj.

Vineri, 2/14 martie

Soare, frig, uscat. Înainte de amiază Dabija. Scris. După-amiază Creţescu, pentru fabrica de hârtie, trebuie să mai dau încă o dată 5.000 franci. Ora 5 promenadă. Seara citit.

Sâmbătă, 3/15 martie

Ceva ploaie. Ora 10½ Voinov, apoi Sturdza. Camerele se ocupă de revizuire. Ora 2 arhiepiscopul catolic. Elisabeta are repetiţie de teatru întreaga după-amiază. Seara citit, până la ora 10½. Masaj. Brătianu la ţară.

Duminică, 4/16 martie

Vreme frumoasă, vânt rece, praf. Ora 10 la capela episcopală, la episcop. Înapoi pe jos. La mine Stöhr, venit de la Sinaia. După-amiaza audienţe de la ora 1½ la 4½. Cu Elisabeta. Ora 5 din nou Stöhr, care se întoarce la Sinaia. Prefectul Poliţiei până la ora 7. Seara citit. Masaj. În toată ţara e secetă mult prea mare.

Luni, 5/17 martie

Vreme senină, frig. Înainte de amiază Câmpineanu şi Lecca. Camerele se ocupă de revizuire. După-amiază audienţe. Seara scris. Ora 8½ la teatru cu Elisabeta, Societatea joacă pentru Asociaţia Săracilor a Elisabetei. Durat până la ora 12.

Marţi, 6/18 martie

Vreme senină, vânt. Ora 10 mers cu trăsura la cazarma geniştilor, inspectată în detaliu. După-amiază audienţe. Seara Alecsandri, pe care îl reţinem la masă, până la ora 9. Scris. Masaj.

Miercuri, 7/19 martie

Vreme senină, vânt dinspre nord. Ora 10½ până la ora 12 Consiliu de miniştri. Ora 2 audienţe. Davila, care a devenit general-locotenent, aproape restabilit. Ora 4½ plimbare cu trăsura, înapoi pe jos. Vânt rece, praf enorm. Elisabeta seara la teatru. Prefectul Poliţiei la mine.

Joi, 8/20 martie

Ceva nori, uscat. Înainte de amiază Lecca. După-amiază audienţe, rectorul Universităţii din Iaşi, în problema desfiinţării Facultăţii de Medicină. Plimbare cu trăsura, Filaret-Cotroceni. Seara scris. Masaj. Nici o perspectivă de ploaie.

Vineri, 9/21 martie

Vreme caldă, chiar umedă, barometrul coboară. Înainte de amiază Dabija. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura, praf. Seara cu

Elisabeta la teatrul francez, *La Cigale,* până la ora 12. Brătianu bolnav.

Sâmbătă, 10/22 martie

Foarte cald, senin. Înainte de amiază Voinov, Sturdza. După-amiază mitropolitul primat. Orele 5-6 plimbare cu trăsura, cald, praf enorm. Elisabeta la pat, are menstruaţie, din nou o sarcină falsă. Seara, ora 8½ la Clubul Militar, prelegere, acolo până la ora 10¾. Înnorat, fără ploaie.

Duminică, 11/23 martie

Înnorat. Înainte de amiază cu Elisabeta. Basset la mine, pentru iluminatul electric. Societatea vrea să cedeze totul aici, iar Slade vrea să ducă treaba mai departe. Orele 1½-4

audienţe. Seara scris. Elisabeta bine din nou. Ora 4½ furtună puternică, ploaie torenţială.

Luni, 12/24 martie

În sfârşit vreme ploioasă, mohorât toată ziua. Înainte de amiază Câmpineanu, nu se mai discută despre domenii şi despre construcţia Palatului. După-amiază Kretzulescu, care vine de la Petersburg. Ploaie. Seara la teatru cu Elisabeta, până la ora 12, *Le petit Marquis.* Ploaie.

Marţi, 13/25 martie

Noaptea ploaie. Mohorât. Înainte de amiază Chiţu şi Sturdza. Camerele au votat toţi delegaţii pentru revizuire. Brătianu e bolnav. După-amiază audienţe. Orele 5-6 plimbare cu trăsura. Seara cu Elisabeta, scris. Masaj.

Miercuri, 14/26 martie

Vreme frumoasă. Ziua proclamării regatului. Oraşul este împodobit cu steaguri. Te Deum. Ora 11½ primit Consiliul de miniştri, cu Brătianu, care e foarte suferind. După-amiază scris. Alecsandri la Elisabeta. Ploaie de furtună. Seara la teatrul francez până la ora 11½. Camera a votat bugetul de 130.000 milioane.

Joi, 15/27 martie

Vreme minunată. Ora 10½ Cazarma Malmaison, inspectat Regimentul 1 Roşiori. Exerciţiu de reparaţii la calea ferată. La hala de exerciţii pe jos, până la ora 12.

Întors cu trăsura, prin Cotroceni, la Azil, de unde am luat-o pe Elisabeta. Plecat împreună acasă, peste Dealul Spirii. Munţii ninşi minunat până jos. După-amiaza, ora 2, primit pe Saurma. Apoi scris. Seara masaj pentru ultima dată. Elisabeta puţin obosită.

Vineri, 16/28 martie

Vreme închisă, vânt rece. Înainte de amiază Sturdza la mine, îmi prezintă lista definitivă cu proiectul de lege a Domeniilor Coroanei. Rentă de 690.000 franci. Preşedintele Camerei, Lecca, trebuie să preia iniţiativa proiectului. Problemă delicată. După-amiază Esarcu, pentru construcţia Ateneului. Fătu, care mă invită la şedinţa Academiei. Orele 4-6 promenadă. Ploaie. Seara scris.

Sâmbătă, 17/29 martie

Vreme închisă. Sosit depeşă care anunţă că ducele de Albany, soţul Helenei Waldeck şi fiul reginei Victoria, a murit în mod neaşteptat la Cannes, dintr-o cădere, de la care a făcut, probabil, hemoragie. Ora 10½ Chiţu, ora 11 Voinov, apoi Lecca la mine. A fost votat un buget echilibrat. Venit Sturdza, discutat despre Domeniile Coroanei. După-amiază audienţe. Cu Elisabeta. Ora 8 seara la Club, colonelul Sachelarie[328] ţine o prelegere despre Honvezi, acolo până la ora 10. Elisabeta în pat, este puţin obosită.

---

328 Othon Sachelarie (n. 1837), colonel de cavalerie, a participat la campania din 1877-1878, comandând o brigadă la Plevna.

Duminică, 18/30 martie

Vreme bună, vânt rece. Ora 10 la capela episcopală, la episcop, înapoi pe jos. Cu Elisabeta. Orele 1½-3 audienţe. L. Catargi şi Vernescu au fuzionat şi au conceput un mic program prostesc, ce este publicat în noul ziar *România.* Orele 5-7 I. Kalinderu, care îmi prezintă legea pentru Domeniile Coroanei, consideră prea mare lista celor 21 de moşii, iar veniturile de pe o asemenea suprafaţă prea mici. Seara citit[329].

Marţi, 1 aprilie/20 martie

Vreme închisă, vânt rece, uscat. Ora 10½ Brătianu, discutat o oră despre situaţie şi despre opoziţia lui Rosetti. După-amiază audienţe. Orele 5-6 promenadă. Seara scris. Elisabeta obosită.

Miercuri, 2 aprilie/21 martie

Vreme instabilă, mai puţin rece. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri, discutat revizuirea Constituţiei. Ora 2 Wühterich la mine, care pleacă în concediu în Elveţia, apoi se duce la Broşteni. Orele 4½-6½ promenadă spre Cotroceni. Seara Basset la mine, pentru problema Domeniilor Statului, pe care a discutat-o cu Kalinderu.

Joi, 3 aprilie/22 martie

---

329 Pentru ziua următoare, luni, 19/31 martie 1884, nu a fost făcută nici o însemnare, jurnalul continuând cu ziua de marţi, 1 aprilie/20 martie.

Vreme rece, neprietenoasă. Ora 10½ la Cazarma Alexandru, inspectat Regimentul 3 Infanterie, col. Racoviţă, foarte bine, până la ora 12. În curte vânt rece şi praf. După-amiază Lecca la mine. Ora 3

înmormântarea lui C. Kretzulescu, paradă etc. Scris, citit. Seara cu Elisabeta. Ora 10½ în pat. Frig.

Vineri, 4 aprilie/23 martie

Viscol cu zăpadă, frig, foarte neprietenos. Înainte de amiază Sturdza la mine, îmi prezintă noua listă pentru cele 14 domenii ale statului, pe care o accept. Ora 11 la Academie cu Elisabeta, eu ţin un lung discurs, liber, şi fac o donaţie de 6.000 franci pentru un fel de *Etymologicum magnum Romaniae*[330]. Ştefănescu şi Urechia ţin prelegeri, apoi discuţie despre *u,* care va trebui desfiinţat. Ora 4½ înapoi. Viscol cu zăpadă. Seara scris. Camerele nu vor vota nimic din revizuire înainte de Paşti.

Sâmbătă, 5 aprilie/24 martie

Incendiu al clădirii Academiei, a ars o aripă cu colecţiile botanice şi cu biblioteca întregii societăţi. La ora 9 merg acolo. Totul este evacuat, iar clădirea e inundată

---

330 Discursul rostit cu acel prilej de Carol I a fost publicat în Analele Academiei Române. Dezbateri, seria a II-a, tomul VI (1883-1884), pp. 68-69. Un an mai târziu, când proiectul enciclopediei a fost acceptat de Academie şi cu realizarea lui a fost însărcinat B.P. Hasdeu, Carol I s-a oferit să suporte cheltuielile de tipărire din caseta sa particulară. Vezi Vasile Docea, „Carol I şi Academia Română”, Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”, Iaşi, tom XXXIII, 1996, p. 212.

cu apă. Acolo până la ora 10, miniştri, D. Ghica, profesori etc. Vreme rece. După-amiază scris. D. Sturdza la mine. Seara primit pe ministrul plenipotenţiar spaniol, e foarte plăcut. Scris până la ora 11.

Duminică, 6 aprilie/25 martie. Duminica Floriilor

Vreme rece, senină. Ora 10 la capela episcopală, liturghie tăcută, împărţire de ramuri de salcie. Ora 11 înapoi. Stöhr la mine, vine de la Sinaia. Ora 12 noul ministru plenipotenţiar spaniol Abarquis de Casa Fuertes în audienţă oficială. D. Sturdza la mine. După-amiază audienţe până la ora 4. La Elisabeta, care are de asemenea audienţe. Orele 5-6 Stöhr, care se întoarce la Sinaia. Lambriurile la scări terminate. Seara scris până la ora 10½. Discursul pentru Academie, pe care ea îl primeşte mai degrabă în original. Este iarăşi prea uscat, vânt rece, în munţi multă zăpadă.

Luni, 7 aprilie/26 martie

Vreme frumoasă, vânt mai puţin rece. Înainte de amiază Câmpineanu. Lecca. După-amiază audienţe. Promenadă. Venit Brătianu, anunţat că şi-a prezentat demisia în Cameră, deoarece aceasta, la cererea lui Rosetti, a amânat din nou revizuirea. Ora 6 chemat pe D. Ghica şi Lecca, discutat cu ei despre situaţie. Seara citit şi scris. Vreme rece.

Marţi, 8 aprilie/27 martie

Vreme mohorâtă. Ora 10 D. Sturdza împreună cu Carp

la mine. Ora 10½ Consiliu de miniştri. Este aşteptat votul Camerei pentru a hotărî. Revizuirea fără Legea electorală trebuie votată înainte de

Paşti. După-amiază, ora 1½, Kretzulescu, apoi Zankov şi după aceea prinţul Hitrovo. Ora 4 Brătianu la mine, îmi relatează că Senatul şi Camera i-au dat vot de încredere şi că va începe revizuirea. Criza ministerială complet aplanată. Ora 5 prinţul Ştirbey şi A. Marghiloman pentru curse. Seara scris. Ploaie.

Miercuri, 9 aprilie/28 martie

Întunecat, ploaie. Ora 10½ D. Sturdza. După-amiază Carp, care se întoarce la Viena. Ploaia încetează. Camera a votat patru articole de revizuire a Constituţiei. Către ora 8 plecat la şcoala domnişoarelor engleze, strada Fontaine, acolo spovedanie, preotul cel nou. Local frumos, capelă drăguţă. Ora 8½ din nou înapoi.

Joi, 10 aprilie/29 martie. Joia Verde

Frig umed, fără ploaie. Ora 7 sculat. Ora 8 la capela episcopală pentru sfânta împărtăşanie, liturghie tăcută. Ora 8¾ înapoi. Înainte de amiază Câmpineanu şi Lecca. După-amiază audienţe, mitropolitul Moldovei. Ora 6 cu Elisabeta la mica mănăstire, oratoriu de Hayden, durat jumătate de oră, apoi la stareţă până la ora 7. Seara scris. Camerele au votat alte trei articole de revizuire. Atmosferă blândă, lună plină.

Vineri, 11 aprilie/30 martie. Vinerea patimilor

Ora 9 la mica mănăstire. Ora 10 se încheie. Pe jos înapoi, cald, frumos. Dabija şi Sturdza la mine. După-amiaza, ora 1½, audienţe. Orele 4½-6½ la Hipodrom şi observat terenurile din faţa locului de paradă. Vânt rece. Seara scris.

Sâmbătă, 12 aprilie/31 martie. Sâmbăta patimilor

Vreme mohorâtă, vânt. Ora 10 la Cazarma Cuza, inspectat Regimentul 8 Infanterie, colonel Voinescu. Foarte bine. Prin cazarmă etc. Ora 11½ înapoi. După-amiază audienţe până la ora 6. Camerele au mai votat câteva articole de revizuire. Seara cu Elisabeta la teatru, *Fântâna Blanduziei,* foarte plin. Alecsandri la noi în lojă, piesa lui, în care joacă Horny, mare succes. Ploaie.

Duminică, 1/13 aprilie. Pastile catolice

Noaptea ploaie. Înainte de amiază frumos, deloc frig. Ora 10½ la noua catedrală catolică, întâmpinat la portal de arhiepiscop şi de cler. Până la ora 12. Orele 1½-3 audienţe. Ora 5 Hooricks în audienţă privată, vine din Brazilia. Seara cu Elisabeta, citit. Şedinţă a Camerei, votat articolul privitor la presă, însă Senatul a făcut amendamente, iar articolul mai trebuie discutat o dată.

Luni, 2/14 aprilie. Pastile catolice

Vreme minunată, aer de primăvară, totul înverzeşte. Înainte de amiază Sturdza, Lecca. Ora 12 primit în audienţă oficială pe Hooricks, ministrul plenipotenţiar

belgian. După-amiaza audienţe. Plimbare cu trăsura, foarte cald. Camerele au lucrat până la ora 8½. Au votat, după discuţii aprinse, cele trei colegii electorale, împotriva proiectului cu un colegiu, reprezentat de Rosetti. Ora 9 prefectul Poliţiei încă la mine.

Marţi, 3/15 aprilie

Vreme mohorâtă. Ora 10 preşedintele Camerei la mine. Generalul Lecca îmi spune că şedinţa de ieri a fost deosebit de furtunoasă. Orele 10½-12 I. Brătianu la mine. După-amiază audienţe, apoi primit pe noul ministru plenipotenţiar bulgar Nacevici, pe care îl prezint şi Elisabetei. I. Ghica la mine. Plimbare cu trăsura, vânt rece. Seara la ora 9 perechea princiară moştenitoare a Austriei a ajuns la Vârciorova. Barometrul foarte coborât.

Miercuri, 4/16 aprilie

Închis şi furtună. La ora 6 perechea princiară moştenitoare ajunge la Cotroceni, în drum spre Constantinopol. Ora 10 Consiliu de miniştri, fără Brătianu, care e la ţară. Discutat programul de primire. Ora 2 la şedinţa de închidere a Academiei, cu Elisabeta. Tocilescu ţine o conferinţă. Raport despre propunerea mea privind *Etymologicum magnum,* citit de Sion[331] şi Sturdza. Acolo până la ora 4. Sala Senatului. Noaptea vânt, cald.

Joi, 5/17 aprilie

331 Gheorghe Sion (1822-1892), scriitor şi traducător, născut la Hârşova, Vaslui. A participat la mişcarea revoluţionară din Iaşi din 1848. Membru al Academiei Române din 1868.

Vreme caldă, frumoasă. Înainte de amiază Sturdza. Ora 12½ Fritz de Anhalt[332] la dejun, vine de la Constantinopol cu căpitanul von Auer. Îl invităm să stea la noi. După-amiază Ludwig în audienţă de rămas-bun şi Kalinderu. Ora 4 ceai, Alecsandri aici. Orele 4½-6½ cu Fritz Anhalt la Filaret şi Cotroceni, apoi cinat *à trois.* Seara împreună. Graţiat pe Polizu.

Vineri, 6/18 aprilie. Vinerea Mare

Foarte cald, vreme frumoasă. Înainte de amiază scris. Elisabeta la biserică. Fritz Anhalt excursie la Sinaia. După-amiază câteva persoane. Plimbare cu trăsura. Ora 7½ la Mitropolie, Aşezarea în mormânt, rugăciuni lungi, procesiune în jurul bisericii, apoi alte câteva rugăciuni. Ora 9 se încheie, o oră şi jumătate. Ora 10½ întors Fritz Anhalt de la Sinaia, ceai cu el şi căpitanul Auer.

Sâmbătă, 7/19 aprilie

Vreme frumoasă, vânt rece. Ora 9 dejunat *à trois,* apoi vizitat noua construcţie a Palatului. Sturdza la mine. Ora 12 dejunat *à trois.* Audienţe. Furtună fără ploaie. Ora 5 mers cu Fritz Anhalt la mitropolit, acolo aproape o oră. Privelişte frumoasă, munţii se văd clar. Abia la ora 7 cinat *à trois.* Seara ne-am întins până la ora 11½, eu foarte obosit şi puţin răcit. Ora 12 la Mitropolie.

---

332 Friedrich de Anhalt (1856-1918), fiu al principelui Friedrich de Anhalt (1831-1904) şi al prinţesei Antoinette, năcută Sachsen-Altenburg (1838-1908). Se înrudea îndeaproape cu casa regală a Prusiei (casa imperială a Germaniei).

Duminică, 8/20 aprilie. Sfintele Paşti. Ziua mea de naştere

La miezul nopţii participat cu Fritz Anhalt la sărbătoarea Învierii la Mitropolie. Vânt îngrozitor. Liturghie, iar la sfârşit Te Deum pentru mine. Durat două ore şi jumătate. Întors cu trăsura închisă. Primiţi de Elisabeta cu buchete. Banchet în sala tronului, 60 persoane, toasturi pentru ziua mea de naştere şi buchete, doamnele de asemenea de faţă. Ora 4 în pat. Ora 9 sculat iarăşi. Dejunat cu Elisabeta. Îmi dăruieşte frumoase partituri turceşti vechi. Venit Stöhr. Ora 12½ dejunat *à trois.* Enorm de multe depeşe. După-amiază cu Fritz Anhalt. Ora 4 ceai la Elisabeta. Ora 6½ cinat cu suita. Seara împreună până la ora 10. Foarte obosit, răcit.

Luni, 9/21 aprilie. Sfintele Pasti

Ora 7 sculat, frig, vântos. Ora 8½ însoţit pe Fritz Anhalt la gară. În acelaşi timp soseşte Sandro de la Giurgiu. Anhalt călătoreşte la Belgrad. Ora 9½ înapoi, dejunat *à trois,* Sandro povesteşte foarte interesant despre mizeriile de care a avut parte în Bulgaria şi despre aşteptata logodnă cu Victoria de Prusia[333]. Ora 4 ceai. Ora

333 Principele Bulgariei, Alexandru de Battenberg, se îndrăgostise încă din 1883 de prinţesa Victoria (1866-1929), fiica kronprinţului german Friedrich Wilhelm şi a soţiei acestuia, prinţesa Victoria (fiică a reginei Victoria a Marii Britanii). La început, iubirea celor doi a fost puternic încurajată de mama prinţesei. Impotriva unei eventuale căsătorii între cei doi s-au pronunţat încă de la început atât împăratul Wilhelm I al Germaniei, cât şi cancelarul Bismarck. Impăratul şi cancelarul credeau că, din cauza relaţiilor proaste dintre principele Bulgariei şi ţarul Rusiei, acesta din urmă va

5 el pleacă înapoi la Rusciuc, eu îl însoţesc până la gara Filaret. Întors prin Cotroceni. Vânt rece. Seara Stöhr aici până la ora 10.

Marţi. 10/22 aprilie. Sfintele Pasti

Vreme rece, totul verde. Cu Elisabeta. Orele 10½-12 Sturdza cu R. Mihai la mine, discutat programul. După-amiază acasă, ceva ploaie, răcit foarte tare, guturai. Elisabeta foarte bine. Seara Sturdza şi R. Mihai.

Miercuri, 11/23 aprilie

Vânt rece, vremea instabilă. Foarte răcit. Ora 9½ plecat la Cotroceni, acolo încălecat, trecut în revistă trupele Corpului 2 Armată, 12.000 oameni. Durat două ore, foarte bine. Călare înapoi. Ora 12½ la Palat. După-amiază Brătianu la mine, se plânge din cauza sănătăţii. Cu Elisabeta. După-amiaza acasă, foarte răcit. Seara prefectul Poliţiei. Noapte proastă.

Joi, 12/24 aprilie

Vreme întunecată. Foarte răcit, guturai. Câmpineanu şi Brătianu la mine. După-amiază promenadă. Orele 5-6

---

percepe căsătoria cu o prinţesă din casa imperială germană drept un afront personal, ceea ce putea duce la declanşarea războiului. Planuri de căsătorie între cei doi s-au făcut până după plecarea lui Alexandru de Battenberg din Bulgaria, în 1887. În cele din urmă, Alexandru de Battenberg (devenit între timp conte de Hartenau şi ofiţer în armata austriacă) se va căsători în 1889 cu Johanna Loisinger, iar prinţesa Victoria de Prusia se va căsători în 1890 cu prinţul Adolf de Schaumburg-Lippe (E.C. Corti, op. cit., pp. 137-138, 209-211, 291).

plimbare cu trăsura, vânt rece. Doamna Zulnia Sturdza la masă. Ploaie, furtună. Tuse, dureri de cap.

Vineri, 13/25 aprilie. Sosirea perechii princiare mostenitoare austriece la Bucuresti

Vreme ploioasă, întunecat, frig. Înainte de amiază Sturdza, Brătianu, Fălcoianu pentru trecerea în revistă. După-amiază pregătiri. Ora 4 ceai. Ora 4½ plecat la Cotroceni cu Elisabeta şi doamnele. Cu trenul special la Comana, o oră întârziere, deoarece Înălţimile Lor au plecat abia la ora 6 din Rusciuc, în loc de ora 5. Ora 7 trenul ajunge în Comana, salutare călduroasă, ne tutuim de îndată. Stefanie fermecătoare, el foarte plăcut. Ora 8 Bucureşti (Filaret), primire frumoasă, prezentare a miniştrilor, vârfurilor etc. Gardă de onoare, imnul naţional austriac. Elisabeta prezintă doamnele, care oferă buchete. Colonia austriacă este prezentă. Elisabeta cu arhiducesa Stefanie în prima trăsură, eu cu arhiducele Rudolf în cea de-a doua, ţinută de *grand gala.* Intrarea în oraş, care e iluminat strălucitor şi decorat. Primire foarte călduroasă, de care amândoi sunt încântaţi. La Palat, gardă de onoare şi întregul corp de ofiţeri ai garnizoanei, pe care eu îi prezint. Defilare a gărzii de onoare. Ora 9 mare retragere cu torţe a zece corpuri de fanfară, foarte frumos. Supat *à quatre,* foarte confortabil, împreună până la ora 11. Ei stau în camerele noastre. Multă ordine în timpul primirii şi linişte.

Sâmbătă, 14/26 aprilie

Întreaga noapte şi toată ziua ploaie, neprietenos, frig,

vânt. Ora 8½ dejunat *à quatre,* împreună până la ora 11, conversat şi creat o relaţie foarte cordială. Ora 11 perechea princiară moştenitoare primeşte Consiliul de miniştri, eu le prezint toţi miniştrii. Apoi primirea corpului diplomatic şi a delegaţiei austriece, la care noi nu participăm. Ora 12½ *lunch à quatre.* Parada de la Hipodrom a fost suspendată. Ora 2½ are loc o defilare a Corpului 2 Armată în faţa palatului. Eu conduc trupele prin faţa arhiducelui. Noi suntem călare, Elisabeta şi arhiducesa la fereastră. Frig umed. Defilarea durează o oră. Ceai, apoi plimbare cu trăsura prin oraş şi la mitropolit, unde rămânem toţi patru o jumătate de oră. Ora 6½ dineu de gală în sala tronului, 60 tacâmuri. Toasturi, amândouă fac o impresie excelentă. După masă cerc până la ora 8½. Au fost invitaţi şi conţii Karoly şi Teleky. Contele Bombelle şi Meyer au primit Marele Cordon al Stelei României, contele Pallfy, Marele Cordon al Ordinului Coroanei.

Adjutanţii contele Nostiz, Wurmbrandt, Mittrowsky şi Salzberg comandori ai Stelei României. Dr. Laney şi căpitanul Schneider ofiţeri ai Stelei României. Klaudy mare ofiţer al Coroanei etc. Contesa Sylva-Taronca, soră a lui Kalnoky, şi contesa Pallfy primesc brăţări. După ce ne-am retras, prinţul moştenitor Rudolf a venit la mine, pentru a-mi da, în numele împăratului, Ordinul Lânii de Aur. Eu îi mulţumesc telegrafic împăratului, care e foarte mulţumit de primire. Ora 9½ la teatru, bal în costume naţionale, arhiducesa Stefanie şi Elisabeta au îmbrăcat şi ele costume. Enorm de plin. Dansuri naţionale, căldură enormă, rămas până la ora 10½. Oraşul frumos iluminat. Băut ceai *à quatre* la Palat. Ora 11½ plecat la gara

Târgovişte, trenul pleacă însă abia la ora 12. Acolo miniştrii, preşedinţii Camerelor etc. Cerc, vorbit cu suita. Rămas-bun călduros, îmbrăţişări. Gara frumos iluminată şi decorată. Ora 12 plecarea. Ora 9 dimineaţa sosirea în Turnu-Severin, unde se îmbarcă pentru Belgrad. Ajung acolo luni dimineaţa. Ora 12½ în pat.

Duminică, 15/27 aprilie

Vremea mai bună, răcoare. Ora 8 sculat. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 11 Sturdza la mine, pleacă la Viena, Paris şi Berlin. După-amiază generalul Creţeanu. Orele 4-6 promenadă cu Candiano, vânt rece. Mad. Zulnia Sturdza la masă. Seara citit, scris. Ora 9½ în pat, foarte obosit.

Luni, 16/28 aprilie

Vreme mohorâtă, întunecată, vânt rece. Înainte de amiază Dabija la mine, a mers cu ei până la Turnu-Severin, unde a fost o primire frumoasă. Vasul a plecat abia la ora 10. Venit Lecca, urmează să plece în Moldova. Brătianu e la Florica, nu se simte prea bine. După-amiază primit pe prinţul Cantacuzino, noul ministru de Război bulgar[334]. Orele 4½-6 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. Promenadă la Cotroceni, unde totul este verde. Vânt rece dinspre est, vreme foarte întunecată. În Sinaia a nins. Seara scris. Ora 10 în pat.

Marţi, 17/29 aprilie

334 Prinţul Cantacuzino, general rus, a fost numit ministru de Război al Bulgariei în februarie 1884.

Ploaie torenţială, întunecat, foarte rece. În Sinaia ninge. Înainte de amiază, orele 10-11, cu Gottereau şi Steriadi, discutat reconstrucţia vechiului palat. Schimbarea treptelor şi a rotondei. Nici un ministru. Scris. După-amiază G. Cantacuzino, care a fost mai multe luni în străinătate, nu este împotriva guvernului, însă doreşte revizuirea astfel încât colegiul I la Senat să revină proprietarilor rurali. Ora 3 primit pe Brockhaus, care vine împreună cu fiul său. Prezentat Elisabetei şi invitat la ceai. Ploaia torenţială încetează, aproape prea mult. Prefectul Poliţiei. Basset, care merge cu Slade la Sinaia pentru iluminatul electric. Seara doamna Zulnia Sturdza la masă, împreună până la ora 8. Scris până la ora 10½. Depeşă de la perechea princiară moştenitoare din Viena, unde au ajuns astăzi. Ne mulţumesc pentru primirea călduroasă. Împăratul este foarte mulţumit de aceasta.

Miercuri, 18/30 aprilie

Vremea ceva mai bună, +7 °R. Înainte de amiază Chiţu şi Aurelian la mine. Rosetti face ceva agitaţie în ţară pentru colegiul unic electoral, însă nu găseşte absolut nici un ecou. După-amiază audienţe. Orele 5-6½ Brătianu la mine, este foarte mulţumit de toate, speră de asemenea că revizuirea va fi încheiată rapid de Camere. Vizita austriacă este caracterizată în toată Europa drept un înalt eveniment politic. Sturdza va trece în călătoria sa şi prin Berlin, unde este o dispoziţie foarte bună în favoarea noastră. Seara scris Mariei până la ora 10½.

Joi, 1 mai/19 aprilie

Vremea mai bună, ceva mai cald. Ora 10½ Câmpineanu. Ora 11 Chiţu. După-amiază audienţe, Salzberg, care mulţumeşte pentru ordin. Orele 4½-6 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, şi promenadă în grădina din Cotroceni, aer plăcut, dar frig. Seara scris, până la ora 11. Elisabeta la concert.

Vineri, 2 mai/20 aprilie

Vreme de primăvară. Înainte de amiază Dabija, pentru podul şi tunelul de la Feteşti, Dobrogea. Orele 11-12 Carp, care şi-a înmormântat mama la Iaşi, se întoarce la Viena. Orele 2-3½ Meyer, care mulţumeşte pentru ordin, este foarte mulţumit de primire. Prefectul Poliţiei. Orele 4½-6½ promenadă cu Candiano la Dâmboviţa, foarte cald. Seara scris, Leopold la Meran.

Sâmbătă, 3 mai/21 aprilie

Vreme frumoasă, caldă. Ora 9½ cu Elisabeta în grădină. Totul e în floare. Ea face o plimbare cu trăsura. Ora 10½ Voinov. Citit, scris. După-amiază audienţe. Ora 4½ plecat la stabilimentul de confecţii pentru armată. Ora 6 înapoi. Seara scris. Puţin răcit.

Duminică, 4 mai/22 aprilie

Vreme frumoasă, caldă. Ora 10 capela episcopală, la arhiepiscop. Plimbare prin Văcăreşti. Ora 1½ audienţe. Slăniceanu, care s-a întors din Italia. Orele 3-4 baronul Axel, care îmi povesteşte lucruri interesante din Ungaria şi

că Teleky şi Karoly sunt intimi ai prinţului moştenitor Rudolf. Orele 4½-6 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Şosea şi la Cotroceni. Seara scris.

Sinaia

Luni, 5 mai/23 aprilie. Sf. Gheorghe. Bucureşti-Sinaia

Vreme minunată. Ora 7½ dejunat cu Elisabeta, cald. Ora 8½ la gară, acolo D. Ghica, Chiţu, Voinov, Fleva, Kalinderu etc. Ora 8¾ plecarea cu trenul special, direct, oprim doar în Crivina şi Comarnic. În defileu ceva ploaie. Munţii complet fără zăpadă. Ora 12½ în Sinaia, aici Davila, care e mai bine, dar slăbit. Steriadi. Direct la castel. Aici Stöhr, Kott. Casa scărilor din lemn e gata, coloanele sunt făcute din marmură. Toate lucrările de artă, pe care le-a cumpărat Stöhr din Italia. Ora 1 dejunat, apoi la construcţia nouă dintre pavilionul de vânătoare şi castel, temelia este în afară. Enorm de umed. Mestecenii nu au înverzit încă. Plimbat până la ora 6, cu Stöhr etc. Seara biliard cu Şoimănescu până la ora 9. Steriadi şi intendentul Gordon preiau acum direcţia castelului. Împăratul german este încă suferind. Sandro a avut o întrevedere cu prinţul de coroană în Darmstadt, în privinţa Victoriei de Prusia.

Marţi, 6 mai/24 aprilie. Sf. Elisabeta

Vreme minunată, foarte cald. Ora 8 dejunat cu Elisabeta, îi dăruiesc o brăţară cu perle şi două tablouri. Ora 9½ toţi împreună la mănăstire, Te Deum în biserica mică. Davila acolo. Înapoi prin pădure. Elisabeta obosită. Ora 12½ dejun, venit R. Mihai şi Basset. Elisabeta

primeşte nenumărate buchete, flori, enorm de multe depeşe. După-amiază în Valea Peleşului, din cauza bazinului pentru iluminatul electric. Hotărât podul. La mănăstire. Ora 6 înapoi. Seara biliard. Furtună.

Miercuri, 7 mai/25 aprilie

Vreme minunată, foarte umed. După-amiază promenadă, cu Kott. La dejun I. Kalinderu. Cu el întreaga după-amiază, pentru lista Domeniilor Coroanei. Ploaie. Seara Kalinderu şi Davila la masă. Biliard.

Joi, 8 mai/26 aprilie

Vreme frumoasă, foarte umed. Orele 9-10 promenadă cu Elisabeta, apoi cu Stöhr la castel. Ora 11½ ploaie torenţială, care durează. Furtună. C. Manu şi Davila la dejun. Cu Slade pentru iluminatul electric. Seara biliard. Davila la masă. Ploaia încetează.

Vineri, 9 mai/27 aprilie

Vreme mai bună. Cu Knechtel la pavilionul de vânătoare. După-amiază la castel cu Stöhr. Hartley aici, rămâne până la ceai. În Bucureşti Camerele s-au întrunit. Seara biliard. Noapte senină, cu lună.

Bucureşti

Sâmbătă, 10 mai/28 aprilie. Sinaia-Bucureşti

Vreme minunată. Orele 9-10½ promenadă prin pădure cu Elisabeta. Cu Knechtel şi Stöhr. Ora 12½ dejunat. Cu

Stöhr până la ora 3. Plecat la gară. Ora 3½ plecarea cu trenul special, Davila cu mine. Munţii se văd foarte clar, aer minunat. Mestecenii aproape complet verzi. Fără oprire până la Crivina, ora 5¾. Ora 6¾ sosirea în Bucureşti, toţi miniştrii, doamne, Lecca şi Dimancea de la Cameră etc. Cerc un sfert de oră. Ora 7½ la Palat, foarte umed. Ora 8 cinat. Primit pachetul cu Lanţul Lânii de Aur, scrisoare de la împăratul Franz Iosef, o formulă de jurământ şi o chitanţă. Citit până la ora 10½. La culcare. Ora 12½ sunt trezit, deoarece I. Brătianu trebuie să mă vadă. După spusele lui, conservatorii au avut o întrunire, au ţinut discursuri provocatoare, apoi au agitat steaguri pe străzi pentru a produce dezordine. Trupele au fost consemnate. Jandarmii blochează străzile spre Palat, căci e de temut o demonstraţie aici. Compania 2 şi Batalionul 2 Vânători rămân la Palat. Totul se desfăşoară în linişte. Blaremberg ar fi ţinut un discurs infam. L. Catargi, Vernescu şi Florescu au fost la întrunire. După jumătate de oră ne culcăm. Noaptea linişte.

Duminică, 11 mai/29 aprilie

Vreme minunată, cald. Ora 10 la capela episcopală, la episcop. Plimbare cu trăsura prin Filaret. Vânt cald, praf. După-amiază, orele 1-4, audienţe. Prinţul Uruzov îndelung la mine, se duce la Petersburg. Ora 4 Filipescu, rămâne la ceai. Prefectul Poliţiei la mine. Seara cu Elisabeta. Citit.

Luni, 12 mai/30 aprilie

Vreme caldă. Ora 10 Chiţu, ora 11 Brătianu; hotărât împreună cu el şi cu Elisabeta ca Elisabeta să meargă la

Montpellier, la *jeux floraux.* Este invitată insistent şi chiar guvernul francez speră că va veni. Lecca. După-amiază audienţe. Orele 4-6 plimbare cu trăsura şi la Cotroceni, vânt rece, probabil grindină în apropiere. Seara scris.

Marţi, 1/13 mai

Vreme rece. Ora 9¾ Brătianu, a telegrafiat la Paris că Elisabeta acceptă invitaţia. Ora 10½ inspecţie a Batalionului 2 Vânători, până la ora 12, foarte bine. După-amiază cu Elisabeta la fotograful Mandy, până la ora 4½. Ora 6½ dineu de gală în cinstea lui Hoorícks, ministrul plenipotenţiar belgian, invitaţi arhiepiscopul catolic, G. Cantacuzino, Th. Rosetti, Fleva etc., 40 persoane. Cerc până la ora 8½. Seara citit.

Cotroceni

Miercuri, 2/14 mai. Mutarea la Cotroceni

Vreme uscată. Înainte de amiază prefectul Poliţiei. Orele 10½-11¾ Consiliu de miniştri, problema primului colegiu întâmpină greutăţi la Cameră. După-amiază audienţe, Zizin Cantacuzino. Ora 4½ plecat cu Elisabeta la Cotroceni. Plimbat prin grădină, totul în floare, privighetori, aer plăcut. Ora 6½ cinat pe verandă. Seara puţin în grădină, scris etc.

Joi, 3/15 mai

Vreme frumoasă, dar foarte uscată. Înainte de amiază Câmpineanu şi Lecca la mine. Camera a votat primul colegiu, orăşenii şi proprietarii funciari cu venit de 1.200

franci. Orele 4½-6½ jucat biliard cu Şoimănescu. Seara scris până la ora 10½. Vânt.

Vineri, 4/16 mai

Vântos, cam închis. Înainte de amiază nici un ministru. Călătoria Elisabetei la Montpellier este încă în suspensie, deoarece Alecsandri e bolnav şi nu răspunde. După-amiază audienţe. De asemenea Iorgu Radu, care mă asigură că opoziţia nu a vrut să facă nici o demonstraţie. Orele 4-6 furtună foarte puternică, frig. Seara citit.

Sâmbătă, 5/17 mai

Totul e împrospătat în urma ploii. Elisabeta în grădină. Înainte de amiază nici un ministru. Camerele votează diferitele colegii, din păcate au lăsat proprietarii rurali şi urbani la colegiul I de la Cameră şi Senat. După-amiază G. Cantacuzino, care îmi spune că au venit la el L. Catargi şi Vernescu pentru a-i declara că răbdarea lor a ajuns la capăt şi că vor folosi acum toate mijloacele spre a-l răsturna pe Brătianu. După-amiaza în grădină, seara scris.

Duminică, 6/18 mai

Vreme minunată, aer bun. Ora 9½ cu Elisabeta la biserica Azilului. Acolo Davila, care e bine. După-amiază audienţe. Şi un domn Cuza, care îmi cere 10.000 franci. Orele 5-6 Pherekyde, care a venit de la Paris. Seara scris.

Luni, 7/19 mai

Vreme minunată. Înainte de amiază Brătianu la mine. Câmpineanu trebuia să vină cu lista Domeniilor Coroanei, însă nu a apărut. Sturdza este la Baden-Baden. După-amiază audienţe. Orele 4-6 la Palat. Seara cu Elisabeta, scris.

Marţi, 8/20 mai

Vreme minunată. Călătoria Elisabetei la Montpellier este abandonată definitiv. Ora 10½ Chiţu la mine. După-amiază Saurma. În grădină cu Elisabeta, scris.

Miercuri, 9/21 mai

Vreme minunată. Seara trecută la concursul de tir al armatei. Ora 10 plecat la Palat. Consiliu de miniştri până la ora 12. Studenţii au făcut la legaţia Austriei o demonstraţie în problema Transilvaniei. Ora 2 audienţe. Ştirbey. Ora 5½ în grădină, ceremonie de batere a ţintelor în noile drapele ale Regimentelor 5, 6, 7 şi 8 Artilerie, 12 Călăraşi, 31 şi 32 Dorobanţi, toţi generalii aici, delegaţii ale regimentelor. Elisabeta e de faţă. Durat până la ora 6½. Seara cu Elisabeta. Scris.

Joi, 10/22 mai. Sărbătoare naţională

Ora 8 deja Stöhr. Ora 8½ Azilul cu Davila, copiii cântă. Vânt puternic cu praf. Ora 9½ plecat la Palat cu Elisabeta. Ora 10½ cu Elisabeta la Mitropolie, în ţinută de gală. Trupele formează culoar. Multă lume. Casele şi străzile împodobite. Te Deum, miniştrii, delegaţi etc., biserica foarte plină. Ora 11, se termină. În curte delegaţi cu

steaguri. Eu încalec, Elisabeta cu trăsura pe bulevard (Academie), acolo sfinţirea noilor drapele, pe care eu le înmânez respectivilor comandanţi de regimente. Defilare, Şcoala Normală, răniţii, protectorii săracilor, Garda Naţională, apoi armata, cu noile drapele în faţă şi toţi ofiţerii care nu sunt la comandă. Ora 12½, se încheie. La Palat. Dejunat cu Elisabeta, foarte umed. Ora 2½ primire a Consiliului de miniştri, imediat după aceea a Camerelor, D. Ghica şi generalul Lecca ţin discursuri şi îi oferă buchete Elisabetei. Eu răspund Senatului şi Camerei, cuvântarea mea face puţină impresie. Cerc. Ora 3½ primit delegaţiile tuturor districtelor. Fleva, ca primar al Bucureştiului, ţine un discurs, eu răspund. Cerc. La intrarea noastră şi la ieşire suntem aclamaţi de delegaţi şi de Camere. Ora 4½ cu Elisabeta la banchetul răniţilor şi al delegaţilor. Multă lume. Ora 5½ la Palat.

Furtună puternică, ploaie, s-a făcut frig, vânt. Ora 6 Stöhr. Ora 7 cinat. Seara Brătianu la mine. Sturdza trebuie să meargă la Berlin şi Viena. Ora 8½ procesiune cu facle. Ora 8 tur cu trăsura prin oraşul iluminat şi la Şosea, acolo foc de artificii, care nu funcţionează prea bine din cauza umezelii. Ora 10½ la Cotroceni. Foarte obositor, mai ales pentru Elisabeta.

Vineri, 11/23 mai

Noaptea ceva ploaie, frig, vânt. Ora 10 la împărţirea premiilor pentru trăgătorii din armată pe locul de exerciţii de la Cotroceni. Acolo toţi generalii. Ora 10½, se încheie. Nici un ministru. După-amiază acasă, cu Elisabeta în grădină. Camera şi Senatul aproape au încheiat revizuirea.

Ora 10 în pat. Frig.

Sâmbătă, 12/24 mai

Vreme frumoasă, rece. În grădină cu Elisabeta. Ora 11 Lecca, apoi prefectul Poliţiei. Studenţii încă mai vor să facă demonstraţie în problema Transilvaniei, au abandonat toate cursurile. În Viena nu se va întâmpla deocamdată nimic. După-amiaza singur. Elisabeta în oraş, unde acordă audienţe. Seara cu ea în grădină, foarte rece.

Duminică, 13/25 mai

Vreme frumoasă, vânt rece. E secetă în toată ţara, în Moldova pericol pentru recoltă, porumbul nu a fost însămânţat peste tot. Ora 10 la capela episcopală, liturghie tăcută. Ora 11 înapoi la Cotroceni. După-amiază generalul Cernat. Ora 1½ plecat cu Elisabeta la curse, praf enorm, ne întâmpină generalul Florescu şi G. Manu. Acolo până la ora 5. Opoziţia, despre care am vorbit acolo, e neobişnuit de nerăbdătoare să ajungă la cârmă. Ora 5½ la Cotroceni. Seara scris. Agitaţii printre studenţi, din cauza demonstraţiei studenţilor maghiari din Cluj împotriva românilor. Opoziţia, şi anume G. Bibescu şi soţia sa, le împarte bani, spre a face demonstraţii politice. La Viena s-au liniştit însă complet în această problemă şi nu vor să facă nici un fel de greutăţi guvernului. Sturdza este încă la Paris.

Luni, 14/26 mai

Vreme destul de rece. Înainte de amiază Chiţu şi

Câmpineanu la mine. Revizuirea este încheiată la Senat, iar la Cameră e aproape gata. Începe acum Legea electorală, care are 130 de articole, poate să mai dureze patru săptămâni. Câmpineanu nu spune nici o vorbă despre domenii, care deocamdată nu au fost supuse discuţiei. După-amiază la Palat. Vânt rece, care alungă ploaia. Seara foarte frig. După-amiaza câţiva stropi de ploaie.

Marţi, 15/27 mai

Numai +8 °R, vânt foarte rece. Ora 10 inspectat Regimentul 1 Infanterie col. Cruţescu (maior Bengescu). Lăsat batalioanele să exerseze, două ore, excelent. De faţă generalii G. Anghelescu şi Radovici. Ora 12½ la Cotroceni. Aurelian la mine, pentru demonstraţiile studenţilor. După-amiază nici o audienţă. Biliard cu Candiano. Seara cu Elisabeta. Scris. Complet senin.

Miercuri, 16/28 mai

Vreme senină, deloc ploaie. Ora 10 plecat cu trăsura la Palat. Vânt rece. Ora 10½ Consiliu de miniştri, până la ora 12. După-amiază A. Pascal la mine, din partidul Catargi-Vernescu, mă roagă să nu sancţionez revizuirea Constituţiei. Elisabeta promenadă în oraş, la teatru. Seara frig. Scris până la ora 10½. Sturdza nu dă nici un semn de viaţă.

Joi, 17/29 mai. înălţarea la cer românească

Noaptea ceva nori de ploaie. În grădină cu Elisabeta.

Ora 10½ Câmpineanu la mine. Pleacă în concediu, deşi a promis că nu va pleca până nu va fi votată problema domeniilor. După-amiază audienţe, în grădină. Seara scris. Două mitinguri, ale dreptei şi ale stângii, care s-au desfăşurat liniştit. Vânt rece, ceva nori.

Vineri, 18/30 mai

Vânt, enorm de secetos, perspectivele de recoltă foarte întunecate. Ora 10 Chiţu la mine. Ora 11 la cazarmă, pentru a vedea armăsarii din Rusia. A murit colonelul Schina. După-amiază, la ora 4½, inspecţia Arsenalului. Seara prefectul Poliţiei.

Sâmbătă, 19/31 mai

Nu plouă deloc în toată ţara. Înainte de amiază Brătianu la mine, discutat cu el despre problema domeniilor, el vrea să o supună acum la vot. După-amiază, între orele 2 şi 3½, Vernescu la mine, mă sfătuieşte să nu sancţionez modificarea Constituţiei, altfel, însă, este liniştit. Carp la mine, a venit de la Viena. Ora 4½ la cazarmă, pentru înlocuirea cailor. Generalul Anghelescu acolo. Seara citit.

Duminică, 1 iunie/20 mai. Rusaliile catolice

Vreme senină şi uscată, vânt. Ora 9 la mica mănăstire, liturghie şi predică până la ora 10½. La Palat. Ora 1 audienţe, primit şi pe Rosetti. Ora 2½ plecat cu Elisabeta la curse. Premiul meu de 4.000 de franci câştigat de Blaremberg. I. Bălăceanu a câştigat un cal. Ora 5½ înapoi.

Mult praf, frig. Seara cu Elisabeta în grădină. Barometrul coboară puţin.

Târgovişte

Luni, 2 iunie/21 mai. Călătoria la Târgovişte. Sfinţii Constantin şi Elena

Sculat la ora 7. Ora 8½ plecat cu Elisabeta, prin grădină, spre gară. Ora 9 plecat cu Cernat şi Creţeanu. Ora 10 Titu, întâmpinare, delegaţie din Târgovişte. Ora 10½ plecat pe noua linie ferată spre Nucet, acolo inspectat herghelia. Ora 12 sosirea în Târgovişte, mare întâmpinare călduroasă. Sub un umbrar prezentarea autorităţilor. Inspecţia Regimentului 20 Dorobanţi col. Logadi şi a Bateriei 2 a Regimentului 5. Ceva ploaie. Ora 2 plecat cu trăsura la Mănăstirea Dealul. Pe drum primit comunele şi şcolile. Vizitat depozitul de arme de acolo. Biserica. Ora 4 în Târgovişte, în oraş, care e decorat, întâmpinare frumoasă. Inspectat cazărmile, artileria şi depozitele. Ora 5 plecarea. Ora 6½ în Titu. Ora 7¾ în Bucureşti, Elisabeta la gară. Câţiva stropi de ploaie. Ora 8 cinat.

Cotroceni

Marţi, 3 iunie/22 mai

Noaptea nu plouă deloc. Cu Elisabeta în grădină. Nici un ministru. Cald. După-amiaza audienţe. Camerele votează Legea electorală. Seara prefectul Poliţiei.

Miercuri, 4 iunie/23 mai

Umed, înnorat. Ora 10 la Palat, Consiliu de miniştri, cu 6 miniştri. Brătianu e puţin descurajat. După-amiaza audienţe. Ora 3½ furtună, întunecat. Orele 5-6 ploaie puternică. Seara încetează. Furtună în toată ţara.

Joi, 5 iunie/24 mai

Vreme senină, vânt puternic. Ora 10 inspectat Regimentele 6 şi 21 Dorobanţi, praf şi vânt puternic, până la ora 12½. După-amiază audienţe, arhiepiscopul catolic şi un conte Wrangel din Spandau. Orele 4½-6½ în Cazarma Cuza, primit jurământul batalioanelor şi regimentelor. Seara biliard cu Elisabeta.

Vineri, 6 iunie/25 mai

Vreme senină, ceva vânt. Ora 10 1 Dabija, pentru lucrările la porturile Giurgiu, Galaţi şi Brăila. Ora 2 audienţe. Cu Elisabeta. Nori. Ora 8 furtună din toate părţile, cu Elisabeta în grădină. Ora 9 prefectul Poliţiei. Ploaie, care sper să ţină toată noaptea.

Giurgiu

Sâmbătă, 7 iunie/26 mai

Vreme ploioasă. Aproape în toată ţara ploaie, care salvează parţial recolta. Ora 10½ venit Brătianu. Ora 11 plecat la Giurgiu, de la gara Cotroceni. Elisabeta mă însoţeşte acolo. Cernat, Radovici şi Creţeanu călătoresc cu mine. Ora 11½ Comana, întâmpinare. Ora 12½ în Giurgiu, ploaie foarte fină, întâmpinare. Mers cu trăsura prin oraş,

spre Slobozia, unde sunt postate trupele pentru inspecţie. Două batalioane ale Regimentului 5 Dorobanţi şi Bateria 10. Manevrarea artileriei. Două ore de exerciţii detaliate şi defilare. După aceea înapoi. Inspectat pontonierii, care construiesc un pod. Cazărmile. Primire a autorităţilor în prefectura Giurgiu. Ora 5 plecarea. Ora 6½ în Cotroceni, ceva ploaie, mai târziu senin. Seara cu Elisabeta.

Cotroceni

Duminică, 8 iunie/27 mai. Rusaliile româneşti

Vreme frumoasă. Elisabeta la biserică. Eu în grădină, aer minunat. Orele 1½-3 audienţe. Orele 3-6 Sturdza la mine, care s-a întors de la Paris, Berlin şi Viena după şase săptămâni. La Berlin a văzut-o pe împărăteasă, care e foarte suferindă. La Viena împăratul Franz Josef, povestea prinţului moştenitor, Kalnoky. Seara cu Elisabeta în grădină. Lună plină.

Luni, 9 iunie/28 mai. Rusaliile româneşti

Nori, cald. Promenadă cu Elisabeta în grădină, apoi plecat împreună la Mitropolie. Ora 10½ acolo, liturghie în capelă, cu cor pe patru voci, foarte frumos. La mitropolit, unde se află şi Melchisedec. Ora 12 înapoi. După-amiaza singur. Furtună puternică, frumos, ploaie. Orele 4-6½ biliard. Seara citit.

Marţi, 10 iunie/29 mai

Mohorât şi rece. Înainte de amiază Lecca şi Aurelian. Generalul Creţeanu şi-a pierdut fiul, care s-a înecat în lacul

Luzern. După-amiaza furtună puternică. Ploaie până la ora 5. Melchisedec la mine, a fost în Bulgaria. Seara scris.

Miercuri, 11 iunie/30 mai

Rece. Ora 10 la Palat, Consiliu de miniştri până la ora 12. D. Sturdza îmi prezintă lista cu Domeniile Coroanei, care urmează să fie votate mâine la Cameră. Ora 12½ la Cotroceni. Audienţe. Ora 4½ la Palat, luat pe Elisabeta şi plimbat cu trăsura spre Filaret. Seara prefectul Poliţiei. Camerele vor fi gata cu revizuirea în trei zile. Ora 10½ în pat.

Joi, 12 iunie/31 mai

Vreme frumoasă, rece. Cu Elisabeta în grădină. Ora 10 la Şcoala Militară, inspectat *en détail* până la ora 12. De asemenea Şcoala de Aplicaţii. După-amiaza audienţe. Biliard cu Candiano. Domeniile nu au ajuns încă la Cameră.

Vineri, 1/13 iunie

Nori. Cu Elisabeta în grădină. Ora 10½ Sturdza la mine, îmi prezintă încă o dată lista domeniilor, care urmează să fie votată deseară într-o adunare preliminară. După-amiază Tornielli. Camera acceptă articolul Constituţiei referitor la presă modificat de Senat. Rosetti demisionează din această cauză din Cameră. Ora 5 vizitat fabrica de bazalt din Cotroceni, foarte umed. Seara scris până la ora 10½.

Sâmbătă, 2/14 iunie

Aer plăcut. Ora 10½ Lecca la mine. Adunarea preliminară a adoptat Domeniile Coroanei. 30 de deputaţi au semnat proietul de lege, care a fost propus de generalul Lecca. Astăzi se va vota în Cameră. Nici o audienţă. Orele 4-6 biliard. Rosetti şi alţi 11 deputaţi şi-au înaintat demisia motivată, din cauza problemei presei. Domeniile nu pot fi supuse votului, deoarece există un curent împotrivă. Seara scris. Furtună, ploaie.

Duminică, 3/15 iunie

Vreme închisă. Ora 9½ plecat la Cioplea, acolo întâmpinat de arhiepiscopul catolic. Liturghie în biserica catolică, unde sunt mulţi bulgari catolici. Un mic dejun cu episcopul la ora 11, apoi vizitat seminarul şi grădina. Întors prin Văcăreşti şi Filaret, 50 minute, ceva ploaie. După-amiază audienţe. Proiectul Domeniilor nu a putut fi supus nici de data aceasta Camerei, din cauza opoziţiei, care îl atacă puternic. Stöhr la mine. Seara din nou adunare pentru problema domeniilor, Senatul este pentru, în Cameră însă doar 30 de deputaţi, ceilalţi nu vor să semneze şi câţiva vor să-şi dea demisia, dacă se impune votul. Kretzulescu la mine între orele 8½ şi 10. Camera a votat aproape două milioane pentru construcţiile de la Palat.

Luni, 4/16 iunie

Vreme închisă, cald. Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină. Nici un ministru. Abia după ora 12 Sturdza la

mine; crede că Legea Domeniilor nu va întâmpina greutăţi. Ora 2 Isvolski la mine, apoi generalul Creţeanu, pe care îl văd pentru prima dată după moartea fiului său. Cu Elisabeta în oraş. La femeile care lucrează pentru săraci. Societate cu o mie de femei, întemeiată de Elisabeta. Acolo Cernat, Pencovici etc. Mad. Smettan. Ora 4 la Filipescu, vizitat grădina sa şi băut ceai la el. Acolo până la ora 5½. Ploaie, furtună. Seara prefectul Poliţiei. Problema domeniilor a fost dezbătută în şedinţă secretă, apoi în şedinţă deschisă. Vizanti a citit propunerea semnată de 30 de deputaţi, care a intrat îndată în dezbaterea secţiunii, unde Ganea este raportor. Mâine urmează să fie votată. Majoritatea este asigurată.

Marţi, 5/17 iunie

Vreme plăcută. În grădină cu Elisabeta. Ora 10½ Voinov, apoi Lecca şi Aurelian, ei mă asigură că astăzi întreaga lege va fi votată cu o mare majoritate. După-amiază Elisabeta în oraş, la mine Hooricks, apoi singur. Ora 6½ venit prefectul Poliţiei, care îmi comunică rezultatul votului: 76 pentru, 11 împotrivă, 4 abţineri. Sunt 12 domenii, cu 100.000 hectare şi un venit de 670.000 franci. Legea intră în vigoare la 1 octombrie. Ionescu desigur împotrivă, Maiorescu a vorbit foarte bine pentru. Brătianu a fost foarte energic şi priceput în întreaga afacere. Chiţu slab. Seara semnat încă rescriptul pentru Senat. Venit încă Petrescu.

Miercuri, 6/18 iunie

Vreme foarte rece, noaptea ploaie. Ora 10 plecat la

Palat. Brătianu la mine, eu îi mulţumesc pentru vot, apoi Consiliu de miniştri până la ora 12. Hotărât închiderea Camerei. La Cotroceni. Audienţe de la 1½ la 4, apoi plecat la Şcoala Militară, asistat la examen până la ora 7. Cinat cu Elisabeta. În grădină, foarte frig, vânt rece. Senatul a votat Legea Domeniilor Coroanei cu 43 de voturi pentru şi 5 împotrivă (2 abţineri). Raportor a fost Sturdza. Brătianu a ţinut un discurs frumos şi energic. Manu, dimpotrivă, a trăncănit prostii.

Joi, 7/19 iunie

Vânt rece. Ziarele opoziţiei sunt foc şi pară împotriva legii. Orele 10-12 Sturdza la mine, discursul Tronului. După-amiază audienţe. Wight. Orele 4½-6 biliard. Seara prefectul Poliţiei la mine. Mai sunt încă ceva agitaţii printre studenţi, care sunt instigaţi de opoziţie. Ruşii ţes intrigi. În ţară plouă zilnic şi bate un vânt rece, care e dăunător.

Vineri, 8/20 iunie. închiderea Camerei

Vânt rece. Cu Elisabeta în grădină. Ora 10½ plecat împreună cu trăsura la Palat. Brătianu şi Sturdza la mine. Modificarea guvernului trebuie să urmeze cât mai curând. Gottereau şi Steriade venit pentru construcţie. Ora 12½ plecat *en gala* la Cameră. Piaţa Teatrului plină de lume, urale. Brătianu a trecut cu jumătate de oră în urmă pe acolo, unde demonstrau câţiva studenţi, care au fost arestaţi imediat. La intrarea mea în Cameră am fost salutat călduros. Discursul Tronului a fost primit cu simpatie, iar când am vorbit despre Domeniile Coroanei

întreaga Adunare m-a aclamat. În strigăte de „să trăiască” am părăsit sala. Străzile pline de oameni. Ora 11¾ din nou la Palat, dejunat cu Elisabeta. După-amiaza audienţe. Camerele vor fi dizolvate prin decret abia după încheierea listelor electorale. Două ore cu Gottereau şi Steriade în clădirea nouă. Ora 5 de la Palat la Cotroceni, Elisabeta vine mai târziu. Promulgat modificarea Constituţiei. Seara scris, Bruxelles.

Sâmbătă, 9/21 iunie

Frumos, rece, vântos. Ora 10 inspectat Regimentul 3 Cavalerie, colonel Grădişteanu, până la ora 12, destul de bine. Lecca la mine. Au fost arestate câteva persoane. După-amiază la Liceul Matei Basarab, acolo Aurelian şi Şeicaru; examene în toate clasele, acolo două ore. Ora 6 la Cotroceni. Seara în grădină, rece. Prefectul Poliţiei.

Duminică, 10/22 iunie

Frumos, aer plăcut. Promenadă cu Elisabeta, care pleacă la biserică, eu am scris înainte de amiază. După-amiază audienţe. Cu Elisabeta la Davila, care e suferind. Seara scris.

Luni, 11/23 iunie

Vreme frumoasă, cald. Ora 10 la Sf. Sava, la examene. Aurelian şi Aronescu acolo. Rămas până la ora 12, foarte bine la clasa a IV-a, verificat urechile elevilor. Discutat cu

dr. Vitzu[335], Aurelian etc. despre filoxeră, care a izbucnit la Ploieşti; vor trebui luate imediat măsuri energice. După-amiaza audienţe. Ora 4½ vizitat fabrica de ciment de la Bariera Târgovişte. Ora 6 înapoi. Seara cu Elisabeta în grădină, venit Davila, care este încă foarte suferind. Murit prinţul de Orania, ceea ce înseamnă că în Olanda nu mai există ereditate directă[336].

Marţi, 12/24 iunie

Vreme frumoasă, aer plăcut. Cu Elisabeta în grădină. Brătianu la mine între orele 10 şi 11. Discutat situaţia şi modificarea guvernului. Sturdza la mine. După-amiază Cornea[337]. Orele 4-6 biliard cu Şoimănescu. Seara cu Elisabeta în grădină.

Miercuri, 13/25 iunie

Vreme plăcută. Ora 10 în oraş. Consiliu de miniştri

---

335 Alexandru N. Vitzu (1853-1902), naturalist şi profesor, originar din Săvineşti, Neamţ. A studiat medicina la Iaşi şi la Paris, unde a obţinut doctoratul în ştiinţe. Din 1822 era profesor de fiziologie, zoologie şi anatomie la Universitatea din Bucureşti. În acel moment era membru în Consiliul General al Instrucţiunii, din partea învăţământului superior. În 1897 avea să devină membru corespondent al Academiei Române.

336 Ceea ce vrea să spună aici autorul jurnalului este că, din acel moment, în Olanda nu mai exista ereditate pe linie masculină în familia regală de Nassau-Orania. După moartea prinţului Alexandre (1851-1884), fiul regelui Wilhelm al III-lea (1817-1890), moştenitoare a tronului avea să devină fiica regelui, prinţesa Wilhelmine (1880-1962), care va urca pe tron în 1890.

337 Probabil Dimitrie Cornea (1816-1884), om politic şi publicist, originar din Iaşi. A fost ministru în diferite cabinete, în anii '60-'70 ai secolului al XIX-lea.

până la ora 11½, apoi Brătianu încă la mine. Venit Elisabeta, plecat cu ea la Cotroceni.

După-amiază la gimnaziile Cantemir şi Mihai Viteazul. Aurelian acolo. Ora 5½ înapoi la Cotroceni. Elisabeta se întoarce de la examene la ora 6, foarte obosită. Seara scris. Radu Mihai a devenit general.

Joi, 14/26 iunie

Cald. Ora 10 vizitat gimnaziul Lazăr, acolo până la ora 11½. Palat. Primit pe Sturdza, venit Carp. Maiorescu face însă greutăţi în privinţa intrării în guvern[338]. Ora 1 la

---

338 Deoarece mai mulţi lideri liberali (Rosetti, Kogălniceanu, Dimitrie Brătianu) şi-au retras sprijinul faţă de gruparea lui Ion C. Brătianu, acesta din urmă a încercat să lărgească sprijinul politic faţă de guvernul pe care îl conducea, prin atragerea grupării conservatoare junimiste. Aşa cum reiese din jurnalul lui Carol I, regele însuşi agrea o astfel de soluţie. Au avut loc mai multe întâlniri între Ion C. Brătianu şi liderii junimişti Petre P. Carp şi Titu Maiorescu, însă proiectata alianţă nu a avut succes. Prima întâlnire s-a petrecut chiar în 14/26 iunie 1884, fapt consemnat şi de Titu Maiorescu: „La 14 iunie 1884 dis-de-dimineaţă, într-o odaie a Hotelului Broft, unde trăsese Carp chemat din străinătate, se încinge între Ion Brătianu, Carp şi autorul scrierii de faţă o lungă dezbatere. Ministrul-prezident o începe prin declararea că partidul său nu mai poate rămâne în starea în care se află, arată motivele dezbinării de C.A. Rosetti şi propune reconstituirea guvernului cu junimiştii. Noi răspundem că, în principiu, după proclamarea Regatului prin liberali şi faţă de necesitatea preschimbării vechilor partide, nu vedem o greutate absolută în conlucrarea cu un partid liberal reformat, dar că prima condiţie este adoptarea şi punerea în lucrare a programului de reorganizare internă, indicat de noi în Contraadresa de la 3 decembrie 1881. Brătianu primeşte. Carp adaugă îndată a doua condiţie, cea mai urgentă în împrejurările de atunci: reforma Băncii Naţionale pe temeiul etalonului de aur, pentru stârpirea agiului, care ameninţa finanţele statului. Brătianu răspunde că aici trebuie să se consulte cu amicii săi. Mai cerem în

Cotroceni. După-amiaza la seminarul din oraş, la examene. Acolo mitropolitul, episcopi etc. Ora 5½ la Cotroceni. Creţeanu numit la Regimentul 3 Cavalerie, îi pare foarte rău că pleacă de lângă mine. Va face serviciul de vară la Sinaia. Orele 8½-11½ seara Kalinderu, nu i-am spus încă nimic despre numirea sa ca administrator al Domeniilor Coroanei. Ziarele mă înjură mult în legătură cu această problemă.

Vineri, 15/27 iunie

Cald. Cu Elisabeta în grădină. Orele 10-11½ Sturdza şi Carp la mine. Formarea guvernului întâmpină încă dificultăţi. Ora 3 la Palat. Ora 4 la seminarul Nifon, în toate clasele. Acolo mitropolitul, episcopi. Ora 5½ la Palat, pentru clădirea nouă. Seara cu Elisabeta, foarte umed.

Sâmbătă, 16/28 iunie

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază Sturdza. Brătianu la ţară. Guvernul se va forma. După-amiază audienţe. Elisabeta în oraş. Seara în grădină, foarte umed.

Duminică, 17/29 iunie

Ploaie. Ora 10 la capela episcopală, apoi la Palat până la ora 12, aici Stöhr. Cu Elisabeta la Cotroceni. După-

---

sfârşit încetarea «satrapiilor» din districte şi, odată cu intrarea lui Theodor Rosetti în minister, dacă ar primi o prealabilă înţelegere şi asupra celorlalţi colegi, iar când Brătianu ne vorbeşte de Radu Mihai (pe atunci prefect al Poliţiei), noi îl declarăm inacceptabil [...]. La sfârşitul convorbirii, autorul scrierii de faţă îi exprimă impresia că încercarea sa nu va izbuti” (Titu Maiorescu, op. cit., p. 144).

amiază audienţe. Biliard. Seara cu Elisabeta în grădină. Frig, ploaie.

Luni, 18/30 iunie

Ploaie torenţială, frig. Contramandat inspectarea vânătorilor. Câmpineanu s-a întors din străinătate, la mine. Sturdza la mine. Brătianu se întoarce mâine. Th. Rosetti este oscilant în problema guvernului. După-amiază Brâncoveanu. Ora 3 la şcoala normală Carol, până la ora 4½. La Palat, pentru construcţii. Seara cu Elisabeta. Frig, ploaie.

Marţi, 1 iulie/19 iunie

Ploaie torenţială, întunecat. Ora 9½ mai bine, în grădină cu Elisabeta. Davila nu e bine. Ora 11 Lecca la mine. După-amiază mitropolitul Moldovei. Elisabeta în oraş. Scris. Seara din nou ploaie, frig. Conservatorii sunt foarte violenţi.

Miercuri, 2 iulie/20 iunie

Ploaie torenţială, care ţine toată ziua. Recolta în pericol, sunt de aşteptat inundaţii. Ora 10 în oraş. Consiliu de miniştri. Brătianu îmi spune că trebuie lăsată după alegeri combinaţia Maiorescu-Carp. După-amiază audienţe, scris. Seara ploaia se mai potoleşte.

Joi, 3 iulie/21 iunie

A plouat toată noaptea. Dimineaţa vânt, mai târziu

senin. Nici un ministru. După-amiază audienţe. Ziarul *România* este infam în problema Domeniilor Coroanei, conservatorii vor să anuleze votul. Seara scris.

Vineri. 4 iulie/22 iunie

Vremea mai bună. Sturdza şi Brătianu la mine. Guvernul va rămâne, cu unele mici modificări. Ploaie, furtună. Fălcoianu la mine. Seara prefectul Poliţiei. Scris arhiducelui Rudolf.

Sâmbătă, 5 iulie/23 iunie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază Chiţu, Sturdza, Lecca. Carp, care se întoarce la Viena. După-amiaza la ora 4 la Palat. Generalul Fălcoianu depune jurământul ca ministru de Război, în prezenţa lui Brătianu. Chiţu la Culte, Brătianu la Interne. Inspectat construcţiile de la Palat. Ora 6½ cu Elisabeta la Cotroceni. Seara scris.

Duminică, 6 iulie/24 iunie

Frumos, cald. Înainte de amiază Sturdza. După-amiază audienţe. Elisabeta în oraş. Ora 5 prinţii Schönberg şi I. Arenberg, împreună cu von Schmeling la noi, gustare în grădină. Seara cu Elisabeta, foarte umed. Barometrul coboară.

Luni, 7 iulie/25 iunie

Foarte umed. Ora 10 inspecţia Batalionului 8 Vânători, maior Lipan, până la ora 11, foarte bine. Elisabeta în oraş.

După-amiază Câmpineanu şi Cerchez pentru construcţiile de la Palat. Ora 4½ la Palat. Seara cu Elisabeta în grădină. Umed, lună plină.

Marţi, 8 iulie/26 iunie

Vreme frumoasă, cald. Ceva vânt. Înainte de amiază Sturdza. După-amiază Aurelian, în ultima audienţă în calitate de ministru. Orele 3-4 generalul Fălcoianu, ministrul de război. Ora 5 la Palat. Văzut terenul pentru expropriere, cu Cerchez şi Knechtel. Plecat la Cotroceni cu Elisabeta, care a fost la Palat. Seara promenadă cu ea, văzut *château d'eaux*. Citit.

Sinaia

Miercuri, 9 iulie/27 iunie. Bucureşti-Sinaia

Noaptea furtună. Ora 7 Sturdza. Depeşă de la Belgrad, unde domneşte mare bucurie în privinţa vizitei mele. Ora 9½ gara din Cotroceni. Miniştri cu soţiile, Fleva, Kalinderu, comercianţi etc. Un sfert de oră cerc. Ora 9¾ plecarea, trenul special. Vremea din nou mohorâtă. Ora 11 Crivina, ora 12 Câmpina. Ploaie torenţială. Ora 1½ sosirea în Sinaia. D. Ghica împreună cu familia etc. Multă lume la gară, gardă de onoare. La mănăstire pe o ploaie puternică. Biserică. Trecut în revistă Batalionul 2 Vânători, apoi la castel. Totul în interior este gata. Aici Stöhr, Steriade şi Stuart, pentru iluminatul electric. Văzut totul cu Stöhr. La construcţia nouă. Ora 7 cinat. Seara biliard cu Greceanu. Vremea mai bună, lună.

Joi, 10 iulie/28 iunie

Vreme minunată. Ora 10 cu Stuart la cascade, unde va fi amenajat bazinul pentru iluminatul electric. Ora 12½ dejunat. După-amiază la dependinţele clădirii noi. Seara cu Elisabeta. Biliard.

Vineri, 11 iulie/29 iunie

Vreme schimbătoare. Înainte de amiază la castel, mică promenadă, ploaie. Ora 12½, la dejun, D. Ghica împreună cu familia, contele Monts, care e transferat la Roma, profesorul Schwarz de la München. Ploaie torenţială, întuneric. Promenadă. Seara biliard.

Sâmbătă, 12 iulie/30 iunie

Înainte de amiază ploios. Elisabeta ar putea fi însărcinată. La castel cu Stöhr. După-amiază scris. Mică promenadă. Seara frumos. Aşezat tunurile cu colonelul Pastia. Seara biliard. Elisabeta puţin obosită.

Duminică, 1/13 iulie

Vreme minunată. Ora 9 la biserică, fără Elisabeta. La Davila, în mănăstire, pe care îl găsesc mai bine. Ora 11 la castel. Venit generalul Creţeanu. La *lunch* Saurma, Isvolski, generalul Fălcoianu. După-amiaza lucrat cu generalul Fălcoianu. Mică promenadă. Elisabeta nu e însărcinată. Seara biliard. Cald.

Luni, 2/14 iulie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază cu Elisabeta, promenadă, Muk şi Minke cu noi. Ora 12 primit pe feldmareşalul Schönfeld, comandant în Transilvania. Ora 12½ dejun, la care mai participă generalul Fischer, general de brigadă la Braşov, colonelul Gustav şi locotenentul Apor, apoi Meyer, căpitanul Schneider şi Sturdza. După aceea vizitat castelul, ei au rămas până la ora 4. Lucrat cu Sturdza până la ora 6. În Bucureşti a fost scandal duminică, la o adunare conservatoare. Seara biliard cu Sturdza până la ora 11, conversat. Chestiunea domeniilor este încă exploatată.

Marţi, 3/15 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Promenadă. Suleiman Bey, domnul şi doamna Wight, domnul Stuart etc. la *lunch.* După-amiază promenadă. Seara biliard.

Miercuri, 4/16 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu Stöhr. Nimeni la dejun. Stătescu la mine. După-amiază promenadă cu câinii. Seara biliard.

Joi, 5/17 iulie

Arşiţă enormă. Înainte de amiază la D. Ghica, nu a renunţat. La *lunch* domnul şi doamna Kremnitz. După-amiaza audienţe. Maiorul Schuman şi căpitanul Schmidt de la Corpul de ingineri prusian. Mai târziu D. Ghica. Promenadă. Seara biliard.

Vineri, 6/18 iulie

Vreme minunată, enorm de cald. Înainte de amiază mică promenadă. La dejun Hobe-Paşa cu soţia, domnul şi doamna Dragoumis, maiorul Schuman, Stuart etc., împreună până la ora 4½, muzică, ceai. Promenadă. Seara biliard.

Sâmbătă, 7/19 iulie

Arşiţă enormă. Scris. Promenadă. Nici un invitat. Cu Elisabeta şi Stöhr la şantier şi la pavilionul de vânătoare. Seara biliard. Umed.

Duminică, 8/20 iulie

Ploaie, din acest motiv nu merg la biserică. Înainte de amiază cu Stöhr. Mai târziu vreme frumoasă. La dejun ministrul Lecca, Filitis, preşedinte general al Curţii de Casaţie etc. După-amiază frumos, promenadă până la ora 7 cu Elisabeta, în pădure. Apoi Theodori, Nando etc. Seara biliard. Ploaie, furtună.

Luni, 9/21 iulie

Dimineaţa furtună, apoi frumos. Promenadă la bazinul pentru lumina electrică. La dejun generalul Manu cu soţia. După-amiază ploaie torenţială. Seara Theodori vrea să plece, calea ferată întreruptă. Plouă torenţial toată noaptea, apele sunt foarte mari. Plouă în întreaga ţară.

Marţi, 10/22 iulie

Ploaie torenţială. Linia ferată pare să fi fost întreruptă în mai multe locuri. Trenurile nu circulă. Înainte de amiază la Peleş, care e foarte umflat. La *lunch* baronul Ring, Stolojan, Halfon[339] cu soţia, Seculici[340]. Promenadă prin tot castelul. Poşta a sosit abia la ora 4. Ploaia încetează. Rău pentru noua construcţie. La Stöhr. Seara biliard, răcoare.

Miercuri, 11/23 iulie

Toată noaptea ploaie şi furtună. Nici o ştire despre stricăciunile de la calea ferată. Ploaia încetează. Înainte de amiază scris. Sosit vagonul trimis de Heymann, multe lucruri sunt stricate. Venit Candiano. Theodori pleacă împreună cu Greceanu, cu trăsura, până la Comarnic, apoi la Bucureşti. După-amiaza promenadă. Furtună. Seara vremea mai bună. Biliard.

Joi, 12/24 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. Promenadă. După-amiază cu Elisabeta la prima cascadă, minunat. Seara cu Candiano, biliard.

Vineri, 13/25 iulie

---

339 Probabil Avram Halfon (1800-1884), mare bancher, originar din Adrianopol, dar stabilit la Bucureşti, unde a fost multă vreme consul al Turciei. A contribuit la contractarea primelor două împrumuturi externe ale statului român (Oppenheimer şi Stern) imediat după venirea lui Carol I în România.

340 Fany Seculici, numită şi Bucura Dumbravă (1868-1926), poetă, născută la Bratislava. Era una din protejatele reginei Elisabeta.

Vreme minunată. Inspectat şantierul cu Stöhr. Brătianu soseşte la ora 2½. După-amiază cu el şi promenadă. Rămâne la masă. Seara biliard. Seară răcoroasă. Citit până la ora 10½.

Sâmbătă, 14/26 iulie

Vreme minunată. Cu Elisabeta la Davila, care nu e bine. Ora 11½ Brătianu la mine. Rămâne la dejun, conversat până la ora 3½. Se întoarce la Bucureşti. Promenadă. Seara biliard. Ploaie.

Duminică, 15/27 iulie

Ceva ploaie. Mers cu Elisabeta la biserică. La Stöhr, care nu se simte bine. Ora 11 I. Kalinderu, eu îi propun să devină administrator al Domeniilor şi consilier al Cabinetului, el vrea să se gândească. Dejun. După-amiază Kalinderu, mare promenadă cu Candiano. Seara biliard.

Luni, 16/28 iulie

Vreme frumoasă. Promenadă. După-amiază scris. Venit Basset, Steriadi şi Bolomey cu soţia, rămân la masă.

Marţi, 17/29 iulie

Vreme minunată. Promenadă cu Elisabeta. După-amiază mare promenadă în pădure. Seara biliard. Bolomey la Broşteni.

Miercuri, 18/30 iulie

Mohorât. La D. Ghica. Vlădoianu a fost aici. Ceva lume la masă. Ora 2 venit Sturdza. Orele 4-6 promenadă cu el. Seara conversat, biliard. Basset la Bucureşti.

Joi, 19/31 iulie

Ploios. Cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare, Stöhr şi Stuart cu noi. La masă Sturdza. După-amiaza lucrat cu el. Orele 4-6½ promenadă la cascade cu Elisabeta, cu doamnele şi cu Sturdza. Clopotniţa. Aer minunat, munţii puţin acoperiţi. Seara jucat biliard cu Sturdza până la ora 10. Vremea ceva mai închisă şi vânt dinspre nord.

Vineri, 1 august/20 iulie

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază Sturdza, promenadă. La dejun Câmpineanu cu soţia; cu Câmpineanu până la ora 3, la ora 4 venit generalul Fălcoianu la mine. Promenadă cu Elisabeta. Seara biliard.

Sâmbătă, 2 august/21 iulie

Vreme mohorâtă. Promenadă, văzut pe Davila, care e bine. La dejun G. Cantacuzino cu fiii lui. Ploaie. După-amiaza promenadă. Seara biliard. Răcoare.

Duminică, 3 august/22 iulie

Vreme minunată. Ora 9 plecat cu Elisabeta la biserică, apoi cu Stöhr. Dejun mare. După-amiază scris. Ora 4 ceai.

Promenadă.

Luni, 4 august/23 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Stöhr, care merge la Braşov pentru zece zile. La dejun Suţu şi Sturdza, care s-a întors din excursie. Venit Basset. După-amiaza lucrat cu Sturdza. Mică promenadă. Seara biliard.

Marţi, 5 august/24 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. La dejun contele şi contesa Bethlen din Braşov. După-amiază plecat cu D. Ghica la Izvor şi spre Orezi. Ora 6½ înapoi. Seara biliard cu Candiano.

Miercuri, 6 august/25 iulie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază scris. După-amiază venit Mitilineu, înainte de aceasta dejunat în pavilionul de vânătoare. Candiano pleacă, Negel intră în serviciu.

Joi, 7 august/26 iulie

Ceva ploaie. Înainte de amiază cu Elisabeta. La masă Mitilineu şi Nadovitz, agent al Serbiei. După-amiază cu Mitilineu, discutat despre călătoria la Belgrad. Văzut mostre pentru palatul din Bucureşti, o casă franceză. Seara biliard.

Vineri, 8 august/27 iulie

Ploaie, noaptea furtună. Înainte de amiază văzut mostrele casei Kadyer din Paris, pentru palat. Venit Câmpineanu, rămâne la dejun, de asemenea Calevic. După-amiază la pavilionul de vânătoare, văzut mostre de la Heymann şi Durel din Paris. Venit Radu Mihai, rămas seara la masă. Biliard.

Sâmbătă, 9 august/28 iulie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază promenadă până la bazinul pentru lumina electrică. La dejun Călinescu, Costinescu împreună cu soţia etc. După-amiaza cu Elisabeta. Orele 4½-7 promenadă, cu câinele. Seara biliard cu Sturdza, Basset şi Negel. Noapte senină cu lună, destul de cald.

Duminică, 10 august/29 iulie

Vreme minunată. Ora 9 la biserică. Înainte de amiază scris. Venit Voinov. La dejun prefectul şi primarul din Ploieşti, colonelul Maican şi Vartiadi etc. Maiorescu, care rămâne după-amiaza şi seara. Mică promenadă. Biliard.

Luni, 11 august/30 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. Promenadă. Venit Sturdza. După-amiaza la ora 3 primit în audienţă privată pe marchizul del Moral. Promenadă cu Sturdza spre cariera de piatră, întors prin pădure, la ora 7½. Seara biliard. Venit colonelul Greceanu.

Marţi, 12 august/31 iulie

Vreme minunată, cald. Ora 12 primit în audienţă oficială pe noul ministru rezident spaniol del Moral. Apoi dejun de gală, invitat şi pe D. Ghica. La ceai Sturdza şi Maiorescu. Promenadă. Seara biliard.

Miercuri, 1/13 august

Atmosferă de furtună. Înainte de amiază promenadă. Ploaie puternică. Ora 3 venit Brătianu, pleacă la Marienbad, discutat cu el până la ora 6 şi făcut o mică promenadă. Rămâne la masă, până la ora 8½. Seara biliard.

Joi, 2/14 august

Vreme întunecată şi mohorâtă. Înainte de amiază mică promenadă. La masă Saurma, contele Walewitz, noul secretar, doamna Văcărescu împreună cu fiicele ei, dintre care una este absolventă. Ele rămân la Elisabeta întreaga după-amiază. Seara rămân la masă. Sosit Davila. Seara biliard. Plouat toată ziua.

Vineri, 3/15 august

Vremea mai bună, ceaţă. Înainte de amiază ceaţă, răcoare. La Davila, care e mai bine. Nimeni la masă. După-amiază scris. Audienţe. Seara venit Stöhr.

Sâmbătă, 4/16 august

Vreme răcoroasă, nori. Orele 10½-12½ inspectat Regimentul 2 Vânători şi barăcile. După-amiază cu Stöhr, el pleacă cu Basset la Bucureşti. Promenadă cu Elisabeta în pădure. Seara D. Sturdza şi generalul Fălcoianu cu soţia la masă. Venit Steriadi.

Duminică, 5/17 august

Vreme frumoasă, răcoare. Pe jos, cu Elisabeta, la biserică. Înainte de amiază promenadă. La dejun contele Eugen Zichy şi consilierul ministerial dr. Herich, care ne invită la expoziţia de la Pesta. Le-am arătat castelul, rămân la ceai. Lucrat cu Fălcoianu şi Sturdza. Orele 5-6½ promenadă singur, frumos, dar foarte rece. Seara biliard cu Negel şi Theodori.

Luni, 6/18 august

Vreme frumoasă. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta, scris. La dejun Plagino şi generalul Fălcoianu cu soţia. După-amiază scris. Promenadă singur. Seara biliard cu Negel. Seară rece.

Marţi, 7/19 august

Vreme frumoasă, rece. Muck foarte bolnav. În pădure cu Kolben. La masă Kremnitz, Kolben, Maria Bălăceanu etc. După-amiaza promenadă cu Elisabeta, la Davila. Seara biliard. Sala turcească aproape gata.

Miercuri, 8/20 august

Vreme frumoasă, rece. Înainte de amiază promenadă. Muck e pe moarte. La dejun prinţul Uruzov, Costinescu, Corneanu etc. Arătat castelul. După-amiază cu Knechtel, pentru anexe. Seara jucat biliard cu Robescu, care intră de serviciu, până la ora 10½.

Joi, 9/21 august

Ploaie toată ziua. Scris. Cu Elisabeta. Venit doamna Brătianu cu fiica ei, au rămas şi după-amiaza. Seara biliard cu Robescu. Venit Basset. Muck a murit. La masă doamnele Duperin şi Bălăceanu.

Vineri, 10/22 august

Vreme frumoasă. Basset la mine. Cu Knechtel şi cu inginerul de la căile ferate germane, hotărât ultimul transport. După-amiază Maiorescu şi dr. Lauser. Promenadă. Seara biliard.

Sâmbătă, 11/23 august

Vreme ploioasă. Înainte de amiază la Stöhr. Mică promenadă. Venit Sturdza şi Câmpineanu. Răşcanu[341] la dejun. După-amiază spre Sf. Ana, cu Sturdza. Seara biliard.

Duminică, 12/24 august

---

341 Probabil Petru Răşcanu (1846-1913), profesor şi istoric, care a studiat la Iaşi, iar în anii 1881-1882 la Paris. Mai târziu, în perioada 1895-1912, va funcţiona la Catedra de istorie antică de la Universitatea din Iaşi.

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta, apoi Sturdza la mine. La dejun multe persoane. După-amiaza spre Stână, pe la cascade, cu Elisabeta, Sturdza şi doamnele. Plecat la ora 4, înapoi la ora 6½. Ceva ploaie. Seara biliard. Sturdza pleacă la Bucureşti.

Luni, 13/25 august

Vreme schimbătoare. Înainte de amiază scris. Promenadă. Nimeni la masă. După-amiaza scris. Davila foarte rău, trebuie să plece la Bucureşti. Promenadă. Seara biliard.

Marţi, 14/26 august

Vreme rece. Înainte de amiază scris. După-amiază cu Scheck şi Knechtel, hotărât nivelarea şi şoseaua. Seara încă promenadă. Biliard. Kremnitz la masă.

Miercuri, 15/27 august. Sf. Maria, hramul mănăstirii

Vreme întunecată, rece. Ora 9 la biserică, enorm de plin, pe jos înapoi. Orele 10-11 Stöhr, scris. La dejun Cariagdi şi soţii doamnelor. După-amiază scris. Orele 5-7 promenadă cu Elisabeta şi cu doamnele, pe drumul spre Predeal şi prin pădure. Ora 7½ cinat. Biliard. Ora 9

sosit Sturdza, conversat până la ora 11. La Belgrad, ieri, pregătiri pentru primirea mea.

Călătoria la Belgrad ***Joi, 16/28 august***

Vreme caldă, umedă. Înainte de amiază mică promenadă. Discutat diverse lucruri cu Knechtel, Stöhr şi Heymann. Ploaie. Elisabeta cu Sturdza la Sf. Ana, i-a udat. Ora 1 dejunat, Sturdza, prefectul Poliţiei, Beldiman. După-amiază scris. Sturdza, Stöhr. Promenadă. Ora 6½ cinat. Ora 8 plecarea cu trenul special, la gară D. Ghica, Stătescu etc. Sturdza, Câmpineanu şi Calevic, prefectul Poliţiei. Ora 11 în Chitila, acolo se alătură suita. Noaptea la ora 5 în Craiova. Ora 9 în Turnu-Severin.

Vineri, 17/29 august

Mare întâmpinare în Turnu-Severin. Voinescu aici. Ora 10 sosirea la Vârciorova. Acolo vasul *Ştefan cel Mare.* Ora 10½ plecarea, Fălcoianu, Calevic, Mitilineu, colonelul Robescu, maiorul Şoimănescu, Beldiman, colonelul Boteanu, maiorul Giurescu, căpitanul Cărbunescu de la Regimentul 6 Infanterie, locotenent-colonelul Manu. Salutat Ada Kaleh, trupe austriece. Toate localităţile sârbeşti mă salută cu focuri de armă. Dejunat la bord. Ora 3 Trencova. Ora 5 Moldova Veche. Vreme minunată, vânt, dar cald. Vasul *Griviţa* este la Moldova. Ora 6½ Baziaş. Ministrul preşedinte Garaşanin, generalul Nicolici, locotenent-colonelul adjutant Simonovici şi locotenent-colonelul Schaffarick mă salută în numele regelui, ofiţerii poartă Serviciul de Onoare. Garaşanin îmi înmânează Vulturul Alb al Serbiei, cu o scrisoare din partea regelui. Ora 8 cinat la bord. Plecat mai departe, până la Semendria, oprit în faţa localităţii. Ora 10 în pat.

Sâmbătă, 18/30 august. Sosirea la Belgrad

Ora 7 sculat. Plecarea din Semendria. Ceaţă, mai târziu soare. *Griviţa* şi *Alexandru cel Bun* îl escortează pe *Ştefan cel Mare.* Ora 11½ sosirea la Belgrad. Regele Milan în portul de pe Sava. Fortăreaţa salută. Întâmpinare călduroasă, prezentări. Cu regele Milan, în trăsură cu patru cai, spre Palat. Trupe postate pe străzi, totul este împodobit, steaguri. Ora 11¾ la Palat. Ne întâmpină regina Natalia. Prezentarea Curţii, dejun. Ora 3 primirea corpului diplomatic. Orele 4-5½ regele Milan îmi prezintă comandanţii tuturor corpurilor de armată. Mă numeşte şef al Regimentului 6 Infanterie. Defilarea regimentului sub comanda mea temporară. Privelişte frumoasă asupra oraşului, Sava, Dunărea. Ora 8 dineu de gală cu toasturi, corpul diplomatic etc., 80 persoane. Apoi bal, eu dansez un contradans cu regina Natalia, ţinut până la ora 1, bufet foarte bogat. Vorbit cu multă lume. Totul foarte elegant şi frumos aranjat.

Duminică, 19/31 august

Vreme minunată. Ora 9 cu regele Milan la capela Palatului. Ora 9½ plecat călare, cu el, cu regina şi cu o mare suită, la trecerea în revistă. O jumătate de oră. 6.000 de oameni, infanterie, cavalerie şi artilerie. Regimentul meu de faţă. Descălecat, 3 linii. Defilare, regele Milan conduce trupele prin faţa mea, eu conduc regimentul meu. Totul a durat o oră şi jumătate. Călare înapoi la Belgrad. Multă lume. Micii prinţi cu trăsura. Ora 1 dejun militar cu toasturi. Ora 4 plecat cu regina la Topschidar. Văzut casa principelui Miloş. Parcul zoologic. De pe platou, privelişte frumoasă asupra Belgradului. Ora 5½ înapoi. Băut ceai la

regină, care e fermecătoare. De faţă şi regele Milan. Ora 7½ dineu, înainte de acesta îi dau regelui ordinul Coroana României. De faţă miniştri şi oameni de stat sârbi. Îi decorez pe membrii Curţii, pe Garaşanin etc. Ora 9½ rămas-bun de la regină. Toate trupele au fost retrase, întregul oraş iluminat, artificii. Despărţirea de rege pe vasul *Ştefan cel Mare.* Gardă de onoare. Fortăreaţa iluminată. Seară minunată. Ora 11 în pat.

Luni, 1 septembrie/20 august

Vreme minunată. Mers noaptea cu *Ştefan cel Mare* până la Moldova, unde ajungem la ora 5 dimineaţa. Ora 8 mai departe. Ora 10 în Drencova, prin pasul de la Cazane. Ora 11½ dejunat la bord. Cu mine generalul Nicolici, locotenent-colonelul Simonovici, locotenent-colonelul Schaffarick şi trei ofiţeri din regimentul meu. Profesorul Freytag, pe care l-am găsit la Belgrad. De-a lungul întregului ţărm sârbesc salutări şi focuri de armă, iar noaptea a fost totul iluminat. Ora 2 în Vârciorova. Despărţire de însoţitorii sârbi, urcat îndată în trenul special şi plecat spre Turnu-Severin. Întâmpinare. Arşiţă. Direct spre Craiova, unde ajungem la ora 5½. Mare întâmpinare la gară, Sturdza de faţă. În oraş. Te Deum. La doamna Glogoveanu, unde sunt câteva prezentări. Ora 8 dineu, toasturi. Oraşul iluminat. Retragere cu torţe. Ora 11 în pat, destul de obosit. Telegrafiat regelui Serbiei din Vârciorova. Ziarele se ocupă de vizita mea la Belgrad. Ziarele ungureşti arată o mare rezervă. Prinţul Wilhelm al Prusiei grav bolnav.

Marţi, 2 septembrie/21 august. Craiova

Vreme minunată, cald. Ora 9 la noua cazarmă a artileriei pentru inspecţie. Văzut Regimentul 1 Artilerie. Vizitat spitalul şi cazarma, văzut bateriile la exerciţii, nu prea bine. La cazarma infanteriei, inspectat Batalionul 1 Vânători, foarte bine, şi Compania 2 a Regimentului 2 Infanterie. Vizitat noua şcoala militară. Ora 1 dejun, numai militari, toasturi. Audienţe. Ora 2½ prin câteva prăvălii, cumpărat cărţi pentru şcoală. Vizitat, cu Dumitru Băneasa, biserica în ruină, promis că va fi restaurată. Spitalul. Ora 4½ spre Bucovăţ. Prăvălii, fabrică. La întoarcere vizitat Regimentul 1 Cavalerie. Ora 7 cina. Seara retragere cu torţe. În grădina publică. Iluminat până la ora 10. Foarte cald. Noapte senină, cu lună.

Sinaia

Miercuri, 3 septembrie/22 august. Craiova-Sinaia

Vreme minunată. Ora 6 sculat. Încă la doamna Glogoveanu, ora 7½ la gară, multă lume. Ora 8 plecarea. Ora 10½ în Slatina, mare întâmpinare. Ora 12½ în Piteşti, întâmpinare. Dejun la gară. Stătescu cu mine. Rămas o jumătate de oră, apoi plecat mai departe, enorm de cald. Ora 2 în Chitila, aici miniştri, Cernat etc. Sturdza se duce la Bucureşti. După 10 minute plecat mai departe. Ora 4¾ sosirea la Sinaia. La gară Elisabeta cu doamnele, D. Ghica împreună cu familia, Dragoumis, Walewitz şi multă lume. Gardă de vânători, cu muzică. Plecat cu Elisabeta la castel. Mică promenadă, puţin frig şi vânt rece. Ora 7 cinat, invitat pe generalul Fălcoianu. Seara biliard cu Robescu.

Joi, 4 septembrie/23 august

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază cu Elisabeta, apoi cu Stöhr, inspectat construcţiile şi conducta de apă pentru lumina electrică. După-amiaza citit. Cu Knechtel, hotărât anexele pentru grădină. Ora 7 cinat. Seara scris şi citit. Cazimir intră de serviciu.

Vineri, 5 septembrie/24 august

Înnorat, dar nu rece. Înainte de amiază scris. Davila este aproape pe moarte. Înainte de amiază la construcţii şi inspectat noul pod peste Peleş. La dejun câteva persoane. După-amiază scris şi citit. Mai târziu la conducta de apă pentru lumina electrică, aceasta a ajuns până la bazin. Cu Knechtel pentru anexele grădinii. Seara singur, citit. Vremea din nou ceva mai caldă, însă pentru porumb şi vin mult prea rece. Este pericol dacă nu va fi căldură timp de 14 zile. Regele Serbiei îmi telegrafiază din Viena.

Sâmbătă, 6 septembrie/25 august

Vreme umedă, rece. Înainte de amiază scris. Mică promenadă. La dejun D. Ghica, după masă vorbit îndelung cu el. Promenadă. Seara scris.

***Duminică, 7 septembrie/26 august. Ziua de naştere a lui* papa**

Vreme mohorâtă, mai târziu soare. Ora 9 cu doamnele, generalul Creţeanu etc. La biserică. Ora 10 înapoi. Zettler la mine. Ora 12½ primit pe Schuyler, care îmi prezintă scrisoarea pentru rechemarea sa ca ministru

plenipotenţiar american. Ora 1 dejun, mitropolitul primat, D. Sturdza, Schuyler, generalul Radovici, colonelul Creţescu, întors de la manevrele din Rusia, etc., băut în cinstea lui *papa.* După-amiaza mitropolitul, cu Sturdza până pe Vârful Clopotniţa, ora 7 înapoi. Sturdza pleacă la Bucureşti. A murit Davila în Bucureşti, o pierdere enormă pentru noi, stat şi armată. Seara scris.

Luni, 8 septembrie/27 august

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază Zettler, promenadă. La *lunch* prinţul Uruzov, Dragoumis etc. După-amiază scris. Promenadă. Ploaie.

Marţi, 9 septembrie/28 august

Vreme mohorâtă, mai târziu ploaie. Mică promenadă. Câteva persoane la dejun. După-amiază scris. Promenadă. Seara cu Elisabeta, scris până la ora 11. Vremea pare să se îmbunătăţească. Davila a fost înmormântat cu mare ceremonie şi adâncă tristeţe.

Miercuri, 10 septembrie/29 august

Vreme schimbătoare. Înainte de amiază discutat cu Stuart despre iluminat. La masă Carlo Diesbach, contele Walewitz, maiorul Witte, un căpitan, şef al pompierilor din Berlin, Mitilineu. După-amiază stat de vorbă cu ultimul. Seara venit Văcărescu de la Bruxelles şi Candiano. Biliard. Vreme rece şi senină.

Joi, 11 septembrie/30 august. Ziua Griviţei

Vreme minunată. Ora 9½ slujbă religioasă, apoi trecut în revistă Batalionul 2 Vânători. Ora 10½ înapoi la castel. Scris. Ora 12½ pe platou, unde sunt barăcile, primirea corpului ofiţerilor, D. Ghica, Cernat, Candiano, Văcărescu, Mitilineu, I. Ghica, maiorul Witte din Berlin etc. Totul frumos decorat. Banchet pentru 50 persoane. Toasturi, eu îl ţin pe primul, amintind de batalionul foştilor luptători de la Griviţa. Cernat răspunde, apoi maiorul Ionescu, foarte frumos. Candiano recită poezii frumoase, strigăte de ura, acolo până la ora 4. Mică promenadă. Seara dineu şi, la ora 8, retragere cu torţe etc., mic foc de artificii. Vedere minunată asupra văii, spre pădurea de brazi şi spre fântâna arteziană.

Vineri, 12 septembrie/31 august

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază Văcărescu la mine. Venit Sturdza, Lecca şi Carp. După-amiază stat de vorbă cu ei. Seara mică promenadă. Ploaie. Brătianu s-a întors de la Marienbad.

Sâmbătă, 1/13 septembrie

Vreme ploioasă. Mică promenadă, scris. Câteva persoane la masă. Fiica baronesei von Witzleben a murit de holeră la Neapole. După-amiază promenadă. Seara citit.

Duminică, 2/14 septembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază acasă. La dejun generalul Creţeanu, Theodori, C. Manu. După-amiază D.

Ghica la mine, pleacă la Bucureşti. Seara scris.

Luni, 3/15 septembrie

Înainte de amiază Basset, care vine de la Broşteni. Mică promenadă, vreme frumoasă, caldă. După-amiază scris şi promenadă cu Elisabeta, vizitat maşinile electrice. Seara biliard. Holera foarte răspândită în sudul Italiei.

Marţi, 4/16 septembrie

Vreme frumoasă, cald. Orele 10-12½ inspectat Batalionul 2 Vânători, manevre. După-amiază venit Brătianu, stat de vorbă cu el. Promenadă. Rămâne la masă. Invitat şi generalul Slăniceanu cu soţia. Seara biliard cu Slăniceanu şi conversat cu Brătianu.

Miercuri, 5/17 septembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază mică promenadă. Ora 12 pe jos la gară, venit Sandro al Bulgariei cu sora sa Marie şi cumnatul, contele Erbach-Schönberg. Mers la castel în căruţa cu bănci. Ora 1 dejunat. Vizitat castelul. Ceai la pavilionul de vânătoare. Ora 7 cina. Biliard cu contele Erbach. Riedesch este cu noi, conversat până la ora 11. Întâlnirea celor 3 împăraţi la Varşovia.

Joi, 6/18 septembrie

Vreme minunată. Ora 9 dejunat toţi împreună, apoi promenadă până la prima cascadă, foarte cald. Ora 1 *lunch.* Ora 3 plecat spre Buşteni şi Azuga. Vizitat fabrica.

Munţii minunaţi. Ora 6 înapoi. Ora 7 cinat. Seara vorbit cu Sandro despre situaţia sa şi căsătoria cu Victoria de Prusia.

Vineri, 7/19 septembrie

Vreme frumoasă. Ora 9 dejunat. După aceea vizitat tabăra de barăci a Batalionului 2 Vânători şi mănăstirea. Înapoi abia la ora 1 fără un sfert. Ora 1 dejunat. După-amiază discutat cu Sandro despre Bulgaria şi Rusia. Ora 4 ceai, apoi cu Sandro, Erbach, vizitat instalaţia electrică. Ora 7 cinat, invitaţi Esarcu, L. Duca etc. Seara muzică, conversat. Ora 11 în pat.

Sâmbătă, 8/20 septembrie. Sf. Maria

Ora 6 sculat, vreme rece. Ora 7 dejunat toţi împreună. Ora 7¾ plecat la gară în carul cu bănci. Ora 8 pleacă Sandro cu sora lui Marie şi cumnatul Erbach-Schönberg la Bucureşti. Acolo rămân până mâine dimineaţă, când pleacă la Varna. Eu cu Elisabeta şi cu doamnele mergem la mănăstire. În biserică până la ora 9½. Pe jos la castel. Înainte de amiază încercare a conductei de apă pentru iluminatul electric, două ţevi au sărit. La masă arhiepiscopul catolic etc. După-amiază ploaie. Seara, la masă, Văcărescu cu fiicele şi Freytag din Halle.

Duminică, 9/21 septembrie

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază cu Stöhr. La dejun Sturdza, Liteanu, Freytag etc. Împreună până la ora 5, conversat. Seara pleacă toţi. Biliard. S-a instalat calea

ferată în Arlberg.

Luni, 10/22 septembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. După-amiază este încercat iluminatul electric. Mansarda foarte frumoasă. Seara Stuart aici. Biliard.

Marţi, 11/23 septembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază inspectat Batalionul 2 Vânători. După-amiază încercat iluminatul electric. Seara castelul parţial iluminat, foarte atrăgător peste tot.

Miercuri, 12/24 septembrie

Ceaţă, mai târziu soare. Înainte de amiază promenadă, vizitat instalaţia electrică. La dejun Saurma şi fratele său. Colonelul Bibescu. După-amiază scris. Promenadă. Seara biliard. Iluminat electric, care merge însă parţial.

Joi, 13/25 septembrie

Ceaţă deasă. Înainte de amiază promenadă. Nimeni la dejun. Venit Sturdza. După-amiază se fac noi încercări pentru iluminatul electric. Ora 4 cu Elisabeta la gară, plecat la Predeal. Ora 4½ acolo, gardă de onoare cu muzică. Ora 5 soseşte perechea princiară moştenitoare austriacă. Salutare cordială. În suită contele Taruca, Palfy, contele

Bomboll, căpitanul Waklzemott şi medicul curant. Ora 5½ plecăm toţi împreună la Sinaia. Totul e în ceaţă. Ora 5¾ în Sinaia. Întâmpinare la gară, plecat cu 4 trăsuri la castel, care e iluminat electric. Ceai. Ora 7 cină de 36 persoane, Meyer, Saurma etc. Vizitat castelul iluminat electric. Apoi mare foc de artificii, jumătate de oră, iluminare frumoasă. Făcut muzică împreună şi conversat. Ora 10 ceai. Ora 10½ în pat. Vreme foarte umedă, a stânjenit focul de artificii. Multă lume în vale, soarele electric iluminează şoseaua.

Vineri, 14/26 septembrie

Ploaie şi vreme întunecată. Ora 8½ dejunat *à quatre,* conversat până la ora 10, apoi promenadă cu perechea princiară moştenitoare prin tot castelul. Ora 1 *lunch* cu muzică. Ora 2 plimbare cu trăsura la pavilionul de vânătoare, apoi la mănăstire. Ploaia începe iarăşi. Ora 4 înapoi. Biliard cu prinţul de coroană. Ora 7 mare dineu de 36 persoane. Seara cu prinţul de coroană. Castelul iluminat electric. Se face muzică până la ora 11. Ceai.

Sâmbătă, 15/27 septembrie

Vreme minunată, răcoare. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Ora 10 plecat la Poiana Ţapului cu carul cu bănci. Munţii se văd foarte clar. Elisabeta merge cu Stefanie la Buşteni, eu merg călare, cu Rudolf, Saurma, Sturdza etc. la vânătoare de urşi la Cumpăta. Călătorie lungă, aer rece, de zăpadă. Un urs a venit spre prinţul de coroană. Dejunat la ora 3, pe o păşune, apoi încă până la cascada Urlătoarea. Ora 6½ înapoi la Sinaia. Frig şi senin, vânt dinspre nord.

Ora 7 cina. Seara retragere cu torţe. Muzică până la ora 10½. Iluminat electric.

Duminică, 16/28 septembrie

Vânt rece dinspre nord. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Ora 9½ toţi la biserică, cor, până la ora 10½. Ora 11 exerciţii ale Batalionului 2 Vânători, mici manevre sub foc, foarte bine. Vizitat barăcile. Ora 12½ *à quatre* în pavilionul de vânătoare, fotografiat. Ora 2½ dejun, 30 persoane. Ora 4½ la gară, foarte multă lume, gardă de onoare. Noi mergem cu ei până la Predeal. Munţii se văd clar. Acolo despărţire călduroasă. Perechea princiară moştenitoare merge în Transilvania. Ora 6½ din nou în Sinaia, vânt de gheaţă. Ora 7 cinat. Seara biliard.

Luni, 17/29 septembrie

Toată ziua ploaie, foarte frig. Cu Stöhr la castel. După-amiază mică promenadă. Seara hotărât cu Stuart şi Stöhr instalaţia pentru iluminatul electric. Biliard.

Marţi, 18/30 septembrie

Vreme rece şi umedă. Înainte de amiază hotărât totul în castel cu Stöhr. Ora 12½ dejunat. După-amiază biliard, scris. Ploaie. Mică promenadă. Lumina electrică funcţionează foarte bine seara. Hotărât cu Stuart şi Stöhr lămpile şi aplicele. Biliard până la ora 11. Zăpadă pe munţi, vreme îngrozitoare, vânt rece. Pregătiri de călătorie.

Cotroceni

Miercuri, 1 octombrie/19 septembrie. Sinaia-Bucureşti

Vreme rece, mohorâtă. Ora 10 promenadă, văzut podul şi un drum. Ora 12 dejunat, aici Stuart şi maiorul Ionescu. Ora 11¾ la gară, atmosferă de ninsoare, multă lume. Ora 1 plecarea. Nu am oprit până la Crivina. Ora 4 în Cotroceni, toţi miniştrii, mitropolitul, Stătescu etc. Cerc un sfert de oră. Brătianu şi Sturdza la mine, din cauza dizolvării Camerei, pot pleca în călătorie abia luni. Seara cu Elisabeta. Biliard. Vreme ceţoasă şi umedă.

Joi, 2 octombrie/20 septembrie

Vreme mai bună. Ora 10 în grădină, terasa nouă. Ora 10½ la Palat, Consiliu de miniştri până la ora 12½. Hotărât dizolvarea Camerei pentru duminică, iar noile alegeri pentru 6/18 noiembrie. Ora 1 Cotroceni. După-amiaza audienţe până la ora 7. Alecsandri la masă. Seara biliard cu el. Venit Sturdza.

Vineri, 3 octombrie/21 septembrie

Vreme minunată, cu Elisabeta în grădină. Ora 10 Fălcoianu, ora 11 Sturdza. Ales mostrele pentru noul palat. Ora 2 la Palat, acolo hotărât mobilierul. Ora 4 înapoi. Primit pe Uruzov şi Wight. Seara Kalinderu, pentru care hotărăsc să preia administraţia Domeniilor. Rămâne de la ora 8 până la 11.

Sâmbătă, 4 octombrie/22 septembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază în grădină. Ora 10 Brătianu, care a fost la Rusciuc pentru a-l vedea pe principele Bulgariei. Venit Sturdza şi Câmpineanu, hotărât comunicatele pentru străinătate. Lecca. După-amiază audienţe, Tornielli. Ora 3 cu Elisabeta la Grant, cumpărat pentru Palat lucruri în valoare de 20.000 franci, pe seama costurilor de amenajare. La Palat. Ora 5 înapoi. Seara scris. Prefectul Poliţiei la mine, până la ora 10. Eclipsă de lună.

Duminică, 5 octombrie/23 septembrie

Vreme mohorâtă, vântoasă. Elisabeta la ora 9 la Azil, biserică. Ora 10 Sturdza la mine, ora 11 Kalinderu, făcut formalităţile pentru numirea sa ca administrator al Domeniilor Coroanei. Ora 12 dizolvarea Camerei prin intermediul guvernului. Orele 1-5 audienţe, primarul oraşului Fleva etc. Fălcoianu la mine. Seara scris, foarte ocupat, rezolvat totul. Basset la mine, pentru domenii etc. Cerkez pentru construcţia palatului şi amenajare. Vreme senină.

Călătoria în străinătate

Luni, 6 octombrie/24 septembrie. Plecarea din Cotroceni

Ora 8 dejunat. Scrisoare de la mama, tata nu se simte prea bine la Weinburg. Ora 8½ plecarea, miniştrii, doamne, generali, D. Ghica în salonul de aşteptare de la Cotroceni. D. Sturdza şi Kalinderu merg cu noi până la Titu, Brătianu şi colonelul Bibescu până la Orşova. Vreme

minunată. Ora 11½ în Piteşti, mare întâmpinare, 10 minute, discursuri. Ora 2 în Slatina. Ora 3½ Craiova, întâmpinare. Ora 6 Turnu-Severin, enorm de mulţi oameni. Ora 6½ în Vârciorova, echipat civil, stat acolo 20 minute. Rămas-bun de la autorităţi. Ora 7½ în Orşova, cinat în vagon cu Brătianu şi Bibescu. Despărţire. Ora 8 plecarea, călătorit toată noaptea.

Marţi, 7 octombrie/25 septembrie

Dimineaţa la ora 7½ sosirea în Pesta. La gară comandantul Poliţiei, primarul, directorul căilor ferate. Rosetti-Solescu şi Mavrocordat. Dejunat. Oprire de o oră. Ora 2 sosirea în Viena, ploaie. Dejunat în gara Stark. Trenul special pregătit pentru ora 3. Ocolit tot oraşul, prin Meislingen, Netzendorf, Nackingen etc. Ploaie puternică. Linia frumoasă până la St. Polten şi Melk. Nu ne oprim în Linz. Ora 8½ sosirea în Simbach, graniţa. Plecat imediat mai departe, salutul inspectorului căilor ferate. Ora 11½ sosirea în München, călătorie foarte obositoare. La gară Fritz, Wilhelm şi Maria Wied ca surpriză. Directorul de Poliţie Jettler etc. Mers la „Cele Patru Anotimpuri”, acolo ceai *en famille,* conversat până la ora 1.

Miercuri, 8 octombrie/26 septembrie. München

Ora 8½ dejunat *en famille.* Ploaie întreaga zi. Ora 10½ la Muzeul Naţional, apoi la anticari, cumpărat tablouri de 2.000 mărci. Ora 1 dejunat cu Fritz, Wilhelm, Maria Wied şi Fritz Anhalt. După-amiaza prin prăvălii, cumpărat mult. Elisabeta la Pinacotecă. Plimbat puţin cu Fritz. Ora 6 sosit Leopold de la Weinburg. Elisabeta merge la teatru. Eu iau

cina cu Leopold şi Fritz. Orele 10-11 ceai, toţi împreună.

Joi, 9 octombrie/27 septembrie. München

Ora 8½ dejunat *en famille.* Ora 10 la Residenz, capela bogată, camera papei, camera tezaurului etc., Jettler cu noi. La Wallemberg, lucrături în aur. La atelierul de pictat pe sticlă. Galeria Naţională. Ora 2 înapoi. La dejun contele Werther. După-amiaza la profesorul Sepp, în diferite ateliere, Wiegand, Defreggere etc. Vizitat primăria. Ora 5 cu Leopold la Pätterich, cumpărat tablouri. Ora 7 cinat cu Leopold şi Fritz. Elisabeta cu sora ei la teatru. Seara ceai toţi împreună, până la ora 11.

Vineri, 10 octombrie/28 septembrie. München-Weinburg

Vreme bună, răcoare. Ora 8½ dejunat împreună. Wilhelm şi Maria pleacă spre Halle. Cu Leopold, Fritz şi F. Anhalt la Pinacotecă. Expoziţie a lăptăriilor. Elisabeta îl primeşte pe F. Dahn. Ora 11½ la gară. Elisabeta pleacă cu Fritz, Romalo şi Cazimir la Sigmaringen, din Ulm cu trenul special. Werther şi directorul Poliţiei la gară. Ora 12½ eu plec cu Leopold spre Lindau. La Kempten ploaie şi frig. Ora 4½ în Lindau. Văzut munţii acoperiţi cu zăpadă. După un sfert de oră plecat mai departe cu trenul la Bregenz, apoi direct la Lauterach, unde bagajul rămâne în urmă. Ora 6 în St. Margrethen, unde pierdem legătura. Comandat o locomotivă pentru a pleca mai departe, însă a sosit trăsura de la Weinburg. Călătorit o jumătate de oră cu Leopold, spre Weinburg, foarte frig. Ora 7 acolo. Pe *papa* îl găsesc destul de bine. Mama vioaie. Carola aici.

Lindheim, Schreckenseiten, Koch, Mirkwitz şi Stendl aici. Ora 8 supat. Seara împreună până la ora 10½. *Papa* se retrage la ora 9.

Sâmbătă, 11 octombrie/29 septembrie

Vreme îngrozitoare, umedă şi rece. Ora 8½ dejunat împreună. Înainte de amiază cu părinţii. Singur pe Masa de Piatră. Ora 12½ luat masa. După-amiază cu Leopold şi Carola pe Valea Rinului şi la Cotul Rinului. La *papa* până la ora 7. Seara supeu. Prittwitz aici. Până la ora 11. Foarte rece.

Duminică, 12 octombrie/30 septembrie

Frig, fără ploaie. Ora 8 dejunat. Mică promenadă cu *papa,* care e dus în scaun cu rotile. La Rheineck cu Koch. La Wachternstein, cumpărat lucruri. Koch crede că *papa* se va sfârşi. Orele 12-1 cu mama în grădină. Leopold pleacă la ora 1 la Sigmaringen. Noi dejunăm. Le-am povestit lui *papa* şi domnilor până la ora 4. Orele 4-6 promenadă cu

Carola, peste Masa de Piatră, Buchberg şi prin vale, vânt foarte rece. Vreme cenuşie, zăpadă în Wolfsholder şi Raiden. Scris. Până la ora 7½ la *papa,* care însă e obosit. Ora 7½ ceai şi supeu. Foarte frig în camere. Până la ora 10¾ împreună, *papa* se culcă la ora 10. Scrisoare de la Elisabeta.

Luni, 1/13 octombrie. Weinburg-Sigmaringen

Vreme rece. Ora 8½ dejun împreună. Promenadă în grădină cu Carola. Weinburg. Ora 11¾ plecarea din Bauried cu trenul special. Totul face o impresie tristă. *Papa* vioi. Ora 11 sosirea în Konstanz, unde apare puţin soarele, apoi de-a lungul lacului, mohorât şi frig. Ora 1 şi 20 minute în Radolfzell. În Schwackenreuthe frig. Ora 3 în Mösskirch. Krauchenwies. Ora 3½ în Josephslust. Mama, *papa,* Carola şi cu mine coborâm din trenul special, care merge cu ceilalţi la Sigmaringen. Noi mergem cu trăsura într-acolo, pe şoseaua cea nouă. Frig şi ceţos. Ora 4 la castel. Aici Elisabeta, Marie cu copiii ei, Fritz cu Louise, Friedrich, Anette, Aribald şi Alexandra, A. Taregi etc. Wilhelm. Leopold, care a sosit ieri. Noi locuim cu toţii în aripa cavalerilor, iar infanţii şi Wilhelm la Antoinette, în aripa prinţilor, pe care o găsesc destul de bună. Ora 6 mare dineu pentru 35 persoane. Seara la *papa.* Orele 9-10 ceai.

Marţi, 2/14 octombrie

Vreme destul de bună, rece. Ora 8½ dejunat toţi împreună, mama, Fritz, Louise, Friedrich, Anette şi copiii. Ora 10 la *papa,* care e vioi, apoi vizitat cu Leopold azilul de bătrâni, pe care l-am fondat în cinstea nunţii de aur a părinţilor. Dejunat la *tante* Carola, la ora 12. După-amiază promenadă cu fraţii, Möhlenberg etc. Orele 5-6 la *papa.* Cina. Seara la *papa,* ceilalţi la teatru.

Miercuri, 3/15 octombrie

Vreme mohorâtă, frig. Dejunat împreună, la părinţi. După-amiază promenadă spre Inzighofen. Ora 6½ cinat.

Seara la *papa.* Ceai până la ora 11.

Joi, 4/16 octombrie

Vânt rece. Dejunat împreună. Înainte de amiază la părinţi. După-amiază în castel. Promenadă în Valea Antoni şi la Horheim, apoi întors. Ora 6 cinat. Seara teatru, eu la *papa.*

Vineri, 5/17 octombrie

Vânt puternic. Înainte de amiază cu fraţii. La părinţi. Ora 11 Vogel la mine. Ora 12 dejunat *en famille.* Ora 1½ sosit Philipp de Flandra.

Orele 2½-4½ promenadă la Bitelrhiss, Hornstein, Bingen, cald, dar vânt puternic. Ora 6½ cina. Seara la *papa.* Până la ora 11 în cazemata dinspre Dunăre.

Sâmbătă, 6/18 octombrie

Vânt puternic. Ora 8½ în clădirea prinţilor cu Elisabeta, la dejun Philipp şi Marie, care locuiesc aici, venit apoi şi Ferdinand şi Carlo de la Düsseldorf. La Leopold până la ora 11. La părinţi. Ora 12 dejunat. Ora 1½ sosit generalul Creţeanu. Mama a căzut, are ceva dureri. Orele 3½-6 promenadă cu Leopold şi cei trei fii ai săi pe noua şosea spre Krauchenwies. Seara cină. Până la ora 9 la *papa.* Probă a iluminatului electric pe terasă, foarte luminos. Ora 11 în pat.

Duminică, 7/19 octombrie

Vreme frumoasă, cald. Ora 9 liturghie în capela castelului. Primit pe Stotz von Stoltzreidt. Ora 11 o mare delegaţie de doamne aduce părinţilor un covor pentru capelă. Fl. v. Lindheim îmi prezintă toate doamnele. Elisabeta e cu Anette la biserică. Ora 12 dejunat *en famille.* Sosit Friedrich şi Eduard Anhalt. Ora 2½ inaugurarea noii fântâni a oraşului. Părinţii şi noi toţi suntem prezenţi. În uniformă. Cuvântări etc., cântece. Plimbare cu trăsura, cu *papa.* Orele 4-6 promenadă cu Pfiligg, Friedrich şi Fritz. Ora 6½ cinat. Ora 8 sosirea kronprinţului, noi îl întâmpinăm în ţinută de gală în castel. Prezentarea suitelor. Ora 9 ceai *en famille.*

Luni, 8/20 octombrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază, la ora 10, inaugurarea Fundaţiei Josephina, făcută de copii, Carola, Anette etc. Părinţii au dat 50.000 mărci. Episcopul Hefele[342] din Rottenburg ţine slujba. S-a adunat întreaga familie. Ora 11 la *papa* cu kronprinţul. Ora 12½ dejun în familie, 36 persoane. Marele duce şi marea ducesă de Baden, cu fiul lor şi cu Carl Fürstenberg, au venit de asemenea cu kronprinţul. Ora 1½ soseşte Albert de Saxonia, noi îl întâmpinăm în ţinută de gală în castel. Apar Wilhelm Wied, principele Taxis şi Herman de Saxonia. Orele 3-4½ kronprinţul la mine. Ora 5½ la gară în ţinută de gală, întâmpinare a împăratului german, prezente toate armele. Prezentare a autorităţilor. *Papa* îl întâmpină pe împărat în sala cavalerilor. Ora 7 cină *en famille,* 40

342 Carl Joseph von Hefele (1809-1893), episcop de Rottenburg, teolog şi istoric al Bisericii.

persoane. Seara ceai. Împăratul priveşte fotografiile de la Sinaia. Ora 10½ în pat.

Marţi, 9/21 octombrie. Nunta de aur a scumpilor părinţi

Vreme minunată. Ora 6½ sculat. Ora 7½ spovedit la biserica mare. Acolo mama şi Carola. Ora 8 liturghie în capela castelului, ţinută de abatele de la Einsiedeln. Părinţii şi copiii, *tante* Marie şi Carola la comuniune. Dejun *en famille.* Felicitări. Ora 10 felicitări în ţinută de gală, din partea întregii familii, în frunte cu împăratul, care îi dă lui *papa* un portret şi Vulturul Negru cu diamante. Durere de cap. Ora 1 dejun *en famille,* 41 persoane, în clădirea prinţilor la Leopold. Foarte drăguţ. După aceea defilarea tuturor armelor prin faţa împăratului. Noi înapoi în castel. Nando şi Carlo la mine, eu le dau Ordinul Coroanei clasa I, pe care să-l poarte seara. Ora 5 toaletă, ora 5½ se strânge toată familia în salonul roşu, în ţinută de gală, eu Colanul ordinului Vulturul Negru. Mergem în sala cavalerilor, *papa* şi mama cu împăratul, eu cu Carola, Elisabeta cu Albert şi kronprinţul Prusiei. Ceremonie a episcopului Hefele, predică a abatelui von Emaus din Praga, iluminat foarte frumos, 130 persoane. Împăratul ţine un discurs frumos, *papa* răspunde, dar nu-l poate duce la capăt. Cerc până la ora 9. Apoi plimbare cu trăsura prin oraşul frumos iluminat, Leopold merge cu kronprinţul, eu cu Philipp, de-a lungul Dunării. Noapte rece şi frumoasă. Multă lume pe străzi. Ora 9½ ceai la Marie. Împăratul este obosit şi se retrage îndată după cină.

Miercuri, 10/22 octombrie

Vreme mai puţin prietenoasă. Înainte de amiază la *papa,* apoi în clădirea prinţilor. Orele 11-12 kronprinţul la mine, discutat despre Bulgaria. Ora 12½ mare dejun *en famille,* apoi cerc. Ora 1½ plecarea împăratului german şi a kronprinţului la Berlin, Leopold merge cu împăratul la gară, eu cu kronprinţul. Toţi principii sunt de faţă la despărţire. Wilhelm von Württemberg şi Hanno Weimar pleacă de asemenea. După-amiază promenadă şi la *papa,* unde e şi Albert de Saxonia. Ora 6 mare dineu, la care vine nobilimea şvabă, principele şi principesa Wrangel, baronul şi baroana Ulm, Hornstein etc. Se cinează în salonul întunecat, care e iluminat electric. 120 persoane. După aceea *soirée dansante,* dansăm toţi cadriluri şi *carillon* până la ora 11. Fumat în cazemata dinspre Dunăre până la ora 12. Fotografiat Albert de Saxonia. Ofiţeri din Regimentele 26 şi 40 Infanterie etc.

Joi, 11/23 octombrie

Vreme mai mohorâtă, vânt rece din nord-est. Înainte de amiază la *papa,* unde se răspunde la depeşe. Ora 12 dejun *en famille.* Ora 1 în salonul de artă, unde sunt expuse toate cadourile. Ora 1½ pleacă marele duce şi marea ducesă de Baden, cu marele duce moştenitor, căruia i-am dat ordinul meu. Principele de Fürstenberg. Orele 2-4 promenadă cu Albert de Saxonia la pârâul Joseph, pe noua şosea spre Krauchenwies. Apoi la *papa,* făcut scrisori şi depeşe. Ora 6 cinat. Seara la *papa,* apoi ceai. Ceilalţi în grădină.

Vineri, 12/24 octombrie

Vânt dinspre nord-est, mohorât. Ora 8½ dejunat la Casino, Anhalt, Fritz cu Louise, Wilhelm Wied etc. La *papa.* Audienţe. Ora 12 dejunat *en famille.* Ora 2 plecat Albert şi Carola de Saxonia, la gară, rămas-bun. Mică promenadă cu fraţii. Ploaie. La *papa.* Ora 6 cinat. Ora 8 pleacă Elisabeta cu fratele ei la Neu-Wied. Noi îi conducem cu toţii la gară. Tren special până la Ulm, dimineaţă la ora 5 în Frankfurt, unde îl vor vizita pe unchiul Adolph. Ora 2 în Segenhaus.

Sâmbătă, 13/25 octombrie

Vreme frumoasă, cald. Ora 8½ dejunat la Leopold, acolo până la ora 10. Scris. La părinţi. Ora 12 dejun *en famille.* Mama răcită. Promenadă cu Philipp, Marie şi Leopold. Ora 4 pleacă *tante* Marie. La gară. Ora 6 Carlo şi Nando la Düsseldorf. Ora 6 cina. Seara la *papa* până la ora 9½.

Duminică, 14/26 octombrie

Vreme mohorâtă, destul de frig. Ora 9 liturghie în capela castelului. Primit pe Künzel. Ora 12 dejun *en famille.* După-amiază promenadă cu Leopold, Philipp şi Wilhelm pe noua şosea spre Krauchenwies. La *papa.* Ora 6 cina. Seara până la ora 9 la *papa,* e puţin răcit. Partidă de whist. Elisabeta e în Segenhaus, a fost 3 ore în Frankfurt la familia Nassau. Sturdza este încă la Berlin, l-a văzut pe Bismarck. Opoziţia din România se abţine de la alegeri.

Luni, 15/27 octombrie

Furtună şi ploaie. Ora 9½ pleacă Philipp la Torino, îl

însoţim cu toţii la gară. În clădirea prinţilor, la Antoinette. Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiază viscol cu zăpadă. Promenadă cu Leopold şi Fritz, vânt foarte rece. Ora 6 cina. La *papa.* Seara whist.

Marţi, 16/28 octombrie

Vânt rece. Înainte de amiază la *papa,* apoi Vogel la mine. După-amiaza promenadă cu Leopold şi familia Anhalt de-a lungul Dunării, întors pe noua şosea dinspre Krauchenwies. Ora 6 cina. Seara toţi la teatru, eu rămas singur la *papa.* Ceai.

Miercuri, 17/29 octombrie

Vremea mai blândă. Înainte de amiază scris cu Marie pentru mama. Ora 11 primit pe Sturdza, care a venit de la Berlin, unde l-a văzut pe Bismarck. Relaţiile cu Rusia sunt din nou bune şi ni s-a recomandat să ne străduim să facem acelaşi lucru. La Berlin sunt foarte preocupaţi de problema Braunschweig, vor să-l excludă pe

Cumberland[343]. În Bucureşti, întrunire electorală cu

343 Incă de la sfârşitul secolului al XVIII-lea, în Marea Britanie şi în Hanovra domnea aceeaşi dinastie, la început chiar aceeaşi persoană. Abia în 1837, odată cu urcarea pe tronul Marii Britanii a reginei Victoria, s-a produs o separaţie: regatul Hanovrei i-a revenit fratelui acesteia, Ernst-August, duce de Cumberland. Fiul lui, George al V-lea, a trebuit să plece în exil în 1866, când regatul Hanovrei a fost anexat de Prusia. În 1884, Ernst-August al II-lea, fiul lui George al V-lea, a moştenit drepturile suverane asupra unei părţi din fostul regat de Hanovra, ducatul Braunschweig, şi şi-a anunţat intenţia de a-l lua efectiv în stăpânire. Cancelarul german Bismarck s-a opus însă revenirii familiei de Cumberland în Hanovra.

discursuri infame, şi anume din partea profesorului V. Ursianu[344]; este agitată încă problema dotaţiei, chiar şi de Kogălniceanu. După-amiază promenadă frumoasă cu Fritz, prin Gutenstein spre Hochsträmlin, înapoi prin Laiz. Orele 5-6 Sturdza la mine. Cină. Seara la *papa,* care însă e puţin cam obosit.

Joi, 18/30 octombrie

Vreme foarte blândă. Ora 8½ cu cei doi Anhalt. Ora 11 la *papa,* rămas acolo cu fraţii şi cu Anette. Ora 12 dejunat *en famille.* Venit şi Leopold cu Antoinette. După-amiaza promenadă cu Leopold, foarte umed, moină. Scrisoare de la Elisabeta, care e foarte bine. Familia Baden a fost la Neu-Wied. Ora 5 Sturdza la mine. Ora 5½ cinat deja. Ora 6½ plecat familia Anhalt cu fiii Fritz, Eduard şi Anibal şi cu fiica Alexandra. Noi toţi la gară, apoi pe jos înapoi la castel. Seara la *papa.* Ceai până la ora 10.

Vineri, 19/31 octombrie

Vreme ceţoasă. Ora 8 Koch la mine, mă consultă. Ora 9 Sturdza şi Creţeanu, care se întorc la Bucureşti. Copiii Mariei, Baudouin şi Albert, pleacă şi ei. Înainte de amiază

El va reuşi să obţină, în iulie 1885, o hotărâre a Consiliului Federal al Imperiului German conform căreia ducatul Braunschweig urma să fie administrat de comisari ai Prusiei (Birgit Pollmann, Niedersachsen în Geschichte und Gegenwart, Niedersächsische Landeszentrale für politische Bildung, Hannover, 1979).

344 Valerian Ursianu (1845-1915), jurist şi profesor, originar din Râmnicu-Vâlcea. A studiat la Bucureşti, la Roma, unde a obţinut titlul de doctor, apoi la Paris şi Berlin. În 1880 a devenit profesor de drept internaţional la Universitatea din Iaşi, iar în 1883 la cea din Bucureşti. Mai târziu avea să fie deputat şi senator liberal.

la *papa.* Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiază cu fraţii. Promenadă în Valea Amphor, întors abia la ora 4. La *papa.* Ora 6 cina. Seara la *papa,* ceai până la ora 11. Răcit destul de tare. În Bucureşti sunt manifestaţii electorale.

Sâmbătă, 1 noiembrie/20 octombrie. Ziua tuturor sfinţilor

Întunecat, frig, ceaţă. Ora 9 liturghie în capela castelului. La *papa,* care nu poate face aproape nimic din cauza ochilor. Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiază plimbare cu trăsura, cu *papa,* muntele Brenzkofer. Apoi promenadă cu Leopold. Seara la ora 6 cina. Seara la *papa.* Ceai până la ora 9½, whist.

Duminică, 2 noiembrie/21 octombrie. De asemenea ziua tuturor sfinţilor

Ceaţă. Întunecat. Ora 8½ dejunat. Ora 9 liturghie în capela castelului. La *papa* până la ora 11½. Ora 1½ pleacă Fritz cu Louise, noi toţi îi conducem la gară. Plimbare cu trăsura, cu *papa.* Pe Mühlberg periculos, deoarece el nu mai vede bine. În galeria de artă până la ora 4. Promenadă cu Leopold. Ora 6 cina. Seara la *papa.*

Luni, 3 noiembrie/22 octombrie

Ceaţă. Ora 8½ dejunat cu Marie, Henriette, Josephine şi Leopold. Wilhelm înapoi la Strassburg. La *papa* până la ora 12 şi după dejun până la ora 4. Promenadă cu Leopold şi Marie. Opra 6 cina, Leopold vine şi el. Seara la *papa,* care însă e deprimat din cauza ochilor. Ceai, whist.

Marţi, 4 noiembrie/23 octombrie

Vreme minunată. Ora 9½ toţi la gară. Antoinette pleacă la Meran, Leopold o însoţeşte până la München. Ziua mea onomastică, mama şi fraţii mă felicită. Promenadă cu mama şi Marie la *tante* Caroline. Orele 11-12 la *papa.* Dejunat. Ora 1 ieşit cu *papa,* cu trăsura, spre Gutenstein, întors prin Inzighofen. Mama şi Marie sunt şi ele acolo. Ora 4 înapoi. Promenadă cu mama. Venit arhiepiscopul catolic Paoli din Bucureşti, prin München. Rămâne să stea la castel. Ora 6 cina. Apoi mergem cu toţii în salonul de artă. Episcopul se retrage devreme. La *papa.* Primit multe depeşe.

Miercuri, 5 noiembrie/24 octombrie

Vreme minunată. Ora 9 episcopul catolic din Bucureşti ţine liturghia în capela castelului. Werner la mine. Ora 11 la *papa.* La dejun arhiepiscopul catolic. Acesta pleacă apoi la Augsburg. Plimbare cu trăsura, cu *papa,* până la ora 3, muntele Brenzkofer, aer minunat. Promenadă cu Marie până la ora 4½. La *papa* până la ora 6. Cina. Seara cu *papa.* Ceai. Whist. Scrisoare de la Elisabeta de la Neu-Wied, îi merge bine, se va duce la Koblenz, la împărăteasă. Bătrânul împărat nu se simte prea bine.

Joi, 6 noiembrie/25 octombrie. Sigmaringen-Stuttgart

Ora 7 sculat. Ora 8 dejunat la mama cu Marie şi copiii. Vreme minunată. Ora 8½ la *papa,* care e vioi. Ora 9½

rămas-bun de la *papa,* emoţionant. La gară multă lume. Rămas-bun de la Marie. Ora 9½ plecarea cu mama, prin Strassberg, Ebingen, Balingen, Hechingen. Mama mă însoţeşte până acolo. Călătorie frumoasă, cald. Călătorit bine prin Zollern. Ora 12½ Hechingen. Rămas-bun de la mama. Ora 1½ Tübingen, oprire de o oră, promenadă cu Cazimir prin oraş. Ora 2½ mai departe, Reutlingen, Plochingen. Domnul Schierholtz de la căile ferate merge cu noi. Ora 4 sosirea în Stuttgart, Leopold la gară, vine de la München. Contele Trabenheim şi Wesdehlen. La Hotelul Marquardt. Promenadă cu Leopold. Ora 5½ la Majestăţile Lor. Cinat doar *à quatre.* Regele suferind. Amândoi sunt foarte plăcuţi. După aceea acceptat să fac vizite la prinţesa Katharina şi la contesa Urach. Seara la ceai la Wesdehlen până la ora 10¾.

Vineri, 7 noiembrie/26 octombrie. Stuttgart-Nürnberg

Ora 8½ dejunat cu Leopold, apoi pe jos la Stotz. Vreme minunată, dar frig. Vizitat întreaga fabrică. Plecat spre Rosenstein, privire spre

Cannstadt. Ora 11 înapoi. Prin prăvălii şi la berărie, întâlnit pe prinţul H. von Weimar. Ora 12 dejunat. Ora 1 plecarea cu Leopold. Wesdehlen la gară. Prin Crailsheim, Ansbach, spre Nürnberg. Ora 6 sosirea. Călătorie frumoasă, seara frig. Cazat la Bayerische Hof. Cu Leopold prin prăvălii. Ora 7½ cinat. Seara cu Leopold. Elisabeta a plecat pe la ora 6 din Neu-Wied.

Sâmbătă, 8 noiembrie/27 octombrie. Nürnberg

Elisabeta şi Wilhelm Wied sosesc la ora 6 dimineaţa. Noi o întâlnim la ora 8, a făcut o promenadă. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Cu Leopold la prăvălia lui Schwarz. Ora 10 la Muzeul Germanic. Profesorul Esswein aici, ne arată totul, până la ora 12. La Biserica Păcatelor. Ora 1 dejunat, apoi la Fleischmann. După aceea la casa Peller, cea mai frumoasă din Nürnberg, aparţine decoratorului Eysser, acolo două ore. Cumpărat multe. Pe jos prin oraş, prin multe magazine. Ora 7½ cinat, invitat profesorul Esswein. Ora 10½ la gară cu Leopold şi Wilhelm.

Duminică, 9 noiembrie/28 octombrie. Viena

Seara la ora 11 rămas-bun de la Leopold şi Wilhelm în gara din Nürnberg. Plecare. Călătorit noaptea prin Passau, Linz. Ora 10 şi 50 minute sosirea în Viena. La gară kronprinţul Rudolf şi kronprinţesa Stefanie, alături de întreaga suită princiară în ţinută de gală. Eu în ţinută civilă. Primire călduroasă. Ne duc la Hotelul Manteln. Au rămas la noi o jumătate de oră. Schimbat. Ora 1½ plecat cu trăsura la arhiducele Rainer, rămas acolo o oră. Orele 4-5 promenadă, singur. Audienţe, contele Wendel şi ministrul bulgar Iagratin. Ora 6 la kronprinţ, cină în burg. De faţă şi Kalnoky, sosit de la Pesta, Rainer, suitele noastre, legaţia românească, Rosetti etc. Ora 8 la operă, *Lohengrin,* foarte bine, până la ora 11. Plecăm singuri la hotel.

Luni, 10 noiembrie/29 octombrie. Viena

Ora 9 incognito cu Elisabeta prin oraş, pe jos, vizitat

câteva magazine. Ora 11 înapoi. Elisabeta îl primeşte pe Kalnoky. Ora 11½ plecat la dejun la Rainer. Acolo arhiducele Wilhelm. Ora 12½ cu Rainer şi ai lui la Muzeul Artelor şi Industriilor, unde ne conduce în interior Falke. După aceea la Muzeul Oriental şi la expoziţia de ceramică. Acolo ne întâmpină intendentul Curţii von Hofmann şi contele Zichy. La Bursă, privit investitorii de la galerie. Ora 2½ înapoi la hotel. Orele 3-4 vizitat pe contele Kalnoky. Ora 4½ plecat la Lauenburg cu trenul special. Cu trenul Asparg. Ora 5 cinat la Rudolf şi Stefanie. De faţă şi Leopold von Bayern. Până la ora 6½, apoi fumat şi vizitat încăperile. Cu Rudolf şi Stefanie înapoi la Viena cu trenul special.

La teatrul Hofburg. Bârsescu a interpretat *În curtea ducelui,* foarte bine, până la ora 10. Înapoi la hotel.

Marţi, 11 noiembrie/30 octombrie. Spre Pesta

Ora 6 sculat. Ceaţă. Ora 7½ cu Elisabeta la gară. La gară legaţia românească, domnişoara Bârsescu. Cu un sfert de oră înaintea plecării trenului au venit Stefanie şi Rudolf, rămas-bun călduros. Ora 8 plecarea. Vremea frumoasă. Ora 1 sosirea la Pesta. Împăratul în ţinută de gală, gardă de onoare, fanfara cântă imnul românesc. Miniştrii Tisza şi Szaprach, cu notabilităţile, nobilime etc. Primire călduroasă din partea împăratului, prezentări. Eu merg cu împăratul, Elisabeta cu Romalo. Publicul ne salută cu *ilehen.* Mers la burgul din Ofen. Împăratul îmi propune să ne tutuim. Împărăteasa ne primeşte cu arhiducesa Valerie şi prinţesa Amelie von Bayern. Ne este prezentată Curtea. Majestăţile Lor ne conduc în camerele noastre,

unde noi rămânem până la ora 5. Eu fac o promenadă în parc şi pe terasele frumoase ale burgului, o întâlnesc pe împărăteasă în grădină. Elisabeta se odihneşte. Ora 5 dineu, împăratul vine să ne ia. Prezentări. Sunt prezenţi Tisza cu soţia, Kalnoky, Andrassy, Kallay, ministrul de Război Bylandt, suitele. Elisabeta stă între împărat şi împărăteasă, eu alături de aceasta, iar Valerie lângă mine. După masă cerc până la ora 7. La ora 7½ vin la noi împăratul şi împărăteasa. Mergem la teatru cu împăratul, arhiducesa Valerie şi prinţesa Amelie. Operă maghiară, clădire minunată, operă proastă şi balet plictisitor. Acolo până la ora 10, foarte cald. Ceai în salon. Împăratul ne însoţeşte la gară, manifestaţie, mers cu el un moment acolo. Ora 10½ plecarea trenului, tot atunci rămas-bun de la împărat. Călătorit toată noaptea până...

Miercuri, 12 noiembrie/31 octombrie

Înainte de amiază la ora 9½ sosirea în Vârciorova, vreme minunată. Acolo Brătianu şi Fălcoianu. Întâmpinare, gardă de onoare etc., eu îmbrac uniforma. Ora 10 în Turnu-Severin, întâmpinare, multă lume, noi dejunăm în vagon. Brătianu la noi. În ţară totul merge bine, doar ieri a fost criză comercială, aurul a scăzut cu 10 procente. Ora 1 în Craiova, mare întâmpinare. Ora 3½ în Slatina, la fel, frig şi întunecat. Ora 5 în Piteşti, umed, frig, întâmpinare entuziastă, discursuri etc. Acolo 10 minute. Seara la ora 6¾ sosirea în Bucureşti, enorm de multă lume la gară, doamne, buchete, gardă de onoare, toţi ofiţerii, mitropolitul, miniştrii, D. Ghica etc. Cerc un sfert de oră. Mers cu trăsura la palatul din oraş. Acolo nu e încă amenajat, camera Elisabetei goală. Ora 8 cinat în doi,

discutat. Ora 10½ în pat.

Bucureşti

Joi, 1/13 noiembrie

Vreme frumoasă. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Ora 10 venit Câmpineanu, ora 11 Sturdza, apoi Lecca. Agitaţia electorală nu e puternică; mai ales D. Brătianu şi Kogălniceanu. După-amiază prefectul Poliţiei. Cu Elisabeta. Ora 6½ cinat. Seara Basset. În Sinaia lucrările sunt foarte întârziate din cauza vremii rele, care a ţinut foarte mult.

Vineri, 2/14 noiembrie

Vreme frumoasă, vânt rece. Înainte de amiază Fălcoianu, apoi Lecca la mine. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Cotroceni. Ora 5 audienţe, Salzberg, care e mutat în America. Seara de la 8 la 11½ Kalinderu, care îmi raportează despre Domeniile Coroanei. Totul e în regulă, a văzut diferite locuri. Intrat deja 200.000 franci.

Sâmbătă, 3/15 noiembrie

Vreme rece şi mohorâtă. Aniversarea nunţii noastre. Ora 11 apar miniştrii, pentru a ne felicita cu această ocazie. Noaptea viscol cu zăpadă. Orele 1-3 audienţe, apoi cu Elisabeta. Orele 5-6½ Sturdza. Seara scris mamei până la ora 11. Ploaie şi ninsoare, frig.

Duminică, 4/6 noiembrie

Rece şi umed, +1 °R. Ora 10 cu Elisabeta la mitropolit, asistat în paraclisul său la liturghia cu cor, până la ora 11. La mitropolit. Ora 12 înapoi. După-amiaza audienţe de la 1½ la 4. Venit şi Frank de la Banque de Roumanie, îşi exprimă temerea că trebuie să o lichideze din cauza şicanelor făcute de Banca Naţională. Orele 5-7 Kalinderu, în problema curţii şi a domeniilor. Seara scris.

Luni, 5/17 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază miniştrii. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. Orele 5-6 audienţe. Seara scris.

Marţi, 6/18 noiembrie

Ceaţă deasă, moină. Înainte de amiază Brătianu. Începerea alegerilor la primul colegiu pentru Cameră. Linişte. După-amiază promenadă. Orele 5-6½ Kalinderu. Seara citit şi scris.

Miercuri, 7/19 noiembrie

Ceaţă deasă. – 2 °R. Înainte de amiază Câmpineanu şi Fălcoianu. Alegeri la al doilea colegiu pentru Cameră, oraşele. După-amiază promenadă. Seara singur, scris. Linişte în toată ţara.

Joi, 8/20 noiembrie. Sf. Mihail

Înainte de amiază nici un ministru. Alegerile merg bine în toată ţara. După-amiază Brătianu. Seara la masă prefectul Poliţiei, care a fost la gară, marele duce Mihail a fost în trecere. Noi l-am invitat, însă a trebuit să meargă mai departe la Viena.

Vineri, 9/21 noiembrie

Frig şi ceaţă. Înainte de amiază nici un ministru, deoarece toţi sunt la alegeri. După-amiază promenadă pe chei, vânt rece dinspre nord-est. Seara ceva audienţe. Alegerile pentru Cameră s-au încheiat în toată ţara. Guvernul, o mare victorie. Kogălniceanu şi încă 30 de apropiaţi ai săi s-au ales totuşi în Cameră. Seara la teatru, *Faust,* foarte prost.

Sâmbătă, 10/22 noiembrie

Frig, neprietenos. Înainte de amiază Brătianu la mine. Au început alegerile pentru Senat. După-amiază audienţe. Promenadă. Seara cu Elisabeta. Scris.

Duminică, 11/23 noiembrie

Vremea mai bună, frig. Înainte de amiază Stöhr, care a venit de la Sinaia. După-amiază audienţe. Seara cu Elisabeta la teatru, *Hamlet* în limba română. Manolescu foarte bun, ţinut până la ora 12.

Luni, 12/24 noiembrie

Alegerile pentru Senat au decurs foarte bine. Mare

majoritate. Ploaie şi ninsoare. Nici un ministru. După-amiază audienţe. Kalinderu. Seara Sturdza. Scris. Elisabeta la teatru.

Marţi, 13/25 noiembrie

Vreme frumoasă, rece. Înainte de amiază Fălcoianu. După-amiază promenadă. Ora 5 prefectul Poliţiei. Seara Basset. Scris.

Miercuri, 14/26 noiembrie

Frumos, rece. Înainte de amiază Sturdza şi Chiţu. Comentat discursul Tronului şi redactat parţial. După-amiază D. Brătianu. Ora 5 Sturdza. Seara cu Elisabeta. Citit.

Joi, 15/27 noiembrie. Deschiderea Camerei

— 9 °R. Vreme minunată. Înainte de amiază Lecca la mine. Ora 10¾ la Mitropolie în ţinută de gală. Deschis noua Cameră cu discursul Tronului. Foarte plin, am fost aplaudat în multe locuri ale discursului, durat 20 minute. Ora 12½ înapoi. Vânt rece. După-amiază cu Elisabeta. Ora 5 audienţe. Seara citit şi scris.

Vineri, 16/28 noiembrie

Vreme frumoasă, deloc frig. Înainte de amiază ministrul de Război, apoi Brătianu, discutat despre Pherekyde. Creţeanu trebuie să plece din funcţia de mareşal al curţii, din cauză că e surd şi brutal. După-amiază promenadă în

Cişmigiu. Ora 5 audienţe. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 17/29 noiembrie

Vreme frumoasă, deloc frig. Înainte de amiază Sturdza. După-amiază audienţe. Basset îmi spune că Creţeanu s-a exprimat violent doar pentru că nu este plătit. Promenadă. Audienţe. Camerele se constituie bine. Mai întâi verificat totul.

Duminică, 18/30 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază, la ora 10 la capela episcopală, apoi lungă promenadă prin oraş. Orele 1½-4 audienţe. Orele 5-6 Wight, care merge în Anglia. Seara cu Elisabeta la teatru, o piesă de Caragiale cu aluzii politice, *O scrisoare pierdută.* Până la ora 11. Ploaie şi furtună. Bismarck a ţinut la Berlin un discurs parlamentar împotriva indemnizaţiilor din Cameră; s-a exprimat foarte tăios contra sistemului constituţional şi administrativ din Anglia.

Luni, 1 decembrie/19 noiembrie

Furtună, vreme rea. Înainte de amiază nici un ministru. Theodori la noi, s-a întors din Moldova. După-amiază audienţe. Orele 5-6 Kalinderu. Seara scris.

Marţi, 2 decembrie/20 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Fălcoianu. După-amiază promenadă în oraş. Ora 5 Stătescu. Seara biliard

cu Şoimănescu. Brătianu la ţară.

Miercuri, 3 decembrie/21 noiembrie

Ninsoare. Nici un ministru. Scris. După-amiază audienţe. Seara citit şi scris.

Joi, 4 decembrie/22 noiembrie

Frig, ninsoare. Înainte de amiază Câmpineanu, care îmi spune că Brătianu vrea să se retragă. După-amiază audienţe. Ora 5 Kalinderu. Seara scris. – 4 °R.

Vineri, 5 decembrie/23 noiembrie

Foarte frig. Ora 10 Fălcoianu. Orele 11-12½ Brătianu la mine, spune că trebuie să demisioneze. Îl propune pe generalul Lecca. El vrea ca mai târziu să formeze din nou guvernul cu Junimea. După-amiază promenadă. Seara Lecca şi Sturdza până la ora 7. Scris.

Sâmbătă, 6 decembrie/24 noiembrie

Ploaie, moină. Înainte de amiază Sturdza, apoi D. Ghica şi Lecca, toţi sunt de părere că Brătianu trebuie să rămână. După-amiază Brătianu, Sturdza. Ora 5 audienţe. Seara scris.

Duminică, 7 decembrie/25 noiembrie

Vreme minunată. Elisabeta la biserică. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. Orele 1½-6 audienţe. Seara jucat

biliard. – 3 °R.

Luni, 8 decembrie/26 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Brătianu, cabinetul rămâne. Voinov şi Lecca. După-amiază audienţe. Seara Liteanu, care a venit de la Berlin. Scris până la ora 11.

Marţi, 9 decembrie/27 noiembrie

Vreme minunată. Depeşă de mulţumire de la împăratul Alexandru al III-lea şi marii duci Nicolae şi Mihail pentru urările mele cu ocazia aniversării Ordinului Sf. Gheorghe, care a fost ieri. Ora 10½ Consiliu de miniştri, discutat bugetul de stat, scăderea preţului aurului cu 15¾ etc. Dezordini la Universitate din cauza lui Râmniceanu, care nici el nu uşurează situaţia, a trimis modelul la Iaşi pentru a le arăta studenţilor că este nevinovat. După-amiază audienţe. Ora 3½ plimbare cu trăsura, vreme frumoasă, dar vânt rece. Cu Elisabeta. Prefectul Poliţiei la mine, a fost bolnav 8 zile. Seara citit şi scris. Holera a încetat peste tot. Brătianu nu poate încă să formeze un guvern cu Carp şi Maiorescu, în Cameră curentul este împotrivă.

Miercuri, 10 decembrie/28 noiembrie. Aniversarea Plevnei

Vreme minunată. Ora 10½ pe Dealul Spirii, acolo în biserică, Te Deum, apoi defilarea trupelor, foarte alunecos. Ora 11½ în biserica de la cazarma cavaleriei, de asemenea Te Deum, apoi defilarea trupelor. Ora 11¾ totul se încheie. Oraşul împodobit cu steaguri, de dimineaţă salve de tun.

Ora 12 la Palat. După-amiază cu Elisabeta, plimbare cu trăsura, oraş, Şosea, chei, aer bun, rece. Ora 6½ dineu de gală, generali, colonei. Elisabeta prezentă. Luat masa în sufrageria de jos. Toasturi ţinute de mine şi de Cernat. După masă cerc scurt în sala tronului, până la ora 8. Ora 9 la Cercul Militar cu Elisabeta, doamne în costum naţional. Decorat frumos. Dans, rămas până la ora 11. Depeşă de la marele duce Nicolae, căruia îi răspund îndată.

Joi, 11 decembrie/29 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Câmpineanu şi Sturdza. Agiul 13¾. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, Filaret, Cotroceni. Ora 5 audienţe. E. Ghica de la Sofia. Seara scris.

Vineri, 12 decembrie/30 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază ministrul de Război, apoi Brătianu. După-amiază audienţe. Saurma. Seara biliard până la ora 10½. Elisabeta are febră.

Sâmbătă, 1/13 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Voinov, apoi Sturdza. După-amiaza acasă. Ora 5 Kalinderu, care a fost la Sadova. Hotărât pentru dânsul salariu de 24.000 franci, el este puţin surprins. Seara citit până la ora 10½.

Duminică, 2/14 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Stöhr, care a venit

de la Sinaia. Orele 1-3 audienţe. Ora 5 G. Ghica de la Atena. Seara citit şi scris lui *papa* până la ora 10½.

Luni, 3/15 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază doar Lecca. Finanţele sunt bune, criza aurului este apăsătoare, agiul 12¾. După-amiază audienţe, Brânzeu pentru grădina botanică de la Cotroceni. Ora 2½ plimbare cu trăsura, enorm de murdar, rece. Seara scris. Camerele încep dezbaterea adresei, care va dura 3 zile. Înscris mulţi vorbitori.

Marţi, 4/16 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Consiliu de miniştri. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. Seara prefectul Poliţiei. Camerele discută adresa.

Miercuri, 5/17 decembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura. Seara biliard până la ora 10. La Balul Societăţii Elisabeta, la Teatru, nu foarte plin. Tombolă. Acolo până la ora 2. Licitaţie.

Joi, 6/18 decembrie

Umed şi frig, ceaţă deasă. Ora 10 cu Elisabeta la Biserica Sf. Nicolae, liturghie ţinută de episcopul de Argeş, până la ora 11, foarte plin.

După-amiază audienţe. Orele 5-6½ biliard. Seara citit. Elisabeta foarte obosită.

Vineri, 7/19 decembrie

Ceaţă, frig. Înainte de amiază Theodori, apoi Câmpineanu, Fălcoianu, Lecca. După-amiază audienţe. Generalul Cantilli, prefectul Moruzi de la Dorohoi. Seara citit. Senatul a votat adresa.

Sâmbătă, 8/20 decembrie

Ceaţă deasă, frig umed. Înainte de amiază nici un ministru. Camera a votat adresa. După-amiază câteva audienţe. Seara scris. Prefectul Poliţiei la mine.

Duminică, 9/21 decembrie

Ceaţă de nepătruns, foarte neplăcut, frig umed. Ora 10 la capela episcopală, liturghie tăcută. Ora 10½ înapoi. Ora 11 Sturdza la mine. Ora 11½ primirea adresei Senatului, D. Ghica o citeşte, vorbit cu toţi senatorii, cu multe doamne, de asemenea cu Mârzescu. Ora 12½ dejunat, invitat pe Alecsandri şi pe Sturdza. Ora 1½ primirea adresei Camerei, generalul Lecca o citeşte, de faţă mulţi deputaţi, până la ora 2. Apoi audienţe până la ora 3½. Cu Elisabeta, care a avut de asemenea multe audienţe. Vreme întunecată. Seara citit şi scris.

Luni, 10/22 decembrie

Ploaie torenţială. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiază generalul Slăniceanu, care pleacă la Alger, este foarte suferind, se va întoarce greu până la Anul Nou. Generalul Barozzi la mine. Ora 5 Kalinderu, decid că trebuie dotate toate bisericile de pe Domeniile Coroanei cu cele necesare pentru liturghie, iar şcolile cu manuale, o donaţie de 10.000 franci. Seara biliard cu Şoimănescu până la ora 10. Tânărul Witzleben urmează să fie expediat în America. Mamei sale i-au dispărut 600 franci, care au fost luaţi probabil chiar de către fiu. Ceaţă deasă.

Marţi, 11/23 decembrie

Ceaţă de nepătruns, mai târziu soare, cald. Înainte de amiază Fălcoianu. Ora 1½ prinţul Handgang, consilier la Teltow, lângă Berlin. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. La mine Gottreau pentru construcţii. Seara prefectul Poliţiei.

Miercuri, 12/24 decembrie

Ploaie, cald. Ora 10½ Consiliu de miniştri. După-amiază audienţe. Înmormântarea lui Dabija, al cărui corp a fost adus de la Paris. Seara cu Elisabeta. Scris.

Joi, 13/25 decembrie. Crăciunul catolic

Înainte de amiază cu Elisabeta. Tânărul Witzleben va fi expediat în America. Mama sa ştie că el a furat. Ora 11 Lecca la mine, îmi prezintă bugetul, 155 milioane, echilibrat. După-amiază Gottreau pentru construcţii. Orele 5-6½ Lavertujon, delegat la Comisia Dunării. Republican, om interesant.

Vineri, 14/26 decembrie. Crăciunul catolic

Vreme minunată. Înainte de amiază nici un ministru. La Senat a fost interpelarea lui Mârzescu împotriva episcopilor. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, aer bun. Ora 5 Tornielli. Seara scris. Camerele lucrează foarte puţin.

Sâmbătă, 15/27 decembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază Sturdza. Brătianu e din nou la ţară. Camerele nu lucrează din cauza interpelărilor. După-amiază audienţe, scris. Seara prefectul Poliţiei. Biliard cu Şoimănescu până la ora 10½.

Duminică, 16/28 decembrie

Mohorât, ceţos, +4 °R. Înainte de amiază acasă. Scris. După-amiază audienţe. Orele 5-6½ biliard cu Greceanu. Seara scris. Elisabeta puţin răcită.

Luni, 17/29 decembrie. Ziua de naştere a Elisabetei

Ora 8 dejunat, cadouri. Înainte de amiază felicitări. Ora 11 venit miniştrii. Ora 11½ curtea. Prefectul Poliţiei, Kalinderu. Ora 12½ dejunat. După-amiază audienţe. Orele 5-6½ Kalinderu, care a fost la Bicaz. O moşie care e foarte greu de exploatat şi care se află într-o stare foarte proastă. E dată în arendă. În Senat Murgescu a fost înfrânt provizoriu printr-un discurs al lui Melchisedec. La Cameră

Kogălniceanu continuă să facă agitaţie, pentru ca Legea Sinodului să fie modificată. Seara cu Elisabeta, care e puţin obosită. Vreme mohorâtă şi ceţoasă. Ora 10½ în pat.

Marţi, 18/30 decembrie

Vreme mohorâtă şi ceţoasă. Înainte de amiază ministrul de Război. După-amiază audienţe. Seara la ora 5 marchizul de l’Aubespine. Ora 6½ mare dineu pentru birourile Senatului şi Camerei, 45 persoane, D. Ghica, Lecca, Stătescu, generali etc. Făcut cerc până la ora 9. Elisabeta de faţă. Seara citit.

Miercuri, 19/31 decembrie

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază Consiliu de miniştri, reproşat lui Chiţu că din cauza lipsei lui de energie s-a ajuns la problema studenţilor. Până la ora 12½. După-amiază diferite audienţe. Scris depeşe către toţi suveranii etc., 50 bucăţi. Orele 5-7 Kalinderu la mine, discutat despre administraţia Domeniilor şi despre Curte. Seara prefectul Poliţiei la mine. Elisabeta la concert, scris depeşe până la ora 11.

Anul 1885

Bucureşti

Joi, 1 ianuarie/20 decembrie

Vreme mohorâtă, vânt rece uscat, +1 °R. Înainte de amiază Câmpineanu şi Lecca la mine. Ora 1½ mitropolitul Moldovei. Audienţe. Primit multe depeşe de răspuns. Seara biliard.

Vineri, 2 ianuarie/21 decembrie

Monat Januar

[illegible] – 123

Donnerstag 1te Januar / 20te December / [illegible]

[illegible]

Freitag 2te Januar / 21te Decemb. / – 3° R. [illegible]

[illegible]

Sonnabend 3te Januar / 22te Decemb. / – 1° R. [illegible]

[illegible]

Sonntag 4te Januar / 23te Dec. / [illegible]

[illegible]

Montag 5te Januar / 24te Dec. / [illegible]

[illegible]

Dienstag 6te Januar / 25te Dec. / [illegible]

[illegible]

Mittwoch 7te Januar / 26te Dec. / 2te Festtag [illegible]

[illegible]

– 3 °R, vânt rece dinspre nord-est. Ora 10½ Voinov la mine. După-amiază promenadă, frig şi uscat. Seara Brătianu cu soţia la masă, până la ora 8½.

Sâmbătă, 3 ianuarie/22 decembrie

— 1 °R. Înainte de amiază D. Sturdza la mine. Kalinderu e la Mălini. După-amiază promenadă, aer bun, nu e frig. Seara scris.

Duminică, 4 ianuarie/23 decembrie

Vreme frumoasă. Ora 10 la capela episcopală. După aceea promenadă la Dâmboviţa, cald. Orele 1½-4 audienţe, apoi citit împreună cu Elisabeta. Seara scris părinţilor. Vreme senină.

Luni, 5 ianuarie/24 decembrie. Crăciunul

Nu e frig. Ora 10 cu Elisabeta prin prăvălii, la turci şi la Grand, cumpărat de 8.000 franci. Ora 12 înapoi. Venit mitropolitul cu icoanele. Rămâne la dejun până la ora 2. Îi dăruim o icoană în ulei. Orele 2-4 Gottereau la mine, pentru construcţii, lipsesc bani pentru a face totul. Ora 6 Basset, hotărât bugetul. Seara scris.

Marţi, 6 ianuarie/25 decembrie. Naşterea Domnului

Întunecat. – 2 °R. Ora 11 cu Elisabeta la mitropolit, liturghie în capela sa până la ora 12. La el. După-amiază Stöhr la mine, a venit de la Sinaia. Seara biliard.

Miercuri, 7 ianuarie/26 decembrie. A doua zi de sărbătoare

— 3 °R. Ora 9¾ la Biserica Sf. Silvestru, asistat la liturghie; foarte plin şi expus la curent, până la ora 11. Plimbare friguroasă cu trăsura prin oraş. Ora 11½ Sturdza la mine, îl propune pe G. Ghica în postul de mareşal al curţii. După-amiază, între orele 2 şi 3½, White, care s-a întors de la Londra. Orele 5-6½ biliard. Seara scris.

Joi, 8 ianuarie/27 decembrie

Viscol cu zăpadă, nu e frig. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 12 Kalinderu, care s-a întors de la Mălini. Îl invităm la dejun, conversat până la ora 2. Apoi căpitanul Schneider, care îmi aduce lista rangurilor militare. După-amiază Stöhr îndelung la mine, discutat desenele pentru argintăria din Sinaia. Ninge toată ziua, însă e moină. Orele 5-6½ biliard. Seara cu Elisabeta şi scris până la ora 11.

Vineri, 9 ianuarie/28 decembrie

Vreme frumoasă, ninge. Înainte de amiază Fălcoianu şi Lecca la mine, criza se accentuează, agiul 16¾[345]. După-

345 Carol a făcut mai multe însemnări în jurnal despre criza financiară şi problema agiului, ceea ce reprezintă o dovadă că întreaga chestiune îl interesa în mod deosebit. În România funcţiona, încă din 1867, sistemul monetar bimetalist, bazat pe monede de aur şi de argint. Raportul dintre cele două fusese stabilit oficial, prin lege, la 1 g Au = 14,38 g Ag. Pe piaţă însă existau diferenţe faţă de acest raport oficial, diferenţe cauzate de scăderea continuă a valorii argintului în comparaţie cu aurul. Termenul „agiu” semnifică tocmai suma plătită în plus, peste raportul de

amiază plimbare cu sania, a mers destul de greu, caii obosiţi. Murit un cal norvegian. Ora 5 prefectul Poliţiei. Seara scris până la ora 11. Elisabeta la teatru.

Sâmbătă, 10 ianuarie/29 decembrie

— 10 °R, vreme minunată. Pe la ora 10 pe jos, la Müller şi Grand, pentru cumpărături. Ora 11½ înapoi. Orele 2-4 I. Brătianu la mine, discutat despre numirea lui Mavrogheni la Viena şi probabil a lui G. Ghica în postul de mareşal al curţii. Orele 5-6½ D. Sturdza la mine. Seara scris.

Duminică, 11 ianuarie/30 decembrie

— 9 °R, chiciură, acoperit. Înainte de amiază singur. Stöhr nu poate să vină din cauză că e bolnav. După-amiază câteva cadouri, promenadă, destul de frig. Ora 5 Kalinderu, până la ora 7, îi dăruiesc un tablou. Seara biliard până la ora 10½.

Luni, 12 ianuarie/31 decembrie

— 6 °R, mai târziu mai cald. Înainte de amiază cu Elisabeta, pregătit cadourile. Ora 11½ Lecca, agiul 16¾. Ora 2 Fălcoianu. Seara scris. Basset etc.

---

valoare aur-argint fixat prin lege, de către cineva care cumpăra aur în schimbul argintului. În anii '80 ai secolului al XIX-lea, agiul avea să ajungă până la 25%. Creşterea agiului provoca neplăcute crize financiare, deoarece statul trebuia să achiziţioneze aur pe piaţă pentru a plăti datoriile externe. Industriaşii, bancherii şi exportatorii, dimpotrivă, erau avantajaţi de existenţa agiului (Costin C. Kiriţescu, Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui, vol. I, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1997, pp. 205-210).

Marţi, 1/13 ianuarie. Anul Nou

Vreme blândă. Cu Elisabeta până la ora 10½, felicitări din partea curţii, împărţit cadouri. Vine Stöhr. Ora 10¾ la Mitropolie, în ţinută de gală. Liturghie o oră, trecut în revistă garda de onoare. La mitropolit, discursuri din partea lui şi a lui Sturdza, eu răspund, amintesc de criza serioasă. Felicitat pe toţi. Ora 11¾ din nou la Palat. Ruşii cu brad şi sare. După-amiaza scris, cu Elisabeta, care îşi amenajează noua bibliotecă. Ora 7 cinat. Ora 10 începerea marelui bal, cerc pentru corpul diplomatic etc. Enorm de plin şi cald. Iluminatul electric nu merge bine. Ora 1 supeu, foarte bun. Cotilion, Elisabeta rămâne până la ora 2, eu până la 3. Foarte obositor, animat.

Miercuri, 2/14 ianuarie

Vreme moale, ploaie, mai târziu soare. Până la ora 11 cu Elisabeta, în noua ei bibliotecă, pe care a terminat-o. Orele 11-12 Sturdza la mine. I-a propus lui G. Ghica postul de mareşal al curţii, el acceptă cu plăcere, însă speră la 18.000-20.000 franci. După-amiază plimbare cu trăsura, foarte moale, foarte umed şi murdar. Zăpada mai veche s-a topit. Seara scris. Prinţul August de Württemberg[346] a murit la Berlin, avea 72 de ani. Ora 11 în pat.

Joi, 3/15 ianuarie

Mohorât, ploios. Ora 10 Câmpineanu, ora 11 Lecca şi

346 Prinţul August de Württemberg (1813-1885), membru al casei regale a Württembergului.

Voinov. A izbucnit un incendiu la depozitele Cariade. Ora 1½ plec îndată acolo, nu accept nici o propunere. Vizitat cu D. Ghica noile construcţii, foarte frumoase şi mari. Orele 4-5 jucat biliard cu Young. Orele 5-8½ Kalinderu la mine. Seara scris lui Leopold la Meran.

Vineri, 4/16 ianuarie

Vreme rece şi întunecată. Ora 10 venit Stöhr, care e din nou bine. Ora 10½ discutat cu Pössenbacher din München, în sala tronului, pentru a o amenaja ca bibliotecă. Ora 11 Fălcoianu, apoi Brătianu, care s-a întors de la ţară. Ora 12 vizitat totul cu Stöhr şi Pössenbacher. După-amiază audienţe. Orele 5-7 Kalinderu. Seara scris.

Sâmbătă, 5/17 ianuarie

— 4 °R, întunecat, vânt dinspre nord. Înainte de amiază Stöhr, apoi Sturdza. Ora 12 venit mitropolitul cu icoanele. Rămâne la dejun. După-amiază Văcărescu, insistă să devină mareşal al curţii, eu refuz. Ora 5 prefectul Poliţiei. Basset, Petrescu. Seara scris până la ora

10½.

Duminică, 6/18 ianuarie. Epifania. Botezul Domnului

— 4 °R, vânt rece. Ora 10 venit Stöhr. Ora 11½ mers cu trăsura la pavilionul de la Dâmboviţa, îndată sfinţirea apei, mitropolitul acolo. La apă, în care e aruncată crucea. Defilarea trupelor, ora 12 totul se încheie. Vânt rece.

După-amiază C. Rosetti la mine. Ora 5 biliard. Seara scris. – 6 °R.

Luni, 7/19 ianuarie. Sf. loan

— 7 °R, vânt de gheaţă, vreme rece. Înainte de amiază şi după-amiază scris. Elisabeta e în pat, deoarece nu se simte bine deloc. Ora 5 Sturdza. Seara Basset. Scris. Furtună.

Marţi, 8/20 ianuarie

— 6 °R. Furtuna a ţinut toată noaptea, vânt de gheaţă, ceva zăpadă. Înainte de amiază Stöhr, scris. După-amiază la Elisabeta, care nu se simte bine. Orele 5-7 Kalinderu la mine. Seara citit. A mai venit Stöhr, pleacă la Sinaia.

Miercuri, 9/21 ianuarie

— 4 °R, soare. Înainte de amiază Sturdza. Îi trimit fiului prinţului de Wales Cordonul ordinului Steaua României. Împăratul Wilhelm răcit. După-amiaza, orele 2-4, promenadă, vreme frumoasă, nu foarte frig. La Elisabeta, care stă încă în pat din cauza durerilor. Seara jucat biliard. Criza e încă în creştere, agiul s-a urcat la 18¾ şi nu e nici o speranţă că va scădea înainte de primăvară. Multe falimente. Toate acţiunile au scăzut simţitor, comerţul s-a blocat complet.

Joi, 10/22 ianuarie

— 4 °R. Vreme mohorâtă. Elisabeta se simte slăbită.

Înainte de amiază doar Lecca la mine. Brătianu încă la ţară. După-amiază scris. Ora 5 biliard. Seara citit.

Vineri, 11/23 ianuarie

Mohorât, frig. Elisabeta toată ziua în pat, cu dureri de cap. Orele 10½ Consiliu de miniştri. Chiţu bolnav, Voinov demisionat. După-amiaza acasă, scris. La Elisabeta. Orele 5-7 Kalinderu. Seara scris şi citit. – 6 °R.

Sâmbătă, 12/24 ianuarie

Senin, frig. Elisabeta s-a ridicat din pat, foarte slăbită. Ora 11 Brătianu, pentru problema mareşalului curţii. Racoviţă şi Cornescu. Generalul Barozzi în locul lui Creţeanu. După-amiază audienţe. Elisabeta se simte mult mai bine seara. Cinat singur, scris. A murit generalul Slăniceanu la San Remo. La fel doctorul Capşa[347] aici.

Duminică, 13/25 ianuarie

Vreme minunată. – 7 °R. Ora 10 la capela episcopală, înapoi pe jos, de-a lungul Dâmboviţei, ora 12. După-amiaza audienţe de la 1½ la 6. La Elisabeta. Seara singur.

Luni, 14/26 ianuarie

Vreme minunată, frig. Înainte de amiază Câmpineanu.

---

347 Ştefan Capşa (1821-1885), mamoş şi ginecolog cu studii universitare la Viena, unde a obţinut doctoratul în 1849. A fost profesor la Facultatea de Medicină din Bucureşti şi, din 1866 până la moarte, director general al Serviciului Sanitar.

După-amiază audienţe. Elisabeta ceva mai bine, însă trebuie să stea în pat. Seara scris.

Marţi, 15/27 ianuarie

Nu e frig. Înainte de amiază Brătianu. După-amiază scris. Seara biliard. Elisabeta încă foarte slăbită. Noapte senină, cu lună.

Miercuri, 16/28 ianuarie

Senin, – 8 °R. Înainte de amiază Sturdza. Orele 2-4 promenadă, vânt rece. Seara Kalinderu, scris.

Joi, 17/29 ianuarie

Soare, – 8 °R. Înainte de amiază Câmpineanu, Lecca şi Sturdza. Bălăceanu a demisionat. Îi este acceptată demisia, din cauză că el a scris în ziare. După-amiaza audienţe. Seara cu Elisabeta, care e mai bine. Scris.

Vineri, 18/30 ianuarie

Vreme senină, – 3 °R. Înainte de amiază Brătianu la mine, are greutăţi în găsirea de miniştri. Chiţu e bolnav şi trebuie să plece în străinătate. Ora 11½ preşedintele Camerei Lecca la mine. După-amiază promenadă cu Cazimir, vreme de primăvară. Elisabeta mult mai bine. Seara biliard cu Şoimănescu până la ora 10½.

Sâmbătă, 19/31 ianuarie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Sturdza. Bălăceanu tele-grafiază scurt să i se plătească cheltuielile şi apoi va veni în ţară. Opoziţia este de partea lui. După-amiază acasă, cu Elisabeta, dictat memoriile mele. Orele 5-6 biliard, apoi prefectul Poliţiei la mine. Brătianu la ţară. Ora 8 la Clubul Militar, prelegerea lui Lahovary despre manevrele la Rin, acolo până la ora 11. Pe jos acasă, numai 1 °R, frig, complet senin.

Duminică, 1 februarie/20 ianuarie

Vreme minunată. Orele 11-12½ promenadă în Cişmigiu, foarte cald, ca primăvara. Ora 1½ audienţe, până la ora 4. Apoi cu Elisabeta, care e însă obosită. Ora 5 biliard. Seara citit şi scris.

Luni, 2 februarie/21 ianuarie

Ceaţă deasă. Înainte de amiază Câmpineanu şi Lecca. Elisabeta din nou mai puţin bine, ceva febră, dar e vioaie. După-amiază audienţe. Orele 5-7½ Kalinderu. Seara la Elisabeta.

Marţi, 3 februarie/22 ianuarie

Vreme caldă şi mohorâtă. Brătianu este bolnav. Înainte de amiază nici un ministru. Fleva la mine, discutat despre oraş etc. După-amiază promenadă în oraş, foarte moale. Prefectul Poliţiei la mine. Orele 5-6 Mitilineu, care a venit de la Belgrad. Seara citit.

Miercuri, 4 februarie/23 ianuarie

Mohorât, cald. Înainte de amiază nici un ministru. Brătianu bolnav. Chiţu e grav bolnav şi trebuie să părăsească ministerul, ceea ce nu e de regretat. După-amiază promenadă, cald, umed. Seara cu Elisabeta. Ora 10 singur la balul funcţionarilor. D. Ghica, preşedintele, mă întâmpină la teatru. Tombolă, destul de plin, rămas până la ora 12½, vorbit cu multă lume.

Joi, 5 februarie/24 ianuarie

Ceaţă, deloc frig. Înainte de amiază nici un ministru. Prefectul Poliţiei. După-amiază citit. Ora 5 biliard. Seara cu Elisabeta şi citit până la ora 10½.

Vineri, 6 februarie/25 ianuarie

Mohorât, umed, +4 °R. Înainte de amiază Fălcoianu şi Sturdza. Brătianu încă bolnav. Anunţat pe generalul Creţeanu că va deveni inspector de Cavalerie. Slăniceanu a fost înmormântat. După-amiaza audienţe. Ora 5 Kalinderu, până la ora 7½. Cu Elisabeta.

Sâmbătă, 7 februarie/26 ianuarie

Vreme mohorâtă, +1 °R. Înainte de amiază Câmpineanu. După-amiază audienţe. Ora 5 Sturdza. Numit pe Mavrogheni ministru plenipotenţiar la Viena, iar pe Văcărescu la Roma. Seara cu Elisabeta. Prefectul Poliţiei. Brătianu mai bine.

Duminică, 8 februarie/27 ianuarie

+1 °R, vântos, mohorât. Elisabeta mult mai bine. Înainte de amiază, la ora 11½, mitropolitul primat, apoi arhierei. Orele 1-5 audienţe. Polizu-Micşuneşti[348], Filitis etc. Seara citit.

Luni, 9 februarie/28 ianuarie

Vreme mohorâtă, – 2 °R, stă să ningă. Elisabeta se simte mult mai bine. Ora 10½ Câmpineanu. După-amiază promenadă, nu e frig. Ora 5 Alecsandri, care pleacă la Paris ca ministru plenipotenţiar. Seara cu Elisabeta, care o primeşte pe doamna Slăniceanu; îi propune să devină doamnă de onoare la curte. Prefectul Poliţiei la mine. Z. Bălăceanu i-a telegrafiat tatălui ei să vină imediat la Bucureşti. Până la ora 10½ cu Elisabeta. Sunt multe intrigi în joc.

Marţi, 10 februarie/29 ianuarie

Vreme moale. Înainte de amiază Fălcoianu, apoi Fleva, care îmi prezintă planurile oraşului. Venit Brătianu, care s-a reînsănătoşit. Vorbit despre formarea guvernului. Chiţu e bolnav şi se retrage. A murit maiorul Mişa Anastasievici[349]. Orele 2½-4 promenadă, rece. Orele 5½-7½ Kalinderu.

348 Mihail Polizu-Micşuneşti (1846-1916), diplomat şi artist, studii în Germania.

349 Mişa Anastasievici (1803-1885), comerciant şi milionar sârb cu întinse proprietăţi în România, unde s-a stabilit definitiv în 1868, după asasinarea principelui sârb Mihail Obrenovici. Era cunoscut sub apelativul „căpitanul Mişa”, şi nu cunoaştem motivul pentru care Carol I îl numeşte în jurnalul său „maior”. O fiică a lui era căsătorită cu omul politic sârb Garaşanin.

Seara cu Elisabeta, citit.

Miercuri, 11 februarie/30 ianuarie.

Sărbătoarea [Sfinţii Trei Ierarhi] Vasile, Grigore şi Ioan

Nu e frig, acoperit. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiază promenadă până la ora 4, viscol cu zăpadă. Ora 5 Sturdza. A venit Bălăceanu. Pe urmă Brâncoveanu şi Văcărescu, care pleacă la Bruxelles, apoi la Haga, apoi la Roma. Seara Balul Societăţii Furnica. Ora 10 băut un ceai cu Elisabeta. Ora 10½ plecat singur la teatru, aglomeraţie enormă. Tombolă, tarabe, unde eu cumpăr mult. Ruletă. Acolo până la ora 12½, întregul corp diplomatic. Ora 1 în pat.

Joi, 12 februarie/31 ianuarie

Ninsoare, moină, frig. Înainte de amiază doar Lecca. Alecsandri numit la Paris. Ora 2 se prezintă generalul Barozzi, pe care l-am numit şef al casei mele militare, în locul generalului Creţeanu. Creţeanu s-a prezentat la mine pentru plecare. Ninge. Ora 5 baronul de Ring, care îmi prezintă scrisoarea de rechemare, primeşte Steaua României. Seara cu Elisabeta, citit.

Vineri, 1/13 februarie

Ceva viscol cu zăpadă, deloc frig. Ora 10½ inspectez Marele Stat-Major General. De faţă Fălcoianu, Barozzi, col. Dona, Lahovary, Arginteanu etc., acolo până la ora 11¾.

Brătianu la mine, hotărât guvernul. Stolojan, Nacu şi Radu Mihai intră în guvern. După-amiază audienţe. La Elisabeta. Seara încă Sturdza, care preia Instrucţiunea Publică, Câmpineanu – Externele. Kalinderu la mine, îmi prezintă funcţionarii silvici. Seara scris.

Sâmbătă, 2/14 februarie

Umezeală. Ora 10½ Stolojan, R. Mihai şi Nacu au depus jurământul ca miniştri, Sturdza de faţă. După-amiază cu Elisabeta. Ora 5 primit pe Bălăceanu; a fost deprimat, însă a devenit din ce în ce mai vehement, eu am discutat cu el la obiect şi mi-am exprimat regretul pentru tot ce s-a întâmplat. Nu vrea să accepte pensia, cere să i se plătească însă cei 12.000 franci[350]. Până la ora 6½. Cu Elisabeta. Ora 10 la Teatru, la *bal des courriers,* aglomeraţie enormă. Tombolă. Noi am trimis lucruri foarte frumoase, care au fost licitate pentru 3.000 franci. Elisabeta, un vas făcut la Sinaia şi pictat de ea. La bal

350 Ion Bălăceanu era convins, aşa cum reiese din memoriile lui, că rechemarea sa din postul de la Paris a fost urmarea unor intrigi, de care nu era străină regina Elisabeta. Aceasta ar fi dorit să-l vadă în acel post pe Vasile Alecsandri, ceea ce s-a şi întâmplat. Tot Bălăceanu relatează destul de diferit primirea sa la rege: „Indată după întoarcerea de la Paris, m-am prezentat Regelui, care a lăsat să se înţeleagă că-i pare rău de cele întâmplate, dar cu aerul că se spală pe mâini. Mi-au scăpat atunci unele violenţe de limbaj pe care orice om de inimă le va înţelege şi pe care Regele le-a ascultat răbdător. A crezut că mă potoleşte anunţându-mă că în dimineaţa aceea chiar Brătianu îi propusese să ceară pentru mine Camerelor o recompensă naţională de 30.000 de franci pe an, în afară de pensie, ceea ce el – Regele – încuviinţase. Această ofertă m-a scos din minţi; i-am spus Majestăţii Sale că omul care în împrejurările de faţă ar fi acceptat această propunere ar fi fost de dispreţuit, la fel ca cei care i-o ofereau, şi, fără să mai aştept să-şi ia rămas-bun de la mine, m-am retras” (Ion Bălăceanu, op. cit., p. 253).

până la ora 11, vorbit cu multă lume. Elisabeta nu a putut veni la nici unul dintre cele trei baluri de la Teatru.

Duminică, 3/15 februarie

Sculat târziu, mohorât, +2 °R. Înainte de amiază cu Elisabeta, citit. După-amiaza audienţe de la 1½ la 4½. Orele 5-6 Petrescu pentru petiţie. Seara cu Elisabeta, care e foarte obosită. Citit.

Luni, 4/16 februarie

— 1 °R, acoperit. Ora 10½ ministrul Câmpineanu ca ministru de Externe. Bălăceanu a fost la el, vrea să predea creditivele sale la Paris. După-amiază acasă. Seara cu Elisabeta. Ora 9 încă Radu Mihai.

Marţi, 5/17 februarie

— 3 °R, chiciură. Ora 10½ Fălcoianu, apoi Brătianu, hotărât că îl voi lua pe G. Ghica în postul de mare maestru al curţii. Ora 11¾ primarul Fleva cu magistrul Lindley de la Frankfurt am Main, om inteligent. După-amiază audienţe, scris. Seara Radu Mihai.

Miercuri, 6/18 februarie

Dezgheţ. Ora 10½ Consiliu de miniştri. După-amiaza plimbare cu trăsura, frig umed. Cu Elisabeta. Z. Bălăceanu s-a logodit. Seara Kalinderu şi D. Sturdza.

Joi, 7/19 februarie

Dezgheţ, +9 °R. Înainte de amiază R. Mihai ca ministru al Lucrărilor Publice şi Lecca. După-amiază plimbare cu trăsura, deloc frig. Spus lui Greceanu că va deveni prefect al Palatului. După-amiaza şi seara nimeni, citit.

Vineri, 8/20 februarie

Mohorât şi rece. Înainte de amiază nici un ministru. Brătianu la ţară. După-amiază nici o audienţă. Ora 5 Sturdza la mine. Seara citit până la ora 11. Elisabeta destul de bine.

Sâmbătă, 9/21 februarie

Mohorât, umed. Ora 10½ Câmpineanu. Bălăceanu a primit banii, pleacă la Paris pentru a înmâna scrisoarea de rechemare. Ora 11½ Nacu, ministru de Justiţie. După-amiaza audienţe. Plimbare cu trăsura, noroi îngrozitor, umezeală, frig. Seara Radu Mihai. Ora 8 la Clubul Militar, col. Poenar despre manevrele austriece, acolo până la ora 11.

Duminică, 10/22 februarie

Ploaie, foarte întuneric. Ora 10 la capela episcopală. Ora 10½ înapoi. Ora 11½ D. Ghica; îmi spune că Brătianu crede că a pierdut încrederea mea. După-amiază audienţe. Ora 5 baronul Eisenstein, însărcinat cu afaceri austriac. Ora 8½ la Societatea Geografică, în sala Senatului, foarte plin. Lahovary citeşte raportul, Căpăţâneanu, Tocilescu,

Hepites şi Gaster[351] ţin prelegeri, până la ora 11½. Ceva ninsoare.

Luni, 11/23 februarie

Vreme minunată, – 1 °R, apoi cald. Înainte de amiază ministrul Domeniilor Stolojan de la 10½ la 11½. Apoi Sturdza. Brătianu vine abia mâine de la ţară. După-amiază audienţe. Cu Elisabeta, care se simte din nou foarte bine. Ora 5 Kalinderu. Ora 8½ şedinţă a Societăţii Geografice, până la ora 11. Căpitanul Vasiliu[352], Lahovary, secretar general al Societăţii, şi profesorul Dimitrescu[353] ţin prelegeri, a celui din urmă foarte bună. Multă lume.

Marţi, 12/24 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază ministrul de Război, ora 11½ Fleva cu domnul Lindley pentru aprovizionarea cu apă a oraşului. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, care nu se simte prea bine. Aer bun. Ora 5 audienţe. Seara citit. Brătianu trebuie să se fi întors astăzi de la ţară.

---

351 Moses Gaster (1856-1939), filolog şi folclorist, cu studii universitare în Germania (doctoratul în litere la Universitatea din Halle). A predat o vreme, în calitate de lector, la Universitatea din Bucureşti. În toamna anului 1885 avea să fie expulzat din România (vezi infra). Se va stabili la Londra, unde îşi va continua activitatea ştiinţifică.

352 Petre Ştefan Vasiliu Năsturel (n. 1854), militar de carieră, artilerist, cu studii militare la Fontainebleau.

353 E vorba, probabil, de institutorul Vasile Dimitrescu, autor, între altele, al unei cărţi despre Geografia judeţului Mehedinţi, publicată în 1883.

Miercuri, 13/25 februarie

Vreme minunată. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. Brătianu ridică diferite probleme. Până la ora 12. După-amiaza plimbare cu trăsura, rece. Ora 5 Theodori şi Gottereau mi-au prezentat planurile. Seara cu Elisabeta. Citit.

Joi, 14/26 februarie

Vreme mohorâtă, +1 °R. Înainte de amiază Radu Mihai, ministru al Lucrărilor Publice. Ora 11¾ Lecca. După-amiază, între orele 2½ şi 4, promenadă în oraş. Arhiepiscopul Paoli a murit la Viena în urma unui atac cerebral. Ora 5½ Basset. Seara, între 8 şi 10, jucat biliard. Ninge puţin.

Vineri, 15/27 februarie

Mohorât, – 1 °R. Înainte de amiază Brătianu. G. Ghica vrea totuşi la Constantinopol. După-amiaza viscol cu zăpadă. Audienţe. Cu Elisabeta. Seara biliard până la ora 10½.

Sâmbătă, 16/28 februarie

Viscol cu zăpadă. Înainte de amiază Câmpineanu. Numit pe Ghica la Belgrad. Ora 11 Nacu. După-amiază audienţe. Mitilineu, care pleacă la Belgrad, Paris, apoi la Bruxelles. Dr. Meinert, care vrea să deschidă aici o fabrică de conserve. Brătianu nu prea e de accord. Ora 6½ mare dineu diplomatic, 56 persoane în sala tronului. Toţi

miniştrii plenipotenţiari cu soţiile, la fel toţi miniştrii şi secretarii de legaţie, cerc până la ora 9. Elisabeta foarte obosită, răcită foarte tare, din care cauză are o noapte foarte proastă. Ninge toată noaptea, – 1 °R. La Berlin s-a încheiat Conferinţa cu privire la Congo. Arhiepiscopul catolic a murit la Viena, urmează să fie înmormântat aici.

Duminică, 1 martie/17 februarie

Zăpadă adâncă, moină. Stöhr bolnav, din această cauză nu poate veni de la Sinaia. Elisabeta răcită. Înainte de amiază citit. Orele 1½-5 audienţe. Seara cu Elisabeta. Citit.

Luni, 2 martie/18 februarie

— 1 °R, frumos. Ora 10½ Stolojan, care îmi prezintă devizul pentru Palat. Ora 11½ Sturdza. După-amiază audienţe, scris. Elisabeta e încă răcită. Seara citit.

Marţi, 3 martie/19 februarie

Vreme minunată. Ora 10 venit Stöhr, este suferind. Ora 10½ Fălcoianu. Ora 12 mitropolitul primat, care insistă să permit ca arhiepiscopul catolic să fie înmormântat în catedrala sa, eu refuz, deoarece este împotriva legii. După-amiaza Stöhr. Seara Kalinderu până la ora 7½. Cu Elisabeta. Citit.

Miercuri, 4 martie/20 februarie

Mohorât, întunecat. Înainte de amiază Stöhr. Orele

10½-12½ Consiliu de miniştri. După-amiază audienţe, scris. Cu Elisabeta. Seara biliard.

Joi, 5 martie/21 februarie

Mohorât, ceaţă. Înainte de amiază Radu Mihai şi Lecca. După-amiază Pretorius şi Behr de la Casa Bembé. Ora 4 Stolojan cu Cerkez pentru planurile Palatului, hotărât că licitaţia poate fi făcută a doua oară. Ora 5 G. Ghica, care pleacă la Constantinopol şi Atena. Ora 8 seara prezentare a profesorilor Herrmann, Taschen şi Spiele în salonul alb, de faţă Alecsandri, Kalinderu, curtea, câteva doamne, până la ora 10, foarte bine.

Vineri, 6 martie/22 februarie

Cald, aer de primăvară. Înainte de amiază Brătianu. După-amiază Lecomte. Plimbare cu trăsura, foarte moale. Ora 5 primit pe noul ministru plenipotenţiar francez Ordega în audienţă privată. Seara citit.

Sâmbătă, 7 martie/23 februarie

Vreme minunată, +15 °R. Câmpineanu, apoi Nacu. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura, cald şi vântos. Seara Stöhr, care pleacă la Sinaia. Ora 8 la Clubul Militar, col. Carp ţine o prelegere despre armata franceză, acolo până la ora 11.

Duminică, 8 martie/24 februarie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10 la capela

episcopală, liturghie tăcută, înapoi pe jos, pe chei. Ora 12 primirea oficială a ministrului plenipotenţiar francez Ordega. După-amiaza audienţe de la ora 1½ la 4 şi de la 5 la 6. Seara cu Elisabeta, citit.

Luni, 9 martie/25 februarie

+5 °R, ceva nori. Ora 10½ venit Sturdza, ora 11 Stolojan. Germania şi Anglia sunt în relaţii încordate. După-amiază promenadă, dezgheţat şi foarte umed. Ora 4 Gottereau, discutat noua construcţie pentru rotondă. Orele 5-7 G. Cantacuzino la mine. Seara cu Elisabeta, citit. Orele 9-10 Radu Mihai la mine.

Marţi, 10 martie/26 februarie

Vreme de primăvară, +15 °R. Înainte de amiază Fălcoianu la mine. Arhiepiscopul catolic Paoli a fost înmormântat. Ora 11½ Fleva cu inginerul Lindley. După-amiază audienţe. Orele 5-7 Kalinderu. Seara biliard până la ora 11. Ploaie.

Miercuri, 11 martie/27 februarie

Puţină ninsoare, frig, vântos. Ora 10½ Consiliu de miniştri, discutat convenţia comercială. După-amiază audienţe. Ora 5 Hasdeu pentru *Etymologicum*. Seara mare bal. Ora 10½ în sala tronului, foarte plin şi elegant, dansul a început îndată. Ora 1 supeu, Elisabeta se retrage înainte de acesta. Rămas până la ora 3½, cotilion animat, vorbit cu multă lume, nu foarte cald. Frig, – 1 °R.

Joi, 12 martie/28 februarie

Vreme schimbătoare, doar 5 °R. Ora 11, înainte de amiază, Radu Mihai. Ora 11½ Lecca. După-amiază promenadă, rece. Seara cu Elisabeta şi citit. Frig.

Vineri, 1/13 martie

+3 °R, foarte rece. Înainte de amiază nici un ministru. Brătianu nu a venit. După-amiază plimbare cu trăsura. Vânt rece, îngrozitor. Orele 5-6 Sturdza. Seara citit.

Sâmbătă, 2/14 martie

Foarte frig, atmosferă de ninsoare. Înainte de amiază Câmpineanu, hotărât cu el să merg la Tornielli. Ora 11 Nacu. După-amiază la ora 1½ şedinţă la Academie, Hasdeu citeşte raportul despre *Etymologicum Maximum*[354]. Acolo până la ora 4½. Orele 5½-6½ Kalinderu. Cu Elisabeta. Ora 10½ singur la contele Tornielli, care dă un bal în cinstea regelui său cu ocazia zilei de naştere a acestuia. Acolo până la ora 2, supeu, hotel frumos, care aparţine legaţiei italiene. Foarte plin. Noapte rece.

Duminică, 3/15 martie

Frig, soare. Înainte de amiază cu Elisabeta. După-amiază audienţe de la 2 la 4½. Biliard. Seara citit.

Luni, 4/16 martie

---

354 Este vorba, de fapt, despre Etymologicum magnum Romaniae.

Întuneric, ceva ploaie, mai târziu viscol puternic cu zăpadă. Ora 10 Câmpineanu. Bălăceanu a luat bani din cassa de la Paris. Ghica demisionează din funcţia de director la Externe. Ora 11 Stolojan. Ora 11½ D. Sturdza. Camerele trebuie să înceapă discutarea bugetului. După-amiază întuneric şi ninsoare. Ora 4 Gottereau pentru construcţii. Ora 5½ R. Mihai, care vine de la Cameră. Seara cu Elisabeta şi citit.

Marţi, 5/17 martie

Puţină ninsoare, mai târziu cald. Primarul Fleva cu domnul Lindley, care pleacă. După-amiază audienţe. Promenadă la chei, două ore. Ora 5 Tornielli, care mulţumeşte pentru apariţia mea la bal. Seara citit. Elisabeta la teatru.

Miercuri, 6/18 martie

Vreme frumoasă, +4 °R. Ora 10½ Consiliu de miniştri, până la ora 12. După-amiază, între orele 1½ şi 6, audienţe, multă lume. Kalinderu, care a fost la Fălticeni, unde am pierdut procesul cu Bercu. Ştirbey, Moruzi, Babeş, care se plânge de situaţia românilor din Transilvania. Seara, între orele 8 şi 11½, şedinţă pentru regulamente cu Fălcoianu, G. Anghelescu şi Cantilli. De-abia am avut o clipă liberă toată ziua.

Joi, 7/19 martie

Vreme de primăvară, praf, vânt. Înainte de amiază R.

Mihai şi Lecca. După-amiază Stewart din Viena. Orele 3-4 plimbare cu trăsura, încă nu e nimic verde. Ora 5 discutat cu francezii în biblioteca mea. Seara citit.

Vineri, 8/20 martie

Înnorat, mohorât. Înainte de amiază scris. Brătianu a venit. Plimbare cu trăsura. La Academie, unde donez din nou 1.000 franci pentru *Etymologicum Maximum.* Discuţie despre *u* scurt. Seara citit şi scris. Kalinderu la mine.

Sâmbătă, 9/21 martie

Înnorat, mohorât. Înainte de amiază Câmpineanu şi Nacu. După-amiază Lecomte. Plimbare cu trăsura. Ora 5 Sturdza. Seara prima reprezentaţie cu *Ovid* de Alecsandri, acolo cu Elisabeta, ţinut până la ora 1, foarte plin, versuri frumoase. Telegrafiat împăratului.

Duminică, 10/22 martie

Înnorat, mohorât, cald. Ora 10 la capela episcopală. Plimbare cu trăsura. Orele 1½-4½ audienţe. Cu Elisabeta, scris. Depeşă de la împăratul german, ca mulţumire.

Luni, 11/23 martie

Frig, mohorât, vântos. Ora 10½ Stolojan. După-amiază la ora 2½ la Rosetti, care e foarte suferind; se bucură foarte mult. Ora 5 audienţe. Seara la ora 8 la Clubul Militar, prelegere despre jocul de război, acolo până la ora 11. Elisabeta la teatru.

Marţi, 12/24 martie

Frig, mohorât, vântos. Înainte de amiază Fălcoianu, Brătianu o oră la mine. Camerele încep dezbaterea bugetelor. După-amiază audienţe, scris. Orele 5-6½ Kalinderu. Seara Fălcoianu, G. Anghelescu şi Cantilli până la ora 11, regulamente, şcoala de companie. Plouă o jumătate de oră, apoi e din nou senin şi destul de rece. Vremea e prea închisă.

Miercuri, 13/25 martie

Vânt dinspre est, mohorât. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. După-amiază audienţe. Episcopi. Seara biliard. Camera votează bugetele.

Joi, 14/26 martie

Aniversarea proclamării regatului. Moină, deloc frig. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 11½ la Te Deum, mă întâmpină miniştrii cu Brătianu în frunte. Sturdza citeşte un mic discurs. Ora 12 Lecca la mine. Ploaie. După-amiază promenadă. Ora 5 Hoorícks. Ora 6 domnul Eliot F. Shepard, preşedintele Baroului din New York. Seara citit. Cutremur.

Vineri, 15/27 martie

Aer plăcut, +10 °R, acoperit. Ora 10 la Cazarma Alexandru. Corpul 2 Vânători pe picior de război, exersat modificările din regulament, de faţă toţi generalii şi şefii

de corpuri, până la ora 12½. După-amiaza audienţe, mitropoliţii. Ferdinand a fost numit la 22 martie locotenent secund în suita Regimentului 1 Gardă. Seara Sturdza şi R. Mihai la mine. Camera a ars parţial, sala de şedinţe a fost salvată.

Sâmbătă, 16/28 martie

Complet senin, vânt. Ora 10 Câmpineanu, ora 11 Nacu. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Cotroceni, vânt rece, praf. Orele 8-12 seara comisie pentru regulamente.

Duminică, 17/29 martie

Destul de rece, foarte vântos şi uscat. Ora 10 la capela episcopală, binecuvântarea ramurilor de salcie, durat până la ora 11. După-amiaza audienţe de la 1½ la 3½ şi între 5 şi 6½. Cu Elisabeta. Seara Young, jucat cu el biliard. Camerele au avut şedinţe, au votat multe legi. Doar +5 °R, complet senin.

Luni, 18/30 martie

+7 °R, senin, foarte uscat, vânt îngrozitor dinspre est. Ora 10 R. Mihai, ora 10½ Stolojan, apoi Sturdza. După-amiază audienţe. Camerele au votat aproape în întregime bugetele. Seara biliard până la ora 10. Doar +3 °R, lună plină, barometrul foarte ridicat.

Marţi, 19/31 martie

Senin, frig, vânt dinspre est. Înainte de amiază Fălcoianu, care e suferind, D. Sturdza, apoi Fleva, discutat lucrările pentru oraş. Vicarul Palma a fost numit arhiepiscop catolic. După-amiază plimbare cu trăsura, vânt rece. Ora 4 înapoi. Cu Elisabeta, care a primit depeşă conform căreia Carol de Suedia[355] e foarte bolnav la Constantinopol, iar regina Suediei vrea să meargă acolo. Orele 5-6½ Kalinderu. Seara telegrafiat lui Bismarck pentru aniversarea sa de 70 de ani, care va fi sărbătorită demonstrativ în toată Germania. Tare răcit, guturai.

Miercuri, 1 aprilie/20 martie

Senin, soare, – 10 °R, vânt. Depeşă de la Stockholm, conform căreia regele şi regina Suediei vor veni aici, pentru a merge la Constantinopol. Orele 10½-11½ la Consiliul de miniştri. Camerele se vor închide astăzi. După-amiaza audienţe, baronul D'Atzel. Plimbare cu trăsura. Seara la ora 8 la şcoala domnişoarelor engleze, Strada Fântânei, spovedit. Ora 8¾ înapoi, foarte răcit, guturai puternic. Cerul înnorat.

Joia Verde, 2 aprilie/21 martie

Foarte răcit, guturai. Ora 7 sculat, ora 8 la capela episcopală, liturghie tăcută şi împărtăşanie, felicitat pe noul arhiepiscop Palma. Ora 8¾ înapoi, foarte frig, mai

---

355 Prinţul Carol de Suedia (1861-1951), după titulatura oficială duce de Vestrogothie, era fiu al regelui în funcţie al Suediei, Oskar al II-lea (1829-1907), şi al soţiei acestuia, regina Sophie, născută prinţesă de Nassau (1836-1913), prin care familia regală suedeză se înrudea îndeaproape cu regina Elisabeta a României.

târziu complet acoperit. Înainte de amiază noul prefect de Poliţie Moruzi[356]. Ora 10½ R. Mihai, ora 11 Brătianu. După-amiază câteva audienţe. Orele 4-5½ Sturdza, Alecsandri şi Lecomte pentru inscripţia de la Curtea de Argeş. Seara încă Moruzi. Foarte răcit, ora 9½ în pat.

Vinerea Mare, 3 aprilie/22 martie

Din cauza răcelii trebuie să stau toată ziua acasă. Ora 10 Theodori. Elisabeta la biserică. Vreme rece şi enorm de secetoasă. Regele Oskar îmi telegrafiază că încă nu ştie dacă va veni, pentru moment va merge doar până la Viena. După-amiaza cu Elisabeta, care nu s-a simţit nici ea foarte bine. Ora 5 Kalinderu. Seara singur acasă, nu merg la biserică.

Sâmbăta Mare, 4 aprilie/23 martie

Vreme mohorâtă, uscat. Nu prea bine. Înainte de amiază R. Mihai, Nacu, Sturdza. Depeşă de la regele Oskar din Viena, conform căreia el şi regina vor veni mâine seară. R. Mihai şi Kalinderu pleacă la Vârciorova. Ora 4 ceva ploaie, complet acoperit. Seara cu Elisabeta. Venit Kremnitz şi Burghelea[357], pe care am vrut să-l văd, pentru Elisabeta, probabil ca bibliotecar.

Duminica Paştilor, 5 aprilie/24 martie. Sfintele

356 Dumitru Moruzi (n. 1847), militar de carieră, descendent al principelui fanariot Alexandru Moruzi.

357 E vorba, probabil, de Neculai Burghelea (n. 1831), originar din Iaşi şi membru al Societăţii Junimea. Mite Kremnitz, care l-a însoţit în audienţa la rege, era în bune relaţii cu membrii acestei societăţi culturale.

Paşti

Plouat întreaga noapte, însă nu tare. Ora 8 sculat. Cu Elisabeta. Ora 10½ Stöhr, care a venit de la Sinaia, unde e iarnă în toată legea. La mine Sturdza, prefectul Poliţiei Moruzi etc. După-amiază vremea se îmbunătăţeşte. Venit Stöhr cu Kott. Ora 4½ plecat cu Elisabeta şi D. Sturdza la Titu. Ora 5½ acolo, stat un sfert de oră. Ora 5¾ sosit trenul special cu regele Oskar şi regina Sophie. Salut călduros, plecat împreună spre Bucureşti. Aici la ora 7½. La gară întâmpinare foarte discretă, căci sunt incognito, doar miniştrii şi curtea. Elisabeta merge cu regina în trăsură, eu cu regele. Ora 8 cinat *à quatre,* foarte plăcut. Veştile de la Constantinopol despre Carol de Suedia sunt mai bune şi liniştitoare. Împreună până la ora 11, conversat. Suita: domnul von Brückenhjelns, prinţul von Ekcträ şi consilierul dr. Wästfeld, care stau la hotel.

Lunea Paştilor, 6 aprilie/25 martie

Vânt dinspre est şi frig. Ora 9 dejunat cu unchiul Oskar, conversat. Ora 10½ plimbare cu trăsura spre Văcăreşti. Furtună, din care cauză s-a luat hotărârea să plece abia miercuri la Varna. Ora 1 dejunat *à quatre.* După-amiaza sosesc veşti foarte liniştitoare de la Constantinopol. Ora 4 la Cotroceni cu unchiul Oskar. Seara cinat *à quatre,* foarte plăcut. Jucat biliard şi conversat cu unchiul Oskar până la ora 12½. Destul de obosit. Noapte senină şi rece.

Marţea Paştilor, 7 aprilie/26 martie

Dimineaţă rece, complet senin, vânt. Ora 9 dejunat. Înainte de amiază vizitat noua construcţie cu Elisabeta şi unchiul Oskar. Sufrageria foarte frumoasă. Ora 1 dejunat *à quatre,* apoi cu *tante* Sophie. Ora 4 plimbare cu trăsura la Şosea, vânt rece, praf. Ora 7 cinat *à quatre.* Veşti bune de la Constantinopol. Eu decorez suita, de două ori Marele Cordon al Coroanei. Unchiul Oskar oferă şi el decoraţii. Seara conversat până la ora 10½.

Miercuri, 8 aprilie/27 martie

Doar 2 °R. Ora 7 sculat. Ora 8 dejunat *à quatre.* Ora 8½ plecat la Filaret, mohorât, vânt rece. La gară miniştrii etc. Ora 9 plecarea la Giurgiu. Vremea se încălzeşte şi se înseninează. Ora 10½ în Smârdan, mică întâmpinare, imediat urcat pe *Ştefan cel Mare* şi plecat spre Rusciuc. Ora 11¼ la gara de acolo, întâmpinaţi de Riedesel. Noi îi conducem pe rege şi pe regină până la tren. Ora 11¾ plecarea spre Varna, despărţire călduroasă. Scurtă plimbare pe Dunăre, foarte cald. Dejunat la bord. Ora 1 din nou în Smârdan, întâmpinare. Cu Elisabeta cerc pe vapor. Ora 1¼ plecarea. Ora 2½ în Bucureşti. După-amiază cu Elisabeta. Stöhr încă aici. Seara scris lui Sandro. Ora 10 în pat.

Joi, 9 aprilie/28 martie

Vreme senină, foarte cald. Înainte de amiază R. Mihai. După-amiază cu Elisabeta la Cotroceni, la micul mormânt, ziua morţii copilului nostru. Zăpuşeală, vânt puternic, praf, uscat. Seara furtună, apoi ploaie. Ora 5 baronul Meyer.

Vineri, 10 aprilie/29 martie

Noaptea ceva ploaie, dimineaţa din nou complet senin. Înainte de amiază Brătianu la mine. E de temut un război între Anglia şi Rusia în Asia. După-amiază plimbare cu trăsura, cu Greceanu, care a demisionat din armată pentru a fi numit prefect al Palatului. Seara cu Elisabeta. Biliard. Ştirile din Constantinopol sunt bune. Suedezii au avut o călătorie bună.

Sâmbătă, 11 aprilie/30 mai

Vreme minunată, doar că e prea secetos. Înainte de amiază Câmpineanu, care pleacă în concediu. Nacu, Sturdza. După-amiază audienţe. Cu Elisabeta la Cotroceni, vânt rece. Văzut caii norvegieni. Seara scris. Cu Elisabeta. Biliard.

Duminică, 12 aprilie/31 martie

Vânt rece. Ora 10 la capela episcopală, pe jos înapoi, zăpuşeală mare. Orele 1½-3 audienţe. Cu Elisabeta. Vreme întunecată, spre seară ploaie. Regele Oskar îmi scrie din Constantinopol că va pleca marţi. Noaptea ploaie.

Luni, 1/13 aprilie

Soare, dar foarte înnorat. Ora 10 Stolojan. Ora 12 Beldiman de la Ministerul de Externe. După-amiaza audienţe, scris. Seara biliard cu Elisabeta, care merge apoi la concert. Ploaie. Riedesel la mine.

Marţi, 2/14 aprilie

Spre dimineaţă ploaie torenţială, întuneric. Ora 10½ R. Mihai şi Sturdza. Rosetti e pe moarte. Orele 1½-2 locot. Cantilli, care a fost ataşat pe lângă regele Oskar. Ora 2½ Brătianu. Orele 5-6½ Kalinderu. Elisabeta seara la teatru.

Miercuri, 3/15 aprilie

Vreme bună. Înainte de amiază R. Mihai, Moruzi, Fălcoianu. În noul Palat. Vasul a ajuns la Varna cu o oră întârziere. La ora 2 la Cotroceni, acolo Brătianu. Plecare abia la ora 2½, ora 3½ în Comana, acolo 10 minute, sosit trenul de la Giurgiu cu regele Oskar al Suediei şi cu principele Bulgariei. Salutare călduroasă, îndată plecare mai departe. Ora 4½ în Bucureşti, Filaret. La gară mitropolitul, miniştrii, preşedinţii Camerelor şi Curţii de Casaţie etc. Gardă de onoare, prezentare. Elisabeta merge în trăsură cu unchiul Oskar, eu cu Sandro. Pe străzi şiruri de trupe, enorm de multă lume, străzile împodobite. Ora 5½ la Palat, gardă de onoare, corpul ofiţerilor. Ora 6 începe defilarea, eu mă postez în frunte. Ora 6½ se termină. Ora 7 dineu de gală în sufrageria noului Palat, 50 tacâmuri. Eu ţin un toast, în care amintesc de prestigiul lui Carol al XII-lea al Suediei şi de Marea Baltică. Regele Oskar ţine un toast frumos. Dineu până la ora 8½. Ora 9 la teatru, reprezentaţie de gală, Leria cântă o bucată din *Hamlet,* ţinut până la ora 12. La Palat. Eu îl însoţesc pe Sandro la gara Filaret, acolo Sturdza şi R. Mihai. El pleacă cu trenul special la Smârdan şi se întoarce direct la Sofia. Situaţia lui nu e bună, iar el se plânge mult din această cauză. Ora 11 în pat, dureri puternice de cap. Rosetti se află într-o stare proastă, puţine speranţe. Aseară oraşul a

fost frumos iluminat.

Sinaia

Joi, 4/16 aprilie. Bucureşti-Sinaia

Ora 8 dejunat cu unchiul Oskar. Vreme minunată. Ora 9 mers la Cazarma Cuza, Regimentul 1 Infanterie şi Batalionul 2 Vânători exersat în faţa mea, foarte bine. Ora 11 războd în Cişmigiu, foarte plin. Ora 12 înapoi la Palat. Brătianu şi Sturdza la mine. Ora 12½ regele Oskar primeşte corpul diplomatic. Ora 1 plecarea de la Palat. Noi trei într-o trăsură. La gară miniştrii, D. Ghica, militari, gardă de onoare etc. Ora 1½ plecarea cu trenul special spre Sinaia, oprit doar în Crivina şi Comarnic. Vreme minunată, munţii se văd bine. Ora 4½ sosire, mers cu trăsura direct la castel, pe care îl vizităm în întregime. Ora 7 seara cină de 20 persoane, suita, Barozzi, Cantilli, Robescu şi Greceanu, doamne, domnişoara Leria etc. Seara se face muzică până la ora 12.

Vineri, 5/17 aprilie. Sinaia

Frumos şi rece. Ora 8½ dejunat *à trois,* apoi promenadă până la noua casă, la pavilionul de vânătoare şi la mănăstire, vânt rece. Ora 11½ înapoi. *Lunch* pentru 20 persoane, de faţă şi domnul von Claudy, care îl însoţeşte pe rege până la Viena. Ora 12½ plecare cu trenul special către Predeal, Sturdza, Kalinderu etc., toţi cu noi. Ora 1½ rămas-bun acolo de la unchiul Oskar, care e foarte emoţionat, merge la Viena, noi înapoi la Sinaia. Ora 3 acolo. Toţi domnii se întorc la Bucureşti. Văzut lucrările cu

Stöhr. Ora 7 cinat. Seara biliard.

Sâmbătă, 6/18 aprilie

Ploaie torenţială. Plouă în toată ţara. Înainte de amiază cu Elisabeta, apoi Stöhr. Ora 12½ *lunch.* După-amiază Montandon[358] la mine. Citit. Orele 4-6 văzut noua şosea, noroi enorm. Ora 7 cinat. Seara biliard.

Bucureşti

Duminică, 7/19 aprilie. Sinaia-Bucureşti

Tot timpul înainte de amiază ploaie. Cu Elisabeta şi Stöhr prin tot castelul, în noul teatru. Ora 12½ dejunat. Biliard. Ora 3 cu Elisabeta în noua casă, care a devenit foarte frumoasă. Promenadă cu Knechtel, văzut noile drumuri. Lucrările întârzie. Ora 5½ cinat. Plecat cu Elisabeta la gară, în trăsură deschisă, vânt puternic. Ora 6½ plecarea cu trenul special. Ora 9½ sosirea la Bucureşti, la gară miniştrii etc. Brătianu e bolnav. Rosetti e pe patul de moarte. Moare la 10 minute după miezul nopţii. Băut ceai cu Elisabeta. Ora 10½ în pat. Vremea rece încă nu a trecut.

Luni, 8/20 aprilie

Ziua mea de naştere, împlinesc 46 de ani. Ora 9

---

358 Arnold L. Montandon (1852-1922), francez la origine, cu studii universitare de ştiinţe ale naturii. A fost adus de Carol I, în 1877, pentru a administra domeniul de la Buşteni. Din 1884 era administrator al domeniului de la Sinaia. În 1905 avea să devină membru corespondent al Academiei Române.

dejunat cu Elisabeta. Felicitări din partea curţii. Stöhr aici. Ora 11½ miniştrii, care vin după Te Deum, oraşul e împodobit cu steaguri. După aceea generalii şi casa civilă şi cea militară. După-amiaza cu Elisabeta, răspuns la depeşe, regii Württembergului, Italiei, Suediei, Serbiei etc., kronprinţul Prusiei, regimentul meu etc. Seara cu Elisabeta, biliard, scris până la ora 11. Brătianu bolnav.

Marţi, 9/21 aprilie

Vânt, nori. Ora 10½ Fălcoianu. Greceanu a devenit general în rezervă şi prefect al Palatului. Anunţ. Ora 11½ Sturdza. Ora 12 plecat la doamna Rosetti, vorbit cu ea lângă corpul neînsufleţit al soţului, fiii Vintilă şi Horia sunt şi ei acolo. Ora 1½ domnul şi doamna Mavrogheni la *lunch.* După-amiază Kretzulescu. Ora 5 White, care pleacă la Constantinopol ca însărcinat cu afacerile. Seara R. Mihai.

Miercuri, 10/22 aprilie

Vreme senină. Înainte de amiază nici un ministru. Ora 1½ înmormântarea lui Rosetti, la ora 2½ se trece prin faţa Palatului, enorm de multă lume, mai multe trăsuri cu coroane. Steag roşu cu Uniunea Socialiştilor, o prostie. Căruţă simplă cu corpul neînsufleţit. Brătianu merge pe jos până la cimitir. Ora 3 plecat cu Elisabeta la Cotroceni. Zăduf. Orele 5-7 Kalinderu.

Joi, 11/23 aprilie

Vreme senină. Înainte de amiază R. Mihai şi Lecca, ultimul foarte suferind. După-amiază generalul Manu.

Orele 3-4 Brătianu, care se simte destul de bine. Război în perspectivă, pentru Afganistan. Scris, de asemenea, seara. Elisabeta la teatru.

Vineri, 12/24 aprilie

Frumos şi cald. Înainte de amiază Stolojan, delegaţie din Dobrogea. După-amiază scris. Orele 5-6 plimbare cu trăsura şi la Cotroceni. Copiii ajung abia duminică. Seara scris. Secetă.

Sâmbătă, 15/25 aprilie

Cald. Înainte de amiază prefectul Poliţiei Moruzi, D. Sturdza şi Nacu. După-amiază audienţe. Ora 3 pe platoul de la Cotroceni, experiment cu tunuri Nordenfeld şi cu mitraliere. Furtună fără ploaie. Ora 5

la Palat. Orele 8-11 comisia pentru Regulamentul companiei. Foarte apăsător. Copiii la ora 5 în Turnu-Severin.

Duminică, 14/26 aprilie

Foarte cald. Ora 10 la capela episcopală. Ora 11 cu Elisabeta la gară, sosit Ferdinand şi Carlo. Miniştrii la gară. Îndată la Palat, Schilgen şi Păun cu noi. Ora 12 dejunat cu copiii. Ora 1½ ei merg cu Elisabeta la concert. Audienţe de la ora 1½ la 5. Apoi plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Cotroceni, unde ne plimbăm cu Ferdinand şi Carlo. Pe la ora 7 cinat *à quatre.* Seara biliard.

Luni, 15/27 aprilie

Cald, nici un nor. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Ora 10½ Sturdza, apoi Stolojan. După-amiază audienţe. Ora 4½ la mitropolit, apoi la Cotroceni. Ora 7 cinat. Seara cu copiii, biliard. Perspective foarte războinice.

Marţi, 16/28 aprilie

Cald, fără nori. Ora81 dejunat *à quatre* în grădină. Înainte de amiază Fălcoianu. După-amiază mitropolitul şi I. Ghica, ultimul pleacă la Londra. Marele duce moştenitor de Baden s-a logodit cu Hilda de Nassau[359] la Viena. Orele 4-5 plimbare cu trăsura cu Elisabeta şi copiii. Orele 5-7½ Kalinderu. Seara biliard.

Miercuri, 17/29 aprilie

Cald, înnorat. Ora 8½ dejunat în grădină. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri, perspectivele sunt mai puţin războinice. Brătianu e de părere că faptul că Ferdinand umblă în uniformă nu face impresie bună. Ora 12½ *lunch* în grădină. După-amiază audienţe. Orele 5-6 la Cotroceni. Seara cu Elisabeta şi copiii. Apoi şedinţă a Comisiei.

Joi, 18/30 aprilie

---

359 Friedrich al II-lea de Baden (1862-1928), pe atunci prinţ moştenitor al regatului al cărui conducător era tatăl său, Friedrich I (1826-1907), avea să se căsătorească, în acelaşi an, cu prinţesa Hilda de Nassau (1864-1925), din ramura care va domni din 1890 în Luxemburg.

Foarte cald. Ora 10 cu copiii la Şcoala Militară, acolo până la ora 12½. După-amiaza audienţe, scris. Seara cu Elisabeta şi copiii. Ora 10 în pat.

Vineri, 1 mai/19 aprilie

Vreme minunată. Ora 7½ sculat. Ora 8 plecat cu Elisabeta şi copiii la Cotroceni, acolo dejunat în grădină, foarte cald, întors la ora 10. Sturdza şi Brătianu la mine. Din nou intrigi ruseşti la Iaşi. După-amiaza în noul Palat. Ora 4 plecat la noua Şcoală Militară, apoi la Fabrica Mândru (pielărie, cizme etc.). Ora 6 înapoi, foarte înnorat şi întunecat. Ora 8 furtună puternică, apoi din nou senin, cu lună. Elisabeta le citeşte copiilor din *Hamlet.*

Sâmbătă, 2 mai/20 aprilie

Vreme senină, ceva ploaie. Înainte de amiază Sturdza, Lecca şi Nacu. Ora 2 furtună puternică cu ploaie torenţială. Contele Tornielli la mine. Ora 5 Kalinderu. Seara Elisabeta merge cu copiii la teatru, *Hamlet.* Eu la şedinţa Comisiei militare până la ora 12, cu Fălcoianu, Cantilli şi Anghelescu.

Duminică, 3 mai/21 aprilie

Ora 7½ sculat. Ora 8 dejunat *à quatre.* Copiii merg cu Elisabeta la biserică. După-amiază audienţe de la ora 1½ la 4. Sturdza la mine, îmi împărtăşeşte că, după cum a anunţat Kalnoky, războiul e inevitabil. Orele 5-6 la Cotroceni cu copiii. Seara cu Elisabeta. Biliard până la ora 10.

Luni, 4 mai/22 aprilie

Mohorât, +7 °R, barometrul foarte ridicat. Ora 8 dejunat cu copiii. Ora 9 ei pleacă pentru două zile, cu D. Sturdza, Schilgen şi Păun, la Curtea de Argeş. Ora 10½ Stolojan, cu el în noul Palat, care nu-i place nici lui. După-amiază Sanderson, însărcinat cu afaceri englez, care crede încă în război. Ora 5 Gottereau. Seara scris. Elisabeta la teatru.

Marţi, 5 mai/23 aprilie. Sf. Gheorghe

Senin. Ora 9½ la Biserica Sf. Gheorghe, liturghie până la ora 10½. Apoi Fălcoianu la mine. Ora 12 Brătianu, nici el nu crede că situaţia este atât de gravă. Eu nu cred că va fi acum război. După-amiază, între orele 2 şi 4, Văcărescu la mine, a venit de la Roma şi Bruxelles. Ora 5 Meyer; îmi citeşte depeşa de la Kalnoky, care nu e prea războinică. Ora 8 se întorc de la Curtea de Argeş Ferdinand şi Carlo, foarte satisfăcuţi, conversat până la ora 10. Vreme întunecată.

Miercuri, 6 mai/24 aprilie. Sf. Elisabeta

Ora 8 plecat la Cotroceni *à quatre,* dejunat în grădină. Vânt de furtună. Ora 9½ la Azil, liturghie. Ora 11 înapoi. Primit pe mitropolit, Consiliul de miniştri şi curtea pentru felicitări de ziua Elisabetei. După-amiază audienţe, cu copiii, Sturdza, Kalinderu. Elisabeta merge seara cu copiii la teatru. Prefectul Poliţiei şi R. Mihai la mine.

Joi, 7 mai/25 aprilie

Vreme minunată. Dejunat *à quatre* în grădină. Ora 10 plecat la gara Filaret. Acolo Brătianu etc. Ora 10½ sosit principele Bulgariei, mers direct la Palat. În grădină şi în noul Palat. Ora 12½ *lunch à cinq* în grădină. După-amiază Sandro merge la Brătianu. Orele 5-6 plimbare cu trăsura la Şosea, cu el, cu Nando şi Carlo. Seara conversat cu Sandro până la ora 11½. Elisabeta cu copiii la *Hamlet.*

Vineri, 8 mai/26 aprilie

Foarte cald. Dejunat în grădină. Orele 10-12½ Brătianu, Sturdza, R. Mihai etc. După-amiază Saurma, care va fi mutat în Olanda. Ora 4 ceai în grădină, enorm de cald. Orele 5-7 plimbare cu trăsura pe la Şcoala Militară din Dealul Spirii, Cotroceni şi Şosea. Ora 7 cinat. Seara împreună până la ora 11. Zăpuşeală.

Sinaia

Sâmbătă, 9 mai/27 aprilie. Bucureşti-Sinaia

Vreme minunată. Ora 8½ dejunat în grădină. Ora 10½ toţi împreună la gara Filaret, cu trenul special la Giurgiu, acolo la ora 12½, întâmpinare. Cu iahtul lui Sandro la Rusciuc. Ora 1½, chiar în momentul în care acostăm, ajunge trenul. Salutări cu regina Sophie şi cu cei doi fii ai ei, Carol şi Eugen. Urcat îndată pe vas. Dejun *en famille,* doar Riedesel cu soţia. Ora 2½ acostat în Giurgiu (Smârdan), întâmpinare. Despărţire de Sandro. Cu trenul special spre Sinaia. Staţionat 5 minute în Cotroceni. Ora 7½ sosire, încă senin, aer frumos, se văd clar munţii.

Castelul iluminat electric. Ora 8 cinat *en famille.* Împreună până la ora 11, retras în castel.

Duminică, 10 mai/28 aprilie

Vreme frumoasă, munţii se văd clar. Înainte de amiază dejunat *en famille.* La pavilionul de vânătoare, promenadă, cu Stöhr. Ora 12½ *lunch,* toţi împreună, 18 persoane. În suită domnişoarele von Ekenträ, Printzsköld şi Adlerborg şi medicul. Mai sunt Schilgen şi Păun. Domnişoarele Romalo, Bălăceanu, Maiorescu, Theodori, Robescu. După-amiaza promenadă cu Eugen, Nando şi Carlo peste munte, pe şosea, vânt foarte rece dinspre nord. Ora 7 cina. Seara împreună *en famille.* Ora 9½ ceai. Biliard.

Luni, 11 mai/29 aprilie

Vreme rece. Înainte de amiază inspectat lucrările. După-amiază călărit cu regina Sophie până la prima cascadă. Vizitat construcţiile cu Nando şi Carlo. Ora 7 cina. Prinţesa E. Bibescu aici. Seara muzică. Eu cu Eugen, Nando şi Carlo. Prinţul Carol de Suedia a rămas seara să mănânce în cameră. Ploaie.

Marţi, 12 mai/30 aprilie

Vreme ploioasă. Ora 9 dejunat *en famille.* Înainte de amiază am rămas în camera mea, scris. La *lunch* Sturdza. După-amiază la mănăstire cu regina Sophie şi cei patru băieţi. Ora 4 Sturdza, citit discursul pentru Sinod, scrisoarea patriarhului de Constantinopol, prin care el recunoaşte Sinodul românesc şi legea. Ora 5 Kalinderu.

Ora 7 regina Suediei în costum naţional. Seara muzică.

Miercuri, 1/13 mai

Ploaie. Dejunat *en famille.* Basset la mine. Ora 12 pleacă Eugen de Suedia cu Printzsköld spre Stockholm, prin Viena, eu îi conduc până la gară cu Nando şi Carlo. Ora 12½ *lunch.* Orele 4-6 promenadă cu copiii. Regina Suediei bolnavă, rămâne toată ziua în cameră. Ora 7 cina. Seara muzică. Tot castelul iluminat electric. Ploaie.

Joi, 2/14 mai

Ploaie torenţială toată ziua. Regina Suediei bolnavă, domnişoara von Ekenträ suspectă de tifos. Ora 9 dejunat cu Elisabeta şi copiii. Cu Stöhr în castel. Ora 12½ *lunch.* După-amiază la regina Suediei. Promenadă cu copiii, foarte murdar. Seara cină la ora 7. Apoi scris.

Vineri, 3/15 mai

Ploaia încetează, destul de frig. Promenadă la Prahova. Ora 12½ *lunch,* apoi Basset la mine. La regina Suediei. Seara furtună puternică, cu ploaie torenţială. Carol de Suedia la mine. Ştirile despre aranjamentele ruso-engleze în Asia sună iarăşi mai puţin bine, deoarece ruşii insistă asupra unui punct de graniţă pe care englezii nu vor să-l cedeze. Abia la ora 11 în pat. Se înseninează.

Sâmbătă, 4/16 mai

Vremea foarte frumoasă, cald, apele destul de mari.

Ora 10½-12½ cu copiii la cascade, înapoi peste Clopotniţa. Foarte apăsător. Ora 12½ *lunch.* Depeşă de la Sigmaringen, care îmi anunţă scrisori. Urmează să-mi scrie Koch, ceea ce e un semn rău în problema sănătăţii lui *papa.* La regina Suediei. Ora 5 promenadă cu copiii, vânt rece dinspre nord. Seara s-a întrerupt lumina electrică, s-a rupt din nou o conductă. Seara cu Carol de Suedia. +5 °R.

Duminică, 5/17 mai

Vreme frumoasă, rece. Ora 10 cu copiii şi doamnele până la Pustnic, apoi la Stöhr. Ora 12½ *lunch,* de faţă şi regina Suediei. Invitat pe Theodori şi pe Galleron, arhitect francez. După-amiaza scris. Orele 5-7 promenadă pe poteci. Cina. Seara cu Carol de Suedia. Vânt rece dinspre nord.

Luni, 6/18 mai

Vreme minunată, rece. Înainte de amiază cu Elisabeta şi copiii. După-amiază copiii fac o excursie până la Urlătoarea. Seara încă o promenadă împreună. Plecarea de mâine a fost amânată cu 24 de ore, deoarece domnişoara Ekenträ e prea bolnavă. Depeşă de la Leopold, care a plecat de la Meran la Sigmaringen, deoarece starea lui *papa* e foarte gravă. Seara cu toţii împreună la mine. Rece.

Marţi, 7/19 mai

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază promenadă cu copiii. Ora 12½ sosit scrisori de la mama şi de la Koch,

după care viaţa scumpului *papa* este în pericol. Leopold şi Fritz sunt la Sigmaringen. După-amiază scris, depeşe etc., probabil vom pleca în călătorie. Promenadă cu copiii. Elisabeta iese cu regina Sophie, se întorc seara la masă.

Cotroceni

Miercuri, 8/20 mai. Plecarea din Sinaia

Noaptea ploaie. Înainte de amiază mai bine, însă vânt rece. Stöhr aici, discutat totul. Depeşe de la Koch şi Leopold, starea scumpului *papa* neschimbată. Ora 11½ domnişoara Ekenträ este transportată la gară, e încă foarte bolnavă. Ora 12 dejunat. Venit Sturdza. Ora 12½ plecarea la gară. Ora 1 cu trenul special la Predeal. Vântos, însă munţii se văd destul de clar. Ora 1½ ajuns, acolo Klaudy. Rămas-bun de la regina Sophie şi de la Carol de Suedia. Toţi emoţionaţi. Noi plecăm imediat cu trenul special direct la Cotroceni. În Sinaia urcă personalul. Discutat cu Sturdza despre serbarea de la 10 mai. Vânt puternic şi rece. Ora 5½ sosirea în Cotroceni, miniştrii etc. la gară, conversat îndelung. Brătianu este încă în Dobrogea. În Cotroceni frig. Ora 6½ cinat *à quatre.* Seara Nando şi Carlo la mine. Încă o depeşă de la mama, conform căreia *papa* a dormit mai bine. Starea lui rămâne însă gravă.

Joi, 9/21 mai

Vânt rece, senin, uscat. Depeşă de la Koch, conform căreia *papa* doarme mult. Înainte de amiază cu copiii în grădină. Ora 10 prefectul Poliţiei. Ora 11 Radu Mihai, ora 12 Lecca, Fălcoianu. După-amiaza la orele 1½-4 audienţe,

în Palat. D. Sturdza. Brătianu, care a venit de la Galaţi, crede că trebuie să plecăm în călătorie cât mai curând. Ora 7 la Cotroceni, copiii au fost la Moşi. Seara avut încă multe de făcut, scris etc.

Vineri, 10/22 mai. Sărbătoare naţională

Vreme minunată, eu trist. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Ora 9½ plecat cu trăsura la Palat. Ora 10½ *en gala* la Mitropolie, Te Deum, foarte plin, delegaţi ai districtelor în curte. Ora 11 încălecat acolo. Plecat călare pe bulevard, în lungul trupelor. Defilarea şcolilor, asociaţiilor, delegaţilor, armatei, foarte bine. Ora 12½ totul ia sfârşit. Elisabeta cu Nando şi Carlo în tribună. Dejunat la Palat. Ora 2 primit Consiliul de miniştri, apoi întregul corp diplomatic cu doamnele. Ora 3 inaugurarea noii aripi a Palatului. Toate mărimile, delegaţii, Sinodul, mitropolitul primat rosteşte rugăciunile, cor. Eu ţin o cuvântare frumoasă. Sfinţirea tuturor încăperilor. Cerc. Ora 4 se termină. Ora 5 la banchetul răniţilor şi delegaţilor, doar puţin acolo. Ora 7 cinat. Iluminaţie şi foc de artificii, la care noi nu ne ducem. Ora 9½ plecat la Cotroceni. Ora 10 în pat. Elisabeta dureri la ureche.

Sâmbătă, 11/23 mai

Frumos, cald, secetos. Orele 9-10 cu Elisabeta şi copiii în grădină. Depeşă de la Leopold, conform căreia starea scumpului meu tată e foarte gravă. Sturdza, Brătianu la mine, hotărât pentru luni plecarea în călătorie. După-amiaza audienţe. Ora 4 în oraş. Ora 5 Gottereau. Ora 6 Kalinderu. Ora 7 la Cotroceni, cinat pe verandă. Seara

împreună. Vântos.

Duminică, 12/24 mai. Rusaliile

Vreme minunată, din păcate prea secetoasă. Ora 7 sculat, ora 7½ dejunat, ora 8½ cu copiii la biserica şcolii catolice de pe strada Fântânii. Ora 9½, se termină. În grădină. Sturdza la mine. După-amiaza sunt curse, la care noi nu ne ducem. Cernat la mine. Elisabeta e în oraş. Ora 4 plecat cu copiii la Palat. Depeşă de la Leopold, conform căreia noaptea a fost bună, apoi însă îngrijorare. Ora 7 cinat *à quatre* la Cotroceni. Seara împachetat.

Călătoria la Sigmaringen ***Luni, 13/25 mai. Rusaliile***

Ora 7 sculat. În grădină cu copiii. Depeşă de la Leopold, conform căreia slăbiciunea e tot mai mare. Ora 9½ la gara Cotroceni, acolo miniştrii, mitropolitul, D. Ghica etc., doamne. Stat de vorbă un sfert de oră. Ora 9½ plecarea cu trenul special, Brătianu merge cu noi, Kalinderu până la Slatina. Vreme minunată. Ora 11½ la Piteşti, doar prefectul şi generalul Vlădescu[360] la gară. Ora 1 Slatina. Ora 3 Craiova, de asemenea puţină lume. Ora 5 Turnu-Severin, mă schimb în haine civile. Ora 5¾ în Vârciorova, 20 minute. Cu trenul austriac la Orşova, Brătianu merge cu noi până acolo. Cinat. Ora 7½ mai departe, mers toată noaptea până...

Marţi, 14/26 mai

---

360 Matei Vlădescu (1835-1901), militar de carieră. Mai târziu avea să devină, pentru scurt timp, ministru de Război, apoi şef al Casei militare a regelui.

Ora 7 în Pesta. Nando a dormit în *sleeping car,* Carlo la mine. O oră în Pesta, dejunat. Ora 2 sosirea în Viena, Mavrogheni la gară. Mers la legaţia românească, acolo toaletă. Elisabeta iese. Eu cu Nando, Carlo şi Rosetti-Soleşti pe jos la expoziţia de mobilier, la şanţuri etc. În grădina Belvedere. Ora 6½ înapoi. Cinat la legaţia românească. Ora 8 mers la Gara de Vest. Ora 8½ plecat cu trenul-curier spre München prin Salzburg. Trecut noaptea pe acolo.

Miercuri, 15/27 mai

Ora 7 dimineaţa sosirea în München, 25 minute, dejun. Ora 8½ Augsburg. Vreme minunată, totul este verde şi înmugurit. Ora 9 şi 45 minute în Ulm, generalul von Hartmann (guvernator) şi comandantul garnizoanei ne salută. După un sfert de oră în Weidenfeld cu trenul special. Ora 12 sosirea în Sigmaringen, la gară Leopold şi Philipp. Preşedintele conte Godin, primarul etc., toate mărimile şi curtea. Mers la castel, nu am voie să-l văd pe *papa,* doarme. Mama şi Marie venit la noi în cameră. După-aceea Fritz şi Louise, ultima trebuie să plece îndată, din cauză că fratele ei, Taxis, e foarte bolnav. Dejunat. Orele 3-4 mers cu trăsura, cu mama şi Elisabeta, la Josephslust. Minunat de înverzit, cald. Ora 5 intru la *papa,* el mă recunoaşte şi mă îmbrăţişează, dar adoarme iarăşi imediat după aceea. Privelişte tristă, rămân o jumătate de oră, de faţă mama şi Koch. Ora 6½ cinat în sala pangermană. Pe terasă. Seara ceai şi whist. Ora 10 în pat. Noapte minunată. *Papa* doarme mai liniştit.

Joi, 16/28 mai

Papa se scoală la ora 8. Mergem toţi împreună la el la ora 9, dânsul se bucură că ne vede, vorbeşte puţin. Curând devine însă confuz, mă întreabă „dacă mai este cadavrul în casă”, apoi adoarme şi la ora 10½ este dus în pat. Ora 12 dejunăm *en famille.* Jucat biliard cu Philipp. Ora 4 cu el şi cu Fritz o promenadă, pe drum însă am fost avertizaţi să ne întoarcem, căci este pericol, pulsul a crescut foarte mult. Înconjurăm cu toţii patul de suferinţă al scumpului tata, care respiră scurt. Capelanul palatului Geyer îi acordă absoluţiunea. Somnul durează. Ora 6½ la masă, apoi iarăşi întreaga familie, cu Koch şi Geyger, la pat; este adunată toată casa, apoi este aşteptat sfârşitul. Au fost rostite rugăciunile pentru morţi, adusă crucea, aprinse lumânările. Scumpul tata horcăie, dar curând se face linişte şi faţa îi devine senină. Rămânem treji până la ora 1, pulsul e din nou bun, iar Koch crede că sfârşitul nu vine atât de repede. Noapte cu lună minunată. Mama şi Marie rămân noaptea la patul de suferinţă.

Vineri, 17/29 mai

Sculat la ora 7½. Scumpul tata continuă să doarmă, se trezeşte abia la ora 11½, este însă complet confuz. Elisabeta a fost deja la ora 4 la patul de suferinţă. Întreaga dimineaţă în camera de suferinţă. *Papa* spune câteva cuvinte. Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiaza din nou la patul de suferinţă. *Papa* a întrebat de mine, însă abia m-a recunoscut. După-amiaza mică promenadă cu Leopold, Philipp şi copiii, foarte cald. Ora 6½ cinat *en famille.* Seara merge relativ mai bine. Pe terasă, lună. Ora 10 în pat.

Sâmbătă, 18/30 mai

Ora 7½ sculat. Somnul pe jumătate al scumpului tata ţine toată ziua, de asemenea convulsii, care provin de la afectarea creierului. Înainte de amiază la patul lui. Ora 11½ plecat cu trăsura, cu Elisabeta şi Marie, la muntele Brenzkofer. Ora 12½ dejunat *en famille.* Ora 1½ la gară, sosit Antoinette şi Wilhelm de la Meran. Ea arată rău, însă pare să se simtă bine. În clădirea prinţilor, rămas acolo cu Leopold, cu ea, cu Fritz şi copiii. Ploaie de furtună. Veştile despre principele Taxis sunt din nou mai puţin bune, febră şi tulburări cardiace. Ora 6½ dejunat *en famille. Papa* este foarte agitat, nu vorbeşte aproape deloc, doar se loveşte cu braţul. Expresia feţei îi este liniştită şi împăcată. A mai fost chemat un medic de la Erlangen. Acesta crede că simptomele datorate creierului nu pot fi cauza unui sfârşit apropiat. Seara whist cu Philipp, Fritz şi Wilhelm.

Duminică, 19/31 mai

Vreme întunecată. Noaptea a fost neliniştit, a avut fără îndoială dureri de cap, însă *papa* nu poate să spună. Înainte de amiază, cu Fritz la slujba religioasă. Ploaie. Ora 12 vine Antoinette din clădirea prinţilor. Dejunat *en famille.* În camera de suferinţă. Orele 2-3 biliard cu Philipp. Promenadă cu el, Leopold, Fritz şi copiii. Ora 6 înapoi, aer bun. Ora 6½ cinat. *Papa* încontinuu neliniştit. Seara la Esebecks.

Luni, 1 iunie/20 mai

Vreme plăcută. Ora 9 pe terasă cu Elisabeta, Fritz şi Werner. La scumpul tata, care e din nou foarte neliniştit, însă tusea e bună. Ora 11½ Künzel la mine. Ora 12 dejunat *en famille.* Fritz primeşte veşti foarte rele despre Taxis, care zace lipsit de speranţă. După-amiaza biliard cu Philipp. La *papa,* care e foarte neliniştit şi are fierbinţeli. Orele 4-6 promenadă de-a lungul Dunării, întors pe noua şosea spre Krauchenwies. Ora 6½ cinat. *Papa* se simte seara ceva mai bine, reuşeşte să expectoreze. Fritz primeşte veşti ceva mai bune despre Taxis. Ora 10½ în pat.

Marţi, 2 iunie/21 mai

Ora 6 sculat, căci scumpul tata a avut o noapte foarte rea şi e foarte slăbit. Ora 7 în camera de suferinţă, unde toată familia se întruneşte din când în când. *Papa* respiră zgomotos, deoarece nu mai poate elimina flegma. Devine foarte slăbit, trăsăturile feţei i se schimbă. Capelanul curţii începe rugăciunile. Respiraţia se opreşte. Koch constată încă ceva bătăi ale inimii. Ora 9 şi 15 minute survine moartea scumpului tata. Îi închidem ochii dragi şi îngenunchem cu toţii în jurul patului. Este adunată toată casa. Sunt aprinse lumânările. Pe faţa lui iubită este linişte şi împăcare. Rămânem până la ora 12 lângă corpul lui. Sunt trimise depeşe. La ora 10 ne-am retras pentru liturghie în capelă. După-amiază împodobim corpul neînsufleţit cu flori, este fotografiat. Puţin pe terasă. Scumpa mama este foarte resemnată. După-amiaza la ora 6½ luat masa *en famille.* Seara rugăciuni la corpul neînsufleţit, acolo şi la Esebecks până la ora 10½. Principele Taxis a murit la Regensburg.

Miercuri, 3 iunie/22 mai

Elisabeta a mers încă de la ora 1½ lângă corpul neînsufleţit, unde mama era deja. Noapte rece. Fluviu de depeşe. Înainte de liturghie la corpul neînsufleţit, care arată foarte bine. Ora 9 liturghie, apoi cu toţii la corpul neînsufleţit. Între orele 11 şi 3 este îmbălsămat. Ora 12½ dejunat *en famille* în salonul roşu. Ora 3½ din nou în camera mortuară, corpul neînsufleţit nu e deloc schimbat, arată foarte tânăr. Pe terasă. Enorm de multe depeşe. În Bucureşti şi în toată ţara s-a ţinut un Requiem. Ora 6½ cinat. Ora 7½ la corpul neînsufleţit, rugăciuni. Seara la Esebecks cu mama.

Joi, 4 iunie/23 mai. Joia Verde

Ora 7½ dejunat. Vreme minunată. Ora 8½ la slujbă în biserica parohială, apoi este procesiune. La corpul neînsufleţit. Ora 12 dejunat. După-amiaza corpul neînsufleţit este întins în sicriu, noi mergem cu sicriul în capelă, unde acesta este expus. *Papa* este îmbrăcat în uniforma Regimentului 26 Infanterie, ordinele se află înăuntru pe pernă. Orele 4-6 poate să intre publicul. Cu Fritz în camera lui *papa.* Ora 2 sosit Anette şi Friedrich de Anhalt. Ora 6½ cinat *en famille.* Seara în capelă, rugăciuni. Pe terasă cu mama.

Vineri, 5 iunie/24 mai

Vreme frumoasă şi caldă. Înainte de amiază scris depeşe. În capelă. La mama. Ora 12 dejunat. Venit D.

Sturdza. Ora 1 marele duce de

Baden, cu el în capelă la corpul neînsufleţit. Ora 2 sosit Carola. Cu mama în capelă. Georg von Sachsen la mine. Seara în clădirea prinţilor, la Antoinette. Sosit principele von Fürstenberg. Ora 6½ cină *en famille.* Ora 8 rugăciuni în capelă. Seara ceai. Până la ora 10 pe terasă cu Malet, ambasadorul englez, trimis de regină pentru înmormântare. Discutat încă îndelung cu Sturdza. Sosit Wilhelm de Wied, cu el şi cu Elisabeta la ora 11 încă la scumpul corp neînsufleţit. Depus coroană. Saxa-Altenburg, Schaumburg etc. îşi trimit reprezentanţii. Au apărut 26 de principi. Depeşe sosesc fără întrerupere. Noaptea foarte apăsător.

Sâmbătă, 6 iunie/25 mai

Foarte cald. Ora 8 dimineaţa sosit kronprinţul Germaniei. A venit direct de la Königsberg. Noi îl salutăm pe terasă. Ora 8½ dejunat cu Elisabeta şi cu Wied. Ora 11½ ne adunăm toţi la scumpa mama, care însă nu participă la înmormântare. Ora 11½ sfinţirea sicriului, noi ajutăm să fie scos din capelă. Este dus în biserica mare, unde e depus. Slujbă religioasă şi rugăciuni. Procesiunea la Hedingen, noi mergem pe jos în urma carului mortuar, kronprinţul între mine şi Leopold. În Hedingen cuvântare funebră. Aşezarea sicriului în criptă, unde intrăm şi noi, kronprinţul, marele duce, Leopold, Fritz, Philipp şi eu. Întoarcere cu trăsurile la castel. Ora 1½ dejun, trist. Prinţii Wilhelm de Württemberg şi Hermann de Weimar se întorc la Stuttgart. Cerc. Orele 4-6 plimbare cu trăsura la Inzighofen, cu kronprinţul, marele duce de Baden şi

Leopold, în a doua trăsură prinţul Georg, Philipp şi Fritz. În mănăstire, promenadă prin parc. Ora 7 cină *en famille.* Seara ceai. Înainte de aceasta pe terasă. Fritz pleacă la Regensburg.

Duminică, 7 iunie/26 mai

Ora 9 liturghie. Kronprinţul cu Elisabeta etc. merg la biserica protestantă. Ora 11 pleacă kronprinţul cu marele duce de Baden, prin Baden, spre Berlin. Noi îi conducem la gară. Carl Fürstenberg a plecat. Ora 12 dejun, deja suntem mult mai puţini, mama cu noi. Ora 1½ pleacă Georg von Sachsen. La gară pentru a-mi lua rămas-bun de la el. După-amiaza acasă, căldură enormă. Sturdza la mine. Orele 5½-6½ mers cu Leopold la Thiergarten. Ora 6½ cinat. Seara pe terasă şi ceai.

Luni, 8 iunie/27 mai

Ora 6½ sculat, enorm de cald. Ora 7½ la gară, Carola pleacă. Ora 8 dejunat cu Elisabeta şi Wilhelm. Ora 10 pleacă Elisabeta, Philipp şi Wilhelm de Wied prin Basel. La gară, rămas-bun. Elisabeta la Segenhaus. Cu Leopold la cripta de la Hedingen. La mama. Ora 12 dejunat.

După-amiaza scris. Cu mama la cripta de la Hedingen, apoi plimbare cu trăsura, cu ea, la Josephslust. Ora 6 sosit *tante* Marie. Ora 7 cinat. Ferdinand şi Carlo pleacă la Basel, unde vor fi instalaţi. Plecat marchizul Guddi. Seara pe terasă.

Marţi, 9 iunie/28 mai

Ora 8 dejunat cu Marie. Înainte de amiază la mama. Ora 11½ audienţă. Ora 12 dejunat. După-amiază venit Fritz şi Louise de la Regensburg. Orele 5-6½ plimbare cu trăsura în Valea Dunării. Ora 7 cinat. Noaptea furtună.

Miercuri, 10 iunie/29 mai

Foarte rece. Ora 8½ dejunat în clădirea prinţilor. Promenadă în grădină. Wilhelm este înapoi la München cu Suckow. Ora 12 dejunat. Ora 1½ Anette şi Friedrich, cu fiii lor, pleacă înapoi la Dessau. La gară, apoi la Leopold. Ora 4 cu mama. Orele 5½-7 plimbare cu trăsura la Josephslust şi Thiergarten, cu Marie, Louise şi Fritz. Seara pe terasă. Vânt rece.

Joi, 11 iunie/30 mai

Doar 9 °R, ploaie şi foarte neprietenos. Ora 8 dejunat cu Marie. Înainte de amiază la mama. După-amiază scris. Ora 5 promenadă cu Leopold şi Fritz. Ora 7 cinat. Seara împreună la Leopold, în camera lui *papa.* Venit Liteanu.

Vineri, 12 iunie/31 mai

Vremea mai bună. Foarte rece şi vântos. Ora 8 dejunat cu Marie. Ora 10½ Liteanu. Ora 12 dejunat. După-amiază promenadă cu Leopold, Fritz şi Louise în Valea Antoni. Ora 7 cinat. Seara împreună.

Sâmbătă, 1/13 iunie

Frig şi senin. Ora 8 dejunat cu Marie. Ora 9 Requiem în biserica oraşului, toţi acolo. La mama. Ora 2 pleacă *tante* Marie în Elveţia, eu merg la gară. Plimbare cu trăsura cu Marie, scris. Ora 6 cinat. Ora 7¾ pleacă Fritz şi Louise la Berlin. La gară. Promenadă cu Leopold. Seara pe terasă cu mama, Marie şi Leopold. Rece.

Duminică, 2/14 iunie

Vreme minunată, deloc frig. Ora 8 dejunat cu Marie. Ora 9 liturghie în capela castelului. Ora 11 Godin la mine. Mama primeşte apoi curtea, eu de faţă. Ora 12 *lunch.* După-amiaza plecat cu trăsura la Krauchenwies, eu cu mama în trăsură, în a doua trăsură Leopold, Antoinette şi Marie. Ora 6 înapoi. La Hedingen. Ora 7 cinat toţi împreună. Seara pe terasă.

Luni, 3/15 iunie

Vreme minunată. Ora 8½ dejunat cu Marie la Leopold, acolo până la ora 11. A murit prinţul Friedrich Karl. Ora 12 dejunat *en famille.* La Esebeck. După-amiaza călătorie cu trăsura, cu mama, la Gebrochen-Gutenstein. Ora 7 înapoi. Aici principesa Waldburg cu fiica. Seara ceai.

Marţi, 4/16 iunie

Ora 8 dejunat cu Marie. Ora 9 liturghie, cu mama. Ora 12 dejunat, principesa Waldburg prezentă, pleacă deseară. După-amiază la *tante* Carolina. Călătorie cu trăsura, cu mama, la Inzighofen, foarte apăsător. Seara ploaie. Ora 7 cinat. Seara cu mama.

Miercuri, 5/17 iunie

Foarte apăsător. Ora 7½ la Hedingen, acolo slujbă funerară, apoi în criptă. Cu toţii, suita etc. în biserică. Ora 8½ dejunat cu mama şi Marie la Leopold. În grădină, acolo până la ora 10½. Ora 12 dejunat *en famille.* După-amiaza în camera lui *papa,* văzut hârtii. Furtună puternică. Ora 5½ cu Leopold la Inzighofen. Ora 7 cinat.

Joi, 6/18 iunie

Vreme răcoroasă. Ora 8 dejunat cu Marie. Ora 9½ la mama. Lehnert, apoi Künzel la mine. Feldmareşalul von Mannteufel a murit la Carlsbad. Ora 12 la *tante* Carolina, care e bolnavă în pat. Ora 12½ dejunat la Leopold, în clădirea prinţilor. După aceea promenadă cu mama şi Leopold prin grădină. Vânt. Promenadă cu Leopold pe Josephs-Berg. Testamentul nu a ajuns încă. Ora 5 plimbare cu trăsura, cu mama. Frig. Ora 7 cinat. Frig. În camera lui *papa* până la ora 10. Ora 11 în pat.

Vineri, 7/19 iunie. Sigmaringen-Frankfurt

Ora 7 sculat. Ora 8¾ dejunat cu mama, Marie şi Leopold. Despărţirea de personalul casei. Ora 9½ plecat la Krauchenwies, eu cu mama. Ora 9½ luat trenul de acolo, rămas-bun de la mama, Leopold şi Antoinette. Călătorit cu Marie. Ora 12½ în Radolfzell. Ora 1½ Singen. Călătorie înceată, apoi trenul accelerat prin Pădurea Neagră. Ora 3 Donaueschingen. Ora 3½ Villingen. Ora 4 Triberg, cale ferată foarte bună. Hornberg foarte frumos. În Valea

Rinului foarte cald, în rest răcoare. Ora 5½ Offenburg. Ora 6 Appenweier. Despărţirea de Marie, care călătoreşte mai departe spre Bruxelles. Singur. Ora 7½ Karlsruhe, ora 8½ Heidelberg. Ora 10½ Frankfurt. La Curtea Engleză.

Neu-Wied

Sâmbătă, 8/20 iunie. Frankfurt-Segenhaus

Ora 7 sculat. Ora 8 dejunat. Ora 9 ieşit singur, cumpărat de la Santen, Jakey şi Bing, de la ultimul porţelan de 10.000 franci. Ploaie. Ora 12½ înapoi la hotel. Dejunat cu generalul Greceanu. Ora 1 şi 55 minute plecarea, pe calea ferată din dreapta Rinului, prin Rüdesheim, Ober-Lahnstein etc. spre Neu-Wied, plouat adesea, călătorie minunată. Puţin înainte de Neu-Wied o adevărată rupere de nori. Ora 7 sosirea, la gară soacra mea, Elisabeta, Wilhelm şi Maria, Roggenbach, suita etc. şi enorm de multă lume. Salutare, apoi plecat spre Segenhaus în trăsură deschisă, deoarece ploaia a încetat. Ora 8 acolo. Ora 8½ cinat, 14 persoane, doamna von Stackelberg, contesa Bernstorff, contesa Stillfried etc. Împreună până la ora 11. Wilhelm şi Maria pleacă la Monrepos.

Duminică, 9/21 iunie. Segenhaus

Ploaie, mohorât. Ora 8½ dejunat toţi împreună. Ora 10 biserică, Elisabeta cântă la orgă, predica este citită de soacra mea, cântece, până la ora 10¾. Înainte de amiază conversat. Ora 1½ la Monrepos, dineu cu suita, acolo până la ora 3. Promenadă cu Wilhelm. Venit generalul W. von

Loë, comandant general al Corpului 8 de Armată, conversat. Plecat toţi împreună cu el la Neu-Wied. În castelul lui Wilhelm văzut toate tablourile, care au fost restaurate de Hanno. Băut ceai. Vizitat biserica protestantă. Ora 7 la Nieder-Biber, unde se restaurează biserica romanică, dăruit 3 ferestre multicolore. Ora 8½ în Segenhaus, ceai până la ora 11. Frig.

Luni, 10/22 iunie

Ploaie torenţială. Contramandat excursia la Westerwald. Ora 7½ sculat. Ora 9½ dejunat. Vorbit cu doctorul Königstein. Murit *tante* Carolina. Ora 9 promenadă. Orele 11-12½ scris. Dejunat la Monrepos. Ora 3 plecat cu trăsura spre Friedrichsthal, întors prin Alt-Wied. Wilhelm merge cu o trăsură cu 4 cai. Foarte frumoase păduri de fagi. Ora 6 în Segenhaus, apoi scris. Ora 7 cinat. Sosit consilierul de stat Goltzer de la Basel, conversat cu el.

Marţi, 11/23 iunie

Vreme frumoasă. Ora 8½ dejunat, apoi promenadă cu Roggenbach în grădină. Cu soacra mea. Ora 12½ la Monrepos pentru dejun. În pădure până la ora 2½. Toţi împreună excursie la Brauerberg, Wilhelm ne conduce. Drum minunat prin Niederbiber şi Oberbieber, pădure de fagi, pe un drum ingenios până la ruine, ora 5 acolo. Băut cafea, rămas o oră. Pe jos printr-o minunată pădure de fagi din nou în vale, apoi plecat înapoi la Segenhaus. Ajuns la ora 8. Ora 8½ cinat. Seara Henenberg de la Frankfurt aici.

Miercuri, 12/24 iunie. Plecarea din Neu-Wied

Vreme minunată, dar cald. Ora 8½ dejunat, apoi fotograful aici. Conversat cu Roggenbach şi cu Goltzer. Ora 10¾ plecat la Neu-Wied. Despărţire de Segenhaus, acolo mai vizitat pe consilierul silvic Polke. Ora 12 la gară, unde sunt strânse toate autorităţile civile şi militare, doamne cu buchete etc., enorm de mulţi oameni. Rămas-bun de la soacra mea. Ora 12½ plecarea cu trenul special la Koblenz, pavilionul castelului. Wilhelm şi Maria călătoresc cu noi. Ora 11¾ acolo, ne întâmpină contele von Matuschka, de faţă şi Nikolaus de Nassau. Pe jos la castel, contesa Hacke. Împărăteasa Augusta în scaun cu rotile, revedere foarte emoţionantă. Noi dejunăm *en famille,* curtea separat. După aceea împărăteasa a vorbit îndelung cu mine, inclusiv despre căsătoria lui Battenberg cu Victoria de Prusia, ea este împotrivă. Ora 2 despărţire. La gară, acolo guvernatorul din Koblenz. Ora 2 plecarea din Koblenz cu trenul-curier, Wilhelm şi Maria cu noi până la podul de la Bingen. Despărţire. Călătorit prin Mainz, Dortmund, Aschaffenburg, Würzburg, curând se întunecă, foarte cald. Călătorit toată noaptea. Ora 9 dimineaţa la St. Polten.

Viena

Joi, 13/25 iunie

Ora 10 sosirea în Viena. La gară arhiducele Albrecht, Mavrogheni, Carp etc., salutare călduroasă. Mers cu Elisabeta direct la Hotel Munich, dejunat. Ora 11 venit feldmareşal-locotenentul Mandel ca să ne salute în numele împăratului. Ora 12 mers cu Mavrogheni la regele Milan.

Ora 1 a venit împăratul Franz Josef în ţinută mare, a rămas o jumătate de oră, foarte amabil. Ora 2 regele Serbiei, apoi kronprinţul şi kronprinţesa Austriei. Ora 2½ principele Hohenlohe. Ora 3 prinţul Reuss cu soţia sa. Ora 3½ contele Kalnoky, cu care eu discut şi despre dificultăţile cu Ungaria. Rămâne o oră. Ora 4½ plecat cu Elisabeta la Schönbrunn pentru cina în familie. Regele Milan, perechea princiară de coroană, arhiducii Albrecht, Rainer cu soţia şi Wilhelm. După masă discutat îndelung cu împăratul. Ne arată întregul castel. Curtea cinează separat. Rămas până la ora 7. Mers la Mauer, la Reuss, acolo ceai, rămas până la ora 9. După aceea înapoi la Viena, trei sferturi de oră. Seara încă până la ruine, unde şi arhiducele Albrecht. Acolo până la ora 11.

Vineri, 14/26 iunie. Viena

Ora 8½ cu Elisabeta la arhiducele Rainer, dejunat în grădină, acolo până la ora 10. Apoi cu Elisabeta prin diferite prăvălii, pe jos pe străzi. Ora 12½ înapoi la hotel. Venit împăratul Franz Josef pentru a-şi lua rămas-bun, rămas o jumătate de oră. Ora 1 dejunat, invitat pe Mavrogheni, familia Carp, familia Romalo etc. Ora 2 venit arhiducele Albrecht, rămas jumătate de oră. Apoi mers cu Mavrogheni la ambasadorii care s-au înscris. Hohenlohe etc. Ora 5 înapoi. Rămas o oră la contele Kalnoky. Mai târziu, până la ora 7½, promenadă cu Elisabeta în oraş şi prin câteva prăvălii. Ora 8 ceai *à deux.* Primit depeşă conform căreia calea ferată în Transilvania ar fi întreruptă. Am amânat deja plecarea ce fusese stabilită pentru astăzi la ora 4½, din cauza lipsei legăturilor. Se va pleca mâine, amănuntele se vor rezolva. Ora 10 în pat, căldură enormă.

Sâmbătă, 15/27 iunie. Plecarea din Viena

Ora 6 sculat, enorm de cald. Ora 7 dejunat. Venit Mavrogheni. Plecat la gară. Linia ferată este liberă prin Oradea. Contele Wedell şi legaţia rusă la gară. Ora 8 plecarea spre Pesta, căldură enormă şi praf. Ora 1 Pesta, dejunat în gară. Turm acolo, l-am însărcinat să-i transmită lui Tisza nemulţumirile mele. Ora 1½ cu trenul special spre Steinbruch. Ora 2 plecare de acolo cu trenul nostru. Ora 6 Oradea, apoi de acolo prin frumoasa vale a Crişului. Ora 10 Cluj. Între Nagy-Enged şi Tövis a fost o rupere de nori, ora 12½ noaptea, linia ferată întreruptă, am fost la un pas de a avea un accident. 4 ore în Nagy-Enged. Apoi plecat mai departe pe la ora 4.

Sinaia

Duminică, 16/28 iunie

Pe la ora 7 în Sighişoara, în loc de ora 2½. Oltul enorm, peste tot inundaţii. Abia la ora 10 în Braşov, vreme mohorâtă, 10 minute, plecare mai departe spre Predeal, în munţi mai răcoros. Ora 11½ în Predeal, acolo mitropolitul, Brătianu, Sturdza, Nacu, Câmpineanu, R. Mihai şi multă lume. Îndată cu trenul special spre Sinaia, acolo la ora 12. Vremea bună, multă lume la Castelul Peleş. Ora 11 dejunat, invitat pe mitropolit, miniştrii. După-amiază vorbit, mică promenadă. Stöhr aici. Seara la ora 6½ Saurma, care prezintă scrisorile de rechemare. Ora 7 invitat pe el, pe Schneider, generalul Radowitz etc. El pleacă seara la Berlin. Ora 10 în pat. Basset îndelung la mine. În ţară totul este bine, doar că plouă prea mult.

Luni, 17/29 iunie

Vreme frumoasă. Ora 8½ dejunat cu Elisabeta. În castel, văzut lucrările, terasarea a înaintat mult. Promenadă. Ora 11½ Câmpineanu la mine, lucrat cu el, pentru tarifele autonome. Dificultăţi cu Franţa. Ora 1 dejunat. După-amiază în continuare cu Câmpineanu. Promenadă. Seara venit Kalinderu, la masă, conversat cu el până la ora 10½.

Marţi, 18/30 iunie

Enorm de cald. Înainte de amiază scris. Promenadă. Kalinderu şi Olănescu de la vămi la *lunch.* După-amiază lucrat cu amândoi. Promenadă. Orele 6-7 cinat afară. Seara cu Kalinderu.

Miercuri, 1 iulie/19 iunie. Sinaia-Bucureşti

Vreme minunată. Înainte de amiază citit. Mică promenadă, cald. La *lunch* Maiorescu, care o aduce pe fiica sa. După-amiază citit şi scris. Ora 4 ceva ploaie. Orele 5-6 o rupere de nori îngrozitoare, plouă prin ferestre în castel. Cantităţi enorme de apă. Peleşul vuieşte, eu mă tem că nu pot să plec. Ora 6 cinat. Ora 7 încă mai plouă. Cu Elisabeta la gară. Ora 7½ plec spre Bucureşti. Râul Prahova enorm, în defileu grozav. În Comarnic frumos. Câmpina la ora 8½, apoi noapte. Ora 10 sosirea în Cotroceni, enorm de mulţi oameni la gară, cerc jumătate de oră, ovaţii. Citit până la ora 11½. Primit testamentul lui *papa* de la Sigmaringen.

Cotroceni ***Joi, 2 iulie/20 iunie***

Foarte cald, senin. Ora 7 sculat. În grădină. Ora 10 prefectul Poliţiei Moruzi. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri, problema tarifului şi relaţia cu Franţa. Ora 2 Dragoumis, care prezintă scrisorile de rechemare. Ora 3 la Palat, unde totul este în construcţie, vechiul palat complet golit. Gottereau şi Steriade acolo. Ora 5 plecat la Ţurloaia, acolo inspectat Regimentul 21 Dorobanţi, rămas până la ora 7½. Recruţii foarte buni. Cinat abia la ora 8. Seara R. Mihai la mine. Foarte apăsător. Enorm de multe de făcut. Scris contelui Stollberg (confirmat primirea testamentului).

Vineri, 3 iulie/21 iunie

Ora 7 sculat. Ora 9½ prefectul Poliţiei. Ora 10 Câmpineanu şi Sturdza. Enorm de multe de făcut, cald. Ora 11 generalul Arion, apoi Kretzulescu. Orele 3-5 la Palat. Totul jos şi dincolo. Ora 6 inspectarea Regimentului 6 Dorobanţi la Cotroceni, bine. Ora 7½ înapoi. Seara scris.

Sâmbătă, 4 iulie/22 iunie

Înnorat, zăpuşeală. Înainte de amiază scris. Orele 10-11 Stolojan şi prefectul Poliţiei. După-amiază audienţe. Ora 2½ la Şcoala Militară, examen, la două clase, până la ora 5. Ora 6 inspectat Regimentul 3 Călăraşi, colonel Candiano. Escadroanele exersează apoi pe platou. Ora 7½ întors călare. Seara încă Petrescu. Zăpuşeală.

Duminică, 5 iulie/23 iunie. Cotroceni-Sinaia

Ora 6 sculat, zăpuşeală. Ora 7 plecarea din Cotroceni cu trenul special. Nacu merge cu mine. Ora 10 şi 10 minute sosirea în Sinaia. Vreme minunată. Elisabeta, D. Ghica la gară. Mers cu trăsura la castel. Stöhr aici. Ora 12½ dejunat. După-amiază pus lucruri în ordine. Orele 5-7 promenadă cu Elisabeta. Ora 7 cinat. Ora 10 în pat.

Sinaia

Luni, 6 iulie/24 iunie. Sf. Ioan

Înainte de amiază foarte apăsător. Ora 10½ ploaie puternică. Nimeni la *lunch.* După-amiază scris. Seara biliard. Cald. Theodori pleacă la Bucureşti.

Marţi, 7 iulie/25 iunie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază scris. Helene Bibescu cu soţul ei la *lunch,* le-am arătat castelul. Promenadă cu Elisabeta. Seara biliard.

Miercuri, 8 iulie/26 iunie

Foarte mohorât. Înainte de amiază scris. Ora 11 Câmpineanu la mine. Ora 12 primit în audienţă oficială pe dr. Busch, pentru prezentarea acreditivelor sale ca ministru plenipotenţiar german. El îmi mai dă două scrisori prin care împăratul Wilhelm ratifică moartea lui *papa* şi a prinţului Friedrich Karl. Ora 12 dejun, la care participă şi contele Walewitz. Ploaie. La ora 2 i-am lăsat pe toţi să plece, Câmpineanu merge din nou la Bucureşti. După-amiază scris. La Stöhr. Ploaie torenţială. Seara biliard.

Franţa ne este foarte duşmănoasă, percepe 50% pentru produsele noastre, din cauza tarifelor pe care noi le-am publicat.

Joi, 9 iulie/27 iunie

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază cu Elisabeta, scris. După-amiază ploaie torenţială, la fel în toată ţara, e deja prea mult. Leopold a fost în Ems, la împărat. Stöhr bolnav. Seara biliard.

Vineri, 10 iulie/28 iunie

Frumos, cald. Ora 10 la Stöhr, are febră. Ora 11 la D. Ghica, acolo până la ora 12½. Ora 1 Fleva la *lunch.* După aceea lucrat cu el. Îmi prezintă lucrările oraşului. Scris. Basset la mine, pleacă în concediu. Ploaie de furtună. Seara biliard.

Sâmbătă, 11 iulie/29 iunie. Sf. Petru şi Pavel

Vreme minunată, cald. Cu Elisabeta la Stöhr, care e mai bine. Scris. La dejun câteva persoane. După-amiază discutat cu Beldiman, care s-a întors de la Berlin. Ora 5 furtună puternică cu grindină. Seara biliard.

Duminică, 12 iulie/30 iunie

Vreme minunată. Ora 9 mers cu trăsura la biserică, liturghie, foarte plin. Apoi plimbare cu trăsura la Izvor. Ora 12½ multe persoane la dejun. După-amiază lucrat cu Kalinderu. Seara la ora 6½ la Stöhr. Seara cu Kalinderu.

Luni, 1/13 iulie

Înnorat, ceva ploaie. Ora 10 Kalinderu. Basset este în concediu. 11-12 Stöhr. La dejun Nacu împreună cu soţia şi domnul Balla, care prezintă planurile pentru Palatul de Justiţie. Venit doamna Z. Sturdza. Seara vreme minunată, promenadă.

Marţi, 2/14 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. Promenadă. Ora 12½ dejunat. Doamna Zoe Sturdza aici. După-amiaza scris până la ora 5, apoi plimbat singur. Ora 7 cinat. Seara biliard.

Miercuri, 3/15 iulie

Vreme minunată. Ora 10 inspectat Batalionul 3 Vânători, maior Lipan, a mers foarte bine, până la ora 10½. Venit Brătianu, rămâne la dejun, invitat pe prinţul D. Ghica împreună cu soţia. Ploaie. Discutat încă până la ora 3 cu Brătianu, constatat că eu şi el avem nevoie să mergem în vara aceasta la băi pentru cură (Königstein în Taunus). După-amiaza scris, promenadă, la Stöhr. Seara biliard.

Joi, 4/16 iulie

Vreme ploioasă. Înainte de amiază scris. Nimeni invitat. După-amiaza citit. Seara promenadă, biliard.

Vineri, 5/17 iulie

Foarte cald, înnorat. Înainte de amiază scris. Promenadă. La *lunch* generalul Anghelescu de la Galaţi, domnul şi doamna Herz. Arhiepiscopul catolic trebuia să vină, însă Câmpineanu a uitat. După-amiază scris. Mare promenadă, foarte ploios şi umed. Lucrările de la castel au fost întrerupte din cauza ploilor zilnice. Lucrările la dependinţe înaintează încet. Seara biliard.

Sâmbătă, 6/18 iulie

Ploaie, mai târziu vremea se îmbunătăţeşte, însă cerul rămâne înnorat. Înainte de amiază promenadă. La dejun domnul şi doamna Bigot, fiica pictorului Healy. După-amiază scris. Seara promenadă.

Duminică, 7/19 iulie

Vreme frumoasă. Ora 9 plecat cu Elisabeta la biserică. Apoi plimbare cu trăsura până la Izvor. Stöhr la mine. La dejun generalul Fălcoianu, care s-a întors din concediu. Stătescu. După-amiază furtună cu ploaie. Lucrat cu Fălcoianu. Seara biliard. Vremea s-a înseninat din nou.

Luni, 8/20 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază scris. La Stöhr, care pleacă la Bucureşti. După-amiază promenadă cu Elisabeta. Seara biliard. Theodori la Bucureşti.

Marţi, 9/21 iulie

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază scris. Promenadă. Furtună. Primit pe arhiepiscopul Palma, l-am invitat la dejun. Esarcu, eu am dat 10.000 franci pentru Atheneu. După-amiază ploaie. Ora 5 mai bine. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, spre Buşteni. Promenadă în Valea Iepei. Ora 7 înapoi. Seara biliard. În ţară plouat destul de mult.

Miercuri, 10/22 iulie

Mohorât, ploios. Principesa Ştirbey a murit la Buftea. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 11½ Câmpineanu la mine. Obedenaru, ministrul nostru la Atena, a murit acolo[361]. Ora 12½ la *lunch,* însărcinatul cu afaceri rus, căpitanul Schneider cu soţia, prefectul Poliţiei Moruzi etc. După-amiaza scris. Orele 5-7 promenadă. Vânt puternic dinspre nord, vremea complet senină. Seara biliard. Doar +10 °R.

Joi, 11/23 iulie

+6 °R, mai târziu cald, senin. Înainte de amiază cu Elisabeta. La dejun baronul Hammerstein, căpitan austriac, etc. După-amiaza scris. Promenadă cu Elisabeta la prima cascadă. Seara biliard. Ploaie şi de-a dreptul rece.

---

361 Mihail Obedenaru (1839-1885), medic şi diplomat, cu studii la Paris, unde a obţinut doctoratul în medicină în 1866. A intrat în diplomaţie în 1874, ocupând funcţiile de secretar de legaţie la Roma şi Constantinopol, apoi ministru plenipotenţiar la Atena. Din 1871 era membru corespondent al Academiei Române.

Vineri, 12/24 iulie

+6 °R, vreme frumoasă. Venit Stöhr de la Bucureşti. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta, apoi cu Stöhr pentru construcţii şi pentru palatul din Bucureşti. După-amiază cu Elisabeta. Seara biliard. Vremea mohorâtă.

Sâmbătă, 13/25 iulie

Vreme minunată. Batalionul de Vânători face un marş pe Vârful cu Dor. Promenadă cu Elisabeta. Ora 12½ Z. Sturdza şi Haret[362] la *lunch.* După-amiaza lucrat cu Sturdza până la ora 5, apoi promenadă, cu Elisabeta şi cu el, până la Stâna din Predeal, aer cald. Seara Sturdza şi Haret la masă, se întorc dimineaţă la Bucureşti. Biliard până la ora 10½. Lună plină.

Duminică, 14/26 iulie

Vreme minunată, aer răcoros. Ora 9 plecat cu Elisabeta la biserică. D. Ghica nu e aici, deoarece i se face o operaţie. Plimbare cu trăsura la Izvor, apoi Stöhr la mine. La masă câteva persoane. Venit Theodori. După-amiaza scris. Scrisoare de la Godin, care mă anunţă că moştenirea alodială a lui *papa* este de 6.666.000 mărci şi că fiecare

362 Spiru C. Haret (1851-1912), profesor şi om politic de orientare liberală, originar din Iaşi. A obţinut doctoratul în matematici la Paris în 1878, apoi a devenit profesor la Universitatea din Bucureşti. În 1883-1884 a fost inspector general al învăţământului, iar între 1885 şi 1888 va fi secretar general la Ministerul Instrucţiunii Publice. Mai târziu, începând cu anii '90, va fi ministru al Instrucţiunii în mai multe rânduri, în guverne liberale. Membru al Academiei Române din 1892.

dintre noi primeşte deocamdată un milion de mărci. Ora 5 promenadă cu Elisabeta. Seara biliard cu Young.

Luni, 15/27 iulie

Vreme mohorâtă, ploaie. Înainte de amiază scris. Stöhr aici. Bellio la *lunch.* Stuart la mine, pentru iluminatul electric. Orele 5-6 promenadă, foarte ud. Biliard cu Elisabeta, apoi scris. Foarte rece.

Marţi, 16/28 iulie

Vreme schimbătoare, vânt rece. Înainte de amiază scris. La dejun R. Mihai şi Stolojan, după aceea lucrat cu ei până la ora 4. Recolta stă bine în toată ţara, mai ales porumbul, şi Stolojan îmi spune că preţurile au crescut. Orele 5-7 promenadă singur, vreme întunecată. Barometrul coboară. Seara biliard cu Elisabeta.

Miercuri, 17/29 iulie

Înainte de amiază vreme frumoasă, vânt rece dinspre nord, care însă nu se simte deloc în Valea Peleşului. Promenadă, peste tot lucrările înaintează. Ora 12½ *lunch,* invitat pe A. Lahovary şi Gr. Ghica împreună cu soţiile. Apoi vizitat castelul. A. Lahovary[363] nu a mai luat masa la noi de 10 ani, face încontinuu o puternică opoziţie. După-

363 Alexandru Lahovary (1841-1897), om politic de orientare conservatoare, doctor în drept la Paris (1865). A fost unul dintre cei mai importanţi lideri conservatori, deţinând posturi ministeriale în diferite guverne conservatoare. Soţia sa era Simona, născută Ghermani.

amiază ploaie. Acasă, scris. Seara biliard cu Elisabeta.

Joi, 18/30 iulie

Ploaie torenţială, foarte frig, furtună. Înainte de amiază acasă. Ora 12 venit Brătianu şi Fălcoianu pentru *lunch.* După aceea lucrat cu Brătianu, discutat despre plecarea noastră pentru cură la Königstein, lângă Frankfurt. Crede că trebuie să plecăm pe 8/20 august, el ne va vizita în drumul de întoarcere la Bucureşti. Orele 3-4 lucrat cu Fălcoianu. Promenadă, furtună puternică şi foarte rece. Ploaia încetează. Ora 7 Brătianu cu fiul său Vintilă la masă. El pleacă la ora 9, prin Predeal, la cură la Marienbad. Ora 10½ în pat. Frig.

Vineri, 19/31 iulie

Vreme minunată, frig. Ora 9 promenadă cu Elisabeta. Orele 10½-12 cu Knechtel pentru amenajările de la drum. Sturdza la *lunch,* merge în munţi. Orele 4-6 promenadă cu Elisabeta şi Stöhr, în pădure şi la diferitele lucrări, vizitat grajdurile. Seara biliard cu Elisabeta. Ziarele din străinătate scriu deja despre călătoria noastră pentru cură.

Sâmbătă, 1 august/20 iulie. Sf. Ilie

Vreme minunată. Înainte de amiază Stöhr. Promenadă. La dejun câteva persoane. După-amiază promenadă cu Kalinderu, lucrat mult cu el. Seara generalul Radovici, colonelul Candiano şi Argetoianu[364] la masă. Biliard cu cel

364 Ioan Argetoianu (1841-1928), militar de carieră, originar din Craiova, cu studii la Şcoala Politehnică şi la Şcoala de Aplicaţii de la

din urmă.

Duminică, 2 august/21 iulie

Vreme frumoasă, vânt. Ora 9 plecat cu Elisabeta la biserică. După aceea la Izvor. Mai târziu Steriadi la mine. La dejun I. Cantacuzino. Orele 5-7 promenadă cu Elisabeta. Seara Sturdza. Greceanu la Bucureşti.

Luni, 3 august/22 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Knechtel, hotărât drumul până la seră. Ora 11½ Sturdza, el la *lunch* cu Nacu şi soţia. După-amiaza cu Sturdza până la ora 5. Promenadă cu Elisabeta. Seara biliard cu Young. Stöhr întors de la Bucureşti.

Marţi, 4 august/23 iulie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Steriadi. Promenadă. După-amiaza scris mamei, care e la Umkirch. Orele 5-6½ plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, până la Izvor. Ploaie. Seara biliard cu Stătescu. Ora 11 în pat.

Miercuri, 5 august/24 iulie

Vreme minunată, cald. Orele 10-12 promenadă, singur.

Metz (Franţa). A luat parte la campania de la sud de Dunăre din 1877-1878. În momentul însemnării din jurnal era colonel. Va deveni general de brigadă în 1894. Va ieşi la pensie în 1901 şi se va înscrie în Partidul Conservator. Va fi deputat şi senator în repetate rânduri şi va deţine funcţia de ministru de Război în 1912.

La *lunch* Alcaz[365], prefectul Poliţiei Moruzi, generalul Barozzi etc. După-amiază promenadă. Seara cu Elisabeta.

Joi, 6 august/25 iulie

Înainte de amiază ploaie torenţială. Dureri de dinţi. După-amiază scris. Promenadă cu Stöhr. Seara cu Elisabeta, biliard. Ora 10 în pat. Zăpuşeală.

Vineri, 7 august/26 iulie

Cald, frumos. Înainte de amiază Stuart şi Hess de la Viena pentru iluminatul electric. Moscu, Pruncu etc. la *lunch.* După-amiază scris. Promenadă. Seara biliard cu Stătescu.

Sâmbătă, 8 august/27 iulie

Foarte apăsător. Dureri de dinţi. Înainte de amiază Nacu la mine. După-amiază promenadă. Seara biliard cu Young.

Duminică, 9 august/28 iulie

Vreme minunată, vânt dinspre nord. Ora 9 cu Elisabeta la biserică. La D. Ghica. Înainte de amiază Stöhr şi Greceanu. Ora 12 venit Sturdza, lucrat cu el după-amiaza.

---

365 Eugeniu Alcaz (1808-1892), militar şi industriaş, originar din Iaşi. A studiat la Şcoala Politehnică din Metz (Franţa). A fost aghiotant al principelui Mihail Sturdza, apoi al principelui Grigore Ghica. Sub Cuza a fost ministru, prefect de Poliţie la Iaşi, deputat şi senator. Din anii '60 se ocupă de investiţii în industrie, în special în producţia de postav (deţinea, între altele, o fabrică la Buhuşi).

Promenadă. Ploaie. Seara prinţul moştenitor de Schönburg şi ritmaistrul von Oertzens la masă. Muzică până la ora 11.

Luni, 10 august/29 iulie

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază scris. Ora 11 Câmpineanu. Ora 12 generalul Löhneisen, care are Brigada de Cavalerie de la Sibiu, a rămas la dejun; Herz cu soţia, Schneider cu soţia, domnul şi doamna Câmpineanu, conversat mult cu Löhneisen. După-amiază citit. Promenadă cu Stöhr. Seara biliard. A mai venit încă Young, ceva dureri de dinţi, discutat cu el despre extracţie.

Marţi, 11 august/30 iulie

Vreme minunată. Ora 11 Young, pentru durerile de dinţi, nu vrea să facă extracţia. Promenadă. La dejun câteva persoane, biliard cu Young. Scris. Promenadă cu Stöhr. Seara biliard până la ora 10½. Dureri de cap.

Miercuri, 12 august/31 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Stuart, Stöhr, Kott şi Hess. La dejun Bălăceanu. După-amiază scris. Mică promenadă cu Knechtel. Seara probă a iluminatului electric, de faţă Stuart, Stöhr, Hess şi Kott. Până la ora 10.

Joi, 1/13 august

Vreme minunată. Înainte de amiază lucrat. Promenadă. Dejun. După-amiază audienţe, D. Ştirbey. Spre seară promenadă. Biliard.

Vineri, 2/14 august

Frumos, cald. Înainte de amiază inspectat Batalionul de Vânători, tragere, serviciu, critică, până la ora 11½. După-amiază Kretzulescu, R. Mihai, care rămân la *lunch.* La Bucureşti totul e bine. Porumbul are nevoie de ploaie. Ora 5 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, spre Buşteni, destul de rece. Seara biliard. Holeră în Franţa.

Sâmbătă, 3/15 august

Vreme minunată, răcoare, vânt. Înainte de amiază scris. Promenadă. Stöhr la Bucureşti. După-amiază venit Sturdza, lucrat cu el până la ora 5. Ploaie. Venit Freytag, rămâne la masă, va călători prin ţară patru săptămâni. Seara biliard cu Young şi Şoimănescu.

Duminică, 4/16 august

Vreme frumoasă şi răcoroasă. Ora 9 cu Elisabeta la biserică. Cor. Plimbare cu trăsura, apoi Stöhr la mine. Ora 12½ audienţe. La masă 24 persoane, Sturdza, Fălcoianu, Nacu, Moruzi, Costaki de la Bârlad, Bărcănescu, Kalinderu. Lucrat întreaga după-amiază cu miniştrii, Kalinderu etc. Orele 5-7 promenadă, frig şi ploios. Seara biliard. G. Lecca este puţin bolnav.

Luni, 5/17 august

Vreme foarte rece. Înainte de amiază Greceanu şi Steriadi la mine. Promenadă cu Knechtel şi la Stöhr. După-

amiază lucrat cu Kalinderu. Ploaie. Promenadă. Seara biliard. Scris până la ora 11.

Călătoria la Königstein ***Marţi, 6/18 august***

Vreme ploioasă. Ora 10½ la D. Ghica, nu l-am găsit. Pus lucruri în ordine. Kalinderu la mine. Ora 12½ *lunch.* După-amiaza scris. Venit Young. Cu Knechtel şi Stöhr pentru diferitele lucrări. Ora 5 venit toţi miniştrii de la Bucureşti, Consiliu, discutat diferite probleme. Ziua onomastică a împăratului Franz Josef, depeşă, primit răspuns. Cinat, invitaţi toţi miniştrii etc., 24 persoane. Ora 8½ cu Elisabeta la gară în trăsura cu ponei. Lună. Foarte multe persoane la gară pentru despărţire. Ora 9½ plecat cu trenul special, toţi miniştrii, Stătescu etc. până la Predeal. Munţii frumoşi. Ora 10 plecarea din Predeal, guvernul ungar ne pune la dispoziţie un tren special. Ora 11 în Braşov. Călătorit toată noaptea până...

Miercuri, 7/19 august

Ora 6 dimineaţa în Cluj. Cafea. Noapte rece. Stöhr călătoreşte cu noi. Domnişoarele Romalo, Maiorescu şi Şoimănescu. Ora 9 Oradea. Ploaie. Ora 2½ sosirea în Pesta, noua gară ungară. Ne întâmpină contele Szapary, ministrul de Finanţe. Băut cafea, stat 30 minute. Vorbit cu diferiţi domni care ne-au întâmpinat. Pe noua linie prin Komaron, Raab, Bruck, spre Viena. Ţinut urât, frig. În Bruck, la ora 7, văzut pe arhiducele Friedrich la gară. Ora 8 sosirea în Gara Start din Viena, plecat îndată cu trenul special la Gara de Vest, 30 minute. Acolo familiile Mavrogheni şi Romalo. Cinat în gară, foarte bun. Ora 9 şi 40 de minute plecarea mai departe, prin Salzburg-

München, călătorit toată noaptea, foarte frig.

Joi, 8/20 august

Ora 7½ sosirea în München. Cafea. Stöhr rămâne aici. Ora 7 şi 35 minute mai departe, prin Ingolstadt, Eichstadt, Ansbach, spre Würzburg. Ora 1 acolo, *lunch* în vagon. Ora 1 şi 20 minute mai departe, prin Lohr, Aschaffenburg, spre Hanau, ora 3½. Ora 4 sosirea în Frankfurt, ploaie, în afara gării. Ocolit tot oraşul cu trenul special. Wilhelm şi Marie cu copiii la Gara Tanen, merg cu noi. Mai departe cu trenul special până la Kronberg, o jumătate de oră. Acolo consilierul von der Heydt, care ne întâmpină. Cu trăsura la Königstein, ora 5½ acolo, călătorit o jumătate de oră. Tras la Hotel Pfaff. Aici dr. Pingler. Apartamentul mai mult decât primitiv, destul de murdar. Promenadă. Ora 7 cinat. Wilhelm şi Maria Wied pleacă înapoi la Frankfurt. Ora 10 în pat, foarte obosit, frig şi neprietenos.

Vineri, 9/21 august. Königstein

Ora 7½ început băile cu apă rece. Frecţie şi baie şezând. Promenadă cu Elisabeta la ruinele Königstein. Ora 9 dejunat. Toată ziua a fost foarte senin şi răcoare. Orele 10-11 din nou promenadă singur. Ora 12 venit Wilhelm şi Maria cu copiii de la Frankfurt. Ora 1 dejunat toţi împreună. Apoi promenadă în grădina unchiului Adolf. Ora 3½ sosit soacra mea cu Friz de Waldeck[366]. Ceai,

366 Friedrich de Waldeck şi Pyrmont (1865-1946), prinţ moştenitor, fiul lui Georg Victor (1831-1893), principele titular de Waldeck şi Pyrmont, şi al soţiei acestuia Helene (1831-1888), născută prinţesă de Nassau. Helene era soră cu prinţesa Maria, mama reginei

promenadă. Wilhelm şi Maria pleacă în Elveţia. Ora 8 supeu. Ora 9 în pat, foarte obosit.

Sâmbătă, 10/22 august

Vreme rece. Ora 6½ venit consilierul medical Pingler, apoi băi. Promenadă cu soacra mea şi cu Elisabeta. Ora 8½ dejunat *à quatre* cu Fritz Waldeck. Din nou promenadă. Ora 12½ luat masa. După-amiaza în grădina ducelui de Nassau. Ora 5 băi. Promenadă spre Falkenstein, întors ud până la piele. Furtună. Ora 8 supat *à quatre.* Conversat până la ora 9.

Duminică, 11/23 august

Vreme rece. Ora 6½ băi, apoi promenadă. Ora 8½ dejun *à quatre.* Ora 10 la biserică, slujbă şi predică a domnului abate, care a fost multă vreme la Bucureşti. Promenadă, ploaie. Ora 12½ luat masa. În grădina ducelui de Nassau. Ora 5 băi. Promenadă cu Fritz Waldeck în cetate. Ploaie. Ora 7½ supat. Ora 9 în pat.

Luni, 12/24 august

Vremea mai bună. Ora 7½ băi. Promenadă. Ora 10½ la stabilimentul doctorului Pingler (25 minute) cu Fritz Waldeck, apoi băi cu duş. Promenadă cu Pingler. Venit Brătianu de la Marienbad, l-am întâlnit când era cu soacra

---

Elisabeta a României. „Unchiul Adolf” la care face referinţă însemnarea din jurnal era ducele Adolf de Nassau (1817-1905), frate cu prinţesele Helene şi Maria. El va deveni, din 1890, mare duce de Luxemburg.

mea şi cu Elisabeta. Cu el la Königstein. Ora 12½ luat masa. În grădina ducelui de Nassau. Ora 3 pe jos cu Brătianu spre Kronberg, prin Falkenstein, o oră şi jumătate. Ajungem prea târziu la tren. Elisabeta, soacra mea şi Fritz Waldeck la gară. Brătianu ia o trăsură până la Frankfurt şi pleacă. Cu Fritz Waldeck pe jos la Königstein, o oră. Ora 7½ supat *à quatre.* Ora 9 în pat.

Marţi, 13/25 august

Vreme minunată. Ora 7 băi. Promenadă cu Elisabeta şi cu soacra mea. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Băi calde la stabiliment. Promenadă. Ora 12½ luat masa. După-amiaza vizitat casa ducelui şi ducesei de Nassau. În grădină. Acolo domnul von Palke, pe care îl decorez. Orele 4-6 cu trăsura la Ruppertsheim, înapoi prin Fischbach. Ora 7½ supat. Biliard până la ora 9½.

Miercuri, 14/26 august

Vreme minunată, cald. Ora 6½ băi. Ora 7 plecat în întâmpinarea mamei pe şoseaua spre Kronberg. Ea ajunge la ora 7¾ cu Lindheim. Noi o însoţim la hotel. Fritz Waldeck pleacă. Orele 8-8½ în grădina domnului Kohen-Speyer. Dejunat cu mama. Ora 10¾ la stabilimentul balnear. La întoarcere întâlnit pe Leopold cu Ferdinand, care au venit de la Berlin şi de la Kassel. Ora 12½ luat masa toţi împreună. După-amiaza promenadă la Falkenstein şi la ruine. Ferdinand trebuie să plece la ora 6 înapoi la Kassel. Ora 7½ supat. Seara conversat cu Leopold. Venit Koch.

Joi, 15/27 august

Ceva ploaie, apoi frumos. Promenadă. Dejun, apoi cu Leopold la băi. Ora 1 luat masa. Venit colonelul Prittwitz. Primit pe colonelul Chappués. Ora 3½ spre Falkenstein, vizitat stabilimentul pentru bolnavii de plămâni, apoi cu toţii şi cu Kohen-Speyer pe jos la Villa Reiser din Kronberg. Acolo Roth cu familia sa. Ora 6½ plecat la Königstein. Seara împreună. Ora 9 în pat.

Vineri, 16/28 august

Vreme frumoasă. Ora 7 băi. Promenadă, nu prea bine, nopţi proaste. Dejunat împreună. Cu mama. Ora 10½ la baia cu duşuri. Promenadă. După-amiaza ploaie şi vânt. Cu Leopold la ruinele Königstein. Cu mama. Elisabeta cu mama ei la Soden. Ora 7½ supat. Biliard.

Sâmbătă, 17/29 august

Furtună, noapte proastă. Băi. Promenadă. Zi ploioasă. Fără duşuri. Ora 1 luat masa. Koch trebuie să plece. Ora 3½ Leopold trebuie să plece la Sigmaringen, eu îl însoţesc până la Kronberg. Ora 4½ înapoi. Cu mama. Orele 6½-7½ plimbat pe ploaie. Seara biliard.

Duminică, 18/30 august

Vremea se însenineazã. Ora 7½-8½ promenadă. Dejunat. Cu mama la ora 10 la biserică, liturghie şi predică, până la ora 11. Cunoscut la mama pe doamna Toutfeur. După-amiaza promenadă spre Falkenstein, apoi

în grădină la Kohen-Speyer până la ora 6½. Vreme minunată, răcoare. Seara biliard.

Luni, 19/31 august

Vreme frumoasă. Promenadă. Băi cu duş la stabiliment. Promenadă în Valea Bill, mama şi Elisabeta acolo. Ora 12½ luat masa. După-amiază plecat la Eppstein, urcat pe munte, ora 6 înapoi. Seara supat. Cu mama până la ora 10.

Marţi, 1 septembrie/20 august

Vreme rece, nori. Cură. Dejunat. Duş la stabiliment. Sosit Roggenbach. La masă contele Eulenburg, oberprezident al regiunii Hessa-Nassau. Mai întâi audienţă, rămâne până la ora 3, foarte plăcut. După-amiaza promenadă, la crescătoria de peşti (pădurarul superior Schroede), înapoi prin Falkenstein. Seara biliard.

Miercuri, 2 septembrie/21 august

Aniversarea victoriei de la Sedan. Ora 7 promenadă. Vreme minunată, cu mama. La stabilimentul balnear. După-amiaza la pepiniera silvică, promenadă prin pădure. Ora 6½ înapoi. La mama. Seara, Asociaţia participanţilor la război din Königstein a organizat o retragere cu torţe.

Joi, 3 septembrie/22 august

Cură. Promenadă. Cu mama. Ora 10½ la duşuri. Promenadă. Ora 2 plecat toţi împreună la Soden. Ora 3¾ plecat cu trenul la Frankfurt, prin Höchst. Antoinette şi

Wilhelm la gară, mers la Hotel Englischer

Hof. Ceai. Apoi în prăvălii, mulţi turişti în burg. Cu Wilhelm prin alte prăvălii. Ora 6½ plecat din Frankfurt. Antoinette trebuie să meargă la Sigmaringen. Ora 8 în Kronberg. Cu trăsurile la Königstein. Ploaie. Seara cu mama.

Vineri, 4 septembrie/23 august

Ceaţă deasă. Promenadă până la ora 8½. Ora 9 scumpa mama pleacă cu Lindheim la Heidelberg, apoi la Sigmaringen. Ora 10½ băi cu duş şi promenadă, foarte apăsător. Ploaie. Ora 3 plecat la ţesătoria de la Oberursel, cu noi domnul Kohen, acolo consilierul intim Reuss. Rămas până la ora 6. Vizitat totul şi ceai la director. Ora 7 înapoi. Seara biliard. Conversat cu Roggenbach. Ploaie.

Sâmbătă, 5 septembrie/24 august

Ploaie, cald. Cură. Ora 10 băi cu duş. Pe drum m-a prins o ploaie puternică. După-amiaza călătorie la Soden, acolo plimbat cu Roggenbach. Elisabeta şi mama ei au rămas la Neuenheim. Ora 7 înapoi. Ploaie. Biliard.

Duminică, 6 septembrie/25 august

Ceaţă. Promenadă cu Elisabeta. Ora 10 cu Elisabeta la biserică, slujbă şi predică, până la ora 11½. Ora 12½ luat masa. După-amiaza scris. Vremea mai bună. Promenadă cu Roggenbach. Seara biliard.

Luni, 7 septembrie/26 august

Ziua de naştere a tatei. Depeşe. Promenadă. Vreme ploioasă, ceaţă. Ora 11 cură, promenadă prin ploaie. După-amiaza plecat la Kronberg[367], vizitat atelierele lui Winter[368] şi Schreyer[369], la ultimul o oră. Ploaie torenţială. Picturi frumoase din România. Ora 7 înapoi. Domnul Kohen cu noi. Seara biliard.

Marţi, 8 septembrie/27 august

Vreme ploioasă. Cură, promenadă. Venit contesa Tecla Solms-Rüdelheim, verişoară a Elisabetei. Ora 11 duş, promenadă. Sosit Liteanu. Ora 1 dejunat. De faţă Sir R. Morier, noul ambasador englez la St. Petersburg. După-amiază toţi împreună plimbare cu trăsura la Eppstein, acolo promenadă. Ora 7 înapoi. Ceai şi supeu. Maria la Frankfurt. Seara biliard.

Miercuri, 9 septembrie/28 august

---

367 În micul oraş Kronberg, lângă Frankfurt am Main, se afla o renumită colonie de artişti plastici, înfiinţată încă de la mijlocul secolului al XIX-lea. Tot acolo funcţiona şi o şcoală de pictură (A. Wiederspahn, H. Bode, Die Kronberger Malerkolonie: ein Beitrag zur Frankfurter Kunstgeschichte des 19. Jahrhunderts, ed. a III-a, Verlag Waldemar Kramer, Frankfurt am Main, 1982).

368 Heinrich Ludwig Christian Dietrich Winter (1843-1911), pictor german, a făcut mai multe călătorii de documentare în Ungaria, Transilvania şi România (1868, 1874, 1884). Multe dintre lucrările sale au teme legate de aceste zone.

369 Adolf Schreyer (1828-1899), pictor german, autorul unui mare număr de lucrări cu tematică românească. A realizat acele lucrări în urma şederii sale în Valahia, în anii 1854-1855, când a însoţit trupele austriece de ocupaţie din timpul Războiului Crimeii.

Ora 7½ promenadă, apoi ploaie torenţială. Tecla Rüdelheim pleacă. Ora 11 la băi. Ploaie. Ora 12½ înapoi. Liteanu la masă. Ora 4 primit pe Madau, prezidentul Poliţiei din Berlin. Vremea mai bună. Orele 5½-7 promenadă singur. Elisabeta la cumnatul meu.

Joi, 10 septembrie/29 august

Vreme schimbătoare. Promenadă. Ora 10½ la băi cu duş. La dejun Nikolas de Nassau[370] cu soţia sa contesa von Merenberg şi cu cele două fiice şi Sir R. Morier. Ora 2 venit Oskar al Suediei cu un domn. Toată după-amiaza împreună. Promenadă la ruine. Ora 5 pleacă Nikolas. Seara supeu, apoi biliard. Ploaie, frig.

Vineri, 11 septembrie/30 august

Ploaie torenţială, frig. Ora 7½ promenadă. Ora 10½ pe ploaie în Valea Bill. Duşuri. Venit contele Solms-Hombach cu soţia sa, născută contesă Stollberg, şi cu fiica lor, din cauza lui Oskar. Ora 1 masa, Elisabeta rămâne toată ziua în pat. Plouă încontinuu, frig. Rămas acasă, citit şi scris, jumătate de oră promenadă. Furtună. Seara supeu, apoi biliard.

Sâmbătă, 12 septembrie/31 august

Vreme rece, vânt care împrăştie ceaţa. Ora 7½

370 Nikolas de Nassau (1832-1905), frate cu ducele Adolf de Nassau şi cu prinţesele Helene şi Maria (mama reginei Elisabeta a României). În 1868 s-a căsătorit morganatic cu Natalia Alexandrovna Puşkin, numită contesă de Merenberg.

promenadă cu soacra mea şi cu Roggenbach. Ora 8½ dejunat toţi împreună jos. Elisabeta s-a ridicat, însă rămâne în cameră. Ora 10½ la duşuri. A sosit Gustav al Suediei. A venit cu fratele său Oskar în Valea Bill, ne-am întors împreună. Ora 12½ luat masa. Biliard. Toţi pleacă la plimbare cu trăsura, eu rămân cu Elisabeta. Ora 5 promenadă. Ora 7½ supeu, 10 persoane. Biliard cu Gustav.

Duminică, 1/13 septembrie

Vreme ceva mai bună, ceaţă. Promenadă. Dejunat toţi împreună. Gustav pleacă la Karlsruhe. Ora 10 biserică, până la ora 11½. Ora 12½ luat masa. Venit şi colonelul Kusserow de la Regimentul 81 Infanterie. Ora 2 plecat cu Roggenbach la Höchst, prin Soden, vânt rece. Cu trenul la Rüdesheim, prin Mainz, acolo generalul von Stosch, vizitat monumentul Niederwald; cu trenul în sus. Vremea mai blândă. Ora 7 plecat înapoi din Rüdesheim, vorbit mult cu Stosch despre kronprinţ. Ora 8½ mâncat ceva la restaurant în Höchst. Ora 9 în Soden, cu trăsura la Königstein, aici la ora 10. Încă puţin la Elisabeta.

Luni, 2/14 septembrie

Ceaţă deasă. Promenadă. Pingler crede că Elisabeta e însărcinată. Ora 8½ dejunat toţi. Soţii Solms pleacă împreună cu fiica lor. Băi cu duş. Ora 12½ înapoi. Luat masa. Ora 2½ plecat la Homburg împreună cu soacra mea şi cu Roggenbach. O oră şi un sfert în Oberursel, vizită la Helen de Holstein (Anglia)[371], nu am găsit-o. Promenadă,

371 Helen (1846-1923) era o fiică a reginei Victoria a Marii Britanii. Helen era căsătorită, din 1866, cu prinţul Christian de Schleswig-

vizitat castelul, anticari, prăvălii, acolo până la ora 6½. Ora 7½ înapoi. Vreme minunată, foarte senin. Seara biliard cu Oskar.

Marţi, 3/15 septembrie

Vreme minunată. Promenadă cu soacra mea şi cu Elisabeta. Telge la mine. Ora 11 singur la băi cu duş. Sosit unchiul Nikolas. 12 persoane la masă. După-amiaza plimbare cu trăsura, Falkenstein, Kronberg. Ora 6 înapoi. Ora 7 supat. Ora 7½ pleacă soacra mea cu Nikolas de Nassau şi Oskar al Suediei la Hohenburg, la nunta dintre Hilde de Nassau şi Fritz de Baden. Biliard. Conversat cu Roggenbach. Foarte cald.

Miercuri, 4/16 septembrie

Vreme minunată, cald. Promenadă cu Roggenbach. Dejunat *à trois.* Ora 11 singur în Valea Bill. Ora 12 înapoi, foarte cald. La masă colonelul Hohausen. Ora 1½ cu trăsura, cu Roggenbach, la Frankfurt. Ora 2½ acolo. Casa cu palmieri, panoramă, expoziţia meseriilor, prăvălii etc., acolo până la ora 6½, foarte cald. Cu trenul la Kronberg, ora 7. Ora 7½ cu trăsura la Königstein, senin şi cald. Supat. Elisabeta e în stare febrilă. Biliard. Ora 10 în pat.

Joi, 5/17 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Promenadă cu Elisabeta. Dejunat *à trois.* Ora 10½ în Valea Bill. Duşuri. Elisabeta

---

Holstein-Sonderburg-Augustenburg (1831-1917).

merge şi ea acolo. La masă doamna von Bunsen[372], sora lui Weddington şi Steuber Becker. Până la ora 2½ în grădină. Elisabeta febră. Ora 3 plecat cu Kohen la Höchst. Vizitat turnătoria artistică, până la ora 6. Despărţire de Roggenbach. Ora 7½ înapoi în Königstein. Biliard. Elisabeta în pat.

Vineri, 6/18 septembrie

Vreme frumoasă, cald. Ora 7½ plimbare singur. Elisabeta mai bine. Ora 10 cu Elisabeta în Valea Bill, băi cu duş. Ora 12 înapoi. Vânt. Doamna Costaforu la masă. În grădină. Biliard. Ora 4 la Pingler, căruia îi dau Ordinul Coroanei clasa a II-a şi 1.000 de mărci. La Kohen-Speyer, le-am dat brăţări copiilor. Madou acolo. Ora 6 pe jos spre Kronberg. Venit Leopold, cu el la Königstein. Seara împreună. Vânt rece.

Sâmbătă, 7/19 septembrie

Vreme mohorâtă şi rece. Ora 7½ promenadă cu Elisabeta şi Leopold. Dejunat. Ora 10½ cu Leopold în Valea Bill, ultimul duş. Luat masa. Depeşă din România, conform căreia în Rumelia a fost destituit guvernatorul şi a fost proclamată unirea cu Bulgaria. Sandro a plecat la Filipopol. Ora 4 cu Leopold la Kronberg, la pictorul Schreyer, stat până la ora 7. Elisabeta a venit şi ea acolo de la Neuenheim. Tablouri minunate, căruţă de poştă, cai etc. Ora 8 supat, apoi burgul este iluminat bengalic. Ovaţii şi cântece. Discurs, eu răspund.

---

372 Marie von Bunsen (n. 1860 la Londra, m. 1941 la Berlin), scriitoare şi artistă plastică.

Duminică, 8/20 septembrie. Königstein-München

Vreme rece, mohorâtă. Ora 7 la biserică cu Leopold, liturghie tăcută. Rămas-bun de la preot. Ora 8 dejunat *à trois.* Ziua nunţii lui Fritz de Baden cu Hilda. Pingler la noi. Ora 9½ despărţirea de Königstein, de faţă multă lume. Ora 10 Kronberg. Acolo domnul şi doamna Kohen-Speyer şi Schreyer. Cu trenul special la Frankfurt. Dejunat la Gara Hanau din Frankfurt. Lume, Kohen a venit cu noi până aici. Ora 11½ plecarea spre Würzburg, prin Offenburg. Ora 2 acolo, luat masa. La ora 9 seara sosirea în München. Stöhr la gară, domnul von Pechmann, Zettler etc. Direct la „Cele Patru Anotimpuri”, supat. Ora 10½ aniversarea zilei de naştere a marii ducese de Baden. Gustav, Victoria şi Oskar de Suedia şi Ludwig de Baden au venit de la Hohenburg, rămân la noi până la ora 11½. Fritz şi Louise de Baden pleacă apoi la Karlsruhe. Ora 12 în pat.

Luni, 9/21 septembrie. München

Ora 7½ sculat. Dejunat toţi împreună, Leopold, Gustav al Suediei cu Victoria şi Oskar al Suediei. Ora 10 cu Leopold la Pätterich, prin prăvălii şi vizitat diferite cabinete de artă. Ora 12½ sosit Louise de Tegermann. Ora 1½ luat masa toţi împreună. Ora 2½ cu Leopold prin diferite prăvălii, făcut cumpărături. Sosit Willy de Nassau şi Fritz Waldeck. Ora 7 cinat toţi împreună la Gustav şi Victoria ai Suediei. Seara împreună. În Bulgaria situaţia e gravă, marile puteri nu au luat încă nici o decizie. Sandro e la Filipopol.

Marţi, 10/22 septembrie. München

Ora 6½ sculat. Ora 7 Gustav, Victoria şi Oskar pleacă spre Constantinopol. Promenadă cu Leopold. Ora 8½ dejunat împreună. Apoi cu soacra mea şi cu Willy, pentru vizita sa la Karlsruhe, unde îl va vedea pe kronprinţ. Cu Leopold prin prăvălii. Ora 12½ luat masa. După-amiaza cu toţii la Zettler, apoi cu Leopold şi Fritz Waldeck la Bavaria, în prăvălii. Ora 7 cinat. Sosit ducele de Nassau de la Hohenburg. Conversat până la ora 9½. Stöhr este şi el aici, a fost la Chiem-See.

Miercuri, 11/23 septembrie. München

Vreme minunată. Ora 8 dejunat toţi împreună la ducele de Nassau. Ora 10 cu Stöhr prin câteva prăvălii, cu Leopold la Pinacotecă. Ora 12½ dejunat toţi împreună. Cu Leopold în prăvălii, la Radspieler şi Pätterich. Ora 5½ înapoi, cinat. Ora 7 soseşte prinţesa Walhala de Prusia, se întâlneşte la noi cu ducele de Nassau, acesta trebuie să plece apoi la Hohenburg. Ora 7½ vine Wilhelm de Prusia, care îmi spune că împăratul german a primit o depeşă de la împăratul Rusiei, prin care acesta dezavuează energic comportamentul lui Sandro.

Ora 8 plecăm. Soacra mea şi Nikolas cu noi la gară, unde mai vine şi multă lume. Stöhr rămâne în München. Leopold ne însoţeşte până la Rosenhain, acolo la ora 9. Rămas-bun. Noapte senină cu lună. Ora 1 Salzburg. Călătorit noaptea.

Joi, 12/24 septembrie

Ora 6 sosirea în Viena. La gară Mavrogheni cu soţia, care vin cu noi până la Raab, Plagino, Romalo. Noi mergem cu un tren special de la Gara de Vest la gara de pornire. Dejunat 20 de minute. Plecare mai departe cu căile ferate de stat maghiare spre Pesta, prin Bruck-Komarom. Mavrogheni îmi spune că, din cauza unirii celor două Bulgarii, regele Serbiei vrea să facă război (?) şi că doreşte o alianţă cu noi. Kalnoky pare să fie afectat în mod neplăcut de Sandro şi Milan. Ora 1 Pesta, cinat, invitat pe contele Bray, ministrul plenipotenţiar german la Belgrad. Ora 1¾ plecat mai departe, prin Transilvania. Ora 6 în Oradea. Prin Valea Crişului pe lună plină. Elisabeta a rămas culcată toată ziua, călătorie obositoare, mai ales în starea ei, care ne dă speranţe. Ora 10 în Cluj, apoi călătorit toată noaptea, până vineri dimineaţa la ora 6, când ajungem în Braşov. Vreme minunată, munţii se văd foarte clar. Băut cafea.

Sinaia

Vineri, 13/25 septembrie

Sosirea în Predeal. Acolo toţi miniştrii, D. Ghica, N. Bibescu etc. Cu trenul special la Sinaia. Ora 7¾ sosirea aici, multă lume la gară, rece, dar frumos. Mers cu trăsura direct la castel. Dejunat cu Elisabeta. Promenadă. Vizitat lucrările. Panta din faţa castelului acoperită cu trandafiri. Ora 12 Brătianu la mine, hotărât că trebuie să plece la Viena, eventual la Berlin. Ora 12½ toţi miniştrii la *lunch.* După-amiază Consiliu de miniştri. După aceea pleacă toţi la Bucureşti. Promenadă. Seara D. Ghica la masă. Castelul iluminat electric.

Sâmbătă, 14/26 septembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. Basset la mine. Ora 12½ *lunch.* După-amiază Câmpineanu. Marile puteri încă nu s-au pronunţat. Urmează o conferinţă în Constantinopol. Seara biliard cu Greceanu, Basset şi Perticari.

Duminică, 15/27 septembrie

Vreme minunată. Frecţie şi băi. Orele 7-8 promenadă. Dejunat cu Elisabeta. Ora 9 la biserică. Înainte de amiază scris. Ora 12 primirea oficială a noului ministru plenipotenţiar turc, discurs şi răspuns. După aceea dejun de gală, invitat şi pe Lauser. Lucrat cu Câmpineanu. Moruzi la mine. Seara citit. Biliard până la ora 10. Venit Theodori. Barozzi, Greceanu şi Basset s-au întors la Bucureşti. Noapte senină cu lună.

Luni, 16/28 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 6¾ băi. Promenadă la prima cascadă. Dejunat cu Elisabeta. Hotărât cu Knechtel în legătură cu anexele, barieră la gardă etc. Ora 1 *lunch.* După-amiaza scris. Brătianu a fost primit de împărat la Viena. La D. Ghica până la ora 6½. Întuneric, lumina electrică de la castel foarte frumoasă. Seara biliard cu Perticari, foarte apăsător.

Marţi, 17/29 septembrie

Foarte apăsător, vântos. Ora 7 băi, promenadă, dejunat cu Elisabeta. Ora 10 inspectat Batalionul 3 Vânători, maiorul Lipan, foarte bine. Exersat cu foc de armă până la ora 11¾. După-amiază Cantacuzino, director general al Căilor Ferate, la mine împreună cu directorii căilor ferate de stat ungare şi austriece. Orele 5-6½ mare promenadă, foarte apăsător. Seara ploaie. Venit Sturdza.

Miercuri, 18/30 septembrie

+7 °R, vânt rece. Băi, promenadă până la ora 8½. Ora 10 Sturdza la mine. La dejun Kalinderu şi Manu, ultimul îmi exprimă, în numele partidului său, dorinţa ca Brătianu să se retragă. După-amiaza lucrat cu Kalinderu. Ora 6½ mai vine încă Sturdza. La cină Văcărescu, care a demisionat din postul de ministru plenipotenţiar la Roma. După masă conversat cu Sturdza şi Kalinderu. Ora 10 în pat. Situaţia în Bulgaria este gravă pentru Sandro, se vrea sacrificarea lui, şi anume de către Rusia. Unificarea va fi recunoscută. La Constantinopol vor avea loc consultări. Seara frig.

Călătoria în Moldova

Joi, 1 octombrie/19 septembrie. Sinaia-Roman

Ora 6 sculat. Ora 7½ dejunat cu Elisabeta. Ora 8½ plecarea din Sinaia cu trenul special. Sturdza şi Kalinderu vin până la Ploieşti, generalul Fălcoianu şi R. Mihai până la Iaşi. Ora 10 Ploieşti, întâmpinare. Ora 11½ Buzău, vreme minunată şi cald. Dejunat în vagon. Ora 1 Râmnicu Sărat, ora 2½ Focşani, peste tot mari întâmpinări. Ora 4 Bacău, acolo generalul Lecca, mare întâmpinare. Ora 5

Roman, întâmpinare entuziastă, oraşul iluminat. La Episcopie, Te Deum. Descins la prefectul Morţun. Prezentări, dineu, toasturi. Ovaţii cu facle. Aici Alecsandri, Melchisedec etc. Ora 10 în pat.

Vineri, 2 octombrie/20 septembrie. Roman-Iaşi

Ora 6½ sculat. Vreme minunată. Primit depeşă conform căreia Brătianu a fost la Bismarck la Friedrichsruh. Ora 8½ călare la inspecţia Regimentului 7 Artilerie, ţinut până la ora 10, călărit pe Bator. Vizitat Prefectura, şcoli, Seminarul, episcopul Melchisedec, spitalul. Ora 12 dejunat, invitat pe Alecsandri, pe prinţul Mavrocordat, ministru plenipotenţiar grec. Ora 1½ plecat din Roman. La Paşcani mare întâmpinare. Ora 4½ sosirea la Iaşi, mare întâmpinare. Mitropolie. Cazat la prefectul Gane, prezentări, toată lumea aici. Ora 7 cina, invitat pe prinţul Grigore Sturdza, pe fratele lui Dimitrie Sturdza[373], pe Carp, pe Şendrea[374] etc. Retragere cu torţe. Ora 10 în pat.

Sâmbătă, 3 octombrie/21 septembrie. Iaşi

Ora 7 sculat. Frumos. Ora 9 inspectat Şcoala Militară. Ora 10½ la Sf. Spiridon, mai întâi biserica, apoi spitalul. Ora 11 Palatul Administrativ în detaliu. Ora 12 dejunat, invitat diferite persoane. Ora 1½ plecat călare în Copou,

373 Grigore Sturdza şi Dimitrie Sturdza erau fiii fostului domn regulamentar al Moldovei Mihail Sturdza.

374 Ştefan C. Şendrea (1842-1907), jurist şi om politic de orientare liberală. Doctor în drept, a fost profesor la Universitatea din Iaşi. A fost ales în repetate rânduri deputat şi senator, iar în anii 1896-1897 va deveni chiar ministru al Justiţiei.

acolo inspectat trupele. Format două batalioane din cadrele de Dorobanţi ale Corpului 4. Regimentul 7 Infanterie şi Regimentul 8 Artilerie, Călăraşi. Ţinut până la ora 4½, inclusiv defilarea şi critica. Inspectat cazarma, care e proaspăt construită. Ora 5½ primit corpul consular şi pe episcopul catolic. Ora 7 dineu, invitat şefii de corpuri. Ora 9½ în pat, foarte obosit.

Duminică, 4 octombrie/22 septembrie

Ceaţă, răcoare. Ora 9 la Mitropolie, liturghie, vizitat în detaliu noua Mitropolie. Pictura lui Tătărăscu slabă[375]. Trei Ierarhi, care se află în construcţie. Ora 12 dejunat, invitat 20 persoane. Ora 1½ la Universitate, deschiderea anului şcolar, Xenopol[376] ţine o conferinţă despre fanarioţi. Vizitat Şcoala de Artă. Mers în Grădina Poştei, vreme frumoasă, cald. Ora 5 înapoi. Audienţe până la ora 7. Dineu, 30 persoane, profesori, conversat până la ora 9.

Luni, 5 octombrie/23 septembrie

Vreme minunată. Ora 9 plecat cu trăsura. Închisoarea. Liceul, Şcoala de Meserii, Şcoala Centrală de Fete. Ora 12 înapoi. Primit pe prinţul C. Moruzi. Dejun, invitat 20 persoane. Ora 1½ plecat la Socola, Seminarul, mitropolitul acolo. Localul foarte rău. Vizitat alte câteva stabilimente. Ora 4½ înapoi. Audienţe. Ora 7 dineu,

---

375 Este vorba de pictorul Gheorghe Tăttărescu (1818-1894), care a realizat pictura interioară a bisericii Mitropoliei din Iaşi.

376 A.D. Xenopol (1847-1920), istoric originar din Iaşi, din 1883 profesor la Universitatea ieşeană, mai târziu rector al aceleiaşi universităţi şi membru al Academiei Române.

episcopul catolic, consuli etc., 30 persoane. Cerc până la ora 9.

Marţi, 6 octombrie/24 septembrie. Iaşi-Galaţi

Ora 6½ sculat. Vreme minunată. Ora 8 plecarea din Iaşi, toată lumea la gară. Prefectul Gane merge cu noi până la Paşcani. Ora 10 acolo. Ora 11 în Roman, întâmpinare. Ora 12 Bacău, întâmpinare. Dejunat în vagon. Ora 2 în Tecuci, întâmpinare. Ora 5 sosirea în Galaţi. Mare întâmpinare şi entuziasm. Mers cu trăsura la biserică. Toate casele împodobite. Descins la prefectul Costachi. Prezentări. Ora 7 dineu, toasturi. Comerţul este complet la pământ. Ora 9 plimbare cu trăsura prin oraşul iluminat. Ora 10 în pat, obosit. Brătianu s-a întors.

Miercuri, 7 octombrie/25 septembrie. Galaţi

Vreme minunată. Ora 9 inspecţia trupelor în Ţiglina, 4 batalioane, 2 baterii, un regiment de călăraşi. Ţinut până la ora 12. Mult praf, cald. Defilare şi critică. Ora 12½ primit corpul consular. Dejun. Ora 2 îmbarcat pe *Ştefan cel Mare.* Manevre ale flotei, cu toate navele noastre reunite, experiment cu torpile, ţinut până la ora 4½. Vizită la noul Spital Militar, apoi la Spitalul Elisabeta. Orele 6-7 audienţe. Dineu, consuli şi ofiţeri. Ora 9 se încheie. Gavril-Paşa este aici, merge la Constantinopol.

Joi, 8 octombrie/26 septembrie. Galaţi-Bucureşti

Ora 7 sculat, dejunat. Ora 8½ în port, inspectat nava-şcoală *Mircea.* Pe *Ştefan cel Mare,* adunat ofiţerii şi ţinut

un mic discurs. După aceea vizitat cazarma, gimnaziul, Şcoala Comercială şi Şcoala Normală. Ora 11 dejunat. Ora 12 plecarea din Galaţi, multă lume la gară, discutat despre starea rea a comerţului în Galaţi. Ora 1½ în Brăila, mare întâmpinare. Ora 3 în Buzău, întâmpinare, Brătianu acolo, s-a întors fără rezultat din călătoria sa. Bismarck vrea pacea în mod absolut, uniunea bulgară va fi recunoscută, fără compensaţii pentru noi. Ora 5 în Ploieşti. Ora 6 sosirea la Cotroceni. Mare întâmpinare la gară, toată lumea a fost aici, enorm de plin. Mult public, iluminaţie etc., cerc îndelung. Cinat singur. Opoziţia a devenit foarte obraznică în ziarele ei. Este nemulţumită din cauza călătoriei mele şi a primirilor entuziaste de pretutindeni.

Cotroceni

Vineri, 9 octombrie/27 septembrie

Vreme minunată, cald. Promenadă prin grădină cu Knechtel. Ora 10 prefectul Poliţiei. Scris. După-amiază la ora 2 în oraş, mai întâi la Cazarma Alexandru, unde a fost instalat Spitalul Militar, foarte rău. La Palat, vizitat toate lucrările, care sunt încă foarte rămase în urmă. Nu pot ocupa camera mea mai devreme de două luni. Ora 4 în Cotroceni. Câmpineanu la mine. Ordega a fost rechemat. Alegerile în Franţa, conservatoare. Ora 5 Consiliu de miniştri, până la ora 7. Seara, orele 8-10, primit pe profesorul Freytag, care a vizitat întreaga ţară.

Sâmbătă, 10 octombrie/28 septembrie

Ceaţă deasă. Ora 9 plecat călare pe Platou, inspectat trupele Corpului 2 Armată, Batalionul 1 Vânători,

Batalionul 2 Dorobanţi, Regimentul de Călăraşi, foarte bine, ţinut până la ora 12, critică, foarte cald, apoi ceaţă. Văzut cei opt cai cumpăraţi pentru mine în Rusia. După-amiaza scris. Audienţe. Kretzulescu la mine. Seara, orele 8-10, domnul Picot[377] din Paris la mine.

Duminică, 11 octombrie/29 septembrie

Ceva ploaie, foarte apăsător. Ora 10 plecat cu trăsura în oraş, în ţinută de gală, la sfinţirea Bisericii Domniţa Bălaşa. Liturghie, foarte plin şi cald, biserica încântătoare. După aceea în sala Epitropiei, mitropolitul, Bibescu, Văcărescu, Brâncovenii, N. Bibescu etc., multe doamne. Apoi vizitat spitalul. Ora 11¾ înapoi în Cotroceni. Audienţe. Orele 3-4½ Fălcoianu, orele 5-7½ Sturdza la mine. Cinat singur. Seara citit. Atmosferă apăsătoare.

Luni, 12 octombrie/30 septembrie

Vreme apăsătoare, enorm de uscat. Orele 9-10 în grădină cu Knechtel. Câmpineanu la mine. Rusia vrea să anuleze uniunea, pentru a-l răsturna în felul acesta pe principele Bulgariei. Serbia este într-o poziţie proastă, a mobilizat, iar marile puteri cer să rămână liniştită. Ora 11 Stolojan la mine. După-amiaza vizitat Arsenalul, care este complet reconstruit şi mărit. Acolo o oră şi jumătate. La Palat, unde nu poate fi vorba de locuit prea curând, totul

---

377 Auguste Emile Picot (1844-1918), filolog şi diplomat francez. A fost secretar al lui Carol I în anii 1866-1868, apoi consul al Franţei la Timişoara (1869-1872). Era membru de onoare al Academiei Române din 1879. A publicat multe lucrări despre limba, istoria, literatura şi folclorul românilor.

este dus jos şi dincolo. Scrisoare de la Elisabeta, care se simte foarte rău, trebuie să stea în pat. Ora 4½ înapoi. Scris Elisabetei. Dureri de dinţi. Orele 5-6 Nacu la mine. Bugetul nu va fi echilibrat, ceea ce este grav în acest moment, când sunt de aşteptat complicaţii în Orient. Conferinţa de la Constantinopol nu a ajuns la nici un rezultat. Bulgarii sunt în criză financiară. Seara singur, scris şi citit. Wilhelm a ajuns la Viena şi trebuie să sosească aici zilele acestea. Nici o veste de la el.

Craiova

Marţi, 1/13 octombrie. Bucureşti-Craiova

Ora 7 sculat. Noaptea ceva ploaie. Dureri de dinţi. Ora 9½ Theodori. Ora 10 Sturdza. Ora 11 plecarea din Cotroceni cu trenul special, de faţă miniştri etc. Ora 12 Titu. Dejun în vagon, foarte cald. Leordeni, întâmpinare, Kretzulescu acolo. Ora 1 Piteşti, mare întâmpinare, 10 minute. Ora 3 în Slatina, întâmpinare, 5 minute. Piatra, autorităţile din Romanaţi. Ora 4½ sosirea în Craiova, mare întâmpinare la gară. În oraş cu o trăsură cu şase cai (de la artilerie), generalii şi şefii de corpuri călare. Te Deum ţinut de episcopul de Râmnicu-Vâlcea în biserică. Descins la doamna Glogoveanu. Întâmpinare şi prezentări. Ora 6½ dineu, 30 persoane, toasturi. Demonstraţie cu torţe, apoi plimbare cu trăsura prin oraşul iluminat, însoţit de primar, la Cercul Militar. Ora 10 înapoi.

Miercuri, 2/14 octombrie. Craiova

Noapte proastă, dureri de dinţi şi febră. Ora 7 sculat. Ora 8½ la bariera Turnu-Severin, acolo încălecat. Inspecţia

trupelor Corpului 1 Armată, 5 batalioane, 5 baterii, un escadron de cavalerie, în detaliu până la ora 12½. Defilare de două ori, critică, adunat toţi ofiţerii, enorm de cald. Plecat călare acasă. Ora 1 dejun, 24 persoane. Apoi la liceul care a primit numele meu, Şcoala Militară, clădire complet nouă. Şcoala Centrală de Fete, Şcoala Profesională, Şcoala de Meserii şi temniţa, până la ora 5½. Audienţe până la ora 7, enorm de obosit. Ora 7 dineu militar. Ora 10 plecarea, mers cu trăsura la gară pe străzile frumos iluminate. Rămas-bun, entuziasm. Călătorit toată noaptea, ora 2 Piteşti, gara iluminată.

Sinaia

Joi, 3/15 octombrie

Sosirea în Sinaia la ora 7 dimineaţa. Vreme minunată, răcoare, noaptea nu am dormit deloc. Elisabeta stă şi ea în pat. Dejunat la ea. Este de nerecunoscut, s-a îngrăşat foarte mult şi merge foarte greu. Alecsandri la ea. Înainte de amiază cu Elisabeta, promenadă cu Knechtel. Stöhr nu s-a întors încă. După-amiază citit, foarte obosit. Ora 4½ Alecsandri şi Young la ceai. Seara biliard cu Alecsandri. Obosit şi dureri de dinţi.

Vineri, 4/16 octombrie. Sinaia

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu Elisabeta, care poate merge mai bine. Cu Alecsandri. Ora 12½ *lunch.* Biliard cu Young. După-amiază promenadă, citit. Seara biliard cu Alecsandri.

Sâmbătă, 5/17 octombrie. Sinaia

Ora 7 baie. Orele 7½-8½ promenadă până la prima cascadă. Vreme minunată, cald. Bulgaria va fi somată să stea liniştită şi să renunţe la uniune. Wilhelm are rujeolă la Pesta şi nu poate veni aici. După-amiază Kalinderu, lucrat cu el şi făcut o promenadă. Seara biliard cu Alecsandri. Perechea princiară moştenitoare a Austriei e în Transilvania, însă nu mai vine la Sinaia.

Duminică 6/18 octombrie

Vreme minunată, cald. Ora 7 sculat. Cură de apă, promenadă până la ora 8½. Dejunat cu Elisabeta. Orele 11-12 Kalinderu, care pleacă după-amiază în Moldova. Biliard cu Alecsandri şi Young. Spre seară încă o promenadă. În Serbia mare agitaţie, încă nu sunt hotărâţi să treacă la acţiune. Wilhelm este la Spitalul Elisabeta din Pesta. Seara biliard.

Luni, 7/19 octombrie

Ora 7 cură. Promenadă până la ora 8¾. Înainte de amiază cu Knechtel pentru amenajarea teraselor la gardă. Ora 12 venit Câmpineanu. Ora 1 audienţă oficială pentru domnul de Coutouly, noul ministru plenipotenţiar francez, care a fost numit în locul lui Ordega (noi am cerut rechemarea sa). Discursuri în tonuri foarte cordiale. După aceea îl primeşte Elisabeta. Ora 1½ *lunch,* Coutouly, Diesbach, Gavary, Câmpineanu, Alecsandri etc. Ministrul plenipotenţiar este încântat de primire. Orele 4-6 promenadă, aer minunat, puţin rece. Seara biliard cu Alecsandri.

Marţi, 8/20 octombrie

Înnorat, răcoare, vânt. Stöhr vine abia mâine. Ora 11 primirea oficială a noului ministru plenipotenţiar american[378] în prezenţa lui Câmpineanu. Discursuri. Elisabeta îl primeşte după aceea. Câmpineanu la mine. Ora 1 *lunch,* invitaţi mr. Walker Fearn cu soţia şi fiica. Toţi foarte plăcuţi, discutat cu ministrul american până la ora 3. Mai târziu promenadă. Ploaie. Scris. Seara biliard cu Alecsandri. Ploaie torenţială.

Miercuri, 9/21 octombrie

Ploaie. Băi. Promenadă în pădure, aer plăcut. Venit Stöhr, este înainte de amiază la mine, a fost şi la Köln, Hamburg, Viena. Venit Brătianu. Discutat cu el despre situaţie. Serbia pare să fie instigată la acţiune de către Austria. Grecia se agită. Ora 4 Brătianu trebuie să plece. Scris. Seara biliard cu Alecsandri.

Joi, 10/22 octombrie

Vreme mai bună, ceaţă. Ora 7½ promenadă. Înainte de amiază scris. Stöhr la mine. La *lunch* G. Cantacuzino cu soţia, le-am arătat castelul, mai rămân aici. Ceai. Seara scris. Biliard cu Alecsandri.

---

378 John Walker Fearn (1832-1899), jurist şi diplomat american. A fost profesor la Universitatea Louisiana din New Orleans. În perioada 1885-1889 a fost ministru rezident şi consul general al Statelor Unite la Atena, Bucureşti şi Belgrad. Câteva rapoarte ale sale au fost publicate în Relaţii româno-americane..., op. cit., pp. 172-178.

Vineri, 11/23 octombrie

Vreme minunată. Promenadă, dejunat cu Elisabeta. Cantacuzino la *lunch,* pleacă acum la Petersburg. După-amiaza mică promenadă. Orele 5-7 Stöhr la mine. Sârbii ameninţă să atace Bulgaria. Seara venit Sturdza.

Sâmbătă, 12/24 octombrie

Vreme minunată. Baie, promenadă. Înainte de amiază cu Stöhr. Sturdza la mine. După-amiază promenadă cu Sturdza spre Poiana Ţapului. Munţii minunaţi. Lucrat cu el până la ora 7. Seara biliard cu Alecsandri. Sârbii s-au pus în marş în Bulgaria.

Duminică, 13/25 octombrie

Vreme schimbătoare, răcoare. Promenadă. Înainte de amiază scris. Sturdza la mine. La *lunch* generalul Fălcoianu, Beldiman cu soţia şi maiorul Lipan. După-amiaza lucrat cu Fălcoianu, văzut materialul pentru fortificaţii. Beldiman la mine, merge ca reprezentant la Sofia. Turcia a declarat că înaintarea sârbilor este *casus belli* pentru Poartă. Basset la mine. Seara biliard cu Alecsandri. Conversat cu Sturdza.

Luni, 14/26 octombrie

Aer plăcut, înnorat. Baie. Promenadă. Cu Elisabeta pe verandă. La Stöhr. După-amiaza promenadă cu Sturdza la cascade şi pe Clopotniţa. Vreme minunată, cald. Ora 5½

Sturdza pleacă la Bucureşti. Stöhr la mine. Seara biliard cu Alecsandri. Deocamdată sârbii vor rămâne liniştiţi. Bulgarii sunt revoltaţi împotriva sârbilor.

Marţi, 15/27 octombrie

Vreme frumoasă, foarte plăcut. Baie. Promenadă. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta, apoi cu Stöhr la noua magazie de lemne. După-amiază citit. Basset la mine, merge la Bucureşti. Promenadă, ceva ploaie. Seara Stöhr. Biliard cu Alecsandri.

Miercuri, 16/28 octombrie

Vreme minunată. Baie. Promenadă. Cu Elisabeta pe verandă. Stöhr la Bucureşti. Ora 12½ *lunch,* domnul von Busch, ministru german, cu soţia, care vizitează apoi castelul. Conversat cu Busch, el vede, dimpotrivă, o soluţie paşnică. Ora 4 promenadă, apoi ministrul american cu soţia şi fiica la ceai. Alecsandri trebuie să plece la Bucureşti, de unde va pleca apoi ca ministru la Paris. Seara biliard cu Negel. Ploaie. Conferinţa încă nu s-a întrunit la Constantinopol.

Joi, 17/29 octombrie

Vreme mai bună, cald. Baie, promenadă. Promenadă cu Elisabeta, aer bun. După dejun ploaie, vânt rece. Orele 4½-5½ promenadă, înnorat, dar cald. Ultima baracă a fost dărâmată şi evacuată. A fost plantată iarbă aproape peste tot. Seara furtună.

Vineri, 18/30 octombrie

Ploaie torenţială. Baie, promenadă. Ploaia a încetat pentru un moment. Înainte de amiază atârnat tablouri. Ora 12 venit generalul Brialemont cu Candiano; rămâne la *lunch.* Discutat până la ora 4 despre fortificaţiile de la Bucureşti. La ora 6½ vine din nou, rămâne până la ora 10 şi se întoarce la Bucureşti.

Sâmbătă, 19/31 octombrie

Noaptea zăpadă până la cascade. Frig. Baie, promenadă. Înainte de amiază Stöhr şi Steriadi, care au venit de la Bucureşti. După-amiază promenadă. Furtună şi ceva viscol cu zăpadă. Seara biliard cu Negel. Scrisori de la Leopold şi Marie. Mama merge în noiembrie în Baden la *tante* Marie.

Duminică, 1 noiembrie/20 octombrie

— 3 °R, vreme frumoasă. Baie, promenadă. Cu Stöhr în castel, apoi la pavilionul de vânătoare. La *lunch* G. Cantacuzino cu nepoata sa Ghica, domnul şi doamna Filipescu, Kalinderu, Maiorescu. După masă conversat cu ei. Ceai. Filipescu şi soţia rămân la masă.

Luni, 2 noiembrie/21 octombrie

Vreme minunată, chiciură. Baie, promenadă. Înainte de amiază lucrat cu Kalinderu. După micul dejun plecat cu el la Piciorul Caraimanului. Frig la întoarcere. Ora 5 el pleacă la Bucureşti. Cu Elisabeta, scris. Seara biliard.

Iudeii au fost expulzaţi[379].

Marţi, 3 noiembrie/22 octombrie

Vreme frumoasă. Baie, promenadă. Înainte de amiază la Stöhr. Cu Knechtel. Venit G. Cantacuzino, o ia pe nepoata sa Ghica. După-amiază cu el. Orele 5-7 citit, scris. Seara biliard.

Miercuri, 4 noiembrie/23 octombrie

Ceaţă deasă. Băi, promenadă. Înainte de amiază Stöhr, apoi cu Knechtel la seră. Ploaie. La *lunch* Plagino, jucat cu el biliard, rămâne la ceai. Seara citit. Biliard. Conferinţa se întruneşte la Constantinopol. Se va reinstaura *status quo ante.* Ceaţă, umed.

Joi, 5 noiembrie/24 octombrie

Ceaţă, vânt. Ora 7 băi. Pe jos la gară. Ora 8 sosit Wilhelm cu Sukow de la Pesta. Cu acelaşi tren venit şi

---

379 Între evreii expulzaţi de guvernul român în 1885 se numărau şi câteva personalităţi culturale, cărora nu li s-a recunoscut cetăţenia română: Moses Gaster (doctor în filologie şi autor al unor lucrări despre literatura română), E. Schwartzfeld (doctor în drept şi redactor al ziarului evreiesc în limba română Fraternitatea), J. Schein (colaborator la Bukarester Freie Presse), M. Aziel (redactor-şef al ziarului idiş Hajoetz), B. Brociner şi I. Bettelheim (ziarişti la Bukarester Tageblatt), M. Rosenfeld şi I.H. Fior (ziarişti la Vocea Dreptăţii din Botoşani). Expulzarea s-a făcut prin invocarea Legii din 6/18 aprilie 1881, cunoscută sub denumirea de „Legea asupra străinilor”. Între anii 1880 şi 1904 au fost expulzaţi din România, în baza acelei legi, 1.340 de evrei (Carol Iancu, Evreii din România, 1866-1919. De la excludere la emancipare, traducere de C. Litman, Editura Hasefer, Bucureşti, 1996, pp. 231-232).

Bamberg de la Paris. Dejunat cu el şi cu Wilhelm, apoi arătat castelul. Elisabeta rămâne dimineaţa în pat din cauza stării ei. La *lunch* Nacu împreună cu Balla, care îmi prezintă planurile Palatului de Justiţie. Lucrat cu Nacu până la ora 3. Orele 4½-7 cu Bamberg şi Wilhelm. Seara conversaţie interesantă cu Bamberg. Ploaie puternică.

Vineri, 6 noiembrie/25 octombrie

Baie, promenadă prin ploaie. Dejunat cu Wilhelm şi Bamberg. Elisabeta rămâne în pat. Înainte de amiază conversat. Venit Brătianu, discutat cu el până la ora 4. Opoziţia a făcut o coaliţie. Ora 5 Brătianu a plecat la Bucureşti. Seara conversat cu Wilhelm şi Bamberg până la ora 10½.

Sâmbătă, 7 noiembrie/26 octombrie

Ceaţă. Baie, promenadă. Elisabeta se ridică din pat. Dejunat cu ea, cu Bamberg şi cu Wilhelm. Înainte de amiază conversat. Ora 12½ *lunch.* După-amiaza mică promenadă prin ceaţă. Seara conversat cu Bamberg.

Duminică, 8 noiembrie/27 octombrie

Baie, promenadă. Dejunat *à quatre,* conversat. La *lunch* ministrul american cu soţia şi fiica, Fleva. După-amiază discutat cu Fleva probleme ale oraşului. Ora 4 ceai. Seara discutat cu Bamberg diferite lucruri. Ora 7 cinat. După aceea biliard cu Wilhelm.

Luni, 9 noiembrie/28 octombrie

Baie, promenadă. Ceaţă deasă. Dejunat *à quatre.* Rămas împreună până la ora 12. *Lunch.* După-amiază promenadă cu Wilhelm. Seara conversat cu Bamberg. Ora 7 cinat. Biliard cu Wilhelm. Bamberg ne citeşte.

Marţi, 10 noiembrie/29 octombrie

Vreme minunată. Baie, promenadă. Soare. Vizitat castelul cu Wilhelm şi Bamberg. La *lunch* Fălcoianu. După-amiaza lucrat cu el. Sandro a fost dat afară din armata rusă. Wilhelm cu domnii şi cu colonelul Candiano fac o plimbare cu trăsura. Orele 5-7 Bamberg la mine. Seara biliard cu Wilhelm. Candiano şi Sukow.

Miercuri, 11 noiembrie/30 octombrie

Vreme frumoasă, frig, ceva ceaţă. Baie, promenadă. Înainte de amiază Bamberg. După-amiaza prefectul Poliţiei Moruzi la mine. Orele 5-7

cu Bamberg. Cinat. Ora 9 Bamberg pleacă la Genova, prin Braşov. Biliard cu Wilhelm, Sukow etc., până la ora 11. Noapte rece.

Joi, 12 noiembrie/31 octombrie

Vreme minunată, – 3 °R. Baie, promenadă. Dejunat cu Elisabeta şi cu Wilhelm. Promenadă cu Wilhelm până la ora 12. D. Ştirbey cu soţia la *lunch,* rămân până la ceai. Biliard cu Wilhelm, Ştirbey şi Candiano. Seara citit. După cină biliard.

Vineri, 1/13 noiembrie

Baie, promenadă. Înainte de amiază cu Wilhelm la Stöhr. Soare. Generalul Racoviţă la dejun. După-amiaza cu Wilhelm şi Sukow la cascade şi pe Clopotniţa. În vale ceaţă. Vreme minunată, dar frig. Seara biliard cu Wilhelm.

Sâmbătă, 2/14 noiembrie

Baie, promenadă. Vreme minunată. Serbia declară război Bulgariei. Promenadă cu Wilhelm. Elisabeta are după-amiază o nevralgie puternică. Young aici. Stöhr la Bucureşti. Stolojan la mine. Seara biliard cu Wilhelm, Young etc. Elisabeta în pat.

Duminică, 3/15 noiembrie

Ziua nunţii noastre. Elisabeta dureri de dinţi. Baie, promenadă. Vreme foarte frumoasă. Cu Wilhelm la mănăstrire. La *lunch* doamna Wight, care a venit de la Constantinopol, Sturdza, Kalinderu, Greceanu, Basset etc. Elisabeta are dureri foarte mari după masă. Doamna Wight încă aici, ceai. Lucrat cu Sturdza şi Kalinderu. Seara conversat cu ei. Wilhelm biliard. Fritz şi Ferdinand au pojar.

Luni, 4/16 noiembrie

Vreme frumoasă. Baie, promenadă. Promenadă cu Wilhelm. Elisabeta mai bine. Orele 11-12 Sturdza. Sandro s-a adresat Porţii, marele vizir i-a trimis o depeşă energică,

potrivit căreia el trebuie să se supună principiului *status quo ante,* iar apoi sârbii nu vor mai avea nici un motiv de război. Sârbii ameninţă Vidinul şi Sofia. Sturdza şi Kalinderu la masă. După-amiază promenadă. Kalinderu la mine. Ora 5 pleacă toţi la Bucureşti. Seara biliard cu Wilhelm, Sukow şi Basset. Conferinţa nu s-a pronunţat încă în legătură cu declaraţia de război. Sandro s-a dus din Sofia la graniţă, unde sârbii atacă cu forţe superioare. Bulgarii au trupe puţine.

Marţi, 5/17 noiembrie

Viscol cu zăpadă. Baie, promenadă. Înainte de amiază Stöhr, generalul Greceanu. După-amiază biliard. Basset la mine. Seara biliard. Bulgarii şi sârbii se bat, nimic hotărâtor.

Miercuri, 6/18 noiembrie

— 2 °R. Baie, promenadă. Vânt rece. Înainte de amiază promenadă cu Wilhelm. La *lunch* Plagino, care a fost numit ministru la Roma. Biliard, ceai. Seara ştire că bulgarii au fost bătuţi şi că Vidinul e în pericol de a fi ocupat de sârbi. Seara biliard. Viscol cu zăpadă.

Joi, 7/19 noiembrie

— 2 °R. Zăpadă adâncă. Baie, promenadă. Înainte de amiază scris. Ştiri neclare despre războiul bulgaro-sârb, bulgarii par să-i fi respins pe sârbi. După-amiază promenadă cu Wilhelm. Seara biliard.

Vineri, 8/20 noiembrie. Sf. Mihail

Vreme frumoasă. Baie, promenadă. Îngheţat. Bulgarii i-au respins pe sârbi. Orele 10½-12 promenadă cu Wilhelm. După-amiază biliard. Promenadă la turbină, care nu e încă montată. Seara biliard.

Sâmbătă, 9/21 noiembrie

Viscol. – 4 °R. Baie, promenadă, foarte frig. Înainte de amiază cu Wilhelm şi scris. Sandro pare să se fi supus Porţii din cauza Rumeliei. Sârbii sunt bătuţi aproape peste tot. După-amiaza cu Wilhelm la turbină, unde încă se mai zideşte. Vânt rece. Seara biliard. Venit Theodori.

Duminică, 10/22 noiembrie

Ceaţă deasă. – 1 °R. Baie, promenadă. Înainte de amiază cu Wilhelm. Stöhr la mine. La dejun toţi ofiţerii Batalionului 3 Vânători. După-amiază ploaie. Seara biliard. Elisabeta în pat, cu febră. Bulgarii înaintează victorioşi.

Luni, 11/23 noiembrie

Vreme moale. Baie, promenadă. La *lunch* Radu Mihai. Elisabeta în pat cu febră. Promenadă cu Wilhelm. Seara Elisabeta febră mare, foarte suferindă, nu coboară. Biliard.

Bucureşti

Marţi, 12/24 noiembrie. Sinaia-Bucureşti

Vreme moale. Baie, promenadă. Elisabeta noapte rea,

febră. După baie mai bine. Înainte de amiază la ea, cu Wilhelm. Ora 11½ dejunat. Rămas-bun. Elisabeta rămâne în pat. Ora 12½ plecarea din Sinaia, cu Wilhelm. Oprim în Comarnic şi Buda. Aer bun. Ora 4 sosirea în Bucureşti, mare întâmpinare, toate mărimile etc., îndelung cerc.

Plecat cu trăsura la Palat; lucrările sunt rămase în urmă, nu pot locui în camera mea. Ora 5 Brătianu la mine, vorbeşte de retragerea sa, crede în război. Sârbii sunt înfrânţi peste tot. Ora 7 cinat cu Wilhelm. Seara împreună. Depeşă de la Elisabeta, febra aproape i-a dispărut.

Miercuri, 13/25 noiembrie

Ceaţă. Înainte de amiază vizitat întregul palat cu Wilhelm. Rotonda şi toată partea sunt încă deschise. Încălzirea nu a fost încă montată nicăieri. Orele 11-12½ Consiliu de miniştri, care discută discursul Tronului. Sârbii se retrag complet, doresc pacea. Poziţia regelui Milan compromisă. Regele Spaniei grav bolnav. După-amiază la Cotroceni cu Wilhelm. Seara împreună. Elisabeta încă mai are febră.

Joi, 14/26 noiembrie

Ceaţă, frig umed. A murit regele Alfonso al Spaniei. Înainte de amiază generalul Fălcoianu. Ora 12½ *lunch* cu Wilhelm. Audienţe. Orele 2-4 cu Wilhelm la mitropolit. Vizitat totul la Mitropolie. Orele 5-6½ audienţe, Docan, Câmpineanu. Seara cu Wilhelm. Bulgarii ameninţă Pirotul.

Vineri, 15/27 noiembrie. Deschiderea Camerei

Ceaţă, frig umed. Înainte de amiază în palatul nou cu Wilhelm. Ora 11½ la Cameră în ţinută de gală, Wilhelm în faţă. Ora 12 citit discursul în faţa Camerei. Întors cu Wilhelm, cu trăsura. Ora 12½ dejunat. Bulgarii au înaintat în Serbia. Ora 3¾ la gară, doar miniştrii de faţă. Elisabeta soseşte de la Sinaia, este foarte obosită şi doar puţin mai bine. Plecat îndată la Palat, ea se întinde în pat. Seara cu Wilhelm. Elisabeta încă puţină fierbinţeală.

Sâmbătă, 16/28 noiembrie

Înainte de amiază cu Elisabeta şi Wilhelm. Orele 11-12 Nacu la mine, prezentat situaţia financiară. Deficitul nu e prea însemnat. După-amiaza promenadă, pe jos cu Wilhelm în Cişmigiu etc., până la ora 4. Ceai. Seara Kalinderu. S-a semnat armistiţiu între Serbia şi Bulgaria. Regele Milan pare să fi eşuat complet, se vorbeşte despre abdicarea sa.

Duminică, 17/29 noiembrie

Ceaţă, dar nu şi rece. Ora 10 cu Wilhelm la capela episcopală, acolo arhiepiscopul Palma. Ora 11 mitropolitul Moldovei. Orele 2-4 audienţe în salonul noului palat, Wilhelm de faţă. Elisabeta a primit câteva doamne. Ora 4 Stöhr. Seara cu Wilhelm. Austria se pare că îl lasă pe Milan să cadă, el nu se mai poate întoarce la Belgrad.

Luni, 18/30 noiembrie

Vremea schimbătoare, foarte moale. Ora 9 cu Wilhelm la Stöhr în atelier. Ora 10½ Stolojan, ora 11½ Sturdza,

care are veşti de la Beldiman din Sofia. Serbia pare să fi fost instigată la război de către Rusia. Anglia nu mai vrea să menţină Tratatul de la Berlin, conferinţa de la Constantinopol se pare că se va încheia fără rezultat. Ora 2, împreună cu Elisabeta şi Wilhelm, primit pe mitropolitul primat. Plimbare cu trăsura, cu Wilhelm, la Văcăreşti etc. Orele 4½-6½ audienţe în camera Elisabetei. Plagino, care pleacă la Paris şi Roma. Skina de la Curtea de Casaţie şi Fleva. Seara încă Stöhr, care pleacă la Sinaia. Cu Wilhelm până la ora 10. Nici o veste de la Belgrad, unde situaţia regelui Milan pare a fi foarte critică.

Marţi, 1 decembrie/19 noiembrie

Vreme moale. Înainte de amiază cu Elisabeta şi Wilhelm. Ora 1½ vizitat cu Wilhelm Arsenalul, care a fost mărit foarte mult, Pirotehnia şi confecţiile pentru armată. Vânt rece. Ora 4 înapoi. Orele 5-7 generalul Brialemont pentru fortificaţii, care nu înaintează. Seara cu Wilhelm. Agiul 18¾. Bulgarii şi sârbii încă se mai ceartă, pacea nu e încă asigurată.

Miercuri, 2 decembrie/20 noiembrie

Frig umed. Înainte de amiază cu Elisabeta şi Wilhelm în noul palat. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. Camerele sunt constituite. După-amiaza la ora două cu Wilhelm la nou-instalata Şcoală Militară. Vizitat spitalul. Ora 4 înapoi. Seara împreună cu Elisabeta şi Wilhelm.

Joi, 3 decembrie/21 noiembrie. Intrarea în biserică

Vreme minunată, îngheţat puţin. Ora 8½ dejunat *à trois.* Ora 10 cu Wilhelm la Domniţa Bălaşa, liturghie, cor frumos în biserica încântătoare. Acolo N. Bibescu şi Văcărescu. Ora 11½ înapoi. Dat lui Wilhelm Ordinul Coroanei. După-amiază mers cu el la Cotroceni. Promenadă la Şosea. Ora 4 ceai, apoi împreună. Ora 7 cinat. Ora 10 ceai. Ora 11 condus pe Wilhelm la gară, pleacă la Constantinopol, prin Galaţi şi Sulina. Rămas-bun, de asemenea, de la Sukow. De faţă miniştrii, Fleva etc. Ora 11½ în pat.

Vineri, 4 decembrie/22 noiembrie

Vreme minunată, îngheţat. Ora 10 promenadă în Cişmigiu. Ora 11 Brătianu la mine. Ora 2 împreună cu Elisabeta primit pe mad. de Coutouly, foarte drăguţă. Scris. Mai târziu audienţe. D. Brătianu, coaliţia întregii opoziţii are o bază slabă. Elisabeta nu se simte bine, dureri.

Sâmbătă, 5 decembrie/*23* ***noiembrie***

Vreme minunată. Înainte de amiază Nacu. După-amiază audienţe. Plimbare cu trăsura spre Pantelimon. Wilhelm a acostat în Constanţa, mâine va fi la Constantinopol. Seara scris.

Duminică, 6 decembrie/24 noiembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază vizitat cu Elisabeta construcţiile de la vechiul palat, rămase foarte mult în

urmă. Nu poate fi locuit înainte de primăvară, poate cabinetul meu în trei săptămâni. După-amiază audienţe în clădirea nouă, de la 2½ la 4½. Cu Elisabeta. Seara citit. Lucrurile se complică în Rumelia şi în privinţa conflictului dintre Bulgaria şi Serbia.

Luni, 7 decembrie/25 decembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază cu Elisabeta. Stolojan la mine. Fălcoianu, care are un conflict cu G. Anghelescu. Ora 1½ generalul Anghelescu, care îmi prezintă demisia. L-am înlocuit cu Tell. Ora 2 plimbare cu trăsura la Cotroceni, înapoi pe jos, destul de apăsător. Orele 5-6 audienţe. Sturdza la mine. Treburile la Sofia şi la Belgrad încă foarte neclare. Seara depeşe de la împăratul Alexandru, marii duci Nicolae şi Mihail, pentru întrega familie.

Marţi, 8 decembrie/26 noiembrie

Ceaţă, frig. Înainte de amiază vizitat lucrările de la palat cu Gottereau, noul cabinet nu va putea fi folosit mai devreme de patru săptămâni, celelalte încăperi, nu mai înainte de primăvară. Fălcoianu la mine. După-amiază promenadă. Audienţe. Seara citit.

Miercuri, 9 decembrie/27 noiembrie

Ceaţă. Ora 10½ Consiliu de miniştri. După-amiaza audienţe. Promenadă. Seara dureri de dinţi, scris.

Joi, 10 decembrie/28 noiembrie. Aniversarea

Plevnei

Frig umed şi vânt. Toată noaptea dureri puternice de dinţi. Ora 10½ la Dealul Spirii, ora 11 la Malmaison, slujbă religioasă în biserică şi defilarea trupelor, generalii şi toţi ofiţerii prezenţi, de asemenea generalul Brialemont. Vreme foarte neprietenoasă. Ora 12½ la Palat. Toată după-amiaza dureri puternice de dinţi, venit Young. Ora 7½ seara în pat, noapte foarte proastă.

Vineri, 11 decembrie/29 noiembrie

Frig umed. Ora 9 sculat. Dureri, deloc bine. Înainte de amiază nimeni. După-amiaza cu Elisabeta, dureri de cap. Ora 7½ deja în pat. Noaptea m-am simţit foarte rău, dureri de cap şi ceva febră, nu am dormit aproape deloc. Ninge.

Sâmbătă, 12 decembrie/30 noiembrie

Zăpadă adâncă, – 1 °R. M-am simţit foarte rău, venit Young, apoi Theodori. Ora 12½ Nacu, apoi Brătianu. Camera votează astăzi adresa. Carp şi Maiorescu s-au postat în opoziţie. După-amiaza cu Elisabeta. Seara citit. După cină jucat *piquet* cu Elisabeta. Ora 9 în pat.

Duminică, 1/13 decembrie

Zăpadă, – 12 °R. Înainte de amiază cu Elisabeta. După-amiaza suspendat audienţele. Elisabeta a întrunit doamnele din Societatea Săracilor în sufrageria noului palat. Hotărât balul de la Teatru pe data de 15/27 ianuarie. Seara jucat *piquet* cu Elisabeta. Ora 9 în pat, încă ceva

dureri de cap.

Luni, 2/14 decembrie

Zăpadă, – 14 °R. Înainte de amiază Stolojan şi Sturdza. Stătescu şi Maiorescu se atacă din cauza adresei şi a scrisorii. După-amiază generalul Creţeanu. Ora 5 Carp la mine, care nu e complet în opoziţie. Prefectul Poliţiei. Ora 7 cinat. Cu Elisabeta, scris.

Marţi, 3/15 decembrie

Zăpadă adâncă. Înainte de amiază Fălcoianu, apoi Fleva, primarul, la mine. După-amiază câteva audienţe. Ninge întreaga zi. Seara cu Elisabeta. Stöhr la mine.

Miercuri, 4/16 decembrie

Zăpadă enormă. Trenurile nu circulă. Plouă în palat, în sala tronului, în camera mea etc. Consiliu de miniştri. După-amiază audienţe, ofiţerii care au venit la tragerile de probă din turelă, un colonel francez, doi ofiţeri germani, trei ofiţeri olandezi, apoi domnul Montgolfier de la turelele franceze, Grassow din Magdeburg de la turelele germane, până la ora 4. Seara cu Elisabeta. Orele 8½-10 Sturdza la mine, discursul de la Cameră etc.

Joi, 5/17 decembrie

Zăpadă enormă, încă mai ninge, apa pătrunde peste tot în palat. Ora 11 primirea Camerei. Adresa în noua sală a tronului. Generalul Lecca o citeşte, eu răspund. Cerc. La

ora 11½ se termină. A murit regele Ferdinand al Portugaliei. Leopold la înmormântare la Lisabona. Ora 2 audienţe, ofiţeri turci şi englezi. Stöhr la noi. Ora 5 Văcărescu. Seara cu Elisabeta. Scris. Viscol cu zăpadă.

Vineri, 6/18 decembrie. Sf. Nicolae

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta în clădirea nouă. Ora 11½ primirea adresei Senatului, D. Ghica o citeşte, de faţă mitropolitul, episcopii şi un mare număr de senatori. Ora 12 se termină. Miniştrii. După-amiaza plimbare cu sania, foarte plăcut. Ora 5 ministrul plenipotenţiar spaniol del Moral. Seara *piquet* cu Elisabeta. +2 °R.

Sâmbătă, 7/19 decembrie

Aer plăcut. Ora 11 plecat cu sania la turelele blindate, dincolo de Cotroceni. Acolo generalul Brialemont, generali etc. Vizitat mai întâi turela lui Grassow din Magdeburg, apoi pe cele din St. Claremont, Montgolfier, acolo până la ora 12½, extrem de interesant, tunuri de 16 cm. Ora 1 înapoi, dejunat. După-amiază cu Elisabeta. Seara venit englezoaica, trebuie să fie aici pentru orice eventualitate. *Piquet* cu Elisabeta.

Duminică, 8/20 decembrie

— 6 °R, vreme minunată. Ora 10 cu sania la capela episcopală. Plimbare. Orele 1½-5 audienţe în clădirea nouă. Ora 5 Bălăceanu, care mă roagă pentru un post. Seara cu Elisabeta.

Luni, 9/21 decembrie

— 6 °R, vreme minunată. Elisabeta are încă dureri, dar nu poate spune nimic sigur. Ora 10 Sturdza. Ora 11 Stolojan. După-amiaza plimbare cu sania. Ora 5 Stătescu. Seara cu Elisabeta.

Marţi, 10/22 decembrie

— 7 °R, ceaţă. Brătianu bolnav. Înainte de amiază R. Mihai, Fleva. După-amiază Stöhr. Leopold nu a ajuns la Lisabona. Ora 5 Tornielli, ora 6 Bizin, care e mutat la St. Petersburg. Seara jucat *piquet* cu Elisabeta. S-a semnat armistiţiul între Bulgaria şi Serbia. Noapte foarte rece. Lumină electrică.

Miercuri, 11/23 decembrie

— 12 °R. Consiliu de miniştri fără Brătianu. După-amiaza plimbare cu sania, foarte rece. Seara scris cu Elisabeta, *piquet.* Camerele lucrează puţin.

Joi, 12/24 decembrie

Mai puţin frig, ceţos. Înainte de amiază R. Mihai. Brătianu încă bolnav. Ora 2 mers cu sania la turele, frig şi umed. Brialemont acolo. Turela franceză trage. Acolo o jumătate de oră. Ora 4 înapoi. Cu

Elisabeta. Ora 5 Kalinderu, întors din Italia, unde a făcut concediul. Seara scris.

Vineri, 13/25 decembrie. Crăciunul catolic

— 1 °R, ceaţă. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiaza scris împăratului. Bromberg aici. Orele 5-7 Brialemont. Seara scris până la ora 11.

Sâmbătă, 14/26 decembrie

Senin, – 4 °R, ceva vânt. Înainte de amiază Nacu. Brătianu încă bolnav. După-amiază din nou trageri la turela franceză. Mai întâi la baterie, unde se aflau toţi ofiţerii străini, generali etc., apoi în turela blindată franceză, asupra căreia s-au tras trei salve, pătruns 15 cm în fier. Acolo până la ora 4. Vânt foarte rece. Înapoi cu sania. Stöhr aici. Cu Elisabeta. Seara scris.

Duminică, 15/27 decembrie

Frig, acoperit. Înainte de amiază scris. Orele 1½-4½ audienţe în noul palat. Seara cu Elisabeta, *piquet,* scris.

Luni, 16/28 decembrie

— 13 °R, senin. Înainte de amiază Stolojan, apoi Sturdza. Brătianu încă bolnav. Brialemont a căzut şi trebuie să stea la pat. Orele 2-4½ la trageri asupra turelei germane (Grassow), văzut rezultatele la amândouă, cea franceză este puternic avariată, cealaltă bine bombardată. Amarnic de frig. Ora 5 înapoi. Stöhr aici. Seara cu Elisabeta, *piquet,* scris.

Marţi, 17/29 decembrie. Ziua de naştere a Elisabetei

Ora 9 dejunat, cadouri. Elisabeta vioaie, doar ceva dureri. Nu primeşte pe nimeni, deoarece e prea obositor. Ora 10½ Fălcoianu. Ora 11 D. Sturdza cu Stătescu şi Pherekyde, care depun jurământul ca miniştri, primul la Justiţie, celălalt la Externe. Conversat o jumătate de oră. După-amiaza la trageri cu mortiere (21 cm), 2.500 metri, nici un foc nu nimereşte, acolo până la ora 4. Miniştrii, D. Ghica, amarnic de frig. Ora 4½ înapoi. Cu Elisabeta. Seara scris.

Miercuri, 18/30 decembrie

Ceaţă, – 5 °R. Înainte de amiază scris. Ora 11½ Melchisedec. După-amiază scris soacrei mele, care este îngrijorată; de asemenea, despre eventuala ei venire. Cu Elisabeta. Orele 5-7 Kalinderu. Seara scris până la ora 11.

Joi, 19/31 decembrie

Ceaţă, – 3 °R. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 10½ R. Mihai, apoi Brătianu, o oră întreagă la mine, încă mai este puţin suferind. Discutat despre fortificarea Bucureştiului etc. După-amiaza audienţe. Plimbare cu sania, deloc frig. Ora 5 Petrescu. Seara cu Elisabeta, scris depeşe. Ora 10½ în pat.

Anul 1886

Bucureşti

Vineri, 1 ianuarie/20 decembrie

Vreme de primăvară, +1 °R. Elisabeta are dureri, dar încă nu se poate spune nimic. Înainte de amiază nici un ministru, scris şi primit depeşe. După-amiaza acasă. Probă la iluminatul din sufragerie, văzut lumina electrică. Ora 5 audienţe. Ora 6 Stöhr. Seara cu Elisabeta, *piquet.*

Sâmbătă, 2 ianuarie/21 decembrie

Monat Januar 188[illegible]

Bucuresci

13

Freitag 1. Januar / 20. December / [illegible]

[illegible]

Samstag 2. Jan. / 21. December / [illegible]

[illegible]

Sonntag 3. Jan. / 22. Dec. / [illegible]

[illegible]

Montag 4. Jan. / 23. Dec. / [illegible]

[illegible]

Dienstag 5. Jan. / 24. Dec. / [illegible]

[illegible]

Mittwoch 6. Jan. / 25. Dec. / [illegible]

[illegible]

Donnerstag 7. Jan. / 26. Dec. / 2. Feiertag. [illegible]

[illegible]

Freitag 8. Jan. / 27. Dec. / [illegible]

[illegible]

Moină, cutremur mic, ceaţă. Înainte de amiază Pherekyde, apoi Stătescu, care îmi ţine o conferinţă despre legea lui privind magistratura. După-amiază cu Elisabeta, scris. Ora 6½ mare dineu parlamentar în noua sufragerie, lumea s-a strâns alături. D. Ghica şi Lecca lângă mine, toţi miniştrii, 50 de deputaţi şi senatori, cerc până la ora 9.

Duminică, 3 ianuarie/22 decembrie

Moină. Ora 10 la capela episcopală, apoi la episcop. Mers cu sania, dar e foarte moale. Soare, +7 °R. Elisabeta se simte bine în general. La Berlin a 25-a aniversare a guvernării regelui Wilhelm. Camerele au vacanţă până pe 9/21 ianuarie. Orele 1½-4 audienţe. Cu Elisabeta, care are dureri. Seara *piquet,* citit. Ora 11 în pat.

Luni, 4 ianuarie/23 decembrie

— 3 °R. Soare, mai târziu moină. Înainte de amiază Stolojan şi Sturdza. După-amiază plecat cu trăsura la Cotroceni, tunurile grele au fost aduse în poziţii la 50 metri, acolo până la ora 5, foarte frig. Ora 6 Kalinderu. Hotărât cu Negri cumpărarea casei pentru Elisabeta, pentru Surorile Milostive. Seara cu Elisabeta, *piquet.*

Marţi, 5 ianuarie/24 decembrie. Crăciunul

— 4 °R, soare. Înainte de amiază Fălcoianu, prefectul Poliţiei. Ora 12 venit mitropolitul cu icoanele, primit în noua clădire. Rămâne la dejun, Elisabeta prezentă şi ea. Ora 2 la tragerile de la 50 metri, acolo până la ora 4½.

Orele 5-6½ audienţe. Seara Elisabeta obosită, citit până la ora 11.

Miercuri, 6 ianuarie/25 decembrie. Naşterea Domnului

Soare, moină. Înainte de amiază Stöhr, camera mea de lucru e pregătită pentru a fi amenajată. După-amiaza cu Elisabeta, căutat cadouri. Citit. Seara cu Elisabeta, care nu se simte bine.

Joi, 7 ianuarie/26 decembrie. A doua zi de Crăciun

Soare, dezgheţ puternic. Înainte de amiază prefectul Poliţiei. După-amiaza plimbare cu sania. Seara *piquet* cu Elisabeta. Citit până la ora 11. – 1 °R.

Vineri, 8 ianuarie/27 decembrie. Sf. Ştefan

Soare. Ora 10 la Biserica Domniţa Bălaşa, liturghie cu cântări frumoase, acolo până la ora 11½. După-amiază Fălcoianu. Seara citit. Elisabeta nu se simte deloc bine. Nu a fost stabilit încă locul tratativelor de pace dintre sârbi şi bulgari. Regele Milan la Belgrad.

Sâmbătă, 9 ianuarie/28 decembrie

Ceaţă, +1 °R. Înainte de amiază Pherekyde la mine. Bucureştiul va fi propus ca loc al tratativelor de pace. După-amiaza la săraci cu Elisabeta. Seara la ora 6½ la marele dineu pentru ofiţerii străini, generali, comisia şi inginerii de la turele; cerc până la ora 9, eu îi decorez pe

toţi ofiţerii străini, care pleacă în parte. Invitat şi pe colonelul Cerutti, ataşatul italian, care a fost la Pirot. Ora 11 în pat.

Duminică, 10 ianuarie/29 decembrie

Ceaţă. Înainte de amiază cu Elisabeta. Stöhr aici, mi-a reamenajat camera. După-amiaza câteva audienţe. Reglat problema cadourilor de Anul Nou. Seara citit.

Luni, 11 ianuarie/30 decembrie

Ploaie, foarte umed, totul se dezgheaţă. Ora 10½ Stolojan, ora 11½ Sturdza. După-amiaza cu Elisabeta. Ora 4½ Brătianu, discutat situaţia politică şi fortificaţiile. Îi dau talerul de argint şi medalia victoriei. Ora 5½ Kalinderu, îi dau o cupă veche germană din argint, la mine până la ora 7. Seara cu Elisabeta, hotărât cadouri. Ploaie.

Marţi, 12 ianuarie/31 decembrie

Ceaţă, ploios. Înainte de amiază Fălcoianu, vizitat fortificaţiile. Prefectul Poliţiei. După-amiaza Stöhr, care îmi amenajează camera. Împărţit şi trimis cadouri. Seara cu Elisabeta, scris până la ora 11.

Miercuri, 1/13 ianuarie. Anul Nou

— 2 °R, frig, vânt rece. Cu Elisabeta. Ora 10¼ plecat la Mitropolie în ţinută de gală, liturghie, o oră şi jumătate. Salutat trupele. La mitropolit. Discursuri, eu răspund. Felicitări, cântări. Ora 12¼ la Palat. După-amiaza cu

Elisabeta. Sturdza la mine. Cu Elisabeta. Seara citit. – 4 °R, senin.

Joi, 2/14 ianuarie

Senin, frig. Înainte de amiază Knechtel şi Herfurcht. Ora 10½ R. Mihai, apoi Nacu. Bibescu la mine, pentru vânătoare. După-amiaza plimbare cu trăsura. Orele 5-7 Brialemont, vorbit despre fortificaţii. Prefectul Poliţiei. Seara cu Elisabeta, scris.

Vineri, 3/15 ianuarie

Viscol cu zăpadă şi dezgheţ, care nu ţine mult. Toate râurile sunt umflate şi se aşteaptă inundaţii. Pe Buzău şi Argeş au fost rupte mai multe poduri. Ora 10½ Stătescu la mine, apoi prefectul Poliţiei. După-amiază scris. Venit Radu Mihai, opoziţia vrea să facă o întrunire, presa e foarte violentă. Seara la ora 6½ Brialemont la masă, conversat cu el până la ora 9½, va pleca duminică la Bruxelles, după ce a stat aici două luni.

Sâmbătă, 4/16 ianuarie

+4 °R. Ora 6 sculat, ora 6½ dejunat cu Elisabeta, apoi plecat la Gara de Nord. Ora 7½ plecarea cu trenul special, cu toată societatea de vânătoare, spre Frăteşti, acolo la ora 9. Coutouly, Hoorricks şi Pherekyde în vagon. Plecat în 12 sănii (eu cu Stătescu) spre Goştina pe Dunăre, două ore şi jumătate (deşi am fost asiguraţi că durează doar o oră). Ora 12 prima goană, care durează o oră, n-am împuşcat nimic. Lupi şi vulpi în goană. Apoi mare dejun, care a fost

adus acolo, 50 persoane, mulţi domni din Giurgiu. Ora 2½ plecat mai departe, de-a lungul Dunării, deloc frig. Ora 5½ în Frăteşti, acolo urcat în trenul special şi ajuns la ora 7½ în Bucureşti. Seara cu Elisabeta. Murit Marcovici.

Duminică, 5/17 ianuarie

Moină. Înainte de amiază cu Elisabeta şi scris. Ora 12 mitropolitul cu icoanele. Rămâne la *lunch.* După-amiaza audienţe. Cu Elisabeta. Seara scris.

Luni, 6/18 ianuarie. Epifania-Botezul

Noaptea ploaie torenţială. Vreme complet întunecată. Înainte de amiază cu Elisabeta. Witzleben grav bolnavă. Ora 11¼ plecat cu trăsura la Dâmboviţa, acolo în pavilion sfinţirea Iordanului, vânt rece, ceva ploaie, foarte scurt. Defilarea trupelor pe chei. Ora 12Vi din nou în Palat. După-amiaza amenajat camera mea. Seara scris lui Leopold până la ora 11½. În ţară inundaţii.

Marţi, 7/19 ianuarie. Sf. loan

Toată noaptea ploaie, +5 °R. Înainte de amiază nimeni. După-amiaza scris şi cu Elisabeta. Bucureştiul a fost hotărât ca loc al păcii dintre Serbia şi Bulgaria. Seara cu Elisabeta, *piquet.*

Miercuri, 8/20 ianuarie

Ploaie, vreme rece şi întunecoasă. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiaza plimbare cu trăsura, frig

umed şi ceaţă. Marcovici a fost înmormântat. Witzleben încă grav bolnavă. Seara *piquet* cu Elisabeta. Ora 10½ în pat.

Joi, 9/21 ianuarie

+13 °R, soare. Inundaţii. Ora 10 prefectul Poliţiei, apoi Radu Mihai şi Nacu. După-amiaza audienţe. Orele 5-7 Kalinderu. Seara citit.

Vineri, 10/22 ianuarie

Foarte cald şi însorit. Camerele s-au reîntrunit. Orele 11-12 Brătianu la mine, va prelua Ministerul de Război pentru a activa fortificarea Bucureştiului. Tratativele de pace dintre Turcia, Bulgaria şi Serbia au fost hotărâte pentru aici. După-amiază plimbare cu trăsura. Seara scris.

Sâmbătă, 11/23 ianuarie

Foarte cald, senin. Înainte de amiază Pherekyde şi Stătescu. După-amiaza plimbare cu trăsura spre Văcăreşti şi Cotroceni, cald. Ora 5 generalul Manu şi G. Lahovary pentru Societatea Geografică, ce urmează a se întruni pe 1/13 februarie. Seara *piquet* cu Elisabeta. Citit până la ora 11.

Duminică, 12/24 ianuarie

Ceaţă. Ora 10 la biserică. Orele 1½-4 audienţe. Cu Elisabeta. Ora 5 Lecomte. Seara scris. Ora 11 în pat.

Luni, 13/25 ianuarie

Mohorât, deloc frig. Ora 10½ Stolojan. Orele 11½-1 Sturdza. După-amiaza audienţe. Ora 5 căpitanul Schneider de la armata austriacă. Fălcoianu pleacă din guvern, Brătianu preia Ministerul de Război. Seara *piquet* cu Elisabeta. Citit până la ora 11½.

Marţi, 14/26 ianuarie

Mohorât, ceaţă, frig. Ora 10½ Fălcoianu, care va deveni şef al Marelui Stat-Major. Ora 11½ Fleva. După-amiaza audienţe. Ora 4 Stöhr. Prefectul Poliţiei. Seara *piquet.*

Miercuri, 15/27 ianuarie

Ceaţă, frig. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri, discutat problema impozitelor şi a deficitului bugetar, care se ridică la 7 milioane. Grecia va fi ţinută în şah prin intermediul Angliei. Agitaţiile din Atena sunt însemnate. După-amiaza singur, citit. Cu Elisabeta. Ora 5 audienţe. Seara cu Elisabeta, *piquet.*

Joi, 16/28 ianuarie

Ceaţă. Înainte de amiază R. Mihai şi Nacu, deficitul bugetar urmează să fie acoperit din impozite indirecte, timbre şi licenţe. Legea cârciumilor nu a fost acceptată de Cameră. După-amiaza audienţe, Bartolli, reprezentantul Krupp. Ora 5 Kalinderu, discutat diferite probleme până la ora 7. Seara cu Elisabeta.

Vineri, 17/29 ianuarie

Foarte întunecat, ploaie cu ninsoare. Înainte de amiază citit şi scris. Nici un ministru. Orele 2-4 pozat pentru sculptorul Georgescu[380], pentru bustul meu. Ora 4 cu Elisabeta, scris. Seara *piquet.* Vânt rece.

Sâmbătă, 18/30 ianuarie

Vreme întunecată, vânt rece. Înainte de amiază Stătescu, semnat legea pentru mutarea Curţii de Apel de la Focşani la Galaţi. După-amiaza, orele 2-4, pozat pentru Georgescu. Ora 4 Stöhr, care a fost o zi la Sinaia. Orele 5-7 domnul Tornielli. Seara cu Elisabeta, *piquet.* Citit până la ora 11.

Duminică, 19/31 ianuarie

Mohorât, întunecat. Înainte de amiază cu Elisabeta. Prefectul Poliţiei. Orele 1½-3 audienţe. Ora 5 Stöhr, pentru bibliotecă, plafonul trebuie dat jos. Seara *piquet* cu Elisabeta. La ora 8½ o primeşte pe doamna Slăniceanu, care va intra doamnă de onoare la curte; a venit de la Paris, unde a stat un an. Poarta nu vrea încă să trateze cu Bulgaria, din cauza schimbării de guvern din Anglia. Gladestone formează cabinetul. Grecii nu au răbdare, în

---

380 Ioan Georgescu (1855-1898), sculptor cu studii la Bucureşti, în atelierul lui Storck, şi la Paris, în atelierul lui Delaplanche. A fost premiat la Salonul de la Paris din 1880 pentru lucrarea Rugăciunea unui copil. A realizat busturi ale unor personalităţi ale epocii: I.C. Brătianu, C.A. Rosetti, Carol Davila etc.

Creta e mare agitaţie.

Luni, 1 februarie/20 ianuarie

Mohorât, întunecat, ploaie. Ora 10½ Stolojan, apoi Sturdza până la ora 1, vrea să demisioneze din cauza Camerei. I-am spus că doamna Slăniceanu a devenit doamnă de onoare la curte. Ora 1½ mitropolitul primat. Pozat pentru Georgescu. Ora 5 Basset. Seara cu Elisabeta.

Marţi, 2 februarie/21 ianuarie

Mohorât, ceaţă. Înainte de amiază Pherekyde, au sosit delegaţii la conferinţa de pace. Ora 12 Fleva. După-amiaza mitropolitul Moldovei. Pozat pentru Georgescu. Orele 5-7 audienţe, Kalinderu de asemenea la mine. Cu Elisabeta.

Miercuri, 3 februarie/22 ianuarie

Cald, ploios. Ora 10½ Consiliu de miniştri. Ora 2 primit delegaţii la conferinţa de pace, Medjid-Paşa, Mijatovic (Serbia) şi Grekov (Bulgaria). Pherekyde mi-i prezintă. Eu îmi exprim speranţa că se va ajunge la instaurarea păcii între Serbia şi Bulgaria. După-amiaza scris. Leopold de Anhalt a murit la Cannes[381]. Seara citit până la ora 11. Ploaie.

Joi, 4 februarie/23 ianuarie

Frig şi uscat, – 2 °R. Înainte de amiază R. Mihai şi

381 Leopold de Anhalt (1855-1886), fiul cel mai mare al principelui titular Friedrich I de Anhalt (1831-1904).

Nacu. Legea fortificaţiilor a fost trimisă la Cameră. După-amiază pozat pentru Georgescu. Doamna Slăniceanu a intrat în serviciu. Ora 5 Stöhr. Seara scris.

Vineri, 5 februarie/24 ianuarie

— 6 °R, vânt rece. Înainte de amiază nici un ministru, Brătianu nu a venit. După-amiaza promenadă între orele 2½ şi 4, vânt, ceva zăpadă. Orele 5-7 Kalinderu. Seara şah cu Elisabeta. – 5 °R, furtună puternică.

Sâmbătă, 6 februarie/25 ianuarie

Zăpadă viscolită, vânt. Ora 10½ Pherekyde. Medjid-Paşa a vrut să ţină un discurs nefericit la deschiderea conferinţei de pace, ministrul Pherekyde l-a amânat. După-amiază pozat pentru Georgescu. Văzut pe doamna Slăniceanu. Seara *piquet* cu Elisabeta. Citit până la ora 11. Ploaie.

Duminică, 7 februarie/26 ianuarie

Ploios. Ora 10 la capela episcopală, la arhiepiscop, ora 11 înapoi. Orele 1½-4 audienţe. Camera a votat fortificarea Bucureştiului. Seara cu Elisabeta.

Luni, 8 februarie/27 ianuarie

Dezgheţ, ceaţă. Ora 10½ Stolojan, ora 11½ Sturdza. După-amiaza audienţe. Ora 5 Stöhr. Seara *piquet* cu Elisabeta. Citit până la ora 11.

Marţi, 9 februarie/28 ianuarie

Mohorât, frig umed. Înainte de amiază doar Fleva, discutat despre bugetul oraşului. După-amiaza promenadă în Cişmigiu. Seara la ora 6½ mare dineu pentru senatori şi deputaţi, 60 persoane, făcut cerc până la ora 9½, vorbit despre probleme financiare. R. Mihai şi Sturdza au fost la dineu. Citit până la ora 10½.

Miercuri, 10 februarie/29 ianuarie

Vreme minunată, – 4 °R. Înainte de amiază Consiliu de miniştri. Liteanu este la înmormântare la Dessau. După-amiază plimbare cu trăsura. Ora 5 Stöhr şi Hess pentru candelabre etc. Seara *piquet* cu Elisabeta. Scris până la ora 10½.

Joi, 11 februarie/30 ianuarie

Vreme minunată, – 6 °R. Înainte de amiază R. Mihai. Ora 2½ plimbare cu trăsura. Camerele lucrează acum. Ora 5½ prefectul Poliţiei. Seara făcut ordine în hârtii. *Piquet* cu Elisabeta.

Vineri, 12 februarie/31 ianuarie

Ceva zăpadă. Înainte de amiază nimeni. După-amiază plimbare cu trăsura. Orele 5-7 Kalinderu. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 1/13 februarie

Vânt rece. Înainte de amiază Pherekyde şi Brătianu. După-amiaza audienţe. Plimbare cu trăsura, frig. Ora 8½ seara la Academie. Societatea Geografică, Lahovary citeşte raportul. Două conferinţe, rămas până la ora 11.

Duminică, 2/14 februarie

Mohorât, înainte de amiază cu Elisabeta. După-amiaza între orele 1½ şi 6 audienţe, inclusiv Bălăceanu, care mă roagă pentru un post, merge probabil la Constantinopol. Seara la ora 8½ la Academie, Societatea Geografică, conferinţe ţinute de Aurelian, Anghel, Dimitrescu şi un profesor din Craiova, până la ora 11½, foarte plin. Vânt rece.

Luni, 3/15 februarie

Mohorât. Ora 10½ Stolojan, orele 11½-1 Sturdza. După-amiaza audienţe. Ora 5 prefectul Poliţiei. Seara *piquet* cu Elisabeta. Orele 8½-10 la Academie, Societatea Geografică, conferinţă a lui D. Garoflid despre izvoarele minerale din România. Ora 10½ în pat.

Marţi, 4/16 februarie

Mohorât, rece. Înainte de amiază doar Fleva. După-amiaza audienţe. Ora 5 Maiorescu, vorbeşte despre situaţie, care lui i se pare gravă şi dificilă. Seara cu Elisabeta.

Miercuri, 5/17 februarie

Mohorât, rece. Ora 10½ Consiliu de miniştri, până la ora 12½. Ora 2 venit R. Mihai, îmi spune că Brătianu a demisionat în Cameră, deoarece Lecca s-a pronunţat, în calitate de preşedinte al Camerei, împotriva citirii proiectului de lege. Ora 3½ Brătianu, situaţia se lasă rezolvată. Ora 5½ primit pe Ghica şi pe Lecca, amândoi mă imploră să nu accept demisia lui Brătianu. Seara *piquet* cu Elisabeta.

Citit.

Joi, 6/18 februarie

Foarte mohorât. Criza ministerială îngropată, Lecca a demisionat din funcţia de preşedinte al Camerei. Brătianu la mine între orele 11 şi 12. După-amiaza singur, scris. Stöhr. Seara cu Elisabeta, *piquet.*

Vineri, 7/19 februarie

Mohorât. Înainte de amiază Brătianu la mine. După-amiaza citit. Orele 5-7 Kalinderu. Ora 8½ vizitat noua baie a Eforiei pe bulevard. Sala este iluminată electric. Acolo D. Ghica, Vernescu, Orescu, Robescu, S. Mihăilescu etc. Rămas o jumătate de oră. Văzut maşina pentru iluminat electric şi construcţia. Ora 9½ înapoi. Scris.

Sâmbătă, 8/20 februarie

Foarte mohorât. Nici un ministru. După-amiaza promenadă, deloc frig. Seara *piquet* cu Elisabeta. Scris.

Duminică, 9/21 februarie

Foarte întunecat, rece. Ora 10 la capela episcopală. Înapoi pe jos, de-a lungul Dâmboviţei. După-amiaza, orele 1½-4 audienţe. Seara Stöhr. Cu Elisabeta. Citit până la ora 11.

Luni, 10/22 februarie

Mohorât. Ora 10½ Stolojan, orele 11½-1 Sturdza. După-amiaza Basset, cumpărat moşia Slobozia din Tutova, la Bârlad. Cutremur. Orele 5-6 Brâncoveanu. Seara *piquet* cu Elisabeta, citit.

Marţi, 11/23 februarie

Mohorât, – 4 °R. Înainte de amiază, orele 11½-1, Fleva cu inginerul Cucu[382], cu planurile pentru aprovizionarea cu apă a Bucureştiului.

După-amiaza promenadă, vânt foarte rece. Ora 5 audienţe. Seara cu Elisabeta.

Miercuri, 12/24 februarie

— 6 °R, senin, însorit, vânt rece, foarte uscat. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri, discutat jurisdicţia consulară şi tratatele comerciale. După-amiaza audienţe. Promenadă

---

382 Nicolae Cucu-Starostescu (n. 1851), inginer cu studii la Şcoala de Poduri şi Şosele din Bucureşti. Până în 1887 a activat ca inginer la Primăria oraşului Bucureşti, ajungând director la Serviciul Lucrărilor Oraşului. A devenit în acel an director al Societăţii Române de Construcţii, pentru ca în 1893 să revină la serviciul tehnic al Primăriei.

până la ora 4½. Orele 6-7½ Kalinderu. Procese aici şi la Iaşi pentru Domeniile Coroanei, care sunt provocate de opoziţie. *Piquet* cu Elisabeta. Ora 10½ la stabilimentul Eforiei pe bulevard. Balul Societăţii Elisabeta, iluminat electric, foarte plin, femeile în costume româneşti. Tombolă, acolo până la ora 12½. Sunt prezenţi şi delegaţii la conferinţa de pace. – 6 °R, noapte rece şi senină.

Joi, 13/25 februarie

Vreme minunată, frig. Ora 11 Nacu pentru impozitul pe alcool. După-amiaza promenadă la Cotroceni, întors abia la ora 5. Cu Elisabeta. Seara scris.

Vineri, 14/26 februarie

Vreme minunată. Ora 10 generalul Fălcoianu. Ora 11½ Brătianu, pentru fortificaţii etc. Lecca se întoarce ca preşedinte. După-amiază la Stöhr şi promenadă până la ora 5. Seara cu Elisabeta, *piquet,* scris până la ora 10½.

Sâmbătă, 15/27 februarie

Vreme minunată, – 1 °R. Înainte de amiază, la ora 10½, Pherekyde, probabil astăzi va fi semnată pacea dintre Serbia şi Bulgaria. Orele 11½-1 Stătescu, discutat organizarea Justiţiei. După-amiaza audienţe. Orele 3-5 mare promenadă, foarte uscat şi prăfos. Seara *piquet* cu Elisabeta, scris până la ora 11.

Duminică, 16/28 februarie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază, la ora 11½, preşedintele Camerei Lecca la mine, s-a împăcat din nou cu guvernul. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 4½, apoi cu Elisabeta, care e foarte răcită. Stöhr. Nu s-a putut semna pacea, din cauză că Serbia nu a vrut să aibă în text cuvântul *amitié,* curată încăpăţânare. Situaţia regelui Milan este foarte rea. Seara *piquet* cu Elisabeta. Vânt rece din nord-est. Citit până la ora 11, istorie rusă, viaţa şi faptele împărătesei Ecaterina.

Luni, 1 martie/17 februarie

— 4 °R. Puternic viscol cu zăpadă. Înainte de amiază Stolojan şi Sturdza. După-amiază cu Elisabeta, care e foarte răcită. Orele 5-7

Beldiman, care a sosit de la Sofia, povesteşte lucruri interesante. Seara *piquet* cu Elisabeta, citit.

Marţi, 2 martie/18 februarie

Zăpadă. Înainte de amiază primarul Fleva. Orele 3-4 plimbare cu sania, nu a mers prea bine. Astăzi urmează să fie semnată pacea, Mijatovic a primit instrucţiuni pentru aceasta. Orele 5½-7 D. Brătianu, vorbeşte despre situaţie, crede că ar trebui să vină un guvern de coaliţie. Seara cu Elisabeta, citit.

Miercuri, 3 martie/19 februarie

— 2 °R, mai târziu dezgheţ. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. A fost semnată pacea între Serbia şi Bulgaria, 1

articol. Situaţia din Orient pare asigurată. După-amiaza audienţe. Cu Elisabeta. Orele 5-7½ Kalinderu. Seara citit.

Joi, 4 martie/20 februarie

Vânt rece. Ora 10½ prefectul Poliţiei, apoi R. Mihai, iar după el Nacu. Elisabeta are dureri puternice de cap şi se simte foarte rău. După-amiaza plimbare cu trăsura, frig umed. Furtună. Ora 5 Brătianu la mine. Crede că trebuie să-l fac pe N. Bibescu maestru de vânătoare. Seara *piquet* cu Elisabeta. Ora 9 văzut iluminatul electric în noul palat, va fi foarte frumos. Ora 10½ la bal. Cerc în sala tronului, corpul diplomatic etc., apoi în sala de dans. Ora 1 supeu, enorm de plin, vorbit cu majoritatea oamenilor. 250 de persoane supează în acelaşi timp. Rămas până la sfârşitul cotilionului, la ora 4¾, au fost împărţite 120 de plăcuţe. Ora 5 în pat. Vânt foarte rece.

Vineri, 5 martie/21 februarie

Vreme minunată. Ora 10 dejunat cu Elisabeta, ea mai are încă dureri de cap. Ora 11 Anghelescu la mine, va deveni ministru de Război. Ora 11½ Stătescu. După-amiază plimbare cu trăsura, vânt rece. Ora 5 A. Anghelescu a depus jurământul ca ministru de Război, Sturdza de faţă. Seara *piquet* cu Elisabeta. Citit. Guturai.

Sâmbătă, 6 martie/22 februarie

Răcit puternic. Mohorât. Ora 10½ Pherekyde. După-amiaza acasă. Ora 5 Stöhr. Senatul a respins timbrul pe moştenire directă. Seara dureri de cap, guturai.

Duminică, 7 martie/23 februarie

Sculat târziu, guturai enorm de puternic, dureri de cap şi ceva febră. Înainte de amiază studiat scrisoarea şi catalogul picturilor pe care vrea să mi le vândă Bamberg cu 250.000 franci. Theodori la mine. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 3½, apoi Basset pentru cumpărarea moşiei Slobozia la Bârlad. Vreme ploioasă. Seara citit. Jucat *piquet* cu Elisabeta. Devreme în pat.

Luni, 8 martie/24 februarie

Ploaie. Răcit foarte puternic, dureri de cap. Nici un ministru, deoarece au Consiliu pentru echilibrarea bugetului. După-amiaza scris. Cu Elisabeta. Seara nu mă simt bine, devreme în pat.

Marţi, 9 martie/25 februarie

Viscol cu zăpadă. – 1 °R, răcit foarte tare, dureri de cap. Ora 10½ generalul A. Anghelescu ca ministru de Război, apoi Fleva. După-amiaza scris. Seara Stöhr. *Piquet* cu Elisabeta.

Miercuri, 10 martie/26 februarie

Viscol cu zăpadă. Durere puternică de cap. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. M-am simţit foarte rău. Ora 3½ m-am întins în pat, migrenă, greaţă. Venit Theodori. Ora 6 venit şi Kremnitz pentru un moment. Noaptea nu prea bine.

Joi, 11 martie/27 februarie

Plâns toată noaptea. Ora 9 Theodori. Sculat, apoi mai bine. Radu Mihail şi Nacu la mine. Brătianu bolnav. După-amiaza încă dureri de cap, ceva greaţă, febră. Prefectul Poliţiei aici. Dezgheţ. În Moldova mari căderi de zăpadă. Seara masaj. *Piquet* cu Elisabeta. Ora 9 în pat. – 2 °R.

Vineri, 12 martie/28 februarie

Moină. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Witzleben iarăşi foarte bolnavă. Înainte de amiază scris lui Bamberg că îi cumpăr colecţia de tablouri, îi plătesc acum 30.000 franci, iar mai târziu 70.000 franci. Prefectul Poliţiei. Orele 5-7 Kalinderu. Masaj. Ora 10 în pat.

Sâmbătă, 1/13 martie

Dureri puternice de cap toată ziua, m-am simţit foarte rău. Ora 10½ Pherekyde, ora 11½ Stătescu. După-amiaza citit. Orele 5-6 generalul Manu. Masaj, ceva mai bine. *Piquet* cu Elisabeta. Încă multă zăpadă peste tot. Îngheţ.

Duminică, 2/14 martie

Dureri de cap, dimineaţa masaj. Sculat la ora 9½. Orele 11½-1 G. Cantacuzino. După-amiaza audienţe. Ora 5 generalul G. Catargi. Seara masaj, nu prea bine întreaga zi. *Piquet* cu Elisabeta.

Luni, 3/15 martie

Mohorât. Dimineaţa masaj. Ora 10½ Stolojan, orele 11½-1 Sturdza. Dureri nevralgice puternice. După-amiaza citit. Ora 5 masaj, dureri foarte mari. Seara Pherekyde. Elisabeta merge la teatru pentru prima dată în această iarnă. Reprezentaţie a Societăţii pentru Atheneu. Orele 8-9½ Stöhr la mine. Ploaie.

Marţi, 4/16 martie

Ploaie şi vânt puternic. Ora 8 masaj, ceva dureri de cap. Ora 10½ ministrul de Război, numit comisia pentru fortificaţii. Ora 11½ Fleva. După-amiaza citit. Ora 6½ masaj. Seara *piquet* cu Elisabeta. Citit până la ora 10. Ploaie şi furtună.

Miercuri, 5/17 martie

Puternic viscol cu zăpadă, vânt rece. Ora 8 masaj. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri, problema tarifului şi cea a echilibrului bugetar. După-amiaza nimeni, citit. Furtuna şi viscolul cu zăpadă durează toată ziua, până noaptea, frig. Orele 5-7 Kalinderu, apoi încă masaj. Witzleben nu e bine, ne temem că nu va mai rezista mult.

Joi, 6/18 martie

Viscol cu zăpadă. – 1 °R, a nins din belşug în toată ţara. Ora 11 prefectul Poliţiei, apoi Nacu. Pacea de la Bucureşti a fost ratificată. Camera a votat mutarea Curţii de Apel de

la Focşani la Galaţi. După-amiaza scris. Ora 5 Gr. Ghica[383], este numit la Comisia Dunării. Masaj. *Piquet* cu Elisabeta. Seara citit.

Vineri, 7/19 martie

— 1 °R, apoi dezgheţ. Încă nici un ministru. Ora 2 episcopul Palma, care pleacă la Viena. Scris. Ora 5 Basset, pentru Slobozia, care va fi cumpărată, însă va fi înregistrată abia după Paşti. Masaj. Viscol cu zăpadă. Seara *piquet* cu Elisabeta. Scris Mariei. Leopold e la Berlin.

Sâmbătă, 8/20 martie

Zăpadă adâncă, nins toată noaptea şi înainte de amiază. Dezgheţ, sunt de temut inundaţii. Orele 11½-12 Pherekyde, Austria interpretează forţat că noi vom putea folosi tariful autonom începând cu data de 1 iunie doar dacă până atunci nu va fi încheiată o nouă convenţie. *Indépendance Roumaine* din nou infamă. I. Lahovary scrie din nou împotriva Domeniilor Coroanei, pe care crede că trebuie să le dau înapoi. După-amiaza citit, încă răcit şi cu dureri de cap. Ora 5 prefectul Poliţiei. Ninge iarăşi. Seara masaj. *Piquet* şi citit până la ora 11.

Duminică, 9/21 martie

---

383 Grigore I. Ghica (1847-1911), diplomat, cu studii la Paris. A intrat în diplomaţie în 1874, ca secretar al agenţiei diplomatice române de la Constantinopol. Mai târziu va deveni ministru plenipotenţiar al României la Berlin (1888), apoi la Paris (1896).

Moină. Înainte de amiază acasă, încă puţin răcit, cu dureri nevralgice. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 4½. Elisabeta la concert. Ora 5 Stöhr, apoi prefectul Poliţiei. Ora 7 dineu pentru delegaţii la conferinţa de pace, Medjid-Paşa, Mijatovic (Serbia) şi Grekov (Bulgaria), sus în noul palat. Cerc până la ora 9, Pherekyde etc. Telegrafiat împăratului german.

Luni, 10/22 martie

Moină, zăpada se topeşte repede. Ora 11 Brătianu la mine, a venit de la biserica protestantă, unde s-a oficiat o slujbă pentru ziua de naştere a împăratului german. Discutat diferite probleme. După-amiaza citit. Ora 5 masat. Seara *piquet* cu Elisabeta. Vreme moale.

Marţi, 11/23 martie

Vreme moale, acoperit. Ora 10½ generalul Anghelescu, discutat fortificaţiile. Pencovici urmează să plece ca ministru la Petersburg. După-amiaza audienţe, ceva dureri de cap. Nori foarte întunecaţi. Orele 5-6½ Kalinderu. Hotărât suma de 60.000 franci pentru construcţia de şcoli pe Domeniile Coroanei. Masaj. Seara dureri puternice de cap, citit până la ora 10½.

Joi, 13/25 martie

Vreme întunecată, vânt rece. Înainte de amiază Sturdza, care spune că sunt multe intrigi, se zice că aş vrea să înlătur guvernul. Camerele impresionate, Brătianu rezervat. Junimea vrea să vină la cârmă. R. Mihai, apoi

Nacu, discutat Legea financiară pentru echilibrul bugetar. După-amiaza prinţul I. Ghica, venit de la Londra, o oră şi jumătate. Ora 4 Stöhr, a fost la Sinaia. Ora 5 Mănescu, care a fost numit la Atena, dar nu-şi poate prelua postul. Prefectul Poliţiei. Masaj. Ora 8½ Comisiunea de Apărare, pentru fortificarea Bucureştiului, generalii Anghelescu, Fălcoianu, Arion, Berindei, Barozzi şi colonelul Carp ca secretar. Discutat până la ora 10, hotărât antrepriza.

Vineri, 14/26 martie. Aniversarea proclamării regatului

Viscol cu zăpadă, frig umed. Ora 11½ Consiliu de miniştri, Sturdza ţine o cuvântare. Brătianu e la ţară, îmi telegrafiază, eu îi răspund şi îmi exprim speranţa că va mai rămâne mult timp ministru. După-amiaza citit, dureri puternice de cap. Masaj. Seara migrenă.

Sâmbătă, 15/27 martie

Vreme de primăvară. Înainte de amiază Pherekyde. După-amiază audienţe, Montgolfier, care pledează pentru turelele sale blindate.

Orele 4-5 promenadă în Cişmigiu. Foarte cald. Elisabeta iese şi ea. Seara masaj. Elisabeta la teatru. Citit.

Duminică, 16/28 martie

Vreme minunată. Ora 10 la capela episcopală, pe jos înapoi, foarte cald. Elisabeta de asemenea la biserică. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 4, apoi cu

Elisabeta. Ora 6½ masaj. Ora 7 cinat. *Piquet.* Seara doar +5 °R.

Luni, 17/29 martie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Sturdza, apoi Stolojan. Agitaţie din cauza mutării Curţii de Apel de la Focşani la Galaţi. Camera începe Legea finanţelor. După-amiaza audienţe între orele 2 şi 3. Promenadă, foarte cald. Orele 5-6 Brătianu, care crede că totul e rău. Masat. Ora 8 cu Elisabeta la teatru, *Faust* (opera românească), Teodorini[384] cântă rolul Gretchen, foarte bine. Mari ovaţii, ţinut până la ora 12½, aglomeraţie enormă.

Marţi, 18/30 martie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază ministrul de Război, apoi primarul. După-amiaza Meinert pentru conserve, i-am dat în avans 2.000 franci, apoi i-am făcut cadou. Orele 3-4 plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. Promenadă în Cotroceni, încă nu e înverzit. Cald. Orele 4½-6½ Kalinderu. Masaj. Seara cu Elisabeta, *piquet.* Citit până la ora 10½.

Miercuri, 19/31 martie

Vântos. Ora 10½ Consiliu de miniştri, cabinetul austriac ne pune condiţii atât de grele pentru a trata

384 Elena Teodorini (1857-1925), pianistă şi cântăreaţă de operă originară din Craiova, cu studii la Conservatorul din Milano. Mai târziu (1900), după o carieră muzicală internaţională, avea să devină profesoară de canto.

convenţia comercială, încât poate apărea un conflict. Noi respingem condiţiile. Orele 2-4 audienţe, Negri de la Focşani şi Xenopol, profesor în Iaşi. Elisabeta pleacă la plimbare cu trăsura. Ora 5 Stöhr. Ora 6½ masat la picior, care e puţin amorţit. Ora 8½ cu Elisabeta la teatru, Teodorini cântă în *Traviata,* joacă foarte bine. Aglomeraţie enormă. Camerele au votat impozitele pentru spirtoase. Senatul nu a votat încă mutarea Curţii de Apel la Galaţi.

Joi, 1 aprilie/20 martie

Cald, vântos, uscat. Înainte de amiază R. Mihai şi Nacu, Legea finanţelor înaintează acum. După-amiaza promenadă, foarte cald. Basset la mine. Ora 6½ masaj. Seara *piquet.* Stöhr aici. Scris până la ora 11.

Vineri, 2 aprilie/21 martie

Cald, vântos. Nimic înverzit. Ora 10½ delegaţie din Dobrogea. Nici un ministru. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la

Văcăreşti etc. Seara prefectul Poliţiei. Masaj. *Piquet* cu Elisabeta. Vânt rece.

Sâmbătă, 3 aprilie/22 martie

Mohorât, vântos, doar +9 °R. Înainte de amiază Brătianu, insistă să îl iau pe N. Bibescu. A murit Bărcănescu. După-amiaza promenadă. Ora 5 Pherekyde, care îmi citeşte nota privind convenţia comercială cu Austria. Masaj. Ora 8½ la Clubul Ofiţerilor, conferinţă

despre cavalerie de colonelul Chiriţescu, acolo până la ora 10½, vorbit cu mulţi ofiţeri.

Duminică, 4 aprilie/23 martie

Vânt rece. Ora 10 la biserică. Plimbare cu trăsura şi în Cişmigiu. Ora 11¾ înapoi. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 6. Încă prefectul Poliţiei. Elisabeta la teatru. +5 °R.

Luni, 5 aprilie/24 martie

Vreme rece, neprietenoasă, înnorat, barometrul foarte ridicat, uscat şi praf. Înainte de amiază Stolojan, Sturdza şi Stătescu. Senatul votează mutarea Curţii de Apel de la Focşani la Galaţi. După-amiaza la Stöhr. Promenadă. Seara masat. *Piquet* cu Elisabeta. Citit. Doar +4 °R.

Marţi, 6 aprilie/25 martie. Buna-Vestire

Vreme caldă. Ora 10½ ministrul de Război Anghelescu. După-amiaza scris. Plimbare cu trăsura spre Băneasa, unde e multă lume în pădure. Elisabeta a asistat la o reprezentaţie de teatru, care a ţinut de la ora 1 la ora 5. Orele 5-7 Kalinderu, masaj. Seara cu Elisabeta, scris. Vânt rece, barometrul coboară.

Miercuri, 7 aprilie/26 martie

Cald. Ora 10½ Consiliu de miniştri. Camerele votează bugetele. După-amiaza mers cu trăsura la Cotroceni, enorm de apăsător, întors pe jos. Praf, foarte uscat, nimic

înverzit. Ora 5 Stöhr. Seara masaj. *Piquet* cu Elisabeta. Citit.

Joi, 8 aprilie/27 martie

Ploaie, răcoare, totul înverzeşte. Nici un ministru. După-amiaza citit. Promenadă, foarte rece. Seara complet senin şi rece, +5 °R. Masaj. Citit până la ora 11.

Vineri, 9 aprilie/28 martie

Ziua morţii scumpului nostru copil. Înainte de amiază Sturdza, care trebuie să plece la Berlin şi Viena. Cu Austria e ceva mai delicat, din cauza convenţiei comerciale şi a baronului Eisenstein. După-amiaza cu Elisabeta spre Cotroceni, prin Filaret. La micul mormânt, unde sunt depuse coroane. În grădină până la ora 4½, totul e complet verde. Ora 5 Pherekyde. Masaj. Witzleben e în pericol. *Piquet* cu Elisabeta.

Sâmbătă, 10 aprilie/29 martie

Răcoare, vânt. Înainte de amiază Brătianu şi Sturdza la mine, ultimul pleacă la Viena şi Berlin pentru tratatul comercial şi vamal. Ora 11½ Stătescu. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, vânt îngrozitor de rece, praf. Seara Lecca. Masaj. Ora 8½ la Club, intendentul general Todmann ţine o conferinţă despre subzistenţa armatei, acolo până la ora 11.

Duminică, 11 aprilie/30 martie

Doar +5 °R. Vânt îngrozitor de rece. Elisabeta la biserică. Ora 11½ răzvod în Cişmigiu, prezente toate corpurile de ofiţeri, plin, rece, până la ora 12. După-amiaza la ora 2 ministrul plenipotenţiar spaniol M. del Moral. Audienţe până la ora 4¾. Prefectul Poliţiei. Camerele au votat toate bugetele, 138 milioane. Seara la ora 8½ Washington Irving Bishop, fiziologist american, a ţinut o reprezentaţie la noi, foarte interesant. Invitat personalul casei şi pe doamna Brătianu cu fiica. Până la ora 11. Ploaie torenţială.

Luni, 12 aprilie/31 martie

Ploaie torenţială, întunecat. Orele 10½-1 Stolojan. După-amiaza audienţe. Orele 5-7 Kalinderu, masaj. Seara cu Elisabeta, scris. Vremea mai bună.

Marţi, 1/13 aprilie

Ploaie. Înainte de amiază ministrul de Război, apoi Brătianu, care l-a văzut pe Uruzov. Împăratul Rusiei îi primeşte pe ministrul de Război şi pe colonelul Robescu la Livadia. Fleva, care a demisionat, s-ar putea să mai rămână. După-amiaza White, care a venit de la Constantinopol, două ore la mine. În Bulgaria totul este rezolvat, Sandro guvernator general al Rumeliei pentru 5 ani. Ora 7 mare dineu diplomatic, 60 de persoane, cerc cu Elisabeta până la ora 10. A tras curentul puternic în toate încăperile. Corpul diplomatic *en grand complet.*

Miercuri, 2/14 aprilie

Vremea mai bună, vânt, puţin înverzit. Ora 10½ Consiliu de miniştri. Prefectul Poliţiei Moruzi trebuie să se retragă din cauza lui Fleva. Discutat tarifele. Pherekyde trebuie să plece la Viena. După-amiaza scris. Promenadă. Seara masaj. Stöhr aici, a venit de la Sinaia. Frig.

Joi, 3/15 aprilie

Ploios, mohorât, vântos. Înainte de amiază R. Mihai; după spusele lui, Câmpineanu s-a pronunţat împotriva oricărei convenţii comerciale cu Austria. Nacu la mine. După-amiaza Kretzulescu, două ore, vine de la St. Petersburg, unde nu se mai întoarce. Orele 5-6 Brătianu, este puţin descurajat, deoarece Câmpineanu şi alţii contracarează politica externă românească. Seara masaj. *Piquet* cu Elisabeta. Citit.

Vineri, 4/16 aprilie

Vremea mai bună, deloc frig. Ora 10 la cazarma cavaleriei. Inspectat Regimentul 3 Roşiori, colonel Solomon, pe jos şi călare, foarte bine, până la ora 11¾. Brătianu la mine. După-amiaza audienţe. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Cotroceni. Ora 5 Pherekyde, care pleacă la Viena pentru a antama tratativele privind convenţia comercială cu Austro-Ungaria. Problema tarifelor va fi tratată la Bucureşti. Ora 6 Gr. Ghica, care îl însoţeşte pe Pherekyde. Seara masaj la picior. *Piquet* cu Elisabeta. Citit. Vreme senină.

Sâmbătă, 5/17 aprilie

Înnorat, mai târziu soare. Ora 9½ venit Şcoala pentru învăţătura poporului cu ramuri verzi, cântat. Ora 10 mitropolitul Moldovei. Ora 10½ Stătescu, care are şi portofoliul lui Pherekyde. Bălăceanu urmează să fie numit la Constantinopol. După-amiaza audienţe. Promenadă, foarte cald. Ora 5 Câmpineanu, masaj. Ora 8½ la Clubul Militar, ultima prelegere a colonelului Chiriţescu, despre cavaleria rusă, rămas până la ora 10¾. Întors pe jos.

Duminică, 6/18 aprilie. Duminica Floriilor

Vreme minunată, cald. Ora 10 la capela episcopală, apoi vizitat pe mitropolit, care a fost foarte bolnav. Plimbare cu trăsura, Filaret, Cotroceni. După-amiaza, orele 11-5½, audienţe. Seara masaj. Elisabeta muzică până la ora 11½, eu scris. Camerele discută tarifele.

Luni, 7/19 aprilie

Noaptea +5 °R. Mohorât. Înainte de amiază Stolojan. Ministrul de Război. Venituri. După-amiaza audienţe. Basset, cumpărat Slobozia de la Bârlad pentru un milion şi jumătate. Orele 4½-6½ Kalinderu. Masaj. Piciorul nu e încă bine. *Piquet* cu Elisabeta. Noapte rece.

Marţi, 8/20 aprilie

Ziua mea de naştere, 47 de ani. Mohorât, vreme întunecată şi rece, +6 °R, vânt din nord. Elisabeta îmi face cadouri. Ora 9 Stöhr. Felicitări din partea casei. Ora 10½ Kalinderu. Ora 11 Te Deum. Ora 11½ Consiliu de miniştri, Stătescu ţine discursul, Brătianu îmi oferă un buchet. Ora

12 generali, apoi prefectul Poliţiei şi Casa. Multe depeşe din ţară şi din străinătate. După-amiaza scris. Ploaie şi foarte frig. Masaj. Seara cu Elisabeta şi răspuns la depeşe.

Miercuri, 9/21 aprilie

Foarte rece, întunecat. Ora 10 Brătianu la mine. Pherekyde foarte bine primit la Viena. Înainte de amiază răspuns la depeşe. După-amiaza zăpadă viscolită puternic, doar +2 °R, vânt din nord. Audienţe. Camerele iau vacanţă. Ora 6½ masaj. Ora 8 plecat pe strada Fântâna, spovedit, ora 8½ înapoi. Destul de frig.

Joia Mare, 10/22 aprilie

Ora 7 sculat. Frig şi neprietenos. Ora 8 la capela episcopală, liturghie tăcută şi împărtăşit, mă întâmpină arhiepiscopul. Ora 8¾ înapoi. Dejunat cu Elisabeta. Ora 10 primit pe Orescu[385]. Ora 11 Stătescu, Bălăceanu va fi numit la Constantinopol, iar I. Ghica la Petersburg. Pherekyde a fost primit de împărat la Viena, tratativele sunt încheiate. Ora 12 Nacu. Ora 2 Brătianu. Ora 3½ la catedrala catolică, Stabat Mater, durat două ore încheiate. În biserică enorm de frig şi curent. Ora 6½ masaj. Seara cu Elisabeta.

Vinerea patimilor, 11/23 aprilie

---

385 Alexandru Orescu (1817-1894), arhitect cu studii la Berlin, Paris şi München. Din 1864 a fost profesor de geometrie descriptivă la Universitatea din Bucureşti. Între 1885 şi 1894 a fost rector al aceleiaşi universităţi. A fost senator în repetate rânduri.

Vânt rece, acoperit. Ora 7½ sculat, ora 9 la mica mănăstire, până la ora 10. Ora 10½ Fălcoianu, care îmi prezintă planurile de mobilizare. Ora 11½ ministrul de Război. După-amiaza prefectul Poliţiei, el rămâne, Fleva a demisionat. Basset la mine, a fost la Sinaia, iar acum pleacă la Bârlad pentru cumpărarea moşiei. Ora 7½ plecat cu trăsura la Mitropolie, mai puţin frig, acolo însă curent enorm; nu am mers la înconjurarea bisericii, ţinut până la ora 8¾, vicarul, mitropolitul bolnav. Elisabeta la biserica evanghelică.

Sâmbăta patimilor, 12/24 aprilie

Senin, vânt rece. Ora 11 Pherekyde, care a sosit de la Viena; au avut loc doar discuţii preliminare, ungurii sunt foarte puţin flexibili. Primirea la împărat şi la Kalnoky a fost foarte bună. După-amiaza Ghica; a venit de la Constantinopol, este mutat la Petersburg. Ora 5 promenadă, a plouat puţin, nu e frig. Seara masaj. Cu Elisabeta, care are febră, până la ora 9, apoi citit până la ora 11½. La Mitropolie în ţinută de gală, Învierea în aer liber, frig, +6 °R. Rugăciuni, liturghie, ţinut până la ora 2, destul de plin. Mitropolitul bolnav. Plecat acasă cu trăsura. Ora 2½ masa, 50 persoane, doamnele Sturdza, Pherekyde şi Stătescu, până la ora 3½. În pat, foarte obosit. Hristos a înviat!

Duminică, 13/25 aprilie. Sfintele Paşti

Ora 7¾ sculat, dejunat cu Elisabeta. Ora 9 la mica mănăstire, slujbă, la ora 10 se termină. Plimbare cu trăsura la Şosea, aer răcoros, dar frumos. Ora 11 înapoi.

Elisabeta la biserica protestantă. Citit până la ora 12½. Cu Elisabeta în grădină. Ora 4 Stöhr la ceai. Masaj. *Piquet* cu Elisabeta. Răcoare.

Luni, 14/26 aprilie. Sfintele Paşti

Vreme frumoasă, puţin vântos. Ora 10 cu Elisabeta la Domniţa Bălaşa. Ne întâmpină Bibescu şi Văcărescu. Slujbă frumoasă, până la ora 11, foarte plin. Întors prin Cotroceni, 4 armăsari de trap, care au mers foarte bine. Ora 12 Anghelescu la mine, apoi Robescu, vor pleca la Livadia. După-amiaza citit. Ora 4 cu Elisabeta. Orele 5-6½ Brătianu la mine, discutat despre tratatul comercial cu Austria. Seara masaj. Cu Elisabeta, care e puţin răcită. Dureri de dinţi. Ora 10½ în pat. +10 °R.

Marţi, 15/27 aprilie. Sfintele Paşti

Vântos. Înainte de amiază văzut construcţiile la Palat cu Stöhr şi Gottereau. După-amiaza citit. Ora 5 plimbare cu trăsura, vânt rece. Ora 6½ masaj. Seara *piquet* cu Elisabeta, +10 °R. Basset la Bârlad pentru cumpărarea moşiei.

Miercuri, 16/28 aprilie

Înnorat şi vântos. Înainte de amiază Stătescu şi Pherekyde. Delegaţii pentru tratatul comercial sosesc abia vineri. După-amiaza audienţe. Ora 4½ promenadă pe jos, vânt rece, praf enorm şi uscat. Ora 6 prefectul Poliţiei. Seara Elisabeta la concert la Wilhelmy. Masaj, citit.

Joi, 17/29 aprilie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază Nacu, examinat tarifele. După-amiaza Elisabeta, Wilhelmy şi alte câteva persoane fac muzică. Ora 3 plimbare cu trăsura, Filaret, Cotroceni, în grădină, unde totul e înverzit. Ora 4½ înapoi. Cu Elisabeta. Grecia a fost redusă la tăcere prin ultimatumul marilor puteri. Trebuie să dezarmeze. Masaj. *Piquet* cu Elisabeta. +12 °R. Vântos.

Vineri, 18/30 aprilie

Vreme minunată, frig, vânt. Au fost încă prea puţine ploi. Ora 10½ Brătianu. Şedinţa Comisiei pentru comerţ urmează să fie deschisă mâine. După-amiaza audienţe, căpitanul von Degerak din armata suedeză, care urmează să studieze artileria noastră. I. Ghica, care se întoarce la Londra. Orele 4½-6½ Kalinderu, care îmi prezintă bugetul Domeniilor Coroanei, venituri de 900.000, cheltuieli de 200.000 pentru şcoli etc. Basset este încă la Bârlad, abia marţi va fi înscrisă cumpărarea la tribunalul de acolo. Ziarele nu spun încă nimic. Ora 7 masaj. Seara cu Elisabeta, *piquet.* Citit până la ora 10½. Vântos, uscat.

Sâmbătă, 1 mai/19 aprilie

Cald, vânt puternic. Înainte de amiază Pherekyde, conferinţa pentru convenţia comercială începe astăzi, au sosit domnii de la Viena şi Pesta. Ziarele de opoziţie relatează în mod ostil despre cumpărarea moşiei de la Bârlad. Basset încă acolo. După-amiaza audienţe. Ora 5 Beldiman, care a venit de la Berlin, unde a fost pentru

convenţia consulară. Prefectul Poliţiei. Masaj. Elisabeta la concert. Ora 11 în pat. +9 °R.

Duminică, 2 mai/20 aprilie

Vânt rece, întunecat. Ora 10 la capela episcopală. Plecat cu trăsura la Cotroceni, ajuns primele tablouri de la Bamberg. Ora 12 înapoi. După-amiaza audienţe. Elisabeta răcită. Stöhr s-a întors bolnav de la Sinaia, nu poate veni. Ploaie. Masaj. Seara citit.

Luni, 3 mai/21 aprilie

Ploaie, mai târziu senin. Înainte de amiază Stolojan, R. Mihai, Fălcoianu. După-amiaza Bălăceanu, care mulţumeşte pentru numirea sa la Constantinopol. Pherekyde pentru tratatul comercial. Wilhelmy cântă la Elisabeta, l-am cunoscut. Seara masaj. Prefectul Poliţiei.

Marţi, 4 mai/22 aprilie

Ploaie, vânt rece, în Moldova zăpadă. Ora 11 Consiliu de miniştri pentru tratatul comercial şi pentru aranjamentul cu Berlinul. Sturdza aşteptat să se întoarcă. După-amiaza audienţe. Ploaie torenţială, care ţine şi toată noaptea. Ora 4 Stöhr. Orele 5-7 Kalinderu, masaj.

Miercuri, 5 mai/23 aprilie. Sf. Gheorghe

Vreme urâtă, foarte rece. Amânat plecarea la Sinaia, unde e zăpadă. Înainte de amiază scris. După-amiaza Basset, care s-a întors de la Bârlad. A încheiat cumpărarea

moşiei Slobozia-Zorleni, totul în ordine, arenda de 100.000 franci. Ora 5 R. Mihai. Seara foarte frig, doar +3 °R, vânt, pericol de îngheţ.

Joi, 6 mai/24 aprilie. Sf. Elisabeta

Dimineaţa chiciură multă, care va dăuna pomilor fructiferi şi secarei. În toată ţara îngheţ, zăpadă, foarte frig. Vremea mai bună, însă înnorat. Dat cadou Elisabetei, primeşte enorm de multe flori. Ora 11½ miniştrii, de asemenea Sturdza şi Anghelescu. Casa. După-amiaza plimbare cu trăsura la Cotroceni, ninge, vânt foarte rece din nord. Elisabeta merge pe la şcoli, la Azil etc. Ora 4½ ministrul de Război Anghelescu îmi aduce o scrisoare de la împărat de la Livadia. Ora 5 Sturdza, i-a văzut pe Bismarck la Berlin şi pe Kalnoky la Viena. Dificultăţi cu tratatul comercial cu Austro-Ungaria. Seara masaj. Cu Elisabeta. Ninge.

Vineri, 7 mai/25 aprilie

Noaptea îngheţ. Înainte de amiază mai cald. Ora 10 inspectat în amănunt Şcoala Militară din Dealul Spirii, deloc frig, ora 11¾ înapoi. Brătianu la mine, îmi spune că tratativele cu Austro-Ungaria s-ar putea întrerupe, Ungaria nu vrea să cedeze deloc. Deschiderea Camerei. După-amiaza cu Elisabeta la Cotroceni, aer aspru. Seara masaj.

Scris. +4 °R.

Sâmbătă, 8 mai/26 aprilie

Senin, vânt rece. Înainte de amiază nici un ministru. În

cameră foarte frig. După-amiaza Basset, pentru fabrica de postav de la Azuga. Ora 3 R. Mihai, Camerele lucrează la tariful autonom. Ora 4 prefectul Poliţiei, apoi Stöhr. Ora 5 Brătianu, negocierile cu Austro-Ungaria vor fi întrerupte. Furtună cu grindină şi ploaie torenţială. Viile şi pomii fructiferi au foarte mult de suferit. Ora 5½ Sturdza, iar la 6¾ încă Pherekyde, l-a întâlnit pe Mayer, care regretă întreruperea. Ora 7½ masaj. Seara ploaie torenţială, care va aduce inundaţii. +7 °R. Cu Elisabeta, *piquet,* scris.

Sinaia

Duminică, 9 mai/27 aprilie. Bucureşti-Sinaia

Vreme minunată. Ora 9 Stöhr la mine. Ora 10 cu Elisabeta la gară, cald. Miniştrii de faţă. Plecăm la ora 10½ prin Băneasa la Chitila, deoarece acolo a avut loc o ciocnire între două locomotive. De acolo mers foarte repede. Când ajungem spre munţi, se întunecă şi plouă. Ora 1½ sosirea în Sinaia, aici vreme foarte frumoasă, rece, încă nimic înverzit. Direct la castel. Promenadă până la ora 4½, la clădirea Economatului se nivelează, subterana tencuită. Ora 7 cinat. Seara biliard cu Perticari. Aici doamnele Slăniceanu, Theodori, Romalo, Maiorescu şi Steriade. Ora 10 în pat.

Luni, 10 mai/28 aprilie

Vreme frumoasă, vânt rece. Ora 9 deja promenadă cu Elisabeta până la prima cascadă. După aceea vizitat lucrările, cald. Sinaitul la *lunch,* vitele au suferit mult din cauza lipsei fânului, iarbă nu există încă. După-amiaza iarăşi promenadă cu Elisabeta. Seara biliard şi citit până la

ora 10. Barometrul coboară.

Marţi, 11 mai/29 aprilie

Mohorât. Ora 9½ promenadă cu Elisabeta, ploaie şi vânt. Ora 11 înapoi. Scris. După-amiaza cu Stöhr, diferite dispoziţii. Vremea mai bună, răcoare. Seara promenadă şi biliard. Convenţia comercială cu Austro-Ungaria e pe cale să eşueze. Camerele lucrează.

Miercuri, 12 mai/30 aprilie

Vreme frumoasă, cald. Promenadă. Knechtel aici, decis instalaţiile pentru grădină. Basset la mine. După-amiaza scris. Promenadă. Seara biliard. Vreme frumoasă.

Joi, 1/13 mai

Vreme minunată, foarte cald, la fel în toată ţara. Cu Knechtel şi Stöhr. La *lunch* baronul von Lindheim din Viena, consul general al României. Tratativele pentru convenţia comercială au eşuat. Delegaţii pleacă. După-amiaza promenadă. Seara biliard, Elisabeta face o promenadă mare.

Vineri, 2/14 mai

Vreme minunată, cald, vânt. Înainte de amiază inspectat lucrările. Cu Knechtel şi Stöhr. Elisabeta la Poiana Ţapului. Ora 1 *lunch.* După-amiaza scris. Promenadă cu Stöhr. Seara venit generalul Barozzi, pentru graniţa cu Bulgaria. Cicloane în Spania şi Germania.

Sâmbătă, 3/15 mai

Vreme minunată, vânt. Înverzesc toţi fagii. Înainte de amiază cu Stöhr la toate lucrările, lung consiliu la clădirea Economatului. După-amiaza promenadă la mănăstire. Seara complet senin, vânt rece.

Duminică, 4/16 mai. Sinaia-Bucureşti

Vreme minunată, fagii verzi, vânt rece. Înainte de amiază cu Stöhr şi castelanul Detloff. Ora 12½ *lunch,* invitat pe Stătescu, care merge cu noi la Bucureşti. Ora 2½ plecarea cu trenul special, călătorie minunată, totul înverzit. Ora 5½ sosirea în Cotroceni. Vântos. Mică întâmpinare. În grădină cu Elisabeta, cinat pe verandă. Seara multe hârtii. Decis în privinţa fabricii de postav de la Azuga, pentru care plătesc 200.000 franci. Raport de la Künzell despre Reichs-Bank şi în privinţa apanajelor mele, 51.423 mărci. Devizul pentru salonul de 60 de persoane, 212.000 franci, cu ornamentaţii. Ziarele din Viena şi Pesta au lungi articole despre căderea convenţiei comerciale. *Pester Loyd* este foarte impertinent. *Neue freie Presse* recunoaşte pagubele mari pentru Viena.

Luni, 5/17 mai

Ploaie şi frig, +12 °R. Ora 9 dejunat cu Elisabeta. Ora 10½ Stolojan, ora 11½ generalul Anghelescu. După-amiaza audienţe. Ora 5 plecat cu trăsura în oraş. Sturdza la mine. Ora 7 la Cotroceni, frig şi umed. Citit până la ora 11.

Marţi, 6/18 mai

Vreme minunată. În grădină cu Elisabeta. Cerkez de la Municipalitate la mine. Basset pentru tablouri şi pentru comanda de argintărie. După-amiaza ministrul spaniol şi însărcinatul cu afaceri englez. Ora 5 în oraş, Elisabeta deja mai devreme. Brătianu la mine. Ora 7 înapoi. Seara cu Elisabeta şi scris. Regina Spaniei are un fiu, care a fost proclamat rege.

Miercuri, 7/19 mai

Aer bun, nori. Ora 8½ în grădină cu Elisabeta. Ora 10 la Palat, Consiliu de miniştri, discutat problema comerţului, tratate cu Franţa, Elveţia etc. Ora 12½ Stöhr. Ora 1 la Cotroceni. Audienţe. Mărgărit pentru Macedonia în Gyrocaster şi Ianina. Dumba de la Viena, care e şi el consternat de întreruperea negocierilor pentru tratatul comercial, dă vina pe Ungaria. Orele 5-6½ la tragerea cu premii a armatei. Seara, între orele 8½ şi 11½, Kalinderu, care a fost în Moldova.

Joi, 8/20 mai

Vreme rece. Cu Elisabeta în grădină. Ora 10 ministrul de Război. După-amiaza audienţe, Văcărescu, care a publicat o istorie a războiului în limba română. Ora 5 la Palat, Gottereau, apoi Sturdza, acolo până la ora 7. Seara scris. Vreme întunecată, vânt. Scris Carlo Hamilton.

Vineri, 9/21 mai

Furtună, cald. Ora 10½ Pherekyde. Ora 11½ Stătescu. După-amiaza Bălăceanu, care merge la Constantinopol. Ora 4½ primit 4 ofiţeri ai armatei germane din Strassburg. Ora 5 reglat problema unui drapel pentru Dobrogea. Împărţirea premiilor pentru concursul de tir, defilarea trăgătorilor, toate corpurile în ţinută de gală, Elisabeta de faţă, până la ora 6½. Mulţi ofiţeri. Sturdza la masă. Seara scris.

Sâmbătă, 10/22 mai. Sărbătoare naţională

Vreme minunată. Ora 10 la palatul din oraş. Ora 10½ plecarea la Mitropolie cu Elisabeta, trupe etc., foarte plin. Înmânat drapelul

Regimentului de Dorobanţi. Cu Elisabeta la mitropolit, care e foarte bolnav. Încălecat. Ora 11½ defilarea şcolilor şi a trupelor pe Bulevard. Ora 1 la Palat. Ora 2 primit Camerele, discursuri. Kogălniceanu e şi el de faţă. Cerc îndelung. Seara iluminaţie şi artificii la Şosea. Ora 10½ la Cotroceni.

Duminică, 11/23 mai

Vreme minunată, cald, prea uscat. Cu Elisabeta în grădină. Scris. După-amiaza audienţe de la 1½ la 5½. Ora 6½ în grădină, invitaţi ofiţerii germani, colonelul von Sarvey şi căpitanul von Bühler de la Regimentul 126 din Württemburg, maiorul v. Graberg de la Cartierul General, maiorul von Platnow de la 14 Ulani din Strassburg, căpitanul von Degerak din armata suedeză, 15 persoane, Kalinderu. Rămas până la ora 9 în grădină, conversat,

foarte apăsător. Domnii trebuie să se întoarcă la Strassburg.

Călătoria pe Dunăre

Luni, 12/24 mai. Bucureşti-Giurgiu-Petroşani

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 Telge din Berlin. Stöhr. Înainte de amiază scris. Ora 12½ dejunat. Sturdza şi R. Mihai la mine. Ora 1½ plecarea de la gara Cotroceni cu Elisabeta, miniştrii la gară. Generalii Anghelescu şi Cernat etc. cu noi. Comana, întâmpinare. Ora 3 în Giurgiu, mare întâmpinare la gară. Mers cu trăsura la casa colonelului Costaforu. Elisabeta rămâne acolo. Inspecţia regimentelor de dorobanţi şi călăraşi, două ore, în detaliu. Elisabeta la spital, apoi asistat aici la defilare. Ora 6 îmbarcat pe *Ştefan cel Mare.* Enorm de multă lume în port. Plecare. La Rusciuc ne însoţeşte un vas bulgăresc cu muzică. Ora 7 cinat, muzică. Seara minunată, aer foarte bun. Ora 9½ ancorat în faţa Petroşaniului.

Marţi, 13/25 mai. Turnu Măgurele

Ora 6½ sculat, răcoare. Ora 7 plecarea pe Dunăre. Ora 10½ în Zimnicea. Şistov, dejunat. Ora 12½ sosirea în portul din Turnu, prefectul, multe doamne, autorităţile, primarul. Mers în oraş cu trăsura poştei româneşti, un sfert de oră, şoseaua bună. Întâmpinare foarte frumoasă, mare entuziasm. În biserică, la şcoală. Descins la hanul lui Kiriţescu. Primit toate autorităţile, doamne. Ora 3 inspectat Regimentul 20 Dorobanţi, colonelul Nicolescu, foarte bine. Căldură enormă, foarte plin. Vizitat cu Elisabeta spitalul. În grădina publică. Ora 5½ înapoi în

port. Rămas-bun, toţi ne însoţesc. Ora 6¾ plecarea, muzică etc. Ora 7 cinăm. Cernat pleacă la Bucureşti. La Islaz întâmpinare, iluminaţie. Ancorăm şi rămânem peste noapte la Islaz.

Miercuri, 14/26 mai. Pe Dunăre

Ora 7 plecarea mai departe. Ora 9 Corabia, întâmpinare. Vizităm oraşul, enorm de cald. Plecare mai departe. Ora 12 dejunat. Ora 1½ Bechet-Rahova, întâmpinare. Călătorie frumoasă pe Dunăre, muzică. Seara la ora 6 cinat. Peste tot la ţărm întâmpinări. Lom-Palanca, mare entuziasm, mulţi oameni. Ora 10 ancorăm la Pietriş. Seară rece.

Joi, 15/27 mai. Calafat

Ora 9 ajungem în faţa Vidinului, unde sunt mari ovaţii. Un vas bulgăresc cu muzică şi ofiţeri ne însoţeşte. Ora 9¾ sosirea în Calafat, mare întâmpinare, generalul Anghelescu, prefectul Târnoveanu, Ciucea, primarul, la casa căruia descindem. Comandantul Vidinului ne salută, îl primim, de asemenea corpul ofiţerilor bulgari. Multe doamne. Ora 10½ inspectat Regimentul de Dorobanţi, colonelul Ignat, a mers foarte bine. Defilare jumătate de oră, critică. Elisabeta vizitează şcolile. Pe locul Bateriei Carol a fost pusă piatra de temelie a unui monument, am iscălit documentul. Ora 12½ înapoi pe *Ştefan cel Mare,* rămas-bun. Ora 1½ dejunat. După-amiaza călătorie frumoasă mai departe, arşiţă. De partea cealaltă Brza-Palanka. Ancorat la ora 9½. Seară rece. Generalul Anghelescu, Sachelarie şi Câncea călătoresc cu noi.

Vineri, 16/28 mai. Turnu-Severin-Bucureşti

Vreme minunată, cald. Ora 6 sculat, ora 7 dejunat. *Ştefan cel Mare* ridică ancora. Ora 8 sosirea în Turnu-Severin, peste tot sunt steaguri, întâmpinare călduroasă, enorm de multă lume, doamne, elevi, Elisabeta e acoperită cu flori. Mers în oraş cu o trăsură cu patru cai. Biserică, Te Deum, apoi primiri la Scafeş. Eu merg să vizitez trupele, arşiţă enormă. Elisabeta la şcoli, spital. Vizitat Dorobanţii, colonel Hâncu, Călăraşii, colonel Gigurtu, bine, până la ora 9¾. Defilare, critică. Plecat la gară. Ora 10 plecarea cu trenul special, cald, praf. Filiaşi, întâmpinare. Ora 12½ în Craiova, mare întâmpinare, Sturdza acolo. Elisabeta merge cu trăsura în oraş, eu la vizitarea trupelor, dorobanţi şi călăraşi, arşiţă enormă, două ore. Ora 2½ plecarea din Craiova, foarte cald. Ora 3½ în Slatina, vizitat Regimentul de Dorobanţi, de faţă şi Elisabeta, o oră. Plecarea mai departe, ora 6½ în Piteşti, întâmpinare. Ora 9 seara sosirea la Cotroceni, aici miniştrii, D. Ghica, doamne. Cerc. Brătianu încă la mine. Ora 10½ în pat. Apăsător, secetă mare în toată ţara.

Sâmbătă, 17/29 mai

Cald, vântos, enorm de secetos. Este mare pericol pentru recoltă dacă nu plouă în 3-4 zile. Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină, nici un ministru. După-amiaza scris. Arşiţă sufocantă. Ora 4½ plecat cu trăsura la Palat. Ora 6½ înapoi. Seara cu Elisabeta.

Duminică, 18/30 mai

Foarte cald, uscat, ceva nori. Ora 9½ plecat cu trăsura la capela episcopală, ora 11 înapoi. Vorbit cu episcopul. Ora 11½ audienţe. Ora 1 generalul Cernat. Ora 1½ plecat cu trăsura la curse, acolo până la ora 5½. Blaremberg, care e foarte bolnav, a câştigat aproape toate premiile, chiar şi cei 4.000 de franci de la mine. Vorbit cu multă lume. Ora 5½ la sfinţirea spitalului de copii pe care l-a construit Eforia. Ne întâmpină D. Ghica. Acolo până la ora 7. Mers cu trăsura prin oraş, până la Cotroceni. Enorm de cald, praf.

Luni, 19/31 mai

Secetă enormă, nu plouă deloc în toată ţara, recolta pare să fie compromisă. Arşiţă toropitoare. Ora 11½ Stolojan, apoi scris. După-amiaza audienţe de la 1½ la 4½. Kretzulescu la mine, va prezenta în curând la Petersburg scrisoarea de rechemare. Candiano, care se va reîntoarce la mine. Seara scris. Atmosferă apăsătoare, fulgeră, însă curând se face iarăşi senin. Aepli din St. Gallen aici, pentru a negocia convenţia comercială elveţiană. Franţa este de asemenea pregătită să semneze cu noi. Ungurii sunt foarte inflamaţi împotriva noastră.

Marţi, 1 iunie/20 mai

Enorm de cald, complet senin. Ora 9 Telge. Ora 10½ ministrul de Război, apoi Sturdza. După-amiaza audienţe. Ceva nori. Seara senin, foarte apăsător.

Miercuri, 2 iunie/21 mai. Sf. Constantin şi Elena

Ziua morţii scumpului meu tată. Înăbuşitor de cald, ceva nori. Secetă colosală. Ora 10 cu Elisabeta la catedrala catolică, slujbă religioasă şi Requiem pentru scumpul tata, până la ora 11. De faţă corpul diplomatic, miniştrii, protipendada etc., foarte plin. A oficiat arhiepiscopul. Ora 12½ dejunat cu Elisabeta. Ora 3 primit pe ministrul plenipotenţiar elveţian Aepli, cel care, în urmă cu 20 de ani, mi-a dat paşaportul pentru România. A venit să negocieze convenţia comercială. Seara cu Elisabeta în grădină, senin, nici o speranţă să plouă. Sandro în Rusciuc.

Joi, 3 iunie/22 mai

Foarte cald, secetă îngrozitoare, totul e pârjolit. Ora 11 Pherekyde, problema comercială înaintează greu. După-amiaza Nacevic, care îmi anunţă vizita lui Sandro. Ora 4 Coutouly, care pleacă la Paris pentru tratatul comercial. Ora 5 Filipescu, pentru ferăstrăul cu aburi de la Galaţi, care trebuie mutat la Reni din cauza tarifului. Seara cu Elisabeta. Apăsător.

Vineri, 4 iunie/23 mai

Enorm de apăsător, acoperit. Ora 6 sculat. Ora 7 inspectat Regimentul 3 Roşiori, Solomon, foarte bine. Elisabeta vine şi ea pe locul de exerciţii. Ora 9 înapoi, dejunat. Sosit tablourile de la Bamberg. Orele 11-12½ Brătianu la mine. Opoziţia e infamă în ziarele ei. După-amiaza furtună, care alungă perspectivele de ploaie. Ora 5 la Palat cu Gottereau şi Steriade, văzut construcţiile. Ora 6½ înapoi, complet senin. Seara apăsător.

Sâmbătă, 5 iunie/24 mai

Foarte apăsător, barometrul coboară puţin. Înainte de amiază despachetat tablourile de la Bamberg, hotărât care sunt pentru Sinaia. Ora 11½ sosirea lui Sandro cu fratele său Franz-Joseph, care e în armata bulgară. Miniştrii etc. de faţă, fără întâmpinare. Ora 12 dejunat *à quatre.* După-amiaza împreună. Plecat cu trăsura la Palat, vizitat în detaliu. Ora 7 cinat. Conversat cu Sandro până la ora 12, îmi vorbeşte de confederaţie etc., îmi povesteşte despre război. Enorm de apăsător.

Duminică, 6 iunie/25 mai

Acoperit, foarte cald. Ora 12½ dejunat *à quatre.* În grădină, văzut caii. Ora 10½ Brătianu, care e primit de Sandro. Ora 12½ *lunch.* După-amiaza împreună. Ora 5½ furtună puternică şi ploaie, până la ora 9. La ora 10 pleacă Sandro şi Franz-Joseph la Sofia, noi îi ducem la gară. Acolo Nacevic etc.

Luni, 7 iunie/26 mai

Vreme senină, a plouat aproape peste tot, numai în Oltenia nu. Ora 10½ Stolojan, tratatul cu Elveţia este semnat, cel cu Franţa întâmpină greutăţi. După-amiaza audienţe, scris. Ora 4½ în oraş, acolo Stöhr şi Pössenbach, văzut biblioteca şi discutat despre amenajarea ei. Stat până la ora 7. Seară destul de rece. Camerele lucrează puţin, opoziţia este foarte obraznică şi infamă, mai ales tinerii boieri, care nu au învăţat nimic şi cunosc ţara prea

puţin.

Marţi, 8 iunie/27 mai

Ceva mai răcoare. Ora 9 despachetat tablourile de la Bamberg cu Stöhr şi Pössenbach. Ora 10½ ministrul de Război. Aepli la *lunch.* Tratatul comercial cu Elveţia votat de Cameră. Văcărescu îmi citeşte până la ora 5 din *Istoria* sa a Bulgariei. La Palat cu Stöhr şi Pössenbach. Seara scris. Vreme senină.

Miercuri, 9 iunie/28 mai

Acoperit, vânt, foarte cald. Orele 10½-12½ la Palat, Consiliu de miniştri. După-amiaza audienţe. Ora 5 începe un uragan puternic, rupere de nori, furtună mare cu tunete la fiecare minut. Ora 6 încă o dată, ca un ciclon. Ora 7, se înseninează. Au fost nimiciţi mulţi copaci. Ora 9 prefectul Poliţiei, care îmi spune că în oraş sunt multe pagube. Abatorul s-a prăbuşit, morţi şi răniţi, iar o fabrică s-a dărâmat. Seara încă ceva ploaie.

Joi, 10 iunie/29 mai

Ploaie, răcoare. Ora 9 Telge. Ora 10½ R. Mihai, apoi Nacu. Mitropolitul Moldovei. După-amiaza Kretzulescu şi G. Ghica, amândoi merg la Petersburg. Orele 5-7 Kalinderu, care vrea să demisioneze, deoarece l-au impresionat bârfele. Regele Bavariei trebuie să se retragă. Prinţul Luitpold ca regent.

Vineri, 11 iunie/30 mai

Mohorât şi apăsător. Ora 10 inspectat Regimentul 4 Infanterie la Cazarma Cuza, bine, colonelul Palade, până la ora 11½. Prefectul Poliţiei. După-amiaza ploaie. Ora 5 la abator, care a fost complet ruinat de furtună. La Palat, apoi întors cu Elisabeta la Cotroceni. Răcoare şi umed. În Cameră scandal făcut de Fleva.

Sâmbătă, 12 iunie/31 mai

Înnorat, apăsător. Ora 10½ Pherekyde, apoi Stătescu. După-amiaza audienţe. Seara furtună foarte puternică cu ploaie torenţială, până la ora 11. Grindina a distrus rapiţa în multe locuri.

Duminică, 1/13 iunie. Rusaliile. Sf. Treime

Ora 9 la mica mănăstire, liturghie şi predică, ora 10½ înapoi. Foarte apăsător şi mulţi nori. După-amiaza generalul Cernat, scris. Ora 5 Stöhr, care a venit de la Sinaia. Seara în grădină. Regele Bavariei a murit la Starnberger-See, nebun.

Luni, 2/14 iunie. Rusaliile

Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină, apoi Sturdza. După-amiaza, între orele 2 şi 6½, la Văcărescu, care îmi citeşte din istoria războiului bulgar. Seara cu Elisabeta în grădină. Regele Bavariei s-a înecat în Starnberger-See. Fratele său Otto rege, Luitpold regent.

Marţi, 3/15 iunie

Înnorat. Ora 10 inspectat în Cotroceni Regimentul 6 Dorobanţi, până la ora 11½. După aceea ministrul de Război la mine. După-amiaza audienţe. Ora 5 la Palat, discutat diverse cu Stöhr. Ora 7½ furtună puternică şi ploaie torenţială până noaptea.

Miercuri, 4/16 iunie

Mohorât şi foarte apăsător. Ora 10½ la Palat, Consiliu de miniştri, problema comercială şi convenţia consulară cu Germania. După-amiaza cu Elisabeta, nici o audienţă. Ora 6 Basset. Ceva ploaie. Seara citit. În ţară multă grindină.

Joi, 5/17 iunie

Vreme plăcută. Înainte de amiază Sturdza. După-amiaza audienţe. Ora 4½ plecat la Ţurloiu, la Băneasa. Ora 5 acolo, inspectat Regimentul 21 Dorobanţi, până la ora 6½. Vizitat şcoala din Băneasa. Ora 7½ înapoi, foarte rece. Seara cu Elisabeta.

Vineri, 6/18 iunie

Ploaie torenţială toată noaptea. Ora 9 inspectat Regimentele 2 şi 6 Artilerie de la Brigadă, coloneii Maican şi Dimitriu, până la ora 11½, foarte bine. Apăsător. Brătianu la mine, convenţia cu Germania a fost prezentată Camerei. După-amiaza audienţe. Orele 5-7 Kalinderu. Seara foarte rece.

Sâmbătă, 7/19 iunie

Rece, frumos. Ora 10½ Pherekyde, tratatul comercial cu Franţa întâmpină greutăţi. Ora 11½ Stătescu, apoi Sturdza, care merge la Constantinopol în problema tratatului comercial. După-amiaza audienţe. Ora 5 inspectat Spitalul Militar de pe Calea Plevnei, acolo până la ora 6½. Seara rece.

Duminică, 8/20 iunie

Vreme frumoasă. Ora 10 la capela episcopală. După-amiaza audienţe de la 1 la 5. Stöhr aici, a venit de la Sinaia. Seara foarte apăsător. Cu Elisabeta în grădină.

Luni, 9/21 iunie

Cald. Ora 10½ Stolojan, care vrea să demisioneze. După-amiaza audienţe. Ora 5 la Palat, Stöhr pentru tocurile uşilor de la rotondă. Ploaie, furtună cu grindină. Ora 7 plecat cu Elisabeta la Cotroceni. Foarte apăsător. Noaptea ceva ploaie. În ţară multă grindină.

Marţi, 10/22 iunie

Vreme frumoasă. Cu Elisabeta în grădină. Ora 10½ ministrul de Război. După-amiaza D. Brătianu, care spune că opoziţia e surescitată. Sandro este aici, nu vrea să facă lucruri prosteşti. Presa a depăşit toate limitele. Convenţia consulară cu Germania e văzută ca o trădare etc. Ora 5 asistat la examenul de la Şcoala Militară, acolo până la ora 6½. Seara furtună.

Miercuri, 11/23 iunie

Vreme frumoasă, vânt rece. Ora 10½ la Palat, Consiliu de miniştri, discutat convenţia consulară cu Germania, care întâmpină mari greutăţi, opoziţia e enorm de pornită împotriva ei. Convenţia comercială cu Franţa nu a fost încă realizată. Ora 12½ la Cotroceni. După-amiaza audienţe. Seara în grădină. Ziarele opoziţiei neruşinate, mi se adresează direct, mă fac responsabil de jurisdicţia consulară. Sturdza este la Constantinopol, încă nici o veste de la el. Foarte rece.

Joi, 12/24 iunie

Vreme rece, frig. Înainte de amiază în grădină. Ora 10½ R. Mihai. Opoziţia ţine o adunare pentru a agita împotriva convenţiei consulare cu Germania. Cuvântări jignitoare la adresa mea, cum că aş vrea să dau România pe mâinile Germaniei şi alte lucruri fără sens. După-amiaza căpitanul Schneider. Orele 5-7 Kalinderu. Seara prefectul Poliţiei. Totul a decurs destul de liniştit, coconaşii[386] de la *Epoca* au făcut o mică demonstraţie.

Vineri, 13/25 iunie

Răcoare. Ora 10 Brătianu; vrea să ridice iarăşi problema guvernului, eu îl sfătuiesc să lase convenţia pentru la toamnă, el doreşte să prelungească sesiunea Camerei. După-amiaza audienţe. Ora 5 în oraş. Brătianu la mine, este pentru o rapidă închidere a Camerei, ca să se

---

386 Die Coconaşi, în original.

calmeze spiritele. Au fost propuse modificări la convenţia comercială cu Germania, pe care însă e mai bine să le lăsăm la o parte. Cea cu Franţa nu a putut fi încheiată încă. Hotărât plecarea la Sinaia pentru joi. Ora 6½ la Cotroceni. Seara cu Elisabeta. Scris.

Sâmbătă, 14/26 iunie

Răcoare. Ora 10½ Pherekyde, apoi Stătescu. Cu Franţa s-a căzut de acord, cu Turcia încă nu. După-amiaza audienţe. Ora 7 inspecţie la Regimentul 7 Infanterie, la Cazarma Cuza, ţinut până la ora 6½. Seara cu Elisabeta în grădină. Vântos.

Duminică, 15/27 iunie

Vânt rece. Înainte de amiază Stöhr, care a venit de la Sinaia. După-amiaza audienţe. Are loc închiderea Camerei. Ora 5 la Palat, Kott şi Stöhr aici. Orele 6-7 Brătianu, vorbit despre situaţie. Busch regretă că problema tarifelor nu a fost adusă în faţa Camerei. Seara cu Elisabeta, răcoare.

Luni, 16/28 iunie

Cald. Înainte de amiază Stolojan, până la ora 12. După-amiaza asistat la examene, la ora 2 la Liceul Sf. Sava, apoi la Liceul Matei Basarab, până la ora 4. Ora 4½ la Palat, aici Gottereau, Stöhr, Kott etc., hotărât zugrăvelile etc. Rotonda şi biblioteca sunt rămase în urmă. Ora 7 plecat la Cotroceni. Seara citit.

Marţi, 17/29 iunie

Apăsător. Înainte de amiază ministrul de Război. După-amiaza audienţe, de asemenea maiorul Strauß, care a scris despre războiul din Orient. Ploaie, furtună. Ora 5 la Şcoala Militară pentru examenul ofiţerilor, acolo până la ora 6½. Seara răcoare.

Miercuri, 18/30 iunie

Enorm de apăsător, ploios. Cu Elisabeta în grădină. Knechtel aici. Ora 10 Petrescu. Ora 10½ la Palat, Consiliu de miniştri, Sturdza e pe punctul de a încheia convenţia cu Turcia. Probabil şi cu Germania va fi reglată problema tarifelor. Brătianu îmi vorbeşte din nou despre Bibescu. Ora 12½ la Cotroceni. După-amiaza singur. Ora 4½ furtună puternică cu ploaie torenţială, până la ora 7. Ora 5½ la Palat, discutat despre rotondă cu Gottereau şi Kott. Seara cu Elisabeta. Ora 8½ Kalinderu, până la ora 10½. Foarte rece şi umed, barometrul coborât.

Sinaia

Joi, 1 iulie/19 iunie. Cotroceni-Castelul Peleş

Noaptea ploaie. Orele 8-9 iarăşi ploaie, apoi frumos. Ora 10½ plecarea din Cotroceni, tren special, de faţă miniştrii, D. Ghica, Bibescu, doamne etc. Ora 12½ în Comarnic, ploaie puternică, apoi din nou senin. Ora 1¾ sosirea în Sinaia, Compania de Vânători la gară, doamne etc. Mers cu trăsura la biserica mănăstirii, trecut în revistă Batalionul 2 Vânători. Nori ameninţători. Când ajungem la castel, ploaie torenţială, care ţine până seara. Cu Stöhr, văzut noua bucătărie. Ora 7 cinat. Seara biliard. Noaptea

ploaie puternică.

Vineri, 2 iulie/20 iunie

Înainte de amiază frumos. Inspectat lucrările. După aceea ploaie torenţială, furtună, foarte rece, trebuie încălzit. După-amiaza cu Stöhr. Lumina electrică s-a defectat din cauza fisurării unei bile. Orele 6-7 promenadă, foarte frig. Seara biliard la lumina lămpii. Ploaie torenţială.

Sâmbătă, 3 iulie/21 iunie

Noaptea furtună şi ploaie. Înainte de amiază senin. Văzut lucrările, terasamentul la Economat. Ora 1 dejunat. Biliard. După-amiaza ploaie. Ora 6 promenadă. Iluminatul electric nu funcţionează încă.

Duminică, 4 iulie/22 iunie

Vremea ceva mai bună. Înainte de amiază promenadă, nimeni invitat. Ora 3 Stöhr la mine, pleacă la Bucureşti. Ora 4 colonelul Bibescu, pe care îl numesc maestru de vânătoare (1.000 franci lunar). Cu el în seră, va pleca la Bucureşti. Cu Elisabeta la cascadă. Seara biliard. Iluminatul electric nu e încă reinstalat.

Luni, 5 iulie/23 iunie

Înainte de amiază ploaie. Orele 12-1 promenadă. După-amiaza biliard. Promenadă cu Elisabeta. Seara biliard. Fără iluminat electric.

Marţi, 6 iulie/24 iunie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. La dejun domnul şi doamna Coutouly şi domnul şi doamna Kamedey. Vizitat castelul. După-amiaza scris. Promenadă. Seara biliard.

Miercuri, 7 iulie/25 iunie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. Ora 12 venit toţi miniştrii. Brătianu la mine. Toţi la *lunch,* ca şi doamnele Slăniceanu şi Bengescu. Orele 2-4 Consiliu de miniştri, discutat despre Societatea româno-germană de navigaţie cu aburi şi despre modificarea convenţiei comerciale cu Germania. Ora 5 toţi miniştrii pleacă la Bucureşti. Promenadă. Seara biliard.

Joi, 8 iulie/26 iunie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta şi Kremnitz la a doua cascadă. La *lunch* Busch cu soţia, domnul şi doamna Kremnitz şi Zizin Cantacuzino[387], până la ora 4. Seara promenadă. Biliard.

Vineri, 9 iulie/27 iunie

Vreme minunată, enorm de cald. Înainte de amiază

387 I.A. (Zizin) Cantacuzino (1829-1897), om politic, diplomat şi traducător, cu studii la Geneva şi Paris. A fost ministru în mai multe rânduri, agent diplomatic la Belgrad în perioada 1870-1872, director general al teatrelor din România între 1872 şi 1878. A tradus din lucrările lui Schopenhauer.

promenadă. La *lunch* invitate multe persoane. La D. Ghica. Seara promenadă, biliard. Venit Greceanu şi Basset.

Sâmbătă, 10 iulie/28 iunie

Apăsător, furtună fără ploaie. După-amiaza promenadă cu Elisabeta. Seara biliard *à quatre.*

Duminică, 11 iulie/29 iunie

Mohorât. Ora 9 plecat cu trăsura, cu Elisabeta, la biserică, apoi la Izvor. Ora 10½ înapoi. Promenadă cu Knechtel. Ploaie torenţială toată ziua. După-amiaza Stöhr la mine. Seara biliard.

Luni, 12 iulie/30 iunie

Toată noaptea ploaie torenţială, de asemenea în toată ţara. Stöhr şi Hess la mine. După-amiaza biliard. Mai târziu promenadă cu Knechtel, discutat despre ultimele lucrări, care sunt aproape gata. Umed, rece. Seara biliard cu Robescu şi Basset. Frig.

Marţi, 1/13 iulie

Ploios şi rece, +10 °R. Înainte de amiază scris. Ploaie toată ziua. După-amiaza biliard şi citit. Seara biliard cu Basset şi Robescu. Kretzulescu la *lunch.*

Miercuri, 2/14 iulie

Vremea mai bună. Promenadă. Ora 12 venit Brătianu,

discutat cu el până la ora 3. Venit şi Kalinderu, cu care fac o promenadă între orele 5 şi 7. Seara biliard.

Joi, 3/15 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta şi Knechtel. Orele 11-1 Kalinderu. Şi după-amiaza cu el. Trebuie să plece cu Basset la Bucureşti. Promenadă. Seara biliard.

Vineri, 4/16 iulie

Vreme ploioasă. Înainte de amiază amenajat cu Stöhr. Ora 12 Sturdza, care a venit de la Constantinopol. Nu a fost semnat nici un tratat comercial cu Turcia, Austria a ţesut intrigi împotrivă. Sturdza aici până la ora 5. Seara promenadă, biliard.

Sâmbătă, 5/17 iulie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază la Stöhr. Ora 12 prefectul Poliţiei. Ora 1 generalii Anghelescu, Arion, Fălcoianu, Berindei şi colonelul Carp la dejun. Orele 2½-4 prezidat Comisia de Apărare, decis ca turelele blindate să fie comandate jumătate în Franţa, jumătate în Germania. Seara promenadă. Venit Steriade.

Duminică, 6/18 iulie

Vreme minunată, vânt rece. Ora 9 cu Elisabeta la biserică. Plimbare cu trăsura la Izvor. Venit prinţesa N. Bibescu. La *lunch* D. Ghica, Busch etc. După-amiaza

Nacevic îmi aduce o scrisoare de la Sandro, care se plânge de indiscreţia lui Sturdza faţă de Radowitz. Seara promenadă. Duca şi Young la masă. Biliard. Prinţesa N. Bibescu rămâne.

Luni, 7/19 iulie

Foarte rece. Înainte de amiază scris. Promenadă. La *lunch* baronul Mayer şi Fuchs, inginer din Paris, un bărbat foarte inteligent, care rămâne la ceai şi la cină. Ora 8½ venit Sturdza, pentru conversaţia sa cu Radowitz, care a fost transmisă la Sofia. Rămâne până la ora 11, trebuie să plece dimineaţă la Bucureşti.

Marţi, 8/20 iulie

Vreme minunată, răcoare. Promenadă. Stătescu, Populeanu, procurator general, şi prefectul de Prahova la *lunch.* După-amiaza scris. Promenadă cu Elisabeta. Seara biliard.

Miercuri, 9/21 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta. Nimeni invitat. Promenadă. Seara biliard.

Joi, 10/22 iulie

Ploaie, mai târziu frumos. Promenadă. Manolescu şi primarul Bucureştiului la *lunch.* După-amiază cu Elisabeta. Seara biliard.

Vineri, 11/23 iulie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Elisabeta. Promenadă. După-amiaza audienţe. Pherekyde, care îmi relatează despre problema comercială cu Berlinul. Repetiţie de teatru până la ora 6½. Promenadă. Seara soarea cu teatru, Manolescu şi soţia etc. joacă două piese. Totul iluminat electric, în curtea mică, 45 persoane invitate. Împreună până la ora 11. Noapte minunată.

Sâmbătă, 12/24 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază promenadă. Nici un invitat. Furtună cu ploaie. Spre seară promenadă singur. Biliard. Noaptea ploaie.

Duminică, 13/25 iulie

Vreme minunată, enorm de cald. Biserică, plimbare cu trăsura până la Şesul lui Bogdan. Ora 11½ înapoi. Furtună cu ploaie. La *lunch*

Keun cu nepotul său, consulul nostru general în Teheran, Sturdza, Cernat, consilierul Schmieder etc., 20 persoane. După-amiaza promenadă cu Sturdza, care rămâne seara la masă.

Luni, 14/26 iulie

Arşiţă enormă. La ora 7 făcut prima frecţie şi luat prima baie şezând. Orele 7¾-8½ promenadă. Venit Stöhr. Înainte de amiază Szatmary. Ora 11½ Stătescu. Nimeni la

lunch. Biliard. Seara promenadă cu Stöhr. Biliard.

Marţi, 15/27 iulie

Enorm de cald. Baie, promenadă. Stöhr la mine. Ora 10½ inspectat Batalionul 2 Vânători, maior Ionescu, foarte bine, până la ora 11½. Vizitat baracamentul, întors la ora 12. Ora 1 *lunch,* prinţul Uruzov, care pleacă în concediu, C. Boerescu etc. După-amiaza scris. Promenadă. Seara biliard.

Miercuri, 16/28 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Promenadă cu carul. Înainte de amiază cu Stöhr, care merge la Bucureşti. La *lunch* ministrul de Război. Candiano numit din nou adjutant al meu, Negel primeşte Regimentul 3 Cavalerie din Bucureşti. Orele 4-6 plecat cu Elisabeta la Buşteni, călătorie minunată, munţii foarte frumoşi. Seara biliard.

Joi, 17/29 iulie

Furtună, ploaie. Înainte de amiază scris. La *lunch* Pherekyde, Bălăceanu şi ministrul plenipotenţiar turc. După-amiaza cu Pherekyde, care pleacă în concediu. Tratativele de la Berlin pentru modificarea convenţiei comerciale încă nu s-au încheiat. Spre seară promenadă. Ploaie, frig. Seara biliard.

Vineri, 18/30 iulie

Vreme din nou frumoasă, dar de-a dreptul rece. Baie şi

promenadă, apoi scris toată dimineţa. După-amiaza R. Mihai, podul peste Dunăre este anunţat. Brătianu în concediu la Râmnicu-Vâlcea. Spre seară promenadă, destul de frig, însă frumos. Biliard.

Sâmbătă, 19/31 iulie

Vreme minunată, răcoare. Baie şi promenadă până la ora 8¾. Înainte de amiază scris mamei, care stă toată vara la Umkirch. Ora 12 prefectul Poliţiei la mine, în Bucureşti totul e liniştit, presa însă e foarte activă. Venit Kalinderu, lucrat cu el. Promenadă cu Elisabeta. Munţii se văd foarte clar, însă e puţin răcoare. Seara Kalinderu, care rămâne până luni, conversat. Recolta e doar parţial bună, în Oltenia e rea.

Duminică, 1 august/20 iulie. Sf. Ilie

Ora 9 la biserică. Vreme minunată. Orele 10-11¾ plimbare cu trăsura spre Horeţi, aer plăcut, munţii minunaţi. Orele 12-1 Kalinderu. Multă lume la *lunch.* După-amiaza din nou Kalinderu. Ora 6½ primit pe principele von Schönberg-Waldburg şi pe fiul său, prinţul moştenitor, împreună cu contele Otto Lippe-Birtenfeld, care rămân la cină, până la ora 10. Vizitat castelul, care e complet iluminat electric. Noapte foarte frumoasă, deloc rece.

Luni, 2 august/21 iulie

Cald, înnorat. Cură cu baie, apoi promenadă. Înainte de amiază scris. La *lunch* doamna Văcărescu împreună cu

fiica ei Elena[388], poetă. Rosetti-Solescu, care se însoară cu fiica lui Giers. Seara promenadă. Biliard cu generalul Greceanu.

Marţi, 3 august/22 iulie

Vreme minunată. Baie, promenadă. Înainte de amiază cu Elisabeta. Stătescu la mine. După-amiaza pe Cumpăta. Seara prinţesa A. Ghica (văduva generalului) cu copiii ei şi Văcărescu cu fiica la masă. Totul iluminat electric. Seara biliard.

Miercuri, 4 august/23 iulie

Vreme minunată. Baie, promenadă. La *lunch* Candiano, care a devenit din nou adjutant. Ora 5 promenadă. Seara la ora 8½ *soirée* cu reprezentaţie teatrală, 75 persoane, până la ora 11¾. Joacă Manolescu[389]. Băut ceai în curte. Seară minunată.

Joi, 5 august/24 iulie

Vreme frumoasă. Ora 7½ baie, promenadă, scris. Venit Stöhr. După-amiaza biliard cu Candiano şi Greceanu. Seara invitat pe Young. Biliard. Ploaie.

Vineri, 6 august/25 iulie

---

388 Elena Văcărescu (1864-1947), scriitoare, fiica diplomatului şi omului politic Ioan Văcărescu.

389 Grigore Manolescu (1857-1893), artist dramatic originar din Bucureşti, foarte renumit în epocă.

Ploaie şi frig. Baie, promenadă. După-amiază ploaie torenţială. Seara mai bine. Cu Stöhr. Seara, la masă, domnişoara Văcărescu, care recită în teatru.

Sâmbătă, 7 august/26 iulie

+8 °R, ploaie. Baie, promenadă. Nimeni la *lunch.* După-amiaza promenadă cu Elisabeta. Seara, la masă, toţi copiii răposatului Davila. Biliard cu Robescu şi Perticari.

Duminică, 8 august/27 iulie

Vreme minunată, nu am mers la biserică. Baie, promenadă. Înainte de amiază Stöhr, aranjat tablouri. La masă Theodori cu soţia, Moruzi. După-amiaza scris. Seara mică promenadă. Biliard până la ora 10. Sosit Basset.

Luni, 9 august/28 iulie

Vreme moale. Baie, promenadă. Înainte de amiază scris tot timpul. La *lunch* Suţu, Mavromichalis şi Condirotis, care sunt mutaţi la Berlin. După-amiaza scris. Promenadă. Seara la ora 8½ venit Sturdza, discutat cu el până la ora 11 problema convenţiei comerciale cu Germania.

Marţi, 10 august/29 iulie

Vreme moale şi frumoasă. Baie, promenadă, scris. După-amiaza cu Sturdza. Promenadă, la Stöhr. Seara biliard cu Basset.

Miercuri, 11 august/30 iulie

Vreme minunată, cald. A murit Manolescu, primarul de Bucureşti. Baie, promenadă. Venit Radu Mihai. După-amiaza promenadă cu Elisabeta. Aer minunat. Seara biliard cu Basset. Noapte senină, cu lună.

Joi, 12 august/31 iulie

Baie, promenadă, foarte cald. Cu Stöhr, aranjat tablouri. După-amiaza scris. Promenadă. Seara biliard cu Şoimănescu, care intră în serviciu.

Vineri, 1/13 august

Ploaie torenţială. Baie, promenadă. Înainte de amiază Stöhr, apoi Basset, care pleacă la cură în străinătate. Seara promenadă. Ploaie furtunoasă. Biliard.

Sâmbătă, 2/14 august

Frumos. Baie, promenadă. Venit ministrul de Război. Prinţesa Bibescu. Promenadă. Seara biliard.

Duminică, 3/15 august

Vreme minunată. Biserică, apoi plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. După-amiaza nimeni. Promenadă. Biliard.

Luni, 4/16 august

Foarte cald. Baie, promenadă. La *lunch* D. Ghica, Coutouly cu soţia etc. Promenadă. Seara generalul

Greceanu.

Marţi, 5/17 august

Noaptea ploaie. Baie, promenadă. Scris. Moruzi la *lunch.* Seara Kremnitz cu soţia. Biliard.

Miercuri, 6/18 august

Noaptea ploaie, foarte apăsător. Baie, promenadă, scris. După-amiaza biliard. Seara promenadă.

Joi, 7/19 august

Baie, promenadă. Ploaie. Ora 12 Sturdza. După-amiaza furtună. Seara biliard. Sturdza încă aici.

Vineri, 8/20 august

Vreme ploioasă. Înainte de amiază cu Elisabeta. După-amiaza repetiţie de teatru, la care Elisabeta îi invită pe copii. Promenadă la cascade. Seara biliard.

Sâmbătă, 9/21 august

Vreme minunată. Baie, promenadă. Ora 12 Sturdza. Depeşele spun că în Bulgaria e revoluţie, iar Sandro e detronat. După-amiaza promenadă. Sturdza, care nu a plecat la Bucureşti, îmi spune că revoluţia în Bulgaria a fost făcută de miniştri. Brătianu şi toţi miniştrii vor veni mâine. Ora 8½ teatru şi *soirée,* 70 persoane, până la ora 11½. Sandro se pare că e prizonier la Vidin.

Duminică, 10/22 august

Baie, promenadă. Dimineaţa +8 °R. Vreme minunată. Ora 12½ toţi miniştrii la *lunch.* Brătianu vine abia la ora 5. Nu am luat nici o decizie concretă, deoarece nu avem veşti de niciunde. Marţi voi pleca la Bucureşti. Promenadă. Seara biliard. Sandro pare să fi plecat din Bulgaria.

Luni, 11/23 august

Baie, promenadă. Vreme minunată. Sandro pare să fie închis într-o mănăstire, iar o parte din armată nu vrea să se supună, ar fi de partea lui. Ora 11 Busch, discutat despre situaţie până la ora 11¾, el recomandă precauţie. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, spre Azuga, munţii minunaţi. Răcoare. Vizitat şantierul fabricii de postav, şcoala etc. Acolo până la ora 6½. Ora 7½ înapoi, foarte rece. Seara biliard. Ora 10 depeşă, Sandro a fost coborât în aval pe Dunăre, nu se ştie încotro, cei din Filipopol sunt de partea lui. Nici un ministru în conspiraţie.

Cotroceni

Marţi, 12/24 august. Sinaia-Bucureşti

Vreme minunată. Baie, promenadă. La *lunch* Grădişteanu cu domnul şi doamna Guillaume (născ. E.G.), le-am arătat castelul. Audienţe. Ora 5 plecarea din Sinaia. Elisabeta mă conduce. Cu trenul special spre Bucureşti, cu mine Stătescu şi Bellu. Ora 8 sosirea în Cotroceni, miniştrii

etc. prezenţi. Luat ceaiul singur, enorm de apăsător, aer foarte rău. În Bulgaria revoluţia înfrântă, Caravelov şi Stambulov la conducere, toată ţara e de partea lui Sandro, el a sosit în Reni.

Miercuri, 13/25 august

Enorm de apăsător, aer neplăcut. La micul mormânt, unde capela e aproape gata. Orele 10-12 Consiliu de miniştri. Sandro a fost dus la Reni, guvernul provizoriu cere să fie adus înapoi. Prinţul A. de Hessa[390] telegrafiază, vrea să-l protejeze pe Sandro. Ora 2 primit pe Riedesel, care a venit din Hessa. Toată ţara este de partea lui Sandro. Ora 4 la mitropolit; e pe moarte, semnează testamentul, acolo o jumătate de oră. La Palat, în clădirea nouă. Ora 6 înapoi. Seara primit pe pastorul Koch, care vrea să plece apoi la Sandro. Ora 9 prefectul Poliţiei.

Joi, 14/26 august

Enorm de apăsător. Orele 10-12 Brătianu. Situaţia este gravă, Sandro pleacă spre Lemberg, unde se duce şi Riedesel. Bismarck s-a întâlnit cu Giers la Franzensbad. După-amiaza la Palat. A murit mitropolitul primat. Seara Kalinderu. Bulgarii sunt de partea principelui lor.

Vineri, 15/27 august. Sf. Maria

Cald. Înainte de amiază ministrul de Război, R. Mihai. Ruşii speră să reuşească. Sandro a ajuns în Lemberg.

---

390 Principele Alexander de Hessa, tatăl lui Alexandru de Battenberg (Sandro).

Apăsător, ca de furtună. Ora 2 Sturdza. Ora 5 Wight, care i-a văzut pe Bismarck şi pe Kalnoky. Sandro a fost primit de polonezi cu ovaţii la Lemberg. Seara la ora 9 Sturdza.

Sinaia

Sâmbătă, 16/28 august. Bucureşti-Sinaia

Enorm de apăsător. Înainte de amiază prefectul Poliţiei, Sturdza. Sandro pleacă din Lemberg direct spre Bulgaria, prin Bucureşti, unde ajunge mâine dimineaţă. Ora 12 plecat cu trăsura la Mitropolie.

Ceremonie funerară pentru mitropolit, care se aflǎ şezând în mijlocul bisericii, în veşmânt. Foarte plin. Rămas trei sferturi de oră, discurs funebru. Eu merg cu trăsura direct la Cotroceni, corpul mitropolitului va fi dus la Neamţ, Sturdza şi R. Mihai îl însoţesc. Dejunat rapid. Ora 1¾ plecarea cu trenul special la Sinaia, Stătescu şi Kalinderu cu mine. Ora 5 sosirea, Elisabeta aici, D. Ghica, Suţu etc., direct la castel. Cinat la ora 7 cu Elisabeta. Seara biliard. Sandro este aşteptat cu nerăbdare în Bulgaria.

Duminică, 17/29 august

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. Cu Kalinderu. Ora 10 Sandro a sosit în Bucureşti împreună cu cei doi fraţi ai săi, Brătianu îl întâmpină, de faţă Wight, miniştrii şi mult public. Rămâne o oră în gară. Pleacă direct la Rusciuc, unde e întâmpinat cu entuziasm. Ora 1 D. Ghica la *lunch.* După-amiaza citit. Seara biliard.

Luni, 18/30 august

Vreme minunată, cald. Depeşă de la Sandro din Şistov,

el merge la Tîrnovo. După-amiaza lucrat cu Kalinderu. Seara biliard.

Marţi, 19/31 august

Vreme minunată. Promenadă. Înainte de amiază cu Elisabeta. Ora 12 la gară, sosit Ludwig de Battenberg[391], nu poate rămâne decât până seara. Îmi spune că prinţul Dolgoruki va pleca în Bulgaria. Situaţia lui Sandro e foarte gravă, din cauză că în conspiraţie se află mulţi ofiţeri. Ora 1 *lunch.* Arătat castelul. După-amiaza conversat până la ora 5. L. de Battenberg pleacă la Bucureşti, unde locuieşte la Wight. Seara la masă Kennedy cu soţia, care au fost mutaţi la ambasada engleză de la Constantinopol, conversat până la ora 9.

Miercuri, 1 septembrie/20 august

Vreme minunată. Baie, promenadă. După-amiaza cu Elisabeta. Seara biliard. Sandro în Filipopol.

Joi, 2 septembrie/21 august

Vreme minunată. Baie, promenadă, scris. Ora 12 venit Brătianu, Sturdza, Stolojan, Alecsandri. Discutat cu Brătianu. Sandro s-a adresat plin de respect împăratului rus şi a primit un răspuns grosolan. Ora 4 Brătianu pleacă. Sturdza rămâne. Seara cu Elisabeta, le-am citit depeşe ei şi lui Alecsandri.

---

391 Ludwig de Battenberg (1854-1921), fratele mai vârstnic al lui Alexandru de Battenberg, principele Bulgariei.

Vineri, 3 septembrie/22 august

Înainte de amiază baie, promenadă, foarte cald. După-amiaza discutat cu Sturdza, trebuie să plece la Bucureşti. Sandro a ajuns în Sofia. Seara biliard cu Alecsandri. Răcoare.

Sâmbătă, 4 septembrie/23 august

Baie, promenadă. Ora 12 venit L. Battenberg, eu îl iau de la gară. După-amiaza cu el şi cu Elisabeta la cascade. Ceai la pavilionul de vânătoare. Seara sosit ştire despre abdicarea lui Sandro. Din acest motiv, L. Battenberg rămâne aici. Biliard cu Alecsandri, ceilalţi muzică.

Duminică, 5 septembrie/24 august

Ora 8½ dejunat *à trois,* apoi conversat. L. de Battenberg la Busch, spre a interveni pentru siguranţa lui Sandro. După-amiaza împreună, promenadă. Seara biliard.

Luni, 6 septembrie/25 august

De la 7 la 8½ dejunat *à trois,* apoi îl duc la gară pe L. de Battenberg, care pleacă prin Bucureşti spre Darmstadt. Ora 8¾ plecarea. Promenadă, scris, foarte cald. După-amiaza scris. Cu Knechtel hotărât cărările. Seara multă lume la masă, contesa Beausac etc.

Marţi, 7 septembrie/26 august

Baie, promenadă. Sandro a plecat din Sofia, a abdicat

definitiv. Lume la *lunch.* După-amiaza furtună puternică. Ora 6 promenadă. Seara biliard cu Alecsandri.

Miercuri, 8 septembrie/27 august

Vreme minunată, baie, promenadă. Ministrul Spaniei la *lunch,* Theodor Rosetti, Alecsandri, Stătescu. După-amiaza scris. Enorm de multe depeşe despre Bulgaria. Seara promenadă. Biliard cu Alecsandri.

Joi, 9 septembrie/28 august

Vreme minunată, baie, promenadă. Ora 11 Stătescu. Ora 12 sosit principesa Cuza[392], Alecsandri a adus-o de la gară. Noi o întâmpinăm. Ora 1 dejun, prezent şi Theodor Rosetti, 18 persoane. După aceea îi arătăm castelul. Ora 4 ceai. Ora 5 pleacă, e încântată de primire. Seara promenadă. Biliard cu Alecsandri.

Vineri, 10 septembrie/29 august

Vreme minunată, mai târziu furtună. Baie, promenadă. Ora 12 D. Sturdza, care pleacă la Lemberg pentru a-l saluta pe împăratul austriac. Ora 1 Tornielli. La *lunch* încă Liteanu, Maiorescu şi doamna Mavrogheni. După-amiaza discutat cu Sturdza şi Liteanu. Germania se arată foarte prietenoasă faţă de noi. Sandro a ajuns în Darmstadt.

---

392 Elena Cuza, născută Rosetti (1825-1909), soţia fostului domnitor Alexandru Ioan Cuza. A înfiinţat, în 1862, Azilul de copii de la Cotroceni, pe care Carol I îl aminteşte frecvent în jurnalul său. După moartea fostului domnitor, în 1873, Elena Cuza trăia retrasă la moşia de la Ruginoasa şi în casa de la Piatra-Neamţ.

Seara promenadă. Biliard cu Alecsandri.

Sâmbătă, 11 septembrie/30 august. Aniversarea Griviţei

Vreme frumoasă. Ora 9 la biserică, rugăciune pentru cei căzuţi şi Te Deum. Elisabeta încoronează drapelul Batalionului 2 Vânători. Defilarea companiei de onoare. Ora 10 înapoi. Ora 12 Văcărescu aduce *Istoria* sa a războiului. Ora 12½ la tabăra de barăci, care e frumos decorată, mari urale şi flori, steaguri şi buchete, 90 persoane, Busch, Coutouly, Stătescu, Nacu, Alecsandri, D. Ghica, reprezentate şi legaţiile austriacă şi italiană. Vreme ameninţătoare. Eu ţin primul toast, destul de lung, mare impresie, apoi Elisabeta spune câteva cuvinte, generalul Dunca în numele armatei, maiorul Ionescu în numele batalionului, Văcărescu, care înmânează *Istoria* sa a războiului, Alecsandri, apoi Candiano o poezie, acesta îşi preia funcţia de adjutant al meu. Pe urmă mare horă, până la ora 3. Vremea încă ameninţătoare, seara foarte frumoasă. Promenadă. Ora 8½ retragere cu torţe şi focuri de artificii. Invitat pe toţi la castel, rămas împreună până la ora 10. Zi obositoare. Depeşe de la împăratul Rusiei şi de la marele duce Nicolae, precum şi multe din ţară.

Duminică, 12 septembrie/31 august

Vreme frumoasă. Baie, promenadă. Înainte de amiază Văcărescu citeşte din *Istoria* sa. Multă lume la *lunch.* După-amiaza citit, scris. Văcărescu. Nunta de argint a lui Leopold, sărbătorită la Sigmaringen. Seara I. Văcărescu împreună cu familia la masă. Mică reprezentaţie de teatru

a doamnelor, organizată de doamna Dasseau. Sturdza la împăratul Franz Josef.

Luni, 1/13 septembrie

Baie, promenadă. Vreme minunată, peste noapte +5 °R. La *lunch* Văcărescu, care după-amiaza îmi citeşte din *Istoria* sa. Bălăceanu, care a venit de la Constantinopol, etc. Seara din nou Bălăceanu, biliard cu Alecsandri.

Marţi, 2/14 septembrie

Baie, promenadă. Vreme minunată. Înainte de amiază scris. După-amiaza diferite audienţe. Doamna Dasseau trebuie să plece. Seara biliard.

Miercuri, 3/15 septembrie

Vreme minunată. Baie, promenadă. Înainte de amiază scris. La masă Zizin Cantacuzino. După-amiaza generalul Creţeanu pentru manevrele cavaleriei. Seara biliard cu Alecsandri şi Z. Cantacuzino.

Joi, 4/16 septembrie

Enorm de cald. Baie, promenadă. Carp, discutat cu el despre politică. Ora 12 Moruzi. La *lunch* Busch cu soţia, Carp, doamna Pietsch din

Berlin, conversat până la ora 4, promenadă. Seara depeşă despre un atentat asupra lui Brătianu, două focuri de revolver au nimerit foarte aproape; Robescu, care era

cu el, a fost uşor rănit. Biliard cu Alecsandri. Nori întunecaţi.

Vineri, 5/17 septembrie

Noaptea ploaie. Deja frig, zăpadă pe munţi. Baie, promenadă. Brătianu mulţumeşte pentru depeşa noastră. În Bucureşti o manifestaţie, de asemenea împotriva foilor lui Schmitz. Familia Schneider la *lunch.* Seara promenadă. Biliard cu Alecsandri.

Sâmbătă, 6/18 septembrie

Vreme minunată, frig, brumă. Baie, promenadă. Înainte de amiază venit Alecsandri, apoi Pherekyde. Familia Coutouly la dejun. După-amiaza Pherekyde. Cu Elisabeta. Steriade. Seara biliard cu Alecsandri.

Duminică, 7/19 septembrie

Vreme minunată, baie, promenadă. Cu Elisabeta. La *lunch* domnul şi doamna Rosetti-Solescu, ea e fiica lui Giers[393]. După-amiaza scris. Seara promenadă. Biliard cu Alecsandri. Cei din Sigmaringen au plecat cu toţii la Weinberg.

Marţi, 8/20 septembrie

---

393 Baronul Nicolae Giers (1820-1895), diplomat rus de origine suedeză, fost consul general al Rusiei la Bucureşti. În acel moment era ministru de Externe al Rusiei. Fiica sa era căsătorită cu diplomatul George Rosetti--Soleşti (1853-1916), viitor ministru plenipotenţiar la Sankt-Petersburg.

Vreme minunată, vânt rece. Sf. Maria. Ora 9 la biserică, apoi plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. La dejun generalul austriac Bernard din Braşov, un colonel spaniol, maiorul francez Meunier, colonelul Lahovary şi colonelul Chiriţescu, care a venit de la Berlin, 20 persoane. Îndelung cerc. După-amiaza citit. Seara promenadă. Biliard cu Alecsandri. Frig.

Marţi, 9/21 septembrie

Brumă. Vreme minunată. Baie, promenadă. Ministrul de Război la dejun, după aceea lucrat cu el. Ziarele din Bucureşti sunt de o violenţă care întrece toate limitele. După-amiaza promenadă. Seara biliard cu Alecsandri. În Bulgaria antipatie faţă de Rusia. Kaulbars[394] va ajunge curând la Sofia.

Miercuri, 10/22 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Baie, promenadă. Ora 10½ inspectat Batalionul de Vânători, până la ora 12, trageri. Plagino şi socrul lui, biliard cu ei şi cu Alecsandri. Seara promenadă. Rămas-bun de la Alecsandri, care pleacă în Moldova. Atmosferă apăsătoare.

Joi, 11/23 septembrie

Vreme minunată. Baie, promenadă. Ora 12 venit Brătianu cu familia, l-am salutat călduros după atentat.

---

394 Baronul Nicolae Kaulbars, general rus, trimisul ţarului în Bulgaria după detronarea lui Alexandru de Battenberg.

Toţi la masă, de asemenea Beldiman, care pleacă la Sofia. După-amiaza discutat cu Brătianu. Seara promenadă. Kalinderu aici.

Vineri, 12/24 septembrie

Vânt cald. Baie, promenadă. Orele 10-1 Kalinderu, care a fost în Moldova. Bibescu la *lunch;* a fost la Karlsbad, l-a văzut pe Giers. Conversat cu el până la ora 3. Orele 4-5 Kalinderu. Seara promenadă. Biliard cu Candiano. Ora 11 în pat.

Sâmbătă, 13/25 septembrie

Ploaie şi ceaţă. Baie, promenadă. Deloc rece. Ora 12 Sturdza, care a fost primit excelent în Serbia, apoi la Berlin, Viena şi Pesta. Se doreşte colaborarea noastră în toate, ca şi reluarea relaţiilor comerciale. Rămâne după masă şi ţine o conferinţă. În toată ţara agitaţii întreţinute de ruşi, eu ating problema unei eventuale vizite la St. Petersburg. Seara promenadă. Ceva ploaie, rece. Robescu intră de serviciu.

Duminică, 14/26 septembrie

Baie, promenadă. Ceaţă, frig umed. Mai târziu soare. La *lunch* domnul şi doamna Galleron, Maiorescu, cu care am o lungă conversaţie politică, constată şi el marea agitaţie. În Bucureşti contestare enormă a partidului de guvernământ. Seara biliard.

Luni, 15/27 septembrie

Vreme minunată, brumă, mai târziu înnorat. Baie, promenadă. Lume la masă. Seara venit Basset.

Marţi, 16/28 septembrie

Vreme minunată, deloc frig. Baie, promenadă. Scris. La *lunch* R. Mihai cu soţia, Horicks etc. După-amiaza cu Radu. Mai târziu promenadă. Basset la mine. Seara biliard. Seară caldă.

Miercuri, 17/29 septembrie

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. La *lunch* generalul comandant al Transilvaniei von Schönfeld, general-maiorul conte von Schulenburg din Cluj, contele von Schönfeld, von Kovâcs din Sibiu, colonelul Benda de la Regimentul 2 Infanterie şi Saffir Edler von Corpod de la Regimentul 2 Husari, Schuster cu soţia şi Herz. Îndelung pe verandă. Domnii vin şi seara la ceai. Pleacă la ora 7. Cinat. Seara biliard. Noapte caldă.

Joi, 18/30 septembrie

Apăsător. Baie, promenadă. Înainte de amiază scris, pentru Curtea de Argeş, care va fi sfinţită la 5 octombrie stil nou. La *lunch* Kalevitsch, care prezintă rechemarea sa, Moruzi, Chiţu, miniştrii, cu care lucrez după-amiaza. Hotărât manevrele pentru sfârşitul lunii, în Buzău. Seara promenadă pe noile cărări. Basset la mine. Lubicz, care ar fi venit pentru muzică, a fost găsit seara târziu în castel,

aici *rendez-vous* cu Maiorescu[395]. Istorie incompletă, care va trebui ţinută secretă. A fost concediat. În Bulgaria ruşii adoptă un ton impertinent. Kaulbars joacă rol de dictator. Bulgarii cedează încet.

Vineri, 1 octombrie/19 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Baie, promenadă. Sfătuit cu Elisabeta în legătură cu istoria fatală. La *lunch* doamna Maiorescu. După-amiaza Maican Dimitrescu, pentru planurile navelor. Promenadă. Seara biliard.

Sâmbătă, 2 octombrie/20 septembrie

Vreme minunată. Baie, promenadă. Mai târziu ceaţă deasă, frig umed. Lubicz venit la castel, eu l-am expediat. Ora 12 Sturdza. Venit Wight, conversat cu el după-amiaza. Seara cu Sturdza, despre acţiunile ruşilor.

Duminică, 3 octombrie/21 septembrie

Ceaţă, frig. Baie, promenadă. La *lunch* familia Coutoulys, D. Sturdza, I. Brătianu, cu care am după-amiaza o lungă discuţie. Acesta crede că persoana mea e în pericol. Seara D. Sturdza.

Luni, 4 octombrie/22 septembrie

---

395 E vorba de Livia Maiorescu, fiica lui Titu Maiorescu. Livia era domnişoară de onoare a reginei Elisabeta. Insemnările din jurnalul regelui Carol I ulterioare acestui moment confirmă faptul că ar fi existat o legătură amoroasă între ea şi muzicianul Lubicz.

Vreme minunată. Baie, promenadă. Înainte de amiază scris lui Leopold, l-am invitat să vină împreună cu fiii săi. D. Sturdza la dejun, promenadă cu el. Seara biliard. Steriadi aici.

Marţi, 5 octombrie/23 septembrie

Vreme minunată. Baie, promenadă. La *lunch* colonelul Cerutti, conversat îndelung cu el. Orele 4½-5½ promenadă cu Elisabeta. Seara cald. Biliard.

Miercuri, 6 octombrie/24 septembrie

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. La *lunch* Busch cu soţia, discutat cu el îndelung despre intrigile ruseşti şi despre faptul că Leopold ar trebui să vină aici cu fiii săi. După-amiaza Spiro Paul din Sofia. Kaulbars procedează destul de neîndemânatic, bulgarii rezistă încă. Spre seară promenadă. Aer minunat. Biliard.

Joi, 7 octombrie/*25* ***septembrie***

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. Înainte de amiază discutat cu Elisabeta chestiunea L. şi M., noi încă ne temem că ar putea să fie ea. Venit Greceanu şi Steriadi, pentru Curtea de Argeş, unde trebuie să trimitem totul. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Buşteni, minunat, promenadă pe pajişte. Ora 5½ înapoi. Seara biliard.

Vineri, 8/26 septembrie

Ceaţă, deloc frig. Baie, promenadă. Scris întreaga

dimineaţă. La *lunch* Pherekyde şi Grant. După-amiaza acasă. Seara biliard. În Bulgaria mare agitaţie, opoziţia este cu Rusia.

Sâmbătă, 9 octombrie/27 septembrie

+3 °R, ceaţă, frig. Baie, promenadă. Înainte de amiază scris. Ora 12½ Moruzi la mine. După-amiaza, între orele 2½ şi 4½, promenadă. Vreme senină, soare, însă vânt rece. Apoi cu Elisabeta. Seara biliard.

Buzău

Duminică, 10 octombrie/28 septembrie. Sinaia-Buzău

Rece, mohorât. Ora 8½ dejunat, apoi mers cu Knechtel pe noul drum. Ora 10 plecarea cu trenul special. Elisabeta cu mine la gară. Ora 11½ la Ploieşti, inspectat Regimentul de Dorobanţi, ministrul de Război, colonelul Cerutti, maiorul Meunier, căpitanul Schneider, generali, exersat o oră. Întâmpinare la Ploieşti. Ora 1 mai departe. Ora 2½ în Buzău, mare întâmpinare, discursuri. La Episcopie, Te Deum. Primirea autorităţilor. Ora 4 inspectat Regimentul de Dorobanţi, ploaie, locotenent-colonel Petrescu. Ora 5½ înapoi. Ora 7 mare dineu, 40 persoane, toasturi. Ora 8½ promenadă în oraş, iluminaţii, primire călduroasă, multă lume, ora 9½ înapoi. Depeşă de la Leopold, care deocamdată nu poate să vină, îmi va scrie. Mare secetă în toată ţara, nu se poate ara. Generalul Creţeanu comandă cavaleria.

Luni, 11 octombrie/29 septembrie. Buzău

Ora 7½ sculat. Vreme frumoasă. Ora 9 încălecat, la manevrele cavaleriei. Regimentul 8, Bateria 3, primele momente foarte lungi şi acţiune puţină. Manevrele se încheie cu un mare atac. Critică. Întors abia la ora 3. Ora 3½ vizitat stabilimentul, şcoala etc., până la ora 5. Aer plăcut. Ora 6½ dineu, retragere cu torţe. Seara la ora 9 invitat pe toţi ofiţerii de cavalerie, punci, toasturi, până la ora 10 cu domnii, 300 la număr, conversat.

Marţi, 12 octombrie/30 septembrie. Buzău-Bucureşti

Vreme minunată, cald. Ora 8 la episcop, văzut paraclisul său. Ora 9 încălecat, trecut în revistă întreaga cavalerie. Exerciţii de linie, atac vertical, până la ora 11, apoi defilare în trap a Regimentului 8. Trupa descălecat şi prin pădure spre Buzău. Ora 12½ dejun. Ora 2½ plecarea din Buzău, multă lume la gară. Ora 4½ în Ploieşti. Ora 5¾ sosirea în Cotroceni, miniştrii, D. Ghica, foarte multă lume în întâmpinare. Cerc. Ora 7 cinat. Seara scris. Frig în cameră. Aer greu şi uscat.

Bucureşti

Miercuri, 1/13 octombrie

Vreme mohorâtă. În grădină cu Knechtel. Ora 9 inspecţia Regimentelor 6 şi 21 Dorobanţi, foarte bine, până la ora 11½. Sturdza şi R. Mihai la mine. Ora 2 în oraş. Biblioteca e gata, foarte frumoasă. Stöhr aici, a venit din străinătate. Pössenbach. Prin tot Palatul şi la grajduri cu Gottereau şi Steriadi. Rotonda nu e gata încă. Ora 6 înapoi.

Seara scris.

Joi, 2/14 octombrie

Vreme minunată, cald. Orele 9-10 scris. Ministrul de Război. Ora 11 Consiliu de miniştri fără Brătianu, care e bolnav la Florica. Ora 2 la inaugurarea noii Şcoli de Poduri şi Şosele. Slujbă religioasă în curte, discurs al lui Duca, eu răspund. Vizitat în detaliu întregul stabiliment. Multă lume de faţă. După aceea la atelierul lui Stöhr şi la Palat, acolo până la ora 5. Ora 5½ la Cotroceni. Primit pe Uruzov în audienţă de rămas-bun, pleacă la Bruxelles. Seara la ora 8½ Liteanu la mine, doreşte să se retragă de la Berlin. Puţin răcit.

Vineri, 3/15 octombrie

Barometrul a coborât foarte mult. Vânt. Ora 10 început ploaie torenţială, care ţine toată ziua. Ora 10 primit pe Teriachiu, ora 10½ pe maiorul francez Meunier, ora 11 pe ministrul Stătescu. Ora 2 la Palat, venit Sturdza, decis că sfinţirea de la Curtea de Argeş se va amâna cu 8 zile. Pregătit totul, foarte festiv, vremea este însă prea rea. Ora 5 la Cotroceni. Primit pe Wight, care a fost numit ambasador la Constantinopol. Îşi ia rămas-bun de la mine. Seara scris. Vânt puternic. Răcit.

Sinaia

Sâmbătă, 4/16 octombrie. Bucureşti-Sinaia

Vremea mult mai bună. Răcit foarte tare. Ora 8

dejunat. Sturdza la mine, vorbit despre Curtea de Argeş. Rămâne stabilit în mod sigur pentru duminica următoare. Ora 9½ plecarea din Cotroceni, singur. Miniştrii etc. la gară. Ora 11¾ în Sinaia. Ploaie. Elisabeta mă ia. Gardă de onoare cu fanfară. Ora 1½ dejunat. Theodori aici. După-amiaza cu Elisabeta. Seara biliard. Guturai enorm. Vreme rece.

Duminică, 5/17 octombrie

Mohorât, nu prea rece, vânt. Înainte de amiază scris cu Elisabeta. Stolojan la *lunch.* După-amiaza acasă, foarte răcit. Sosit Alecsandri, biliard cu el seara. Scrisoare de la Sandro.

Luni, 6/18 octombrie

Vreme minunată, cald. Mai bine cu guturaiul. Promenadă cu Elisabeta în pădure. Înainte de amiază scris lui Leopold, despre călătoria lui încoace. La *lunch* Plagino, jucat biliard cu el şi cu Alecsandri. Seara scris lui Sandro. Biliard cu Alecsandri şi Şoimănescu. Ploaie.

Marţi, 7/19 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază promenadă, apoi scris lui Sandro. Sosit Stöhr, nu se simte bine. După-amiaza promenadă, foarte apăsător. Seara biliard cu Alecsandri.

Miercuri, 8/20 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază Stöhr, apoi cu Pössenbach şi cu pictorul Wagner din München. Venit Greceanu şi Kalinderu. Căldură mare. Promenadă. Seara scris. Biliard cu Alecsandri.

Joi, 9/21 octombrie

Vreme minunată, enorm de cald. Stöhr aici. Orele 11-1 Kalinderu. Generalul Fălcoianu la *lunch.* După-amiază din nou Kalinderu. Ora 5 promenadă, cald. Barometrul coboară. Seara biliard.

Vineri, 10/22 octombrie

Nori, furtună, foarte apăsător. Întreaga dimineaţă cu Stöhr. Promenadă. Ora 12 venit Sturdza. Ploaie. După-amiaza cu Stöhr, rezolvat diferite lucruri legate de construcţii. Orele 6-7 Sturdza la mine. Seara biliard cu Alecsandri. Vreme senină.

Curtea de Argeş

Sâmbătă, 11/23 octombrie. Sinaia-Curtea de Argeş

Ora 5 sculat. Întregul castel iluminat electric. Ora 6½ Stöhr. Ora 7 plecarea cu Elisabeta, Alecsandri, Sturdza etc., dimineaţă minunată, complet senin, iluminat frumos. Ora 9¾ sosirea în Chitila, unde se află ceilalţi miniştri, Plagino, prim-preşedintele Curţii de Casaţie Skina etc. Dejunat în vagon, foarte cald. Ora 12 sosirea în Piteşti. Întâmpinare enormă. Spre Curtea de Argeş cu 30 de trăsuri, oraşul complet împodobit, flori etc., escortă, ţărani

cu steaguri. Praf. Ora 2 în Merişani, întâmpinare cu urale. Ora 3 la bariera oraşului Curtea de Argeş, discursuri. În oraş mare întâmpinare, discursuri. Urcat în landoul nostru cu patru cai. Prin oraşul împodobit. Trupe. Ora 3½ la biserică, aceasta e din plin luminată de soare. Întregul cler în ornat, mitropolitul Moldovei şi episcopii de Buzău şi de Galaţi. Intrat în minunata biserică în sunet de clopote şi de cor. Vecernie. După aceea vizitat biserica. Lecomte ne explică totul, acolo până la ora 5. Înapoi în oraş. Descins la primar. Ora 7 dineu cu 40 de tacâmuri, Tornielli, Busch, Coutouly cu soţia, Hooricks, Heidler, mitropolitul din Iaşi, episcopii de Argeş, Buzău şi Galaţi, toţi miniştrii etc. Noi ţinem fiecare un discurs. Seara retragere cu torţe, ovaţii. Ora 9½ în pat. Vreme minunată.

Duminică, 12/24 octombrie. Sfinţirea Bisericii Curtea de Argeş

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 plecat la biserică în ţinută de gală. Întâmpinaţi de cler. Începe cu o procesiune în jurul bisericii, apoi târnosirea la altar şi în biserică, iar în încheiere liturghia, la care se foloseşte Evangheliarul Elisabetei. Ora 11½ se termină, întreaga asistenţă părăseşte biserica, noi ultimii, înaintea clerului. În faţa treptelor ţin un lung şi frumos discurs, care face o impresie adâncă. 20.000 de oameni în curte, trupe etc. Sturdza răspunde. Alecsandri citeşte o poezie. Defilarea trupelor, apoi mare dejun la Seminar, 200 persoane, toasturi. Promenadă la biserică. Ora 2 la Biserica Domnească şi la şcoală. Orele 4-5 plimbare cu trăsura peste podul de pe Argeş, la episcop în metoc, şi el la biserică pentru a lua Evangheliarul. Acolo ovaţii. Înapoi în

oraş. Ora 5½ întregul cler cu mitropolitul etc. ne-au mulţumit pentru sărbătoare. Ora 7 dineu, 40 persoane, apoi vin toţi miniştrii, miniştrii plenipotenţiari şi notabilităţile, care au cinat la Seminar. Soarea, retragere cu torţe, ovaţii, clerul a luat parte la serbare, care a fost una dintre cele mai frumoase din România. Venit lume din toate părţile ţării. Lecomte primeşte Crucea de comandor al Ordinului Coroanei, Gavrilescu, Crucea de cavaler. La serbare au fost şi Plagino şi Gusti, care a ţinut un toast foarte frumos.

Sinaia

Luni, 13/25 octombrie. Curtea de Argeş-Sinaia

Vreme mohorâtă şi rece, ceva ploaie. Ora 8¾ punerea pietrei de temelie la palatul episcopal. Trupele prezente. Cler, cor, rugăciuni. Apoi vizitat biserica. Ora 9¾ plecarea cu toate notabilităţile invitate, cu 30 de trăsuri, spre Piteşti. Vânt rece, mult praf, scurte opriri în câteva comune. Ora 11¾ în Piteşti. Întâmpinare în oraş şi la gară. Ora 1 plecarea cu trenul special. Leordeni, Kretzulescu la gară. Titu, întâmpinare. Familia Văcărescu, care vine cu noi. Ora 4 în Chitila. Miniştrii, miniştrii plenipotenţiari etc. îşi iau rămas-bun şi pleacă la Bucureşti. Ora 6½ sosirea în Sinaia, ceaţă deasă, mers îndată cu trăsura la castel. Alecsandri este cu noi. Stöhr şi Basset aici. Ora 7 cinat. Biliard cu Alecsandri. Ora 10 în pat.

Marţi, 14/26 octombrie

Ceaţă de nepătruns, frig. Înainte de amiază cu Stöhr, coborât cu el pentru o nouă clădire, care este necesară.

Ora 1 *lunch,* doamna Văcărescu împreună cu fiica, rămân şi seara la masă. După-amiaza Basset şi Stöhr la mine. Biliard cu Alecsandri.

Miercuri, 15/27 octombrie

Ceaţă, frig, ninge puţin. Înainte de amiază scris. La *lunch* Tocilescu, care citeşte din descrierea Bisericii Curtea de Argeş. Alecsandri de faţă, până la ora 5. Seara biliard cu Alecsandri. – 1 °R.

Joi, 16/28 octombrie

Frig, vreme frumoasă şi senină. Scrisoare de la Leopold, care poate veni aici abia peste zece zile. Înainte de amiază văzut cu Knechtel lucrări pentru noul drum. La *lunch* N. Kretzulescu, care intervine deschis în numele opoziţiei, ca eu să îl destitui pe Brătianu. Îmi spune că pot conta pe loialitatea opoziţiei. Eu îi reproşez atacurile infame din presă. Ora 4½ ceai. Seara Văcărescu, Kremnitz etc. la cină. Biliard cu Alecsandri şi Şoimănescu.

Vineri, 17/29 octombrie

Vreme minunată, frig, – 2 °R. Înainte de amiază hotărât cu Knechtel drumurile şi plantările. Văcărescu cu fiica şi Kremnitz la *lunch.* Biliard. După-amiază scris. Seara biliard cu Alecsandri.

Sâmbătă, 18/30 octombrie

Vreme minunată. Răcit. Înainte de amiază promenadă,

scris. La *lunch* ministrul de Război şi colonelul Bibescu. După-amiaza cu ei. Seara biliard cu Alecsandri. Venit Sturdza. Frig.

Duminică, 19/31 octombrie

Vreme minunată, deloc frig. Guturai puternic. Promenadă cu Sturdza până la prima cascadă. 20 de persoane la *lunch.* Skina depune jurământul ca prim-preşedinte al Curţii de Casaţie, prezenţi Stătescu şi Sturdza, lucrat cu ei. Ora 5 se întorc toţi la Bucureşti. La masă Obedeanu cu soţia şi fiica, aceasta rămâne la Elisabeta. Seara biliard.

Luni, 1 noiembrie/20 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Guturai foarte puternic. Înainte de amiază Steriadi. Promenadă până la ora 12½. După-amiaza din nou promenadă. Scris mamei. Seara biliard cu Alecsandri. Kremnitz la masă.

Marţi, 2 noiembrie/21 octombrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă, scris. După-amiaza la fel. Vânt rece, încă tare răcit. Seara biliard cu Alecsandri. Kaulbars procedează foarte impertinent în Bulgaria. Parlamentul s-a întrunit la Tîrnovo, ruşii nu vor să recunoască alegerile.

Miercuri, 3 noiembrie/22 octombrie

Vreme mohorâtă, ca de ninsoare, +1 °R. Înainte de

amiază scris. Promenadă. Ora 12 Brătianu, ora 1 toţi miniştrii la *lunch,* apoi Consiliu de miniştri, problema comerţului, bugetul, impozitele etc. Ora 5 pleacă toţi, cu Alecsandri, la Bucureşti. Pherekyde rămâne. Seara jucat biliard cu el. Greceanu aici.

Joi, 4 noiembrie/23 octombrie

Vreme minunată, vânt rece. Guturai puternic. Înainte de amiază promenadă cu Pherekyde. Ora 12½ primit în audienţă oficială pe Dragoumis Raievic, ministrul plenipotenţiar al Serbiei. După aceea dejun în onoarea lui, până la ora 2½. Ora 5 Pherekyde se întoarce la Bucureşti, înainte de aceea încă biliard cu el. Seara Kremnitz. Biliard cu generalul Greceanu.

Vineri, 5 noiembrie/24 octombrie

Vreme minunată, mai puţin rece. Scris. Promenadă. La *lunch* episcopul de la Curtea de Argeş. Promenadă. Seara biliard cu Greceanu. Noapte rece, gheaţă.

Sâmbătă, 6 noiembrie/*25*** ***octombrie***

Vreme minunată, vânt. Promenadă, scris. Seara citit. Kremnitz la masă. Barometrul coboară.

Duminică, 7 noiembrie/26 octombrie. Sf. Dumitru

Vreme frumoasă, cald. Promenadă. Ora 12 venit Bamberg cu Candiano. După-amiaza promenadă şi conversat cu Bamberg. Seara Sturdza. Biliard.

Luni, 8 noiembrie/27 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază promenadă cu Sturdza. Apoi Bamberg, prefectul Poliţiei. După-amiaza promenadă cu Sturdza şi Bamberg. Depeşă de la Leopold, din Pesta, unde a scăpat legătura. În loc să ajungă mâine la ora 11 dimineaţa, va veni abia la 11 seara. Mare păcat. Seara Bamberg. Biliard cu Candiano.

Vânt.

Marţi, 9 noiembrie/28 octombrie

Vreme minunată, însă furtună. Promenadă cu Sturdza, el pleacă la ora 12 la Braşov, pentru a rezolva un tren special. După-amiaza cu Bamberg. Ora 7 cinat. Ora 9 cu Bamberg la gară. Lună, deloc frig. Ora 10 sosit Leopold cu Ferdinand, Werner şi locotenentul Hopfgarten, îndată la castel. Totul iluminat electric. Elisabeta îi întâmpină. Supat în camera lui Leopold. Ora 12½ în pat.

Miercuri, 10 noiembrie/29 octombrie

Ceaţă. Ora 8½ dejunat *à quatre.* Cu Werner în castel. Ora 10½ promenadă cu Leopold şi Ferdinand. Ora 1 dejunat. După-amiaza conversat cu ei. Ora 7 cină. Seara împreună. Ploaie.

Joi, 11 noiembrie/30 octombrie

Vreme minunată. Ora 11 promenadă cu Leopold şi Nando. Ora 12 venit toţi miniştrii, pe care îi primeşte

Leopold. Ora 1 mare dejun. După-amiaza Consiliu de miniştri. Ora 4 ceai, de faţă şi Werner şi Bamberg. Ora 7 cinat. Seara venit Lecomte.

Vineri, 12 noiembrie/31 octombrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă la Izvor cu Leopold şi Nando, foarte cald. După-amiaza la prima cascadă, răcoare. Venit Kalinderu, de asemenea Theodori, care e bolnav. După-amiaza promenadă cu Leopold şi Ferdinand. Seara la ora 7 cinat. Conversat cu Leopold.

Sâmbătă, 1/13 noiembrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10 promenadă cu Leopold, Ferdinand şi Stöhr. Ora 11 Kalinderu. Ora 1 dejunat. După-amiaza iarăşi promenadă, apus de soare minunat. Orele 5½-7 Kalinderu. Cină. Seara toţi împreună. Prinţul Waldemar al Danemarcei refuză alegerea sa în Bulgaria.

Duminică, 2/14 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Leopold şi Ferdinand la cascade şi pe Clopotniţa, ceva vânt. Ora 12½ croitorul pentru uniformele lui Leopold şi Nando. După-amiaza cu Stöhr. Mică promenadă. Seara împreună. Biliard cu Nando, Candiano şi Perticari. Ploaie.

Luni, 3/15 noiembrie

Mohorât, însă foarte cald. Ora 10½ promenadă cu

Leopold şi Nando. Ora 12½ Pherekyde. Ora 11¾ primirea oficială a noului ministru plenipotenţiar rus Hitrovo, care ţine un discurs foarte simpatic. Prezentat personalul său, printre care Starts, cavalerul Timişcev. Ora 1½ dejun de gală, cu muzică. Ploaie şi întunecat. Le este arătat castelul. Ora 3½ plecarea. Hitrovo este o personalitate foarte plăcută. Pherekyde la ora 5 spre Bucureşti. Alegerile municipale câştigate în majoritate de guvernamentali, la Botoşani dezordini. Seara biliard, conversat cu Leo şi Bamberg.

Marţi, 4/16 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Leopold şi Nando. Ora 2 plecat cu trăsura la Azuga, cam rece. Vizitat fabrica de postav, care e aproape gata. Munţii minunaţi. Ora 4¾ înapoi. Seara la ora 7 cina. Demonstraţie faradică în teatru. Biliard până la ora 11.

Miercuri, 5/17 noiembrie

Vreme mohorâtă, puţin umed. Ora 10½ inspectat cu Leopold Batalionul 2 Vânători, exerciţiu sub foc, prima companie împotriva celei de-a doua, până la ora 12½, critică. Ora 1 dejunat. După-amiaza promenadă. Murit Maerken. Seara demonstraţie faradică în teatru, aproape foc.

Joi, 6/18 noiembrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10 plecat cu trăsura, cu Leo şi Nando, la Poiana Ţapului. Pe jos la cascadă. Ora

1 înapoi în Sinaia. Nando cu noi. Invitat la dejun toţi ofiţerii Batalionului de Vânători, 23 de persoane. Filipescu, care rămâne şi el la masă. Steriadi la mine. Seara scris. Biliard cu Lecomte. Conversat cu Bamberg.

Vineri, 7/19 noiembrie

Vremea mai rece, frumoasă. Nando se duce pe Vârful cu Dor. Promenadă cu Leopold, Filipescu şi Knechtel. După-amiaza cu Filipescu. Seara împreună.

Sâmbătă, 8/20 noiembrie

Ploaie cu ninsoare. Înainte de amiază Leopold şi Bamberg. Ora 12 Sturdza, discutat cu el. Seara la ora cinci Sturdza, Bamberg şi Filipescu pleacă la Bucureşti. Orele 5-7 cu Leopold. Seara biliard. Tablouri, dansat până la ora 11. Zăpadă, deloc rece.

Bucureşti

Duminică, 9/21 octombrie. Sinaia-Bucureşti

Zăpadă adâncă. Înainte de amiază cu Leopold, primit pe prefectul Obedeanu. Ora 12 plecat de la castel pe viscol cu zăpadă. Ora 12½ plecarea cu trenul special. Dejunat în vagon. În vale ploaie torenţială, vânt. Ora 3½ sosirea în Bucureşti, întâmpinare enormă, jumătate de oră cerc, a tras curentul. Mers cu trăsura direct la Palat. Rotonda şi biblioteca sunt gata, minunate. Leopold încântat de palat. Ora 6½ cinat. Seara la ora 9 vine Bamberg, în bibliotecă până la ora 11.

Luni, 10/22 noiembrie

Ploaie torenţială. Ora 9 dejunat *à quatre.* Ora 10½ Brătianu. Cu Leopold în Palatul nou. Ora 2 Werner şi Bamberg, care rămân şi seara la masă, apoi în bibliotecă. Elisabeta cu Ferdinand la teatru.

Marţi, 11/23 noiembrie

Ploaie torenţială, vânt rece. Ora 9 Stöhr în bibliotecă, discutat planurile. Ora 10½ ministrul de Război. Bamberg la *lunch.* Rezolvat problema tablourilor. După-amiaza scris. Ora 7 la masă, noi patru plus Werner şi Bamberg. Conversat până la ora 11 în bibliotecă.

Miercuri, 12/24 noiembrie

Vremea ceva mai bună. Înainte de amiază Leopold, Ferdinand. Orele 10½-12½ Consiliu de miniştri. Discursul pentru Cameră. Ora 2 Bamberg, care îşi ia rămas-bun, deoarece se întoarce la Genova. Orele 3-4½ promenadă cu Leopold şi Nando, destul de murdar. Seara cinat *à quatre.* Elisabeta merge cu Nando la concert, eu rămân cu Leopold până la ora 11½.

Joi, 13/25 noiembrie

Vreme mohorâtă, vânt rece. Înainte de amiază conversat cu Leopold până la ora 11½. Nando la mine. După-amiaza audienţe. Ora 3½ cu Leo şi Nando la Cotroceni, ora 5 înapoi. Audienţe. Seara împreună.

Vineri, 14/26 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază împreună. Leopold şi Nando mi se prezintă în uniforma Regimentului 3 Infanterie. Ora 10¾ plecăm la Şcoala Militară. Elisabeta cu doamna Slăniceanu în trăsura cu ponei. Toţi ofiţerii, miniştrii, preşedinţii Camerelor. Noi trecem în revistă elevii militari şi Regimentul 3 Infanterie. Ordinul de zi şi decretul sunt citite de ministrul de Război. Eu ţin un discurs, iar Leopold răspunde. Îl conduc pe Nando la Compania drapelului, în care intră. Defilarea tuturor ofiţerilor, cu mine în frunte. Leopold îmi prezintă regimentul său (colonel Paladi), Nando defilează cu drapelul. Ora 12, se termină. În cazarmă. Sturdza la mine, în discursul meu spun că Nando ar putea fi chemat să-mi continue lucrarea. După-amiaza promenadă, pe jos în oraş. Ora 7 dineu de gală, 90 persoane, toţi generalii, comandanţi, D. Ghica, Lecca etc. Toasturi din partea lui Leopold şi a mea, cerc până la ora 9½.

Sâmbătă, 15/27 noiembrie. Deschiderea Camerei

Vreme minunată. Înainte de amiază toţi împreună. Ora 11¾ la Mitropolie în ţinută de gală, cu Leopold şi Nando, care sunt în uniformele româneşti. Deschiderea Camerelor cu un lung discurs, care e aplaudat îndelung. Ora 12½ înapoi. Camerele vin îndată *in corpore* la Palat, spre a mulţumi pentru serbarea militară de ieri. D. Ghica ţine o scurtă cuvântare, eu mulţumesc în câteva cuvinte. Cerc. Audienţe până la ora 3½. Plimbare cu trăsura pe chei, cu Leopold şi Nando. Ora 5 înapoi. Audienţe. Carp. Cinat cu suita. Ovaţii. Elisabeta la teatru cu Nando. Eu cu Leopold.

Duminică, 16/28 noiembrie

Frig, dar frumos. Ora 10 la capela episcopală, cu Leopold şi Ferdinand. La episcop. Ora 11½ înapoi. Agăţat tablouri în rotondă. Ferdinand merge cu colonelul Paladi la Cernat şi Anghelescu. Orele 1½-4½ audienţe. Ora 5 Kalinderu, care e foarte nemulţumit că a fost ales în municipalitate. Seara cu Leopold.

Luni, 17/29 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Leopold, Elisabeta şi Nando în Palatul nou. Ora 11½ D. Sturdza. Audienţe. După-amiaza, la ora 2½, plecat la Cotroceni, văzut turelele blindate. Înapoi pe jos, pe chei.

Ora 5 la Stöhr. Ora 5½ primit pe Tornielli. Ora 6 Fleva, care e aproape în opoziţie. Seara împreună.

Marţi, 18/30 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază împreună. Ora 11 ministrul de Război, apoi câteva audienţe. După-amiaza la ora 2½ la Arsenal, acolo ministrul de Război, colonelul Carp etc. Acolo până la ora 4, vizitat totul *en détail.* Stabilimentul este acum aproape complet terminat, e impunător. Pe jos prin Cişmigiu, la Stöhr. Orele 5½-7 audienţe. Elisabeta merge seara la teatru cu Nando, eu conversez cu Leopold până la miezul nopţii. Ceaţă deasă, care pătrunde până în camere. Bulgarii încă rezistă ruşilor, care au înregistrat un mare fiasco. Generalul Kaulbars a

dispărut de la orizont.

Miercuri, 1 decembrie/19 noiembrie

Vreme minunată. Împreună până la ora 10½, apoi Consiliu de miniştri. După-amiaza asistat la tragerile de asediu, orele 3-4, în grădina din Cotroceni. Ora 4½ înapoi. Rece, dar frumos. Ora 7 Busch cu soţia, cu contele Walewitz, la cină, cu suita. Apoi în bibliotecă. Ora 11 în pat.

Joi, 2 decembrie/20 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Leopold. Ora 11 miniştrii. După-amiaza lungă plimbare pe jos împreună. Seara împreună, conversat. Ora 10½ în pat.

Vineri, 3 decembrie/21 noiembrie

Vreme ploioasă, deloc rece. Înainte de amiază cu Leopold şi Nando. Stöhr aici. După-amiaza promenadă în Cişmigiu. Seara la ora 9½ la balul Suţu, foarte plin şi cald. Ora 12 supeu, rămas până la ora 1, vorbit cu multă lume. Elisabeta a suportat bine.

Sâmbătă, 4 decembrie/22 noiembrie

Ceva ploaie. Ora 10½ la Cazarma Cuza, Regimentul 3 Infanterie a exersat în hală, foarte bine. Ferdinand invitat la defilare. Acolo până la ora 12, în cazarmă. După-amiaza promenadă, foarte apăsător. La Stöhr. Orele 5-7 Kalinderu. Seara toţi împreună. Cu Leopold până la ora 11. Ploaie.

Duminică, 5 decembrie/23 noiembrie

Vreme de primăvară, foarte cald. Ora 10 la capela episcopală. Promenadă la Cotroceni, până la ora 12. Vreme de primăvară. Ora 12½ primit pe episcopul Dunării de Jos, a fost ales ca mitropolit primat.

După-amiaza audienţe. Orele 4-5½ cu Leopold. Câmpineanu la mine, ca primar al Bucureştiului. Seara la Cercul Militar. Acolo până la ora 11. Toţi ofiţerii. Anghelescu aduce la cunoştinţă alegerea lui Leopold. El mulţumeşte în câteva cuvinte. Pe străzi totul e iluminat şi decorat.

Luni, 6 decembrie/24 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Leopold, Stöhr etc., discutat despre mobilarea rotondei. După-amiaza cu trăsura spre Pantelimon. Vânt rece. Seara cu Leopold şi Werner, discutat afaceri. Nando la teatru cu Elisabeta. Ora 12 în pat.

Marţi, 7 decembrie/25 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază cu Leopold. După-amiaza la Cotroceni, acolo promenadă, aer bun. Ora 7 cinat cu suita, Bibescu, Kalinderu, Lecomte etc. Ora 10 la bal în localul Băii Eforiei de pe Bulevard. Lume puţină, tombolă, foarte frumos, corpul diplomatic, conversat acolo până la ora 12½. Leopold şi cu mine răciţi. Ora 1 în pat.

Miercuri, 8 decembrie/26 noiembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază cu Leopold, Stöhr aici. Ora 1 dejunat *à quatre.* Venit şi Werner. Rămânem împreună până la ora 4. Plecat la gară, acolo enorm de multă lume. Ora 4½ pleacă iubitul meu frate cu Nando, cu Orient-Expresul, spre München. Despărţire dureroasă. Făcut cu Elisabeta un ocol, aer plăcut. Ora 5½ la Palat. Candiano la mine. Ora 7 cinat cu Elisabeta. Seara citit.

Joi, 9 decembrie/27 noiembrie

Vreme frumoasă. Până la ora 10½ cu Elisabeta, care merge cu trăsura la Azil. Ora 10½ Consiliu de miniştri, discutat articolul 7 din Constituţie. După-amiaza plecat cu Elisabeta, cu trăsura, la Cotroceni. Vizitat capela, deloc rece. Seara la ora 6 asistat jos, cu Elisabeta, la înmâ-narea drapelului pentru Şcoala Militară. De faţă generali, un pluton al Şcolii Militare şi doamnele de onoare. Se termină după jumătate de oră. Şampanie.

Vineri, 10 decembrie/28 noiembrie. Aniversarea Plevnei

Vreme minunată, deloc frig. Ora 10¾ *en gala* la Biserica Dealul Spirii, sfinţirea drapelului. Ora 11½ în curtea şcolii Militare, unde vine şi Elisabeta. Parada tuturor tipurilor de trupe, cu drapele. Eu le ţin elevilor Şcolii Militare o cuvântare şi le înmânez drapelul. Defilare. Elisabeta pleacă cu trăsura la Azil. Dejun cu toţi şefii de corpuri şi cu elevii, eu ţin un lung toast, de asemenea

Cernat şi Poenar. Ora 1 plecat la Cotroceni, unde a fost o explozie la un depozit.

După-amiaza singur. Ora 6 Sturdza. Seara citit. Telegrafiat împăratului Rusiei şi lui Niki.

Sâmbătă, 11 decembrie/29 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Pherekyde. Dezbaterea adresei, Carp şi Maiorescu împotrivă, ultimul îşi părăseşte soţia. După-amiaza audienţe. Seara, între orele 8½ şi 10, Sturdza. Brătianu bolnav.

Duminică, 12 decembrie/30 noiembrie

Vreme frumoasă, răcoare. Înainte de amiază scris. Ora 12 învestirea noului mitropolit primat Iosif Gheorgian, de faţă senatori, episcopi, deputaţi, notabilităţi. Eu ţin o cuvântare, mitropolitul răspunde; ora 12½, se termină. El este însoţit de Sturdza în trăsură până la Mitropolie. După-amiaza audienţe. Ora 5 doamna Hitrovo la Elisabeta, eu de faţă. Seara scris.

Luni, 1/13 decembrie

Ceaţă. Înainte de amiază Stöhr, apoi Sturdza. După-amiaza promenadă cu Candiano, ceva ploaie. Ora 5 contele Duchâtel, însărcinatul cu afaceri al Belgiei la Sofia. Seara Sturdza. Citit.

Marţi, 2/14 decembrie

Vreme minunată. Ministrul de Război. Brătianu încă suferind. După-amiaza plimbare cu trăsura. Adresa votată de Cameră. Seara, între orele 8 şi 9½, Sturdza.

Miercuri, 3/15 decembrie

Vreme minunată. Scrisoare de la Leopold, de la München, el ajunge astăzi în Baden-Baden. Radu Mihai. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, aer plăcut. Ora 6 Stătescu. Seara citit.

Joi, 4/16 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază la ora 11½ primit adresa Camerei, o citeşte Lecca. Vorbit cu deputaţi, de asemenea cu Carp etc. După-amiaza acasă, dureri de dinţi. Elisabeta la teatru, eu am dureri puternice şi sunt răcit. Se vorbeşte de Ferdinand de Koburg pentru Bulgaria.

Vineri, 5/17 decembrie

Vreme minunată, cald. Ora 10 Young. Am încă dureri. Ora 11 Sturdza. După-amiaza acasă, nu m-am simţit bine. Seara scris.

Sâmbătă, 6/18 decembrie. Sf. Nicolae

Dureri de cap şi greaţă. Ora 10 Young, apoi Theodori. Vreme minunată, eu rămân acasă, citit. Seara nu mă simt bine.

Duminică, 7/19 decembrie

Vreme minunată, 10 °R la umbră. Înainte de amiază Theodori, citit. După-amiaza audienţe. Elisabeta iese cu trăsura. Orele 5-7½ Kalinderu, care a fost la Sadova şi la Segarcea, pentru sfinţirea şcolilor.

Luni, 8/20 decembrie

Vreme minunată. Ora 9½ Theodori. Ora 11½ Sturdza. La ora 3½ plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. În grădină la Cotroceni, foarte cald. Orele 5-7½ Văcărescu, care îmi citeşte din *Istoria* sa a războiului din Bulgaria. Scris până la ora 11. Elisabeta la teatru. La Senat dezbaterea adresei.

Marţi, 9/21 decembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Câmpineanu, ca primar al oraşului. Ora 11½ ministrul de Război. După-amiaza mitropolitul primat Iosif Gheorghian[396]. Orele 3-7 Văcărescu, pentru *Istoria războiului,* luptele de la Griviţa. Seara biliard cu Elisabeta. Treburile din Bulgaria sunt încurcate încă, dar Rusia nu poate face nimic. Situaţia nu este belicoasă.

Miercuri, 10/22 decembrie

Vreme caldă. În Germania furtuni cu zăpadă. Ora 10½

---

396 Iosif Gheorghian (1929-1909), cleric născut în Botoşani, cu studii la Iaşi şi Paris. A devenit episcop de Huşi în 1865, apoi episcop al Dunării de Jos în 1879. În 1886 a fost ales mitropolit primat al României. S-a remarcat şi printr-o importantă activitate de traducător de literatură religioasă.

Consiliu de miniştri. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, cer acoperit. Marele Sinod alege episcopii Râmnicului, Huşilor şi Dunării de Jos. Ora 6 Sturdza la mine. Seara scris.

Joi, 11/23 decembrie

Vreme închisă, +10 °R. Înainte de amiază Radu Mihai şi Nacu. După-amiaza promenadă cu Candiano până la ora 4½. Seara Sturdza până la ora 11, pregătit discursul. Elisabeta la teatru.

Vineri, 12/24 decembrie

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază Stöhr. Ora 10½ învestirea episcopilor Râmnicului, Huşilor şi Dunării de Jos. Mitropoliţii înmânează cârjele. Discursuri. Eu le răspund tuturor celor trei. Durat până la ora 12. După-amiaza acasă. Ploaie. Venit cadourile de Crăciun de la mama şi de la Leopold. Seara biliard cu Elisabeta. Citit.

Sâmbătă, 13/25 decembrie

Plouă întreaga zi. Înainte de amiază Pherekyde şi Stătescu, Senatul a votat adresa. După-amiaza acasă, nimeni. Ora 7 D. Sturdza la masă, conversat cu el până la ora 9½.

Duminică, 14/26 decembrie

Mohorât, ceaţă. Ora 10 la capela episcopală. Ora 11½ primit adresa Senatului în sala tronului, o citeşte D. Ghica,

vorbit cu domnii. Se termină la ora 12. După-amiaza audienţe, de asemenea episcopii nou-numiţi. Seara cu Elisabeta, scris. Zăpadă, vânt.

Luni, 15/27 decembrie

Zăpadă adâncă, deloc frig. Ora 10 Young. Ora 11½ Sturdza. După-amiaza primit pe secretarul Elisabetei, domnul Scheffer din Alsacia, foarte plăcut, bune maniere, tânăr[397]. Seara scris.

---

397 Robert Scheffer, alsacian de origine, a fost secretarul şi bibliotecarul reginei Elisabeta între 1886 şi 1891. După ieşirea din această funcţie a publicat o carte de amintiri, Misère royale, în 1898, lucrare care s-a tradus şi în limba română în 1902, sub titlul Orient regal. Cinci ani la curtea României. Robert Scheffer descrie acolo prima sa primire la rege: „Am fost introdus la Maiestatea Sa de un aghiotant. La extremitatea unui cabinet de lucru de dimensiuni vaste, cu aspect medieval datorită vitraliilor şi lambriurilor sculptate, tapisat cu cărţi pe toată lungimea, stătea în picioare în faţa unui pupitru de scris un general mic de stat, micşorat şi mai mult de înălţimea pereţilor. Figura îi era plăpândă, profilul acvilin şi scobit; chipul îi era lungit de o barbă castanie. Imi ieşi în întâmpinare cu pas vioi. Mă înclinai în faţa Maiestăţii Sale. Privirea pătrunzătoare mă scrută; ochii, de un albastru luminos, şedeau de altfel rareori locului, pupilele neliniştite se mutau de pe un obiect pe altul. Un zâmbet maliţios, dar care nu excludea bunătatea, rătăcea pe buzele lui, dezvăluind fildeşul îngălbenit al unor dinţi inegali. Infăţişarea lui mi-o aminti, în mod destul de ireverenţios, pe aceea a fostului meu profesor de latină; aşa că respectul scăzu un pic. Regele fu cât se poate de afabil şi, având în vedere faptul că eram foarte tânăr, pot să zic că se purta patern. Ca şi la regină, primii sfaturi înţelepte şi instrucţiuni, iar apoi, conversaţia căpătând un caracter mai larg, veni vorba din nou de Rusia, unde locuisem mai înainte. La Moscova îl întâlnisem de mai multe ori pe Katkov, celebrul panslavist şi director la Novoie Vremia, ale cărui păreri aveau autoritate. Mă achitai de misiunea pe care mi-o încredinţase atunci când fusese cazul, şi anume să-i raportez regelui Carol care erau părerile actuale şi sincere ale ţarului în privinţa regatului României şi principatelor danubiene.

Marţi, 16/28 decembrie

Vreme umedă. Înainte de amiază ministrul de Război. După-amiaza acasă. Ora 5½ Brătianu şi Sturdza pentru misiunea la Viena în chestiunea comercială. Discutat despre situaţie şi opoziţie. Seara biliard cu Elisabeta, scris.

Miercuri, 17/29 decembrie. Ziua de naştere a Elisabetei

Mohorât. Ora 8½ dejunat împreună, cadouri, apoi diferite felicitări. Ora 11½ Consiliu de miniştri, bugetul armatei. După aceea mitropolitul primat Iosif Gheorghian. Colonelul Bibescu, Casa. Ora 1 Elisabeta pleacă la teatru, reprezentaţie pentru 1.000 de copii, durează până la ora 5½. N. Kretzulescu până la ora 7. Biliard cu Elisabeta.

Joi, 18/30 decembrie

Făcând asta, mă îndepărtam la drept vorbind de sfatul strict pe care îl primisem, să nu mă ocup de politică. Dar, o singură dată, nu era mare lucru. Iar la urma urmei, regelui nici nu i se păru deplasată comunicarea mea. Spectrul rusesc nu-l mai înspăimânta după războiul din 1877 şi, zicându-mi că ultimul război costase Imperiul Rus cinci miliarde, părea convins că acesta va şovăi îndelung înainte de a se arunca într-o nouă aventură. Işi aduse aminte cu mai multă voie bună de aşezările de pe malurile Rinului, pe care le vizitase adesea, Alt-Breisach între altele, şi care erau vecine cu oraşul meu natal. Menajându-mi susceptibilităţile de alsacian, trecu repede peste chestiunea ţinuturilor anexate şi, deşi era un Hohenzollern (din ramura catolică), afirma cu oarecare mândrie că în linie maternă coboară din Murat şi din Beauharnais. Ca să încheie întrevederea şi ca să pot să-mi depun cărţile de vizită oficiale acolo unde trebuia, îmi acordă un titlu: secretar al poruncilor şi bibliotecar al Maiestăţii Sale” (Robert Scheffer, op. cit., pp. 15-16).

Ploaie, ceaţă, frig umed. Înainte de amiază R. Mihai şi Nacu. Toată ziua acasă. Proces în chestiunea atentatului asupra lui Brătianu; întreaga opoziţie e citată la proces. Seara scris.

Vineri, 19/31 decembrie

Ceaţă, frig umed. Ora 9 venit deja Kr.[398], Elisabeta anunţă că la L. a fost găsită o scrisoare prin care Livia e total compromisă. Nici un ministru. După-amiaza audienţe. L. Maiorescu demisionează din postul de domnişoară de onoare, părinţii ştiu totul. Ea plecă din Bucureşti împreună cu mama ei. Ora 5 Sturdza, care îşi ia rămas-bun, pleacă la Viena pentru convenţia comercială. Ora 5½ audienţă pentru însărcinatul cu afaceri al Angliei. Seara scris încă mulţime de depeşe, 30 de bucăţi. Biliard cu Elisabeta. Camera a votat convenţia comercială cu Rusia. Leopold este la Berlin, împăratul Wilhelm sărbătoreşte 30 de ani de activitate.

Anul 1887

398 Probabil Kremnitz.

Monat Januar 1887

Bucuresci

175

[illegible]

Bucureşti

Sâmbătă, 1 ianuarie/20 decembrie

Ceaţă, ploaie. Înainte de amiază Pherekyde, Stătescu. După-amiaza audienţe. Camerele iau vacanţă. Seara Vizanti. Scris.

Duminică, 2 ianuarie/21 decembrie

Ceaţă. Întunecat. Înainte de amiază Stöhr. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 4. Cu Elisabeta. Seara citit. Prefectul Poliţiei, procedurile în legătură cu atentatul durează.

Luni, 3 ianuarie/22 decembrie

Ceaţă, întunecat. Înainte de amiază Stöhr, scris. Nici un ministru. După-amiaza Văcărescu, care citeşte din *Istoria* sa a războiului. Seara citit.

Marţi, 4 ianuarie/23 decembrie

Ploaie, cald. Înainte de amiază Stătescu. După-amiaza audienţe. Seara cu Elisabeta. Toate ziarele foarte violente. Brătianu la mine, vrea să demisioneze.

Miercuri, 5 ianuarie/24 decembrie. Ajunul Crăciunului

Cald. Ora 10 venit sentinţa, B. Constantinescu, Nany Oroveanu şi ceilalţi au fost achitaţi, doar Stoica a fost

condamnat la 20 de ani. Brătianu e descurajat. Ora 12 mitropolitul Iosif Gheorghian cu icoanele, rămâne la dejun, eu îi dau Marele Cordon al Stelei. Orele 2½-4 promenadă, aer apăsător. Orele 5-7 Kalinderu. Seara scris.

Joi, 6 ianuarie/25 decembrie. Crăciunul

Înainte de amiază cu Elisabeta. Stöhr. După-amiaza scris. Seara prefectul Poliţiei. Scris şi citit până la ora 10½.

Vineri, 7 ianuarie/26 decembrie. A doua zi de Crăciun

Ora 10½ cu Elisabeta la Mitropolie, liturghie în paraclisul mitropolitului Iosif Gheorghian, care e foarte simplu. Vreme minunată, cald. Văzut icoane de un pictor rus. Hitrovo aici. După-amiaza promenadă cu Candiano. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 8 ianuarie/27 decembrie

Cald. Înainte de amiază Pherekyde. După-amiaza plimbare cu trăsura. Elisabeta nu se simte bine. Seara citit şi scris.

Duminică, 9 ianuarie/28 decembrie

Ceva mai rece, vreme minunată. Ora 10 la capela episcopală, la arhiepiscop. Plimbare cu trăsura. După-amiaza Cernat. Cu Elisabeta. Seara prefectul Poliţiei. Citit până la ora 11. Elisabeta la teatru.

Luni, 10 ianuarie/29 decembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază scris. După-amiaza promenadă, vânt. Ora 5 Brătianu la mine, este mai puţin lipsit de voinţă şi rămâne deocamdată la conducerea treburilor. Opoziţia este cu totul infamă. Biliard cu Elisabeta. Seara citit până la ora 11.

Marţi, 11 ianuarie/30 decembrie

Viscol puternic cu zăpadă, vânt rece. Înainte de amiază ministrul de Război. Peste zi nimeni. Cu Elisabeta. Seara citit.

Miercuri, 12 ianuarie/31 decembrie

Ploaie, frig umed. Înainte de amiază Pherekyde pentru decernarea ordinelor, îi dau lui şi lui Radu Mihai Marea Cruce a Coroanei; Nacu şi Anghelescu mari ofiţeri ai Stelei. De asemenea, decernez ordine armatei şi clerului. După-amiaza singur. Trimis cadouri. Seara cu Elisabeta. Cade o ploaie puternică, însă barometrul este ridicat.

Joi, 1/13 ianuarie. Anul Nou

Frig, vânt, foarte umed. Ora 8½ dejunat şi dat cadourile, apoi oamenii la noi. Knechtel, Stöhr. Prefectul Poliţiei, căruia îi dau Crucea de comandor al Coroanei. Ora 10½ la Mitropolie în ţinută de gală, liturghie până la ora 11½, apoi la mitropolitul Iosif Gheorghian, primit felicitările. Ţin un mic discurs ca răspuns la toate

cuvântările. Ora 12 din nou la Palat. Cu Elisabeta. După-amiaza depeşe etc. În clădirea nouă, citit. Ora 7 cina. Ora 10 la bal, cerc în sala tronului. La început moderat, mai târziu foarte plin, 1.400 de persoane. Ora 1 supeu, apoi cotilion, rămas cu Elisabeta până la ora 3½. Vorbit cu multă lume. Vânt rece din nord-est, – 6 °R. Balul se termină la ora 5.

Vineri, 2/14 ianuarie

Ora 8½ sculat, foarte rece, – 7 °R, furtună. Înainte de amiază nimeni. După-amiaza scris. Prefectul Poliţiei. Seara citit până la ora 10.

Sâmbătă, 3/15 ianuarie

— 6 °R, vânt, uscat. Înainte de amiază Pherekyde. Promenadă, foarte frig. Orele 5-6 Kalinderu. Seara citit.

Duminică, 4/16 ianuarie

— 6 °R. Înainte de amiază Stöhr, care a venit de la Sinaia. După-amiaza audienţe. Ora 5 Hasdeu, până la ora 6½. Seara cu Elisabeta.

Luni, 5/17 ianuarie

— 8 °R, frig şi uscat. Înainte de amiază Stătescu. Ora 12 mitropolitul cu icoanele. Rămâne la *lunch.* După-amiaza promenadă cu Candiano la Cotroceni. Seara la ora 5 Sturdza, care s-a întors de la Viena, unde a aflat cele mai bune dispoziţii. Cei de acolo se tem de complicaţii din

cauza Bulgariei. Ora 6 Brătianu; găseşte situaţia internă de asemenea fatală, se vor serba orgii politice. Seara citit, frig.

Marţi, 6/18 ianuarie. Epifania-Boboteaza

— 8 °R, frig, uscat. Ora 10½ la Dâmboviţa, acolo amenajat un pavilion, sfinţirea apei, oficiază mitropolitul Gheorghian, apoi defilarea trupelor, multă lume. Ora 12½ înapoi. D. Sturdza la dejun, conversat până la ora 3. Seara scris.

Miercuri, 7/19 ianuarie. Sf. Ioan

Rece, uscat, vânt. Ora 10½ ministrul de Război. După-amiaza promenadă, vizitat noul Spital Militar de afară. Seara scris.

Joi, 8/20 ianuarie

Rece, acoperit. Înainte de amiază Nacu. După-amiaza acasă, scris. Seara prefectul Poliţiei. Vânt rece.

Vineri, 9/21 ianuarie

Foarte frig, vântos, senin. Înainte de amiază Stöhr, Knechtel. După-amiaza promenadă, foarte frig. Seara Basset. Citit până la ora 11.

Sâmbătă, 10/22 ianuarie

Noaptea a ars marele Hotel Herdan. Ora 8 sculat.

Înainte de amiază Pherekyde. Semnat tratatul de comerţ cu Rusia. Orele 2½-4½ promenadă. Seara, orele 5-7½, Kalinderu. Din nou un mare incendiu.

Duminică, 11/23 ianuarie

Nu e frig. La capela episcopală. Plimbare cu trăsura. Orele 1½-4 audienţe. Ora 5 baronul Meyer înmânează scrisoarea de rechemare, este foarte deprimat. Seara cu Elisabeta. Hotelul Boulevard arde încă în interior.

Luni, 12/24 ianuarie

Vreme senină. Înainte de amiază nici un ministru. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. Sturdza la mine. Ora 5 audienţe. Seara citit.

Marţi, 13/25 ianuarie

Frig. Ora 10½ Câmpineanu ca primar. Ora 11½ ministrul de Război. După-amiaza audienţe. Ora 5 fostul ministru belgian Rolin-Jaqueneyrs. La Cameră interpelarea făcută de Maiorescu; se dă un vot de încredere cu 106 voturi pentru şi 40 împotrivă. Seara citit.

Miercuri, 14/26 ianuarie

Vreme minunată, deloc rece. Ora 10½ Consiliu de miniştri. Pherekyde a avut un duel cu Fleva, pe care l-a împuşcat în mână. El vine mai târziu la Consiliu. După-amiaza promenadă, cald. Ora 5 audienţe. Discutat cu Sturdza şi Barozzi regularizarea graniţei româno-

austriece. Opoziţia a făcut scandal în Cameră.

Joi, 15/27 ianuarie

Vreme minunată, deloc rece. Înainte de amiază Nacu, Petrescu. După-amiaza promenadă. Ora 5½ Manu şi G. Lahovary pentru Societatea Geografică. Seara citit până la ora 11.

Vineri, 16/28 ianuarie

Vreme mohorâtă. Ora 10½ Brătianu, care e din nou vioi, situaţia este însă din ce în ce mai grea. Opoziţia se măreşte până la extrem. După-amiaza promenadă până la ora 5. Ora 5½ audienţe. Seara scris. Camerele lucrează puţin, interpelări.

Sâmbătă, 17/29 ianuarie

Cald. Înainte de amiază Pherekyde, spoi Stătescu. După-amiaza acasă. Ora 5 audienţă, marchizul de Pango, ataşat francez. Orele 5½-7½ Kalinderu. Seara la ora 10 la balul funcţionarilor, cu Elisabeta. Tombolă, foarte plin, puţină lume cunoscută, acolo până la ora 12.

Duminică, 18/30 ianuarie

Cald, +5 °R. La umbră. Ora 10 Stöhr. Ora 11½ mitropolitul Moldovei. Orele 1½-4 audienţe. Ora 5½ B. von Diesbach, care e mutat în

Suedia. A murit marchizul del Moral de la legaţia

Spaniei. Wilhelm de Prusia are un fiu[399], îmi telegrafiază. Seara citit, Memoriile lui Beust. Elisabeta la teatru până la ora 2½ noaptea.

Luni, 19/31 ianuarie

Vreme minunată, cald. Cumpărat tablou de la Aivasovsky cu 8.000 franci. Ora 11 Pherekyde, pentru înmormântarea marchizului del Moral. Ora 11½ Sturdza, mâine face o interpelare la Senat în privinţa Bisericii Catolice. După-amiaza plimbare cu trăsura, vânt rece. Seara la ora 7 mare dineu, 50 persoane, Curtea de Casaţie, Curtea de Conturi, preşedinţii Curţii de Apel şi ai Tribunalului şi procurorii. Cerc până la ora 10. Conform ziarelor, perspectivele sunt belicoase, şi anume între Germania şi Franţa.

Marţi, 1 februarie/20 ianuarie

Ceaţă. Ora 10½ Câmpineanu. Ora 11½ ministrul de Război. După-amiaza dr. Asaky. Promenadă două ore. Seara Basset, fabrica de postav de la Azuga a fost deschisă. Brătianu bolnav. Interpelări în ambele Camere.

Miercuri, 2 februarie/21 ianuarie

Ceaţă. Consiliu de miniştri fără Brătianu, convenţia comercială cu Austria, zvonuri de război. Ora 5½ A. Ştirbey. Seara citit.

---

399 E vorba de August-Wilhelm (1887-1949), al patrulea fiu al prinţului moştenitor al Germaniei, Wilhelm (viitorul împărat Wilhelm al II-lea).

Joi, 3 februarie/22 ianuarie

Înainte de amiază R. Mihai. Frig, ceaţă. După-amiaza promenadă. Audienţe. Ora 9 cu Elisabeta la Balul Cercului Militar, foarte plin. Acolo până la ora 11½. Dansat cu doamna Cernat. Cercul iluminat.

Vineri, 4 februarie/23 ianuarie

Ceaţă, frig. Ora 11½ primit pe ambii mitropoliţi, prezentat episcopii. Orele 2½-7½ Văcărescu, citit din *Istoria războiului.* Bismarck cere ca generalul Boulanger să se retragă.

Sâmbătă, 5 februarie/24 ianuarie

— 1 °R, ceaţă. Înainte de amiază Pherekyde, situaţia este încă belicoasă în Franţa, din cauza lui Boulanger. După-amiaza C. Manu. Orele 5-7 Kalinderu. Ora 10 Balul Furnica în sala Eforiei, acolo corpul diplomatic, mulţi din societate etc. Tombolă, tarabe. Noi rămânem până la ora 12½.

Duminică, 6 februarie/25 ianuarie

Vreme minunată, deloc rece. Ora 10 capela episcopală. La episcop. Plimbare cu trăsura. Orele 1½-4½ audienţe. Brătianu bolnav. Seara cu Elisabeta. Murit Antoinette Tavezi la Forli. Leopold şi Antoinette la Cannes.

Luni, 7 februarie/26 ianuarie

Vreme de primăvară. Înainte de amiază Sturdza. După-amiaza promenadă, deloc frig. Ora 5½ audienţe. Seara depeşă conform căreia fiul lui Wilhelm foarte bolnav.

Marţi, 8 februarie/27 ianuarie

Acoperit, vânt rece. Ora 11½ ministrul de Război. După-amiaza acasă. Orele 5-7 audienţe. Elisabeta are febră. Zăpadă viscolită.

Miercuri, 9 februarie/28 ianuarie

Viscol cu zăpadă, vânt puternic. Înainte de amiază Sturdza. Busch la Berlin, unde a murit cumnatul său, renumitul doctor Schroeder. Ora 11 Consiliu de miniştri fără Brătianu. După-amiaza biliard cu Şoimănescu. Elisabeta febră puternică, cinat singur. Seara citit până la ora 11.

Joi, 10 februarie/29 ianuarie

— 3 °R. Înainte de amiază R. Mihai şi Nacu. Clădirea nouă. După-amiaza audienţe. Comercianţii Socec, Nedelcovici, Pencovici pentru Balul Comerţului. Seara cu Elisabeta. Situaţia din nou belicoasă.

Vineri, 11 februarie/30 ianuarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Stöhr. După-amiaza promenadă de la ora 2½ la 4½, deloc frig, îngheţat puţin. Fără poştă, din cauză că în Valahia Mică e furtună

de zăpadă de două zile. Ora 5½ Lascelles, noul ministru plenipotenţiar englez, până la ora 7.

Sâmbătă, 12 februarie/31 ianuarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Pherekyde şi Stătescu. Bănuielile legate de război confirmate şi de Rusia. După-amiaza ministrul de Război, pentru materialul de război. Fălcoianu primul plan. Ora 4½ plimbare cu trăsura, deloc frig. Orele 5-7 Kalinderu. Seara scris.

Duminică, 1/13 februarie

Vreme minunată, cald. Ora 11¾ primit în audienţă oficială pe Sir Lascelles, noul ministru plenipotenţiar englez, de faţă Pherekyde. După aceea îl primeşte Elisabeta. Orele 1½-4½ audienţe. Ora 9½ prezidat Societatea Geografică în sala Senatului, acolo până la ora 11. Elisabeta la teatru până la ora 12½.

Luni, 2/14 februarie

Vreme minunată. Orele 11-1 Sturdza. După-amiaza plimbare cu trăsura, vânt rece. Petrescu bolnav. Ora 8½ Societatea Geografică, prelegeri de Tocilescu, Butculescu şi Remus Antonescu până la ora 12, a lui Butculescu foarte lungă. Ora 12½ în pat. Vânt rece.

Marţi, 3/15 februarie

Vânt rece, – 5 °R. Câmpineanu ca primar. Ministrul de război până la ora 1. După-amiaza acasă. Orele 5-6½

Brătianu, este îngrijorat din cauza războiului. Situaţia este însă mai puţin gravă. Ora 7 dineu de gală pentru corpul diplomatic, cerc până la ora 10, 50 persoane.

Miercuri, 4/16 februarie

Vânt foarte rece, enorm de uscat. Ora 10¾ Consiliu de miniştri, hotărât să cerem un însemnat credit pentru armată. După-amiaza promenadă, foarte frig, vânt, – 6 °R. Seara scris. Murit Vizens.

Joi, 5/17 februarie

Viscol puternic, – 7 °R. Înainte de amiază R. Mihai, Nacu. Camerele votează un credit de 30 milioane pentru înarmare şi apărare, 99 pentru, 22 împotrivă, toţi junimiştii cu Carp şi N. Ionescu împotrivă, Kogălniceanu se abţine. Seara scris. Viscolul cu zăpadă se opreşte. Poşta întârzie serios. Ştiri războinice.

Vineri, 6/18 februarie

Zăpadă adâncă, – 2 °R, ninge foarte puternic. Înainte de amiază nici un ministru. Senatul a votat creditul de 30 milioane. După-amiaza biliard cu Elisabeta şi Young. Orele 6-7½ Sturdza. Seara scris.

Sâmbătă, 7/19 februarie

— 12 °R, frumos. Înainte de amiază Pherekyde, apoi Stătescu. După-amiaza audienţe, acasă, cu Elisabeta. Seara scris. Kalinderu.

Duminică, 8/20 februarie

Vreme minunată, – 4 °R. Ora 10 capela episcopală, episcop. Plimbare cu sania. După-amiaza, orele 1-4, audienţe. Ora 5½ Manu pentru curse. Seara scris. Problema bulgară stă pe loc la Constantinopol.

Luni, 9/21 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Sturdza. În Germania alegeri pentru Reichstag. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, aer plăcut. Seara scris. Împrumutul de 30 milioane stârneşte vâlvă în Europa.

Marţi, 10/22 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Câmpineanu, apoi ministrul de Război. A fost comandat mult material de război la Krupp. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, până la ora 4½. Seara scris.

Miercuri, 11/23 februarie

Frig, frumos. Înainte de amiază Consiliu de miniştri. După-amiaza audienţe. Alegerile din Germania au ieşit în favoarea lui Bismarck. Leopold nu a fost ales la Düsseldorf. Lucius în locul său, de centru. Ora 10 Balul Comerţului, cu tombolă, foarte plin, eu dau un bufet frumos. Foarte plin. Rămas până la ora 12, vorbit cu multă lume.

Joi, 12/24 februarie

Frumos, deloc rece. Înainte de amiază miniştrii. După-amiaza plimbare cu sania. Ora 5½ Kretzulescu, care s-a întors de la Paris. Cei de acolo se străduiesc tare pentru o alianţă cu Rusia. Alexandru de Battenberg are vărsat în Darmstadt. Cutremur pe Riviera, au murit mai multe mii de oameni. Seara la ora 10 mare bal la noi, enorm de plin. Ora 1 supeu, apoi cotilion. Până la ora 5. Noi rămânem până la ora 3 dimineaţa. Busch s-a întors de la Berlin.

Vineri, 13/25 februarie

Vreme rece şi umedă. Orele 11-12½ Brătianu, care vede acum situaţia mai puţin belicoasă. După-amiaza plimbare cu sania, vânt rece. Seara Stöhr.

Sâmbătă, 14/26 februarie

Ora 7 sculat. Vreme minunată. Dejunat cu Elisabeta. Ora 8½ plecat de la gara Târgu, cu trenul special, pe noua cale ferată spre Dobrogea, la vânătoare la Pasărea. 60 persoane, Coutouly, Hitrovo, Türkheim, Lascelles şi Hoorickx, Pherekyde, Carp etc. Bibescu ne aşteaptă acolo. Cu săniile în pădure. Prima goană, doar iepuri. Ora 12 mare dejun şezând în pădure. Foarte cald. Apoi a doua goană. Eu merg pentru o clipă la Mănăstirea Pasărea. A treia goană, o vulpe. Ora 5½ înapoi la gară. Ora 6 în Bucureşti. Seara cu Elisabeta. Depeşă de la Leopold din Cannes, unde cutremurul a făcut puţine pagube; ei rămân încă 14 zile. Ora 10 în pat.

Duminică, 15/27 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Stöhr. Ora 11½ mitropolitul Iosif Gheorghian. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 4. Cu

Elisabeta. Ora 5½ Beldiman, care a venit de la Berlin, a rezolvat problema tratatului comercial modificat cu Germania. Situaţia politică de acolo este considerată gravă încă. Seara scris până la ora 11. Barometrul urcă enorm.

Luni, 16/28 februarie

Ceaţă, dezgheţ. Ora 11 Sturdza. Numit pe domnişoara F. Racoviţă directoarea Azilului. După-amiaza audienţe, scris. Orele 5½-7½ Kalinderu. Cu Elisabeta. Scris până la ora 11½ lui Godin, în problema Umkirch, al cărui *fideicomis* îmi va reveni mie.

Marţi, 1 martie/17 februarie

Vreme minunată, cald. Ora 11½ ministrul de Război, mi-a prezentat repartizarea creditului de 30 milioane. Ora 11 primit pe căpitanul Conda, care merge ca ataşat la Viena. După-amiaza cu Elisabeta. Basset. Seara scris. Revoltă la Silistra.

Miercuri, 2 martie/18 februarie

Înainte de amiază Consiliu de miniştri. După-amiaza plimbare cu trăsura, vânt rece. Ora 5½ audienţe. Seara scris. Hotărât să merg la Berlin, discutat planul cu Brătianu. La Silistra din nou linişte. La Rusciuc a izbucnit

o revoltă militară cu bani ruseşti.

Joi, 3 martie/19 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Nacu. Orele 2½-7 Văcărescu, citeşte din *Istoria* sa a campaniei din Bulgaria. Seara scris.

Vineri, 4 martie/20 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Stöhr. A fost deschis Reichstagul din Berlin, discursul ostil. Revolta din Rusciuc înăbuşită. După-amiaza plimbare cu trăsura. Ora 5½ Busch, îi spun că vrem să mergem la Berlin, el să întrebe acolo. La masă Brătianu cu soţia, conversat până la ora 9½.

Sâmbătă, 5 martie/21 februarie

Vreme minunată. Înainte de amiază Pherekyde. Răsculaţii din Rusciuc au fost împuşcaţi. Hitrovo furios din această cauză. Noi îi expulzăm pe revoluţionari. După-amiaza scris mamei pentru *rendez-vous* în Nürnberg.

Duminică, 6 martie/22 februarie

Vreme minunată. Ora 10 capela episcopală. Plimbare cu trăsura, cald. Orele 2½-4 audienţe. Cu Elisabeta. Seara scris.

Luni, 7 martie/23 februarie

Înainte de amiază Sturdza, îl trimit la Busch pentru răspunsul de la Berlin, care a sosit, acolo sunt foarte bucuroşi să ne vadă. Trimis scrisori mamei, Carolei despre vizita la Dresda şi lui Fritz. Plimbare cu trăsura. Orele 5½-7 Kalinderu. Seara scris.

Marţi, 8 martie/24 februarie

Vreme minunată, vânt rece. Ora 10½ Câmpineanu. Ora 11½ ministrul de Război. După-amiaza plimbare cu trăsura. Seara scris.

Miercuri, 9 martie/25 februarie

Ora 10½ Consiliu de miniştri. Nenumărate interpelări în Cameră. După-amiaza acasă. Seara audienţe.

Joi, 10 martie/26 februarie

Înainte de amiază scris. Nacu. Vreme caldă. Promenadă. Seara Sturdza. Scandal la Cameră, interpelare Fleva. Vânt rece.

Vineri, 11 martie/27 februarie

Frig, ploaie. Înainte de amiază Brătianu. Situaţia este din nou liniştită. După-amiaza audienţe, scris. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 12 martie/28 februarie

Înainte de amiază Brătianu, Pherekyde. Câteva mici

dificultăţi cu Hitrovo. Ceva ploaie. După-amiaza Sturdza şi ministrul de Război. D. Ghica îl vrea pe Vlădoianu în Bucureşti. Ora 10 la balul cu tombolă pentru studenţi (Union). Elisabeta este răcită, nu se poate duce. Acolo până la ora 11. Nu prea plin. La tombolă au participat foarte mulţi.

Duminică, 1/13 martie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază cu Elisabeta. Knechtel. Orele 1½-4½ audienţe, scris. Seara cu Elisabeta.

Luni, 2/14 martie

Ploaie, ninsoare, vânt foarte rece. Elisabeta răcită. Ora 11 Sturdza. După-amiaza audienţe. Văcărescu de la ora 2½ la 7. Seara scris.

Marţi, 3/15 martie

Ceaţă, ploaie, frig. Ora 10½ Câmpineanu. Ora 11½ ministrul de Război. După-amiaza, audienţe. Seara, între orele 5 şi 7, Kalinderu.

Miercuri, 4/16 martie

Ceaţă, vânt rece. Ora 10½ Consiliu de miniştri. După-amiaza scris. Ora 5 primit pe contele Goluchowsky[400], iar

400 Agenor Goluchowsky (1849-1921), om politic şi diplomat austriac. A fost ministru plenipotenţiar al Austro-Ungariei la Bucureşti în anii 1887-1894, apoi ministru de Externe al Austro-Ungariei (1895-1906).

la ora 5 pe Busch. Ninge.

Joi, 5/17 martie

Vânt, mohorât. Înainte de amiază R. Mihai. Ora 11½ primit în audienţă oficială pe noul ministru plenipotenţiar al Austriei, contele Goluchowsky. Discurs. Şi-a prezentat personalul. După aceea a fost primit de Elisabeta. Ora 2 căpitanul Mongier pentru turela franceză, îmi aduce un model. Ora 4 cu Elisabeta. Ploaie torenţială, complet întuneric. Ora 5 ministrul de Război, Vlădoianu la Bucureşti conform dorinţei lui D. Ghica, Negel la Ploieşti. Ora 5½ I. Ghica, s-a întors de la Londra. Orele 6½-8 maiorul Schuhman, pentru fortificaţii.

Călătoria în Germania ***Vineri, 6/18 martie. Plecarea din Bucureşti***

Vreme frumoasă, foarte vântos. În Germania zăpadă. Ora 10 Stöhr. Orele 10½-12 Brătianu. După-amiaza diferite persoane, rezolvat treburi etc. Ora 6 cinat. Ora 7 plecarea la gară, enorm de multă lume, de asemenea miniştrii german şi austriac. Cerc. Ora 7½ plecăm din Bucureşti cu trenul special, R. Mihai cu noi. Ora 9½ în Piteşti, ceva lume, deloc frig. Călătorit toată noaptea.

Sâmbătă, 7/19 martie

Ora 3 în Vârciorova. Ora 10 în Timişoara. Furtună de zăpadă şi frig. Ora 12 Szegedin. Vremea mai bună. Ora 3½ sosirea în Pesta. Împăratul este la gară, el *en petite tenue,* eu civil. Împreună o jumătate de oră, conversat în sala de aşteptare, foarte afectuos şi vesel. Ora 6 cinat în vagonul

restaurant, noi am luat masa deja mai devreme. Ora 7½ în Marchegg, am călătorit încontinuu cu trenul special, prin Gänserndorf, Ebridsdorf, pe calea ferată de nord „Ferdinand”, unde vagonul nostru este ataşat la un tren comun la ora 10. Din nou călătorit toată noaptea, care e foarte rece.

Duminică, 8/20 martie

Sculat la ora 6. Zăpadă adâncă. Ora 7 în Tetschen, acolo traversat Elba, Pirna etc. Ora 8½ sosirea în Dresda. Albert, Georg, prinţesa Mathilde şi prinţul August la gară. Prezentări. Plecat cu trăsura la castel, Carola ne-a întâmpinat cu Fritz. Dejunat *en famille.* Ora 11 la biserica curţii, liturghie. Apoi cu Fritz. Toaletă. Ora 1 *lunch en famille.* După-amiaza plimbare cu trăsura, vânt foarte rece, până la ora 4. Cu Fritz. Ora 5 cinat *en famille.* Seara la ora 8 mare soarea cu tablouri şi cântece, fermecător, 250 persoane, până la ora 12½. Supeu. Prinţul şi prinţesa Albert Altenburg, Holstein etc.

Luni, 9/21 martie. Dresda-Berlin

Ora 7 sculat. Ora 8 dejunat *à trois.* După aceea venit Albert şi Carola. Ora 8¾ plecarea spre Berlin, cu Fritz, vânt foarte rece. În Röderau Liteanu şi personalul. Ora 12 şi 10 minute sosirea în Berlin. Mare întâmpinare de gală, cu gardă de onoare. Kronprinţul şi kronprinţesa, marele duce şi marea ducesă de Baden, Victoria, Charlotte, Helene Holstein, Wilhelm şi Heinrich, Wilhelm şi Ferdinand, Wilhelm şi Maria Wied etc. Garda de onoare a plecat, Werden, Papen, Schlichtig etc. în frunte,

Regimentul 4 Gardă. Plecat cu Fritz-Wilhelm direct la palatul imperial, Elisabeta în faţă. Salutarea perechii imperiale. Împărăteasa foarte slăbită, kaiserul vioi, gârbovit ne mulţumesc mult că am venit. De faţă şi Weimar. Mers cu trăsura la castel. Ovaţii. Dejunat, venit Rudolf de Austria. Tur de vizite cu Elisabeta. Generalul Winterfeld, maiorul Prittwitz, care comandă regimentul meu. Ora 5 cină în familie la kaiser, 65 membri ai caselor domnitoare, ţinut până la ora 7. Ora 9 soarea la contele Radolinsky, unde vin aproape toţi. Teatru şi tablouri, foarte amuzant. Salutat pe toţi cunoscuţii, rămas până la ora 1. Acolo Carola şi Albert, kronprinţul şi kronprinţesa, Wales, Hessen etc. În piesă joacă Gordon. Elisabeta prea obosită, rămâne acasă. Vremea foarte geroasă. Prezenţi Amedeo de Italia, Vladimir şi Mihail de Rusia, Wilhelm de Württemberg etc., 90 membri ai caselor suverane.

Marţi, 10/22 martie. Berlin.

Ziua de naştere a împăratului german

Înainte de amiază acasă. Ora 11 plecat cu trăsura la Palat, pentru felicitări. 95 de principi. Împăratul vioi, împărăteasa slăbită. Noi îi dăruim o piesă de la Pietroasa. Ora 12 înapoi la castel. Mers în vizite. Audienţe. Ora 5 cină în familie la kronprinţ în trei camere. Eu o conduc pe kronprinţesă şi stau la masa împăratului. Ora 7 la castel. Cu Philipp şi Maria, care au sosit ieri seară împreună cu Baudouin. Seara iluminaţie. Ploaie. Ora 9 mare soarea în castel, teatru în sala mare. Aglomeraţie enormă. Eu o conduc din nou pe kronprinţesă şi stau în primul rând, alături de Carola. Foarte cald. După aceea bufet, vorbit cu

ambasadori etc. Schuvalov antipatic. Ora 12, se încheie, înghesuială enormă şi foarte cald. În locuinţa noastră, prin toate apartamentele.

Miercuri, 11/23 martie. Berlin

Înainte de amiază, între orele 9 şi 11, promenadă în oraş, singur, în civil, pe strada Unter den Linden etc. Ora 12½ dejunat la Palat, la marele duce şi marea ducesă de Baden. Acolo până la ora 3, conversat. Vizitat Junghans. Ora 5 mare dineu la kaiser, 95 de principi, eu o conduc pe marea ducesă de Mecklenburg, alături de mine marea principesă Vladimir. Seara îmi este foarte rău. Sosit ştiri despre sănătatea reginei Suediei. Ora 12 în pat.

Joi, 12/24 martie. Berlin

Ploios. Înainte de amiază acasă, rezolvat problema ordinelor. La Maria, care locuieşte în castel. Ora 12 venit împărăteasa, în jur fete de la mănăstire. Ora 11¾ merg la *lunch* la Fritz şi Luisa, unde se duc şi Albert şi Carola. Primarul Emmel cu soţia etc., foarte confortabil, Maria, Philipp, Charlotte Meiningen cu soţul etc. Ora 2 la principele Bismarck, acolo o oră şi un sfert, convorbire interesantă. Pacea este asigurată deocamdată. Contele H. Bismarck m-a întâmpinat la trăsură. După aceea plimbare cu trăsura la Charlottenburg, văzut panorama Plevnei etc. Ora 4 la castel, audienţe. Kronprinţul la mine, nu este foarte orientat. Ora 5 cină la kronprinţ, 40 persoane, ceilalţi la prinţul Albrecht. Perechea proaspăt căsătorită Heinrich şi Irene de Hessa, foarte plin. Acolo până la ora 7. Seara Ernst de Altenburg la noi. Ora 9 soarea cu muzică la

Palat, regele se retrage devreme. Rămas până la ora 12, stat alături de împărăteasă şi de Maria, vorbit cu mulţi alţi cunoscuţi. Elisabeta hotărăşte să meargă la Neu-Wied.

Vineri, 13/25 mai. Berlin

Ploaie, frig. Ora 9 plecat cu trăsura la cazarma Regimentului 4 al Dragonilor de Gardă din Hasenheide. Mă întâmpină întregul corp al ofiţerilor, Fritz în frunte, pe post de comandant de brigadă (a devenit general). Vizitat dormitoarele, grajdurile şi birourile. Mic *lunch,* toasturi. Ora 11 la feldmareşalul Moltke, o jumătate de oră acolo. Văzut pe contele Waldersee. În castel îmi sunt prezentaţi soldaţi în noul echipament. Generalul Papen etc., mulţi alţi domni de faţă. Ora 12½ la *lunch* la kronprinţ. Prezenţi Wales, Ludwig de Hessa etc. Vorbit cu kronprinţul despre Bulgaria. Ora 3 în Palat, audienţe. Maria la mine. Ora 4½ la cină în Palat. Kaiserul bolnav. Eu am stat lângă împărăteasă, acolo până la ora 6½. Rămas-bun, nu l-am mai văzut pe kaiser. Trecut pe la familia de Baden, unde se aflau şi cei din Weimar. La castel, acolo Perponscher. Cu Maria şi Fritz la gară, Elisabeta în faţă. La gară Wilhelm de Prusia, marele duce de Baden, Gustav etc., multă lume, onorabilităţi. Rămas-bun. Ora 8 plecarea, călătoresc împreună cu Elisabeta, Wilhelm şi Maria până la Bitterfeld, de unde Elisabeta merge spre Neu-Wied, iar eu mai departe cu Liteanu până la Leipzig.

Sâmbătă, 14/26 martie. Berlin-Nürnberg

Călătorit toată noaptea, foarte frig, chiar şi în vagon. Ploaie şi ninsoare. Ora 8½ sosirea la Nürnberg, direct la

Bayerischer Hof cu generalul Barozzi şi colonelul Robescu. Înainte de amiază scris. Ora 12½ dejunat cu domnii. Elisabeta a ajuns la ora 11 în Neu-Wied. Ora 2½ la Casa Peller, făcut ceva cumpărături în câteva prăvălii. Ora 5 înapoi. Multe depeşe din ţară, aniversarea proclamării regatului. Ora 6½ la gară. A sosit mama de la Baden-Baden, împreună cu Lindheim. La hotel. Ora 7 cinat *à cinq.* Seara cu mama.

Duminică, 15/27 martie. Nürnberg

Vreme mohorâtă, rece. Ora 8 dejunat cu mama, răcit foarte tare. Ora 11 la Frauenkirche. Liturghie tăcută. Ora 12½ *lunch.* Ora 1½ profesorul Essmann. Promenadă în parcul oraşului, vreme oribilă, frig, vânt şi ploaie. Spre seară cu mama, cinat cu ea la ora 7. Leopold la Lisabona.

Luni, 16/28 martie. Nürnberg

Ploaie, frig. Ora 5 sosit de la Neu-Wied Elisabeta cu Wilhelm şi Maria. Elisabeta rănită la fluierul piciorului. Ora 8 dejunat împreună. Toată dimineaţa cu mama. Ora 2 la Casa Peller şi prin prăvălii. Ora 6 venit Lehnert. Ora 5½ dejunat *à cinq.* Ora 10½ plecarea din Nürnberg, mama cu Wilhelm şi Maria Wied ne însoţesc la gară. Despărţire tristă. Călătorit toată noaptea, până dimineaţa la ora 10, când ajungem în Viena.

Marţi, 17/29 martie. Viena

Împăratul ne întâmpină la gară, gardă de onoare, autorităţile, legaţia română. Eu merg în trăsură cu

împăratul, Elisabeta cu Slăniceanu, în Burg, unde locuim. Împăratul ne însoţeşte în apartamentele Bellaria, conversat o jumătate de oră. Arhiducele Albrecht soseşte îndată, discutat probleme militare. După aceea tur de vizite cu prinţul Windischgrätz, feldmareşal-locotenent, şi cu maiorul Fliese, adjutant al împăratului, care ne însoţesc doar ca serviciu de onoare. Elisabeta cu contele Franz Bellgard. Ora 1½ la împărat, conversaţie politică şi despre Bulgaria. După-amiaza la ora 4 cină în familie, arhiduceasa Maria-Theresa, prinţul Albrecht de Bavaria cu fiica, Reuss cu soţia, arhiducele Albrecht etc. Înainte de aceasta Kalnoky la mine. Ora 7 cu împăratul la Burgtheater, piesa *Un sărut,* până la ora 10. Prinţesa Adalbert v. B. cu fiica.

Miercuri, 18/30 martie. Viena

Ora 8½ vine arhiducele Albrecht. Ora 9½ împăratul la noi, apoi cu prinţul Windischgrätz la Belvedere, văzut portretul făcut de Hamilton principesei Schwarzenberg şi modelul monumentului Mariei-Theresa de Zambuchi. Ora 11½ înapoi. Audienţe, feldmareşalul Baur, Hohenlohe, ambasadorul englez Paget, nunţiul Vanutelli, generalul Kaulbars, care a fost în Bulgaria. Orele 2½-4 la Kalnoky, discutat starea de lucruri din Bulgaria etc., preîntâmpinat reîntoarcerea lui Sandro.

Ora 5 împăratul vine să ne ia la dineul de gală dat în onoarea noastră. Arhiducesa Maria-Theresa, căreia îi ofer braţul. Taufe, Kalnoky, Kallay, Begland, Taxis, Becks, cu care discut probleme militare, legaţia română, 40 persoane. După masă cerc. Kallay crede că România ar trebui să meargă până la Balcani. Împăratul ne însoţeşte

până în apartament şi conversează cu noi. Ora 7 el merge cu Elisabeta la Burgtheater, eu cu prinţul Windischgrätz la Teatrul Josefstadt, piesă vieneză veritabilă, până la ora 10. Cu Elisabeta încă ceai. Ora 11 în pat. Împărţit ordine, Franz Mannsdorf şi Sper Steaua României, de asemenea prinţul Windischgrätz.

Joi, 19/31 martie. Plecarea din Viena

Ora 7½ arhiducele Albrecht la mine în cameră, ora 8 împăratul, care ne însoţeşte la gară, curtea pentru rămas-bun. Eu merg în trăsură cu împăratul. La gară Mavrogheni cu soţia, delegaţi români, care nu se pot pune de acord în privinţa convenţiei comerciale, din cauza problemei vitelor. Ora 8½ plecarea, afectuos rămas-bun de la împărat. Vremea rece şi neprietenoasă. Ora 12 dejunat în vagonul restaurant. Ora 1½ în Pesta, acolo Fanu etc. Ora 4 Seghedin, plouă, a nins. Ora 6 cinat în vagonul restaurant. Ora 7 Timişoara. Ora 1 în Vârciorova, dormit, călătorit toată noaptea. Ora 6 Slatina, gardă de onoare.

Bucureşti

Vineri, 1 aprilie/20 martie

Ora 8 Piteşti, mare întâmpinare, la fel în Slatina Veche. Sosit abia la ora 11 în Bucureşti, întâmpinare foarte mare, gardă de onoare, enorm de multă lume la gară, toate autorităţile etc. Cerc jumătate de oră. Busch şi Goluchowsky. Ora 11¾ la Palat. Oraşul împodobit cu steaguri. Călătoria a făcut cea mai bună impresie în ţară. Ora 12½ dejunat cu Elisabeta. Rezolvat hârtii etc. Ora 5 Sturdza. Seara Stöhr.

Sâmbătă, 2 aprilie/21 martie

Înainte de amiază Pherekyde şi Stătescu. Vremea primăvăratică. Primit răspunsuri la depeşele mele de la împărăteasa Germaniei, împăratul Austriei, kronprinţul Prusiei şi Bismarck. După-amiaza primit pe Goluchowsky, vorbit despre Bulgaria, unde se doreşte realegerea lui Sandro, noi împotrivă. Seara Elisabeta la teatru.

Duminica Floriilor, 3 aprilie/22 martie

Vreme de primăvară, nimic verde. Ora 10 capela episcopală. Plimbare cu trăsura. Mâţişori de salcie la mine. După-amiaza audienţe. Seara cu Elisabeta, care stă în pat.

Luni, 4 aprilie/23 martie

Vreme de primăvară. Înainte de amiază cu Elisabeta. Orele 11-12½ Brătianu, care e mai bine. Este foarte bucuros de călătoria noastră. După-amiaza audienţe. Ora 5 Kalinderu. Seara scris.

Marţi, 5 aprilie/24 martie

Vreme minunată. Înainte de amiază Câmpineanu. Ministrul de Război. Plimbare cu trăsura, cu Elisabeta, la Cotroceni. Vânt. Primit pe Bălăceanu şi pe Filipescu. Regina Suediei a rezistat operaţiei, succesul încă nesigur. Seara Stöhr.

Miercuri, 6 aprilie/25 martie. Buna-Vestire

Vreme senină, cald. Ora 10½ Consiliu de miniştri, tratatele comerciale, problema armatei etc. După-amiaza lungă promenadă cu Candiano, foarte cald. Seara la ora 8 la confesiune (Str. Fântânei). Ora 8½ înapoi. Elisabeta la mine în cameră.

Joia Verde, 7 aprilie/26 martie

Vreme mohorâtă. Ora 8 la capela episcopală, sfânta împărtăşanie. Vorbit cu arhiepiscopul. Ora 8¾ înapoi. Dejunat. Ora 10½ prefectul de Iaşi Gane, R. Mihai, Nacu. Ora 12½ mitropolitul primat. După-amiaza audienţe până la ora 4. Orele 5-7½ maiorul Schuhman pentru fortificaţiile de la Focşani, Tecuci şi de pe Siret etc. Murit Gusti. Elisabeta la teatru. Ora 11 în pat.

Vinerea patimilor, 8 aprilie/27 martie

Vreme minunată, complet cald, praf, secetos. Ora 9 la mica mănăstire, slujbă religioasă până la ora 9¾. Plimbare cu trăsura la Şosea. Ora 11½ Costinescu. După-amiaza audienţe. Cu Elisabeta, scris. Leopold la Lisabona.

Sâmbăta patimilor, 9 aprilie/28 martie

Furtună, doar +3 °R, cumplit de secetos. Ora 10 venit Şcoala Normală cu mâţişori de salcie, cântat. Pherekyde, Sturdza. După-amiaza ploaie şi ninsoare, frig. Cu Elisabeta. Tornielli, care pleacă în Italia.

Duminica Paştilor, 10 aprilie/29 martie

Vânt rece. Ora 10½ la catedrala catolică, liturghie episcopală până la ora 12, întors. Stöhr. După-amiaza audienţe până la ora 4. Seara cu Elisabeta, scris. Citit în fugă tratatul cu Austria.

Lunea Paştilor, 11 aprilie/30 martie

Vreme rece. Înainte de amiază Brătianu, i-a vorbit lui Hitrovo de o eventuală călătorie la Petersburg. Opoziţia a părăsit Camerele. Legea pentru tratatele comerciale a fost votată. După-amiaza promenadă la Cotroceni, vânt rece, întors cu trăsura. Orele 5-7 Kalinderu. Scris până la ora 11. Regenţa bulgară se menţine foarte greu, nu au nici o protecţie.

Marţi, 12 aprilie/31 martie

Vreme senină, vânt rece. Ora 10 preşedintele Camerei Lecca, prefectul Poliţiei, Stătescu, Sturdza, ministrul de Război, până la ora 1. După-amiaza plimbare cu trăsura. Ora 5½ Beldiman, care merge la Sofia. Seara scris. Sesiunea Camerei prelungită cu două zile.

Miercuri, 1/13 aprilie

Mai cald. Ora 10½ Consiliu de miniştri. După-amiaza Văcărescu de la ora 4½ la 7. Seara prefectul Poliţiei, scris.

Joi, 2/14 aprilie. Joia Mare

Cald. Înainte de amiază nici un ministru. Închiderea

Camerei. După-amiaza promenadă, vânt şi praf, foarte secetos. La Stöhr. Ora 5½ Hitrovo, care pleacă la St. Petersburg, vorbit despre Bulgaria.

Vineri, 3/15 aprilie. Vinerea Mare

Vreme caldă. Înainte de amiază nici un ministru. Elisabeta la biserică. După-amiaza s-au împotmolit 4 cai pe drum. Ora 5 audienţe. Ora 7½ la Mitropolie, slujbă religioasă până la ora 9, mai întâi rugăciune lungă. Viorele, aer călduţ. Ora 9½ înapoi. Scris până la ora 11.

Sâmbătă, 4/16 aprilie

Aer foarte apăsător. Înainte de amiază Pherekyde şi Sturdza. După-amiaza spre Cotroceni, pe jos, cu Candiano, enorm de cald. Întors cu trăsura. Seara cu Elisabeta. Ora 10 fulgere puternice, ora 10½ izbucnit o furtună violentă, ploaie torenţială. Ora 11¾ la Mitropolie, Învierea ţinută la lumina fulgerelor, slujba durează până la ora 2, oficiază mitropolitul Iosif. În biserică foarte cald, afară frig. La întoarcere plouă încă. Ora 2½ masă, Elisabeta de faţă, până la ora 3½, mitropolitul, miniştri, militari etc. Ciocnit ouă. Ora 3½ în pat.

Duminică, 5/17 aprilie. Hristos a înviat. Sfintele Paşti

Doar 5 °R, mohorât. Ora 10 dejunat cu Elisabeta. Toată ziua acasă, scris, cam obosit. Ora 5½ prefectul Poliţiei. Ora 10 în pat. +3 °R.

Luni, 6/18 aprilie. Sfintele Paşti

+4 °R, întunecat, fulgi de nea în aer. Ora 10 cu Elisabeta la Domniţa Bălaşa, liturghie oficiată de mitropolitul Iosif. Ora 11 se termină. Bibescu şi Văcărescu acolo, foarte plin. După-amiaza scris.

Marţi, 7/19 aprilie

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază ministrul de Război. După-amiază câteva audienţe. Cu Elisabeta, scris.

Miercuri, 8/20 aprilie

Ziua mea de naştere, 48 de ani. Ora 8½ dejunat cu Elisabeta. Felicitări. Ora 11½ mitropolitul Iosif, miniştri, generali şi curtea, pe care i-am decorat. După-amiaza cu Elisabeta la Cotroceni. Înverzeşte totul. Seara răspuns la depeşe, care au sosit în număr însemnat. Vreme moale.

Joi, 9/21 aprilie

Frumos, cald. Dimineaţa depeşă de la împăratul german, foarte cordială. Mavrogheni a murit la Viena. Sturdza şi R. Mihai la mine. Ora 2 acordat audienţă lui Sir Lewison Gowen. Plimbare cu trăsura. Ora 7 dineu pentru L. Gowen, Lascelles şi soţia, Filipescu şi soţia, Duca şi soţia etc., 18 persoane. După aceea în biblioteca mea până la ora 10, prezenţi şi I. Ghica şi Bălăceanu. Vreme foarte secetoasă, mai ales în Moldova.

Vineri, 10/22 aprilie

Cald, senin. Nici un ministru, scris. La Cotroceni cu Elisabeta, acolo Stöhr. Seara scris.

Sâmbătă, 11/23 aprilie

Înainte de amiază Pherekyde. La Belgrad criză de guvern şi ceartă în familia regală. Stătescu la mine. Brătianu e la ţară. După-amiaza multe audienţe şi scris. În Bulgaria regenţa luptă împotriva instructorilor ruşi, care însă au devenit puternici. Seara scris până la ora 11.

Duminică, 12/24 aprilie

Înainte de amiază la capela episcopală. Plimbare cu trăsura. Orele 1½-4½ audienţe. Ora 7 prinţul moştenitor şi prinţesa de Schönburg la masă, împreună până la ora 10.

Luni, 13/25 aprilie

Senin, uscat. Înainte de amiază cu Elisabeta la fotograful Mandy. Mers cu trăsura la Cotroceni, cald. După-amiaza Kogălniceanu ca preşedinte al Academiei, două ore, discutat mai puţin politică. După aceea Kalinderu, care s-a întors de la Constantinopol. Seara scris.

Marţi, 14/26 aprilie

Uscat, vânt, foarte frig. Înainte de amiază ministrul de Război. Înmormântarea lui Mavrogheni la Biserica Sf. Gheorghe. După-amiaza Brătianu. Scris. Cu Elisabeta. Ora

7 prefectul Poliţiei.

Miercuri, 15/27 aprilie

Vreme minunată, vânt rece. Ora 9 Stöhr; a primit Bene Merenti de la Leopold, din Lisabona. Ora 10 Brătianu, apoi Consiliu de miniştri. După-amiaza la Cotroceni cu Elisabeta. Ora 5½ audienţe. Sturdza. Seara scris.

Joi, 16/28 aprilie. Bucureşti-Mehadia

Ora 6 sculat, ora 7 dejunat. Venit încă Stöhr. Ora 8¾ plecarea cu trenul special, cu Elisabeta. Multă lume la gară. Ora 12 Piteşti, întâmpinare. Ora 1½ în Slatina, de asemenea întâmpinare. Enorm de cald, vreme complet senină. Ora 2 Craiova, mare întâmpinare. Ora 4½ la Turnu-Severin, enorm de multă lume, mare entuziasm. Ora 4¾ la Vârciorova. Compania de Vânători acolo. Ne întâmpină Claudy. Ora 5½ în Orşova, acolo autorităţile. Ora 5½ în Băile Herculane. La gară împărăteasa Elisabeta, care ne întâmpină foarte cordial. Domnişoara von Maylat. Elisabeta merge în trăsură cu împărăteasa, eu cu generalul Greceanu. 20 de minute până în Băi. Tragem la Băile Franz Josef, unde Napsa îmi prezintă autorităţile. Ora 6 cinăm la împărăteasă, care locuieşte *vis-à-vis,* acolo până la ora 8, *en petit comité,* doar suita şi Claudy. Ora 9 în pat. Elisabeta se simte răcită.

Vineri, 17/29 aprilie. Mehadia-Bucureşti

Elisabeta face încă de la ora 6½ o lungă promenadă cu împărăteasa pe munte. Eu am dejunat la ora 7¾, apoi am

făcut singur o promenadă pe Vârful Rotaru şi la cascadă, până la ora 9½. Apoi împărăteasa vine la noi, se poartă ca o rudă apropiată şi promite să vină la Sinaia. Ora 10 părăsim Băile Herculane. Împărăteasa ne însoţeşte până la gară. Ora 10½ plecarea, după un rămas-bun cordial. Claudy vine cu noi până la Vârciorova, acolo R. Mihai, generalul Anghelescu etc. Ora 11½ plecat mai departe, foarte cald. Turnu-Severin, întâmpinare. Elisabeta este foarte obosită şi răcită, începutul menopauzei. Craiova, Stătescu, Perticari, militari, funcţionari, eu mă întreţin cu lumea. Elisabeta rămâne în vagon. Ora 7½ sosirea în Bucureşti, miniştri, militari etc. la gară. Kremnitz venit la Elisabeta, constatat menopauza, care poate să dureze destul de mult. Stöhr vine încă la mine. Foarte secetos.

Sâmbătă, 18/30 aprilie

Vreme senină, caldă. Mama îmi scrie că *tante* Marie e destul de bolnavă, ea rămâne în Baden. Cazimir a devenit colonel şi a fost mutat la Focşani. Odobescu a venit la mine. Ora 11 Pherekyde. Regina Suediei vine la Bucureşti. Regele Milan nu vrea să divorţeze. Ora 12 Stătescu. După-amiază audienţe. Ora 5 Sturdza, care merge la Iaşi.

Elisabeta trebuie să renunţe la călătorie. Seara prefectul Poliţiei. Opoziţia din Iaşi a scos un manifest prin care cere să nu fiu întâmpinat.

Duminică, 1 mai/19 aprilie

Vreme minunată. Elisabeta e mai bine. Ora 9 Theodori. Ora 11½ răzvod în Cişmigiu, toţi ofiţerii acolo, foarte cald.

Orele 1½-4½ audienţe. Orele 5-7½ maiorul Schuhmann pentru fortificaţiile de la Focşani etc. Seara scris.

Luni, 2 mai/20 aprilie

Cald. Elisabeta are febră. Ora 10 D. Ghica, pentru răscumpărarea căii ferate Iaşi-Cernăuţi. Ora 11 mitropolitul primat. După-amiaza audienţe. Ora 5 Kalinderu. Seara scris.

Marţi, 3 mai/21 aprilie

Iarăşi frig, enorm de secetos. Înainte de amiază, la ora 10, inspecţie la Marele Cartier General. Ora 11½ înapoi. Ministrul de Război, Stătescu. Ora 2 audienţe. Elisabeta mai bine. Orele 3-4 la Cotroceni, enorm de apăsător, stă să plouă. Ora 5½ Tornielli. Ora 7 cinat cu Elisabeta. Ora 9 L. Bellio la mine, spune că se vrea să se tragă asupra mea în Iaşi. Ora 10 plecat la gară, multă lume. Ora 10½ plecarea cu trenul special, cu mine toţi miniştrii şi oaspeţii. Enorm de cald, fără ploaie, chiar dacă seara a fost înnorat.

Călătoria în Moldova

Miercuri, 4 mai/22 aprilie. Bucureşti-Iaşi

Ora 5 în Focşani, cerul se înseninează. Ora 8 în Bacău, întâmpinare, generalul Lecca etc. Ora 9 în Roman, mare întâmpinare, acolo o jumătate de oră. Ionescu şi el acolo, elevi etc. Ora 10½ în Paşcani, căldură enormă, secetă cumplită, autorităţile din Suceava şi Botoşani. Acolo 30 de minute. Ora 1½ sosirea în Iaşi, mare întâmpinare, gara plină. Intrarea în oraş, mare entuziasm etc. La Mitropolia

mică, Te Deum, toţi episcopii acolo. Trupele pe străzi. Buchete. Ora 3 la casa prefectului Gane, acolo autorităţile etc. Gr. Sturdza, cerc, mare căldură, obosit. Ora 5½ primirea corpului consular. Ora 6½ dineu dat de gazda mea, 30 persoane, Lecca, Gr. Sturdza, Carp, notabilităţile etc. Cerc până la ora 9.

Joi, 5 mai/23 aprilie. Iaşi.** Sf. **Gheorghe

Căldură enormă. Ora 7 sculat. Sturdza la mine. Ora 8¾ la Mitropolie, mai întâi procesiune de trei ori în jurul bisericii. Intrarea în noua

Mitropolie. 12 episcopi cu mitropolitul. Răcoare. Târnosirea bisericii. Liturghie până la ora 1, obositor. Toţi părăsesc biserica, eu la sfârşit, împreună cu clerul. Cuvântare în faţa trupelor, către adunare, mare entuziasm. Sturdza şi primarul răspund, apoi defilarea trupelor şi a şcolilor. Enorm de cald. Ora 2 acasă, dejunat. Vizite etc. până la ora 5½, doamne, Sevastia Carp. Ora 6½ mare dineu. Retragere cu torţe, mare ovaţie din partea tuturor domnilor, care vin de la banchet. Ora 10½ în pat.

Vineri, 6 mai/24 aprilie. Iaşi

Ziua onomastică a Elisabetei. Înainte de amiază, la ora 9½, primit membrii Camerei şi Senatului, cam 30 de persoane, miniştrii etc., pentru felicitări adresate Elisabetei. Ora 10½ la Mitropolia mare, Te Deum, enorm de plin, slujbă religioasă frumoasă, o jumătate de oră, apoi defilarea trupelor. Corpul ofiţerilor s-a strâns în jurul meu. Ora 12 acasă. Primit clerul, pe toţi episcopii cu

mitropolitul în frunte, apoi profesorii, consiliul comunal. Audienţe, N. Suţu. Ora 1 dejun, 30 de persoane, cerc. După-amiaza Sturdza, audienţe. Vânt care usucă tot, enorm de cald. După-amiaza acasă. Ora 5 audienţe. Seara la ora 7 dineu, consuli etc., 30 de persoane. Apoi foc de artificii în Copou, enorm de multă lume, acolo până la ora 10. Apăsător.

Sâmbătă, 7 mai/25 aprilie. Iaşi

Ora 9 inspectarea Şcolii Militare, apoi a tuturor trupelor în Copou. Vizitat cazarma până la ora 12. Foarte cald, secetos. Ora 12½ dejun, invitat 30 de persoane. Puţin obosit. Ora 3 vizitat cu Sturdza Universitatea şi Facultatea de Medicină, Şcoala de Meseriaşi, Sf. Spiridon, Trei Ierarhi etc. Ora 6 înapoi. Vine o furtună puternică, ploaie scurtă. Cinat singur. Ora 9 mare ovaţie cu facle etc., discursuri. Ora 8½ soarea muzicală cu 100 de persoane, doamne, cântă domnişoara Sion etc. Dansat un cadril, până la ora 12, enorm de cald, vorbit cu toată lumea. Noaptea încă ceva ploaie.

Duminică, 8 mai/26 aprilie. Iaşi-Piatra

Răcoare. Select. Ora 8½ plecarea spre gară, străzile pline, buchete etc. Ora 9 la gară, enorm de multă lume. Rămas-bun. Plecarea în urale, miniştrii merg cu mine. Ora 11 în Paşcani. În nordul Moldovei a plouat. Întâmpinare. Ora 12 în Roman, mare întâmpinare. Mers cu trăsura la Episcopie. Te Deum ţinut de Melchisedec, apoi la el, întregul Roman adunat acolo. Mers cu trăsura la gară, pe ploaie. Ora 1 plecat mai departe, ora 2 în Bacău,

întâmpinare. Acolo a plouat mai puţin. Plecat spre Piatra pe calea ferată îngustă. Buhuşi, vizitat fabrica de postav a lui Alcay. Ora 5 sosirea în Piatra, mare întâmpinare, 500 de călăraşi cu steaguri. Mers cu trăsura la biserică, Te Deum, apoi la casa lui Labeş, acolo întâmpinare. Ora 7 cină, ovaţii. Seara enorm de obosit.

Luni, 9 mai/27 aprilie. Piatra-Bucureşti

Mohorât, răcoare. Înainte de amiază, la ora 8½, vizitat cazarma, spitalul şi şcoala. Pe podul de pe Bistriţa. Ora 11 dejunat, 30 persoane. Ora 12 plecat din Piatra, toţi ne însoţesc la gară, iar o parte merg cu noi până la Bacău. Sosit acolo la ora 2½, enorm de cald, uscat. Întâmpinare, de asemenea în celelalte staţii, şi anume la Focşani şi la Râmnic, foarte mulţi însoţitori. Ora 6½ în Buzău, ora 8½ în Ploieşti, mică întâmpinare. Ora 10 sosirea în Bucureşti. Ovaţii foarte mari la gară şi pe străzi, din cauza articolelor opoziţiei, care se comportă foarte meschin şi răspândeşte minciuni. Mers cu trăsura la Palat. Elisabeta mă întâmpină, e mai bine, dar încă slăbită. Supat. Căldură enormă. Obosit. În Bucureşti nu a plouat. Secetă enormă în toată ţara, lumea e îngrijorată. În unele locuri furtună cu grindină. Recolta nu este compromisă încă, dar ploaia este foarte necesară în următoarele zile. Brătianu este foarte slăbit. Opoziţia şi-a pierdut capul. Se judecă procesul împotriva lui Panu pentru *Lupta*[401].

---

401 Din anul 1884, Gheorghe Panu a dus o campanie aprigă, în ziarul său Lupta, împotriva constituirii Domeniilor Coroanei. În continuarea acelei campanii, Panu a publicat la 1 aprilie 1887 un articol calomnios la adresa regelui Carol I, intitulat „Omul periculos”. Ca urmare, împotriva lui Panu s-a declanşat un proces, la Tribunalul Ilfov, în care acesta a fost acuzat de lezmajestate.

Marţi, 10 mai/28 aprilie

Cald, barometrul urcă, secetă enormă. Înainte de amiază Câmpineanu. Prefectul Poliţiei. Brătianu, care e foarte suferind. După-amiază Sturdza, mult de lucru. Seara citit, scris. Multe incendii în păduri.

Sinaia

Miercuri, 11 mai/29 aprilie. Bucureşti-Sinaia

Secetă enormă. Înainte de amiază la ora 11½ au depus jurământul Aurelian ca ministru al Lucrărilor Publice şi Gheorghian ca ministru al Domeniilor. R. Mihai la Interne, Brătianu, care e bolnav, preşedinte fără portofoliu. Consiliu de miniştri până la ora 12. Ora 1½ plecarea la Sinaia, miniştrii la gară. Ora 4¾ în Sinaia, îngrozitor de frig, vânt din nord, uscat. Cu Stöhr direct la castel. Cinat. Seara foarte frig, vreme neprietenoasă.

Joi, 12 mai/30 aprilie

Frig, ceva soare. Înainte de amiază văzut clădirile cu

Procesul a stârnit vâlvă în epocă, nu în ultimul rând datorită avocaţilor lui Panu, printre care se numărau Nicolae Fleva, Nicolae Blaremberg şi Ioan Lahovari. A primit totuşi o condamnare de doi ani închisoare şi o amendă de 500 lei, condamnare ce a devenit definitivă la sfârşitul lunii aprilie 1887, odată cu respingerea recursului declarat de cel condamnat. Panu a fugit din ţară pentru a scăpa de executarea pedepsei. După câteva luni petrecute la Paris şi alegerea sa, în lipsă, ca deputat, Gheorghe Panu avea să revină în ţară, în februarie 1888. Va fi arestat, apoi eliberat după câteva zile, ca urmare a graţierii sale de către rege (Corneliu Mateescu, op. cit., pp. 70-76).

Stöhr. După-amiaza scris, plimbat. Regina Suediei a pornit spre Bucureşti. Seara biliard. +5 °R.

Vineri, 1/13 mai

Mohorât şi neprietenos, vânt rece. Înainte de amiază promenadă. După-amiaza ploaie. Orele 5-7 promenadă. Stöhr, Knechtel. Regina Suediei a sosit în Bucureşti. Împărăteasa Elisabeta a ajuns în Vârciorova la ora 7.

Sâmbătă, 2/14 mai

Vreme minunată, cald, nori. Ora 7 sculat. Ora 8½ plecat la gară cu Elisabeta, cu trăsura. Ora 9 împărăteasa Austriei ajunge, salutări cordiale. Baronul Napsa şi doamna von Maylat cu ea. Klaudy. Mers cu trăsura direct la castel. Dejunat *à trois.* Vizitat parţial castelul. Ora 11 la pavilionul de vânătoare. Ora 1 dejunat *(lunch).* Ora 3 împărăteasa cu noi doi la Poiana Stâna, pe la cascade, la ultima încă zăpadă. În munţi senin, culori închise. Împărăteasa este încântată de promenadă. Înapoi peste Clopotniţa. Ora 6 la castel. Împărăteasa se întinde. Ora 7 cină cu suita. Biliard cu Napsa. Ora 10½ o furtună puternică, însoţită de ploaie torenţială, până la ora 12½. Elisabeta e obosită, are febră.

Duminică, 3/15 mai

Vreme minunată, apăsător. Ora 6½ Elisabeta cu împărăteasa la sihăstria Sf. Ana. Ora 8½ înapoi, eu ies în întâmpinare. Dejunat cu Elisabeta, împărăteasa rămâne singură până la ora 11½. După aceea ele pleacă la

pavilionul de vânătoare, unde Elisabeta îi citeşte. Klaudy la mine. Ora 2 dejunat, le-am luat de la pavilionul de vânătoare. Ora 3¾ mers cu trăsurile la gară, Elisabeta cu împărăteasa, eu cu Napsa. Ora 4 plecarea către Predeal, în vagonul nostru. Enorm de cald. Ora 4½ rămas-bun în Predeal, foarte cordial. Îi telegrafiez împăratului şi primesc răspuns abia seara. Ne întoarcem direct la Sinaia. Plimbare cu trăsura, la Izvor, cu Elisabeta, care e puţin obosită. Seara foarte rece. Ora 7 cinat. Seara biliard, citit. Depeşă de la Leopold, din Baden, care îmi anunţă întoarcerea lui de la Lisabona. Antoinette rămâne acolo până miercuri.

Luni, 4/16 mai

Vreme minunată. Complet senin, din păcate prea secetos. În ţară a plouat doar puţin. Cu Elisabeta la pavilionul de vânătoare. După aceea cu Knechtel, mai târziu Stöhr, dat dispoziţii. După-amiaza scris. Promenadă cu Elisabeta. Seara Stöhr la Bucureşti.

Marţi, 5/17 mai

Vreme minunată, cald, din păcate înnorat, vânt. Înainte de amiază cu Knechtel. Scris. După-amiaza promenadă cu Elisabeta. Seara inspectat iluminatul electric exterior. Biliard.

Miercuri, 6/18 mai

Complet senin, vânt foarte puternic dinspre Câmpina. Înainte de amiază scris. Venit Stătescu, biliard cu el până

la ora 3. Orele 5-7 promenadă. Cerul acoperit, foarte apăsător. Seara biliard, plouă puţin. Peste tot în ţară foarte secetos.

Joi, 7/19 mai

Ploaie torenţială, deloc rece. Scris. Ora 12 venit Sturdza, rămâne până la ora 5, conversat. Seara senin, promenadă. A plouat în mai multe districte. Seara biliard. Aer cald, acoperit.

Cotroceni

Vineri, 8/20 mai. Sinaia-Cotroceni

Vreme minunată, foarte apăsător, nori. Înainte de amiază luat hotărâri cu Montandon. Ora 1 dejunat. Ora 2½ plecarea din Sinaia, nori de ploaie ameninţători. Din Câmpina până în Ploieşti ploaie, apoi din nou uscat. Spre Bucureşti a plouat foarte puţin. Ora 5½ sosirea în Cotroceni, miniştrii etc. la gară. Cu Knechtel în grădină, la noua capelă. Ora 7 cinat. Seara rezolvat hârtii.

Sâmbătă, 9/21 mai. Cotroceni

Ora 9 cu Elisabeta în grădină, la micul mormânt, la statuia din capelă, foarte frumoasă. Înainte de amiază Pherekyde, Stătescu, ministrul de Război. Vânt puternic, ce împrăştie toţi norii. Barometrul urcă. După-amiaza audienţe. Ora 5 la împărţirea premiilor pentru concursul de tir al armatei. Defilare, toţi generalii acolo. Ora 6 înapoi. Seara Stöhr, care pleacă la Sinaia.

Duminică, 10/22 mai. Ziua naţională

Vreme minunată. Ora 8 cu Elisabeta la micul mormânt. Ora 9¾ plecat cu trăsura în oraş. Ora 10½ de la Palat spre Mitropolie, în ţinută de gală. Trupele postate, totul împodobit. Te Deum, 12 episcopi, biserica foarte plină. Cu Elisabeta la mitropolitul Iosif Gheorghian. Primit felicitările Sinodului. Prezenţi mitropolitul Moldovei, Melchisedec etc. Încălecat. Ataşaţii militari italian, francez şi austriac. Spre Bulevard, Elisabeta merge cu trăsura în faţă. Acolo aglomeraţie enormă. Defilarea şcolilor şi a trupelor, foarte bine. Artileria foarte frumoasă. Ora 12½ se termină. Cald. Ora 1 primit Consiliul de miniştri. După-amiaza cu Elisabeta, care e foarte obosită. Primit pe mitropolitul Moldovei. Multe depeşe, o lungă depeşă de la Brătianu, căruia îi răspund. Ora 7 cinat. Ora 8½ mare ovaţie a Comerţului, cu discursuri. Îi primim în sala mare. Retragere cu torţe. Ora 9 plimbare cu trăsura prin oraş, la Şosea, iluminată strălucitor, aglomeraţie enormă, multe trăsuri, mare entuziasm. Ora 10 foc de artificii la primul rond. Abia la ora 10½ la Cotroceni. Sărbătoare frumoasă. Elisabeta puţin obosită. În ţară ceva ploaie, însă nu suficientă.

Luni, 11/23 mai

Vreme vântoasă, uscată. Înainte de amiază Sturdza. Elisabeta în oraş. După-amiaza audienţe. Orele 5-7 Kalinderu. Seara cu Elisabeta, care are puţină febră. Aer apăsător.

Marţi, 12/24 mai

Vântos, uscat. Înainte de amiază Câmpineanu şi ministrul de Război. După-amiaza colonelul Cerutti şi marchizul Paugi. Sturdza. Orele 5-7 maiorul Schuhmann, hotărât fortificaţiile de la Focşani. El pleacă. Seara citit.

Miercuri, 13/25 mai

Foarte cald. Ora 10½ Consiliu de miniştri în oraş. Brătianu mai bine. Ora 1 Cotroceni. După-amiaza audienţe. Ora 5 inspectat Regimentul 3 Infanterie, care pleacă în Dobrogea. Seara foarte apăsător, acoperit.

Joi, 14/26 mai. înălţarea

Elisabeta la biserică la ora 10, rămâne toată ziua în oraş. Eu audienţe la ora 10. După-amiaza G. Cantacuzino, vorbeşte despre schimbarea guvernului, pe care o consideră necesară. Ora 5 Th. Rosetti de la Curtea de Casaţie. Seara cu Elisabeta.

Vineri, 15/27 mai

Foarte cald. Înainte de amiază Brătianu de la ora 10½ la 12. R. Mihai. Audienţe. După-amiaza vizitat expoziţia lui Grigorescu[402], comandat două tablouri. La Palat. Ora 7 înapoi. Foarte apăsător.

---

402 Nicolae Grigorescu (1838-1907), pictor foarte cunoscut în epocă. Face parte dintre întemeietorii şcolii româneşti de pictură. Carol I îl aprecia în mod deosebit, deoarece a luat parte la campania de la sud de Dunăre din 1877-1878, prilej cu care a realizat mai multe lucrări artistice.

Sâmbătă, 16/28 mai

Apăsător. Înainte de amiază Pherekyde şi Gheorghian. După-amiaza Văcărescu, care îmi citeşte din lucrarea sa. Ceva ploaie. Ora 6½ Basset, care a venit de la Sinaia. Noaptea furtună puternică şi ceva ploaie.

Duminică, 17/29 mai. Rusaliile catolice

Vânt rece, puţină umezeală. Ora 11½ generalul Fraser. Ora 1½ Cernat. Ora 2 mers cu Elisabeta, cu trăsura, la curse la Băneasa.

Furtună puternică. Ţinut până la ora 6½, plictisitor. Marghiloman câştigă premiul meu de 2.000 de franci. Seara cu Elisabeta.

Luni, 18/30 mai

Vânt rece. Înainte de amiază cu Elisabeta în grădină. Nici un ministru. Scrisoare de la Leopold din Sigmaringen, unde a fost L. Catargi, pentru a interveni ca să grăbească schimbarea guvernului, deoarece s-ar urmări înlăturarea şefilor opoziţiei prin procese. Kronprinţul Imperiului German grav bolnav, afecţiune la gât care durează de câteva luni. După-amiaza audienţe. Ora 5 în oraş, acolo Stöhr, care s-a întors de la Sinaia. Seara citit.

Marţi, 19/31 mai

Vântos, cald. Ora 10½ Sturdza, vorbit despre Azil, care

nu merge bine. Ministrul de Război, discutat fortificaţiile de la Focşani şi manevrele de la Slatina şi Focşani de la sfârşitul lui august stil vechi. Fortificaţiile de la Focşani costă 45 milioane, inclusiv Galaţi, Buzău etc. *Deutsche Revue* a revenit la proiectul de a-mi publica memoriile. După-amiaza audienţe. Orele 5-7 Kalinderu. Aerul s-a răcit simţitor. În jurul Bucureştiului furtuni, aici mare secetă, care poate dura. În Oltenia şi în nordul Moldovei e prea cald.

Miercuri, 1 iunie/20 mai

Vânt foarte rece, acoperit. Barometrul urcă. Înainte de amiază audienţe, R. Mihai. După-amiaza preşedintele Curţii de Casaţie, care mulţumeşte pentru fotografia pe care i-am trimis-o. Ora 5 la Palat. Seara citit până la ora 11½.

Joi, 2 iunie/21 mai. Sf. Constantin şi Elena

Ziua morţii scumpului *papa.* Vânt foarte rece, mohorât. Înainte de amiază nici un ministru. După-amiaza audienţe. Orele 5½-7 inspectat Regimentul 6 Dorobanţi la Cotroceni. Recruţii, ofiţerii etc. Seara citit.

Vineri, 3 iunie/22 mai

Apăsător, acoperit. Barometrul destul de ridicat. Ora 10 în oraş. Consiliu de miniştri până la ora 12½. Discutat creditul de 30.000.000. Orele 1½-4 audienţe. Coutouly îndelung la mine. Ora 4½ plecat cu trăsura la Zorloaia, acolo Regimentul 21 Dorobanţi şi Şcoala Militară.

Dorobanţii pe picior de război, foarte bine. Vizitat tabăra. Şcoala de la Băneasa. Ora 7½ în Cotroceni. Seara prefectul Poliţiei, Basset etc.

Sinaia

Sâmbătă, 4 iunie/23 mai. Bucureşti-Sinaia

Aer gros şi apăsător. Ora 9 în grădină cu Knechtel. Ora 11 plecarea din Cotroceni cu trenul special, la gară miniştrii, D. Ghica etc. Ora 12 la Ploieşti. Plouă puternic în munţi. Ora 2 Comarnic, răcoare. Ora 2½ sosirea în Sinaia, vreme minunată, cald, însă a plouat colosal. Mers îndată cu trăsura la castel, apoi vizitat totul cu Stöhr. Cascada care a fost făcută pe râul Peleş lângă castel. Ora 7 cinat. Seara biliard cu Candiano. Noapte rea, Elisabeta dureri la partea inferioară a trunchiului, eu durere de cap, nu am dormit deloc.

Duminică, 5 iunie/24 mai. Sf. Treime

Vreme minunată. Ora 9 la biserică împreună cu Steriadi şi Candiano, o oră, pe jos. Apoi Stöhr la mine. După-amiaza promenadă şi la Stöhr, care pleacă la Bucureşti. Seara biliard. Elisabeta din nou bine.

Luni, 6 iunie/25 mai. Sf. Treime

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază scurtă promenadă cu Elisabeta. Ploaie. După-amiaza scris lui Fritz, care vine aici la sfârşitul lunii. Promenadă, întâlnit pe Heidler, plimbat cu el. Seara biliard.

Marţi, 7 iunie/26 mai

Mohorât, deloc frig. Promenadă cu Elisabeta. Ora 11 ploaie torenţială. Peleşul foarte mare, mai ales la cascadă, unde se lucrează. După-amiaza promenadă. Seara biliard.

Miercuri, 8 iunie/27 mai

Vreme minunată, cald. Stöhr venit de la Bucureşti. La cascadă etc. La *lunch* secretarul Scheffer cu mireasa lui şi cu mama rusoaică. După-amiaza promenadă cu Elisabeta. Seara biliard. Frig.

Joi, 9 iunie/28 mai

Vreme frumoasă, foarte cald. Înainte de amiază cu Stöhr la lucrări. După-amiaza audienţă, domnul Arvanezu[403], care a fost destituit de Stătescu de la Curtea de Apel, unde a stat 9 ani. Orele 5-7 promenadă, aer minunat. Seara biliard. Ora 11 în pat.

Vineri, 10 iunie/29 mai

Vreme minunată. Promenadă cu Elisabeta. Apoi Stöhr. După-amiaza scris. Promenadă. Spre seară o furtună puternică. Biliard. Împăratul german grav bolnav.

Sâmbătă, 11 iunie/30 mai

---

403 B.D. Arvanezu, jurist, unul dintre fondatorii Partidului Naţional Liberal la 1875.

Ploaie torenţială toată ziua, care se întinde şi spre câmpie. Orele 11-1 maiorul Mongin, care îmi prezintă planurile fortificaţiilor din Bucureşti. Rămâne la *lunch.* Stöhr la Bucureşti. Seara biliard.

Duminică, 12 iunie/31 mai

Vreme minunată. Dimineaţa doar +6 °R. Înainte de amiază scris. Promenadă. După-amiaza cu Elisabeta, promenadă.

Luni, 1/13 iunie

Mohorât şi răcoare. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. Împăratul german mai bine. În Serbia un guvern Ristic. După-amiaza cu Knechtel, promenadă. Seara biliard.

Marţi, 2/14 iunie

Vreme minunată. Promenadă. Ora 12½ venit Kalinderu şi colonelul Bibescu. La *lunch.* După-amiaza decis covoarele. Promenadă. Seara Bibescu şi Kalinderu la masă. Biliard. Stöhr s-a întors de la Bucureşti.

Miercuri, 3/15 iunie

Vreme minunată. Înainte de amiază decis cu Bibescu instalaţiile din grădină. Orele 10½-12½ Kalinderu. După-amiaza prefectul Poliţiei. Seara depeşă conform căreia Botoşaniul e în flăcări. Biliard.

Joi, 4/16 iunie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază Bibescu, instalaţiile din grădină. Telegrafiat primarului din Botoşani, trimis 10.000 franci ca întâiul ajutor. După-amiaza Bibescu la Bucureşti. Seara biliard.

Vineri, 5/17 iunie

Ploaie, frig. Înainte de amiază cu Stöhr. Ora 12 venit toţi miniştrii. Orele 12-1 Brătianu. Toţi la *lunch.* Orele 3-5 Consiliu de miniştri, subscris 30.000 franci pentru Botoşani. Sunt aşteptate subscripţii din toată ţara. Ora 5 toţi miniştrii pleacă la Bucureşti. Mică promenadă. Răcoare. Seara biliard.

Sâmbătă, 6/18 iunie

Răcoare, mohorât. Atârnat tablouri cu Stöhr. După-amiaza ploaie. Promenadă. Seara biliard. Ploaie torenţială.

Duminică, 7/19 iunie

Aproape toată ziua ploaie. Înainte de amiază Stöhr. Scris. După-amiaza acasă. Audienţe. Seara biliard. Doamna Henry von Ryn din St. Gallen, soţia scriitorului.

Luni, 8/20 iunie

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. După-amiaza scris. Seara Robescu, venit de la Botoşani.

Marţi, 9/21 iunie

Apăsător. Orele 10-11 inspectat Batalionul 3 Vânători, maiorul Lipan. Foarte bine. Ceva ploaie. Cu Stöhr. După-amiaza scris. Seara promenadă. Biliard cu Robescu.

Miercuri, 10/22 iunie

Toată ziua ploaie torenţială. Ora 12 venit R. Mihai. Ora 1 *lunch* cu mitropolitul primat Gheorghian. I-am arătat castelul. R. Mihai la mine. Orele 6-7 promenadă. Seara la ora 9 l-am mai primit pe D. Ghica. Vrea să plece la Ialta, spre a o împiedica pe regina Natalia a Serbiei să se întoarcă deocamdată la Belgrad, deoarece regele Milan ar fi nebun şi vrea să-şi repudieze soţia. Mare scandal. Ministrul nostru la Belgrad a fost asaltat de rege, pentru a obţine încuviinţarea divorţului. În caz contrar, vrea să abdice.

Joi, 11/23 iunie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta. După-amiaza scris. Stöhr la Bucureşti. Seara promenadă. Vânt din nord. Biliard. Regele Serbiei urmează să meargă la Viena. Încă mai doreşte să divorţeze.

Vineri, 12/24 iunie

Vreme minunată. Promenadă cu Elisabeta. Ora 10 primit pe H. Hausmann-Zettler, reprezentant la München. Este invitat la *lunch* şi la cină. Audienţe. Ora 12 Sturdza.

La *lunch* de asemenea Busch cu soţia şi domnul şi doamna Kremnitz. După-amiaza Basset. Orele 4½-7 promenadă cu Sturdza pe Clopotniţa. După cină, el pleacă la Braşov în întâmpinarea lui Fritz. Seara biliard.

Sâmbătă, 13/25 iunie

Ziua de naştere a lui Fritz. Vreme minunată. Promenadă cu Elisabeta. Înainte de amiază scris. La *lunch* o delegaţie din Botoşani, senatorii Arapu, Ciolac şi deputatul Urzică. Ora 3½ plecarea la Predeal, Fritz şi cu Sturdza au ajuns deja la ora 2 în Predeal, cu trăsura. Ora 3¾ în Predeal. Salutare, după 15 minute înapoi spre Sinaia. Elisabeta merge în faţă, eu împreună cu Fritz, la castel. Ceai. Vizitat totul. Promenadă la pavilionul de vânătoare. Ora 7 cinat. Seara *à trois* în salonul turcesc. Frig.

Duminică, 14/26 iunie

Vreme minunată. La ora 9 dejunat *à trois.* La pavilionul de vânătoare. După-amiaza promenadă cu Fritz, la mănăstire etc. Seara biliard.

Luni, 15/27 iunie

Mohorât, răcoare. Înainte de amiază scurtă promenadă cu Fritz. Pentru *lunch* generalul Anghelescu, generalul Maican, Claude Eprez. Ploaie torenţială, complet întuneric până seara. Conversat cu Fritz. Seara biliard.

Marţi, 16/28 iunie

Vremea mai bună, foarte frig. Promenadă cu Elisabeta şi cu Fritz, apoi Steriadi şi Moruzi, care vin la dejun. Dat 5.000 de franci pentru Pinta. După-amiaza promenadă cu Fritz în Sinaia. Vânt rece. Seara conversat.

Miercuri, 17/29 iunie

Vreme mohorâtă, ceva ploaie. Înainte de amiază împreună, conversat, apoi promenadă cu Fritz. Frankfurt am Main îmi trimite 2.000 de mărci pentru Botoşani. După-amiaza cu Fritz la a doua cascadă, pe Clopotniţa. Seara biliard.

Joi, 18/30 iunie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Fritz. Ora 12 Brătianu la mine. Ora 1 toţi miniştrii la *lunch.* Ora 3 Consiliu de miniştri, problema comercială. Ora 5 promenadă cu Fritz. Seara biliard, conversat.

Vineri, 1 iulie/19 iunie

Vreme minunată, foarte cald. Promenadă. Venit Kalinderu. După-amiaza cu Fritz şi Kalinderu la Buşteni, vizitat noua biserică în construcţie. Mers cu trăsura la Azuga. Fabrica de postav, care e aproape gata. Ora 7 înapoi, foarte cald. Seara răcoare. Biliard.

Sâmbătă, 2 iulie/20 iunie

Cald. Înainte de amiază de la ora 11 la 1 Kalinderu,

apoi cu Fritz. Ploaie. Orele 5½-7 promenadă.

Duminică, 3 iulie/21 iunie

Cald. Înainte de amiază Filipescu, promenadă cu Fritz şi cu el. La masă Cernat, Grădişteanu etc., conversat până la ora 3. Odobescu a intrat în serviciu. Orele 5-7 promenadă cu Fritz. Seară minunată, foarte cald. Regele Serbiei se află încă la Viena, nu vrea să-i permită reginei să ne viziteze aici.

Luni, 4 iulie/22 iunie

Vreme minunată, cald. Ora 10 plecat cu trăsura spre Poiana Ţapului, toţi împreună pe jos la Urlătoarea, apoi dejunat într-o poiană dincolo de cascadă. Ora 3 pe jos spre podul de piatră de la Caraiman, cascade frumoase, ceva ploaie. La Buşteni, de acolo doamnele cu trăsura. Pe jos cu Fritz, cafea la Montandon. Seara ploaie. Ora 6 în Sinaia. Biliard cu Fritz.

Marţi, 5 iulie/23 iunie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază cu Fritz. Stöhr, care pleacă la Bucureşti. Generalul Maican la masă. Venit pastorul Harder alături de fiica lui Elbinger. Orele 3½-5 L. Catargi la mine, pe care nu l-am mai văzut de 11 ani. Îmi prezintă situaţia cu minciuni dezonorante, mă roagă să-l destitui pe Brătianu, altfel crede că va fi pericol. În Galaţi şi Brăila mică demonstraţie, mi se telegrafiază. Promenadă cu Fritz. Seara biliard cu el. Ora 11½ în pat.

Miercuri, 6 iulie/24 iunie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 10½ la Poiana Stânei, pe la cascade, cu toată societatea. Ajuns la ora 12½, dejunat acolo. Ora 2 la Piatra Arsă, foarte liniştit, vedere frumoasă până departe. Elisabeta cu mine şi cu pastorul Harder ne întoarcem, ceva ploaie. Fritz cu Scheffer şi cu Romalo şi Davila merg prin Vârful cu Dor. Ora 7 înapoi. Noi deja la ora 5. Ora 7½ cinat. Seară minunată. Biliard cu Fritz. Coburg ales ca principe al Bulgariei[404].

Joi, 7 iulie/25 iunie

Vreme mohorâtă. Înainte de amiază cu Elisabeta şi Fritz, apoi ploaie. La *lunch* Văcărescu, Ghica etc. După-amiaza promenadă cu Fritz. Seara biliard, dansat.

Vineri, 8 iulie/26 iunie

Vreme frumoasă, vânt din nord. Înainte de amiază, la ora 10½, inspectat Batalionul de Vânători. Exersat sub foc. Elisabeta, Fritz şi doamnele de faţă, până la ora 12. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu Fritz, până aproape de Comarnic. De la Izvor pe jos înapoi. Seara biliard.

Sâmbătă, 9 iulie/27 iunie

---

404 Ferdinand de Saxa-Coburg-Gotha-Kohari (1861-1948) a devenit în 1887, prin alegere, principe al Bulgariei. În 1908 avea să se încoroneze rege al Bulgariei, calitate din care va abdica în 1918 (din cauza poziţionării sale de partea Puterilor Centrale în timpul primului război mondial) în favoarea fiului său Boris.

Mohorât şi foarte rece. Înainte de amiază promenadă. Coburg acceptă, însă marile puteri nu îl sprijină. După-amiaza cu Fritz spre Sf. Ana. Seara biliard. Venit Theodori. Rece.

Duminică, 10 iulie/28 iunie

Vreme minunată. Înainte de amiază la ora 10½ cu Fritz la D. Ghica, acesta e bolnav şi stă în pat. O oră acolo. La *lunch* Busch cu soţia şi domnul de Gravais cu soţia[405], sora lui Bălăceanu. Colonelul Bibescu. Ora 5 promenadă cu Fritz. Seara încă o promenadă, pentru a vedea castelul iluminat electric. Biliard. Coburg primeşte delegaţia care merge la el în Ungaria. Turcia pare să fie împotriva alegerii lui. Va accepta coroana doar dacă marile puteri nu sunt împotrivă. Rusia foarte ostilă.

Bucureşti

Luni, 11 iulie/29 iunie.

Sf. Petru şi Pavel. Sinaia-Bucureşti

Foarte apăsător. Ora 8½ dejunat *à trois* în pavilionul de vânătoare. În grădină cu Bibescu. Ora 12 plecarea din Sinaia cu trenul special, toţi împreună, invitat de asemenea pe Busch cu soţia, Nacu, Stătescu etc. La salinele din Slănic, prin Buda. Dejunat în vagon. Ora 2½ sosirea la saline, mare întâmpinare, enorm de cald.

---

405 Valdemar de Gravais, din Odesa, era căsătorit cu Frosa, una dintre surorile diplomatului Ion Bălăceanu (Dumitru Vitcu, op. cit., p. 187).

Vizitarea salinei şi a galeriilor, care sunt iluminate electric, foarte rece, +9 °R. Apoi închisoarea, biserica şi cazarma. Horă. Ora 5 şi 50 de minute plecarea. La Buda ne despărţim, Elisabeta la Sinaia, eu cu Fritz, cu miniştrii şi cu Bibescu la Bucureşti. Ora 7½ sosirea în Cotroceni, foarte cald. Toţi miniştrii prezenţi. Ora 8 cinat cu Fritz. Stat pe verandă până la ora 11. Enorm de secetos.

Marţi, 12 iulie/30 iunie. Cotroceni

Căldură enormă. Ora 8 dejunat cu Fritz. Promenadă în grădină. Ora 9¾ plecat cu el la Palat, arătat încăperile. Orele 10½-12½ Consiliu de miniştri, discutat şi despre audienţa lui Lascăr Catargi. Pherekyde merge la Constantinopol. Ora 12½ dejunat cu Fritz. Vizitat Palatul nou, grajdurile etc. Stöhr acolo. În Palat până la ora 5. Mers cu trăsura la Cotroceni. Ora 6 cinat *à deux* pe verandă. Ora 7½ la gară, acolo toţi miniştrii. Ora 8 Fritz pleacă spre Umkirch, prin Mehadia, Viena, Ischl. Rămas-bun. Mers cu trăsura la Cotroceni. Seara singur, citit, scris. Căldură enormă. Porumbul este în pericol. Brătianu la ţară.

Miercuri, 1/13 iulie. Cotroceni-Sinaia

Căldură enormă, vânt, praf, tare secetos. Ora 7 sculat. Ora 8 dejunat singur. Ora 9½ mers cu trăsura la Palat, discutat cu Steriadi felurite lucruri, văzut noul serviciu de argint. Ora 10½ ministrul de Război. Ora 11 Stătescu, directorul general al Căilor ferate, apoi Stöhr.

Ora 11¾ la Cotroceni. După-amiaza audienţe. Sturdza

la mine până la ora 4. Ora 4¾ plecat din gara Târgovişte cu trenul obişnuit, miniştrii la gară. Vânt puternic. În Ploieşti 10 minute. Răcoare în Valea Prahovei. Ora 8 şi 10 minute sosirea în Sinaia. Elisabeta şi doamnele la gară, gardă de onoare. Îndată la castel. Ora 8½ cinat. Seara împreună. Răcoare.

Joi, 2/14 iulie

Vreme minunată, nu atât de cald. Înainte de amiază cu Stöhr la cascadă, unde se amenajează cărări. După-amiaza scris, mai târziu plimbat singur. Elisabeta la Azuga. Seara citit. Foarte rece. Fritz la Viena.

Vineri, 3/15 iulie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază cu Stöhr. După-amiaza scris. Promenadă. Seara cu Elisabeta, biliard.

Sâmbătă, 4/16 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază scris. Cu Stöhr. La *lunch* Goluchowsky etc. După-amiaza citit, plimbat singur. Seara biliard cu Elisabeta. Basset pleacă în concediu în Elveţia. Fritz a ajuns în Umkirch. În ţară mare secetă.

Duminică, 5/17 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 la biserică, apoi plimbare cu trăsura, cu Elisabeta. După-amiaza Sturdza. Promenadă la cascadă. Seara biliard cu Şoimănescu.

Luni, 6/18 iulie

Vreme minunată, secetos. Înainte de amiază Young. Ora 12 primit pe Radowitz, ambasadorul german la Constantinopol. Rămâne la *lunch* şi la cină, unde sunt invitaţi şi Busch cu soţia. Arătat lui Radowitz castelul, apoi promenadă cu el şi cu Sturdza până la prima cascadă. Seara se face muzică. Eu biliard.

Marţi, 7/19 iulie

Vreme frumoasă. Dimineaţa cu Stöhr la cascadă. Orele 12-2 furtună, ploaie. Seara promenadă. Biliard.

Miercuri, 8/20 iulie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază la cascadă cu Stöhr. La *lunch* ministrul rus Hitrovo cu soţia şi fiica. Discutat îndelung cu Hitrovo. Orele 5-7 promenadă.

Joi, 9/21 iulie

Înainte de amiază scris. Elisabeta la Stâna. Ora 12 Kalinderu. Ora 1½ *lunch.* După-amiaza cu Elisabeta, la Stöhr. Promenadă. Seara biliard. Foarte cald.

Vineri, 10/22 iulie

Cald. Orele 10½-12 Kalinderu, apoi venit Brătianu. Rămâne la *lunch,* iar la ora 3 pleacă. Văzut încă pe Kalinderu. Slăniceanu pleacă şi el la Bucureşti. Seara

promenadă.

Sâmbătă, 11/23 iulie

Căldură mare. Înainte de amiază Stöhr la mine, pleacă la Bucureşti. Primit pe Emil Ghica, zice că regele Serbiei rămâne la ideea despărţirii de soţia sa. În Serbia finanţele sunt ruinate. Coburg se retrage de la alegerea sa într-un mod stângaci şi ridicol. După-amiaza promenadă. Porumbul este aproape pierdut din cauza secetei. Seara biliard.

Duminică, 12/24 iulie

Vreme minunată, vânt din nord. Ora 9 la biserică, plimbare cu trăsura cu Elisabeta, vânt şi praf. La *lunch* E. şi G. Ghica cu soţiile, episcopul Buzăului etc. După-amiaza scris. Spre seară ceva ploaie, apăsător, mohorât. Biliard.

Luni, 13/25 iulie

Noaptea ceva ploaie. Ora 7 sculat. Început cura cu apă rece. Promenadă pe ploaie, apăsător. Înainte de amiază scris. Prefectul de Prahova. Nimeni la *lunch.* După-amiaza cu Elisabeta. Ora 5½ promenadă. Seara biliard.

Marţi, 14/26 iulie

Apăsător şi mohorât. Ora 7½ cură, promenadă până la ora 8¾, foarte ud. Înainte de amiază cu Elisabeta şi scris. La *lunch* ministrul Spaniei, Gr. Cantacuzino etc. După-amiaza ploaie scurtă. În ţară a plouat în câteva districte,

însă nu suficient pentru porumb, care stă foarte rău. Ziarele opoziţiei vorbesc de un atentat împotriva mea. Pastorul Harter a plecat la Elbinger. Seara mică reprezentaţie de teatru, Scheffer cu soţia şi Bălăceanu. Biliard.

Miercuri, 15/27 iulie

Vreme minunată, cald. Ora 7 cură, promenadă la prima cascadă. Coburg pare să-şi fi comandat iarăşi o uniformă bulgară. Ora 11 la D. Ghica, până la ora 12½. Radu Mihai şi Nacu la *lunch.* După-amiaza scris. Promenadă. Seara ceva ploaie. Biliard.

Joi, 16/28 iulie

Vreme minunată. Ora 7 baie. Promenadă. Înainte de amiază scris. Nimeni la *lunch.* Ploaie cu furtună. Biliard, scris. Seara promenadă, apăsător. Biliard.

Vineri, 17/29 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 7 baie. Promenadă. Înainte de amiază cu Elisabeta, scris. La *lunch* C. Boerescu cu soţia etc. După-amiaza Z. Bengescu şi Băicoianu, promenadă. Seara biliard. Ceva ploaie în ţară.

Sâmbătă, 18/30 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 7 cură, promenadă, cu Elisabeta, scris. La *lunch* dr. Cantacuzino cu soţia sa, fiica lui Brătianu. După-amiaza ploaie. Promenadă. Seara

biliard. Teatru.

Duminică, 19/31 iulie

Vreme minunată. Ora 7 cură. Promenadă. Înainte de amiază Stöhr la mine, care va pleca în străinătate (miercuri). Ora 12 venit Sturdza. La *lunch* Coutouly, D. Ghica împreună cu familia, câţiva domni austrieci, 24 persoane. Pe verandă până la ora 3. Orele 5-7 promenadă cu Sturdza. Seara biliard cu Perticari.

Luni, 1 august/20 iulie. Sf. Ilie

Ora 9 cu Elisabeta la biserică, toate doamnele, Sturdza, Theodori, Greceanu, Steriadi etc., foarte multă lume. Plimbare cu trăsura la Izvor. Ora 11 încă Stöhr, apoi Steriadi, Fălcoianu. Persoane din Germania la *lunch.* După-amiaza discutat cu Sturdza tratatul comercial cu Turcia. Ploaie. Orele 6-7 promenadă. Seara biliard. Toţi domnii se întorc la Bucureşti. Apăsător.

Marţi, 2 august/21 iulie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 7 cură. Promenadă. Cu Elisabeta, scris. A murit Katkow. La *lunch* şi după-amiaza George Cantacuzino cu fiii săi şi Esarcu. Orele 6-7 promenadă. Seara biliard. Cald.

Miercuri, 3 august/22 iulie

Vreme minunată, cald. Ora 7 cură. Promenadă. Ora 11 primit pe Lascelles, ministrul plenipotenţiar englez. Ora 1

Slavici la masă. Seara promenadă. Biliard. Basset în Elveţia şi Stöhr la Viena.

Joi, 4 august/23 iulie

Vreme minunată. Ora 7 cură. Promenadă. Înainte de amiază scris. Ora 12 complet întuneric, norii se adună din toate părţile, ploaie care ţine până la ora 2. Din nou complet senin. Nimeni la dejun. Biliard. Orele 5-7 promenadă cu Elisabeta. Seara foarte plăcut. Văzut iluminatul cu lămpi Iablocikov din turnuri, foarte clar, întreaga vale iluminată. Biliard până la ora 10. Scrisoare de la mama, care a fost la Umkirch.

Vineri, 5 august/24 iulie

Noaptea ploaie torenţială. Ora 7 sculat, cură, promenadă pe ploaie, care e foarte caldă. Înainte de amiază cu Elisabeta pe verandă, scris. La *lunch* prim-preşedintele Skina, Willmanns, P. Ghica împreună cu fiicele. Ploaia durează şi cade aproape peste tot în ţară. Orele 6-7 promenadă cu Elisabeta. Aer bun. Seara biliard.

Sâmbătă, 6 august/25 iulie

Vreme răcoroasă, frumos. Ora 7 sculat, cură, promenadă. Înainte de amiază scris. Ora 12 venit Brătianu, care rămâne până la ora 3. Urechia şi pastorul Tartin din St. Petersburg la *lunch.* După-amiaza scris. Promenadă cu Elisabeta, aer bun. Seara biliard.

Duminică, 7 august/26 iulie

Răcoare, frumos. Ora 7 sculat, cură, promenadă. Înainte de amiază Slavici aici, care preia Azilul Sf. Elena. Scris. După-amiaza promenadă cu Elisabeta. Seara la masă prinţul von Schönburg şi căpitanul de cavalerie contele Klynkoström de la garda de corp, până la ora 10, arătat castelul, invitaţi la familia Duca.

Luni, 8 august/27 iulie

+7 °R, vreme minunată, baie, promenadă. Cu Knechtel pe terasă. Coburg urmează să plece la Sofia. Stolojanii la *lunch.* După-amiaza scris. Promenadă cu Knechtel. Seara biliard. Mama a plecat.

Marţi, 9 august/28 iulie

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. Înainte de amiază cu Elisabeta şi scris. Ora 12½ generalul de artilerie von Schönfeldt cu prinţul Lobkowitz, comandant de divizie în Cluj. Ora 1 dejun în onoarea ofiţerilor austrieci, 20 de persoane, un colonel comandant de brigadă, Schneider, Herz etc. Împreună până la ora 4. Seara promenadă. Biliard. Coburg a plecat. Apăsător.

Miercuri, 10 august/29 iulie

Enorm de cald, barometrul coborât. Baie, cură. Înainte de amiază pus ordine. Ora 12½ Kalinderu. După-amiaza Filipescu, care vine cu soţia la masă, la fel prinţul Gr. Sturdza, care îmi vorbeşte despre fortificaţiile de la Focşani. Seara fumat cu Gr. Sturdza. Aer cald.

Joi, 11 august/**30* ***iulie

Ceaţă deasă pe munţi. Ploaie torenţială, apăsător. Vânt din nord. Barometrul foarte coborât. Baie, promenadă. Orele 9½-10½ Kalinderu. Ora 10 şi 55 de minute la Predeal cu trenul special, D. Ghica cu mine, vânt foarte rece şi întuneric. În Predeal ajungem în acelaşi moment cu trenul de Braşov, cu care a sosit mama împreună cu Koch şi Lindheim. Ei urcă îndată în trenul nostru. Ora 12¼ în Sinaia. În gară miniştrii, Busch cu soţia, doamne cu buchete etc. Prezentare. Mers cu trăsura la castel. Ora 1 dejunat, prezenţi Sturdza, Kalinderu şi Aurelian. După-amiaza vizitat castelul. Vânt rece. Seara foarte senin şi rece. Ora 6 cinat. Seara cu mama. Coburg a sosit în Vidin.

Vineri, 12 august/31 iulie

Vreme minunată. Dimineaţa doar +4 °R. Baie, promenadă. Dejunat *à trois* cu mama. Promenadă pe terasă. Nimeni la *lunch.* Vânt rece. Ora 4 ceai în pavilionul de vânătoare. Promenadă. Seara biliard cu Koch şi Perticari. Coburg a ajuns în Vidin, a fost bine primit.

Sâmbătă, 1/13 august

Vreme minunată, foarte cald. Baie, promenadă. Conversat cu mama, mică promenadă. Nimeni la *lunch.* După-amiaza scris. Promenadă. Seara biliard.

Duminică, 2/14 august

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu mama. La *lunch* câteva persoane. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu mama, la Izvor. Seara dineu, D. Ghica, Busch cu soţia, Mitilineu, Ph. Lippmann cu soţia. Orchestra ţiganilor din Oradea a cântat în curtea mică, unde s-a dansat. Foarte cald. Privit iluminatul electric de afară. Coburg a depus jurământul în Tîrnovo. Seara linişte.

Luni, 3/15 august

Cald. Baie, promenadă. Înainte de amiază Sturdza. După-amiaza scurtă promenadă cu mama. Seara conversat cu Koch până la ora 11, vorbit mult despre Antoinette.

Marţi, 4/16 august

Vreme răcoroasă. Baie, promenadă. Ora 10 ploaie. Venit Brătianu, rămâne până la ora 3. Promenadă cu mama. Seara cu Koch, enorm de cald.

Miercuri, 5/17 august

Vreme minunată, foarte cald. Ora 7 baie, promenadă. Înainte de amiază cu mama. După-amiaza, între orele 3½ şi 5½, mers cu mama la Buşteni, vizitat şcoala şi biserica. Munţii cu o lumină minunată. Seara biliard. F. Coburg spre Filipopol.

Joi, 6/18 august. Sărbătoare

Enorm de cald. Ora 7 baie, promenadă. Mai târziu vânt. Înainte de amiază conversat cu mama. Scris. După-amiaza

la ora 3 serbarea copiilor organizată de Elisabeta, jucat doamnele, Scheffer şi Steriadi. Şarade până la ora 7. *Goûter* pe verandă. De faţă şi Szent-Keresty, fiica lui Florescu. După cină, promenadă cu mama, pentru a vedea iluminatul electric. Seară caldă. Până la ora 10.

Vineri, 7/19 august

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. Înainte de amiază conversat cu mama până la ora 11. Familia Suţu la *lunch.* După-amiaza Koch la mine, se întoarce la Sigmaringen, prin Bucureşti. Promenadă cu mama. Seara scris.

Sâmbătă, 8/20 august

+7 °R, vânt rece, mai târziu cald. Dejunat *à trois.* La *lunch* generalul Dona şi Cruţescu. După-amiaza Filipescu. Promenadă cu mama în vale. Seara biliard. Coburg s-a instalat în Filipopol. Puterile sunt ostile.

Duminică, 9/21 august

Vreme frumoasă, înnorat. Ora 9 cu mama. Elisabeta la biserică până la ora 11. Mama şi Elisabeta fac o plimbare cu trăsura la Izvor. La *lunch* Lascelles, Coutouly, del Moral, Guillaume etc. După-amiaza citit. Promenadă cu mama până la ora 7. Biliard. Pherekyde s-a întors de la Constantinopol.

Luni, 10/22 august

Vântos, cald. Baie, promenadă. Dejunat cu mama. Ora 12 generalul Fălcoianu. Ora 1 Hitrovo cu soţia, colonelul Sabowici, ataşat militar rus, pe care Hitrovo mi-l prezintă, generalul Fălcoianu cu soţia. După-amiaza scris. Promenadă cu mama. Apăsător. Seara la ora 8 izbucnit furtună, ploaie torenţială, care inundă totul, până la ora 9. Noaptea ploaie.

Marţi, 11/23 august

Soare, însă mulţi nori, deloc frig. Baie, promenadă. Cu mama. Iarăşi ploaie torenţială. La *lunch* A. Lahovary cu soţia, după masă discutat îndelung cu ei. După-amiaza promenadă singur. Seara biliard cu Greceanu şi Candiano. A murit Creţianu de la Curtea de Casaţie.

Miercuri, 12/24 august

Vreme ploioasă, mohorâtă. Baie, promenadă. Ora 10½ inspectat Batalionul 3 Vânători, exerciţiu sub foc până la ora 12. De faţă căpitanul Schneider. După-amiaza venit Azilul Sf. Elena de la Brebu. Promenadă cu mama. Seara biliard.

Joi, 13/25 august

Mohorât, acoperit. Baie, promenadă. Înainte de amiază promenadă cu mama până la ora 12. La *lunch* contele Goluchowsky cu soţia sa, născută Murat, care vine aici pentru întâia oară, de asemenea E. Ghica cu soţia. Conversat până la ora 3. Generalul Greceanu se întoarce la Bucureşti. Ferd. Coburg are mari greutăţi în Sofia, nici o

mare putere nu este în favoarea lui. Promenadă. Seara biliard cu Candiano.

Vineri, 14/26 august

Vremea destul de rece. Ora 7 baie, promenadă. Înainte de amiază promenadă la pavilionul de vânătoare cu mama şi Elisabeta. Ora 12 Brătianu, discutat despre manevre. Nereguli la Ministerul de Război. Ora 1 toţi miniştrii la *lunch,* 22 persoane. Orele 2½-4 Consiliu de miniştri. Pherekyde, care s-a întors de la Constantinopol, aproape a încheiat tratatul comercial. Turcii se mişcă foarte încet. Sultanul îmi trimite doi cai. Ora 6 cu mama. Seara biliard. F. Coburg pare să nu fi făcut o impresie bună la Sofia. Nimeni nu crede că el va rămâne multă vreme. Împăratul şi împărăteasa Germaniei sunt bolnavi, kronprinţul încă nu e bine.

Sâmbătă, 15/27 august

Vreme minunată, răcoare. Sf. Maria. Ora 9 la biserică, enorm de plin, cor, până la ora 10. Sinaia este ticsită, peste 4.000 de oameni. Mama şi Elisabeta fac o plimbare cu trăsura. Orele 11-1 Anghelescu şi Fălcoianu pentru manevrele de la Slatina. La *lunch* mulţi ofiţeri. După-amiaza citit. Orele 5-7 plimbare cu trăsura, cu mama, în Sinaia şi la mănăstire. Seara biliard până la ora 10½. Seară rece.

Duminică, 16/28 august

Doar +5 °R. Baie, promenadă. Vreme minunată. Înainte

de amiază cu mama, scris. Ora 12½ mitropolitul primat Gheorghian la mine. La *lunch* mitropolitul, Skina şi Rosetti de la Curtea de Casaţie etc. După-amiaza plimbare cu trăsura, cu mama. Seara biliard cu Candiano şi Robescu.

Luni, 17/29 august

Doar +5 °R. Vreme minunată. Baie, promenadă. Promenadă cu mama şi Knechtel. Nimeni la *lunch.* După-amiaza scris. Promenadă cu mama. Seara biliard cu Robescu.

Marţi, 18/30 august

Foarte rece. Promenadă până la ora 9. Conversat cu mama până la ora 11½. După-amiaza ceai în pavilionul de vânătoare. Promenadă. Stöhr este în Aussee şi Graz pentru cură. Seara biliard.

Miercuri, 19/31 august

Doar +3 °R. Vreme minunată. Baie, promenadă. Înainte de amiază cu mama, scris. Ora 12½ primit pe adjutantul sultanului Abdul Hamid şi pe ministrul plenipotenţiar al Turciei, care îmi aduc 2 cai arabi de la sultan. Ora 1 *lunch,* invitat şi Filipescu, doamna M. Cantacuzino. După masă îmi sunt prezentaţi caii. Eu îi decorez pe Terfik-Bey şi pe grăjdarul sultanului, care pleacă la Bucureşti. Seara promenadă cu trăsura şi pe jos, cu mama. Biliard.

Joi, 1 septembrie/20 august

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. Cu mama. Scris sultanului. După-amiaza citit. Promenadă. Seara reprezentaţie de teatru, invitate câteva doamne. Joacă Scheffer, Steriadi, Theodori şi Davila. Împreună până la ora 11. Noapte senină cu lună.

Vineri, 2 septembrie/21 august

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu mama, scris. Ora 12 Aurelian la mine, în problema podului peste Dunăre, care mai trebuie amânată. La *lunch* doamna Pia Brătianu cu fiica ei. Moruzi. După-amiaza conversat cu el. Coco Sturdza de asemenea aici. Steriadi la Bucureşti. Ceai cu doamna Brătianu, apoi promenadă cu mama. Seara biliard. Lună plină. Seară minunată.

Sâmbătă, 3 septembrie/22 august

Vreme minunată. Baie, promenadă, foarte cald. Înainte de amiază cu mama, scris. După-amiaza, între orele 2¾ şi 4½, plimbare cu trăsura spre Buşteni, cu mama, enorm de cald. Seara încă o scurtă promenadă. Biliard.

Duminică, 4 septembrie/23 august

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 cu Elisabeta la biserică, cor. Mama se odihneşte. Plimbare cu trăsura. Orele 11-12 cu mama. Ora 1 primit pe Krupp (tânărul), îmi aduce ordinul tatălui său. 24 persoane la *lunch,* între care directorii generali ai fabricii Krupp, Jensen şi Berthles, care îmi aduc modelul unui tun. Eu îi dau lui Krupp Crucea de comandor al Coroanei. Seara încă o promenadă cu

mama pe terasă. Venit Kalinderu.

Luni, 5 septembrie/24 august

Vreme minunată, cald. Baie, promenadă. Înainte de amiază cu mama. Orele 11-1 Kalinderu. După-amiaza Fălcoianu şi maiorul Pawlov, care a venit de la Magdeburg. Orele 4-5 Kalinderu. Promenadă cu mama. Seara biliard.

Marţi, 6 septembrie/25 august

Vreme minunată, fierbinte. Baie, promenadă. Înainte de amiază cu mama, apoi scris. Doamna Ion Ghica la *lunch.* Orele 4½-6½ plimbat cu mama, cam apăsător, aer de furtună. Seara biliard. Ora 10½ în pat. Nori.

Miercuri, 7 septembrie/26 august

Vreme minunată. Baie, promenadă. Foarte apăsător. Înainte de amiază mama. Scris. Nori. Ora 4½ plimbare cu trăsura, cu mama. Seara biliard. Secetă enormă.

Joi, 8 septembrie/27 august

Vreme minunată, enorm de cald. Baie, promenadă. Cu mama. Scris. După-amiaza promenadă. Biliard.

Vineri, 9 septembrie/28 august

Vreme minunată, enorm de cald. Baie, promenadă. Cu mama, care e puţin răcită. Scris. La *lunch* preotul Marschall de la biserica votivă din Viena, i-am arătat

castelul. Ora 5 promenadă cu mama. Seara venit Sturdza şi Barozzi. Enorm de multă lume în Sinaia.

Sâmbătă, 10 septembrie/29 august

Enorm de cald. Barometrul coboară. Baie, promenadă. Ora 10 Sturdza, este nevoie de un transplant pentru însănătoşirea împăratului. După-amiaza lucrat cu Sturdza. Promenadă cu mama, enorm de apăsător. Seara biliard.

Duminică, 11 septembrie/30 august

Vreme mohorâtă, noaptea ceva ploaie. Foarte apăsător. Ora 9 toţi la biserică, liturghie, slujbă pentru morţi, Te Deum. Mama foarte impresionată. Trecut în revistă trupele, enorm de mulţi oameni, înghesuială. Ora 10½ din nou la castel. Ceva ploaie. Ora 12½ la barăcile Batalionului 3 Vânători, maiorul Lipan, totul frumos decorat. Cursă cu atelaje, foarte bogat aranjate. Banchet pentru 90 de persoane, de faţă ministrul Busch cu soţia, Lascelles cu soţia, Goluchowsky, D. Ghica, E. şi Gr. Ghica, mulţi ofiţeri, generalul Budişteanu. Eu ţin primul toast, în cinstea aniversării de 10 ani a Griviţei, lung.

Generalul Budişteanu mulţumeşte în numele armatei, maiorul Lipan în numele vânătorilor. Văcărescu ţine şi el un toast. Urale, enorm de mulţi oameni. Vreme ameninţătoare, foarte apăsător. Ora 3½ întors cu trăsura la castel. Nenumărate depeşe, răspuns. Elisabeta şi cu mine foarte răciţi. Seara retragere cu torţe. Ploaie. Ora 10 în pat.

Luni, 12 septembrie/31 august

Ploaie şi ceaţă deasă, noi amândoi răciţi. Mama nu se simte nici ea prea bine. Ora 9 dejunat *à trois.* Maiorul Odobescu de serviciu. Înainte de amiază scris. La *lunch* Văcărescu şi C. Manu. După-amiaza o lungă promenadă singur. Toţi suntem răciţi. Seara venit generalul Greceanu, biliard cu el.

Marţi, 1/13 septembrie

Foarte mohorât, ceaţă. Înainte de amiază acasă, cu mama, care s-a întins. Orele 12-1 ministrul de Război Anghelescu. Rămâne la *lunch.* După-amiaza ploaie. La mama. Seara biliard cu Greceanu.

Miercuri, 2/14 septembrie

Apăsător. Suntem încă răciţi cu toţii. Mama rămâne în camera ei. La *lunch* G. Const. Cantacuzino cu soţia şi fiica. După-amiaza biliard cu G.C. Seara la mama. Biliard cu Greceanu.

Joi, 3/15 septembrie

Apăsător, puţin ploios. Înainte de amiază cu mama, care rămâne în cameră. Promenadă. După-amiaza cu Elisabeta, promenadă pe noul drum din spatele pavilionului de vânătoare. Seara după cină la mama până la ora 10.

Vineri, 4/16 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Mama nu se simte încă bine. Înainte de amiază la ea. Multă lume la *lunch* şi după-amiaza. Promenadă. Seara furtună. Stătescu la masă, apoi biliard.

Sâmbătă, 5/17 septembrie

Foarte cald. Baie, promenadă. Înainte de amiază plimbat cu Elisabeta. La mama. Ora 12½ Bibescu G.; a venit din străinătate, a cumpărat multe plante. Mama la masă. După-amiaza scris. Promenadă. Seara conversat cu Bibescu şi Odobescu. Ora 10 în pat, ceva mai rece.

Duminică, 6/18 septembrie

Vreme minunată, complet senin. Baie, promenadă. Înainte de amiază promenadă în jurul castelului. Venit D. Ghica. La *lunch* Mitilineu, N. Bibescu etc. După-amiaza citit. Cu mama. Promenadă. Seara venit Sturdza, cu el până la ora 10½.

Luni, 7/19 septembrie

Vreme minunată, +5 °R. Baie, promenadă. Înainte de amiază la pavilionul de vânătoare cu mama şi Elisabeta. Sturdza la mine, rămâne şi după-amiaza. Promenadă. Seara sosit dr. Koch de la Weinburg. Antoinette este foarte anemică şi suferindă. Mama, Elisabeta, Koch şi cu mine în biblioteca mea până la ora 10.

Marţi, 8/20 septembrie

Vreme minunată. Sf. Maria. Ora 9 cu Elisabeta la biserică. Plimbare cu trăsura. Orele 10½-11½ promenadă pe terasă cu mama, Elisabeta şi Koch, foarte cald. La *lunch* Sturdza, Cernat, Plagino etc. După-amiaza Plagino şi Sturdza la mine, ultimul pleacă la Bucureşti. Ora 5 promenadă. Seara biliard cu Koch.

Miercuri, 9/21 septembrie

Mohorât şi rece, puţină ploaie. Baie, promenadă. Mama răcită. Ora 12 ambii generali Anghelescu pentru manevrele de la Slatina. Multă lume la *lunch.* După-amiaza ploaie torenţială, care ţine şi noaptea. Seara biliard cu Koch.

Joi, 10/22 septembrie

Zăpadă pe munţi. Ceva ploaie. Baie, promenadă. Mama rămâne încă în camera ei, însă se simte mai bine. După-amiaza hotărât drumuri cu Knechtel. Vânt rece. Seara biliard.

Vineri, 11/23 septembrie

+6 °R, ceaţă, frig. Baie, promenadă. Vremea se înseninează. Arhiducele Albrecht are o mare întârziere de tren în Transilvania, îmi telegrafiază să nu îi vin în întâmpinare. Ora 12½ dejunat. Ora 1½ plecat cu trenul special la Predeal, cu maiorul Odobescu. Arhiducele Albrecht a ajuns acolo cu 5 minute înainte de sosirea mea. Întâmpinare cordială, prezentări, generalul de cavalerie

Pirot, maiorul Fischer şi un medic. Ora 2½ întoarcerea la Sinaia. Elisabeta la gară, vânt foarte rece, Ghica, Goluchowsky etc. Noi mergem cu trăsura direct la castel. Gardă de onoare, se cântă imnul naţional austriac, defilare. Apoi la mama. Orele 4-6 plimbare pe jos cu arhiducele. Ora 6½ dineu, 30 persoane, muzică. Seara reprezentaţie de teatru până la ora 11.

Sâmbătă, 12/24 septembrie

Vreme schimbătoare. Baie, promenadă. Ora 9 dejunat pe terasă împreună cu arhiducele. La mama. Orele 10-11 promenadă cu ea.

Ora 1 *lunch,* iar la ora 2½ mers cu trăsura la tabăra de barăci. Vizitat tabăra. Exerciţii ale Batalionului 3 Vânători, apoi manevre sub foc, foarte bine, arhiducele foarte satisfăcut. Ora 4 înapoi. Promenadă cu el până la ora 6, întâlnit pe Hitrovo. Ora 7 dineu, 30 persoane, Busch cu soţia, contele Goluchowsky, Schneider, Mariette Ghica, K. Ghica etc. Seara reprezentaţie de teatru, şarade până la ora 11½. Noapte rece.

Duminică, 13/25 septembrie. Sinaia-Bucureşti

Ora 7 sculat. Ora 8 dejunat. La mama. Ora 9½ plecarea la gară, unde ne însoţeşte Elisabeta. Ora 9½ cu trenul special spre Bucureşti. Dejunat în vagon, invitat pe contele Goluchowsky. Ora 12½ în Bucureşti, întâmpinare oficială, gardă de onoare, mitropolitul, toţi miniştrii în frunte cu Brătianu, generali etc. Prezentări. Mers cu trăsura, cu arhiducele, direct la Arsenal, apoi la Şcoala Militară.

Cotroceni, vizitat casa, grădina şi micul mormânt. Apoi la Biserica Domniţa Bălaşa, acolo Bibescu şi Văcărescu. Mitropolia, vizitat pe mitropolit. Catedrala catolică, acolo arhiepiscopul. Ora 5 la Palat, acolo arătat totul. Ora 6 cină în rotondă, 12 persoane. Ora 7½ la gară, acolo Brătianu, miniştrii, comunitatea austriacă. Ora 8¾ rămas-bun de la unchiul Albrecht, care pleacă la Viena. Mers cu trăsura, cu Brătianu, la Palat, conversat cu el până la ora 7. Seara cu Stöhr, la mine. Ora 11 în pat.

Luni, 14/26 septembrie. Bucureşti-Sinaia

+3 °R, foarte rece. Ora 6 sculat. Mai pus ordine prin Palat. Ora 7½ la gară. Acolo Brătianu şi miniştrii. Ora 8 plecarea, Sturdza şi Nacu cu noi. Mai târziu se încălzeşte. Ora 11½ sosirea în Sinaia, Elisabeta cu doamnele la gară. Vânt din nord. La castel. Mama se plimbă cu Lindheim şi Koch pe terasă. Ora 1 dejunat. Dunca, Maican-Dimitrescu, cei doi miniştri şi Kalinderu la *lunch.* După-amiaza Sturdza. La mama. Orele 5-7 Kalinderu. Seara biliard cu Koch şi Şoimănescu.

Marţi, 15/27 septembrie

— 3 °R, au îngheţat toate florile. Sunt răcit bine. Ora 10 promenadă cu mama. Soare, dar frig. La *lunch* prinţul Uruzov. După-amiaza cu mama. Promenadă singur. Seara biliard. Ploaie.

Miercuri, 16/28 septembrie

Vreme mai bună, mult mai cald. Înainte de amiază cu

mama. La *lunch* diferite persoane. După-amiaza Liteanu la mine, are o poziţie foarte bună în Berlin. Mai târziu o mică promenadă singur. Seara multe persoane la masă. Ora 8½ sosit P. Loti (locotenentul de marină

J. Viaud)[406], l-a invitat Elisabeta. Este unul dintre cei mai însemnaţi scriitori din Franţa. Împreună până la ora 11.

Joi, 17/29 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază promenadă până la mănăstire cu mama, Elisabeta, Koch etc., absolut cald, vânt din sud. Orele 12-1 primit pe contele Tornielli, care rămâne la *lunch.* 26 de persoane, Radu Mihai cu soţia, P. Loti (locotenentul Viaud). După-amiaza la mama. Radu Mihai la mine. Seara din nou multe persoane la cină. Biliard cu Koch şi Şoimănescu.

Vineri, 18/30 septembrie

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază promenadă cu mama, apoi văzut cu Stöhr noul drum. Ora 12½ Sturdza, care vine la *lunch* cu soţia sa, prinţesa Ipsilanti, Filipescu, doamna Văcărescu etc., 30 de persoane. După-amiaza Sturdza, care îmi relatează, din însărcinarea lui Kalnoky, întrevederea acestuia cu Bismarck. Totul pare liniştit, ne sunt foarte recunoscători pentru politica noastră clară. Leopold a plecat la Baden pentru a-l prezenta împăratului pe Carlo, care a devenit

406 Pierre Loti (1850-1923), ofiţer de marină francez şi romancier. Avea să colaboreze literar şi editorial cu regina Elisabeta.

locotenent în Regimentul 1 Ulani de Gardă. Ziua de naştere a împărătesei, căreia i-am telegrafiat. Primit o scrisoare foarte cordială de la arhiducele Albrecht din Viena. Seara 33 de persoane la cină. Bălăceanu cu fiul şi cu ginerele său Romalo. După aceea se fac tablouri. Biliard cu Koch şi Şoimănescu. Rămas apoi până la ora 12. Ultima seară cu mama, mult timp la ea.

Sâmbătă, 1 octombrie/19 septembrie. Plecarea mamei

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază plimbare pe jos cu mama până la pavilionul de vânătoare, cu noi Elisabeta, Koch, Loti. Orele 12-1 Brătianu, care rămâne la *lunch.* După-amiaza cu mama. Ora 5 plecarea de la castel, ora 5½ de la gară, unde au venit toţi miniştrii, Coutouly, Lascelles, ministrul american, multe doamne etc. Ora 6 în Predeal. Munţii acoperiţi cu zăpadă. Despărţire tristă. Mama merge la Pesta şi ajunge marţi dimineaţa în Baden-Baden. Ora 7½ înapoi în Sinaia, furtună puternică şi ploaie, apoi clar de lună. Ora 7½ cinat, 20 de persoane. Seara cu Kalinderu. Biliard. Noaptea ploaie.

Duminică, 2 octombrie/20 septembrie

Ploaie torenţială, întuneric. Înainte de amiază Stöhr şi Steriadi. 26 de persoane la *lunch,* generalul Radovici, Bălăceanu, Linch etc. După-amiaza citit. Promenadă, ploaie. La Stöhr. Văcărescu, Costaforu etc. la masă. Seara biliard. Mama a ajuns la ora 2 în Pesta.

Luni, 3 octombrie/21 septembrie

Întuneric. Înainte de amiază cu Stöhr, jalonat noua clădire (spălătoria), mers pe noile cărări. Soare, vreme minunată. La *lunch* Văcărescu etc., Loti, doamna A. Suţu. După-amiaza Stöhr încă aici, pleacă la Bucureşti. Sosit rezerviştii Batalionului 3 Vânători. Promenadă, răcoare, dar frumos. Seara biliard. Vânt rece. Acordat lui Loti Crucea de ofiţer al ordinului Steaua României.

Marţi, 4 octombrie/22 septembrie

Vreme minunată, răcoare. Înainte de amiază promenadă, scris. După-amiaza Loti (lt. Viaud) a plecat la Constantinopol cu Scheffer. Seara multe doamne la cină. Biliard. Mama a ajuns probabil în Baden-Baden.

Miercuri, 5 octombrie/23 septembrie

Vreme minunată, răcoare. Înainte de amiază promenadă până la prima cascadă. Ora 12 ministrul de Război, generalii Cernat şi Fălcoianu, discutat manevrele de la Focşani. Continuat discuţia după *lunch.* După aceea scris, prea frig pentru promenadă. Seara 26 de persoane la masă, Bălăceanu, Suţu cu soţia din Slobozia etc. Căsătoria civilă dintre A. Bălăceanu şi Romalo.

Joi, 6 octombrie/24 septembrie

+6 °R, întuneric, vânt rece. Înainte de amiază la pavilionul de vânătoare, unde va fi făcută noua şosea. Scris. După-amiaza promenadă, vânt rece. Ora 6½ nunta doctorului Romalo cu A. Bălăceanu; Elisabeta merge cu ei

la biserica mănăstirii, înainte însă i-a adus aici. Ora 7½ toată lumea la castel, dineu, unde eu beau în cinstea tinerei perechi, 34 de persoane. Domnişoara Bălăceanu, Romalo, Văcărescu, Suţu etc. După masă se dansează până la ora 11½. Au venit şi familia Ghica şi ofiţeri de la batalion.

Vineri, 7 octombrie/25 septembrie

Ploaie şi întuneric, vânt rece, mai târziu senin. Ora 11½ promenadă. La *lunch* Bălăceanu, Romalo, familia Suţu. După-amiaza promenadă, aer foarte plăcut. Seara cu Elisabeta. După masă biliard. Depeşă de la mama din Baden, care telegrafiază că Leopold şi Antoinette au ajuns acolo. Mama pleacă mâine la Sigmaringen, unde se duc şi Maria şi Carola. Carlo la şcoala militară din Kassel.

Sâmbătă, 8 octombrie/26 septembrie

Vreme minunată, cald, mai târziu nori. Promenadă, inspectat şoseaua de la Peleş. La *lunch* Sturdza, Bibescu etc. După-amiaza lucrat cu Sturdza; crede că trebuie să se retragă de la Ministerul Cultelor, deoarece toţi sunt împotriva lui. Bibescu de asemenea la mine. Ora 5 pleacă toţi. Seara biliard. Cald.

Duminică, 9 octombrie/27 septembrie

Noaptea furtună puternică, ploaie torenţială. Înainte de amiază mai bine, cald. Ora 12 Basset la mine, s-a întors din concediu. La *lunch* G. şi E. Ghica împreună cu soţiile, Văcărescu cu fiicele etc. După-amiaza acasă, scris. Seara

biliard cu Perticari.

Luni, 10 octombrie/28 septembrie

Ceaţă deasă cu ceva ploaie. Barometrul urcă. Înainte de amiază cu Elisabeta. Citit. Ora 12 generalii Anghelescu, Fălcoianu şi Dona, discutat manevrele de la Focşani. Ora 1 *lunch,* doamna A.B. Catargi, care are audienţă la mine după masă, pentru procesul cu Callimaki-Catargi. Moruzi o oră la mine, apoi lucrat încă o oră cu generalii. Seara biliard. Vremea rămâne mohorâtă.

Marţi, 11 octombrie/29 septembrie

Furtună, barometrul a coborât foarte mult. Mai târziu soare şi ciudat de cald. Orele 9½-12 promenadă. Se începe construcţia noului atelier. La *lunch* Alecsandri cu soţia, care au venit de la Bucureşti şi rămân aici, tânărul Beclar etc. După-amiaza promenadă, vreme minunată şi foarte cald. Seara biliard cu Alecsandri. Venit generalul Barozzi şi Theodori, de asemenea domnul şi doamna Romalo. Ploaie torenţială.

Manevre la Olt

Miercuri, 12 octombrie/30 septembrie. Sinaia-Slatina

Vreme frumoasă, cald. Cu Elisabeta până la ora 9¾. Ora 10 plecarea, Elisabeta cu mine până la gară, de asemenea Alecsandri, toţi ofiţerii Batalionului 3 Vânători. Dejunat pe drum, foarte cald. Ora 1 în Chitila, acolo Brătianu, care călătoreşte cu mine până la Piteşti. La Titu

şi la Leordeni întâmpinări, autorităţi şi multă lume, 10 minute. Ora 5 sosirea în Slatina, ministrul de Război, generali etc., ofiţeri străini, generalul Fraser, colonelul Cerutti, marchizul de Banque, Schneider, colonelul Sabovici, autorităţi. La Biserica Ionaşcu, acolo episcopul de Argeş. Te Deum, enorm de cald. Descins la casa farmacistului. Venit generalii pentru discutarea manevrelor. Ora 6½ cinat, 40 de persoane. Bucătăria mea, la fel personalul şi trăsura. Până la ora 8½. Nu a fost posibil să facem cerc, stat mult în sufragerie. Seara citit. Barometrul destul de coborât. Toate trupele sunt în Balş, 19.000 de oameni din Corpul 1 de Armată.

Joi, 1/13 octombrie. Slatina

Ora 7 sculat, dejunat. Ora 8 vizitat noul palat administrativ. Vreme frumoasă, foarte cald. Ora 9 la gară, cu trenul special la Balş, acolo încălecat. Au început îndată manevrele Diviziilor 1 şi 2. Sakelarie atacă poziţia puternică de la Teiş, Vlădescu o apără şi se retrage. La Mirila, acolo vorbit cu Chiţu. Câteva atacuri de cavalerie. Ora 2½ încheierea. Plecat călare la Balş, de acolo cu trenul special, la ora 4 în Slatina. Vizitat şcoala. Seara dineu, 30 de persoane, ofiţerii străini, episcopul de Argeş, funcţionari. Seara scris. Ceva ploaie, barometrul coborât. Noaptea ploaie puternică.

Vineri, 2/14 octombrie. Slatina

Vreme rece şi neprietenoasă, vânt din est. Ora 9 vizitat spitalul, apoi plecat cu trăsura la staţia Piatra, acolo încălecat (armăsarul). Continuarea manevrelor,

majoritatea pe teren plat. Se termină la ora 1, în Corniş. Întors călare la Slatina, 8 km. Vânt foarte rece. Peste Olt pe un pod din pontoane. Ora 3 la Şcoala de Agricultură din Strehaviţa, acolo o oră. Ora 4 acasă. Citit, scris. Ora 6½ dineu de 60 de persoane. Seara scris. Noaptea ploaie puternică.

Sâmbătă, 3/15 octombrie. Slatina

Ploaie până la ora 10, apoi mai senin, mai târziu cald şi frumos. Ora 10½ pe înălţimile Slatinei dincolo de Olt, privelişte minunată a întregii văi. Manevrele jos în câmpie. Acolo trei sferturi de oră, apoi mers călare pe înălţimea de la Strehaviţa, de unde observat atacul coloanei din aripa dreaptă, care a trecut peste Olt la Colibaşi şi a ocupat toate tranşeele infanteriei şi artileriei, foc puternic. Manevra se încheie la ora 1½ . Ora 2½ înapoi. Trupele trec în bivuacuri, mărşăluiesc în parte prin Slatina. Scris până la ora 6½. Dineu militar pentru 60 de persoane, toast. Seara retragere cu torţe şi ovaţii ale populaţiei. Ploaie, frig. Oraşul iluminat.

Duminică, 4/16 octombrie. Slatina-Bucureşti

Vreme minunată. Ora 9 la Biserica Ionaşcu, liturghie. Ora 10½ înapoi. Primit pe Radu Mihai. Ora 11 la gară, acolo încălecat. Revista celor 19.000 de militari, pe trei linii, trupa aliniată în coloane. Descălecat, foarte cald, vânt răcoros. Defilarea a durat peste o oră. Enorm de multă lume. Făcut critica manevrelor, care a durat o jumătate de oră. Ora 1 şi 20 de minute plecarea din Slatina, toată lumea la gară. Ora 3 în Piteşti, întâmpinare, la fel în Titu.

Ora 5½ sosirea în Bucureşti, miniştrii, şefii de corpuri, gardă de onoare etc., vorbit cu toţi. Ora 6 la palatul din oraş. Ora 7 cinat singur. Seara citit. Ceva mai rece.

Bucureşti

Luni, 5/17 octombrie. Bucureşti

Ora 7½ sculat. Vreme frumoasă. Knechtel în seră, unde sunt noii palmieri. Înainte de amiază pus ordine. Theodori, colonelul Bibescu etc. După-amiaza scris Elisabetei la Sinaia. Vremea devine ceva mai mohorâtă. Seara Stöhr. Ploaie torenţială cu tunete şi fulgere. Ora 10½ în pat, răcit.

Marţi, 6/18 octombrie. Bucureşti

Doar 4 °R, vânt rece din nord, ceva mai senin. Înainte de amiază Bibescu. Ora 10½ Brătianu, apoi Consiliu de miniştri până la ora 12½. După-amiaza audienţe, de asemenea, Văcărescu, care vrea la Viena. Scris. Primit scrisoare de la Elisabeta. Vremea rămâne neprietenoasă, atmosferă de ninsoare. Ora 6 R. Mihai. Seara citit.

Manevre la Focşani

Miercuri, 7/19 octombrie. Bucureşti-Focşani

Doar +3 °R, vântul mai slab, nori. Ora 8½ dejunat. Scris. Ora 11 plecarea cu trenul special, la gară toţi miniştrii etc. Ofiţerii străini călătoresc cu mine. Ora 12½ Ploieşti, întâmpinare. Ora 2 Buzău, mare întâmpinare, cerul complet acoperit. Ora 3 Râmnicu Sărat, ploaie

puternică şi rece. Ora 4 sosirea în Focşani, mare întâmpinare, autorităţile, senatori, deputaţi, discurs al lui Pruncu, foarte frumos. Mers cu trăsura la biserică, foarte rece. Descins în palatul Diviziei, nou construit. Camera foarte frumoasă, însă rece. Ora 6½ dineu pentru 40 de persoane, cerc, Voinov alături. Ovaţii. Seara discutat dispunerea trupelor.

Joi, 8/20 octombrie. Focşani

Vreme minunată, dimineaţa frig. Ora 9 vizitat şcoli şi stabilimente, până la ora 10. Direct la gară, plecat cu trenul la Putna Seacă, acolo încălecat şi prin Sacâza, mică luptă de cavalerie. Pe Putna toată infanteria în linie, 11 batalioane şi 6 baterii. Pe cal până la ora 3½, cald. La Făurei urcat în tren şi ajuns la ora 4½ în Focşani. Scris critica manevrei, care nu a fost destul de bună. Seara la ora 6½ dineu pentru 35 de persoane, lume din Focşani. Ora 8½ ovaţii ale comercianţilor, cu facle, muzică şi discursuri. Ieşit afară pentru a-i saluta. Noapte rece.

Vineri, 9/21 octombrie. Focşani

Vreme minunată, rece. Ora 9 inspectat administraţia, închisoarea, şcoli. Ora 12 direct la gară, plecat cu toţi generalii şi ofiţerii străini la Făurei, acolo încălecat armăsar. La Putna, unde manevrele încep îndată. Retragere, apărarea satului Precistanu, unde are loc, în încheiere, atacul ambelor brigăzi şi al cavaleriei. O baterie a venit pe calea ferată de la Bucureşti şi este postată în câmp deschis. Manevra se încheie la ora 4½. Călare spre Focşani, 7 km. Ora 5½ acolo, vânt rece. Ora 7 dineu

pentru toţi şefii de corpuri, 40 de persoane. Toast în cinstea armatei, ministrul de Război mulţumeşte, cerc până la ora 9. Noapte rece.

Sâmbătă, 10/22 octombrie. Focşani-Sinaia

Vreme frumoasă, deloc frig. Orele 9-10 în oraş, vizitat şcoli etc. Încălecat la clădirea Diviziei, mers pe terenul mare din spatele noii cazărmi, pe care am inspectat-o ieri. Trupele aranjate pe două linii, prima linie cu 11 batalioane a 1.000 de oameni, a doua linie 4 regimente de cavalerie şi 6 baterii. Descălecat în front. Începe un vânt de gheaţă. Defilare, abia se termină aceasta şi începe o furtună cu ploaie puternică şi ninsoare. Ţinut critica în hala de exerciţii, care a durat o jumătate de oră. Plecat călare, pe o ploaie puternică, la canton, 1 km, unde se află trenul. Ora 1 plecarea. Schimbat în vagon, dejunat. Frig. La Râmnic, Buzău şi Ploieşti mari întâmpinări. Rece şi ploios. Ora 6 şi 10 minute sosirea în Sinaia. Ceilalţi au mers de la Ploieşti direct la Bucureşti. Mers cu trăsura direct la castel cu Barozzi şi Candiano. Elisabeta mă întâmpină împreună cu Alecsandri, doamna Z. Sturdza, Slăniceanu, Darvari, Romalo etc. Ora 7 cinat. Seara biliard cu Alecsandri.

Sinaia

Duminică, 11/23 octombrie. Sinaia

Rece, 3 °R, vreme frumoasă. Ora 9½ cu Elisabeta la prima cascadă. După aceea vizitat lucrările cu Knechtel. Ora 1 la *lunch* ofiţerii străini, generalul Fraser, colonelul Cerutti şi de Pange, conversat până la ora 4. Ora 5 pleacă la Bucureşti perechea Romalo şi micuţa Valeria, bolnavă.

Seara la ora 9 ajunge Bamberg. Conversat până la ora 10½.

Luni, 12/24 octombrie

— 4 °R. Vreme minunată. Ora 9½ promenadă cu Elisabeta, la umbră este încă totul îngheţat. Stöhr la mine. Orele 10-12 Bamberg, orele 12-1

Sturdza. *Lunch.* După-amiaza scurtă promenadă. Văzut încă pe Knechtel. Ora 5 cu Alecsandri. Seara biliard cu Alecsandri. Noapte rece şi senină.

Marţi, 13/25 octombrie

Vreme minunată, – 6 °R. Ora 9 promenadă cu Elisabeta. Totul e îngheţat bocnă, foarte frig. Ora 10 Stöhr. Mai târziu încă o promenadă, mai cald. La *lunch* Sturdza, Alecsandri, Bamberg, căpitanul Conda. După-amiaza căpitanul Conda la mine, relatează despre manevrele austriece. Ora 5 ceai, toţi împreună. Scris mamei. Seara biliard cu Alecsandri.

Miercuri, 14/26 octombrie

Vreme minunată, foarte cald. Ora 9 promenadă cu Elisabeta, apoi cu Bamberg şi Stöhr până la ora 11. Sturdza la mine; se întoarce la Bucureşti. După-amiaza încă o scurtă promenadă. Orele 5-7 Bamberg. Seara biliard cu Alecsandri.

Joi, 15/27 octombrie

Acoperit, aer de ninsoare. Înainte de amiază promenadă. Orele 11-12 Bamberg. La *lunch* contele Czapsky-Hutten, care rămâne şi pentru cină. Kalinderu. După-amiaza promenadă, vânt rece, întuneric. Orele 5-7 Bamberg, vorbit despre istoria sa orientală. La masă Marietta Ghica şi cumnata ei Camille Ghica, contele Czapsky etc. După masă biliard cu Alecsandri. Ceilalţi, *jeu d'apartés* etc. Împreună până la ora 11.

Vineri, 16/28 octombrie

Ceaţă, mai târziu ploaie torenţială, care ţine toată ziua, deloc rece. Promenadă. Orele 11-1 Kalinderu. La masă Lecomte, care rămâne câteva zile, Basset. După-amiaza Bamberg, care pleacă la ora 5 la Bucureşti, apoi de acolo la Genova. Seara biliard cu Alecsandri, Basset şi Candiano.

Sâmbătă, 17/29 octombrie

Vreme frumoasă, foarte plăcut. Cu Elisabeta pe verandă. Înainte de amiază promenadă lungă. La masă prefectul Poliţiei, care îmi relatează că Fleva a organizat un *comité de résistance.* Presa continuă să fie violentă. În Bulgaria totul este liniştit, însă nu sunt mulţumiţi cu F.C. Orele 2½-4 promenadă, foarte cald. Seara scris. La masă Papadopol-Calimah[407]. Biliard cu Alecsandri.

Duminică, 18/30 octombrie

---

407 Alexandru Papadopol-Calimah (1833-1898), istoric şi om politic, membru al Academiei Române din 1876. A fost ministru în repetate rânduri.

Vreme minunată, foarte cald. Înainte de amiază cu Elisabeta, scris. Orele 12-1 ministrul de Război, discutat despre Schuhmann şi fortificaţii. La *lunch* Sion, căruia îi dau Crucea de ofiţer al Stelei, C. Papadopol etc. După-amiaza promenadă singur. Seara biliard cu Alecsandri, Candiano şi Basset. Venit Theodori.

Luni, 19/31 octombrie

Vreme minunată, cald. Orele 9-11 promenadă cu Elisabeta până la prima cascadă. Orele 11-1 Basset. După-amiaza plimbat iarăşi, aer plăcut. Seara scris. Biliard cu Alecsandri. Împăratul german este bolnav. Kronprinţul este pe Riviera, pare să-i meargă mai bine. Bamberg a ajuns în Genova. În Bucureşti s-a format o lungă listă a rezistenţei cu Fleva.

Marţi, 1 noiembrie/20 octombrie

Vreme minunată, cald, ceva vânt. Ora 9 promenadă cu Elisabeta, apoi inspectat lucrările. Orele 12-1 Gr. Sturdza, care se şi întoarce îndată la Bucureşti. La *lunch* prinţul D. Sturdza, fiul cel mai în vârstă al principelui Mihail Sturdza. După masă cu dânsul la pavilionul de vânătoare. El pleacă după ceai, de asemenea doamna Slăniceanu etc. Orele 6-7 Lecomte. Seara biliard cu Alecsandri.

Miercuri, 2 noiembrie/21 octombrie

Vreme minunată, cald. Ora 9½ promenadă cu Elisabeta în Sinaia. După-amiaza promenadă, scris. Seara biliard.

Joi, 3 noiembrie/22 octombrie

Vreme minunată. Înainte de amiază promenadă cu Elisabeta, scris. La *lunch* câteva persoane. După-amiaza promenadă. Seara biliard cu Alecsandri. Ferdinand în Tübingen.

Vineri, 4 noiembrie/23 octombrie

Ceaţă deasă. Promenadă. Ora 12 venit Grant Duff, pe care noi îl cunoaştem de la Londra din 1874. Rămâne până la ora 5, conversat cu el mult despre Anglia, Gladstone şi cataramele sale irlandeze. La *lunch* Heidler de Egeregg, care a fost mutat la Viena. Scris. Seara biliard cu Alecsandri, Lecomte şi Candiano.

Sâmbătă, 5 noiembrie/24 octombrie

Ceaţă, umed. Promenadă în pădure. Orele 12-1 Brătianu. La *lunch* de asemenea Plagino, care se întoarce la Roma. După-amiaza stat îndelung de vorbă cu Brătianu, dificultăţi din cauza împrumutului şi din cauza comenzilor făcute de maiorul Schuhmann, care sunt mult prea scumpe. Ora 5 Brătianu şi Plagino pleacă la Bucureşti. Seara biliard *à quatre.*

Duminică, 6 noiembrie/25 octombrie

Mohorât. Înainte de amiază promenadă. După-amiaza ploaie torenţială, deloc rece. Scris. Young aici. Seara biliard.

Luni, 7 noiembrie/26 octombrie. Sf. Dumitru

Mohorât, +9 °R. Promenadă. Scris lui Leopold. După-amiaza ploaie. Theodori din nou la Bucureşti. Seara biliard *à quatre,* Alecsandri, Lecomte şi Robescu. Depeşe de la D. Ghica, D. Sturdza şi D. Lecca.

Marţi, 8 noiembrie/27 octombrie

Vreme minunată, cald. Ora 9½ promenadă cu Elisabeta spre Sinaia, apoi la pavilionul de vânătoare. Ora 11¾ primit pe ministrul plenipotenţiar turc, care îmi aduce o scrisoare de la sultan. Îmi răspunde la scrisoarea mea în privinţa cailor. Ştirile despre starea kronprinţului sunt foarte neliniştitoare, medici germani merg la San Remo. Seara biliard.

Miercuri, 9 noiembrie/28 octombrie

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază Stöhr, care a venit de la Bucureşti. Jos pe şantier. Ora 12 venit toţi cei 12 miniştri, Consiliu de miniştri până la ora 1½ , convenţia comercială etc. Rămân la dejun şi se pleacă la ora 4. Brătianu e foarte răcit şi se plânge din cauza sănătăţii. Orele 5-7 Stöhr la mine. Seara biliard *à quatre* până la ora 10½. Ceaţă.

Joi, 10 noiembrie/29 octombrie

Ceaţă, ploaie, +10 °R. Înainte de amiază Stöhr, cu el la şantier. La *lunch* Kremnitz cu soţia, discutat despre starea

kronprinţului german, care e foarte gravă. Ora 4½ la Stöhr, care pleacă la Bucureşti. Seara biliard *à quatre.*

Vineri, 11 noiembrie/30 octombrie

Vreme frumoasă, deloc frig. Ştirile despre starea sănătăţii kronprinţului sună dezolant, primesc o scrisoare de la Leopold din Baden, care l-a văzut pe prinţul Wilhelm de Prusia aflat în drum spre San Remo. La Berlin toţi sunt foarte îngrijoraţi. Promenadă. După-amiaza scris. Seara biliard.

Sâmbătă, 12 noiembrie/31 octombrie

Vreme destul de bună, rece. Ora 9½ promenadă cu Elisabeta. După-amiaza promenadă, scris. Seara venit Sturdza. Biliard *à quatre.*

Duminică, 1/13 noiembrie

Vreme mohorâtă. Promenadă, frig. Cu Sturdza. La *lunch* Bibescu şi Theodori, care rămân. După-amiaza promenadă cu Knechtel şi Sturdza. Seara biliard. Ceva ninsoare.

Luni, 2/14 noiembrie

Vreme senină şi rece. Înainte de amiază Knechtel şi Bibescu pentru plante. La masă diferite persoane. După-amiaza promenadă, vânt foarte rece, senin. Orele 5-7 cu Sturdza şi Alecsandri. Seara biliard *à quatre.*

Marţi, 3/15 noiembrie

Vreme minunată, deloc frig. Aniversarea nunţii noastre. Montat noua bancă monumentală cu Lecomte. Ora 11½ Sturdza ne felicită în numele Consiliului de miniştri, cu un buchet. La *lunch* toasturi ale lui Sturdza şi Alecsandri. După-amiaza hotărât lucrările cu Knechtel, prelungirea drumurilor de la Peleş. Orele 6-7 Sturdza, care se întoarce la Bucureşti. Seara biliard cu Alecsandri. Tablou al doamnelor, Lecomte le aranjează.

Miercuri, 4/16 noiembrie

Mohorât şi ploios. Din păcate s-a constatat că boala kronprinţului este canceroasă; el rămâne deocamdată la San Remo. Împăratul şi împărăteasa Rusiei merg la Berlin. Rămas acasă, scris, toată ziua viscol cu zăpadă, totul alb. Ora 5 colonelul Bibescu la Bucureşti. Seara biliard *à quatre.* Ninge.

Joi, 5/17 noiembrie

— 6 °R, senin, vânt rece. Orele 10-12 promenadă. Venit generalul Anghelescu, pentru a-şi lua rămas-bun la ieşirea din funcţia de ministru de Război. Brătianu preia interimatul. Venit Kalinderu. *Lunch.* După-amiaza promenadă. Orele 5-7 Kalinderu. Foarte frig, – 7 °R. Seara biliard *à quatre.*

Vineri, 6/18 noiembrie

— 12 °R, senin. Înainte de amiază promenadă, cald la

soare. Orele 11½-1 Kalinderu, care pleacă seara din nou la Bucureşti. Liteanu tele-grafiază că starea kronprinţului este fără speranţă. Poate să mai dureze săptămâni sau luni. După-amiaza promenadă, vânt foarte rece. Seara biliard *à quatre.* – 7 °R.

Sâmbătă, 7/19 noiembrie

— 8 °R. Vreme minunată, mai târziu cald, însă vânt puternic. Promenadă. Telegrafiat prinţului Wilhelm de Prusia pentru a-i exprima lui şi împăratului compasiunea noastră. Liteanu îmi scrie că nu mai e nici o speranţă pentru kronprinţ, deoarece cancerul e foarte avansat. După-amiaza scris. Seara biliard *à quatre.* – 5 °R. Vânt. Vremea se încălzeşte.

Duminică, 8/20 noiembrie

Vreme minunată, deloc frig, la soare foarte cald. Orele 10½-12 promenadă în Valea Peleşului. Invitat la *lunch* toţi ofiţerii Batalionului 3 Vânători, decorat pe căpitani. După-amiaza pe verandă cu Elisabeta, cald, vântos. Stöhr la mine până la ora 5½. Scris lui Fritz. Seara biliard *à quatre.*

Luni, 9/21 noiembrie

Ceaţă deasă, +9 °R. Înainte de amiază inspectat cu Lecomte şi Stöhr toate construcţiile, până la ora 1. Ploaie. După-amiaza scris. Trimis prinţului moşenitor al Italiei Cordonul Stelei României. Seara biliard. Ploaie torenţială.

Bucureşti

Marţi, 10/22 noiembrie. Sinaia-Bucureşti

Ceva ploaie, apoi complet senin şi foarte cald, soare. Între orele 10 şi 12½ inspectat toate lucrările cu Stöhr. Ora 1 plecarea din Sinaia, cu Alecsandri, Lecomte etc. În munţi nu e zăpadă. Vânt, deloc rece. Dejunat în vagon. Oprit doar în Buda şi în Chitila. Ora 4½ sosirea în Gara de Nord, gardă de onoare, toţi miniştrii, Sinodul, generali etc., peste 100 de persoane, doamne, care îi dau buchete Elisabetei. Cerc o jumătate de oră. Ora 5½ la Palat. Ora 7 cinat *à deux.* Seara citit. Primit un buletin de la dr. Kraus din San Remo, care prezintă drept acceptabilă starea kronprinţului. Leopold şi Antoinette au plecat spre Cannes. La Paris, Grévy demisionează. Ora 11 în pat. Seara încă Stöhr.

Miercuri, 11/23 noiembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază, între orele 10½ şi 1, Consiliu de miniştri, stabilit discursul Tronului. Încheiat tratatul cu Turcia pentru comerţ. Hotărât tratatul cu Austro-Ungaria privind graniţa, va fi semnat în câteva zile. Starea kronprinţului neschimbată, pericolul rămâne. După-amiaza diferite persoane. Ora 5 audienţe. Seara Alecsandri la masă, cu el în bibliotecă. La Paris criză mare, Grévy demisionează, nu se poate forma nici un guvern. Scrisoare de la Leopold, care e la Cannes, de unde îl va vizita pe kronprinţ la San Remo. Împăratul Germaniei răcit din nou. Opoziţia ţine întâlniri, presa e foarte vehementă.

Joi, 12/24 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază R. Mihai şi Nacu. La *lunch* Z. Sturdza. Orele 2-4 plimbare cu trăsura cu Elisabeta şi la Cotroceni. Orele 5-7 audienţe. Seara singur. Biliard cu Elisabeta.

Vineri, 13/25 noiembrie

Vreme frumoasă, cald. Înainte de amiază Aurelian, apoi Sturdza. Alecsandri la *lunch.* Vizitat noul palat. După-amiaza scris. Orele 5-6 Vernescu, solicită un guvern care să organizeze alegerile, crede că sunt mari nemulţumiri etc. Seara cu Elisabeta, scris.

Sâmbătă, 14/26 noiembrie

Mohorât, ploaie. Înainte de amiază Pherekyde şi Stătescu. Tratatul comercial cu Turcia a fost semnat. După-amiaza acasă. Ora 5 Carp, care crede că situaţia a devenit gravă şi dificilă. Ora 6½ Brătianu, care e încă puţin bolnav. Seara citit, scris. Vremea mai senină.

Duminică, 15/27 noiembrie. Deschiderea Camerelor

Vreme frumoasă, deloc frig. Înainte de amiază Stöhr. Ora 11¾ mers cu trăsura la Mitropolie, în ţinută de gală. Mulţi oameni pe străzi. Mă întâmpină Biroul şi miniştrii. Citit discursul Tronului, care găseşte o primire simpatică. Ora 12½ înapoi la Palat. După-amiaza audienţe. Orele 5-6 primit împreună cu Elisabeta pe contele şi contesa Goluchowsky. Seara citit.

Luni, 16/28 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază Gheorghian, care îmi prezintă un raport despre Ministerul Domeniilor. După-amiaza mitropolitul primat. Orele 2-3 promenadă. Elisabeta dă după-amiaza un ceai cu muzică, invitate 50 de persoane. Seara singur, scris până la ora 11. Camerele şi-au ales birourile.

Marţi, 17/29 noiembrie

Vreme minunată. Înainte de amiază preşedintele Camerei, generalul Lecca. Nici un ministru. După-amiaza promenadă între orele 2 şi 4. Audienţe. Elisabeta seara la teatru.

Miercuri, 18/30 noiembrie

Ceaţă. Înainte de amiază Knechtel. Ora 10½ Consiliu de miniştri. După-amiaza audienţe. Orele 2½-4 promenadă în Cişmigiu. Ora 4½ Busch a venit la Elisabeta, are misiunea de a-mi prezenta hârtiile falsificate pe care i le-a dat ţarul lui Bismarck. Sunt scrisori ale lui F.C. către Maria, note verbale ale lui von Reuss către F.C. Toate sunt apocrife, eu îi scriu Mariei despre aceasta[408]. Ora 5

408 „F.C." este Ferdinand de Coburg, noul principe al Bulgariei. Falsurile trimise de Bismarck regelui Carol I au fost concepute de serviciile secrete franceze (un rol important a jucat agentul Foucault de Mondian), în colaborare cu agentul de presă al Rusiei în Franţa, Katakazi, care au făcut în aşa fel încât ele să intre în posesia ţarului Alexandru al III-lea cu ocazia vizitei acestuia la Copenhaga, în toamna anului 1887. Pretinsele scrisori ale lui Ferdinand de Coburg către prinţesa de Flandra, sora regelui Carol I, urmau să demonstreze ţarului Rusiei, care era un adversar al

audienţe. Seara scris. Elisabeta la teatru. La Paris, preşedintele ţine un Consiliu de miniştri, la care Grévy nu mai vrea de fapt să demisioneze. Frig, ceaţă. Ora 11½ în pat. Scris Mariei.

Joi, 1 decembrie/19 noiembrie

Ceaţă deasă, +4 °R. Înainte de amiază Aurelian şi Nacu. După-amiaza Melchisedec, audienţe, scris. Ora 5 lume. Ora 8½ cu Elisabeta la Baia Eforiei, reprezentaţie a lui Coquelin, piesă de Molière, până la ora 11, foarte bine, plin.

Vineri, 2 decembrie/20 noiembrie

Ceţos, rece. Înainte de amiază R. Mihai. Mai târziu colonelul Bibescu. După-amiaza audienţe, promenadă.

---

candidaturii lui Ferdinand de Coburg la tronul Bulgariei, că acea candidatură era sprijinită de Germania. De acel sprijin ar fi ştiut, conform actelor falsificate, şi prinţul de Reuss, ambasadorul Germaniei la Viena (cf. Hans Roger Madol, Ferdinand von Bulgarien. Der Traum von Byzanz, Berlin, 1931, p. 45; Joachim von Königslöw, Ferdinand von Bulgarien. Vom Beginn der Thronkandidatur bis zur Anerkennung durch die Großmächte 1886 bis 1896, Verlag R. Oldenburgh, München, 1970, pp. 73-74). Bismarck a dezminţit în repetate rânduri ideea susţinută de actele false, iar trimiterea actelor la Bucureşti, pentru a fi văzute de regele Carol I, este o confirmare a poziţiei sale. Un profit din lansarea acelei false corespondenţe avea să-i revină Franţei, care dorea alianţa cu Rusia şi care reuşea astfel să inducă suspiciuni în relaţiile ruso-germane. Principele Ferdinand de Coburg era convins că un rol important în această intrigă a jucat Hitrovo, ministrul plenipotenţiar al Rusiei la Bucureşti, despre care mai ştia că s-ar fi opus din răsputeri venirii sale în Bulgaria (informaţia apare într-o scrisoare a principelui Ferdinand către ducele Ernst de Coburg din 12 decembrie 1887, publicată de Joachim von Königslöw, op. cit., pp. 198-199).

Seara iarăşi audienţe, scris. Orele 8½ I. Murat, socrul lui Goluchowsky, pe care nu l-am mai văzut de 22 de ani.

Sâmbătă, 3 decembrie/21 noiembrie

Ceţos. Înainte de amiază miniştrii. La Paris, Sadi Carnot ales preşedinte al republicii. După-amiaza promenadă. Audienţe. Elisabeta ceai, 80 de persoane. Seara citit. Elisabeta la teatru.

Duminică, 4 decembrie/22 noiembrie

Vreme minunată. Ora 10 la capela episcopală. Plimbare cu trăsura. Făcut o vizită lui I. Murat la legaţia Austriei, acolo 20 de minute. Orele 1½ -7 audienţe. Seara scris. Elisabeta la teatru.

Luni, 5 decembrie/23 noiembrie

Vreme minunată, cald. Înainte de amiază miniştrii. Ora 12½ I. Murat la *lunch,* conversat până la ora 3. Promenadă, ceaţă. Scandal la Cameră, Fleva, Vernescu etc. Anghelescu l-a provocat la duel pe Fleva. Ora 5 audienţe. Seara scris. Veşti războinice, ruşii concentrează trupe la graniţă. Elisabeta la teatru.

Marţi, 6 decembrie/24 noiembrie

Cald, mohorât. Înainte de amiază Câmpineanu, care e gata. Brătianu, care crede că vor trebui dizolvate Camerele înainte de termen, din cauza scandalurilor. După-amiaza promenadă. Din nou scandal la Cameră:

opoziţia foarte agresivă. Orele 5-7 Basset. Seara ploaie. Elisabeta la teatru.

Miercuri, 7 decembrie/25 noiembrie

Ploios, cald. Ora 10½ Consiliu de miniştri, a fost semnat tratatul pentru reglementarea frontierei cu Austria. Ziarele oficiale din Berlin şi Viena vorbesc despre concentrări de trupe ruseşti în Polonia, ameninţare foarte serioasă. După-amiaza promenadă. Orele 5-6 Sir Lascelles. Orele 6-7 Coutouly, care deplânge situaţia din Franţa. Prefectul Poliţiei Moruzi l-a provocat pe Fleva la duel, acesta a refuzat însă să se bată. Opoziţia din Cameră este foarte îndrăzneaţă.

Joi, 8 decembrie/26 noiembrie

Vreme minunată, cald. Ora 10½ Aurelian, apoi Nacu. Aniversarea Ordinului Sf. Gheorghe, telegrafiat marilor duci Nicolae şi Mihail, seara primesc răspunsurile. După-amiaza promenadă. Audienţe. Seara scris. La Paris nu s-a format încă nici un guvern.

Vineri, 9 decembrie/27 noiembrie

Vreme frumoasă, mai târziu ceaţă. Înainte de amiază Sturdza. Ora 3 promenadă. Ora 4½ Busch la Elisabeta, căreia i-a comunicat că scrisorile lui F.C. către Maria sunt absolut false. Seara citit.

Sâmbătă, 10 decembrie/28 noiembrie. Aniversarea Plevnei

Ceaţă deasă, frig umed. Totul este împodobit cu steaguri. Ora 11 pe Dealul Spirii, acolo Te Deum în mica biserică, prezenţi toţi ofiţerii garnizoanei. După aceea defilarea trupelor, câte un pluton din fiecare unitate, cu drapelul. Deja la ora 11¾ înapoi la Palat. Din cauza bolii de ochi au putut fi deplasate doar puţine trupe. După-amiaza lungă promenadă cu Candiano. Ora 6½ dineu de gală cu 100 de tacâmuri pentru ofiţerii superiori. Elisabeta de faţă, toasturi, Cernat răspunde. Eu închin şi în cinstea marelui duce Nicolae, care îmi telegrafiază de la Moscova că grenadierii de acolo au băut în cinstea mea. Elisabeta merge la teatru. Eu îi telegrafiez marelui duce Nicolae, pentru a le mulţumi lui şi grenadierilor, care s-au aflat sub comanda mea. Ora 11½ în pat.

Duminică, 11 decembrie/29 noiembrie

Ceaţă, frig umed. Înainte de amiază Stöhr la mine. După-amiaza audienţe între orele 1½ şi 3½. Orele 5-6 Esarcu, care îmi face un raport asupra Atheneului, la care s-a construit acoperişul, o cupolă enormă. Seara citit.

Luni, 12 decembrie/30 noiembrie

Mohorât. Înainte de amiază Gheorghian şi Sturdza. După-amiaza audienţe. Promenadă. Ploaie puternică, m-a udat. Orele 5-7 Kalinderu. Seara citit.

Marţi, 1/13 decembrie

Ninsoare viscolită, frig umed. Ora 10¾ Brătianu, ora 11

primirea adresei Senatului, venit mulţi senatori. Cerc. Ora 12 primirea adresei Camerei, cerc o jumătate de oră. Orele 1-2 Stöhr, apoi acordat audienţă lui Hobe-Paşa, până la ora 8½. Elisabeta ceai între orele 4½ şi 6½, 80 de persoane. Ora 7 cină, prinţul I. Murat, contele şi contesa Goluchowsky, Hobe-Paşa cu soţia, Kalinderu, domnul şi doamna Filipescu, 19 persoane în total. După aceea în apartamentul meu până la ora 10. I. Murat se întoarce la Paris, familia Hobe la Constantinopol. Discutat îndelung cu Goluchowsky despre concentrările de trupe ruseşti şi despre Bulgaria, i-am spus că Rusia a devenit nerăbdătoare din cauza fiascoului din Bulgaria şi că împăratul e implicat personal.

Miercuri, 2/14 decembrie

— 7 °R, senin. Înainte de începerea Consiliului venit Pherekyde, care îmi comunică o depeşă de la Viena, conform căreia cei de acolo sunt foarte îngrijoraţi din cauza concentrărilor de trupe. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri. După-amiaza promenadă. Ora 5 audienţe. Seara scris.

Joi, 3/15 decembrie

— 8 °R, vreme minunată. Înainte de amiază depeşă din Berlin, prin care ni se atrage atenţia asupra concentrărilor ruseşti, care pot deveni grave. Noi vrem să luăm măsuri de pregătire, în Viena însă sunt încă optimişti. Orele 10½-12 Brătianu, discutat măsuri militare. După-amiaza lungă promenadă, aer foarte plăcut. Ora 5 Văcărescu. Ora 6 Fălcoianu, pentru planurile de mobilizare. După-amiaza

din nou ştiri grave din San Remo. Seara scris mamei.

Vineri, 4/16 decembrie

— 4 °R, vreme minunată. Ora 10½ R. Mihai. Camera e liniştită. După-amiaza promenadă. Seara audienţe. Ştirile sunt încă războinice.

Sâmbătă, 5/17 decembrie

Ceaţă deasă. Ora 10½ Pherekyde, apoi Stătescu. Interpelare în Cameră despre presă şi violenţa ei. După-amiaza audienţe, promenadă. A murit la Iaşi doamna Rosnovanu. Seara cu Elisabeta.

Duminică, 6/18 decembrie. Sf. Nicolae

Mohorât, deloc frig. Ora 10 cu Elisabeta la Biserica Sf. Nicolae, foarte plin, oficiază episcopul de Argeş. Ora 11 înapoi. Ploaie. R. Mihai la mine. După-amiaza audienţe. Ora 5 A. Pascal[409]. Seara biliard cu Elisabeta.

Luni, 7/19 decembrie

Mohorât şi foarte întunecat, ploaie. Înainte de amiază Stöhr, apoi miniştrii. Sturdza l-a văzut pe Busch, care consideră că situaţia e gravă. Rusia continuă să concentreze trupe în Polonia. După-amiaza nimeni. Seara Kalinderu între orele 5 şi 7. Biliard cu Elisabeta.

409 Aristide Pascal (1827-1900), jurist cu studii la Paris, profesor de drept civil la Universitatea din Bucureşti. A fost deputat şi senator în repetate rânduri.

Kronprinţul pare să se simtă ceva mai bine.

Marţi, 8/20 decembrie

Mohorât, ceaţă. Înainte de amiază Câmpineanu, care e foarte suferind şi confuz. Ora 11½ generalul Fălcoianu pentru pregătirea planului de mobilizare, artilerie, cai etc. Ora 1½ Coutouly îmi aduce notificarea lui S. Carnot ca preşedinte al republicii. Orele 3-4½ promenadă. Orele 5-6½ contele Goluchowsky, care îmi transmite din partea lui Kalnoky că Austria face pregătiri de război.

Miercuri, 9/21 decembrie

Ploaie, vânt, rece. Ora 10½ Consiliu de miniştri, hotărât să se înainteze Camerei un proiect de 15.000.000 pentru înarmare şi apărare. După-amiaza acasă. Orele 5-7 audienţe. Seara scris.

Joi, 10/22 decembrie

Vreme frumoasă. Înainte de amiază miniştrii. Opoziţia e mereu agresivă; e sprijinită de Rusia. În Bulgaria sunt pe punctul de a-l sacrifica pe Coburg. După-amiaza audienţe, promenadă. Orele 5-7 audienţe. Seara Stöhr.

Vineri, 11/23 decembrie

Mohorât, ploios. Înainte de amiază R. Mihai, Camerele votează 16 milioane pentru armată. Sunt perspective de război. Societatea de Navigaţie cu Aburi pe Dunăre îşi retrage tot materialul la Orşova. După-amiaza scris. Ora 5

generalul Manu, ora 6 Maiorescu, care se plânge împotriva lui Brătianu, pe care îl califică drept intrigant. Vede situaţia internă foarte întunecată, din cauza imoralităţii unor agenţi guvernamentali. Seara cu Elisabeta.

Sâmbătă, 12/24 decembrie

Ploaie, frig, neprietenos. Înainte de amiază Pherekyde. Rusia nu are intenţia de a ocupa militar Bulgaria. După-amiaza audienţe, scris. Ora 5 profesorul Xenopol. Seara citit.

Duminică, 13/25 decembrie. Crăciunul catolic

Mohorât, foarte întunecat. Ora 10 la capela episcopală, trei liturghii, până la ora 11¼. După-amiaza audienţe de la orele 1 la 4 şi de la 4 la 6. Lecomte la mine până la ora 7. Seara Stöhr, care merge la Sinaia.

Luni, 14/26 decembrie

Mohorât, întunecat, ceva ninsoare. Înainte de amiază miniştrii. Opoziţia e extrem de iritată şi e pregătită de cele mai mari excese. După-amiaza scris. Seara Kalinderu. – 6 °R, frig.

Marţi, 15/27 decembrie

— 4 °R, vreme frumoasă. Înainte de amiază Brătianu la mine; este foarte nervos, crede că opoziţia pregăteşte un atentat. Este suspicios faţă de Austria, i-a spus lui Goluchowsky că nu vede nici o măsură care ar putea evita

o pătrundere a ruşilor aici etc. După-amiaza Kalinderu la mine, este foarte supărat din cauza unui articol infam din *L'Indépendance Roumaine,* care îl atacă; el l-a provocat la duel pe G. Lahovary, sper ca acest laş să refuze. Orele 3-4 promenadă. Orele 5-7 Fălcoianu, problema mobilizării. Seara scris până la ora 11.

Miercuri, 16/28 decembrie

Dezgheţ. Venit Stöhr de la Sinaia. Orele 10½-12 Consiliu de miniştri, hotărât dizolvarea Camerei pentru sâmbătă. Tratatul cu Austro-Ungaria privind frontiera a fost votată de Cameră. După-amiaza ploaie torenţială, care ţine până la ora 9. Ora 7 mare dineu parlamentar, birourile Camerelor, Kogălniceanu, Carp, Maiorescu, Gianni, mitropoliţii, Cozadini etc., 70 de persoane, mâncat din serviciul de argint, cerc până la ora 9½, condus prin noul palat. Stöhr până la ora 10.

Joi, 17/29 decembrie. Ziua de naştere a Elisabetei

Noaptea furtună colosală, dimineaţa 10 °R, vântul încetează. Ora 9 dejunat. Cadouri. Venit Azilul Elena, cântat, Elisabeta, doamnele etc., până la ora 11. Consiliul de miniştri, Brătianu cu buchet, Sturdza discurs. După-amiaza reprezentaţie de teatru cu copii, la care merge Elisabeta. Eu promenadă. Seara cu Elisabeta. Lansat Crucea „Elisabeta” în Palatul nou. Seara scris depeşe.

Vineri, 18/30 decembrie

Mohorât, – 2 °R. Uraganul a acoperit drumurile cu

zăpadă. Veşti mult mai bune despre kronprinţ din San Remo. Ora 10½ R. Mihai. Ora 11½ mitropolitul Moldovei. După-amiaza primit o delegaţie a Camerei, cu M. Germani în frunte. Orele 2½-4 promenadă, ninsoare viscolită. Ora 5 Xenopol îmi citeşte din *Istoria* sa a românilor. Ora 6 Brătianu şi Sturdza, hotărât pentru mâine dizolvarea Camerei. Seara scris depeşe. Ora 11 în pat.

Sâmbătă, 19/31 decembrie

Toată noaptea viscol puternic. Liniile de cale ferată întrerupte. – 6 °R. Ora 11 Pherekyde. Convenţia privind frontiera cu Austria a fost votată. După-amiaza nici o audienţă. Elisabeta dă un ceai mare. Trimis depeşe tuturor suveranilor etc. Orele 5-6½ căpitanul Schneider, discutat despre un eventual război rusesc, armata română în nordul Moldovei. Camera a fost dizolvată, Senatul închis. Alegeri la sfârşitul lui ianuarie. A patra legislatură era aproape de sfârşit. Ninge întreaga zi. Ora 10½ în pat.

Ministère

1/13 Janvier 1881.

J. Bratiano /m/ Président du Conseil et Ministre des Finances.
† [B. Boeresco] /m/ Ministre des Affaires étrangères. — nov. 83.
M. Fercoki /m/ Ministre de l'Intérieur
† [G. Slaniceanu] /m/ Ministre de la Guerre — janv. 83.
Colonel Dabija /m/ Ministre des travaux publiques
D. Giani /m/ Ministre de la Justice.
B. Conta /m/ Ministre des Cultes et de l'Instruction publiques.

10/22. Avril 1881.

Dimitrie Bratiano /m/ Président du Conseil et Ministre des affaires étrangères
Eug. Statesco /m/ Ministre de l'Intérieur
Général Slaniceanu /m/ Ministre de la Guerre.
Dimitrie Sturdza /m/ Ministre de Finances.
M. Pherekyde /m/ Ministre de la Justice
1/13 déc. 84 † [Colonel Dabija] /m/ Ministre des travaux publiques
V. Alexandresco-Urechia /m/ Ministre des Cultes et l'instruction publique

Ministère reformé 9/21 Juin 81.

Jean Bratiano: Présidence, Finances et ad interim Guerre.
† [C. Rosetti]: Ministre de l'Intérieur — 85.
E. Statesco: „ Des Affaires étrangères
les autres Ministres restent

Guverne

1881

***1/13** ianuarie 1881*

I. Brătianu: preşedinte al Consiliului şi ministru de Finanţe.

B. Boerescu: ministru al Afacerilor Străine (mort noiembrie 1883).

A. Teriachiu: ministru de Interne.

G. Slăniceanu: ministru de Război (mort ianuarie 1885). Colonel Dabija: ministru al Lucrărilor Publice.

D. Gianni: ministru al Justiţiei.

B. Conta: ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice.

***10/22** aprilie 1881*

Dumitru Brătianu: preşedinte al Consiliului şi ministru al Afacerilor Străine.

Eugeniu Stătescu: ministru de Interne. General Slăniceanu: ministru de Război. Dimitrie Sturdza: ministru de Finanţe. M. Pherekyde: ministru al Justiţiei.

Colonel Dabija: ministru al Lucrărilor Publice (mort 1/13 decembrie 1884).

V. Alexandrescu-Urechia: ministru al Cultelor şi Instrucţiunii Publice.

*Guvernul remaniat, **9/21** iunie 1881*

Ion Brătianu: preşedinte, Finanţe şi ad interim la Război.

C. Rosetti: ministru de Interne (mort aprilie 1885).

E. Stătescu: ministru al Afacerilor Străine. Ceilalţi miniştri rămân în funcţie.

2/14 *decembrie 1881*

Chiţu: Finanţe.
I. Brătianu definitiv la Război.

1882

6 februarie/25 ianuarie 1882

I. Brătianu: Interne.
G. Lecca: Finanţe (mort septembrie 1885).
G. Chiţu: Justiţie.
General G. Anghelescu: Război.

August 1882

Urechia şi generalul Anghelescu înlocuiţi.
Brătianu la Război.
Chiţu: Interne.
Stătescu: Justiţie.
D. Sturdza: Afaceri Străine.
Aurelian: Culte.

1883

1/13 *aprilie 1883*

I. Câmpineanu: ministru al Domeniilor, Industriilor şi Agriculturii.

15/27 *noiembrie 1883*

Voinov (Focşani): ministrul Justiţiei.

1884

23 iunie/5 iulie 1884

General Fălcoianu: ministru de Război (demisionat ianuarie 1886). Brătianu: Interne şi ad interim Lucrări Publice. Chiţu: Instrucţiune Publică.

1885

2/14 *februarie 1885*

A. Stolojan: Domenii (demisionat noiembrie 1886). R. Mihai: Lucrări Publice. C. Nacu: Justiţie. Câmpineanu: Afaceri Străine. Sturdza: Instrucţiune Publică.

17/29 *decembrie 1885*

Stătescu în locul lui Nacu la Justiţie. Nacu: Finanţe.
Pherekyde în locul lui Câmpineanu la Afaceri Străine.

1886

5 martie/21 februarie 1886

A. Anghelescu, comandantul Corpului 3 de Armată: Război (se retrage la 5/17 noiembrie 1887).

1887

11 mai/29 aprilie 1887

I. Brătianu păstrează preşedinţia, fără portofoliu. R. Mihai: Interne. Aurelian: Lucrări Publice. Gheorghian: Domenii.

1888

3 aprilie/22 martie 1888

Guvernul I. Brătianu se retrage, Th. Rosetti formează Cabinetul. Th. Rosetti: preşedinte şi Interne. P. Carp: Afaceri Străine şi Domenii.

T. Maiorescu: Culte.

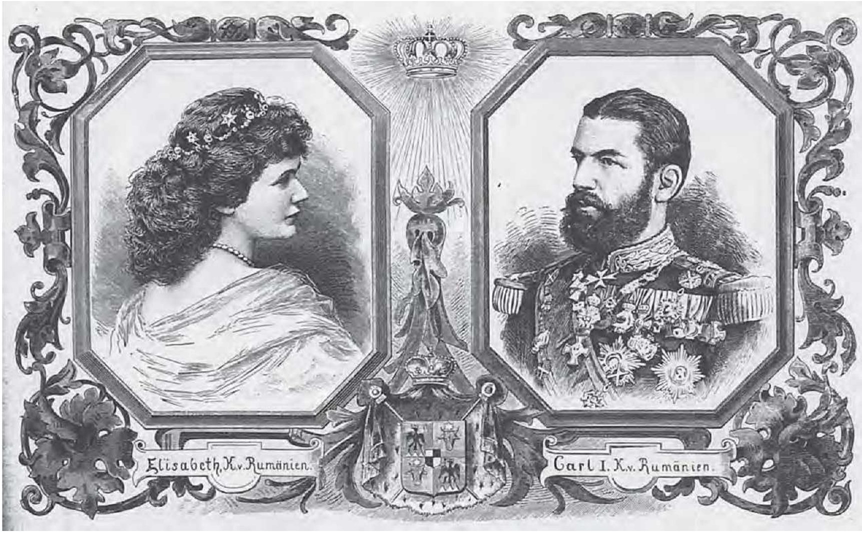
M. Ghermani: Finanţe.

Prinţul A. Ştirbei: Lucrări Publice.

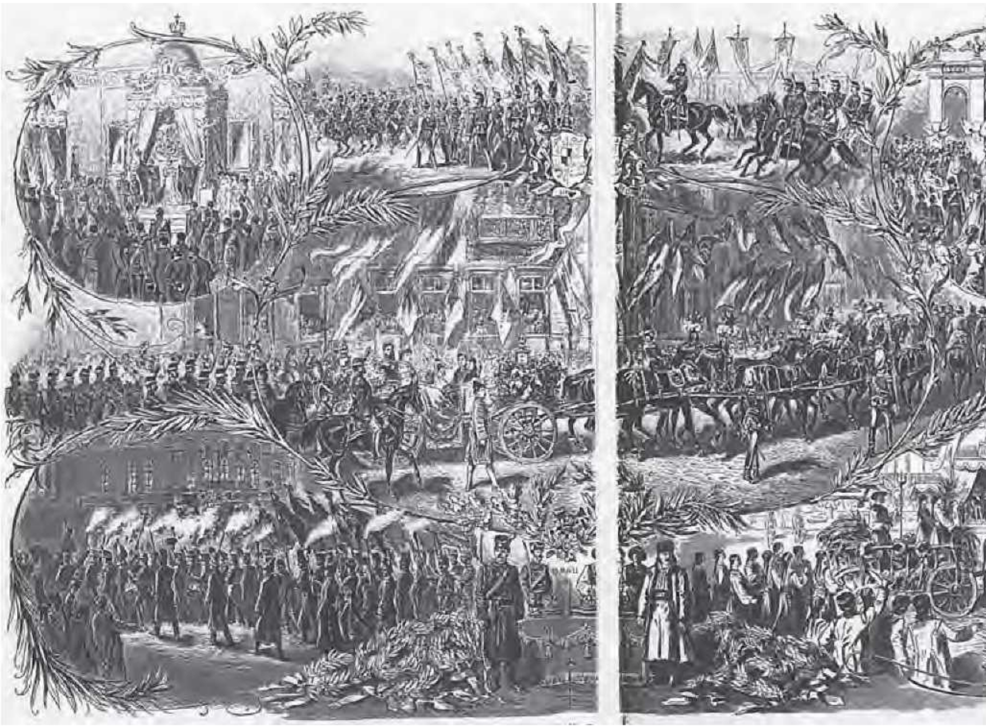
General Barozzi: Război.

A. Marghiloman: Justiţie.

Ilustraţii

Portretele regelui Carol I şi reginei Elisabeta. Gravură după fotografii, publicată în săptămânalul ilustrat *Über Land und Meer,* Stuttgart, vol. 46, nr. 38, octombrie 1881, p. 745.

Compoziţie grafică purtând titlul *Festivităţile încoronării regelui şi reginei României la Bucureşti,* după un desen original de F. Kaiser, publicată în săptămânalul ilustrat *Über Land und Meer,* Stuttgart, vol. 46, nr. 43, noiembrie 1881, pp. 848-849.

Friedrich de Hohenzollern (fratele mai tânăr al lui Carol I) şi soţia sa, Luise von Thurn und Taxis. Gravură nesemnată (realizată probabil după o fotografie), publicată

în săptămânalul *Illustrirte Zeitung,* Leipzig, nr. 1862, 8 martie 1879, p. 178.

Birjă în Bucureşti. Gravură nesemnată, publicată în săptămânalul ilustrat *Über Land und Meer,* Stuttgart, vol. 51, nr. 26, 1884, p. 524, ca ilustraţie la articolul „Straßenbilder aus Bukarest” („Imagini stradale din Bucureşti”) de Johann Kraner.

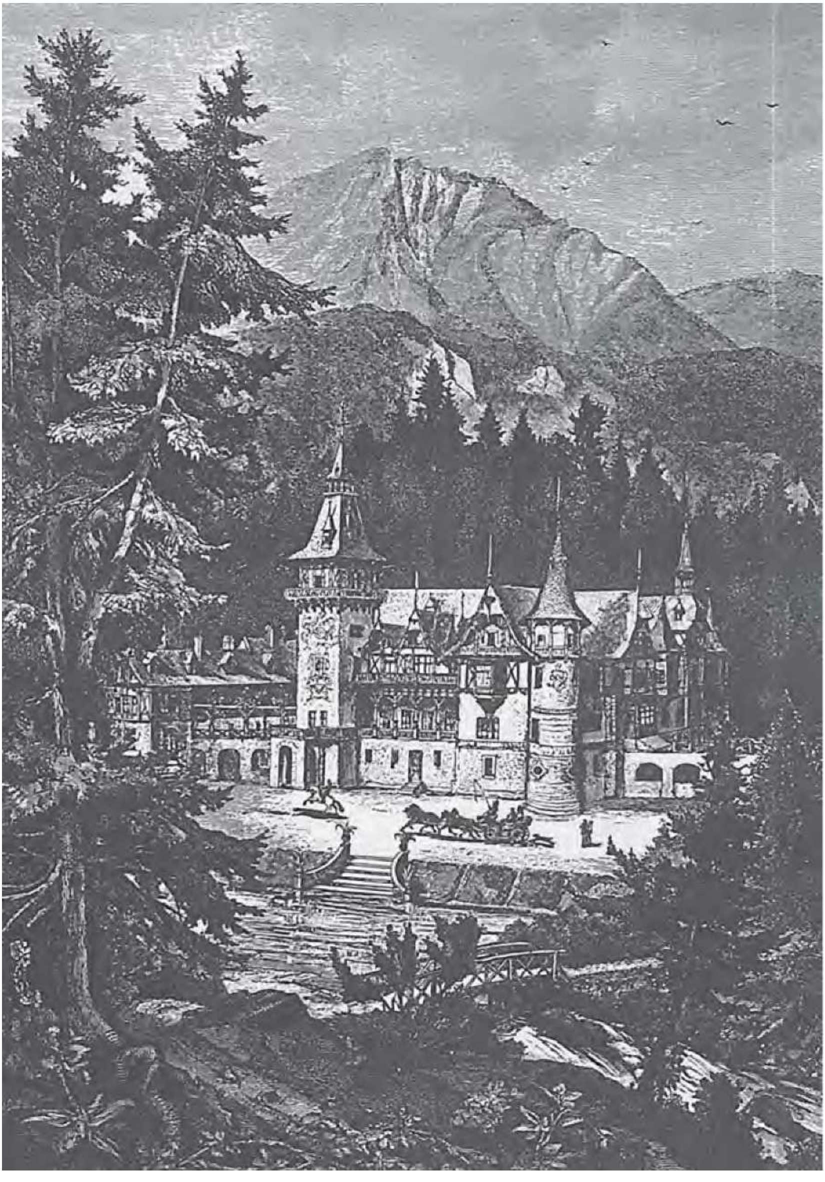
Sacagiu în Bucureşti. Gravură nesemnată, publicată în săptămânalul ilustrat *Über Land und Meer,* Stuttgart, vol. 51, nr. 26, 1884, p. 524, ca ilustraţie la articolul „Straßenbilder aus Bukarest” („Imagini stradale din Bucureşti”) de Johann Kraner.

Vânzător de piftie. Gravură semnată *L.B.,* publicată în săptămânalul ilustrat *Über Land und Meer,* Stuttgart, vol. 51, nr. 22, 1884, p. 444, ca ilustraţie la articolul „Straßenbilder aus Bukarest” („Imagini stradale din Bucureşti”), de Johann Kraner.

Vânzător de smântână. Gravură nesemnată, publicată în săptămânalul ilustrat *Über Land und Meer,* Stuttgart, vol. 51, nr. 22, 1884, p. 444, ca ilustraţie la articolul „Straßenbilder aus Bukarest” („Imagini stradale din Bucureşti”) de Johann Kraner.

Castelul Peleş din Sinaia. Gravură după un desen original de L. Skell, publicată în săptămânalul ilustrat *Über Land und Meer,* Stuttgart, vol. 51, nr. 18, 1884, p.

360.

Indice de nume

A

Chiriţescu (colonel)
Chiţu, Gheorghe
Ciolac
Ciucea
Clary (principe)
Clemenceau
Codrescu, C.C.
Conda (căpitan)
Condirotis
Constantinescu, Barbu
Conta, Vasile
Cornaro (feldmareşal)
Cornea, Dimitrie
Corneanu
Cornescu, Constantin
Corpod, Saffir Edler von
Corvin (maior)
Costachi (prefect)
Costaforu
Costaki
Costescu-Comăneanu
Costinescu, Emil
Coutouly
Cozadini
Cozadini (colonel)
Craville (conte)
Crăiniceanu, Grigore
Creţeanu, Victor
Creţescu
Crisoveloni
Cruţescu (colonel)
Cucu-Starostescu, Nicolae

F

Cuprins

Lista ilustraţiilor